

Crimineel Vonnisboek van Gouda 1610-1623

Streekarchief Midden-Holland, toegangsnr. ac2, inv.nr. 178

bewerkt door
drs. C. Doedeijns

fol. 1

criminele vonnisbouck ofte Correctiebouck der Stede vander Goude

Mareus Jansz. Engelsman

Alsoe Mareus Jansz. Engelsman poorter deze stede jegenwoordich gevangen hem vervordert heeft gehad Pyetertgen Philips zijne huysvrouwe met smijten ende stoten zeer qualicken te tracteren waerover hij (opte clachte dye aen burgermeesteren gecomen was) ter raedtcamer ontboden is geweest, alwaer hem geinterdicteert is zulcx meer te doen opte correctie vande stadt, welcken nyetjegenstaende hij evenwel opte voorsz. interdictie nyet passende, hem nyet ontsyen en heeft zijne voorsz. huysvrouwe weder te tracteren als van te voren. Doende 't selve zoe enormelick, dat daer over weder aen burgermeesteren is geclaecht. Daer over hij andermael ter camer ontboden is, ende aldaer comende (alzoehij zijn schuldt bekende ende om gratie badt. Belovende dat hij hem voortaan van zulcx zoude wachten ende hem dragen in alle sedicheydt ende geschichtheydt gelijk een goet eerlick man betaemt), is zijn misdaet voor dye reys voorbij gegaen, mits dat hem van vryens scherpelick verboden worde zijn huysvrou te slaen, smijten ofte stooten off andersins misdoen met woorden off wercken in eenigen manieren, off dat men hem zoude corrigeren tot exempel van andere, waer op hij nocht echter nyet en heeft gepast maer (als mijn heeren ende heure bevelen vilipenderende) heeft zijn huysvrou met smijten, stoten ende andersins zoe qualicken getracteert. Dat zij haer op 't straet heeft begeven om hem te ontvlieden, ende hij haer weder ingehaeldt hebbende, heeft noch daer nae haer soe bejegend, dat zij noodshalven uyt een veynster is gesprongen nyet zonder peryckel, om hem te ontgaen ende haer zelven te salveren, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie die mijn heeren van hem noch van nyemandt anders en staen te lijden. Soe is 't dat mijn Heeren vande Gerechte doende recht inden name ende van wegen den hoghe Overicheydt den voorsz. Mareus Jansz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem bij dezen ten openbaer vierschaer

fol. 1v

te vallen op beyde zijn knyen, ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenis. Bannende hem voort uyt deze stede vander Goude ende de vrijdomme vanden tijdt van twee jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn zonder binnen d' zelve tijdt weder daer inne te mogen comen. Al op pene van meerder correctie, ende condemnieren hem inde costen vande vangenisse ende mysen van justitie. Actum ter vyerschaer den 18en january anno 1600 tyen, present 't volle collegie uytgesondert den burgermeester Pyeter Pyeterz. Trist.

fol. 1v

Pyeter Jan Thijsz. vourman

Overmits Pyeter Jan Thijsz. vourman hem nyet gewacht heeft van drincken als hij de luyden zoude vouren maer heeft zoo droncken gedroncken, dat hij nyet bequaem is geweest de wagen te mennen, ende heeft oversulcx tusschen Rotterdam ende der Goude een waghen ommegeworpen, zoo dat de luyden met wagen ende paerden vyelen vanden dijk. Soe is hem geinterdicteert inden tijdt van zes weecken te rijden op 't Rotterdamse off op eenich ander veer, opte correctie vander stede. Actum den derden aprilis anno 1600 thyen ter camer, present den bailliu, Hendrick Jansz. van Wourden ende Maerten Pyetersz. Verwerff, burgermeesteren, Jan Cornelisz. Vlack, Jan Willemsz. den Halven, Dick Jacobsz. Sterre, Jan Adriaensz. de Vrije ende Cornelis Gerritsz. Hopcooper, schepenen.

fol. 1v

Den zelven

Gehoort bij de Gerechte der stede vander Goude den criminelen aenspraeck, eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der voorsz. stede, gedaen ende genomen op ende jegens Pyeter Jan Thijsz. wagnaer gedaechde in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen verwerer ter andere zijde. Allegerende den eyscher dat den gedaechde (overmits zijne groote dronckenschap moetwille ende 't ommesmacken van zijn wagen) op den derden aprilis lestleeden geinterdicteert is geweest binnen den tijdt van

zes weecken op enich veer mette wagen te rijden off doen rijden opte correctie vande stadt, ende dat hij hem evenwel vervordert heeft ter contrarie te doen, concluderende

fol. 2

mits dyen tot arbitrale correctie. Waer op den gedaechde zeyde, dat hij 't verbodt nyet overtreden heeft alsoe hem alleenlick verboden was te rijden op eenich veer gelijk hij oock nyet en heeft gedaen. Schepenen (op alles gelet) verstaen de meeninge van voorgaende sententie te weesen dat de gedaechde nyet en mach rijden mitte wegen eenich volck geduyrende den tijdt van zes weecken ingaende den voorsz. derden aprilis. Ende condemnieren hem tot correctie van zijn overtredinge op beyde zijn knyen te vallen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Actum den 23en aprilis aprilis¹ anno 1600 thyen, present den bailliu, Ghijsbert Aelbrechtsz., Henrick Jansz. van Wourden ende Maerten Pietersz. Verwerff, burgermeesteren, Jan Cornelisz. Vlack, schepenen, Andries Dircxz. Bockenberch, schepenen geintheemert, Jan Willemsz. den Halven, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bosch, Jan Adriaensz. de Vrije ende mr. Adriaen Cool, schepenen.

fol. 2

**Jan Ariensz. besemmaecker ende
Pyeter Pyetersz. Cacknues**

Alsoe Jan Adriaensz. besemmaecker ende Pyter Pyetersz. alias Cacknues beyde voorluyden hen vervordert hebben tot verscheyden reysen ofte genouch dagelick te plegen groote ongeregeltheydt ende moetwille daer over veel clachten gecomen zijn aen mijn Heeren vande Gerechte. Soe is 't dat d' selve Jan Ariensz. ende Pyeter Pyetersz. als [onnut] ende onbequaem om de goede luyden in 't stuck van 't rijden te dyenen, uytet gilde vande voorluyden geset zijn gelijk zij daer uyt geset worden bij desen. Ende wordt heur oversulcx verboden te rijden zoo mitte wagen als mitte sleede, op pene dat zijluyden zulcx doende verbueren zullen vijff ende twintich gulden telcke contraventie². Actum den vijftiynden meye anno 1600 thyen. Ter camer, present 't volle collegie uytgesondert den burgermeester Trist ende Jan Willemsz. den Halven, schepenen.

Hyer van zijn billetten geaffigeert opte Veeren.

fol. 2v

Jan Lijns uyt Pleymuyden in Engelandt

Alsoe Jan Lijns uyt Pleymuyden in Engelandt³ jegenwoordich gevangen oudt ontrent veertyen jaeren bekendt ende beleden heeft, hoe dat hij op woonsdach den 12en deser maendt meye hem van zeeckere drye soldaten heeft laten verleyden. Alsoe dat hij een assistent ofte medehulper te geweest van zeeckere geweldige dyeverie. Te weeten dat (een vande voorsz. drye soldaten de muyr van een huys staende aen de Kercksteech responderende opten Corten Tyendewech fortselick opgebroocken off een gat daerinne gemaect hebbende) hij gevangen neffens denzelven soldaet mede in huys geweest is. Alwaer dat gestolen is een brouck ende een wambays met noch twee andere stucken dye hij gevangen nyet en weet te nomen, welck goetd hij gevanghen overgenomen heeft van den soldaet dye 't hem ter handen gaff ende heeft het voorts geleverdt aen de geene dye buytenshuys waren. Alle welcke zaecken zijn van quader consequentie dye nyet en behooren getolereerd maer gestraft te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen nochtans meer genegen zijnde tot bermherticheydt als tot rigeur van justitie, regardt nemende opte jonckeydt van den gevangen ende op hope van beternisse denzelven gecondemneerd hebben ende condemnieren hem bij desen inde vyerschaer te vallen op beyde zijn knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Condemnerende voort dat hij gevourdt zal worden naer huys ende geleverd in handen van zijn ouders, ende hem verbyedende weder tot comen in dese stadt ofte vrijdomme vandyen inden tijdt vans zes jaeren. Al op pene van meerder correctie. Actum den 29en meye anno 1600 thyen, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Jan Cornelisz. Vlack.

fol. 3

*Vide in 't camerbouck
folio 88*

**Jan Baerntsz. van Keyersloutren
ende Thuen Faltes van Wesebron**

Alsoo Jan Baerntsz. geboren te Keyersloutren gelegen in Palsgraven Landt ontrent zeven mijlen van Worms⁴ ende Thuen Faltes geboren te Wesebron⁵, 't welck een dorp is gelegen in Franckenlandt zijn huysvrou jegenwoordich gevangen hen vervordert hebben met gesonde lichamen te bedelen, contrarie de placaten daer

¹ Sic, 23en aprilis aprilis, lees: 23en aprilis.

² GTB. Contraventie, overtreding.

³ Plymouth, Devon, Engeland.

⁴ Kaiserslautern, Rijnland-Palts, Duitsland.

⁵ Wiesenbronn, Beieren, Duitsland ?

van zijnde. 't Welck nyet en behoort geleden maer andere ten exemple gestraft te worden. Soe is 't dat schepenen doende recht uyten name ende van wegen de hoge Overicheyt d' voorsz. Jan Baernts. ende Thuen Faltes gecondemneert hebben ende condemnere henluyden mits desen te vallen in besloten camer op beyde haer knyen, ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse, d' selve voorts interdicerende ende verbiedende omme deser stede ende vrijdom vandyen te bedelen. Al op pene van meerder straffe. Actum den tyenden juny anno 1600 thyen in scepenkamer, present den bailliu, Jan Willemsz. den Halven, Adriaen Aertsz. Bosch ende Jan Adriaensz. de Vrije, schepenen.

fol. 3**Robert Hutsen van Noorwalson in Engelandt**

Alsoo Robert Hutsen van Noortwalson inde contrey van Noortsopir in Engelandt¹, soldaet onder capiteyn Muetis, oudt ontrent 28 jaren, jegenwoordich gevangen, voor schepenen bekend ende beleden heeft, hoe dat hij van zeeckere andere soldaten gecocht heeft gehadt

fol. 3v

zes lappen ofte stucken bombazijn, een heuyck, ende twee hemden, welcke goederen hij nyet alleen en presumeerde, maer wel zeeckerlick wist gestolen te zijn, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie, dye nyet en behooren getolereert, maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen nochtans meer genegen wezende tot bermherticheydt als tot rigeur van justitie doende recht inden name ende van wegen den hoghe Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt, ende Westvryeslandt, den voorsz. Robert Hutson gecondemneert hebben ende condemnere hem mits dezen, in openbaer vyerschaer te vallen op beyde zijn knyen, ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse, bannende hem voort uyt de Landen van Hollandt ende Westvryeslandt den tijdt van vijftich jaren. Te ruymen de stede ende vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn, ende d' voorsz. landen binnen drye eerstcomende daghen, sonder middeler tijdt wederom daer inne te mogen comen. Al op pene van meerder correctie. Actum ter vyerschaer den 8en july anno 1600 thyen, present den bailliu, ende alle de schepenen uytgesondert Vlacq.

fol. 4**Matgen Verloo van Hondtschoten in Vlaenderen**

Alsoo Matgen Verloo van Hontschoten in Vlaenderen², oudt ontrent 44 jaren jegenwoordich gevangen haer vervordert heeft met een schijn van heylicheydt ende onder 't decksel van armoede 't godshuys ofte de buerse vanden huysarmen te bedryegen also dat zij groot onderstandt getrocken heeft 't welck bij haer onmittelicken is verteert. Gelijk zij oock bedrogen heeft een goet ghetal burgers deser stede, zoo onder 't voorsz. schijn van heylicheydt ende van armoede, als mit valsche belofte van borghe te stellen off andere zeeckerheydt te doen, de goederen ofte waren bij haer vande goede luyden gecocht terstondt weder vercoopende tot een snode prijs ende groot verlyes, ende de penningen bij haer also vercregen, ofte de luyden affgeleendt van gelijcke onmittelick verterende. Maeckende eyntelijck haer zelven fugityff, daerover zij vervolcht zijnde, becomen ende geapprehendeert is, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie, dye niet en mogen ofte behoren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen nochtans meer genegen zijnde tot bermherticheydt als tot strengicheydt van justitie, doende recht inden name ende van wegen de hoghe Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvryeslandt d' voorsz. Matgen Verloo gecondemneert hebben ende condemnere daer mits desen in openbare vyerschaer te vallen op beyde haer knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse, bannende haer voort uyt dese stede van der Goude ende de vrijdomme vandyen den tijdt van twaleff

fol. 4v

jaren. Te ruymen binnen daechs sonneschijn sonder weder daer binnen te mogen comen inde zelve tijdt. Al op pene van meerder correctie. Actum ende presenten ut supra.

fol. 4v**Adriaen Cornelisz. den Beulingh**

Gehoort bij mijn Heeren vande Gerechte der stede vander Goude, den criminelen anspraeck eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu uyten name ende van wegen de hoge Overicheydt ende

¹ Een (nog) onbekende plaats in North Shropshire, Engeland.

² Hondchoote, dep. Nord, Frankrijk.

Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt gedaen ende genomen op ende jegens Adriaen Cornelisz. gebijnaemt Adriaen den Buelingh cleyngarensnyder vander Goude oudt ontrent 18 jaren tegenwoordich gevangen. Allegerende etc. vide reliqua folio 6.

Ende gelet op de examinatie teghen hem gehouden mitte confessien daer op gevolcht ende seeckere informatien tegen hem genomen

Schepenen meer genegen zijnde tot bermherticheydt als tot rigeur van justitie, doende recht inden name ende van wegen d' voorsz. hoghe Overicheydt, hebben den voorsz. Arien Cornelisz. gecondemneert ende condemnieren hem mits desen geleydt te worden ten castimente te water ende te broode, den tijdt van veerthyen dagen, ende daer nae gebracht ter camer, ende aldaer te vallen op beyde zijn knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse op pene van meerder correctie. Gepronunchieert ter raetkamer den 13en augusti anno 1600 thyen, present 't volle Collegie.

fol. 5

Jan Jansz. cleyngarensnyder

Gehoort bij mijn Heeren vande Gerechte der stede vander Goude, den criminelen anspraeck eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu uyten name ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt gedaen ende genomen op ende jegens Jan Jansz. cleyngarensnyder vander Goude oudt ontrent 16 jaren tegenwoordich gevangen. Allegerende etc. vide reliqua folio 6.

Ende gelet op de examinatie tegen hem gehouden mitte confessien daer op gevolcht

Schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoghe Overicheydt, meer genegen zijnde tot bermherticheydt, als tot rigeur van justitie, hebben den voorsz. Jan Jansz. gecondemneert ende condemnieren hem mits desen geleyt te worden ten castimente, te water ende te broode, den tijdt van acht dagen, ende daer nae gebracht ter camer, ende aldaer te vallen op beyde zijn knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse op pene van meerder correctie. Gepronunchieert ut supra.

fol. 5

Claes Ariensz.

Gehoort bij mijn Heeren vande Gerechte der stede vander Goude, den criminelen aanspraeck, eysch ende conclusie, bij Dirck Cornelisz. Schaep bailliu, uyten name ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt gedaen ende genomen op ende jegens Claes Ariensz. vander Goude oudt ontrent 14 jaren tegenwoordich gevangen. Allegerende d' eyscher dat den gevangen

fol. 5v

hem vervordert heeft opten dach (als de schutters lestmael ommegingen) mit eenige andere te gegeven buyten de stadt, ende aldaer te cruypen onder deur een thuynhuysgen, alwaer zij namen zoo veel appelen als zij dyemael conden eeten.

Ende dat hij noch opten dach (als hij daer nae inden voornacht geapprehendeert worde) des voormiddachs ten acht uyren (zoo hij zijn ontbijten gehaelt hadde om weder op 't werck te gaen) 't selve nyet gedaen heeft. Maer zijn werck verlatende, is met twee jongens uyte stadt gegaen, daer mede hij doolde ofte swermde van d' een plaets op d' ander. Tot dat zij des naemiddaechs ontrent ten drye uyren een schouchgen¹ namen daer mede zij vouren aen een thuyt waer uyt zij staelen een groote quantiteyt van appelen, dye zij (omdat zij gestoort ende naegejaecht werden) in een velt lyeten vallen. Ende deur 't selve naejagen zijn geselschap (dye huer beter mit wechlopen behelpen conden als hij) quyt geworden zijnde, is daer nae geraect aen Arien Cornelisz. ende Jan Jansz. zijn medegevangens, dye hij d' voorsz. appelen (dye in 't velt verlaten waren) gewesen heeft welcke appelen zij begrouven. Ende heeft heur oock d' voorsz. schouwe geweest daer zij ingingen, geweest zijnde in twee thuynen, d' een daer zij peen in namen ende in d' ander appelen, ende zouden apparentelijck zulcx meer gedaen hebben, dan zijn gestoort ende genomen in apprehensie. Ende gelet opte examinatie teghen hen gehouden mitte confessien daer op gevolcht.

Schepenen doende recht inden name ende van weghen de hooge Overicheydt, meer geneghen zijnde tot bermherticheydt als tot rigeur van justitie, ende regardt nemende opte jonckheydt vande gevangen, hebbende denzelven gecondemneert ende condemnieren hem mits desen inde raetkamer te vallen op beyde zijn knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse, op pene van meerder correctie. Ghepronunchieert ut supra.

¹ GTB. Schouw, schouchgen. Platboomde schuit(je), met platte voor- en achterstevan.

fol. 5v**Jan Jansz. de zoon van Hans de legwercker¹**

Gehoort bij de Gerechte der stede vander Goude

fol. 6

den criminelen aenspraeck eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu gedaen ende genomen op ende jegens Jan Jansz. zoon van Hans de Legwercker oudt ontrent derthyen jaren gedaechte in persoon op pene van ban en confiscatie van goederen. Allegerende den eyscher dat den gedaechde zeeckere tijdt geleden hem vervordert heeft mit zeeckere andere jongens te cruypen onder een thuynhuysghen duer ende in denzelven thuyn appelen te stelen. 't Welck een zaeck is van quade consequentie dye nyet en behoort geleden, maer gestraft te worden, andere ten exemple. Concluderende oversulcx tot arbitrale corectie². Daer op den gedaechde geassisteert mit zijn voorsz. vader zeyde, 't feydt te bekennen dan dattet geschyedt is duer jonckehijdt ende misleydinghe van andere jonghens ende versouckende gratie.

Schepenen op alles gelet, meer genegen zijnde tot bermherticheyt als tot riguer van justitie ende regardt nemende opte jonckheydt vande gevangen³ hebben denzelven gecondemneert ende condemderen hem mits desen inde raedtcamer te vallen op beyde zijn knyen ende Godt ende de justitie te bidden om verghiffenisse, op pene van meerder correctie. Gepronunchieert ut supra.

fol. 6**Dit moet comen in 't vonnis van
Adriaen Cornelisz. fol. 4 verso**

Allegerende d' eyscher dat den voorsz. gevangen zeecker tijdt geleden hem vervordert heeft op eenen Jan Gerritsz. (daer hij kijvende woorden tegen hadde) zijn opstecker te trekken, ende denzelven te snijden in zijn hemdrock, ende dat hij de swager vanden voorn. Jan Gerritz. (genaemt Ghijsbert Symonsz., dye met een stock wilde scheyden) sulcx gesteecken heeft dat 't mes daer aff aen stucken brack. Lopende noch t's avonts tot denzelven Ghijsbert met voeten opte duer, ende daer op werpende met steen. Ende dat hij gevangen opten dach (als hij inde voornacht geapprehendeert worde) t's avonts ontrent ten zes uyren met Jan Jansz. zijn medegevangen uytgegaen is geweest met expres opset om inde thuynen te steelen, ende buyten de stadt vindende Claes Ariensz. insgelijcx gevangen die huer zeecker appelen wees, bij hem, mit ander geselchap gestolen, ende huer ontjaecht, hebben dye in 't velt begraven, om ter gelegender tijdt te halen ende d' voorsz. Claes huer wisende een schouwe daer hij met de andere mede gevaren ende d'appelen genomen

fol. 6v

hadden, zijn t' zamen daer in gegaen ende zijn in twee thuynen geweest, d' een daer zij peen namen ende in d' ander appelen, ende zouden apparentelijcken sulcx meer gedaen hebben, en waren zij nyet gestoort ende gapprehendeert geweest.

fol. 6v**Dit moet commen in 't vonnis van Jan
Jansz. cleyngarensnyder staende hyer
voren fol. 5**

Allegerende d' eyscher dan den voorsz. gevangen hem vervordert heeft opten dach (als hij daer nae inde voornacht geapprehendeert worde) t's avonts ontrent ten zes uyren met Adriaen Cornelisz. zijn medegevangen, uyt te gaen met expres opset om inde thuynen te steelen. Ende buyten de stadt vindende Claes Ariensz. insgelijcx gevangen, dye heur zeecker appelen wees, bij hem mit ander geselschap gestolen ende huer ontjaecht, hebben die in 't velt begraven, om ter gelegendertijdt te halen. Ende d' voorsz. Claes huer wijsende een schouwe daer hij mitte andere mede gevaren ende d'appelen genomen hadde, zijn t' samen daer in gegaen ende zijn daer in twee thuynen geweest, d' een daer zij peen namen ende in d' ander appelen. Jae en heeft den voorsz. Jan Jansz. hem nyet ontsyen een leertgen dat hij in een vande thuynen vindt op te nemen ende inde schouwe te dragen met meeninge om dat thuys te brengen ende aen een duyvetille te besigen. Ende zouden apparentelicken noch meer thuynen angedaen hebben en hadden zij nyet gestoort geworden ende geapprehendeert.

¹ *Ibidem*, Legwercker, legwerk, wever van tapijtwerk waarin figuren of voorstellingen zijn ingeweven.

² Sic, corectie, lees: correctie.

³ Gevangen doorgehaald, bovengeschreven ged(daegde)?

fol. 6v

**Jan Jansz. vander Aa van
Amsterdam**

Gehoort bij schepenen der stede vander Goude den criminelen aanspraak eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu uyten name ende van wegen de Hooghe Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt gedaen ende genomen op ende jegens Jan Jansz. vander Aa van Amsterdam, oudt ontrent een ende twintich jaren tegenwoordich gevangen. Allegerende d' eyscher dat den selven Jan Jansz. hem vervordert heeft in 't wilde te loopen, zonder goede redenen te connen geven, waer hij van geleeft heeft. Dan is notoire ende wort bij hem bekend, dat hij zoo binnen dezer stede als elders hem gevoucht heeft gehad in verscheyden herbergen, daer hij geteert heeft, ende mit 't gelach is deurgegaen. Brengende daer en boven de goede luyden op groete kosten

fol. 7

huer diets makende¹ datter eenige groote heeren zijne meesters comen zouden, daer op zij dan gereetschap maecten, sonder dat hij eenich heer off meester hadde, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie, die niet en behooren getolereert maer gestraft te worden, andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelicheydt, meer genegen zijnde tot bermherticheyt als tot rigeur van justitie, ende regardt nemende opte jonckheydt vande gevangen, denzelven gecondemneert hebben ende condemnieren mits dezen in openbaer vyerschaer te vallen op beyde zijn knyen, ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Bannende hem voort uyt dezer stede ende vrijdom vandyen den tijdt van twaelf jaren, te ruymen binnen daechs sonneschijn zonder weder daer inne te mogen comen. Al op pene van meerder correctie. Ende verclaeren alle zijne goederen indyen hij eenige heeft verbeurt ten profite vande hooge Overicheydt. Ghepronunchieert ter vyerschaer den 2en septembris anno 1600 thyen, present den bailliu, Jan Cornelisz. Vlacq, Jan Willemsz. den Halven, Adriaen Aertsz. Bosch, Jan Adriaensz. de Vrije, ende Cornelis Gerritsz. Hopcooper, schepenen.

fol. 7

**Franchis Lock ende Robert Perry
beyde uyt Engelandt**

Alsoo Franchis Lock oudt vyer ende dertich jaren, ende Robert Perry oudt vijffentwintich jaren, off elx daer ontent, beyde uyt Engelandt, tegenwoordich gevangens, heur vervordert hebben gesonts lichaems vagabunts gewijs te gaen bedelen, zoo binnen deser stede, als ter platten lande, directelicken tegens verscheyden placaten ende ordonnantiën, daer bij 't selve op groote penen ende correctien is verboden. Ende dat meer is dat zij t' samen ommegeende duer dese stadt, een van hen zeeckere luyden dye nyet geven wilden, gedreycht heeft mitten brandt, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentien dye nyet en mogen getolereert maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelicheydt, meer genegen zijnde tot bermherticheyt als tot rigeur van justitie, de voorsz. gevangens gecondemneert hebben ende condemnieren heur mits desen, in openbaer vyerschaer te vallen op beyde heur knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse

fol. 7v

bannende heur voorts uyt dezer stede ende vrijdom vandyen den tijdt van vijffthyen jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder weder daer innen te mogen comen, al op pene van meerder correctie, ende verclaeren alle heure goederen indyen zij eenige hebben, verbeurt ten profite vande hooge Overicheydt. Ghepronunchieert ut supra.

fol. 7v

**Frans Muelemans
Jacob Dircxz.
Cornelis Dircxz.
Pyeter Claesz.**

**Jan Ottesz.
Jan Boucksuel
Jan Jansz.
Jaques de Goey
Sybrandt Rijms**

Alsoo Frans Muelemans van Aelst in Vlaenderen² oudt achtentwintich jaren, Jacob Dircxz. van Fervet in Vrieslandt³ oudt twintich jaren, Cornelis Dircxz. van Parijs in Vranckrijck, Pyeter Claesz. van Rotterdam, ende

¹ GTB; huer diets makende, hen iets wijs maken, iets op de mouw spelden.

² Aalst, Oost-Vlaanderen, België.

³ Ferwerd gem. Ferwerderadeel, prov. Friesland.

Jan Ottesz. van Eedam¹ elx oudt achtyen jaren, Jan Boucksuel van Valenchiyn², ende Jan Jansz. van Middelburch³ oudt elx zeventhyen jaren, Jaques de Goeij van Delft oudt zesthyen jaren, ende Sybrant Rijms van Bolthem in Vrieslandt⁴ mede out zesthyen jare, off elx daer ontrent jegenwoordich gevangen voor schepenen bekendt ende beleden hebben, hoe dat zij hen vervordert hebben gehadt zeecker tijdt langh vagabonts gewijs, alomme te loopen ende gesonts lichaems te bedelen, contrarie verscheyden placaten daer tegens geemaneert, 't welck zaecken zijn van quader consequentie, dye nyet en moghen getolereert maer gestaft behooren te worden anderen ten exemple. Soo is 't dat schepenen recht doende uyten name ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt de voorsz. gevangens ghebannen hebben ende bannen heur mits desen uyt deser stede vander Goude, ende de vrijdomme vandyen, den tijdt van zes jaren, te ruymen binnen daechs sonneschijn sonder middeler⁵

fol. 8

weder daer inne te mogen comen. Al op pene van meerder corectie. Gepronunchieert ter vyerschaer der stede vander Goude, den 11en septembris anno 1600 thyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 8

Cornelis Jacobsz.

Gehoort bij mijn Heeren vande Gerechte der stede vander Goude den criminelen aenspraeck eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu uyten name ende van wegen de hoghe Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict gedaen ende genomen op ende jegens Cornelis Jacobsz. poorter der voorsz. stede gedaechde om te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Allegerende den eyscher, dat hij (neffens andere medehulpers van den waechmeester) eedt gedaen heeft om wel ende getrouwelick te wegen ende een eygelick 't zijn te geven, sonder dat te laten smelten off yemant te vercorten in eeniger manieren. Ende hoewel hij volgens dien behoort hadde dat scherpelick te onderhouden. Dat hij nochtans zulcx nyet gedaen heeft. Maer ter contrarie heeft hem onlanx leden op een donderdach in 't wegen van zeeckere caesen van een landtvrou⁶ zoo groffelicken ontgaen, dat hij op een cleyne nombre van maer ontrent twee hondert ponden gewichts, de vercoopster te cort gedaen zoude hebben, een ende twintich ponden, indien hij daer over niet mit woorden bij de ommestanders gestraft, ende de zaeck met veel seggens te recht gebrocht hadde geweest. Seggende hij gedaechde eerst in 't affweghen datter maer hondert vijff ende tachtich pondt was, ende hem bethoondt zijnde dat een seecker gewicht (dat hij voor thyen ponden telde) vijffthyen pondt was, riep alsdoen datter was hondert 't negentich pondt, maer andere hem noch

fol. 8v

straffende ende hem hyetende⁷ inleggen noch thyen pondt is bevonden datter noch nyet genouch in was, zoo dat hem worden hyeten inleggen noch zes pondt, maeckende t' samen twee hondert zes pondt, daer mede datter noch een redelicken uytvlach hadde. Alsoo datter mit zijn eerste affwegen verscheelde d' voorsz. nombre van een ende twintich pondt. Ende alsoo alle 't zelve zaecken zijn van over groote valsheyte ende bedroch oock mede van quader consequentie, dye niet en behooren getolereert maer gestraft te worden andere ten exemple, concludeerde, oversulcx tot zeeckere arbitrale corectie. Waer op den gedaechde zeyde dattet niet geschiet is duer moetwille off om profijt, maer duer versuym, ende lichticheyt van hoofde, versouckende gratie voor rigeur van justitie. Schepenen (op alles gelet) doende recht inden name ende van wegen de voorsz. hooge Overicheydt hebben den voorn. Cornelis Jacobsz. gecondemneert ende condemnieren hem mits dezen in openbaer vyerschaer te vallen op beyde zijn knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse, ende verclaren hem inhabil om immermeer eenige staet off officie te bedienen, midsgaders condemnieren hem ten behouwe vanden bailliu in een mulcte van twaelf gulden. Gepronunchieert ter vyerschaer, den zesten octobris anno 1600 thyen, present den bailliu, de vyer burgermeesteren, ende alle de schepenen.

fol. 8v

Anna Courts

Alsoo Anna Courts van Alckmaer jegenwoordich gevangen oudt ontrent zesthyen jaren voor schepenen bekendt ende beleden heeft hoe dat zij van haer bestemoeder⁸ daer zij tot Leeuwerden bij woonde, gaen lopen is zonder haer consent ende voorweten, ontstelende d' zelve haer bestmoeder haer tas

¹ Edam, gem. Edam-Volendam, prov. Noord-Holland.

² Valenciennes, dep. Nord, Frankrijk.

³ Middelburg, prov. Zeeland of Middelburg, in de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Alphen aan den Rijn en Waddinxveen, prov. Zuid-Holland ?

⁴ Bartlehiem, gem. Tietjerksteradeel, prov. Friesland ?

⁵ Sic, sonder middeler, lees: sonder middeler tijd.

⁶ GTB. landtvrou; boerin.

⁷ Ibidem. Hieten; Heeten, gebieden, bevelen, gelasten.

⁸ Ibidem. Bestemoeder, grootmoeder.

fol. 9

ende dat zij bij een Engelse vrou (daer zij mede opter loop was) bestelt is geweest tot Rotterdam in een oneerlick huys, alwaer zij de luyden dye zij diende, ontstolen heeft een roode scharlaeckensen rock mit een fluweelen boort, mit een swart lackens vrouwenlijffgen, ende een schorteldouck mit een craech, ende een paer muylen, 't welck zij nam uyt een coffer, staende voor off ontrent 't bedde, daer op haer vrou syeck lagh, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie, dye nyet en mogen getolereert maer gestraft behoren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvryeslandt den voorsz. Anna Courts gecondemneert hebben ende condemnieren haer bij desen in openbaer vyerschaer te vallen op beyde haer knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Bannende haer voort uyt dezer stede vander Goude ende de vrijdomme vandyen den tijdt van zes jaren, te ruymen binnen daechs sonneschijn sonder middeler tijdt weder daerinne te mogen comen. Al op pene van meerder corectie. Gepronunchieert der vyerschaer den 14en octobris anno 1600 thyen, present den bailliu ende al de schepenen uytgesondert Dirck Jacobsz. Starre.

fol. 9

Huybert Korck snijder

Alsoo Huybert Korck snijder uyt Noorthumberlandt in Engelandt oudt ontrent een ende dertich jaeren jegenwoordich gevangen lest gedient hebbende onder capiteyn Muetis, voor schepenen bekend ende beleden heeft, hoe dat hij inde voorleden somer

fol. 9v

voor tromslager onder de voorsz. compaignie dienende uyt zijn vendel wech gelopen is ontrent de stadt Cleeff, als 't leger nae de stadt Gulich¹ was treckende. Dat hij mede met eene Grietgen Bely ontrent drie vierendeel jaers onder hantrou² geseten, in huyshoudinge getreden ende als man ende wijff gecoverseert heeft gehad. Dat hij mede dagelix inde Lombert veel goederen gebracht ende weder gelost heeft (nyet sonder vehemente suspitie van gestoelen goederen). Dat hij mede hem begeven heeft (hoewel hij een goet ambacht van cleermaecken can) tot dyeverie ende huysbraeck, insonderheydt dat hij geleden ontrent thien weecken tot Noortwijck Binnen, tot zijn eygen meester (daer hij te vooren wel bij de drye weecken gewrocht hadde) inder nacht tusschen thien ende elff uyren met zijn medecompliche (alhier mede gevangen) een veynster opgebroocken heeft, daer zij 't samen inclommen, ende aldaer uyten huysse gestolen hebben, twaelff 't halve ellen swart, ende thien ellen root nieu laecken, met noch seeckere cragen ende ande linnen, welcke kragen ende linne zijluyden 's anderendaechs (doen sij 't besien hadden) in 't water geworpen hebben, brengende voorts 't voorsz. wolle laecken binnen deser stede, daer hij gevangen aff gemaect heeft te weeten van 't swart laecken twee mantels, een voor hem ende d' ander voor zijn voorsz. medecomplice, ende van 't root laecken een paer boxen ende neerhoosen voor zijn complice, delende

fol. 10

de reste onder malcanderen, 't welck zij vercochte ofte verset hebben naer heure appetijt. Ende in sijne kist bevonden zeeckere instrumenten ende gereetschap, dienende om vals gelt daerinne te gieten, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie, dye nyet en mogen getolereert maer gestraft behoren te worden, andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen nochtans meer genegen zijnde tot barmherticheyt als tot rigeur van justitie, doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheyt den voorsz. Huybert Korck gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter 't stadthuys op 't schavot mit een coorde om den hals ende aldaer wel strengelick gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen, ende daer nae gebrantmerckt op zijn een schour. Bannende hem voort uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, den tijdt van vijff ende twintich jaeren, te ruymen uyt deser stede ende de jurisdictie vandyen binnen daechs sonnschijn, ende d' ander landen binnen drye dagen, zonder in d' voorsz. tijdt weder daer inne te mogen comen op penen van meerder correctie, ende verclaeren alle zijne goederen, indyen hij eenige heeft, verbuert, ten prouffijte vande hoge Overicheyt. Gepronunchieert ter vyerschaer der stede vander Goude, den 27en january 1600 elff, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 10

Jan Story

Alsoe Jan Story van Kilhem³ gelegen in Noorthumberlandt in Engelandt oudt ontrent zes ende dertich

fol. 10v

¹ Jülich, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.

² GTB. Hantrou, handtrouw, trouwbelofte met handslag bij de verloving.

³ Kilham, Northumberland, Engeland, op de grens met Schotland.

jaaren soldaet onder de compangnie van capiteyn Willem Lubbertsz garnisoen houdende tot Breda, jegenwoordich gevangen, voor schepenen bekend ende beleden heeft, hoe dat hij geleden ontrent een jaer tot Woerden gevangen is geweest ter saecke van zeeckere dieverie. Dat hij daer nae binnen deser stede comende inder nacht bij sijnen narm¹ ofte hand gegryeft es. Dat hij daer nae mede ontrent thien weecken geleden met zijn medegevangen alhier binnen deser stede een opset gemaect heeft, als dat zij van hyer gaen zouden tot Noortwijck Binnen omme aldaer dieverie te plegen, alwaer zij t' samen inder nacht tusschen thien ende elff uyren comende, heeft hij gevangen hem vervordert een ruyt uyt 't glas te breecken ende daer deur zijnen narm steeckende, alsoo een veynster opgebroocken, 't welck met een coorde ofte tou toegebonden was, ende is volgende dien met zijnen medecomplie in 't voorsz. veynster gecloppen tot in 't huys, alwaer zij gestolen hebben elff ende een halff ellen swart ende thien ellen root wolle laecken, met noch zeeckere cragen ende ander linne laecken, stotende 't voorsz. veynster, als zij weder daer uytgecloppen waeren, toe, ende als sij 's anderen daechs 't voorsz. linne besien hadden, hebben sij 't in 't water geworpen. Brengende voort alleenlick 't voorsz. wolle laecken binnen deser stede ten huys van zijn complices bijsit, welcken complice die een cleermaecker van zijn ambacht is, van 't voorsz. swarte laecken gemaect heeft twee mantels, daer van hij 'r een aff hadde,

fol. 11

ende van 't root laecken een paer bocxen met een paer neerhoosen, delende de reste van 't voorsz. laecken onder malcanderen, 't welck sij vercocht ofte verset hebben nae heure appetijt, alle 't welcke saecken sijn van quader consequentie, die nyet en mogen getolereert, maer gestraft behoren te worden anderen ten exempele. Soe is 't dat schepenen nochtans meer gegeven zijnde tot bermherticheyt als tot riguer van justitie, doende recht inden naem ende van wegen de hoge Overicheyt den voorsz. Jan Story gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter 't stadthuys op 't schavot ende aldaer wel strengelick gegeesselt ten bloede toe toe discretie van schepenen, ende daer nae gebrantmerckt op zijn een schour. Bannende hem voort uyt de Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijt van vijff ende twintich jaren, te ruymen uyt deser stede ende de jurisdictie vandyen binnen daechs sonneschijn, ende d' andere landen binnen drie daegen, sonder in d' voorsz. tijdt weder daer inne te mogen comen op peene van meerder correctie ende verclaren alle zijne goederen, indyen hij eenige heeft, verbuert ten profijte vande hoge Overicheyt. Gepronunchieert ut supra.

fol. 11

Jan Milleborn

Alsoo Goeyen ofte Jan Milleborn van Nyencasteel² oudt ontrent 22 jaren jegenwoordich gevangen bekendt heeft 's nachts te voren eer hij geapprehendeert worde uyte stadt geweest te hebben mit Jan Story alhyer mede gevangen, sonder dat blijkt, dat hij yet met hem gedaen heeft, dan behoort nochtans nyet zonder straffe te passeren

fol. 11v

dat hij hem buyten de stadt heeft onthouden inder nacht mitten zelven Story, dye een fameus ofte notoir dyeff is. Soe is 't dat schepenen hem bij desen ordonneren in besloten camer te vallen op beyde sijn knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse, ende condemnieren hem inde costen vande gevangenis en ende mysen van justitie, indyen hij de macht heeft dye te betalen. Gepronunchieert ter camer, ten dage ende presenten ut supra.

fol. 11v

Ghijsbert Gerritsz. van den Bosch

Alsoe Ghijsbert Gerritsz. van den Bosch cleermaecker oudt ontrent 24 jaren, jegenwoordich gevanghen vagabondts gewijs van d' eene stadt in d' ander als mede ten platten lande gelopen heeft, sonder dat hij goede redenen weet te geven, waer van hij heeft geleefd dan alleenlick dat hij somtijds yemant heeft angesproocken. Ende dat hij mede binnen Gorcom geleden ontrent drye vyerendeel jaers een huysman ontdragen ofte ontstolen heeft een packgen daerinne was gaeren ende lint. Welck goetd hij meest al vercocht heeft voor sestyen gulden ende heeft de penningen verteerdte ende de reste van 't goetd onmiddellck wech gegeven, alle 't welcke zaecken sijn van quader consequentie dye nyet en mogen getolereert, maer gestraft behoren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen nochtans meer genegen zijnde tot bermherticheyt als tot riguer van justitie, doende recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt den voorsz. Ghijsbert Gerritsz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot mit twee roeden op zijn schouderen ende aldaer aen te zyen de justitie dye aen andere zal worden gedaen, ende daer nae ter camer op beyde sijn knyen te vallen, ende Godt ende de justitie te bidden om

¹ Sic, sijnen narm, lees: sijnen arm.

² Newcastle, county Tyne and Wear, Engeland.

vergiffenisse. Bannende hem voort uyt de stadt vander Goude ende de vrijdomme vandyen den tijdt van twaelf jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn. Sonder binnen d' selve tijdt weder

fol. 12

daerinne te mogen comen op pene van meerder straffe. Ende condemnieren hem inde kosten vande gevangenis en mysen van justitie indyden hij de macht heeft dye te betalen. Gepronunchieert ter vyerschaer ten dage ende presenten ut supra.

fol. 12

Gryetgen Belij

Alsoe Gryetgen Bely oudt ontrent 38 jaeren van Louchberch in Lestersier in Engelandt¹ jegenwoordich gevangen met eenen Huych ofte Huybert Korck medegevangen ontrent drye vyerendeel jaers onder trou geseten ende met hem in huyshoudinge getreden, ende charnelicken geconverseert heeft gehad. Sonder wettelicken getrouwt te zijn, contrarie den placate op 't stuck vanden huwelicken staet ge maneert. Ende dat zij nyet alleen berust is van gestolen goederen te copen ende vercoopen, maer is blijkelyck dat zij zeecker laeken (dat bij haer voorsz. bijsit ende zijn complice tot Noordtwijck gestolen was) in haer huys heeft ontfangen, wel wetende 't selve gestolen te weesen. Ende heeft van de penningen, dye daer aff gecomen waren genoten. Te weeten van haer bijsit tyen gulden ende van den anderen twee gulden tyen stuvers, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie dye nyet en behoren getolereert, maer gestraft te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen (nochtans meer genegen zijnde tot bermherticheydt als tot riguer van justitie) doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheydt. De voorsz. Gryetgen Bely gecondemneert hebben, ende condemnieren haer bij desen in openbaer vyerschaer te vallen op beyde haer knyen ende Godt ende de justitie te biden om vergiffenisse. Bannende haer voort uyte stadt vander Goude, ende vrijdom vandyen den tijdt van twaelf jaeren, te ruymen binnen drye dagen. Zonder middeler tijdt weder daer inne te mogen comen, op pene van meerder correctie, ende condmenieren haer inde kosten van de gevangenis ende mysen van justitie, indyden zij de macht heeft dye te betalen. Gepronunchieert ter vyerschaer ten dage ende presenten ut supra.

fol. 12v

Claes Willemsz. schuytvourder ende Crijn Polen

Gesyen bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden name ende van wegen de Hooghe Overicheydt der Landen ende Graeffschappe van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op, ende jegens Claes Willemsz. schuytvourder ende Crijn Polen jongesels poorters der voorsz. stede gedaechdens in persoon op pene van ban, ende confiscatie van goederen proponerende den voorsz. eyscher, hoe dat den voorn. Claes Willemsz op maendach den 26 july anno 1600 thyen met zijn schuyt van Dordrecht gebracht heeft gehad een jonge dochter van Cuelen oudt ontrent 17 jaren, mit last om dye te bestellen in een schuyt, om te vaeren naer Amsterdam. 't Welck hij nyet en heeft gedaen, maer ter contrarie als hij ander volck uyt zijn schuyt op 't Veerstal opgeset hadde, heeft bij hem geropen den voorn. Crijn Polen ende zijn t' samen mitte voorsz. jonge dochter gevaeren vandt Veerstal aff tot in 't ryet beoosten de Stolkwijx Vlyet, haer wijs maeckende datter geen vreemde binnen de stadt mochten comen, ende hebben haer handen met een coussebandt op haer rugge gebonden, gebruyckende ende handelende d' selve zeer oneerlick, jae sulcx dat de dochter vande voorsz. mishandeling qualicken gaen off staen conde, settende haer (als zij haer wille mit haer gedaen hadden) an landt opte [Uueterdijck], alwaer zij hadde moeten blijven om dat se zoe geforceert was, ten ware zij (van een manspersoon) van daer gebracht ofte geleydt hadde geweest, ende is d' selve dochter acht off tyen dagen daerna overleden, ende alsoe sulcx nyet en mach nochte behoort ongestraft te blijven, dat hij eyscher daeromme (om 't recht vande Graeffelicheydt te bewaren) de voorsz. delinquenten tot huerder laste woonplaetse (nae costume) hadde dien dagvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten dage dyenende rechtelick ter vyerschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeropen wesende ende nyet comparerende, dat mitsdyen hem toegewesen is 't eerste deffault, ende voor 't profijt vandyen geacordeert

fol. 13

een anderde citatie de welcke insgelijc gedaen wesende ende zijluyden nyet comparerende, dat tegens huer verleendt is het tweede deffault, ende voor 't profijt vandyen geacordeert een derde citatie met inthimatie, de welcke insgelijc gedaen zijnde, dat de gedaechdens noch nyet en compareerden, mits 't welcke jegens huer gegeven is het derde deffault, ende voor 't profijt vandyen hem eyscher geadmitteert te dyenen van zijn intendit, met een vierde citatie ex super abundanti met inthimatie om 't voorsz. intendit te zyden verifien ende sententie t' an horen, welcke citatie ende inthimatie gedaen zijnde, en zijn zijluyden dyen nyet tegenstaende noch nyet gecompereert, soo dat d' eyscher zijn intendit mitte verifien daer toe dyenende heeft overgelevert ende recht

¹ Loughborough, Leicestershire, Engeland.

versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van duergeseyn ende overgewegen hebbende all 't 't gene ter materie mochte dyenen midsgaders de getuygenissen ende informatie bij den eyscher genomen, doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeffelickheydt der voorsz. Landen, hebben den voorsz. Claes Willemsz. ende Crijn Polen gedaechdens ende defaillanten voor 't profijt ende uyt machte vande voorsz. defaulten versteecken ende versteecken huer mits desen van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defensien ende weeren van rechten dye zij in desen hadden mogen doen ende proponeren. Bannende voort de zelve Claes Willemsz. ende Crijn Polen defaillanten uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt huer leven langh zonder binnen d' zelve tijdt daerinne te mogen comen op verbuerte van huer lijff, ende verclaren alle huere goederen indyen zij eenige hebben geconfisqueert ten profijte vande hoge Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt. Gepronunchieert ter vyerschaer den elfden february anno 1600 elff, present den bailliu, Adriaen Jansz., Pyeter Pietersz. Trist ende Adriaen Claesz. Goudswaerd, burgermeesteren, Jan Cornelisz. Vlack, Jan Willemsz. den Halven, Dirck Jacobsz. Starre, Adriaen Aertsz. Bosch, Jan Adriaensz. de Vrije ende mr. Adriaen Cool, schepenen.

fol. 13v**Jan Pietersz. Smith**

Alsoo Jan Pietersz. Smith vande Oude Tonge¹ out ontrent twintich jaren tegenwoordich gevangen, voor schepenen bekendt ende beleden, heeft hoe dat hij hem vervordert heeft gehadt zeeckere tijdt langh vagabunds gewijs alomme te loopen ende gesonts lichaemsz te bedelen. Contrarie verscheyden placaten daer tegens geemaneert, dat hij mede binnen Rotterdam in onechte is levende bij eene genaemt Lijsbeth van Hamburch, die hij hanttrou belast heeft, ende mede dat hij hem vervordert heeft binnen dezer stede de 's heerrendienaers naer te roepen ende te schelden dat zij schelmen ende rabbauwen waeren, als zij hem in apprehentie zoude nemen, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie, dye niet en moghen getolereert maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen recht doende uytten naeme ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt, ende Westvrieslandt, den voorsz. Jan Pyetersz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits dezen, dat hij opte kaeck geset zal worden, ende aldaer blijven staen den tijdt van een halff uyr. Bannende hem voorts uyt der Goude ende de vrijdom vandyen den tijdt van zes jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn sonder middeler tijdt daer weder inne te comen, op pene van meerder correctie. Gepronuncheert ter vyerschaer den 17en february anno 1600 elff, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 14**Cornelis Cornelisz. Witmuts ende
Hendrick Pietersz. 't Vriesgen**

Alzoo Cornelis Cornelisz. van Schiedam inde wandelinghe genaemt Witmuts oudt ontrent twintich jaren ende Henrick Pietersz. gebijnaemt 't Vriesgen van Jevere bij Embden² oudt ontrent twintich jaren beyde tegenwoordich gevangen gesonts lichaems hebben lopen alomme zoo inde steden als ten platten lande vagabundts gewijs contrarie de placaten daer jegens geemaneert, ende dat zij neffens noch andere twee aende Goudtcade hebben naegelopen mit bloote messen een jonghman den welcke vluchte in een schip alwaer, een van huer vieren denzelven volchde, ende heeft hem gegeven diversche wonden ende onder ander sulcken steeck inden buyck, dat zijn darmen uythingen die hij mitte handen drouch tot alhyer inde stadt daer hij verbonden ende in 't gasthuys ontfangen is, overmits hij zoo groffelick was getreft dattet niet zonder peryckel was van sterven. 't Welck hoewel zij 't willen excuseren als seggende dat zij den voorsz. man nyet nae gelopen hebben om hem quaet te doen, maer om te scheyden, nochtans (als 't selve excuys wesende notoirlick frivoel) oversulcx behoort gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naem ende van wegen de hooge Overicheydt, de voorsz. Cornelis Cornelisz. ende Henrick Pietersz. gecondemneert hebben ende condemnieren huer bij dezen, gestelt te worden opte caeck mit twee roeden inden hals ofte opte schouderen ende alsoo te staen

fol. 14v

den tijdt van een halff uyr. Bannende huer voort uyte Landen van Hollandt, ende Westvrieslandt den tijdt van twaelf jaren te ruymen dezer stede ende de jurisdictie vandyen binnen daechs sonneschijn, ende d' voorsz. landen binnen drie dagen, sonder binnen d' voorsz. tijdt, weder daer inne te comen op pene van meerder correctie. Gepronunchiert ter vyerschaer, den 3en marty anno 1600 elff, present den bailliu ende alle de schepenen, uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 14v

¹ Oude-Tonge, gem. Goeree-Overflakkee, prov. Zuid-Holland.

² Jever, Nedersaksen, Duitsland.

**Aert Pietersz. alias Aert van
Stolck ende Frans Fransz. van
Utrecht**

Alsoo Aert Pietersz. inde wandelinghe genaemt Aert van Stolck oudt ontrent achthyen jaeren ende Frans Fransz. van Utrecht oudt ontrent zeventhyen jaren, beyde tegenwoordich gevangen alomme inde steden ende ten platten lande vagabunts gewijs hebben lopen bedelen hoewel zij gesondts lichaems waren, ende wel een goetd ambacht conden daer op zij eerlicken hadden mogen leven, al 't welcke bij verscheyden placaten strengelick is verbooden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt, de voorsz. Aert Pietersz. ende Frans Fransz. gecondemneert hebben ende condemnieren huer mits dezen, op beyde huer knyen te vallen ende Godt ende de justitie te bidden om

fol. 15

vergiffenisse. Bannende huer voort uyt dezer stede vander Goude ende vrijdomme vandyen den tijdt van zes jaren, te ruymen binnen daechs sonneschijn sonder middeler tijdt weder daerinne te mogen comen, op pene van meerder correctie. Gepronunchieert ter vyerschaer. Actum ende present ut supra.

fol. 15

Jacob Andriesz. Kip

Gesien bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden name ende van wegen de hooge Overicheyt der Landen ende Graeffschappe van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Jacob Andriesz. alias jonge kip jonggesel lest gewoont hebbende binnen deser stede, gedaechde in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen, proponerende den voorsz. eyscher, hoe dat den voorsz. gedaechde opten 18en novembris 1600 thien lestleden inde Thierendewechspoort eenen Jan Pietersz. Houck wagenaer van levende lijve ter doot gebracht heeft gehad, ende alsoe sulx nyet en mach nochte behoort ongestraft te blijven, dat hij eyscher daeromme (om 't recht vande Graefflickheydt te bewaren) den voorsz. delinquant tot zijnder lesten woonplaetse (nae costume) hadde doen dachvaerden in persoon te compareeren op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten date dienende

fol. 15v

rechtelicken ter vyerschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeroepen wesende ende niet compareerende, dat mitsdien hem toegewesen is 't eerste deffault, ende voor 't prouffijt vanden geaccordeert een andere citatie, de welcke insgelijcx gedaen wesende ende hij niet compareerende dat tegens hem verleent is het tweede deffault, ende voor 't prouffijt vanden geaccordeert een derde citatie met inthimatie, de welcke insgelijcx gedaen sijnde, dat de gedaechde noch niet en compareerde, mits 't welcke jegens hem gegeven is 't derde deffault ende voort profijt vandyen hem eyscher geadmitteert te dyenen van zijn intendit met een vierde citatie ex super abundanti met inthimatie op 't voorsz. intendit te zyen verifien ende sententie t' aenhooren. Welcke citatie ende inthimatie gedaen sijnde en is hij dyen nyet tegenstaende noch nyet gecompareert, soo dat d' eyscher zijn intendit mitte verifien daer toe dienende heeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van rade duersien ende overgewegen hebbende all 't 't geene ter materie mochte dienen, mitsgaders de getuychenissen ende informatie bij den eyscher genomen, doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graefflicheyt der voorsz. Landen, hebben den voorsz. Jacob Andriesz. alias jonge kip gedaechde ende deffailiant voor 't profijt ende uyt machte vande voorsz. deffaulten verstecken ende verstecken hem mits desen van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire ende weeren van rechten, die hij in dezen hadde

fol. 16

mogen doen ende proponeren. Bannende voort den voorsz. Jacob Andriesz. deffailiant uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van hondert jaeren zonder binnen d' selve tijt daerinne te mogen comen op verbuerte van zijn lijff, ende verclaren alle zijne goederen (indien hij eenige heeft) geconfisqueert ten profijte vande hoge Overigheyt ende Graefflicheyt van Hollandt. Gepronunchieert ter vierschaer den achtsten aprilis anno zestienhondert ende elff, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 16

Cornelis Lambertsz.

Gehoort bij de Gerechte der stede vander Goude den criminelen anspraeck eysch ende conclusie gedaen ende genomen bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende Schoudt der voorsz. stede, inden naem ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graefflicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict, ter eenre, contra Cornelis Lambertsz. jonggesel poorter der voorsz. stede, gedaechde in persoon, op pene van ban ende confiscatie van goederen, verweerder, ter andere zijde. Allegerende den eyscher, dat den gedaechde opten

lesten septembris lestleden inder nacht op 't stadthuys als schutter de wacht hebbende jegens den lieutenant, dye doen ter tijdt presenteerde het hoofd vande wacht, veel injurieuse woorden

fol. 16v

maecte omdat hij met noch een jonghman aff begeerde te gaen, seggende hat hij haer zoo vroom nyet [en] ryet dat se affgaen zouden, dreygende haer te verdrincken, waer op den lieutenant antwoorde dattet hem nyet geraecte ende dat hij geen gebyet¹ en hadde, ende is voorts metten voorsz. jonghman affgegaen. Daerover den gedaechde noch veel meer rumour maeckende, heeft eerst genoemen de hellebaert vande wachtmeester, daer mede schermende lancx de camer, dye hem bij den voorsz. wachtmeester weder benomen is, dat hij daarmede nyet ophoudende, heeft den deegen vande wachtmeester uyt de schede getrocken ende daarmede op ende inde taffel gehouden, werpende daer nae de slaepmuts van eenen dye besijden hen sadt opte vloer, hem gebyedende mit dreygementen dat hij se weder haelen soude, seggende: "Weest nu mijn hont, haelt se weder off ick sal u het hoofft affslaan", slaende naer den selven toe, waardoor hij bevreest zijnde, heeft se weder gehaelt ende opgenoomen, ende heeft hij gedaechde daer nae een kaers vande tafel genoemen, settende dye opte vloer, slaende metten degen daer nae, ende heeft den wachtmeester dye sulcx nyet langer lijden mocht, van hem gedaechde den degen wederom begeert dye hij hem nyet alleen weygerde te geven, maer fortselicken daarmede naer den voorsz. wachtmeester slouch, waardoor een vande schutters dye beducht was datter meer quaets uyt soude volgen toetgetreden

fol. 17

is naer den voorsz. gedaechde, ende heeft hem den degen uyt de handt genoemen ende de wachtmeester weder gegeven, waer nae hij gedaechde met noch een jonghman aleer de wachtclocke luyde affgegaen is schyeteende zijn roer off musket los, alle 't welcke saecken zijn van quader consequentie, dye nyet en mogen getolereert maer gestrafft behooren te worden andere ten exempele. Concluderende daeromme inden naeme ende van wegen als vooren, dat den voorn. gedaechde gecondemneert zoude worden te gaen in een vande castimentshuyskens, ende aldaer te blijven te water ende broode, den tijdt van een maendt, ende daer naer gebannen uyt der Goude ende de vrijdom vandyen den tijdt van vijftien jaeren, mitsgaders in een mulcte van hondert gulden ende mise vande justitie off andersints als bevonden zoude worden te behooren. Waer tegen den gedaechde zeyde dat hij tegen den lieutenant geen moetwille off petulantie² en heeft gepleegt, maer alleen gesproocken van verdrincken, omdat hij eenen mit hem vande wacht nam, eer de clocke was geluydt, dat hij oock nyemant heeft gequetst off geslagen, maer wel mit een cortelasse³ geswermt ende dyergelijcke, mits dat hij mitten dranck bevangen was, ende dat hij nyet en heeft geschoten voordat de wachtclocke al was aendt luyden, sustinerende dat de zaeck geen crijm en smaect, ende

fol. 17v

concluderende bij de voorsz. ende andere redenen ende middelen tot absolutie in cas van crijm. Gereserveert den officier zijn actie in 't civyl indyen hij eenige heeft als ock gereserveert de crijchsraet huer recht, hoe zij eenige zouden mogen hebben. Schepenen (op alles geleth) condemnieren den gedaechde voor zijn correctie, op beyde zijn knyen te vallen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffensse, verclaren hem inhabil, om de stadt als schutter te dyenen, interdicteren hem in eenige herberge off plaetse daer men gelach houdt te drincken ofte aldaer hem te laten vinden inden tijdt van twee jaeren, ende hem oock inde zelve tijdt opte straet te begeven, ofte te wesen somers des avonts nae negen uyren ende 's winters nae acht uyren telcken upte boete van ses gulden, ende condemnieren hem in een mulcte van vijff ende twintich gulden, ten profijte vanden bailliu, ende voorts inde kosten ende mysen van justitie. Gepronunchieert ter raetcamer den vijftienden aprilis anno 1600 ende elff, presendt den bailliu, Adriaen Jansz., Pieter Pietersz. Trist ende Adriaen Claesz. Goudtswaert, burgermeesteren ende alle de schepenen, uytgesondert Dirck Jacobsz. Starre ende Adriaen Aertsz. Bosch.

fol. 18

Margryete van Draeydsel

Alsoo Margriet Draeydsel uyt Schotlant vande stadt Liet⁴ oudt ontrent vijftich jaren tegenwoordich gevangen haer vervordert heeft met eenen Braston in huyshoudinge te treden daer bij zij in onechte geteelt ende gewonnen heeft vijff kinderen waer van noch drye in 't leven zijn. Dat mede zij haer vervordert heeft met haer tegenwoordige man haer te generen met smockelbier te tappen ende te logeren vagabonden landloopers ende anderen hebbende tot Haerlem (daer zij tapte) te pande ontfanghen een silveren beecker (die bij een man ende vrou tot harent verset worde voor neghen gulden vijfhyn stuvers). Dat mede in haer kisten bevonden zijn diversche clederen van vrouwen ende mans schortecleden, blaue ende wolle laecken, veel verscheyden linnen met diversche mercken ende meer andere goederen nyet sonder suspitien van gestolen te zijn, hoewel zij 't wil excuseren, als seggende

¹ GTB. Gebyet, gebieden. Wat iemand laat weten, boodschap, bekendmaking. Hier: er geen boodschap aan hebben.

² GTB. Petulantie; moedwil, uitgelatenheid, dartelheid.

³ Ibidem. Cortelasse, kortelas; kort tweesnijdend zwaard, grote dolk.

⁴ Leith, gem. Edinburch, Schotland.

dat zij de goederen voor Uytrecht gecocht heeft. Ende dat mede zij contrarie verscheyden placaten gesonts lichaem heeft gaen bedelen, alle 't welcke zaecken zijn van quaeder consequentie die niet en behooren getolereert maer gestraft te worden, andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weghen de hooge Overicheydt de voorsz. Margriet Draeydsel gebannen hebben ende bannen haer mits dezen, uyt dezer stede vander Goude, ende den vrijdom vandyen, den tijdt van zes jaren, te ruymen binnen drye eerstcomende dagen, sonder middeler tijdt weder daer inne te moghen comen, op pene van meerder correctie ende condemnieren haer inde costen vande gevangenisse ende mysen vande justitie. Gepronunchieert ter vyerschaer den 14en aprilis 1600 elff, present den bailliu, Vlacq, den halven, Starre, Vrije, de Lange, ende Cool, schepenen.

fol. 18

Roelandt Smit Engelsman

Gezyen bij de gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgelevert bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden naeme ende van wegen de hooge Overicheydt

fol. 18v

der Landen ende Graeffschappe van Hollandt Zelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Roelandt Smit Engelsman lest gewoont hebbende binnen dezer voorsz. stede gedaechde in persoon oop pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher hoe dat inde kisten ende andere goederen vanden gedaechde bevonden is eenen silveren beecker verborgen zijnde inde sack van een graeu laeckense brouck, diversche clederen van vrouwen, wolte laecken, linne laecken, ende veel linnen als hemden, slaepplaeckens, neusdoucken, tafellaeckens ende ander met diverse mercken, schortecleden, een bos swarte saeye coorde, een bondel wit getwijnt garen, een corale vijftich met silvere coraeltgis ende meer andere goederen. Alle welcke goederen merckelicken blijft gestolen te zijn, te meer om dat d' huysvrouwe zelve bekent den beecker beleent ende d' ander goederen meest gecoft te zijn inde belegeringe van Utrecht. Dat hij mede den officier bij missive in 't stuck van zijn officie zeer injurieuselicken gedreycht heeft, ende alsoo zulcx niet en mach nochte behoort ongestraft te blijven, dat hij eyscher daeromme (om 't recht vande Graeffelicheyt te bewaren) den voorsz. delinquant tot sijnder lester woonplaetse (nae costume) hadde doen dachvaerden ende op saterdach den vijffden maert vande peuye van 't stadhuys ende op sondach daeraen volgende in Bloemendael inde kercke mit affixeren van billetten omme in persoon de compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten daege dienende rechtelicken ter vyerschaer ende ter peuye van 't stadhuys uytgroepen wesende ende niet comparerende, dat mitsdien hem toegewesen is 't eerste deffault, ende voor 't prouffijt vanden geaccordeert een andere citatie, de welcke insgelicx gedaen wedende ende hij niet comparerende dat teghens hem verleendt is het tweede deffault ende voor 't prouffijt vanden geaccordeert een derde citatie met inthimatie, de welcke insgelicx gedaen zijnde, dat de gedaechde noch niet en compareerde mits 't welck jegens hem gegeven is het derde deffault ende voor 't prouffijt vanden hem eyscher geadmitteert te dienen van zijn intendit met een vierde citatie ex super abundanti met inthimatie om 't voorsz. intendit te zyen verifiëren ende sententie t' aenhooren. Welcke citatie ende inthimatie gedaen zijnde ende is hij die niet jegenstaende

fol. 19

noch niet gecompareerd. Soo dat d' eyscher zijn intendit mitte verificatien daer toe dienende heeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen met rijpe dliberatie van rade deurgezyen ende overgewegen hebbende all 't gene ter materie mochte dienen, doende recht inden name ende van weghen de hooge Overicheyt ende Graeffelicheyt der voorsz. Landen, hebben den voorn. Roelandt Smit gedaechde ende deffailiant versteecken ende versteecken hem mits dezen van alle exceptien declinatoire, dilatoire peremptoire defensien ende weren van rechten die hij in dezen hadde mogen doen ende proponeren. Bannende voort den voorn. Roelandt Smit deffailiant uyt der Goude ende de vrijdom vanden den tijdt van zes jaeren zonder binnen de zelve tijdt daer inne te mogen comen op pene van meerder correctie, ende condemnieren hem inde costen vande processe. Gepronunchieert ter vyerschaer den 28en aprilis 1600 elff, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Jan Cornelisz. Vlacq.

Den voorn. Roelandt Smit of zijne huysvrouwe zijn vergundt acht daegen omme binnen dezer stede te comen ende heur goederen te lichten. Actum ut supra.

fol. 19

Marcus Jansz.

Alsoo Marcus Jansz. Engelsman poorter deser stede jegenwoordich gevangen opten 18en januari anno 1600 thyen gebannen zijnde uyt deze stede vander Goude ende de vrijdomme vandyen den tijdt van twee jaren zonder binnen d' zelve tijdt weder inne te mogen comen op pene van meerder correctie hem dyes nyetjegenstaende vervordert heeft zijn bannissement wel stoutelijck te violeren comende tot meermaels nyet alleen binnen de vrijdom maer oock binnen de stadt selfs dat hij oick eenen 's heerendienaar (die hem binnen de stadt vondt ende daer

over wilde apprehenderen) fortselick geresiteert heeft, 't welck is notoire resistentie vande justitie. Ende dat hij hem zelve in gevangenisse gegeven heeft zes ofte zeven wonden in aller vougen of hij hem zelve hadde willen affmaecken, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie die niet en mogen getolereert

fol. 19v

maer gestraft behoren te worden ander ten exemple. Soo is 't dat schepenen, doende recht inden name ende van weghe de hooge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, den voorn. Marcus Jansz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits dezen, gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelick gegeeselt, ten bloede toe, tot huere discretie, ende bannen hem voort uyte voorsz. landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van 25 jaren, te ruymen dezer stede ende de vridomme vandyen binnen daechs sonnenschijn, ende de voorsz. landen binnen drye daghen, zonder middeler tijdt weder daerinne te moghen comen, op pene van meerder correctie, ende condemnieren hem inde costen vande gevangenisse ende misen van justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Gepronunchieert ter vyerschaer den 13en meye anno 1600 elff, present den bailliu, Gerrit Cornelisz. de Lange, burgermeester geintheert, Pieter Pietersz. Trist, ende Adriaen Claesz. Goudswaert, burgermeesteren, Maerten Pietersz. Verwerff, burgermeester geintheert, Dirck Pieter Feysz., Scheepen geintheert, Jan Willemsz. den Halven, Dirck Jacobsz. Starre, Adriaen Aertsz. Bosch, Jan Adriaensz. de Vrije, Jan Dircxz. de Lange, ende meester Adriaen Cool, schepenen.

fol. 19v

Cornelis Claesz. Grootendorst

Alsoo Cornelis Claesz. Grotendorst van Haerlem out ontrent twintich jaren tegenwoordich gevanghen voor schepenen bekendt ende beleden heeft hoe dat hij (hoewel hij een linneweaver van zijn ambacht is en mits dien daer mede wel hadde connen duercomen) nochtans 't selve verlatende hem begeven heeft gesonts lichaems te gaen bedelen lopende alomme vagabunts gewijs contrarie de placaten jegens de ledichganghers vagabunden ende landlopers geemaneert. Sonder daer van te desiteren¹ nyet tegenstaende hij daer over tot tweemaelen als eens tot Uytrecht ende eens tot Schoonhoven publicckelijck ende mit bannissement gecorrigeert is geweest.² Welcke bannissementen hij oick niet geobedieert

fol. 20

maer ter contrarie overtreden ende gevioleert heeft, ende dat hij een zeecker jongsel die hij mit zijn medecomplien in een herberge aen de Goutcade was quellende ende tergende ende die om huere vexatie ende meerder moeyte te ontgaen hem heymelicken wech schicte nagelopen heeft met een mes een groot stuck weechs ende hem onderhalende, ende denzelven hem begevende in een schip om hem te ontfylen is hem heftelicken gevolcht ende heeft zo wreedelicken nae hem toegesteecken dat hij hem onder andere gegeven heeft een steek inden buyck sulcx dat hem die darmen uyt 't lijff vielen die hij mit zijn handen heeft gedraghen tot inder stadt daer hij verbonden worde nyet zonder evident peryckel van sterven, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie dye nyet en behooren getolereert maer gestraft te worden andere ten exemple. Zoo is 't dat schepenen nochtans meer genegen zijnde tot bermherticheyt als tot riguer van justitie doende recht inden name ende van weghe de hoghe Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Cornelis Claesz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits dezen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelick gegeeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen, ende daer nae gebrantmerckt op zijn rechter schour. Bannende hem voort uyte voorsz. landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van twaelff jaren. Te ruymen dezer stede ende de jurisdictie vandyen binnen daechs sonneschijn ende d' voorsz. landen binnen drye eerstcomende daghen zonder binnen d' voorsz. twaelff jaren weder daerinne te moghen comen, al op pene van meerder corectie. Gepronunchieert ter vyerschaer den 14en meye anno 1600 elff, present Gerrit Jansz. Vroesen, schepen geintheert, Jan Willemsz. den Halven, Dirck Jacobsz. Starre, Adriaen Aertsz. Bosch, Jan Adriaensz. de Vrije, Jan Dircxz. de Langhe ende mr. Adriaen Cool, schepenen.

fol. 19v-1 (niet gefolieerd) tekstverlies door papierschade en strak inbinden

Extract uyt 't crimineme [von...] der stede vander Goude

Alsoo Cornelis Claesz. Grotendorst van Haerlem out ontrent twintich jaren tegenwoordich gevanghen, voor schepenen bekendt ende beleden heeft hoe dat hij (hoewel hij een linneweaver van zijn ambacht is en mits dien daer mede wel hadde connen duercomen) nochtans 't selve verlatende hem begeven heeft gesonts lichaems te

¹ GTB. Desisteren; afzien van; niet langer aanhouden of voortzetten.

² Zie voor Schoonhoven: SAMH, *Schoonhoven*, 1058.82, fol. 127v, dd. 13-07-1610 en voor Utrecht:

<http://www.hetutrechtsarchief.nl/onderzoek/onderwerpen/criminele-sententies>, *Register van criminele sententies 1607-1610*, fol 82v)

gaen bedelen, lopende alomme vagabunts gewijs, contrarie de placaten jehens de ledichgangers vagabunden ende landtlopers geemaneert, sonder daer van te desiteren, nyetjegenstaende hij daer over tot tweemaelen, als eens tot Uytrecht ende eens tot Schoonhoven, publyckelijck ende mit bannissement gecorrigeert is geweest. Welcke bannissementen hij oick niet geobedieert, maer ter contrarie overtreden ende gevioleert heeft. Ende dat hij een zeecker jonggesel, die hij mit zijn medecomplacen¹ in een herberge aen de Goutcade was quellende ende tergende, ende die om heure vexatie² ende meerder moeyte te ontgaen, hem heymelicken wech schicte, [nagelopen] heeft met een mes een groot stuck weechs, ende hem onderhalende ende denzelven hem begevende in een schip om hem te te ontvlyen, is hem heftelicken gevolcht ende heeft zoo wredelicken nae hem toegesteecken dat hij hem onder andere gegeven heeft een steeck inden buyck sulcx dat hem die

fol. 19v-1v (niet gefolieerd) *tekstverlies door papierschade en strak inbinden*

darmen uyt 't lijff vielen die hij mit zijn handen [heeft] gedraghen tot inder stadt daer hij verbonden [worde] niet zonder evident peryckel van sterven, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie, die niet en behooren getolereert maer [gestraft] andere ten exempele. Zoo is 't dat schepenen [noch] meer genegen zijnde tot bermherticheyt als tot riguer van justitie doende recht inden name ende van weghe de hooghe [Overicheyt] ende Graeffelicheyt van Hollandt Zeelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Cornelis Claesz. [gecondemneert] hebben, ende condemnieren hem mits dezen gebrocht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelick gesselt ten bloede toe tot [discretie] van schepenen ende daer gebrantmerckt [op] zijn rechter schou. Bannende hem voort uyte voorsz. landen van Hollandt, Zeelandt ende [Westvrieslandt] den tijdt van twaelf jaren te ruymen [de] stede ende de jurisdictie vandien binnen daechs sonneschijn ende de voorsz. landen binnen [drie] eestcomende daghen zonder binnen d' voorsz. [twaelf] jaren weder daer inne te moghen comen, al op pene [van] meerder correctie. Gepronuchieert ter [vyerschaer] den 14en meye anno 1600 elff, present den bailliu. Gerrit Jansz. Vroesen, schepen [geintheert], Jan Willemsz. den Halven, Dirck Jacobsz. Starre, Adriaen Aertsz. Bosch, Jan Adriaensz. de [Vrije], Jan Dirckz. de Langhe ende mr. Adriaen [Cool], schepenen.

als subt. C. vande Hoeff [...] den bailliu

fol. 20

Willem Andriesz. 't houte wambays

Alsoo Willem Andriesz. gebijnaemt 't houte wambays van Haerlem out ontrent achthyen jaren jegenwoordich

fol. 20v

gevanghen zijn ambacht van schoemaecken verlatende hem begheven heeft tot ledicheyt, landlopen ende bedelen hem latende vinden op dootmalen, kindermalen³ ende diergelijcke. Alwaer dan de huysluyden uyt vreesse van 't gheboufte nyet en derven laten huer te bestellen spijs ende dranck. Wesende notorie een vexatie perturbatie ende exactie⁴ vanden huysman ende een stoute overtredinghe van diversche placaten teghens de ledichgangers landtlopers ende gesonde bedelaers tot verscheyden tijden geemaneert, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie die niet en moghen getolereert maer gestraft behoren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weghe de hoghe Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Willem Andriesz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits dezen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer gegeesselt tot discretie van schepenen. Bannende hem voort uyt d' voorsz. landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van twaelf jaren te ruymen dezer stede ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drye eerstcomende daghen, sonder binnen d' voorsz. twaelf jaren weder daerinne te moghen comen al op pene van meerder corectie. Actum ende present ut supra.

fol. 20v

Griete Pieters van Wezel geselt gebrntmerckt⁵ ende een oor aff

Alsoo⁶ Griete Pieters van Wezel⁷ out ontrent zes ende twintich jaeren, jegenwoordich gevangen, geweest is tot thyen verscheyden reysen in handen vande justitie, als dryemael tot Amsterdam, eens alhyer ter Goude, eens tot

¹ Zie ook Cornelis Cornelisz. alias Witmuts en Henrick Pietersz alias 't Vryesgen (SAMH, Gouda, 0002.178, fol. 14-14v).

² GTB. Vexatie; kwelling, verontrusting, knevelarij, afpersing, verdrukking.

³ Ibidem, Kindermaal; maaltijd, feestelijk gastmaal ter gelegenheid van de geboorte van een kind.

⁴ Ibidem, Exactie; onrechtmatige vordering; vandaar ook: afpersing, knevelarij.

⁵ Sic, gebrntmerckt, lees: gebrantmerckt.

⁶ In de marge: "Dese Griete Pieters is uyte apprehentie ontslaegen op sonnendach den 17en july anno 1600 elff".

⁷ Wesel, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.

Schoonhoven¹, eens tot Noordeloos, eens tot Liesvelt eens in Amstellandt ende tweemaal tot Utrecht², ende is over de correctie van haere delicten, vijffmael gegeesselt, tweemaal gebrantmerct, eens mit de strop om den hals

fol. 21

gestelt, vyer mael gebannen uyt Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, ende onder de zelve bannissementen tweemaal op pene vande galge. Ende hoewel zij nu immer haer behoort hadde wel te wachten voor alle quaet, dat zij nochtans 't selve nyet en heeft gedaen, maer heeft haer (volgende haer bekentnisse, buyten pijn ende bande van ijsser onder den blauwen hemel gedaen) begeven bij verscheyden calissen, landlopers ende dyeven, daer van eenige om huere dyeveren gehangen zijn, waer mede zij geleydt heeft een vuyl schandelick ende beestelick leven, ende onder andere bij eenen Jan Thomas hyer medegevangen daer zij bij gebleven is, nyetjegenstaende dat zij zeeckere kennisse hadde dat hij een getrouwt wijff in 't leven heeft, ende dat zij nyet alleen nae haer leste gevanknisse verscheyden gestolen goederen heeft helpen verteeren, maer oick eenige partijen selfs daer van gehadt tot haere cledinghe ende eenige vercocht, ende daer van voor haer vercopinge profijt genoten. Behalven dat zij al voor haer lest voorgaende gevangenisse sulcx mede dickwils heeft gedaen ende op heure gevanknisse verswegen, soo dat zij daervan niet en is gesuyvert hyer bij gevoucht dat zij de justitie min als niet achtende boven al de voorsz. bannissementen echter gebleven is ende dagelijcx gelopen heeft duer de landen daer zij uyt was gebannen nyet eens maer meermael ende niet simpelen maer opte hoochste straffe als namentlicken op pene vande galge, alle 't welcke zaecken zijn van quader

fol. 21v

consequentie die nyet en moghen getolereert maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen nochtans meer geneghen zijnde tot bermherticheyt als tot riguer van justitie, doende recht inden naeme ende van weghen de hooge Overicheyt de voorsz. Gryete Pieters gecondemneert hebben ende condemneren haer mits dezen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelick geseselt ten bloede toe tot discretie van schepenen. Ende daer nae gebrantmerckt op haer schour ende alsdan affgesneden haer rechter oor. Bannende haer voort te eeuwigen daghen uyte Landen van Hollant Zeelandt ende Westvrieslant, te ruymen deze stadt ende de jurisdictie vandyen binnen daechs sonneschijn als zij ontslagen zal wesen, ende de andere landen binnen drye daer aen volgende daghen, sonder immermeer weder daer inne te moghen comen op pene van geexecuteert te worden mitte coorde datter de doot naevolge zonder eenighe genade ende verclaren alle haere goeden indien zij eenige heeft geconfisqueert ten profijte vande hoge Overicheyt. Gepronunchieert ter vyerschaer den 2en july anno 1600 elff, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 21v

**Jan Thomas gegeselt ende twee
brantmercken**

Alsoo Jan Tomasz. anders genaemt Jan van Aecken gebooren te Sittert³ out ontrent zeven ende twintich jaren jegenwoordich gevangen voor schepenen buyten pijn ende bande van ijser onder den blauewen hemel bekendt ende beleden heeft hoe dat hij gestolen heeft gehadt een slaepplaecken, een deel huyven⁴, een deel cragen, een wit schorteldouck op een achtermiddagh uyt een landthuys bij Wourden daer hij zijn handt duer 't ryet van 't achterhuys stack ende dede zoo de

fol. 22

duer open, dat hij helpen stelen heeft een heuyck uyt een huys daer zij de duer mitte clinck open deden. Dat hij gestolen heeft een bombasijnen brouck, een rode mans hemdezyel⁵ ende een hoet die zij mit een stock uytreyckte duer een venster dat openstondt, dat hij heeft helpen steelen een boraten brouck, een deel cragen ende twee oude hemden uyt een huys daer een slot aen de deur hingh, welck slot zij met geweld mitte handen op braecken, behalven noch verscheyden andere dyeveren. Alle de welcke hij gepleecht heeft eensdeel nae dat hij eerst tot Liesvelt ende daer nae tot Utrecht gevangen is geweest ende eensdeels daer te vooren zonder op d' selve gevangnissen daer van bekentnisse gedaen te hebben zoe dat hij daer aff niet en is gepurgeert. Dat hij oock zijn bannissement van Uytrecht daer bij hij uyt deze landen gebannen was dagelijcx ende continuelicken heeft gevioleert als op recht noch op justitie passende ende leydende alsulcken vuylen schandelicken leven mits dan bij d' een ende dan bij d' ander vrou lopende (hoewel hij oock noch een getroude vrou in 't leven heeft) dattet gheen menschen maer genouchsaem beestenwerck is. Behalven de overlast die hij mit de zijne de huysluyden

¹ In Schoonhoven op 22 september 1607 veroordeeld onder de naam Margriete van Wesel (zie: SAMH, *Schoonhoven*, 1058.82, fol. 116).

² Voor Utrecht zie: <http://www.hetutrechtsarchief.nl> Register van criminele sententies, 1607-1621, fol. 7v-8, dd. 08-09-1608, wegens landloperij en banbreuk veroordeeld tot verbanning uit Utrecht, Holland en Zeeland en fol. 94v-95, dd. 25-04-1611, wegens landloperij en diefstal veroordeeld tot geseling, brandmerking en verbanning uit Utrecht, Holland en Zeeland.

³ Sittard, gem. Sittard-Geleen, prov. Limburg.

⁴ GTB. Huif, huiven; hoofdeksels in het algemeen, voor zowel mannen als voor vrouwen.

⁵ *Ibidem*. manshemdezyel; een mannenhemd dat alleen het bovenlichaam bedekt, borstrok ?

heeft gedaen mit dagelick bedelen, ende mit hen te laten vinden op kermessen, kindermalen ende doodtmalen alwaer de luyden duer vreesse van 't gebouft gedwonghen worden huer spijs ende dranck voort te setten tot groote beswaernisse vanden armen huysman dye hem van zulcke exactien¹ niet en can defenderen, alle 't welcke zaecken zijn quader consequentie die niet en mogen geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen nochtans meer genegen zijnde tot bermherticheyt als tot

fol. 22v

riguer van justitie doende recht inden name ende van wegghen de hooge Overicheyt den voorn. Jan Thomas gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits dezen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelick gegeeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen ende als dan gebrantmerct mit twee brantmercken als op elcke schour een. Bannende hem voort den tijdt van vijftich jaren uyt Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt te ruymen deze stadt ende de jurisdictie vandyen binnen daechs sonneschijn ende d' ander landen binnen drye eerstcomende daghen zonder binnen d' voorsz. tijdt weder daerinne te comen op pene van geexecuteert te worden mitte coorde datter de doot naevolgt zonder eenige genade ende verclaren alle zijne goederen indyen hij eenige heeft verbuert ten profijte vande hooghe Overicheyt. Gepronunchieert ter vyerschaer. Actum ende present ut supra.

fol. 22v

Lijsbet Fransen geeselt et gebrantmerct

Alsoo Lijsbet Fransen van Antwerpen oudt ontrent veertich jaren tegenwoordich gevanghen voor schepenen buyten pijn ende bande van ijser onder den blaeuwen hemel bekendt ende beleden heeft hoe dat zij ontrent vyer jaren geleden tot Middelburch gegeeselt ende gebrantmerct is, ende dat zij sedert de zelve tijdt weder gelopen heeft alomme inde steden ende ten platten lande met verscheiden landtlopers vagabunden ende dyeven daervan eenige om heur dyeveren zijn gehangen levende ende terende opten huysman soo in 't bedelen als op kermessen kindermalen ende doodtmalen vercoopende voor de dyeven gestolen goederen, genyetende profijt van 't vercoopen ende altemet eenige parcelen vande zelve goederen ende helpende

fol. 23

't gelt dat van 't vercochte goet quam verteren levende mitte voorsz. calissen ende dyeven in alle oneerlickheyt scandeleusheyt ende vuylicheyt. Ende in sulcken leven continuerende nyttegenstaende zij noch voor de tweede reys als in aprilij leestleden gevangen ende gecorrigeert is geweest naemtlick tot Uytrecht² alwaer zij weder is gegeeselt ende gebrandtmerct ende daerboven gebannen uyte stadt, steden ende landen van Uytrecht mitsgaders van Hollandt ende Zeelandt zonder dat zij aldaer nochtans te kennen gegheven heeft gehadt de dyeveren daer inne zij schuldich ofte deelachtich was geweest. Op welcke voorsz. bannissement zij oock niet gepast heeft maer 't selve dagelick ende continuelicken overtreden ende heeft haer noch nae d' voorsz. leste correctien mitte dyeveren vermengelt als gestolen goederen genyetende vercoopende ende 't gelt dat daer aff quam helpende verteren, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie die nyet en behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen nochtans meer genegen zijnde tot bermherticheyt als tot riguer van justitie, doende recht uyten name ende van wegghen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt de voorn. Lijsbeth Fransz. gecondemneert hebben ende condemnieren haer mits dezen gebracht te worden achter op 't schavot ande aldaer wel strengelick gegeeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen, ende alsdan gebrantmerct op haer een schour. Bannende haer voort uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijftich jaren

fol. 23v

te ruymen deze stede ende de vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn ende d' ander landen binnen drye eerstcomende daghen sonder binnen d' voorsz. tijdt weder daerinne te moghen comen. Al op pene van geexecuteert te worden mitte coorde datter de doot nae volge sonder eenighe genade ende verclaren alle hare goederen indien zij eenighe heeft geconfisqueert ten profijte vande hoghe Overicheyt. Gepronunchieert ter vyerschaer. Actum ende present ut supra.

fol. 23v

Frans Mueleman geeselt

Alsoo Frans Mueleman³ pottebacker van Lueven⁴ oudt ontrent drye en dertich jaren tegenwoordich gevanghen bij schepenen dezer stede gebannen is geweest inden voorgaende jare uyte stadt ende vridomme vandyen. Ende

¹ Sic, exactien, lees: extraction.

² Voor Utrecht zie: <http://www.hetutrechtsarchief.nl> Register van criminele sententies, 1607-1621, fol. 94v, dd. 25-04-1611.

³ Sic, zie leeftijd en plaats van herkomst. Eerder op 11-09-1610 in Gouda veroordeeld als Frans Mueleman van Aelst in Vlaenderen oudt achtentwintich jaren. Zie hiervoor SAMH, Gouda, 0002.178, fol. 7v

⁴ Leuven, prov. Vlaams-Brabant, België.

hoewel hij hyer duer gewaerschout hadde behooren te weesen ende hem voort aan te wachten van quaet dat hij nochtans sulcx nyet gedaen en heeft maer hem wederomme begeven tot een leuy onordentelick ende beestelick leven lopende alomme inde steden ende ten platten lande vagabuntsgewijs contrarie de placaten jeghens de bedelaers ende landtloopers tot diversche tijden gemaneert, hem latende vinden op kermissen doodtmaelen ende kindermalen vande huysluyden ende lopende vande een vrou bij d' ander ende mit de selve converserende in aller voughen als die noch reghel noch wet noch vreesse van Godt en hebben, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie die niet en behooren getolereert maer gestraft te worden andere

fol. 24

ten exemple. Soo is 't dat schepenen nochtans meer genegen zijnde tot bermherticheyt als tot riguer van justitie doende recht inden name ende van weghen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Frans Muelemans gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits dezen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelick gegeeselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen, bannende hem voorts uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijff ende twintich jaren, te ruymen dese stede ende de jurisdictie vandyen binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drye eerstcomende dagen, sonder binnen d' selve tijdt weder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie. Aldus gedaen ende gepronunchieert ter vyerschaer. Actum ut supra.

fol. 24

**Pyeter Cornelisz. den jongen Ruyn
Jan Jacobsz. houtsager**

Gesyen¹ bij de Gerechte der stede vander Goude, 't intendit heurluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende Schoudt der selver Stede, inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt der Landen ende Graeffschappe van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Pieter Cornelisz. alias den jongen Ruyn ende Jan Jacobsz. houtsager, burgers deser stede gedaechdens in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eijsscher, hoe dat de voorsz. gedaechdens

fol. 24v

opten eersten meye lestleden jegens den avont zeer moetwillich ontrent de Slupickse moelen eenige tacken dye opte cant laegen in 't water hebben geworpen ende daer over bij eenige dye daer passeerden versproocken werdende, dat Jan Jacobsz. wel stoutelicken zeyde: "Wilt ghij daer vooren berant² woorden", daerop geseyt werde: "Neen", dat evenwel de zelve Jan voortvarende ende naer haer toecomende, spreekende seer fortselicken, een halff spiesken genoemen heeft uyt de handt van een vande voorsz. passanten, treckende mitsdien den voorsz. Pieter mede zijn opstecker, ende comende naer de passanten toe, die welcke zeyden: "Mannen, laet ons gaen, wij en moeyen u nyet", dyes niet jegenstaende Jan voorz. zeer fuyrieuselicken daerop antwoorde: "Swijcht ofte u eygen geweer gaet 'er deur" gaende voorts naer de stadt, ende comende bij de brugge vande Oude Gouwe alwaer haerluyden een persoon bejegende, dye haer meende te verspreecken, seggende: "Maets geeft dien luyden haer stocksken weder", dat van dyes niet jegenstaende de stock off halve spies met een grammen moet in 't water wierp, treckende met eenen zijnen opstecker ende loopende daer mede naer denzelven toe, dye hem van zijn quade voornemen ende feyten hadde willen verspreecken, met meeninge (soo 't scheen) om hem te grijven, ende den voorsz. Pieter mede met zijnen blooten opstecker naer d' voorsz. passanten, sulx dat zij genootsaecht ende gedrongen waeren haer selven met loopen

fol. 25

te salveren. Ende alsoo 't selve zaecken zijn van zeer quaeder consequentie (wesende openbare, fortse, moetwille ende straetschenderije) dye geensins behooren getollereert maer gestraft te worden andere ten exempele. Dat hij eyscher daeromme (om 't recht vande Graeffelickheyt te bewaren) de voorsz. delinquanten t' haerder lester woonstede (naer coustume) hadde doen dachvaerden in persoon te compareren op pene van ban

¹ in de linkermarge en onderaan fol. 24

Angaende Pyeter Cornelisz. vide 't camerbouck opten 18en decembris anno 1600 twaelf fol. 41 verso, item den 24en decembris fol. 44 verso

2 requesten leggen bij de requesten

nopende Jan Jacobsz vide 't camerbouck 1614 fol. 139

Apostille op 't request van Jan Jacobsz houtsager staende in 't Requestbouck fol. 117

Wordt geaccordeert dat den suppliant op huyden uyte gevanckenisse sall worden ontslagen mits all voren betalende de kosten van de gevanckenisse ende mysen vanden justitie. Item dat hij voetvall sall doen ter camer op dynsdach eerstcomende. Ende dat hij in plaetse van vijftthijn gulden aen't tuchthuys nyet meer betalen sall als seven gulden thyen stuyvers. Actum den 15en novembris anno 1600 veerthijn, present 't volle Collegie uytgesondert Adrian Aertsz Bos schepen.

² GTB. Beranden, berant; aanranden, aanvallen.

ende confiscatie van goederen. Maer ten daege dyenende rechterlicken ter vyerschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeroepen wesende ende niet comparerende, dat mitsdien hem toegewesen is 't eerste deffault, ende voor 't profijt vandyen geaccordeert een anderde citatie, de welcke insgelijcx gedaen wesende ende zij niet comparerende, dat jehghens henluyden verleent is het tweede deffault ende voor 't profijt vandyen geaccordeert een derde citatie met inthimatie, de welcke insgelijcx gedaen zijnde, dat de gedaechdens noch nyet en compareerden mits welcke jehghens henluyden gegeven is 't derde deffault ende voor 't profijt vandyen, hem eyscher geadmitteert te dyenen van zijn intendit, met een vyerde citatie es super abundanti, met inthimatie om 't voorsz. intendit te zyen verifiëren ende sententie t' aenhooren. Welcke citatie ende inthimatie gedaen sijnde, en zijn zij dien niet jegenstaende noch niet gecomareert. Soo dat d' eyscher zijn intendit mitte verificatien daertoe dienende heeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen mit rijpe deliberatie van rade duer gesyen ende overgeweghen hebbende

fol. 25v

alle 't ghene ter materie mochte dienen, mitsgaders de getuyghenissen ende informatien bij den eyscher genomen, doende recht inden naeme ende van wegghen de hooghe Overicheyt ende Graeffelicheyt der voorsz. Landen, hebben den voorsz. Pyeter Cornelisz. ende Jan Jacobsz. gedaechdens ende defaillianten voor 't profijt ende uyt crachte vande voorsz. deffaulten versteecken ende versteecken henluyden mits dezen van alle exceptien dilatoir peremptoir defentien ende weren van rechten, die zij in dezen hadde moghen doen ende proponeren. Condemnerende voort den voorn. Pyeter Cornelisz. ende Jan Jacobsz. defaillianten te gaen in een vande castimentshuysghens, ende aldaer te blijven tot huere costen, te water ende te broode, den tijdt van een maendt. Ende daer nae in openbaer vyerschaer op een ordinaris rechtdach te vallen op beyde huer knyen, ende God ende de justitie te bidden om vergiffenisse, ende huer bannende uyer Goude ende de vrijdomme vandyen, sonder weder daerinne te moghen comen off converseren, op pene van meerder correctie, ende dat soo langhe tot dat zij zelfs sullen comen versoucken, de voorsz. condemnatie te voldoen, ende condemnieren haer vorder elcx in een mulcte van dertich gulden, d' een helft ten behouwe vanden Balliu, ende d' ander helft vandt tuchthuys dezer stede. Gepronunchieert ter vyerschaer den 15en july anno 1600 elff, present 't volle Collegie.

fol. 24. *In de linkermarge en onderaan.*

Angaende Pyeter Cornelisz. vide 't camerbouck opten 18en decembris anno 1600 twaelf fol. 41 verso, item den 24en decembris fol. 44 verso

2 requesten leggen bij de requesten

nopende Jan Jacobsz vide 't camerbouck 1614 fol. 139

Apostille op 't request van Jan Jacobsz houtsager staende in 't Requestbouck fol. 117

Wordt geaccordeert dat den suppliant op huyden uyte gevanckenisse sall worden ontslagen mits all voren betalende de costen van de gevanckenisse ende mysen vanden justitie. Item dat hij voetvall sall doen ter camer op dynsdach eerstcomende. Ende dat hij in plaetse van vijffthijn gulden aen't tuchthuys nyet meer betalen sall als seven gulden thyen stuyvers. Actum den 15en novembris anno 1600 veerthyn, present 't volle collegie uytgesondert Adrian Aertsz. Bos, schepenen.

fol. 26

Daniel Morre

Alsoo Daniel Morre van Hedenborch in Schotland¹ out ontrent zestien jaeren, jegewoordich gevangen alhyer te landen twee jaeren geconverseert heeft ende geen goede redenen can geven waervan hij geleeft heeft, dan alleen dat hij geloeven soude hebben met een rijsselcraem² van d' een plaetse in d' andere vagebonts gewijs (nyet sonder vehemente suspitie van dieverijen). Dat hij voor schepenen mede bekendt ende beleden heeft, dat hij in Ste. Jacobsmarkt lestleden³ alhyer binnen deser stede ten huysse van seeckeren hoedenmaecker van 't veynster genomen ende gestoolen heeft eenige zijde naselingen⁴, alle 't welcke zaecken zijn van quade consequentie, die nyet en moogen getolereert, maer gestraft behooren te werden, andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen (aenmerckende des gevangens joncheyt ende meer genegen zijnde tot barmherticheyt dan tot rigeur vanden justitie) den voorsz. Daniel Morre gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen op beyde zijn knyen in openbaer vierschaer te vallen, ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Bannende hem

fol. 26v

¹ Edinburgh, Schotland.

² GTB. Rijsselcraem; ritselen, op oneerlijke manier verkregen, betekenis ?

³ Strubbe en Voet (1991) 486. Jacobus, 25 juli.

⁴ GTB. Naseling, nasteling, nesteling, Veter, rijgveter, rijgsnoer, band of riem om iets vast te binden, vooral bij kleding.

voort uyt des stede vander Goude ende de vrijdom vandyen den tijdt van drye jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn, zonder middelertijdt wederomme te moogen comen, op paene¹ van meerder correctie. Gepronunchieert ter vierschaer den 20en augusti anno 1600 ende elff, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Johan Vlacq d' Oude.

fol 26v

**Cors Claesz., Jan Fransz.
ende Symon Jacobsz.**

Alsoo Cors Claesz. van Housen in Eyderlandt² out 18 jaeren, Jan Fransz. van Amsterdam out sestien jaeren, ende Symon Jacobsz. van Munnickendam³ mede oudt sestien jaeren, off elcx daer ontrent, bekend hebben, dat zij gesonts lichaems hebben gaen bedelen, ende dat zij bevonden zijn opte Moortse kermis, 't welck een teycken is, dat zij van 't bedelen ende lantloopen hun werck hebben gemaect. Soo is 't dat schepenen, doende recht in den name ende van wegen de hooge Overicheyt, henluyden gecondemneert hebben, ende condemneeren bij desen, in openbaere vierschaere te vallen

fol. 27

op beyde hun knyen, ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse ende ordonneeren hun te vertrecken uyte stadt vander Goude ende de vrijdom vandyen binnen daechs sonneschijn, ende daer nyet weder in te comen, inden tijdt van een jaer op pene van meerder correctie. Actum den 8en septembris 1611, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Vlack.

fol. 27

**Jan Wibben geselselt ende
gebrantmerckt**

Alsoo Jan Wibben van Blockessier in Engelandt⁴ out ontrent 23 jaeren tegenwoordich gevangen voor schepenen bekendt ende beleden heeft, hoe dat hij eenigen tijdt geleeden heeft helpen steelen eenich goedt tot Rotterdam inde Roscam daer zij inquamen deur een veynster 't welck een ander soldaet drie daegen te vooren verspiet ende opengeset hadde. Item dat hij bij Schoonhoven tot een goedt mans huys helpen steelen heeft een mantel een brouck een vrouwenrock een wambuys ende een vrouwenhemde, in welck huys hij gevangen gecloppen is deur een veynster dat bij een ander soldaet worde opgebroocken. Item

fol. 27v

dat hij daer bij is geweest dat een ander soldaet zijn medecompliche tot Rotterdam gestolen heeft een mantel met een rock, dat hij tot Rotterdam bij nacht in een backers achterhuys is geweest, daer een ander 't veynster open gedaen hadde ende ingecloppen was, doende daer nae de deur open alwaer zij goederen gestoolen zouden hebben indien sij niet gestoort en hadden geworden, dat hij met noch twee soldaten tot een timmermanshuys aen de Wagenstraet tot Rotterdam gestoolen heeft een tinne vles met een off twee tinne plateelen⁵ alwaer hij 't veynster met een beytel heeft helpen opbreecken, ende dat hij tot Nieuwerkerck in een achterhuys is geweest daer eenige hemden ende andere linne clederen hingen die hij meende te steelen maer ende deede sulx niet, omdat aldaer een kindt of twee was, alle 't welke zaecken zijn van quaeder consequentie die niet en mogen geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen, doende recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, den voorsz. Jan Wibben gecondemneert hebben ende condemneeren hem bij desen,

fol. 28

gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelijcke gegeeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen ende alsdan gebrantmerct op zijn een schoeder. Bannende hem voorts uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijt van twaelf jaeren, te ruymen dese stede ende de vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drye eestcomende daegen, sonder binnen den d' selve tijt weder daer inne te mogen comen op pene van meerder correctie, ende verclaren alle zijne goederen indyen hij eenige heeft verbeurt ten proffijte vanden hooghe Overicheyt, Gepronunchieert ter vierschaer den 27en octobris anno 1600 elff, present den bailliu, Cornelis Gerritsz. de Lange, schepen geintheemt, Johan Vlacq d' Oude ende Jan Willemsz. den Halven, schepenen, Jacob Dircxz. Loncq, schepen geintheemt ende Adriaen Aertsz. Bosch ende Jan Adriaensz. de Vrije, schepenen.

¹ *Ibidem*. Paene, ook als pene, poene, peijne, boete of straf.

² Husum, Sleeswijk-Holstein, Duitsland.

³ Monnickendam, gem. Waterland, prov. Noord-Holland.

⁴ Gloucestershire, Engeland ?

⁵ *GTB*. tinne plateel, platte tinnen schotel of schaal.

fol. 28**Adriaen Theeuwen**

Alsoo Adriaen Theuwen rademaecker jongescl poorter deser stede out ontrent 20 jaeren jegenwoordich gevangen hem vervordert heeft op saterdach den vijfden novembris lestleden inder nacht

fol. 28v

seer fortselijck ende moetwillichlijck te loopen en een deur, een groote poos tijts geduerende, ende als hij geapprehendeert worde den bailliu mit zijn dienaers lasterlijck ende ongeschickelijcken aen te spreekken, 't welck saecken sijn van quade consequentie, bij verscheyden kueren op swaere peijnen ende oock op lijfstraffe verbooden, sulcx dattet nyet en mach getollereert, maer gestraft behoort te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen, doende recht inden name ende van weghen de hooghe Overicheyt ende Graeffelijckheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Aeriaen Teuwen gecondemneert hebben ende condemneeren hem mits desen gebracht te worden in 't tuchthuys ende aldaer te arbeyden ofte wercken ende hem te reguleren nae d' ordonnantie aldaer zijnde, den tijt van een maendt geduerende, ende daer nae ter raetkamer te vallen op beyde zijn knyen, ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse

fol. 29

mitsgaders condemneren hem in een pecuniele mulcte van ses gulden ten behouwe vanden bailliu, ende de costen vanden gevanckenisse ende mysen vande justitie. Gepronunchieert ter vierschaer den 18en novembris anno 1600 elff, present den bailliu, Adriaen Jansz., Pieter Pietersz. Trist ende Adriaen Claesz. Goutswaert, burgermeesteren, Johan Vlack d' Oude, Jan Willemsz. den Halven, Dirck Jacobsz. Starre, Adriaen Aertsz. Bosch, Jan Adriaensz. de Vrije ende Jan Dircxsen de Lange, schepenen.

fol. 29**Cornelis Crijnen clapman
gegeselt**

Alsoo Cornelis Crijnen poorter deser stede jegenwoordich gevangen out omtrent 33 jaeren hem vervordert heeft gehadt, volgende sijn eygen confessien, met Heyndrick Heyndricxsz. zijn swager medegevangen op een nacht ontrent te twee uyren met steen te werpen in seeckere glaesen. 't Welck zij dede met een quaet opset ende om

fol. 29v

oorsaecke dat den man wiens glazen dattet waeren, hem beroempt hadde (soo Heyndrick seyde) dat zijn glazen altijt heel bleven, ofte nimmermeer uytgeworpen werden. 't Welck feyt den voorsz. Cornelis Crijnen aengericht heeft als hij geswooren clapman was ende mitsdyen nyet alleen hem wel behoort hadde te wachten sulcke feyten te bestaen, maer was van wegen zijnen dienst ende eedt verplicht ende verbonden, soo hij sulcx van andere gesien hadde, 't selve de magistraet ofte burgermeesteren aen te geven, alsoo dat dit saecken sijn van quader consequentie, wesende openbaere forstse, geweld ende mijnedicheyt, 't welck nyet en mach getollereert, maer gestraft behoort te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen (doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zelandt ende Westvrieslandt, den voorsz. Cornelis Crijnen verclaert hebben ende verclaeren men mits desen menedich, ende oversulcx inhabil ende

fol. 30

onnut om immermeer eenige staet ofte offitie te bedienen, condemneerende hem voorts gestelt te worden achter op 't schavot met glaesen om den hals, ende een clappe inde handt, ende alsoo te staen een tijt langh tot discretie van schepenen, ende daer nae de selve clappe bij den scherprechter uyt sijn handt genomen ende aen stucken gesmeten te worden, openbaerlijcken op 't schavot. Item daer nae den selven Cornelis Crijnen in schepencamer te worden ten halven ontleet, ende aldan weder op 't schavot gebracht ende aldaer wel strengelijck gegeesselt ten bloede toe, mede tot discretie van schepenen, bannende hem voort uuyte stadt vander Goude ende vrijdomme vandyen den tijt van ses jaeren te ruymen binnen daechs sonneschijn sonder oock naer d'expiratie van d' selve tijt weder binnen te mogen comen anders dan mit consent van burgermeesteren inder tijt al op pene van meerder correctie ende verclaeren sijne goederen indyen hij eenige heeft verbeurt ten proffijte vanden hooge Overicheyt. Gepronunchieert ter vierschaer den 20en january anno 1600 twaelff, present den bailliu, de vier burgermeesteren ende alle de schepenen.

fol. 30v

**Hendrick Hendricxsz. gegeselt
ende gebrantmerckt**

Alsoo Heyndrick Heyndrycxsz. poorter deser stede tegenwoordich gevangen oudt omtrent 27 jaeren hem vervordert heeft gehadt (vergeselschap met Cornelis Crijnen sijn swager medegevangen) op seecker nacht ontrent ten twee uyren met voeten te stooten op seeckere deur, ende met een steen te werpen over 't water, ende dat erger is, dat hij opset genomen heeft om glazen in te werpen opte Gouwe bij Potterspoort, omdat den man (wiens huys dattet was) hem beroempt hadde (soo hij gevangen seyde) dat sijn glazen altijt heel bleven, ofte nyet ingeworpen en worden, deurdyen hij naebij de wacht woonde, ende heeft dyen volgende met sulck opset 't selve geeffectueert, daarvan hij wel behoort hadde hem te wachten, nyet alleen overmits de enormite van 't feyt, maer oock in sonderheyt ten aensyen dattet bij verscheyden kueren ende noch onlangs bij publicatie ten hoochsten ende op lijffstraffe is verbooden, ende dat eenige burgerskinderen, dye glaessmijterie gepleecht hadden, in 't openbaer gegesselt ende opte galeye gebannen sijn geweest, daeran hij wel behoort hadde exempel te nemen. Hyer bij gevoucht dat hij op een schip van oorlooge

fol. 31

in dienste wesende vanden Coninck van Maroque sonder paspoort is deurgegaen. Alle 't welck saecken sijn van quader consequentie, dye geensins en mogen getollereert, maer strengelijck behooren ghestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelijckheyt van Holland, Zelandt ende Westvrieslandt, den voorsz. Heyndrick Heynricxsz. gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen gestelt te worden achter op 't schavot, mit glazen om den hals, ende aldaer te staen neffens Cornelis Crijnen sijn swager, ende soo lange totdat den selven Cornelis Crijnen gegeesselt sal wesen, ende daer nae in schepencamer te worden ten halven ontcleet ende alsdan weder op 't schavot gebracht, ende wel strengelijck gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen, ende dat gedaen zijnde alsdan gebrantmerct op sijn een schour. Bannende hem voorts uuyten Lande van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant den tijt van vijff ende twintich jaeren, te ruymen dese stede ende vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn ende de voorsz. landen binnen acht daegen, sonder inde tijt daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie ende verclaeren alle sijne goederen (indyen hij eenige heeft) verbeurt ten proffijte vanden hooge Overicheyt. Gepronunchieert ter vierschaere ut supra.

fol. 31v

**Gerrit Jansz. van Barnstrop ontrent Breemen
Willem Willemsz. uyt 't Landt van Althena
Jacob Timmermans van Vyffweeghen in
Vlaenderen**

Alsoo Gerrit Jansz. van Barnstrop ontrent Bremen¹ out ontrent 26 jaeren, Willem Willemsz. uyt 't Landt van Altena², ontrent 34 jaeren, ende Jacob Timmermans van Vijfwegen in Vlaenderen³, out ontrent 15 jaeren tegenwoordich gevangens heur begeven hebben tot een leuy, onordentelijck ende beestelijck leven, loopende alomme inde steden ende ten platte lande, vagebontsgewijs, gesonts lichaems bedelen, contrarie verscheyden placcaten daer jegens geemaneert. Latende heur oock vinden met groote troupen in eenige huysluyden heure dootmaelen ende bruloften, dye heur nyet en derven tegenseggen, deur vrese van ongemack, dye zij henluyden soude mogen aendoen, alle 't welcke saecken sijn van quader consequentie, dye geensins behooren geleden, maer strengelijck gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelijckheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant) de voorsz. Gerrit Jansz., Willem Willemsz. ende Jacob Timmermans

fol. 32

gecondemneert hebben ende condemnieren hen bij desen gestelt te worden opte kaecke ende aldaer te staen den tijt van een geheel uyr. Bannende heur voorts uyte Landen van Hollant, Zeelant ende Westvrieslandt den tijt van 25 jaeren, te ruymen deser stede ende de vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn, ende d' ander landen binnen drye daegen, sonder middeler tijt daerinne weder te mogen comen, op pene van meerder correctie, ende condemnieren heur inde costen vande gevankennisse ende mysen vande justitie, indyen zij de macht hebben dye te betaelen. Gepronunchieert den 21en january 16 twaelff, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 32

**Adriaen Cornelisz. Buelingh homicide
gebannen 100 jaren**

Gesyen bij den gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der selver Stede, inden name ende van wegen de hooge Overicheyt der Lande ende Graeffschappe van Holandt, Zeelandt ende Westvrieslandt

¹ Barnstorf, Nedersaksen, Duitsland.

² Land van Altena, landstreek en voormalige heerlijkheid in het noorden van Noord-Brabant

³ Vijfwegen, gemeenten Staden en Langemark-Poelkapelle in West-Vlaanderen, België.

fol. 32v

eyscher in cas van delict op ende jegens Adriaen Cornelisz. alias den Bueling, jonggesel poorter deser stede gedaechde in persoon op peene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher dat den voorn. Adriaen Cornelisz. opten thyenden july laestleden opten Raem eenen Jan Willemsz. schoemaecker van levende lijve ter doot heeft gebracht, ende alsoo sulcx nyet en mach nochte behoort ongestraft te blijven. Dat hij eyscher daeromme om 't recht vande Graeffelijckeyt te bewaeren, den voorsz. deliquant tot sijnder lester woonsteede naer costume hadde doen dachvaerden in persoon te compareeren op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten daege dyenende rechtelick ter vyerschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeroepen wesende ende nyet compererende, dat mitsdien hem toegewesen is, 't eerste deffault ende voor 't proffijt vandyen geaccordeert een anderde zytatie, de welcke insgelijcx gedaen wesende, ende hij nyet compareerende, dat tegens hem verleent is het tweede deffault ende voor 't proffijt vandyen verleent een derde citatie, met inthimatie

fol. 33

De welcke insgelijcx gedaen sijnde, dat de gedaechde noch nyet en compareerde, mits welck jegens hem gegeven is 't derde deffault, ende voor 't proffijt vandyen hem eysscher geadmitteert te dyenen van sijn intendit met een vierde citatie ex super abundantia, met inthimatie om 't voorsz. intendit te syen verifien ende sententie t' aenhooren. Welcke citatie ende inthimatie gedaen sijnde, en is hij dyen nyetjegenstaende noch nyet gecompareert, soodat d' eysscher sijn intendit mitte verificatie daer toe dyenende heeft overgelevert, ende recht versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van raede, deurgesyen ende overgewegen hebbende all 't gundt ter materie mochte dyenen, mitsgaders de getuygenisse ende informatie bij den eysscher genomen, doende recht inde name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelijckeyt der voorsz. landen hebben de voorn. Adriaen Cornelisz. alias Beulling gedaechde ende deffaillant voor 't proffijt ende uyt machte vanden voorsz. deffaulten, versteecken ende versteecken hem mits desen van alle exceptien, declinatoir, dilatoir, peremptoir defensien ende weren van rechten, dye hij in desen hadde mogen doen ende poropneren. Bannende voort den voorn. Adriaen

fol. 33v

Cornelisz. deffaillant uytte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijt van hondert jaeren, sonder binnen den selven tijt daerinne te mogen comen, op de verbeurte van sijn lijff, ende verclaeren alle sijne goederen indyen hij eenige heeft geconfisquert ten proffijte vande hooge Overicheyt ende Graeffelijckeyt van Hollandt. Gepronunchieert ter vyerschaer den tyenden february anno 1600 twaelff, present den bailliu, de vyer burgermeesteren, Johan Vlack d' Oude, Jan Hendricxsz. 't Hert, Gerardt Jansz. Vroesen, Aelbert Minne Adriaensz. ende Jacob Dirxsz. Lonck, schepenen.

fol. 33v

**Kers Claesz. ende Jan Willemsz.
gestelt opte kaeck**

Alsoo Cors Claesz. van Eyderste¹ out ontrent achtyen jaeren ende Jan Willemsz. van Puttershouck² mede out ontrent achtyen jaeren tegenwoordich gevangens heur begeven hebben tot een leuy onordentelick leven, lopende alomme ten platten lande vagabonts gewijs gesonts lichaems bedelen, contrarie verscheyden placcaten jegens de bedelaers ende landtlopers geemaneert, ende dat zij huer oock laeten vinden hebben met groote troupen jegens danck ende wille vande

fol. 34

huysluyden op dootmalen, kerstmalen ende bruloften nyet sonder merckelijcke vrese van ongemack, dye de bedelaers ende landtloopers haer souden mogen aendoen, ende oock nyet sonder vehemente suspitie van dyeverie, alle 't welcke zaecken sijn van zeer quader consequentie dye nyet en behooren geleden, maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelijckeyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt de voorn. Cors Claesz. ende Jan Willemsz. gecondemneert hebben ende condemnieren heur mits desen gestelt te worden opde kaeck, ende aldaer te staen den tijdt van een geheel uyr. Bannende heur voorts uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijffentwintich jaeren te ruymen deser stede ende de vrijdom vandyen binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drye daegen sonder middelertijt daerinne weder te mogen comen op pene van meerder correctie, ende condemnieren heur inde kosten vande gevanckenisse ende misen vande justitie, indyen sij de macht hebben dye te betaelen. Gepronunchieert ter vyerschaer den 11en february anno

¹ Eiderstedt, Sleeswijk-Holstein, Duitsland.

² Puttershoek, gem. Binnenmaas, prov. Zuid-Holland.

1600 ende twaelff, present den bailliu, Johan Vlack d' Oude, Jan Heyndricxs. 't Hart, Gerrit Jansz. Vroesen, Aelbert Adriaensz. Minne ende Jacob Dircxs. Loncq, schepenen.

fol. 34v

**Aert Reyniersz. van Schoonhoven
wonende tot Amsterdam**

Gehoort bij schepenen der stede vander Goude, 't versouck aen hen gedaen bij de huysvrouw van Aert Reyniersz. gevangen, ende (op alles gelet) hebben zoo uyt commiseratie¹ van d' zelve zijne huysvrouwe ende sijne cleyne kinderen als mede deur medogenthey van zijne oude moeder ende stieffvader, den voorsz. Aert Reniersz. uyte apprehentie ontslagen, gelijk zij hem ontslaende zijn mits desen, mits betaelende de kosten vande gevanckenisse ende misen van justitie. Interdicterende hem nietemin (tot zijn correctie) binnen deser stede vander Goude ende de vrijdomme vandien weder te comen binnen den tijdt van drie eerstcomende jaeren, op pene van meerder straff. Actum ter camer den 5en marty anno 1600 twaelff, present den bailliu, Jan Henricxs. 't Hart, Gerrit Jansz. Vroesen, Aelbert Adriaensz. Minne ende Jacob Dircxs. Loncq, schepenen.

fol. 34v uytgeschreven voor den bailliu

Aelbert Aelbertsz. alias Maerten

Alsoo Aelbert Aelbertsz. alias Maerten out ontrent dertich jaeren van Flidder ontrent Steenwijck² jegenwoordich gevangen voor schepenen bekent ende beleeden heeft, hoe dat hij veel ende verscheyden menichvuldige dieverijen gedaen heeft, daervan hij eenige gespecificeert heeft ende d' ander zelfs niet al noemen en can ende dat meer is, dat hij gedaen ende gepleecht heeft geweldige dieverijen, als namentlick dat hij in 't voorleden jaer inde winter met eenen genaemt Lieven de Mey binnen Amsterdam gestolen heeft een swarten mantel bij een goet mans huys daer hij deur met een stuckxken parkement

fol. 35

opgesteecken heeft, welcke mantel hij duer de huysvrouw vanden selven Lyeven dede vercopen waer aff zij ontfingen ses off zeven gulden dye zij mit malcanderen verteerden. Item, dat hij daer nae mitten selven Lyeven aldaer gestolen heeft noch een mantel met een heuyck in een goet mans huys staende aen de Nyeuwezijds Burchwal, alwaer Lyeven de duer met een parkement opende, hangende de mantel op een capstock in 't voorhuys ende de heuyck daer bij leggende op een stoel. 't Welck geschiede inde avont ontrent ten seven uyren zoo 't volck vanden huys inden haert aen den tafel sat, waervoren zij ontfangen hebben seventyen off achtyen gulden dye zij mede verteerden. Dat hij aldaer noch een mantel gestolen heeft in een burgermeestershuys zoo men gaet naer Corsgenspoort toe, dye in 't voorhuys opte capstock hingh alwaer hij de deur mit een parkement open stack t's avonts ontrent ten acht uyren. Welcke mantel de vrou vanden voorsz. Lyeven vercocht voor acht gulden, die zij mede verteerden. Item dat hij tot Amsterdam opte Houtmarct met zijne complicen mit een dissel een veynster van een huys opgebroocken heeft daer duer een van henluyden inclom, openende de duer van binnen daer hij gevangen doen mede ingingh alwaer zij eenich spellenwerck van spellewerckcussentges sneeden ende mede namen. 't Welck geschiedt is nae Amsterdamsche kermis lestleden over een jaer inder nacht ontrent ten een uyren. Item dat hij noch binnen Amsterdam over de Colck zoo men nae de Haerlemmer Sluys toegaet ineen cleermaeckershuis helpen steelen heeft twee mantels die gehaelt werden uyt een veynster dat zij mit een dissel op gebroocken hadden, te weeten een oude groffgreyne mantel ende een laeckense, wlecke groffgreyne mantel zij vercochten voor vyf gulden, brengende de laeckense inde Lombert daer zij op ontfingen vijff gulden ende vercopende 't Lombertbrijeffgen voor 28 stuvers. Ende dat hij tot Delft heeft helpen steelen een groene mantel duer een veynster dat met een dissel opgesmeten worde, welcke mantel tot Schydam inde Lombert gebrocht worden, daer zij op cregen negen gulden, daeraff hij d'helft aff hadde voor zijn portie. Hyerbij gevoucht dat hij inden Haghe ggegeesselt ende vyer jaren uyten Haghe ende de jurisdictie vanden gebannen is, ende oick t' Amsterdam gevangen is

fol. 35v

geweest ende aldaer mede gecorrogeert. Mits welcke het zoe veel te swaerder is, dat hij op d' selve correctie nyet passende evenwel gecontinueert heeft in 't perpetereren van dagelixe ende geweldige dyeverien, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie dye nyet en mogen getollereerd, maer gestraft behoren te worden ander ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Aelbert Aelbertsz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot met een coorde om de hals, ende aldaer gegeeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen ende gebrandtmerct op zijn rechter schour. Ende alsdan gestelt te worden ter zijden aff ende aen te zyen de justitie die aen David Jorisz. hyer

¹ GTB. Commiseratie. Medelijden, erbarmen.

² Vledder, gem. Westerveld, prov. Drenthe.

medegevangen zal worden gedaen, ende daer nae andermael wel strengelick gegeesselt te worden tot discretie als voren, ende gebrandtmerct op zijn lichter schour. Bannende hem voort uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijff ende twintich jaren. Te ruymen dese stede ende de vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn, ende d' ander landen binnen drye dagen, sonder inde zelve tijdt weder daerinne te mogen comen, al op pene van meerder correctie. Ende verclaren alle zijnde goederen (indien hij eenige heeft) verbuert ten profijte vande hooghe Overicheydt. Gepronunchieert ter vyerschaer den zeventyenden marty anno 1600 twaelff, present den bailliu, Pyeter Woutersz. Crabet, schepen geintheemert, Aelbert Adriaensz. Minne, schepen, Dirck Jacobsz. Stare, geintheemerte, ende Jacob Dirksz. Lonck, schepen.

fol. 35v *uytgeschreven voor den bailliu*

**David Jorisz. anders genaemt
David Dutrijn van Leyden**

Alsoe Davidt Jorisz. ander genaemt Davidt Dutrijn linnewever geboren van Leyden jegenwoordich

fol. 36

gevangen oudt ontrent een ende twintich jaeren voor schepenen bekendt ende beleden heeft, hoe dat hij tweemaal geweest is in handen vande justitie, als eens tot Rotterdam geleden nu ontrent een jaer, alwaer hij gegeesselt ende gebrandtmerct ende twaelff jaren uyt Hollandt ende Westvrieslandt gebannen is, ende eens tot Amsterdam ontrent sestien wecken geleden daer hij inde vyerschaer gegeesselt ende gebannen is. Ende hoewel hij daer aen wel behoort hadde exempel te nemen ende hem van zijn boose leven ende quaet te onthouden, dat hij daer op nyet passende evenwel hem begeven heeft bij verscheyden fameuse dyeven, calissen, landtlopers ende lichte vrouwen, waer mede hij geleydt heeft een vuyl, schandelick leven, ende onder anderen bij eene Geerte Jans hyer medegevangen daer bij hij in onecht gebleven is. Ende dat hij nae zijn leste gevanckenisse ontrent vijftien of sestien dagen te voren eer hij alhyer geapprehendeert worde, met noch twee andere, den eenen genaemt cleyn Claesgen, ende den anderen Hans, binnen Amsterdam present is geweest, alwaer een van henlyuden de duer van een goet mans huys met een parckement opende, ende heeft hij gevangen aldaer helpen steelen een kist, dye in 't voorhuys stondt, daerinne waren twee braseletten van paerlen met zilver vergulde steekertges tusschen beyden als vooren. Item een vergulde naelde dye de vrouwen in 't haer dragen, een silver vergult horologie, een zilver doosgen, twee goude ringen met gesteeften daerin. Item een cleyn goudt kettinckgen, wel tachtich gulden aen geldt, zoo aen Spaensche Matten als Rosenobels, twee zijde schortecleeden, eenich linnewerck, midsgaders noch eenige ander goederen ende juweelen. Daervan hij voor zijn portie off gedeelte gehadt heeft d' voorsz. twee paerlen braseletten met 't paerle vijftich, dye hij zoo hyer zoo daer tot een cleyne prijs doen vercopen heeft, midtsgaders noch drye ende twintich gulden aen gelt, ende hoewel

fol. 36v

hij wel behoort hadde daer mede op te houden, heeft zulx nyet gedaen, maer is van Amsterdam gereyst naer Utrecht, alwaer hij mit Aelbert Aelbertsz. hyer mede gevangen is een cruydeniershuys ontrent den Dom daer hij om taback te copen quam gestolen heeft een swarte mantel. Behalven dat hij alvoor zijn lester gevanckenisse dickwils gepleecht ende helpen plegen heeft dyeverien die hij ofte gevanckenisse verswegen heeft, zoo dat hij daarvan noch nyet en is gesuyvert, hyer bij gevoucht dat hij de justitie min als nyet achtende nyet tegenstaende de voorsz. bannissementen echter gebleven is ende dagelix gelopen heeft duer de landen daer hij uyt was gebannen, ende dat hij alhyer in examinatie gevraecht zijnde naer sijn naem ende waer hij van geboorten was, daerop andtwoorde dat zijn naem was Joris Fransz., dat hij was geboren tot Vlissingen in Zeelandt ende een schoemaecker van zijn ambacht, becleedende alsoo zijnen verzyerden naem met veelvoudighe logens, tottet uysterste examen toe. Op welke hij bekende dat zijn naem was David Jorisz., dat hij van Leyden van geboorte ende dat hij een linnewever van zijn ambacht is, souckende alsoo de justitie met logens te verblinden ende zijne boose wercken te smooeren, alle 't welke zaecken zijn van zeer quade consequentie die geensins en mogen geleden, maer wel strengelick behooren gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoghe Overicheydt ende Graefflicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorsz. David Jorisz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot met een coorde om den hals, ende aldaer wel stengelick gegeesselt ten bloede tot discretie van schepenen ende dat gedaen zijnde alsdan gebrandtmerct met twee brandtmercken op elcke schour een. Bannende hem voorts uyte voorsz. landen van

fol. 37

Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijff ende twintich jaren te ruymen dese stede ende de vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn, ende d' andere landen binnen drye dagen, zonder middeler tijdt weder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie, ende verclaren alle zijne goederen, indien hij eenige heeft verbuert ten profijte vande hoge Overicheydt. Actum ende presenten ut supra.

fol. 37 uytgeschreven voor den bailliu**Thomas Hyens Engelsman**

Alsoe Thomas Hyens van Nottinghsier in Engelandt¹ oudt ontrent 27 jaren, jegenwoordich gevangen hem vervordert heeft vagabundts gewijs te lopen alomme in steden ende ten platten lande, ende dat hij onlangs binnen dese stede uyt een huysmans sack gestolen heeft een budel met gelt, daerop hij geapprehendeert is, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie, dye nyet en mogen geleden maer gestraft behoren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen, doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Thomas Hyens gecondemneert hebben ende condemnieren hem its desen gebracht te worden achter op 't schavot, ten halven naect, ende aldaer aen te zyen de justitie dye aen andere zal worden gedaen. Bannende hem voort uyt dese stede vander Goude ende de vrijdomme vandyen den tijdt van twintich jaren. Te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder weder daerinne te mogen comen binnen de voorsz. tijdt, op pene van meerder corectie. Actum ende presenten ut supra.

fol. 37 uytgeschreven voor den bailliu**Jan Harmensz. van Mermerwout,
ende Pyeter Maertensz. van Groningen**

Alsoo Jan Harmensz. van Mermerwout ontrent Dockum² in Vrieslandt oudt ontrent twintich jaren ende Pyeter Maertensz. van Grueninge³ oudt ontrent 24 jaren, jegenwoordich gevangen huer begeven hebben tot een leuy onordentelick ende beestelick leven, lopende alomme inde steden ende ten platten lande vagabunts gewijs, ende latende huer vinden met groote troupen tegens de wille vanden huysluyden op doodmalen, kerstmalen ende bruloften. Al contrarie de placaten jegens de landtlopers ende bedelaers tot diversche tijden

fol. 37v

geemaneert, 't welcke zaecken zijn van quader consequentie dye nyet en mogen getolereert, maer gestraft behoren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Jan Harmensz. ende Pyeter Maertensz. gecondemneert hebben ende condemnieren huer mits desen gestelt te worden opte kaeck, ende aldaer te staen den tijdt van een geheel uyr. Bannende huer voorts uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijf ende twintich jaren te ruymen dese stede ende de vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn, ende d' voorsz. landen binnen drye dagen, sonder middeler tijdt weder daerinne te mogen comen, op pene van meerder correctie, ende condemnieren huer inde kosten vande gevanckenisse ende mysen vanden justitie indien zij de macht hebben dye te betalen. Gepronunchieert ter vyerschaer den 26en aprilis anno 1600 Twaelff, present den bailliu, Gerrit Gerritsz. de Lange, Johan Vlack d' Oude, Gerrit Jansz. Vroesen, Aelbert Adriaensz. Minne, Jacob Dirxsz. Lonck ende mr. Adriaen Cool, schepenen.

fol. 37v uytgeschreven voor den bailliu**Geerte Jans van Greuningen ende
Jannichgen Henricx van Wesel**

Alsoo Geerte Jans van Greuningen out een ende dertich jaeren ende Jannichgen Henricx van Wesel⁴ out 26 jaeren, off elx daer ontrent jegenwoordich gevangens, heur begeven hebben tot een leuy onorentelick leven, lopende allomme ten platten lande ende inde steden met verscheyden vagabunden ende dieven, daarvan eenige om heur sware delicten ende groote dyeverijen gegeesselt gebrantmerct ende

fol. 38

gebannen zijn, als namentlicken met Aelbert Aelbertsz. ende Davit Jorisz. ofte Davit Dutrijn, met welcke personen zij alhyer in apprehensie sijn genomen, waer mede zij geconverseert hebben in alle oneerlickheit, schandaleusheyte ende vuylicheyt bij allen schijn off zij op Godt noch sijn gebot niet en achten, vercopende voor die voorsz. dieven 't goet bij heur ende heure complisen, zoo bij inbraecken van huysen als andersins gestoolen, ende daarvan genietende heur onbehoorlick leven, alle 't welcke zaecken zijn van quaeder consequentie, die niet en behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hoghe Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, de voorsz. Geerte Jans ende Jannichgen Henricx gecondemneert hebben ende condemnieren haer mits desen

¹ Nottinghamshire, Engeland.² Damwoude, gem. Dantumadeel, prov. Friesland.³ Groningen, prov. Groningen.⁴ Wesel, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.

gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelick gegeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen. Bannende haer voorts uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijff ende twintich jaeren, te ruymen deser stede ende de jurisdictie vanden binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drie eerstcomende daegen zonder binnen de selve tijdt weder daerinne te mogen comen, op pene van meerder correctie, ende condemnneeren haer inde costen vande gevangenisse ende mysen vande justitie

fol. 38v

indien zij de macht hebben die te betaalen. Gepronunchieert ter vyerschaer den 10en meye anno 1600 twaelff, present den bailliu, Cornelis Gerritsz. de Lange, Johan Vlack d' Oude ende Geraerd Jansz. Vroesen, schepenen, Pieter Woutersz. Crabet, schepen geintheert, Aelbert Adriaensz. Minne ende Jacob Dirxsz. Loncq, schepenen ende Jan Dirxsz. de Lange, geintheert.

fol. 38v *uytgeschreven voor den bailliu*

Cornelis Thomasz foyer

Gehoort bij mijn Heeren vande Gerechte der stede vander Goude den criminelen aenspraeck, eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der voorsz. stede, gedaen ende genomen op ende jegens Cornelis Thomasz foeyer gedaechte in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Allegerende den eyscher dat den voorn. Cornelis Thomasz hem vervordert heeft op donderdach den 16en february lestleden t's avonts tusschen zeven ende acht uyren te cloppen op de duer van Sacharias van Voorhout, ende van binnen gevraecht zijnde wye daer was, heeft geantwoordt: "Cornelis Thomasz, doet de duer op", vlouckende ende swerende zeer, seggende: "Ghij varcken, ghij bancrotier, doet de duer op", stotende mitsdyen zeer met voeten opte duer sulx dat se van binnen duer vreesde dat hij de duer opte vlour soude lopen de grendelen daer voor schoten, ende eenige luyden daer verbij gaende ende hem verspreeckende is van daer te gaen ende ontrent een uyr daer nae is wederom gecomen voor de selve duer hebbende een bloot rapier inde handt, stotende seer geweldelicken met voeten opte duer roupende ende vlouckende affgrijselick, slaende mede mettet voorsz. rapier opte voorsz. duer, maeckende alsulcken rumoer, dat de wacht van 't stadthuys affquam dye hem daer vonden, ende hem 't rapier [offeyschende] heeft hij d' 't huer nyet willen geven, zulx dat zij genootsaecht waren hem dat mit geweld te ontnemen, doende hem duer den provoost thuys brengen. Waer hij wesende is ontrent een half uyr daer nae, ten derdenmael weder voor dat selve huys gecomen, cloppende als voren, dan alsoe hem van binnen gezeydt worde datter een vrou in arbeyt gingh ende dat zij daeromme geen mans maer wel vrouwen van doen hadden, is van daer gescheyden. Concluserende hij

fol. 39

Eyscher oversulx bij d' voorsz. ende andere middelen tot arbitrale correctie. Waer jegens den gedaechde zeyde te bekennen ten deele 't gundt hem wordt angezeydt, biddende om gratie. Myn Heeren vande Gerechte (op alles gelet) condemnneren den gedaechde binnen daechs sonnenschijn te gaen in 't tuchthuys, ende aldaer te wercken ende zijn nooddruft te winnen volgende d' ordre van 't selve huys. Blijvende aldaer tot discretie van schepenen, midsgaders te betalen een pecuniele mulcte van vijff ende twintich gulden, ten behouven vanden officier, ende als hij uyt 't voorsz. huys gelaten zal worden, alsdan te comen ter raedcamer, ende aldaer op beyde zijn knyen Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Alles op pene van meerder correctie. Gepronunchieert ter camer den 27en aprilis anno 1600 twaelff, present den bailliu, de vyer burgermeesteren, Cornelis Gerritsz. de Lange, Johan Vlack d' Oude, Gerardt Jansz. Vroesen, Aelbrecht Adriaensz. Minne ende Jacob Dirxsz. Lonck, schepenen, Cornelis Gerritsz. Hopcoper, schepen geintheert ende mr. Adriaen Cool, schepen.

fol. 39 *uytgeschreven voor den bailliu*

Henrick Pietersz. alias 't Vriesgen geexecuteert mette coorde

Alsoo Henrick Pietersz. uyt Oldenburgerlandt in Oostvrieslandt inde wandelinghe genaempt 't Vriesgen out ontrent een ende twintich jaeren, jegenwoordich gevangen buyten pijne ende bande van ijsere onder den blaeuwen hemel, voor schepenen bekent ende beleden heeft, hoe dat hij gevangen is geweest tot thyen verscheyden reysen, als eens alhyer ter Goude, tweemaal tot Berchambacht, tweemaal tot Liesvelt, tweemaal tot Vianen

fol. 39v

eens tot Gorinchem, eens tot Venlo ende eens tot Goudriaen. Dat hij tweemaal uyte gevanckenisse is geweest. Dat hij voor zijn correctie somtijdt geschavotteert ende somwijlen gegeeselt ende gebrantmerckt is geweest, ende dat hij oock eenige keren is gebannen zoo uyt zeeckere particuliere plaetsen als uyt Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, sonder op zijne bannissementen gepast, maer dagelick weder inde plaetsen daer

hij uyt gebannen was, geconverseert te hebben. Dat hij niet alleen gecommiteert heeft veel verscheyden dieverijen, maer oock dat hij gepleecht ende helpen plegen heeft, diversche huysbraecken, mit opbreecken van veynsters, deuren ende muyren, namentlick tot Berchambocht, item in Laech Boscoop, van gelijcken aen den Streeffkercksen dijk, item in 't Landt van Steyn, in Meetkerckerbrouck¹, tot Thyenhoven ende in Waerder, ende dat hij tot Stolwijck in 't Westeynde, een huysman, omdat hij hem weygerde een stuck te geven van zeecker speck, gedreycht heeft metten brant, behalven noch meer andere forfeyten, die in een Landt van Justitie niet en mogen getolereert, maer gestraft behooren te worden, andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen (doende recht uyten naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelicheyte van Hollant, Zeelant ende Westvrieslandt, den voorsz.

fol. 40

Henrick Pietersz. gecondemneert hebben ende condemnereen hem mits dezen, aen 't gerecht deser stede geexecuteert te werden, mitte coorde, datter de doot naervolcht, ende aldaer te blijven hangen tot een exempel. Verclarende alle sijne goederen, indien hij eenige heeft, verbeurt ten profijte vande hoge Overicheyt. Gepronunchieert ter vyerschaer den 13en july anno 1600 ende twaelff, present den bailliu, Cornelis Gerritsz. de Lange, Johan Vlacq d' Oude, Jan Henricxsz. 't Hart, Gerardt Jansz. Vroesen, schepenen, Pieter Woutersz. Crabet, schepenen geintheert, Aelbert Adriaensz. Minne, schepenen ende Jan Adriaensz. de Vrije geintheert.

fol. 40 *uytgeschreven voor den bailliu*

**Taecke Lourisz., Pouwels Pietersz.
ende Jan Jacobsz.**

Alsoe Taecke Lourisz. van Alckmaer, out 24 jaeren, Pouwels Pietersz. van Harderwijck out 15 jaeren ende Jan Jacobsz. van Rotterdam out 14 jaeren, off elx daer ontrent, jegenwoordich gevangens voor schepenen bekend ende beleden hebben, hoe dat zij heur vervordert hebben gehadt zeecker tijdt langh te loopen achter lande vagabunts gewijs, beedelende opten huysman ende hen oock laeten vinden op kersmissen, dootmalen ende kindermalen, al tot groot vexatie ende overlaste vanden huysman ende dat

fol. 40v

zij mede altemet hebben geweest in 't geselschap van Henrick Pietersz. ander genaemt 't Vriesgen mede alhyer gevangen die een fameus dieff ende huysbreecker is, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie, die niet en behooren geleden, maer gestraft te worden andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen, doende recht uyten naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelicheyte van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, de voorn. Taecke Lourisz., Pouwels Pietersz. ende Jan Jacobsz. gecondemneert hebben ende condemnereen heur mits desen gebracht te worden, bij 't gerecht deser stede, omme aldaer aen te zyen de justitie, die aen de voorn. Henrick Pietersz. zal worden gedaen, ende daer naer achter op 't schavot gegeesselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen. Bannende heur voorts den tijdt van twaelff jaeren uyt dese stede vander Goude ende de vrijdomme vandien, te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder binnen de voorsz. tijdt weder daerinee te mogen comen, al op pene van meerder correctie, ende condemnereen heur inde costen vande gevanckenisse ende mysen van justitie, indien zij de macht hebben, die te betaelen. Actum ende presenten ut supra.

fol. 41 *uytgeschreven voor den bailliu*

**Franchoyls le Gree ende Thobias Cornelisz.
alias Scheel**

Alsoo Franchoyls de Gree van Franckendaal in Duytslandt² oudt twintich jaren ende Thobias Cornelisz. uytet Landt van Lutsenburch³ gebijnaemt Scheel mede oudt twintich jaren off elx daer ontrent jegenwoordighe gevangens bekend ende beleden hebben. Te weeten den voorn. Franchoyls le Gree, dat hij gevangen is geweest tot Schoonhoven in 't voorleden jaer tegen den somer, alwaer hij gebannen is uyt Schoonhoven ende uyte Landen van Beloy, ende noch eens in 't voorleden jaer tot IJselsteyn alwaer hem belast worde uyte jurisdictie te vertrecken ende daer uyt te blijven. Ende den voorn. Thobias Cornelisz. dat hij tot Uytrecht gevangen is geweest in 't leste vande voorleden winter daer hij zonder correctie affquam ende dat hij noch eens gevangen is geweest tot IJselsteyn alwaer hij met geesselinghe gepunieert is. Ende hoewel zij behoort hadden hen daer nae tot duechde te begeven, dat zij nochtans contrarie vandyen gecontinueert hebben gezondts lichaems te gaen bedelen ende vageren ten platten lande, hen latende vinden op dootmalen ende andere maeltijden vanden huysluyden tot huere groote overlaster ende vexatie, strijdende tegens de plachten op 't stuck van 't landtlopen ende bedelen geemaneert, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie die nyet en mogen getolereert maer

¹ Sic, Meetkercke in West-Vlaanderen, bij Brugge, of wordt hier, gezien de andere plaatsnamen, Meerkerkerbroek bedoeld?

² Frankenthal, Saksen, Duitsland of Frankenthal, Rijnland-Palts, Duitsland.

³ Luxemburg.

gestraft behoren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht uyten name ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Franchoy de Gree ende Thobias Cornelisz. gecondemneert hebben ende condemnieren huer mits desen gebracht te worden bij d' 't gerecht deser stede, omme aldaer aen te zyen de justitie die aen Hendrick Pietersz. alias 't Vriesgen hyer medegevangen zal worden gedaen, ende daer nae achter op 't schavot wel strengelick gegeesselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen. Bannende huer voorts uyt Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijff ende twintich jaren, te ruymen dese stede, ende de jurisdictie vandyen binnen daechs sonneschijn, ende d' ander landen inden

fol. 41v

tijdt van drye eerstcomende dagen, sonder binnen d' voorsz. vijff ende twintich jaeren weder daerinne te mogen comen al op pene van meerder correctie, ende condemnieren huer inde costen vanden gevangenisse ende mysen vande justitie, indyen zij de macht hebben dye te betalen. Actum ut supra.

fol. 41v uytgeschreven voor den bailliu

**Ritsaert Wels ende Jan Benninck
beyde uyt Engelandt**

Alsoo Ritsaert Wels uyt Hantonsier¹ oudt 26 jaren ende Jan Beninck van Lonnen² beyde in Engelandt, oudt vyer ende twintich jaeren off elx daer ontrent jegenwoordiche gevangens bekendt ende beleden hebben. Te weten den voorn. Ritsert Wels, dat hij opten zelven dach als hij daer nae gevangen worde tusschen Uytrecht ende Oudewater gegaen is aen de duer van een huysman, om een stuck eetens te bidden, dan alsoo nyemandt voorbij de duer en was, ende dat de duer open stont, hij mitsdien ingegaen is, alwaer hij een mans wambays gestolen heeft, 't welck hij haelde uyt een kist staende voorbij de duer dye hij mit zijn handen optrock overmits dat se nyet en was gesloten, met welck wambays hij gegaen is voorbij Oudewater, alwaer den huysman daer hij 't wambays van gestolen hadde hem quam naelopen, hem 't selve wambays weder benemende. Ende den voorn. Jan Benninck dat hij ontrent den tijdt van een jaer vagabunts gewijs gelopen ende gebedelt heeft zoo inde steden als ten platten lande, contrarie de placaten tegens de landtlopers ende bedelaers geemaneeert, alle 't welcke zaecken sijn van quader consequentie, dye nyet en behoren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht uyten name ende van weegen

fol. 42

de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt de voorsz. Ritsaert Wels ende Jan Benninck gecondemneert hebben ende condemnieren huer mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelick gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen. Bannende huer voorts den tijdt van vijff ende twintich jaren uyt Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, te ruymen dese stede ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn, ende d' andere landen inden tijdt van drye eerstcomende dagen, sonder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie. Ende condemnieren huer inde costen vande gevangenisse ende mysen vande justitie indyen zij de macht hebben die te betalen. Actum ut supra.

fol. 42 uytgeschreven voor den bailliu

Pyeter Cornelisz. alias de Twaelff

A Gezyen bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher is cas van delict op ende jegens Pyeter Cornelisz. alias de Twaelff jongesels poorter dezer stede gedaechde om te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher, dat den voorn. Pyeter Cornelisz. opten sesten february lestleden inder nacht eenen Willem Ariensz. den jongen Traptien van levende lijve

fol. 42v

B ter doodt heeft gebracht, ende alsoe sulx nyet en mach noch behoort ongestraft te blijven, dat hij eyscher daeromme, om 't recht vande Graeffelickheydt te bewaren den voorsz. deninquant tot zijnder lester woonstede nae costume hadde doen daechvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen maer ten dag dyenende recterlick ter vyerschaer ende ter peuye van 't stadthuys

¹ Een (nog) onbekende plaats in Engeland.

² Londen, Engeland.

uytgeropen zijnde, ende nyet comparerende. Dat mitsdyen hem toegeweesen is 't eerste deffaulte ende voor 't profijt vandyen geaccordeert een tweede citatie, de welcke insgelijcx gedaen weesende, ende hij nyet comparerende, dat jegens hem verleendt is tweede deffault, ende voor 't profijt vandyen verleendt een derde citatie, met inthimatie. De welcke insgelijcx gedaen zijnde, dat den gedaechde noch nyet en compereerde mits 't welck jegens hem gegeven is 't derde deffault ende voor 't profijt vandyen hem eyscher geadmitteert te dyenen van zijn intendit, mit een vierde citatie ex super abundanti, mit inthimatie om 't intendit te zyen verifiren ende sententie t' anhoren. Welcke citatie ende inthimatie gedaen zijnde, en is hij dyen niet jegenstaende noch nyet gecompereerd. Soo is 't dat d' eyscher zijn intendit mitte verifications daer toe dyenende heeft overgelevert ende recht versocht.

- C Schepenen met rijpe deliberatie van rade duergesyn ende overgewegen hebbende all 't gundt ter materie mochte dyenen midsgaders de getuychenissen ende informatie bij den eyscher genomen, doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt
- D ende Graeffelickheydt der voorsz. landen hebben den voorn. Pyeter Cornelisz. gedaechde ende deffaillant voor 't profijt ende uyt machte vande voorsz. deffaulten versteecken ende versteecken men mits dezen van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defensien ende weeren van rechten dye hij in desen hadde mogen doen ende proponeren. Bannende voort den voorn. Pyeter Cornelisz. deffaillant uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van hondert jaren, zonder binnen den selven tijdt

fol. 43

daerinne te mogen comen opte verbuete van zijn lijff, ende verclaren alle zijne goederen indien hij eenige heeft geconfisqueert ten profijte vande hooge Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, mits dat men die zal mogen redimeren volgende 't privilegie deser stede. Gepronunchieert ter vyerschaer den 20 july anno 1600 twaelff, present den bailliu, Aert Jacobsz. Vlammenburch, burgermeester geintheemt, Adriaen Jansz., burgermeester, Pieter Pietersz. Trist, burgermeester geintheemt ende Goudtswaert, burgermeester, Lange, Vlacq, 't Hart, Vroesen, schepenen, Crabet, schepenen geintheemt, Minne ende Cool, schepenen.

fol. 43 uytgeschreven voor den bailliu

Adriaen Gorisz.

Gezyen bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende Schoudt der zelve stede, inden naem ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Adriaen Gorisz. jongesl poorter deser stede gedaechde om te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher dat den voorn. Adriaen Gorisz. in decembri leestleden eenen Aert Pyetersz. jongesl van levende lijve ter doot heeft gebracht, ende alsoe sulx etc. VOORT VAN WOORDE TOT WOORDE ALS DE VOORGAENDE SENTENTIE. Actum ut supra.

fol. 43 uytgeschreven voor den bailliu

Cornelis Aertsz. de zoon van hopman Kaeck

Gesien bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden naem ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Cornelis Aertsz. de zoon van hopman Kaeck jongesl poorter deser stede.

fol. 43v

gedaechde, omme te compareeren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende de voorsz. eyscher hoe dat de voorn. Cornelis Aertsz. met zeecker zijn medecomplice op donderdach den 9en february leestleden jegens den avont ontrent vijf uyren is gecomen ontrent de Sluypickse meulen, ende syende voor heur gaen eenige burgers, dat de voorn. Cornelis geseyt heeft "die rijcke boffers" ende diergelijcke woorden meer. Waerdeur de geene die voorgingen vervaert worden, gaende daeromme vrij stijff aen, ende de voorsz. Cornelis henluyden volgende, is de voorgangers van een persoon waerschuwinge gedaen, dat hij van een van henluyden schelm maeckte, ende dat hij hem de beck wilde breecken, sulx dat zij deur vreesse stijver voortgingen, blijvende den voorn. Cornelis altijd bij heur, ende ontrent de stadt comende, is denzelven Cornelis vooruyt geloopt, ende is met zijn complice blijven staen inde voorpoort van Thiedeweichspoort, hebbende den voorn. gedaechde een opstecker bloot in zijn handt, ende de voorsz. burgers ontrent de poort comende ende vervaert zijnde omme voorbij te gaen, doch heur verstoutende ende tusschen heur beyden deur gaende, alsoo zij elx aen een zijde stonden, is den voorn. gedaechde met zijn complice heur gevolcht. Waerover de voorsz. burgers deur vreesse in 't wachthuys gewecken zijn, dies niet jegenstaende den gedaechde met zijn complice volchde tot voor

de deur van 't zelve wachthuys, ende alsoo gevraecht worde wat zij op heur te seggen hadden ende wat zij van heur begeerden, heeft den voorn. gedaechde

fol. 44

geantwoort: "Wij begeeren een gelach wijns te hebben", daerop bij de ander geantwoort worden, dat zij heur niet schuldch waeren. Dan bleeff evenwel de gedaechde daer bij dat zij een gelach wijns begeerden, waer over Baltien de poortwachter met een halve spies uyt het wachthuys gaende tegens heur seyde "Gaet hyer vandaen, ick will mijn wacht vrij hebben", mits 't welcke hij wat achterwaert deysden, dan [he] evenwel de gedaechde aen om, sulx dat heur gegeven worde een schellingh, daer zij qualicke mede te vreden wilden zijn. Maer alsoo heur geseyt worde, dattet heur wel zuyr opbreecken soude, zij zij ten laetsten deur gegaen, ende alsoe sulx niet en mach noch behoort ongestraft etc.

ENDE VOORTS ALS FOLIO 42 VERSO VAN B TOT D. hebben den voorn. Cornelis Aertsz. gedaechde ende deffaillant voor 't profijt ende uyt machte vande voorsz. deffaullen versteken ende versteecken hem mits desen van alle exceptien ende weeren van rechten die hij in desen hadde mogen doen ende propneren, Bannende hem voort uyte stede vander Goude ende vrijdome vanden tijdt van vijff ende twintich jaeren ende 't eynden dies te gaen in een castiementshuysken ende aldaer te blijven te water ende te broode den tijdt van veertyen daegen, ende daer nae ter camer te comen ende op beyde zijn knyen Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse, mits dat hij nae d'expiratie vande voorsz. vijff ende twintich jaeren alvoren

fol 44v

ter camer zal compareereen om hem bekent te maecken, ten eynde een castiementhuysken voor hem geopent zal mogen worden, ende zoo verre hij in gebreecke blijft al 't selve te doen, bannen hem in sulcken gevalle, t' eynde de voorsz. tijdt noch vijff ende twintich jaeren uyte stadt ende vrijdomme als boven, ofte zoe lange tot hij de voorsz. sententie zal hebben voldaan. Behoudelick zoo verre hij 't voorsz. bannissement ofte bannissementen comt te violeren, dat hij in sulcken gevalle mit meerder correctie sal worden gepunieert. Actum ende presenten ut supra.

fol. 44v *uytgeschreven voor den bailliu*

Melis Jansz. fusteynwercker

Geseyn bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt op ende jegens Melis Jansz. fusteynwercker jongesels poorter der voorsz. stede gedaechde omme te compareeren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorn. eyscher, hoe dat de voorn. Melis Jansz. gedaechde met zeecker, zijn mede complice opten 14en novembris anno 1600 ende elff twee jongesellen, die staende waeren voor 't huys ende tusschen de stoupen, daer den eenen woonde, in meenige om 't huys te gaen, seer fortselicken heeft besprongen, sonder eenige

fol. 45

woorden tegen den anderen gehadt te hebben, seggende: "Flucx, weert u", waer op bij de eenen geantwoort worde: "Mannen wat soude ick mijn weeren, ick en hebben geen mes", maer zij daerop niet passende hebben evenwel dapper aengevallen, steeckende den eenen onder de kaeck nae de stroot toe, niet zonder groot peryckel van 't leven te verliesen, ende dat noch niet genouch sijnde hebben zij den andere mede inde handt gegriefft, ende alsoe sulx niet en macht etc. ENDE VOORTS VAN WOORDE TOT WOORDE ALS DE LEST VOORGAENDE SENTENTIE. Actum ende present ut supra.

fol. 45 *uytgeschreven voor den bailliu*

**Jan Leendertsz. alias Jan Lijsgen
ende Joris Pietersz.**

Geseyn bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden naeme ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt op ende jegens Jan Leendertsz. alias Jan Lijsgen ende Joris Pietersz. jongesellen poorteren deser stede gedaechdens omme te compareeren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorn. eyscher hoe dat den voorsz. Jan Leendertsz. ende Joris Pietersz. hen vervorder hebben¹ opten 12en decembris lestleden inder avont ontrent ten vyer uyren, jegens eenige passanten, dye heur opte Carremelcxcade verbij gingen

¹ Sic, hen vervorder hebben, lees: hen vervordert hebben.

fol. 45v

zeer te vloucken ende saeckeren¹, ende de pasanten henluyden daer over ommekeerende, vresende voor ongemack, hoewel de zelve passanten heur in 't minste niet en moyden. Dat nochtans de voorn. Joris aen den voorsz. Jan Leendertsz. die de voorste was een mes gegeven heeft, daarmede Jan Leenertsz. al vlouckende een vande passanten nae 't lijff heeft gesteecken ende gesneden, roupende den voorn. Joris daer en tusschen gestadelick; "Steeck, steeck", sulx dat denzelven passant alleer hij hem ter weer conde stellen, wel vyer steecken ofte sneden inde mantel, ende noch een sneede inde voorste vinger van zijn rechterhandt kreech, waardoor hij genootsaecht was mede zijn mes te trecken, om hem te verweeren, ende heeft dienvolgende daer mede den voorn. Jan alsoo op 't hooft gegriefft dat hij van hem ontslaegen is geworden, maer Joris sulx merckende heeft begeert vanden voorn. Jan 't mes weder om te hebben, om de zelve passant daer mede weder achtergaen, eyschende off begeerende 't selve wel tot vijff ende twintich reysen toe, ende de passanten voortgaende, zijn de gedaechdens heur gevolcht, ende comende bij de lijndrayers van Jan Verswollenbrugge, heeft Joris aldaer wederom een mes begeert, dan en heeft er geen gecregen, waerdeur zij vande voorsz. passanten zijn gescheyden. ENDE VOORTS VAN WOORDE TOT WOORDE ALS DE LEST VOORGAENDE SENTENTIE. Actum ende presenten ut supra.

fol. 46

**Steven Huygen, Helias Sandersz., Lodewijck
Sachariasz. ende Harman Huygen**

Geseyn bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dick Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt op ende jegens Steven Huygen, saecketwercker, Helias Sandersz., Lodewijck Sachariasz. ende Harman Huygensz. speldemaecker poorters der voorsz. stede gedaechdens omme te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher, hoe dat de gedaechdens heur vervordert hebben op donderdach den 22en septembris 1600 elff inder nacht ontrent ten thyen uyren een jonckman aen de Westzijde vande Haven zeer te smijten ende stoten, sulx dat hij genootsaecht was (om henluyden te ontgaen) over de schepen (dye inde haven lagen) te climmen ende aen d' andere zijde opte comen, loepende off gaende zijluyden voorts door veel straten werpende of smijtende de glasen tot veel ende diversche huysen uyt ende stellende heur voorts alsoe aen, als ofse op recht noch op justitie pasten, ende alsoe sulx nyet en mach noch behoordt ongestraft te blijven, dat hij eyscher daeromme, om 't recht vande Graeffelickheyt te bewaren de voorsz. delinquanten tot heurder lester woonsteden nae costume hadde doen dachvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten daege dienende rechterlick ter vyerschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeroepen zijnde, ende niet comparerende

fol. 46v

dat mitsdyen hem toegewesen is 't eerste deffault ende voor 't profijt vanden geaccordeert een tweede citatie, de welcke insgelix gedaen wesende, ende zij niet comparerenden, dat jegens hen verleent is tweede deffault, ende voor 't profijt vanden verleent een derde citatie met inthimatie, de welcke insgelix gedaen zijnde, dat de gedaechdens noch nyet en compareerden mits welcke jegens heur gegeven is 't derde deffault ende voor 't profijt vanden hem eyscher geadmitteert te dyenen van zijn intendit, mit een vierde citatie ex super abundanti mit inthimatie om 't intendit te zyen verifiëren ende sententie t' anhoren. Welcke citatie ende inthimatie gedaen zijnde, ende de gedaechdens zelfs comparerende, concludeerde den eyscher dat zijluyden gecondemneert zouden worden gebracht te worden in gevangenisse om daer naer recht te mogen doen, gelijk mijn heeren bevinden zouden te behooren. Daer jegens de gedaechden 't aenseggen ontkennende, concludeerden tot absolutie. Waer op den eyscher seyde dat se niet en moeten worden gehoord, aengeseyn dat bij drie deffaulten waeren verwonnen, versouckende ad indicatie van 't profijt der zelve deffaulten ende persisterende bij zijn versouck van apprehentie. Soo is 't dat schepenen, op alles gelet, de voorsz. gedaechdens ende deffaillanten, uyt crachte vande deffaulten op heur geobtineert, versteecken hebben ende versteecken heur mits desen vande exceptien declinatoire, dilatoire, permtoir² ende alle defensien ende weeren van rechten dye zij hadden mogen doen ende proponeren. Appointerende nietemin de gedaechdens bij den officier te gaen, om de zaecke aff te maecten, ofte zal bij faulte vanden recht gedaen worden sulx men bevinden zal te behooren. Actum den 17en augusti anno 1600 twaelff, present den bailliu, Adriaen Jansz. Goudswaert ende Verwerff, burgermeesters, Lange, Vroesen, schepenen, Palesteyn, Crabet geintheert, Minne, Loncq, schepenen ende Bosch geintheert.

fol. 47

Thijs Henricxsz.

¹ GTB. Saeckeren, sakkeren. Vloeken, foeteren.

² Sic, permtoir, lees: peremptoir.

Gehoort bij de Gerechte der stede vander Goude den criminelen aenspraeck, eysch ende conclusie van Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, op ende jegens Thijs Henricxsz. wonende aen de Carnemelcksloot inde vrijdom vander Goude gedaechde, omme te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen, volgende 't vyerschaerbouck deser stede opte date vanden 9en decembris anno 1600 elff ende daerjegens de defensie van denzelven Thijs Henricxsz. Schepenen (op alles gelet) ontseggen den eyscher zijn versouck van apprehentie ende appointeeren den gedaechde, bij de officier te gaen, omme (zoo 't doenlick zij) metten anderen te accorderen. Actum ende presenten ut supra.

fol. 47

Hans Michielsz. van Andwerpen
Pyeter Ariensz. van 's Hartogenbosch
Pyeter Pyetersz. van Ayderstee
Jan Six van Groningen
Jan Pouwelsz. van Ditmers
Allert Pouwelsz. van Alckmaer
David 't Kindt van Harlebeecke

Alsoo Hans Michielsz. van Antwerpen oudt drye ende dertich jaeren, Pieter Aryensz van 's Hartogenbosch out 27 jaeren, Pieter Pietersz. van Aeyderstee¹ out 20 jaeren, Jan Six van Groeningen² out 19 jaeren, Jan Pouwelsz. van Ditmers³ out 24 jaeren, Allert Pouwelsz. van Alckmaer out 19 jaeren ende Davit 't Kindt van

fol. 47v

van Harlebeecke in Vlaenderen⁴ out 31 jaeren off elx daer ontrent jegenwoordich gevangen, voor schepenen bekendt ende beleden hebben, dat sij alomme ten platten lande ende inde steden gesonts lichaems hebben gaen bedelen, vagabonts gewijs contrarie verscheyden placcaten jegens de bedelaers ende landtloopers tot diversche tijden geemaneert ende dat sij mede heur hebben laeten vinden met groote troupen jegen danck ende wille vande goede huysluyden op haere dootmaelen, kerstemaelen, bruloften, kersmissen nyet sonder merckelijcke vrese van ongemack, dye sij de huysluyden soude mogen aendoen ende oock mede nyet sonder vehemente suspitie van dyeverie, alle 't welcke zaecken sijn van quader consequentie dye geensins behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheit van Holland, Zeelant ende Westvrieslant de voorsz. Jans Michielsz., Pyeter Aryensz, Pyeter Pyetersz., Jan Sic, Jan Pouwelsz., Aelbert Pouwelsz.⁵ ende Davit 't Kindt gecondemneert hebben ende condemneeren heur mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer te staen elx met twee roeden op heure rugge den tijdt van een uyr. Bannende

fol. 48

heur voort uyt de Lande van Holland den tijdt van vijff ende twintich jaeren te ruymen deser stede ende de vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drye daegen eerstcomende zonder middeler tijdt weder daer inne te mogen comen op pene van meerder correctie, ende verlaeren alle heure goederen indyen sij eenige hebben verbeurt ten proffijte vande hoge Overicheyt. Gepronunchieert ter vierschaer den 15en september anno 1600 ende twaelff, present den bailliu, de Lange, Vlacq, Vroesen, Minne ende Lonck, schepenen.

fol. 48

Taecke Lourisz. van
Alckmaer

Alsoo Taecke Lourisz. van Alckmaer out ontrent 24 jaeren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekendt ende beleden heeft hoe dat hij onlanx alhyer om zeeckere zijne quade feyten gegeesselt ende voort gebannen is geweest den tijdt van twaelff jaeren uytter Goude ende de vrijdomme vandyen, ende hoewel hij daer aen wel behoort hadde exempel genomen te hebben, dat hij echter daerop nyet passende hem weder begeven heeft

fol. 48v

tot het oude leven, lopende alomme ten platte lande vageren en bedelen, ende latende hem mit sijne complycen vinden opte huysluyden heure dootmalen, kerstmalen, bruloften ende andersints, doende aldaer de selve huysluyden alsulcke overlast dat sij naeuwelijck het huys connen houden, strijdende 't selve wel expresselijck jegens verscheyden placcaten tot diversche tijden geemaneert, alle 't welcke saecken sijn van zeer quader

¹ Eiderstedt, Sleeswijk-Holstein, Duitsland.

² Groningen, prov. Groningen.

³ Ditmarschen, Sleeswijk-Holstein, Duitsland.

⁴ Harelbeke, prov. West-Vlaanderen, Belgie.

⁵ Sic, Aelbert Pouwelsz., lees: Allert Pouwelsz.

consequentie, dye geensints behooren geleden, maer strengelijck gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant, Zeelandt ende Westvrieslant) den voorsz. Taecke Lourisz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden opte kaecke ende aldaer te staen met twee roede op sijn rugge den tijdt van een geheel uyr. Bannende hem voort uit Hollant, Zeelant ende Westvrieslant den tijdt van twaelf jaeren, te ruymen deser stede ende de vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn ende d' ander landen binnen drye daegen, sonder binnen de selve tijdt weder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie ende

fol. 49

condemneren hem inde costen vande gevanckenise ende misen vande justitie indyen hij de macht heeft dye te betalen. Gepronunchieert den 22en novembris anno 2600 twaelff, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert 't Hardt.

fol. 49

**Davidt Jorisz.
van Leyden**

Alsoo Davidt Jorisz. van Leyden out ontrent 16 jaeren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekendt ende beleden heeft, hoe dat hij hem vervordert heeft sijn ouders te ontloopen, ende voorts hem te begeven tot een leuy onordentelijck leven, loopende alomme inde steden ende ten platte lande vagabonts gewijs ende latende hem mede vinden met groote troupen tegens de wille vanden huysluyden op dootmaelen, kerstemalen ende bruloften, al contrarie de placcaten jegens de lantloopers ende bedelaers tot diversche tijden geemaneert. 't Welck saecken sijn van quader consequentie dye nyet en mogen getollereert, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelijckheyt van Hollant, Zeelandt ende Westvrieslant

fol. 49v

hebben den voorsz. Davit Jorisz. gecondemneert ende condemnieren hem mits weder¹ gebracht te worden in stricte gevanckenisse ende aldaer te blijven tot discretie van schepenen, mits dat hij uyte gevanckenisse ontslagen zijnde zal moeten comen ter camer ende aldaer te vallen op beyde sijn knyen, ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse op pene van meerder correctie, ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende misen vande justitie, indyen hij de macht heeft dye te betaelen. Gepronunchieert den 22en novembris 1600 twaelff. present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert 't Hardt.

In de marge:

David Jorisz. heeft opten eersten decembris 1612 dese condemnatie voldaan ende mitsdien uyte gevanckenisse ontslagen, present den bailliu, Lange, Vlacq, Vroesen, Minne ende Loncq, schepenen.

fol. 49v

Belichgen Jans van Rees

Alsoo Belichgen Jans van Rees uyt 't Landt van Cleeff² out ontrent 36 jaeren jegenwoordich gevangen huysvrouw van Symon Crijnen inwoonder deser stede nu fugityff

fol. 50

haer vervordert heeft verscheyden dieven vagabonden ende lantloopers te logeren nyet sonder merckelijcke suspitie van gestoolen goederen verbercht ofte verkocht, ende daarvan gedeelt ende genooten te hebben, alle 't welcke zaecken sijn van zeer quader consequentie, dye nyet en behoort geleden, maer gestraft te worden ander ten exemple. Soo is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelijckheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant) de voorsz. Belichgen Jans gebannen hebben ende bannen haer mits desen uyte voorsz. landen van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant den tijdt van twaelf jaeren, te ruymen deser stede ende de vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn, ende d' andere landen binen drye eerstcomende dagen sonder binnen de selve tijdt weder daer inne te mogen mogen³, op pene van meerder correctie, ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie, ende verclaeren alle haere goederen daer vooren executabel, behoudens de crediteurs heur actie. Gepronunchieert ter vierschaer den 24en novembris 1600 twaelff, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert 't Hardt.

¹ Sic, hem mits weder, lees: hem mits desen weder.

² Rees, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.

³ Sic, te mogen mogen, lees: te mogen.

fol. 50v uytgeschreven voor den bailliu**Estienne Bannier van Luyck
wollecammer**

Alsoo Estiene Bannier van Luyck wollecammer out ontrent 25 jaeren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekendt heeft corts voor zijne gevanckenisse binnen dese stede mit zeeckere zijn medecompliden gepleecht te hebben vijff verscheyde dyeverien op diversche tijden bij nacht ende gecommiteert mit huysbraeck. Als naemtlijcken, dat hij ende zijn voorsz. compliciten gevaeren zijn mit een schuyt achter aen de huysinge vande Olifant alwaer den anderen met een cleyn ijsertgen de deur open dede, steeckende zijn hant boven over de poort ende opende de grendels. Dat zij een leer dye zij mede gebracht hadde, stelden tegen de achtercamer aen, daer den anderen opclom, breeckende een ruydt uyt ende doende een glas op, climmende hij gevangen (vermits dat den anderen hem ophieff alsoo de leer te cort was) deur 't glasveynster. Alwaer hij nam een bedde met een peuluwe, een oorcussen, een copere stolp ende twee deeckens. Dat zijluyden met een schuyt gevaeren zijn geweest inde waterschap vande Naeyerstraet alwaer den anderen opging aen een ledich erff, climmende eenige muyren over ende openende den achterpoort van 't Harthuys daer deur hij gevangen inging, alwaer den anderen een stock stack tusschen een veynster van een achterkeuckentgen, dat twee haecken hadde, daarvan den eenen ontgeslooten was, breeckende alsoo 't selve veynster op. 't welck zij beyde inclommen nemende aldaer tyen tinne lepelen, een rooster, een cooperen ketel, een panne met een houte steel ende twee hoenderen. Dat zijn medecomplide

fol. 51

aen stucken gebroocken heeft een staketting¹ van een huys, uytcomende aen den Raem daer hij gevangen overclom opende de poort ende zij beyde alsoo inwesende, zijn gecloppen met een leer dye zij aldaer vonden over een muyer ende alsoo zij alsdoen waeren op 't erff vanden brouwer in 't Ancker, dat zij aldaer optrocken een raem van een keuckentgen daer zij alle beyde inclommen versamelende in 't selve keuckentgen eenich ijsenwerck 't welck zij inden thuyt hebben laeten leggen. Dat zij doen noch een heyning overclommen, comende alsoo opte plaets vanden huysinge genaempt Den Oyevaer alwaer hij gevangen inclom op een cleyn leertgen dat daer was ende trock een veynster op daer door hij inclom nemende vandaer verscheyden goederen. Item dat zij inde huysinge genaempt Boscoop inden Regenbooch een ruyt uyt gebroocken hebben doende de haecken van een raem ende alsoo inclimende dar zijn mede genomen ende mit heur gedraegen hebben verscheyden goet. Dat hij noch alleen opte Cleywech daer 't Schaeckbort uythangt met een mes aen stucken gesneden heeft 't loot van een glas, maeckende daer een gat in, steeckende zijn handt daer deur ende opende 't veynster dat daer onder was, deur welck veynster hij inclom nemende daer een heuyck, twee kussens, een deecken ende een schortecleet bindende mettet deecken twee deuren toe omdat hij nyet en soude worden overloopen ende dat hij noch met een ander complice gestolen heeft gehadt een ketel van 't erff vande huysinge genaempt De Gulde Handt. Alle

fol. 51v

't welcke zaecken zijn van quader consequentie dye nyet en behooren geleden, maer gestraft te orden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelijcheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, den voorsz. Estiene Bannier gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot met een coorde om sijn hals ende aldaer wel strengelijck gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen ende daer nae gebrantmerct op zijn eene schour, bannende hem voorts uyte Landen van Hollant, Zeelant ende Westvrieslandt den tijdt van 25 jaeren te ruymen dese stede ende de vrijdomme vanden binnen daechs sonnenschijn ende d' voorsz. landen binnen drye daegen, sonder binnen d' voorsz. tijdt weder daerinne te mogen comen op peene van meerder correctie. Verclarende alle zijne goederen indyen hij eenige heeft, verbeurt ten proffijte vande hooghe Overicheyt. Geprounchieert ter vierschaer den lesten january anno 1600 dertyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 51v uytgeschreven voor den bailliu**Jan Teljoier van Langenes
by Sint Thomas in Arthoys**

Alsoo Jan Teljoier van Langenes bij

fol. 52

¹ GTB. Staketting; staketsel, palissade.

Ste. Thomas in Artoys¹ out ontrent zeven ende dertich jaeren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekend ende beleden heeft, dat Etienne Bannier zijne medegevangen 't sijnen huys op een nacht gebracht heeft gehad twee sacken met gestoolen goet, d' een ontrent een uyr nae d' ander. Welcke sacken met goet hij wel wetende dat gestoolen was, heeft helpen brengen aen de schuyt met meeninge om selfs mede te vaeren naer Dordrecht ende dat te helpen vercoopen zonder meer te willen lijden. Hoe wel gelooffelijcken is, dat hij alle dyeverijen ende huysbraecken bij den voorn. Etienne bekendt heeft helpen doen gelijck sulx bij Etienne geconfesseert ende hem Jan Telioer aen geseyt is geweest, persisterende bij zijn ontkennen. Nyet jegenstaende hij daer over getortureert is geweest zooveel als de justitie heeft toegelaten, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie dye nyet en behooren geleden maer gestraft te worden ander ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelijckheyt van Hollandt, Zeelant ende Westvrieslandt den voorn. Jan Telioer gecondemneert hebben ende condemnneeren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelijck gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen. Bannende hem voort uyt de stadt vander Goude

fol. 52v

ende vrijdomme vandyen den tijdt van vijff ende twintich jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn sonder binnen d' voorsz. tijdt weder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie. Verclarende alle zijne goederen indyen hij eenige heeft verbeurt ten proffijte vande hooge Overicheyt ende ordonneeren de huysvrouw vanden voorsz. Jan Telioer mede te vertrecken uyte stadt ende de vrijdomme der selver binnen drye daegen ende nyet weder inne te comen anders dan met consent vande magistraet op peene als vooren. Gepronunchieert ten daege voorsz.

fol. 52v *uytgeschreven voor den bailliu*

Abraham Anthonisz.

Alzoo Abraham Anthonisz. van Middelburch in Zeelandt out ontrent 24 jaeren jegenwoordich gevangen bekend heeft hoe dat hij hem vervordert heeft zijn eygen huysvrouw dye hij achtervolgende Godts Wet gehouden is te helpen ende voor te staen, met een mes sulx te gryeven, dat geschapen was dat zij 't nyet soude hebben ontcoomen maer daer aff soude hebben moeten sterven, ende dat hij als oock sijn huysvrouw tot verscheyden tijden gesonts lichaems hebben loopen bedelen ten platten lande contrarie de placcaten tegen de vagabunden ende gesonde bedelaers geemaneert. Alle 't welcke zaecken

fol. 53

zijn van quader consequentie dye nyet en behooren geleden, maer gestraft te worden ander ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelijckheyt van Hollant, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Abraham Anthonisz. gecondemneert hebben, ende condemnneren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer gegeesselt met een paer roeden tot discretie van schepenen. Bannende hem voorts uyte stadt vander Goude ende den vrijdom vandyen den tijdt van vijff ende twintich jaeren. Ordonnerende hem daer uyt te vertrecken mit sijn huysvrouw binne drye daegen, sonder binnen den voorsz. tijdt weder daerinne te mogen comen op peene van meerder correctie ende condemnneren hem inde costen van gevanckenisse ende mysen van justitie indyen hij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronunchieert ut supra.

fol. 53 *uytgeschreven voor den bailliu*

**Paschier Lybert van Luyck
Piere Colyn Masson mede van Luyck
Davidt Egbertsz. van Utrecht
Jan Jansz. van Emmerick
Arendt Steenhuys uyt 't Graeffschap vander Lip**

Alzoo Passchier Lybert van Luyck uyte voorstadt out ontrent vijftich jaeren, Piere Colijn Masson mede van Luyck out ontrent 23 jaren, Davit Egberts van Utrecht out 20 jaeren, Jan Jansz. van Emmerick² out 28 jaeren ende Arent Steenhuys uyt

fol. 53v

t' Graeffschap vander Lip³ out 26 jaeren jegenwoordich gevangens zij heur vervordert hebben alomme ten platten lande gesonts lichaam te gaen bedelen contrarie de placcaten tot verscheyden reysen jegens de landtloopers

¹ Saint-Thomas, dep. Aisne, Frankrijk.

² Emmerich, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.

³ Graafschap Lippe-Detmold, Noordrijn-Westfalen, Duitsland ?

ge maneert, niet sonder merckelijcke suspitie van dieverie, alle 't welcke zaecken zijn van zeer quader consequentie dye nyet en behooren geleden, maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelijckheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant de voorsz. Passchier Libert, Piere Colijn Masson, Davit Egbertsz., Jan Jansz. ende Arent Steenhuys gecondemneert hebben ende condemneeren heur mits desen te vallen op beyde heur knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Bannende heur voors¹ uytter Goude ende de vrijdomme vandyen den tijdt van zes jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn zonder middeler tijdt weder daer inne te mogen comen op pene van meerder correctie ende condemneeren heur inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indyen zij de macht hebben dye te betaelen. Gepronunchieert ter vierschaer, ut supra.

fol. 54 *uytgeschreven voor den bailliu*

**Claes Claesz. van Ditmers ontrent
Hamburch
Claes Kerstantsz. uyt 't Landt te Holst**

Alzoo Claes Claesz. van Ditmers ontrent Hamburch² out ontrent 24 jaeren ende Claes Caerstantsz uyt 't Landt te Holst³ out ontrent 26 jaeren, jegenwoordich gevangens, haer vervordert hebben alomme ten platten lande gesonts lichaems te gaen bedelen ende vageren van d' een plaets op d' ander inde huysluyder brulof ten, dootmalen ende carsmaelen met verscheyden dieven, calissen ende andere landtloopers, nyet zonder merckelijcke suspitie van mede dieverie gepleecht te hebben contrarie de placaten tot verscheyden tijden tot laste vande landtloopers ende gesonde bedelaers ge maneert, alle 't welcke saecken zijn van quader consequentie dye nyet en behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelijckheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant de voorn. Claes Claesz. ende Claes Kerstantsz. gebannen hebben ende bannen heur mits desen uytter Goude ende de vrijdomme vandyen den tijdt van zes jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn sonder middeler tijdt daer inne te mogen comen op peene van meerder correctie ende condemneeren heur inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indyen zij de macht hebben dye te betalen. Actum ter vierschaer den lesten february 1600 dertyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 54v *uytgeschreven voor den bailliu*

**Ysaack Ariensz. saeywercker van
Leyden**

Alzoo Schepenen bekennelijck is dat eenen Isaac Ariensz. saeywercker van Leyden out ontrent 26 jaeren jegenwoordich gevangen hem vervordert heeft opten dach van zijne apprehensie te steelen twee messen, uyt een koocker van een vrouspersoon, zoo d' zelve opte marct stont butter te coopen. Ende dat hij oock zijn handt in een huysmans sack gesteecken heeft, met meninge omme des zelffs buydel te steelen. 't Welck hij apparentelijck 't gedaen zoude hebben indyen den huysman sulx nyet gewaer en was geworden, alle 't welcke zaecke zijn van quader consequentie, dye nyet en behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelijckheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant den voorn. Isaac Adriaensz. gebannen hebben ende bannen hem mits desen uyt de stede vander Goude ende de vrijdomme vandyen, den tijdt van zes jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder middeler tijdt weder daerinne te mogen comen op peene van meerder correctie, ende condemneeren hem inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie indyen hij die macht heeft, dye te betaelen. Gepronunchieert ende presenten ut supra.

fol. 55 *uytgeschreven voor den bailliu*

Ghijsbert Andriesz. vander Goude

Gesien bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelijckheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant, eyscher in cas van delict op ende jegens Ghijsbert Andriesz jongesel poorter deser stede omme te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher, hoe dat de gedaechde opten 17en september laestleden eenen Jacob Laurensz. inder nacht van levende lijve ter doot gebracht heeft gehad. Ende alsoo sulcx nyet en mach VOORT ALS FOLIO 42 MUTATIS MUTANDIS. Bannende voort den voorn. Ghijsbert Andriesz deffailant uyte Landen van Hollant, Seelant ende Westvrieslant den tijt van vijftich jaren, sonder binnen den selven tijdt daerinne te mogen comen opte verbeurte van sijn lijff, ende verclaren alle sijne goederen, indyen hij eenig heeft, geconfisqueert, ten

¹ Sic, voors, lees: voorts.

² Ditmarschen, Sleeswijk-Holstein, Duitsland.

³ Sleeswijk-Holstein, Duitsland.

proffijte vande hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant, mits dat men dye sal mogen redimeren volgende 't privilegie deser stede. Gepronunchieert ter vyerschaer den 11en marty anno 1600 dertyen, present den bailliu, Pieter Pietersz. Trist ende Adriaen Claesz. Goutswaert, burgermeesteren geintheert, Gerrit Jansz. Vrosen ende Maerten Pietersz. Verwerff, burgermeesteren, ende alle de schepenen.

fol. 55v *uytgeschreven voor den bailliu*

Luyt Engelsz

Gesyen bij de gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der selver stede, inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvryeslant, eyscher in cas van delict op ende jegens Luyt Engelen jongesal poorter deser stede gedaechde omme te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher hoe dat de gedaechde opden 29en july laestleden eenen Isack van Spieren inden avondt ofte nacht van levende leven ter doot gebracht heeft gehad. Ende alsoo sulcx niet en mach VOORTS ALS FOLIO 42 MUTATIS MUTANDIS. Bannende voort den voorn. Luyt Engelen deffaillant uyte Landen van Hollant, Zeelant ende Westvryeslant den tijt van vijff ende twintich jaeren sonder binnen den selven tijt daerinne te moegen comen opte verbeurte van sijn lijff, ende verclaren alle sijne goederen indyen hij eenige heeft geconfisqueert ten proffijte vanden hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant mits dat men die sal mogen redimeren volgende 't privilegie deser stede. Gepronunchieert ter vyerschaer den 12en marty anno 1600 dertyen, present den bailliu, Pieter Pietersz. Trist ende Adriaen Claesz. Goutswaert, burgermeesteren geintheert, Gerrit Jansz. Vrosen ende Maerten Pietersz. Verwerff, burgermeesteren ende alle de schepenen.

fol. 56

Dirck Roelen Vosghen

Alsoo Dirck Roelen ander genaempt 't Vosghen poorter deser stede out ontrent 23 jaeren tegenwoordich gevangen opten 23en meye 1600 acht bij vonnisse van schepenen deser stede gebannen is geweest opte galeyen den tijt van ses jaeren, ende daeren 't eynden noch ses jaren uutter Goude ende de vrijdomme vandyen, ende dat hij dyes nyetjegenstaende weder gecomen is binnen de stadt, violerende alsoo sijn bannissement, zonder dat hem verschoonen can dat hij door gratie van sijn Exellentie vande galeyen is ontslagen, alsoo d' selve gratie hem vergundt is geweest met uitgedructe limitatie dat hij geduyrende den tijt dye hij opte galeyen gebannen was binnen der Goude nyet en soude mogen comen, op pene van 't offert der selver te verliesen, behalven dat hij hem noch inde tijdt dat hij binnen der Goude is geweest boven ofte tegen 't voorsz. bannissement nyet stille en heeft gedragen, maer ter contrarie hem sulcx heeft verlopen, dat de quade fame daer van gecomen is aen de Heeren vande Gerechte, alle 't welcke zaecken zijn van seer quader consequentie, dye nyet en behooren geleden, maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvryeslant conformite van 't voorgaende vonisse gedateert den 23en meye anno 1600 acht den voorn. Dirck Roelen gebannen hebben ende bannen hem mits desen den tijdt van twaelf jaren uut d' voorsz. stadt vander Goude ende de vrijdomme vandyen, te ruymen binnen den tijdt van 24 uren. Welcke twaelf jaren verstaen

fol. 56v

worden ingegaen te sijn den voorsz. 23en meye anno 1600 acht, sonder dat hij oock nae de voorsz. twaelf jaren weder sall mogen incomen, anders dan met expres consent vande Bugermeesteren inder tijdt. All op pene van meerder correctie, ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie, indyen hij de macht heeft te betalen. Gepronunchieert ter vyerschaer den 4en february anno 1600 dartyen, present den bailliu, Ghijsbert Aelbertsz., burgermeester, Adriaen Claesz. Goutswaert, burgermeester geintheert, Geerardt Jansz. Vrosen ende Maerten Pyetersz. Verwerff, burgermeesteren, ende alle de schepenen.

fol. 56v *uytgeschreven voor den bailliu*

Jacob Hendricxz. van Edenburch

Alsoe Jacob Hendricxs. van Edenburch in Schotlandt out ontrent dertich jaren, tegenwoordich gevangen, bekent ende beleden heeft gesonts lichaems gebedelt te hebben, contrarie de placaten. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant den voorsz. Jacob Hendricxs. gecondemneert hebben ende condemnieren hem bij desen te vallen op beyde sijn knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Belastende hem voort te vertrecken uyte stadt vander Goude ende de vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn, ende

fol. 57

daer uyt te blijven den tijdt van zes jaren op pene van meerder correctie, condemnieren hem te betaelen de costen vande gevanckenisse ende mysen van justitie indien hij de macht heeft die te voldoen. Gepronunchieert ter vierschaer den 19en septembris anno 1600 ende dertyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 57 *uytgeschreven voor den bailliu
uytgeschreven voor tuchthuys*

Frans Danielsz.

Gehoort bij schepenen der stede vander Goude den criminelen aenspraeck, eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der voorsz. stede, gedaen ende genomen op ende jegens Frans Danielsz. inwoonder deser stede tegenwoordich gevangen, den voorsz. eyscher allegerende dat den voorsz. Frans Daniels hem vervordert heeft gehadt zijn huysvrouw dagelix als hij droncken thuys quam te schoppen, smijten ende stoten, ende hem tegen zijn huysvrouwen ouders te dragen ander als nae behooren tot schandale ende onsticheyt van andere, 't welcke zaecken zijn van quader consequentie die niet en behooren geleden maer arbitralicken gecorrigeert te worden. Concluderende oversulx dat den voorz. gevangen gestraft zal worden als apud acta¹ off ander tot discretie van schepenen. Gehoort mede daerjegens 't gundt den gevangen tot zijne defentie wilde seggen. Gesyen d' informatie

fol. 57v

opte zaeck genomen, ende op alles gelet, ordonneeren den voorsz. Frans Danielsz. gebracht te worden in 't tuchthuys ende aldaer den tijt van een jaer te blijven ende wercken, zulx als hem zal worden opgeleyt. Zonder dat hij nae de voorsz. tijdt daer uyt zal worden ontslagen anders dan mit advijs ende consent vande magistraet ende de Regenten van 't tuchthuys als dan dienende. Mitsgaders te betaelen de costen vande gevanckenisse ende misen vande justitie, indien hij de macht heeft die te vervallen. Gepronunchieert in schepencamer den 15en octobris anno 1600 ende derthien, present den bailliu ende alle de schepenen, uytgesondert Jan Willemsz. den Halven.

In de marge fol. 57

Den heeren Magistraten gehoord 't versouck vande huysvrouw van Frans Danielsz. ende 't advys van eenige vaders ende Regenten vand 't tuchthuys, ende op alles gelet, verstaen dat denzelven Frans Danielsz. uyt 't zelve huys zal worden ontslagen. Actum den 18 octobris anno 1600 veertyen, present den bailliu, Ghijsbrecht Aelbrechtsz. ende Loncq Burgermeesteren, Minne, Sterre, Bosch, Vrije ende Cool, schepenen.

fol. 57v *uytgeschreven voor den bailliu*

Jacob Gillisz.

Alsoo Jacob Gillisz. geboren tot Alckmaer, tot Haerlem opgevoet, daer hij mit zijn ouders ter woon gecomen is, out ontrent twintich jaren, bekent ende beleden heeft dat hij hem selven schickende tot ledicheydt ende landtlopen, alomme liedichgens gaen singen heeft, ende daer met te coop gestaen, ende ondertusschen gebedelt heeft, contratie de placaten tegen de vagabunden gemaect. Soe is 't dat schepenen

fol. 58

daeromme ende om andere oorsaecken daertoe moverende, geordonneert hebben ende ordoneren mits desen dat de zelve Jacob Gillisz. gebracht zal worden in 't tuchthuys tot Haerlem, ende aldaer blijven ende wercken, zulx ende zoo lange als tot discretie vande vaders ende Regenten van 't voorsz. tuchthuys, ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende misen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum op Thiedeweespoort den 28en octobris anno 1600 ende dertyen, present den bailliu ende alle de schepenen, uytgesondert Cornelis Gerritsz. de Lange.

fol. 58 *Tekst doorgehaald, in de marge: Dit 's gestelt fol. verso*

Ick Eyscher uyten naeme ende vande hoge Overichheyt ende Graeflickheyt van Hollandt, Zeeland, ende Westvrieslandt Roelandt Ottersz uyt Maesterlandt in Noorwegen tegenwoordich gevangen hem doen aenzeggende ende de waerheyt es sulcx dat hij omme zeeckere zijne quade feyten optern eersten decmbris 1600 negen binnen Vlissinge gegeselt, gebrantmerckt ende gebannen es uyten Graefschappe van Zeelandt den tijt van vijftich jaren, zonder middeler tijt wederomme daerinne te comen op pene vande galge. Item opten 9en juny

fol. 58v *uuytgeschreven voor den bailliu*

¹ Apud acta, hier: zoals vroeger, in het verleden, zo als men gewoon is.

Alzoo Schepenen vander Goude gebleecken es dat Roeloff Ottersoon out ontrent 22 jaren uyt Maesterlant in Noorwegen¹ jegenwoordich gevangen om zeeckere zijne quade feyten opten eersten decembris 1600 negen binnen Vlissingen gegeeselt, gebrantmerckt ende gebannen es uyte Graefschappe van Zeelandt den tijdt van vijftich jaren zonder middeler tijt weder daerinne te comen op pene vande galge. Item opten 9en juny 1600 tien binnen Amstelredamme gegeeselt, gebrantmerckt ende gebannen uyte vrijdomme vande stadt, ende een mijl in 't ronde den tijt van thien achtereenvolgende jaren op pene van weder openbaerlick gegeeselt, gebrantmerckt ende zijn voorschreve bannissement vernieuwt te worden. Item binnen Hoorn opten laetsten novembris 2600 twaelff weder gegeeselt, gebrantmerckt ende gebannen uytet Oosterbailliuschap van Medenblick uyte voorschreve stadt Hoorn ende de jurisdictie vandien, den tijt van vijf ende twintich achter eenvolgende jaren op swaerder straffe. Item opten 29en decembris 1600 twaelff binnen Enckhuysen nochmaels gegeeselt, gebrantmerckt ende gebannen uyt de jurisdictie van Enckhuysen ende uytten Oosterbailliuschap van Westvrieslant den tijt van vijff ende twintich jaren, mede op swaerder straffe. Item opten achtsten meye 1600dertien binnen Vlaerdingen noch gegeeselt, gebrantmerckt op sijn rechterwange mettet teecken van een galge, ende gebannen uytten Lande van Hollandt ende Westvrieslant den tijt van hondert jaer ende eenen dach, zonder middeler

fol. 59

tijt weder daerinne te moogen comen op penen van mette coorde ter doot geexecuteert te werden. Ende opten 17en augusti leestleden binnen Medenblick noch gegeeselt, opten rugge gebrantmerckt ende voorts gebannen uyt Hollandt ende Westvrieslant zijn leven langh op pene vande galge. Ende binnen Edam zoe hij tot Medenblick zijn recht ontfangen hadde ende vandaer quam uyt een schip bij avont gestolen heeft een paer cousen dien hij antrock met een pijs die hem weder ontjaecht worde. Item dat hij daer nae tot Munnickendam uyt een schip gestolen heeft een kussen, twee ondebroucken, een bolckvanger² ende een hemderock 't welck hij nam uytet vooronder, dat gelsleuten was met een cleyn slotgen 't welck hij opbrack. Item dat hij daer nae tot Alcmear uyt een turfschip gestolen heeft een pijs, een paer cousen ende een hemde, 't welck hij nam uytet vooronder daervan 't luyck toe, mer nyet gesloten was, 't welck goet hem weder ontjaecht werde. Ende dat hij daer nae noch binnen Leyden gestolen heeft uyt een smalschip een hemderock die hij jegenwoordich aen heeft, een oude combaers³ ende een cussen, 't welck hij uyte achterroeff nam, die met een groote spijcker toegedaen was, die hij daeraff nam. Behalven dat hij verscheyden andere dieverijen gecommiteert heeft die hij op zijn voorgaende gevanckenisse heeft verswegen. Te weten dat hij 't selve daer benevens nooch bekent ende beleden heeft buyten pijne ende bande van ijsere onder den blauwen hemel, dat hij tot Enckhuysen zijn recht gecregen hebbende op Delfshaven uyt een schip gestoolen heeft een deel out ijsenwerck, met een oude ketel, 't welck hij gehaelt hadde uytet vooronder dat hij opbrack. Item dat hij inden voorleden winter tot Schiedam gestoolen heeft uyt een smalschip uytet vooronder dat hij op dede, twee kassen, een deel erweten ende gort met een out cussesloop. Dat hij aldaer noch uyt een ander schip gestolen heeft twee dieplooden die hij vercocht voor achtien stuvers. Dat hij tot Vlissingen zijn recht gecregen hebbende tot Rotterdam gestolen heeft uyt een smalschip bij nacht daer hij 't luyck open dede een peuluwe met een deel ijsenwerck. Dat hij binnen Enckhuysen uyt drie verscheyden schepen out ijsen gestolen heeft. Dat hij binnen Hoorn mede verscheyden out ijsen uyt twee verscheyden schepen geleden omtrent twee jaren gestoolen heeft, 't welck hij haelde uyte roeff, deur 't achterdeurtgen dat hij op trock. Dat hij tot Amsterdam mede out ijsen uyt twee schepen gestoolen heeft. dat hij mede tot Amsterdam recht te voeren, eer hij aldaer zijn recht creech uyt een schip gestolen heeft vijftien Realen van achten⁴ die hij haelde uytten roeff die hij met een splishoorn⁵ upbrack ende haelde 't gelt uyt een schapprey 't welcke hij mede upbrack inder nacht tusschen

fol. 59v

twaelff ende een uyren. Dat hij noch uyt een binnenvaardersschip aldaer uytten roeff gestoolen heeft ontrent vijftien ponden thinne ende een paer oude laersen, welcken rouff hij opbrach met een grote speycker, die hij uyt een smitshuys genomen hadde. Dat hij tot Vlissingen twee schepen upgebroocken heeft met een merlprien, daer hij uyt haelde uytet eene schip een cussen met een brouck, ende uytet andere schip een ketel, eenich out ijsenwerck, een paer laersen, een paer cousen ende hemde. Dat hij tot Middelburch mede twee schepen bij nacht bestoolen heeft. Nemende uytet eene een bolckvanger, een cussen, twee oude pyen ende een deel out ijsenwerck, 't welcke in 't vooronder lach, dat hij met een splitshoorn upbrack ende uytet tweede schip een oude combaers, een cussen ende een bolckvanger, 't welck schip hij mede opbrack. Dat hij inde voorleden winter ahier ter Goude uyt een schip leggende inde IJsel ande kaye gestoolen heeft een deel out yzerwerck met omtrent een halff pont taback uytten roeff, dat hij met een groote spijcker upbrack, ende noch 's anderendaechs 's nachts uyt een ander schip een deel out ijsenwerck dat hij haelde uytet vooronder daervan 't luyck open dede, leggende 't zelve schip inde Gouwe omtrent de Lange Brugge bij een brouwerie. Dat hij op Maeslantse Sluys uyt

¹ Møsstrand, gem. Vigne, prov. Telemark, Noorwegen ?

² Bolckvanger; zeventiende eeuws?, kledingstuk dat vissers bij regenachtig weer droegen. Mogelijk een ruwe pij van geteerd zeildoek.

³ Combaers; Grove wollen matrozendeken.

⁴ Van Gelder (1966) 267. Reaal van acht; zilveren Spaanse munt ter waarde van acht realen, de "Spaanse Mat".

⁵ Splishoorn; splitshoorn, marlpriem, splitsijzer, houten priem, een stuk gereedschap bij het maken van zeilen en het leggen van splitsen.

een logger gestoolen heeft een paer laersen ende dat hij mede voorleden winter inden Briel twee schepen inder nacht bestolen heeft, nemende

fol. 60

uytet eene zeeckere oude clederen ende uytet andere een coper pot ende een deel out ijser. Van welcke schepen hij 't eene heeft upgebroocken, welcke goederen hij gevangen vercocht ende 't gelt daarvan onnuttelick deur gebracht ende verteert heeft. Alle d' welcke zaecken sijn, die in een Lant van Justitie nyet en mogen getolereert mer gestraft behooren te werden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen (doende recht inden naem ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeflicheyt van Hollandt, Zeelant ende Westvrieslant den voornomden Roeloff Ottersoon gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden aen 't gerecht deser stede ende daer aen gehangen ende geworcht te worden, mitte coorde datter de doot naervolge ende aldaer te blijven hangen ten exemple. Ende verclarende alle zijne goederen, indien hij eenige heeft, verbeurt ten profijte vande hoge Overicheyt ende Graeflicheyt voorsz. Gepronunchieert ter vierschaer den lesten octobris anno 1600 ende dertien, present den bailliu, Cornelis Gerritszoon de Lange, Aelbert Adriaenszoon Minne, Jan Willemszoon den halven, Dirck Jacobszoon Starre, Adriaen Aertszoon Bos, Jan Adriaensz. de Vrije ende Gerrit Adriaenszoon Cool, schepenen.

fol. 60 es uytgeschreven voor den bailliu

Alsoo Jan Fransz. Leeft uyt Engelandt vande stadt Tanten in Sommersetszier, out omtrent 28 jaeren tegenwoordich gevangen hem vervordert heeft, zijn huysvrouwen moeder opten lesten decembris lestleden, om dat se hem strafte, dat hij in grammen

fol. 60v

moede een pot daer hij waermoes in coockte van 't vier nam, ende opde vloer aen stucken smet, 't sijnen huysse uyt te stooten, dat se daer over ter neder opde schaerven vande gebroocken pot viel, zulcx dat se daer over gequetst is geweest. Ende alsoo 't zelve een saecke is van zeer quader consequentie, die gheensins behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen, doende recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Holland, Zeelandt ende Westvrieslandt, den voorn. Jan Fransz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits dezen, in beslooten camer te vallen op beyde zijn knien, ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Interdicteeren hem voorts van gelijcken meer te doen, op pene van meerder correctie, ende condeneren hem vorder inde costen vande gevangenisse ende de misen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betalen. Gepronunchieert in schepencamer opten 18en january anno 1600 veertien, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Sloos.

fol. 60v is uytgeschreven voor den bailliu

Jan Leendertsz. anders genaemt Jan Lijsgen

Alsoo Jan Leendertsz. anders genaemt Jan Lijsgen oudt omtrent een ende twintich jaeren inwonende deser stede tegenwoordich gevangen voor schepenen bekendt ende beleden heeft, doe dat hij

fol. 61

om seeckere fortse ende straetschenderije bij hem ende sijne medecomplie gedaen, opten 20 july 1600 twaelff bij vonnisse van schepenen gecondemneert ende gebannen is geweest uyt der stede vander Goude ende de vrijdomme vandien den tijdt van 25 jaeren, ende 't eynde dies te gaen in een vande castimentshuyskens, ende aldaer te blijven te water ende te broode, den tijt van veertien daegen ende daer naer ter camer te comen, ende op beyde sijn knyen Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse ende bij soeverre hij in gebreecke bleeff, al 't selve te doen is in sulcken gevalle gebannen 't eynde d' voorsz. tijt noch 25 jaeren uytter stadt ende vrijdomme als vooren ofte soe soe lange dat hij d' voorsz. sententie soude hebben voldaan, behoudelicken zoe verre hij 't voorsz. bannissement ofte bannissementen quam te violeeren, dat hij in sulcken gevalle met meerder correctie soude werden gepunieert, alle 't welcke gracelicke correctien den voorn. Jan Leendertsz. wel behoort hadde in achtinge te nemen, ende naer te comen. 't Is nochtans dat hij genouchsaem contuelicken in seer groote vilipendie vande justitie, d' voorsz. bannissementen heeft gevioleert, want op sondach voor Jaersdach anno 1612 heeft hij binnen deser stede opte Cleywech mit seecker geselschap sitten drincken, ende ontrent negen uytren inden avondt met het selfde geselschap daer vandaen gaende, nyet ontsyen hem mede te begeven in seecker gevecht opte Cleywech, ende inde Nieuweesteech, ende dat noch arger is heeft hij hem in Matheusmarct lestleden begeben in seecker geselschap, dye in een craem, daer cooperwerck inne was, een gat sneden, daer sij een jonge deur staecten

fol. 61v

om (soo 't nyet beleth hadde geweest) eenich cooperwerck daer uyt te nemen, met meeninge van 't sellve te vercoopen, ende den eygenaer sijn goet affhandich te maecten. Dat hij mede recht voor sijn gevanckenise in seecker gevecht inden narm gegryeft is, sulcx dat hij hem ander niet aen is stellende, dat ofter geen recht off justitie geadministeert en worde, alle 't welcke saecken sijn van seer quader consequentie, die geensins behooren geleden maer strengelick gestraft te werden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt¹, den voorz. Jan Leendertsz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen, gebracht te worden op 't schavot achter 't stadthuys, ende aldaer wel strengelick gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen, bannende den voort uyte voorsz. landen van Hollandt den tijdt van vijff ende twintich jaeren, te ruymen deser stede ende jurisdictie vanden binnen daeghs sonneschijn, ende 't voorsz. Landt van Hollandt binnen drye dagen, zonder in d' voorsz. tijdt weder daerinne te mogen comen, op pene van meerder correctie, ende verclaeren alle zijne goederen indien hij eenige heeft verbuert ten profijte vande hoge Overicheydt, ende dit onvermindert den voorsz. voorgaende sententie. Gepronunchieert ter vierschaer den 3en february anno 1600 veertyen, present Schout, Jan Vlacq d' Oude, Aelbert Adriaensz. Minne, schepenen, Jan Willemsz. den Halven geintheemt, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bosch, Jan Adriaensz. de Vrije, Gerrit Adriaensz. Cool, schepenen.

fol. 62 is uytgeschreven voor den bailliu

Barendt Jansz. den Oolicken Barendt

Alsoo Barent Jansz. gebijnaemt den Oolicken Barent, geboren in Emderlandt, in een dorp genaemt Heusten², out ontrent 20 jaren, tegenwoordich gevangen bekendt ende beleden heeft, dat hij hyer te lande geweest is heel den tijdt van ontrent dertien off veertien jaeren, alle 't welcke tijdt hij hem meest onthouden heeft tot Moordrecht, anders dat hij ontrent twee jaren plaetse gehouden heeft tot Haestrecht ende en heeft nyet alleen hem vervordert gesonts lichaems te gaen bedelen, contrarie de placaten tegen de vagabunden ende ledichgangers gemaect, maer heeft hem begeven tot verscheyden dyeverien, hebbende gestoolen, als hij eerst in 't landt gecomen was, een pijp daer men op speelt mit een pluym, uyt een huys dat ledich stont, daer de heete zyecte³ geweest hadde. Item heeft ontrent acht jaeren geleden zeecker gelt genomen uyt een schip inde IJssel aen den dam vande steenplaets van Elsgen Joosten lach. Welck gelt leggende was in 't vooronder op een bult, ende was hij gevangen in 't voorsz. vooronder met vyer off vijff steenplaetsersknechts, zoe zij op een scheymael⁴ geweest waren alwaer zij mitten anderen slijepen, leggende hij gevangen opte voorsz. bult, daer hij 't gelt aff nam, maer heeft 't selve moeten weder geven aen den schipper dye 't toequam. Item dat hij ontrent drye jaren geleden een half vat byers inder nacht van een byerstecker tot een tapper gebracht heeft, gelijk hij oock verscheyden andere reysen mede heeft gedaen, helpende alsoe des gemeene Landts middelen ende imposten defrauderen. Item dat hij ontrent twee jaeren geleden tot Neel de byersteekster tot Moordrecht uyt een tresortgen genomen heeft een gulden aen geldt, welck tresortgen toe was, dan waren de sluetels daerinne hangende, daer mede hij 't selve open dede. Item dat hij tot Claes de molenaer ontrent vastelavondt lestleden bij daech ontrent ten acht uyren voor de middach genomen heeft een stuckgen goudts, comende de achterduer in die open stondt, ende als hij in 't achterhuys was, clom boven duer de weech vande middelmuyr⁵, dye

fol. 62v

gebroocken was, ende quam alsoe in 't voorhuys, alwaer hij 't gelt nam uyt een hangendt tresortgen dat hij forteslicken mit een houmes heeft opgewreect. Dat hij eens tot Pluen den molenaer tot Mordrecht, een paer oude schoenen gestolen heeft, dye hij uytet achterhuys haelde, daer hij leggen slapen hadde. Dat hij tot de zelve molenaer tot vijff off zes verscheyden reysen de duer van 't middelhuys met een mes opgesteecken heeft, ende daer uyt gehaeldt twee of drye bollen broodts, ende dat hij voor Alphense kermis lestleden ontrent veertyen off vijftien gulden aen geldt genomen heeft tot d' voorsz. Neel de byersteekster, alwaer hij in 't achterhuys lach en slyep, ende als de luyden uytgegaen waeren, es inden haert gegaen, alsoe de dueren open stonden, ende heeft met slotels, dye hij daer vondt, een kast off tresoor geopent, ende 't voorsz. gelt daer uyt genomen, alle 't welcke zaecken zijn van quade consequentie, dye nyet en mogen geleden, maer strengelick behoren gestraft te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen, doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Barendt Jansz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter 't stadthuys op 't schavot, ende aldaer wel strengelick gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen. Bannende hem voort uyte voorsz. landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijff ende twintich jaren. Te ruymen dese stede ende de jurisdictie vanden binnen daechs sonneschijn, ende d' voorsz. landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt binnen drye dagen, zonder in d' voorsz. tijdt weder daerinne te mogen comen op pene van

¹ Sic, Westvrieslandt, lees: Westvrieslandt.

² Een (nog) onbekende plaats in het Emderland, Nedersaksen, Duitsland.

³ Heete zyecte; ? Vermoedelijk wordt met deze beschrijving pest, tyfus, malaria of een andere ziekte die gepaard gaat met hoge koorts bedoeld.

⁴ GTB. Scheymael, scheidmael; afscheidsmaaltijd.

⁵ Ibidem. De weech van de middelmuij; de wand, binnenmuur van hout of leem, zelden een stenen muur.

meerder correctie. Ende verclaren alle zijne goederen, indyen hij eenige heeft, verbuert ten profijte vande hooghe Overicheydt. Gepronunchieert ter vyerschaer den 3en february anno 2600 veertyen, presenten ut supra.

fol. 63 is uytgeschreven voor den bailliu

**Meynert Jansz. van Grou in Vrieslandt
met zijn complicen**

Alsoe Meynert Jansz. van Grou in Vrieslandt¹ oudt 26 jaeren, Frans Jansz. mede uyt Vrieslandt out 23 jaren, David Thijssz van Uytrecht oudt twintich jaren, Bastiaen Stevensz. van Alckmaer oudt 19 jaeren ende Willem Hendrixsz. van Norden in Oostvrieslandt² oudt 18 jaeren off elx daer ontrent jegenwoordige gevangens bekendt ende beleden hebben, hoe dat zij eenigen tijdt ten platten lande hebben loopen bedelen gezondts lichaems, 't welck is contarie de placaten. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheydt verstaen ende geordonneert hebben gelijk zij ordonneren mits desen, dat d' voorsz. gevangens gestelt zullen worden achter 't stadthuys op 't schavot, ende aldaer aenzynen de justitie vande anderen gevangens, ende dat zij zullen vertrecken uyte stadt vander Goude ende de vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn, ende daer uyt te blijven den tijdt van twaelf jaeren, zonder binnen d' zelve tijdt weder der inne te mogen comen, op pene van meerder correctie. Gepronunchieert ter vyerschaer den 3en february anno 1600 veertyen, presenten ut supra.

fol. 63

Pyeter Pyetersz. sleper

Pieter Pietersz. sleper geordonneert in 't tuchthuys te gaen. Vide 't camerbouck de anno 1613 fol. 125 opte date vanden 23en octobris anno voorsz.

fol. 63 is uytgeschreven voor den bailliu

Jan Pietersz. Schroey

Gezyen bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Jan Pietersz. Schroey schuytevourder poorter der voorsz. stede gedaechde op te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher dat den voorsz. Jan Pyetersz. tot Amsterdam inde somer lestleden eenen Gerrit Cornelisz. mede schuytvourder vander Goude van levende lijve ter doot heeft gebracht, ende alsoe VOORT VAN WOORDE TE WOORDE als fol. 42 verso. Gepronunchieert ter vierschaer den derden marty anno 1600 veerthyn, present Ghijsbert Aelbertsz., Gerardt Cornelisz. de Lange ende Jacob Dirksz. Loncq Burgermeesteren, Cornelis

fol. 63v

Gerritsz. de Lange, schepen geintheemdt, Aelbert Adriaensz. Minne, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos ende Jan Adriaensz. de Vrije, schepenen, Jan Dirksz. de Lange geintheemdt ende Gerardt Adriaensz. Cool, schepenen.

fol. 63v uytgeschreven voor den bailliu

Alzoe Henrick Courts van Hamburch out 34 jaren, Jan Franszoon van Zirickzee³ out 23 jaren, Theunis Jansz. van Haerlem out 25 jaren, Pieter Janszoon van Hamburch out 22 jaren, Thijs Stoffelszoon van Antwerpen out 20 jaren ende Jacob Janszoon van Ceulen out 18 jaren oft ey elcx daer ontrent alle jegenwoordige gevangen bij den lantdrost innegebracht heur nyet ontsien hebben alomme in steden ende ten platten landen gezont lichaems te gaen bedelen ende opte maeltijden vande huysluyden zich te laten vinden contrarie de placaten op 't stuck vande bedelaers ende vagabunden geemaneeert, alle 't welcke zaecken zijn van zeer quader consequentie die geensins behooren getollereert maer gestraft te worden anderen ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt de voornoemde Henrick Courtszoon, Jan Fransz., Theunis Jansz., Pieter Jansz., Thijs Stoffelszoon ende Jacob Jansz. gebannen hebben ende bannen hen bij desen uyte Landen van Hollandt den tijt van zes jaren, zonder middeler tijt weder daerinne te mogen comen op pene van meerder

¹ Grouw, gem. Leeuwarden, prov. Friesland.

² Norden, Nedersaksen, Duitsland.

³ Zierikzee, gem. Schouwen-Duiveland, prov. Zeeland.

fol. 64

correctie. Te ruymen deser stede binnen daechs sonneschijn ende de Lande van Hollandt binnen den tijt van vier ende twintich uyren, ende condemneren heur inde costen vande gevanckenisse ende misen van justitie indien zij de macht hebben die te betalen. Gepronunchieert ter vierschare den 13en marty anno 1600 ende veertien. present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Gijsbert Aertszoon Sloos.

fol. 64 *uytgeschreven voor den bailliu*

**Matheus Henrixsz. tapitsier
gebannen**

Alsoo Matheus Henrixsz. tapitsier oudt ontrent 35 jaeren, inwonende deser stede jegenwoordich gevangen voor schepenen bekend ende beleden heeft, dat hij wetens ende willens geheelt ofte verborgen heeft zeeckere sack met garen, bij een van zijn knechts zoo hij seydt inder nacht gestolen ten huysen van eenen Pieter Nachtegael mede tapitsier. Dat hij oock gepoocht heeft inde gevanckenisse tot drie diverse reysen geexamineert zijnde, de justitie met logenen te misleiden, ende alsoe de dieverije verhoelen te houden, alle 't welcke zaecken zijn van zeer quader consequentie, die geensins ende behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, den voorsz. Matheus Henrixsz. gebannen hebben ende bannen hem mits desen uyten Lande van Hollandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijftien jaren. Te ruymen deser stede ende de vrijdomme vanden binnen daechs sonneschijn, nae dat hij uyte gevanckenisse sal wesen ontslagen, ende d' andere landen binnen drie dagen. Zonder middeler tijdt weder daer inne te mogen comen

fol. 64v

op pene van meerder correctie ende condemneren hem inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justicie indien hij de macht heeft die te betaalen. Gepronunchieert ter vierschare den 10en aprilis anno 1600 veertyen, present den bailliu, Vlacq d' Oude Schepenen, Andries Dirxsz. Bockenburch ende Pieter Woutersz. Crabet, schepenen geintheert, Aelbert Adriaensz. Minne, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije ende Gerrit Adriaensz. Cool, schepenen.

fol. 64v *uytgeschreven voor den bailliu
uytgeschreven voor tuchthuys*

Gerrit Gorisz. Prinsch

Alsoe Gerrit Gorisz. Prinsch poorter deser stede out ontrent 25 jaren jegenwoordich gevangen bekend ende beleden heeft hoe dat hij ontrent een jaer geleden bij nacht gecloppen heeft over de stadswalle ende hem fortselick gestelt tegen den wachtmeester ofte provoost. Item dat hij wech geloopt is van een schip daer op hij hem in dienst begeven hadde om te vaeren op Oostindien. Ende opten 18en marty lestleden hem vervordert heeft inde nacht te comen inde wacht van Cleywechspoort ende aldaer den provost ende andere vanden wacht te injurieren ende dreygen. Ende dat notoir is dat den voorn. Gerrit Prinsch zijn huysvrouw zeer qualick, schandeleuselick ende ommenschelick heeft getracteert. De herberchsluyden gedwongen te tappen zonder daervan yet te willen betaalen, nyemandt (als hij droncken was) neffens hem te willen lijden off die gedrongen tegen hem te vechten. Ende voort deurgaens ende dagelix moetwille ende overlast gepleecht, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie dye nyet en mogen geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Gerrit Gorisz. Prinsch gecondemneert hebben ende condemneren hem mits desen

fol. 65

gebracht te worden in 't tuchthuys deser stede ende aldaer te blijven den tijdt van acht jaren ende te wercken volgende d' ordre van 't zelve huys. Ende zal gehouden wesen te brengen sulcke cleederen ende andere behouften mitsgaders sulcx onderhoudt zoe brenge hij daerinne als de ordonnantie medebrenghet. Ende bij zoe verre bij hem soude mogen comen te vervorderen uyt te breecken off uytet huys te loopen wordt in sulcken gevalle van dye tijdt aff gebannen uyt de stadt vander Goude ende vrijdomme vanden tijdt van vijftich jaren sonder binnen d' selve tijdt weder daerinne te mogen comen off converseren op pene van meerder correctie. Ende condemneren gem inde costen vande gevangenis en mysen van justitie indyden hij de macht heeft dye te vervallen. Gepronunchieert ter vierschare den 11en aprilis 1600 veertyen, present den bailliu, Gijsbrecht Aelbertsz., Gerrit Cornelisz. de Lange ende Jacob Dirxsz. Loncq, burgermeesteren ende Johan Vlacq d' Oude ende Aelbert Adriaensz. Minne, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije ende Gerard Adriaensz. Cooll, schepenen.

fol. 65 *uytgeschreven voor den bailliu den 2-3-1614*
uytschreven voor tuchthuys den 11-3

Arien Cornelisz. Spaingnaert

Alzoo Arien Cornelisz. gebijnaemt Spaingnert jonggesel poorter dezer stede oudt ontrent negenthyen jaeren jegenwoordich gevangen bekendt ende beleden heeft hoe dat hij ontrent vyer weecken geleden hem vervordert heeft gehadt op een avondt de lantaern vande knecht van 't tuchthuys zoo hij langes den Tyendeweck quam gaen mit een voet te schoppen ende als hij gevangen worde zijn moeder dye hij alle eer ende revertentie schuldich is zeer qualicken ende onbetamelicken toe te spreekken. Ende dat notoir is dat den voirsz. Arien Cornelisz. hem in alle zijn comportedement zeer ongeschicktelicke ende moedwillichlick heeft gedragen. 't Welck saecken zijn van quader consequentie dye nyet

fol. 65v

en behooren getolereert maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheydt van Hollant, Zeelant ende Westvryeslant den voorn. Arien Cornelisz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden in 't tuchthuys dezer stede ende aldaer te blijven den tijdt van vyer jaeren ende te wercken volgende de ordre van 't zelve huys. Ende zall gehouden wesen te brengen sulcke cleederen ende ander behouften mitsgaders sulck onderhoudt zoo lange hij daerinne is als de ordonnantie medebrenghet. Ende bij zoo verre hij hem soude mogen comen te vervorderen uyt te breecken ofte uyt het huys te loopen wordt in zulcken gevalle van dye tijdt aff gebannen uyte stadt vander Goude ende de vrijdomme vandyen den tijdt van vijff ende twintich jaeren sonder binnen de zelve tijdt weder daerinne te mogen comen off converseren op pene van meerder correctie ende condemnieren hem inde kosten vande gevanckenisse ende misen vande justitie indyen hij de macht heeft dye te betalen. Actum ende presenten ut supra.

fol. 65v *is uytgeschreven voor den bailliu*

Cornelis Cornelisz. jonge Vloot

Gesien bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der selver stede inde name ende van wegen de hooge Overichyet¹ ende Graeffelickheydt van Hollant, Zeelandt ende Westvryeslant, eyscher in cas van delict, op ende jegens Cornelis Cornelisz. jonge Vloot poorter deser stede, gedaechde om te compareren in persoon op peene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher dat den voorn. Cornelis

fol. 66

Cornelisz. eenen Willem Cornelisz. Polac van levende lijve ter doot heeft gebracht ende also sulcx nyet en mach noch behoort ongestraft te blijven, dat hij eyscher daeromme, om 't recht vande Graeffelijckheydt te bewaren, den voorsz. delinquant tot sijnder lester woonstede nae costume hadde doen dachvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten daghe dyenende rechterlick ter vyerschaer, ende ter peue van 't stadthuys uytgeroopen zijnde, ende nyet comparerende, dat mitsdyen hem toegewesen es 't eerste deffault, ende profijt vandyen geaccordeert een tweede citatie, de welcke insgelijcx gedaen wesende, ende hij nyet comparerende, dat tegens hem verleendt is tweede deffault, ende voor 't profijt vandyen verleendt een derde citatie met inthimatie, de welcke insgelijcx gedaen sijnde, dat den gedaechde noch niet en compareerde, mits 't welcke jegens hem gegeven is 't derde deffault, ende voor 't profijt vandyen hem eyscher geadmitteert, te dyenen van zijn intendit, mit een vierde citatie, ex super abundantie mit inthimatie on 't intendit te zijn verifiren, ende sententie t' anhooren. Welcke citatie ende inthimatie gedaen zijnde ende es hij dyen nyet tegenstaende noch nyet en gecompareerd. Soo dat de Eyscher zijn intendit mitte verificatien daertoe dyenende, heeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen met ripe deliberatie van rade, deurgesyen, ende overgewogen hebbende alle 't gundt ter materie mochte dyenen, mitsgaders de getuychenissen ende informatie bij den eyscher genomen, doende recht inde name ende van wegen de hooge Overicheydt, ende Graeffelijckheydt der voorsz. landen hebben den voornomden Cornelis Cornelisz. gedaechde ende deffailant, voor 't profijt ende uyt macht vande voorsz. deffaulten versteecken ende versteecken hem mits desen van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defensien ende weeren van rechten, dye hij in desen hadden mogen doen, ende proponeren. Bannende voort den voorn. Cornelis Cornelisz. deffailant, uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvryeslant, den tijt van hondert jaren, sonder binnen den selven tijt daer inne te mogen comen, op verbeurte van zijn lijff

fol. 66v

¹ Sic, de hooge Overichyet, lees: de hooge Overicheyt.

ende verclaren alle zijne goederen, indien hij eenige heeft, geconfisqueert ten proffite vande hooge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, mits dat men die zal mogen redimeren volgende 't privilegie deser stede. Gepronunchieert ter vierschaer den 5en meye anno 1600 veertien, present den bailliu, Gijsbert Aelbertsz., Pieter Pietersz. Trist, burgermeesteren, Adriaen Claesz. Goutswaert geintheert, ende Jacob Dircxsz. Loncq, burgermeester, Cornelis Gerritsz. de Lange, schepen geintheert, Johan Vlacq d' Oude, Aelbert Adriaensz. Minne, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije ende Gerrit Adriaensz. Cool, schepenen.

fol. 66v uytgeschreven voor den bailliu

**Harry de Cobreville uyt 't Landt van
Lutschenburch**

Alzoe Herri de Cobreville uyt 't Landt van Lutschenburch¹ out ontrent drie ende vijftich jaren jegenwoordich gevangen bekendt ende beleden heeft hyer te lande ende oick binnen dese stadt gebedelt te hebben nae de emantie ende contrarie 't placacet daarvan zijnde gedateert den 19en marty lestleden. Ende alhyer gepubliceert opten 7 aprilis. Ende dat meer is dat hij de luyden dye hem nyet geven wilden quaelicken heeft toegesproocken. Soe is 't dat schepenen ordonneren dat den voorsz. Herri de Cobreville opte Tyendeweichspoort zal worden gegeesselt ende belast hem te vertrecken uyte Lande van Hollandt ende Westvrieslandt binnen den tijdt van twee dagen. Actum den 24en meye 1614, present den bailliu ende alle de schepenen.

Herry de Cobreville

Alsoe den voorsz. Herri de Cobreville geordonneert is gegeesselt te worden opte Poort (plaetse zijnder gevanckenisse) soe is verstaen dat 't selve

fol. 67

bij de 's heerendyenaers zal worden gedaen ende dat d' selve daarvan genieten zullen gelijk zoo'n als den scherprechter zoude hebben ende dat omme 't landt te ontlasten vande reyskosten ende daechgelden vande selve scherprechter als oick vorder teercosten vanden voorsz. gevangen ende bij zoeverre 't selve bij de Graeffelickheyt nyet en wordt gepasseert. Zoo zal men de [vuer] doen² dattet bij de stadt betaelt zal worden off sullen Schepenen dat selfs betaelen uyt haer eygen buers ende mits dat in sulcken gevalle 't selve nyet meer bij de dyenaers gedaen sal worden, maer men sal als dan georsaecht wesen in gelijcke zaecken den scherprechter te ontbieden nyetjegenstaende wat kosten daerop zouden moogen vallen alsoe men verstaet dat 't placacet behoort te worden geobserveert. Actum ut supra.

fol. 67 uuytgeschreven voor den
bailliu

**Jan Leenderts anders genaemt Jan Lijsgen
van der Goude**

Alsoo Jan Leendertsz. anders genaemt Jan Lijsgen jongesel ingebooren dezer Stede, out ontrent een ende twintich jaren, jegenwordich gevangen, bekendt ende beleden heeft, hoe dat hij om zeeckere forsten ende straetschenderije bij hem gepleecht opten 20en july anno 1600 twaelff, bij vonnisse van schepenen gebannen is geweest uyt de stadt vander Goude ende de vrijdomme vandyen, den tijt van 25 jaren ende gecondemneert t' eynden dyen te gaen in een vande castimentshuysckens, ende aldaer te blijven te water ende te broode, den tijdt van veertien dagen, ende daer nae ter camer te comen, ende op beyde sijn knien Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Ende bij soe verre hij in gebreecke bleef al 't selve te doen, is in sulcken gevalle t' eynden de voorsz. 25 jaren gebannen, noch gelijcke tijdt van 25 jaren uyt de stadt ende vrijdomme als voren, ofte zoo lange, dat bij de voorsz. sententie soude hebben voldaan, behoudelicken soo verre

fol. 67v

hy 't voorsz. bannissement ofte bannissementen quam te violeren dat hij in sulcken gevalle met meerder correctie soude werden gepunieert. Waernaer hij (zoo overmits hij de voorsz. banissementen hadde gevioleert, als overmits hij hem begeven hadde in een gevecht, ende daer nae noch is seecker geselschap, die in een craem, daer cooperwerck in was, een gat sneden, daer sij een jongen deurstaken, omme zoo 't nyet belet hadde geweest eenich cooperwerck daer uyt te nemen) oversulcx gegeesselt is geweest achter op 't schavot ende gebannen uyt 't Landt van Hollandt den tijdt van 25 jare, mit confiscatie van goederen, als breeder volgende de sententie daer van sijnde, gedateert den 3en february 1600 veertyen. Waernaer hij hem weder nyet ontsien heeft

¹ Luxemburg.

² Zal men de [vuer] doen; zal men voorstellen ?

de voorsz. bannissementen te violeren daerover ende om verscheyden ander delicten bij hem van nieuw gepleecht, bij sententie van schepenen van Leyden gecondemneert is geweest geleydt ende gebracht t' werden op het pleyn van 's Gravensteyn ende aldaer deur den scherprechter gebonden aen een pael, ende wel strengelick gegeesselt, ende daer nae gebannen den tijt van dertich jaren uyt Hollandt ende Westvrieslant, sonder binnen de selve tijdt weder daer inne te mogen comen, op pene van meerder straffe, blijckende bij de sententie die daarvan is, gedateert den 26en marty lestleden.¹ Alle 't welcke niet jegenstaende hij noch echter wederom binnen dese stadt gecomen is, alwaer hij hem onthouden heeft ontrent den tijdt van drye weecken, ende heeft hem niet ontsien hem te laten vinden in 't openbaer op 't straet bij een dans van jongeluyden, alwaer hij een jonghman op de voet tradt, daer deur hij veroorsaecte, dat den selven hem smijten wilde, ende een mes op hem trock, hoewel hij seyt, dat hij sulcx onversiens gedaen hadde, alle 't welcke zaecken sijn van quader consequentie, wesende notoire ende stoute violatie van bannissement, streckende tot cleynachtinge ende derisie vande justitie. Soo is 't dat schepenen (doende recht inde name van weegen de hoge Overicheyt ende Graefflicheyt van Hollandt, Zeelant ende Westvrieslant) den voorsz. Jan Leendertsz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem bij deesen, gebracht te worden achter op 't schavot, ende aldaer wel strengelick gegeeselt

fol. 68

ten bloede toe tot discretie van schepenen, ende alsdan gebrantmerct op sijn eene schoer, bannende hem voort uyte Landen van Hollandt, Zeelant ende Westvrieslant den tijt van veertich jaren, mits dat hij datelicken uyte stadt geleyt sal worden, ende de voorschreve landen ruymen zal moeten binnen den tijdt van drie dagen, zonder weder daerinne te mogen comen, binnen de voorsz. veertich jaren, op pen van meerder correctie, ende dit alles onvermindert de bannissementen in voorgaende sententien begrepen ende sonder prejuditie der selver. Gepronunchieert ter vierschaer den 7en juny 1600 veertyen, present den bailliu, Vlacq, schepenen, Crabet geintheert, Minne, Sterre, Bosch, Vrije ende Cool, schepenen.

fol. 68 *uuytgeschreven voor den bailliu*

Alsoe Christina Jans van Cruysbeck in 't Lant van Waes², Anna Jochems van Haesbrouck in Vlaenderen³, Trijn Pieters uyt Eemderlant⁴, Mayken Jans van Antwerpen ende Lijsbet Baltens van Bommel⁵ alle jegenwoordich gevangens, haer vervordert hebben huer uyt te geven voor heydenen ofte egiptenaeren daer se nochtans inde Nederlanden ofte daer ontrent geboren sijn. Ende dat zij vagabunts gewijs met noch zes kinderen door dese Landen van Hollandt ende andersins sijn lopende niet zonder vehemente suspitie van dieverie. Alles contrarie de placaten bij de Edele Mogende heeren Staaten ge maneert, alle 't welcke zaecken sijn van zeer quader consequentie die geensins en behooren geleeden maer strengelicken gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant d' voorsz. Christina Jans, Anna Jochems, Trijn Pieters, Mayken Jans ende Lijsbeth Baltens, gebannen hebben ende bannen haer mits desen uyte Landen van Hollandt den tijdt van thien jaren mits dat zij datelicken

fol. 68v

uyte stadt geleyt zullen worden ende d' voorsz. landen ruymen moeten binnen twee dagen. Sonder weder daer inne te mogen comen de voorsz. thien jaren geduyrende op pene van gegeesselt te worden. Ende condemnieren huer inde costen vande gevanckenisse ende de misen vande justitie indien zij de macht hebben die te betaelen. Gearresteert den 13en juny anno 1600 veertien bij alle de schepenen ende gepronunchieert ter vierschaer den 14en juny anno voorsz., present den bailliu, Minne, Sterre, Bos ende Vrye, schepenen

fol. 68v

Alsoo Wouter Woutersz. van Cuelen⁶ oud 19 jaren ende Arien Thomasz. van Franicker in Vrieslant⁷ out 17 jaren off elcx daer ontrent, beyde jegenwoordich gevangen, bekent ende beleden hebben, hoe dat zij gesonts lichaems hebben gaen bedelen, ende gelopen achter lande vagebunds gewijs, ende heur laten vinden op dootmaelen van huysluyden 't welck is contrarie 't placaet, noch onlanghs als opten 19en marty lestleden gemaneert is ende opten 7en aprilis alhier gepubliceert gestrect hebbende tot groote overlast vanden armen huysman die gedwongen wordt tegen zijne wille sulcke leuye ledegangers ende lantlopers bij groote troupen de cost te geven. Zoe is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van wegen de hogh Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslant) geordonneert hebben ende ordonneeren mits desen, dat de voorsz.

¹ Voor zijn Leidse vonnis, zie: H.M. vanden Heuvel (1977-1078), Register 7, fol 188v, dd. 26-03-1614.

² Kruibeke, prov. Oost-Vlaanderen, België.

³ Hazebrouck, dep. Nord, Frankrijk.

⁴ Het Emderland, Nedersaksen, Duitsland.

⁵ Zaltbommel, prov. Gelderland.

⁶ Keulen, Duitsland.

⁷ Franeker, gem. Franekeradeel, Friesland.

Wouter Woutersz. ende Arien Thomasz. opte Tyendeweichspoort (plaetse heurder gevanckenisse) zullen worden gegeesselt, ende belasten hem te vertrecken uyte Landen van Hollandt ende Westvrieslant binnen den tijdt van twee dagen. Actum den 6en juny 1614, present den bailliu, Vlacq Schepen, Crabeth geintheert, Minne, Sterre, Bos, Vrije ende Cool, schepenen.

fol. 68v**Matheus Matheusz. uyt Waes gebannen**

Alsoo Matheus Matheusz. uyte Waes van Gendt in Vlaenderen¹ jegenwoordich gevangen, out ontrent 38 jaren hem vervordert

fol. 69

heeft gelijk schepenen geloofwaardich gebleecken is de goede luyden gelt aff te gaen mit loose ende bedryegelicke practijcken van speelen mitte caerte, ende daervan daglicx ofte veel tijdt sijn werck gemaect, ende dat hij zelffs bekendt ende beleden heeft, dat ontrent drie jaren geleden hij ende zijn echter huysvrouw van malcander gescheyden sijn, ende dat hij tot Amsterdam gevangen geweest ende gecondemneert in een boete van hondert gulden ter zaecke van conversatie mit een ander, zonder dat hij hem weder bij sijn huysvrouw heeft gevoucht, maer seyt dat hij ontrent twee jaer geleden, verstaen heeft dat zijn huysvrouw overleden soude zijn. 't welck hij nyet en heeft te recht ondersocht off willen laten weten maer hem houdende als zulx geloove gedaen heeft geloopt als ongebonden mit disordere, ende anders als 't betaemt. 't Welck zaken sijn van quader consequentie, dye nyet behooren geleden maer gestraft te worden ander ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelicheyte van Hollant, Zeelant ende Westvrieslandt, d' voorsz. Matheus Matheusz. gebannen hebben ende bannen hem mits desen uyt deser stadt vander Goude, ende vrijdomme vandien den tijdt van 25 jaren, te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder binnen den voorsz. tijdt weder daer inne te mogen commen, op peene van meerder straffe, ende condemnieren hen inde coste vande gevanckenisse ende myssen van justitie indyen hij de macht heeft die te betalen. Gepronunchieert ter vyerschaer den 26en juny anno 1600 veerthyen, present den bailliu, Johan Vlacq 'd oude, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije ende Gerardt Adriaensz. Cool, schepenen.

fol. 69 voordien bailliu uytgeschreven den 21-7-1614

Alzoe Grietgen Balthensdr. van Embden out ontrent 42 jaren jegenwoordich gevangen bekendt ende beleden heeft dat zij gezont lichaems heeft gebedelt. 't Welcke es contrarie 't placcaet. Soo is 't dat schepenen haer ordonneren in besloten camer op beyde haer knien te vallen ende te bidden Godt ende de justitie om vergiffenisse, ende belasten haer te vertrecken uyte stadt vander Goude ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn ende uyte Landen van Hollandt ende Westvrieslandt binnen twee dagen. Al op pene van meerder correctie ende condemnieren haer inde kosten vande gevanckenisse ende mysen van justitie indien zij de macht heeft die te betaalen. Gepronunchieert in schepencamer den 17en july anno 1600 veertien, present den bailliu, Dirck Jacobsz. Starre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije ende Gerrit Adriaenszoon Cool, schepenen.

fol. 69v is uytgeschreven voor den bailliu

Alzoe Pouwels Henricxzoon uyt Lant van Lutzenburch² out ontrent 41 jaren wonende tot Delft ende Gerardt Tiron uyt Loreyne³ out ontrent 66 jaren innewonende deser stede, jegenwoordich gevangen bekendt ende beleden hebben, dat zij ten platten lande hebben gaen bedelen, contrarie 't placcaet. Soo is 't dat schepenen meer genegen sijnde tot barmherticheydt als tot rigeur van justitie, ende uyt commiseratie van heuren ouderdom ende impotentie, d' voorsz. Pouwels Henricxz. ende Gerardt Thiron ordonneren datelick bij 's heerendienaers uyte stadt geleydt te worden mitte huysvrouwe vande voornoemden Gerardt Thiron, ende sijne twee kinderen ende te vertrecken uyte vrijdomme vandien ende daer nyet wederomme te comen binnen den tijt van zes jaren op penen van meerder correctie ende condemnieren heure inde kosten vande gevanckenisse ende mysen vande justitie, indien bij de macht hebben die te betaalen. Gepronunchieert in Schepenscamer den 24en july 1614, present den bailliu, Vlaecq, Minne, Sterre, Bos, Vrije ende Sloos Schepenen.

fol. 69v Is uytgeschreven voor den bailliu

¹ Het Waasland, prov. Oost-Vlaanderen, België ?

² Luxemburg.

³ Lotharingen, Frankrijk.

Alzoe Joris Maerle van Lonnen in Engelandt¹ out 60 jaren, Jean de Bras stametwercker van Armentiers in Vlaenderen² out 70 jaren, Jan Joosten van [Wilchier] bij Lonnen in Engelandt³ out 30 jaren ende Janneken Kaketh van Noortwits in Engelandt⁴ out 22 jaren off elcx daer ontrent tegenwoordich gevangens, haer vervordert hebben te begeven ten platten lande ende aldaer te bedelen ende vagabondts gewijs te lopen of begevende heur zelven op doot ende kerstemaelen, contrarie de placaten daer jegens geemaneerd. 't Welcke zaecken sijn van seer quader consequentie die geensins behooren geleden maer strengelick gestraft te worden. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeflicheydt van Hollandt ende Westvrieslandt, de voorsz. Joris Maerle, Jean de Bras, Jan Joosten ende Janneken Kakel ordonneren

fol. 70

datelick bij 's heerendienaers uyte stadt geleydt te worden mette huysvrouwe vande voorsz. Joris Maerle ende de man vande voorsz. Janneken Kaketh ende te vertrecken uyte vrijdomme vanden binnen daechs sonneschijn ende daer nyet weder inne te comen binnen den tijt van vier jaren op pene van meerder correctie ende ordonneren heur inde costen vande gevanckenisse ende de misen vande justitie indien sij de macht hebben die te betaelen. Gepronunchieert in schepencamer den 7en augusti anno 1600 veertien, present den bailliu, Minne, Dirck Jacobsz. Starre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije, Gerrit Adriaensz. Cool ende Gijsbert Aertszoon Sloos Schepenen.

fol. 70 *Is uytgeschreven voor den bailliu*

Alzoe Willem Corneliszoon van Benningbrouck in Noorthollandt⁵ out 17 jaren, Maerten Janszoon gebooren tot Schaegen⁶ out 17 jaren, Jan Henrickxsz uyt Oostlandt⁷ out 15 jaren ende Ursul Pietersz. van Housen in 't landt van Holst⁸ out 13 jaren of elcx daer ontrent tegenwoordich gevangens bekennen gebedelt te hebben. Doch zeggen dat sij dat noyt gedaen hebben als nu eens ende dat uyt noodt overmits zij aen heur gelt te corte quamen, wesende gesaemtelick van Amsterdam gegaen om werck te zoucken in Vlaenderen, 't welcke zij tot Rotterdam comende verstonden dat daer nyet te vinden zoude wezen. Soe dat zij wederkeerden om hen weder te begeven naer Amsterdam. Soe is 't dat schepenen d' voorschreve gevangens ordonneren binnen daechs sonneschijn te vertrecken uyte stadt vander Goude ende de vrijdomme vanden ende wordt hen verboden meer te bedelen opte pene inde placaten begrepen. Actum den 20en septembris anno 1600 veertien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 70 *Ut supra*

Alsoe Eduwaert Prys uyt Harrifort in Engelandt⁹, oudt 33 jaren, Leendert Jansz. vanden Bosch¹⁰, oudt 22 jaren ende Jan Hendrixsz. uyt Palsgravenlant¹¹, oudt 21 jaren off elx daer ontrent tegenwoordich gevangen. Bekendt ende beleden hebben hoe dat zij noch onlangs ende nae 't placat lestmael tegens de bedelaers ende vagabunden geemaneert, hen vervordert hebben, te bedelen ende achter lande te lopen, zonder behoorlick bescheyt. Zoe is 't dat schepenen ordonneren, dat sij luyden inde gevanckenisse bij des heeren dyenaers, gegeesselt zullen worden, tot discretie van schepenen, ende binnen daechs sonneschijn, vertrecken uyer stadt vander Goude ende de vrijdomme vanden. op pene in 't voorsz. placat begrepen. Actum den 25en septembris anno 1600 veerthyen, present den bailliu, Aelbert Adriaensz. Minne, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije, Gerrit Adriaensz. Cooll ende Gijsbert Aertsz. Sloos, schepenen.

fol. 70v *Is uytgeschreven voor den bailliu*

Alsoe Cornelis Leendertsz. van Dordrecht, oudt ontrent 18 jaren, tegenwoordich gevangen, inde wandelinghe genaemt Craeyecost, ontrent dardalf jaren geeden gebrandtmerckt is geweest tot IJsselsteyn, ende aldaer gebannen ten eeuwigen dagen, op pene vande galge, gelijk bij sentente is geblecken, ende in plaetse van hem te beteren heeft bekent ende beleden daer nae noch gecontinueert te hebben nyet alleen in bedelarien, maer

¹ Londen, Engeland.

² Armentières, dep. Nord, Frankrijk.

³ Een (nog) onbekende plaats bij Londen, Engeland.

⁴ Norwich, Norfolk, Engeland.

⁵ Benningbroek, gem. Medemblik, prov. Noord-Holland.

⁶ Schagen, prov. Noord-Holland.

⁷ Het oosten van Duitsland, Polen of de Baltische landen ?

⁸ Husum, Sleeswijk-Holstein, Duitsland.

⁹ Een (nog) onbekende plaats in Engeland.

¹⁰ 's-Hertogenbosch, prov. Noord-Brabant.

¹¹ Rijnland-Palts, Duitsland.

oock in stoute dyeverijen, te weten dat hij corts voor zijne gevanckenisse een lijffgen helpen nemen heeft, aen de Leckedijck, 't welck eenen dye bij hem was, deur een veynster van een bedde langhde, mit een stock dye bij 't huys lach. Item dat hij ontrent een maendt, voer sijne gevanckenisse, bij Vianen inder nacht heeft helpen nemen, een hemderock, een paer boxen, ende een schort, alwaer zijne complice clom deur een gat boven aen 't huys, daer een bosch stroo in stack, dye hij uytrock, nemende 't goet van 't bedde, daer een zeecker persoon op lach en slyep. Ende dat hij noch bij Vianen, op een dorp genaemt Heycoop, inder naecht heft helpen nemen twee hemden, twee cussesloopen, ende een paer laeckens, ontrent drye weecken voor sijn gevanckenisse, alwaer sijn complice elaelick clom deur een veynster dat open stondt, mit een leer dye sij uyt een berch haelden, alle 't welcke saecken zijn van quader consequentie dye nyet en moghen getolereert maer gestraft behooren te worden, ander ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inde name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelicheyt voorsz., den voorsz. Cornelis Leendertsz. gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen, gebracht te worden achter op 't schavot, ende met een strop om zijn hals, ende aldaer gegesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen, ende daer nae gebrandtmerct op zijn eene schour. Bannende hem voort uyte voorsz. landen van Hollandt, Seelant ende Westvrieslandt zijn leven langh, te ruymen deser stede binnen daechs sonneschijn, ende de voorsz. landen binnen drie dagen, sonder weder daerinne te mogen comen, op pene van meerder correctie. Ende verclaren alle sijne goederen, indyen hij eenige heeft, verbeurt ten profijte vande voorsz. hooge Overicheyt. gepronunchieert ter vyerschaer den tweden-octobris zestienhondert veertien, present den bailliu, Jan Vlacq 'd oude, schepenen, Andries Dirxs. Bockenberch, schepenen geintheert, Aelbert Adriaensz. Minne, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije ende Gerrit Adriaensz. Cool, schepenen.

fol. 71 *Is uytgeschreven voor den bailliu*

Alsoo Michiel Cornelisz. van Willemstadt¹, oudt ontrent 19 jaren, tegenwoordich gevangen, bekendt ende beleden heeft, hoe dat hij ontrent anderhalff jare geleden, tot Steenberghe gevangen is geweest, ende aldaer gebrandtmerckt ende gebannen den tijdt van zes jaren, ende hoewel hij een goet ambacht, van knoopmaecken kan, dat hij hem nogtans sedert altydt begeven heeft tot ledicheyt, landloopen ende bedelen, contrarie de Placaeten. Alle 't welcke saecke zijn, van quader consequentie, dye nyet en behoeren getolereert, maer gestraft te worden ander ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inde name ende van wegen de hooge Overicheydt, den voorsz. Michiel Cornelisz., gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen, gebracht te worden achter op 't schavot, ende aldaer gegesselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen, bannende hem voort uyte Lande van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijftientich jaren, te ruymen deser stede binnen daechs sonneschijn ende d' ander landen binnen drye dagen, sonder middeler tijdt weder daer inne te mogen comen, op pene van meerder correctie, ende condemnieren he inde kosten vande gevanckenisse, ende myssen vande justitie indien hij de macht heeft dye te betalen. Gepronunchieert ter vyerschaer den tweden october 1600 veertien, present den bailliu, Jan Vlacq oude, schepenen, Andries Dirxs. Bockenburch, schepenen geintheert, Aelbert Adriaensz. Minne, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije ende Gerrit Adriaensz. Cooll, schepenen.

fol. 71

Jacob Sandersz.

Gezyen bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden naem ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graefflickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Jacob Sandersz. jongesel poorter deser stede gedaechde op te compareren in persoon, op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher, dat den voorn. Jacob Sanders opten 13en july lestleden eenen Herry Coquot van Luyck, van levende lijve ter doot heeft gebracht, ende lasoo sulcx niet en mach noch behoort ongestraft te blijven, dat hij eyscher daeromme

fol. 71v

om 't recht vande Graeffelickheyt te bewaren den voorsz. delinquant tot zijnder lester woonstede nae costume hadde doen dachvaerden in persoon te compareren, op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten dage dyenende rechtelick ter vierschaer ende ter puy van 't stadthuys uytgeropen zijnde ende nyet comparerende, dat mitsdien hem toegewesen is d'eerste default, ende voor 't profijt vanden geaccordeert een tweede citatie, de welcke insgelicx gedaen wesende, ende hij niet comparerende, dat tegens hem verleent is tweede default, ende voor 't profijt vanden verleent een derde citatie met inthimatie, de welcke insgelix gedaen zijnde, dat den gedaechde noch nyet en compareerde mits 't welck jegens hem gegeven is 't derde default ende voor 't profijt vanden hem eyscher geadmitteert te dyenen van zijn intendit, mit een vierde citatie ex super abundanti, mit inthimatie, om 't intendit te zyn verifiëren ende sententie t' aenhooren, welcke citatie ende inthimatie gedaen zijnde, en is hij dyes nyetjegenstaende noch nyet gecompareert. Soo dat d' eyscher zijn

¹ Willemstad, gem. Moerdijk, prov. Noord-Brabant.

intendit mitte verificatien daertoe dyenende, heeft overgeleverd, ende recht versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van Rade, duergesien ende overgewegen hebbende alle 't gunt ter materie mochte dyenen, mitsgaders de getuychenissen ende informatien bij den eyscher genomen. Doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt der voorsz. Landen, hebben den voorsz. Jacob Sandersz. gedaechde ende deffaillant voor 't profijt ende uyt machte vande voorsz. defaulten verstecken ende versteecken hem mits desen van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defensien ende weeren van rechten, dye hij in desen hadde mogen doen ende proponeren. Bannende voort den voorn. Jacob Sandersz. deffaillant uyte Landen van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant, den tijt van hondert jaren, zonder binnen den selven tijt daer inne te mogen comen, ofte verbeurde van zijn lijf. Ende verclaren alle sijne goederen indyen hij eenige heeft

fol. 72

geconfisqueert ten profijte vande hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, mits dat men die zal mogen redimeren volgende 't privilegie deser stede. Gepronunchieert ter vierschaer den 13en octobris anno 1600 veertyen, present den bailliu, Ghijsbert Aelbertsz., Pieter Pietersz. Trist ende Jacob Dircxsz. Loncq Burgermeesteren, ende alle de schepenen uytgesondert Ghijsbert Aertsz. Sloos.

fol. 72

Caspar Caspersz. van Aernhem

Alsoe Casper Caspersz. van Aernhem oudt ontrent twintich jaren tegenwoordich gevangen. Ten tijde als hij gapprehendeert¹ bevonden is in 't geselschap van een dyeff dye gesaemtelick mit hem gevangen worde. Ende dat hij bekendt heeft mitten zelve opte wech gevochten te hebben, daervan hij een blaau ooch behouden heeft. Mits 't welcke groote presumptie was, dat hij een medecomplie van denzelven mochte zijn geweest. Gemerct nochtans dat nae scherp ondersouck sulx nyet en heeft connen blijcken. Soe is 't dat in regardt van zijn jonckheydt ende op hoope van beternisse bij schepenen verstaen is, dat men hem vrij zoude laten gaen, mit vermaninge dat hij hem altydt tot duechde zoude schicken gelijk hij belooft heeft te doen. Actum den tweeden octobris anno 1600 veertyen, present den bailliu, Johan Vlacq d' Oude, schepenen, Andries Dirxsz. Bockenberch, schepenen geintheert, Aelbert Adriaensz. Minne, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bosch, Jan Adriaensz. de Vrije ende Gerardt Adriaensz. Cool, schepenen.

fol. 72

Cornelis Jacobsz. Eenarm

Cornelis Jacobsz. Eenarm wordt verboden op eenige veeren off wachten te comen, ofte te speelen off present te zijn daer men speelt, op arbitrale correctie, ende zal betalen de costen vande gevanckenisse ende mysen van justitie. Actum den 18en septembris anno 1600 veertyen, present den bailliu, Ghijsbrecht Aelbrechtsz. ende Jan Dirxsz. de Lange, burgermeesteren ende alle de schepenen.

fol. 72

Jasper Clerx gebijnaemt de Cryel

Jasper Clerx gebijnaemt de Cryel wordt verboden ut supra.

fol. 72 *Vide fol. verso onder dese sententie*

Jan Huygen, anders genaemt Jan van Leyden

Alsoe Jan van Leyden Smit, woonende inde Spyeringhstraet opten suydthouck vande Houffstraet hem vervordert heeft op gisteren nae de middagh, wel droncken zijnde de heeren Magistraten gaende opte Schouwe vande Cingelen buyten de Theyndewechspoort ontrent de Carnemelcksloot te bejegenen met zeer herde oneerbiedelicke ende moetwillige woorden, voortcomende, gelijk de propoosten selfs medebrochten uyt wederwraeck van executie vanden vijftichsten penninck. Seggende dat de 's heerendynaers t' zinnen huysse om

fol. 72v

de vijftichste penningh geweest hadden, ende dat zijn huysvrouw hadde betaeldt, maer zoo hij thuys waer geweest, dat hij nyet betaelt en zoude hebben, al zoud 'et zijn hals hebben gecost. Seggende mede, dat de heeren zijn ouders huys, gestaen hebbende inde voorstadt hadden doen affbranden, ende 't erf uytgraven. Ende dat mit soo herde woorden, als off de heeren daeraen gewelders hadden geweest, mit meer andere fortse propoosten, een lange poos geduyrende daerinne hij continueerde, nyet tegenstaende hij tot meermalen vande heerens selfs

¹ Sic, gapprehendeert, lees: geapprehendeert.

ende van andere ommestanders wierde versproocken, alle 't welcke zaecken zijn van quade consequentie dye nyet en mogen getolereert maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat mijn Heeren vande Gerechte verstaen hebben ende geordonneert hebben gelijck zij ordonneren mits desen dat den voorsz. Jan van Leyden binnen daechs sonneschijn zal gaan in een vande Castimentshuysges in Tiendwechspoort, dat voor hem open zal staen, ende aldaer blijven te water ende te broode tot discretie vande zelve Gerechte. Ende en zal daer nyet worden uytgelaten voor ende aleer dat hij de costen ende mysen van justitie zal hebben voldaan. Ende uytgelaten zijnde zal gehouden weesen ter raedtcamer te comen ende op beyde zijn knyen Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Al op pene van meerder correctie. Gepubliceert ter peuye vand 't stadthuys den vierden novembris anno 1600 veertyen.

Apostille gestelt op een Request
vanden voorsz. Jan van Leyden
staende in 't Requestbouck fol 117verso

Wordt geaccordeert dat den Suppliant uyte gevanckenisse op huyden sall worden ontslagen mits all vooren betalende de costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie ende sall de sententie voort comen voldoen op dynsdach eerstcomende. Actum den 15en novembris anno 1600 veerthyn, present 't volle collegie uytgesondert Adriaen Aertsz. Bos Schepen.

fol. 72v

Jan Theunisz. van Moordrecht

Is uyt gevanckenisse ontslagen onder handttastinge opten 27en novembris 1614. Vide 't Verlijb: de anno 1613 fol. 39¹

fol. 73

Moses Hendrixsz.

Gesynen bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende Schoudt der zelve stede, inden naem ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Holland, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Moises Henricxsz. tapitsier, inwoonder deser stede gedaechde, om te compareren in parsoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorschreven Eyscher, dat den vornomden Moises Henricxsz. opten 15en september lestleden eenen Emanuel Maertensz. nastelickmacker van levende live ter doot heeft gebracht. Ende alsoo sulcx niet en mach noch behoort ongestraft te blijven, dat hij eyscher daeromme (om 't recht vande Graeffelickheyt te bewaren) den voorsz. delinquant tot zijnder lester woonstede nae costume hadde doen dachvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten daghe dyenende rechterlijck ter vierschaer ende ter puye van 't stadthuys uytgeropen sijnde, ende nyet comparerende, dat mitsdien hem toegewesen is 't eerste default, ende voor 't profijt vandyen geaccordeert een tweede citatie. De welcke insgelijcx gedaen wesende ende hij niet comparerende, dat tegens hem verleent is tweede default, ende voor 't profijt vandyen verleent een derde citatie, met inthimatie. De welcke insgelijcx gedaen sijnde, dat den gedaechde noch niet en compareerde, mits 't welck jegens hem gegeven is 't derde default, ende voor 't profijt vandyen, hem eyscher geadmitteert te dienen van zijn intendit, mit een vierde citatie ex super abundanti, mit inthimatie om 't intendit te zijn verifiëren ende sententie t' anhooren. Welcke citatie ende inthimatie gedaen sijnde, en is hij dyen niet jegenstaende noch niet gecompareerd. Soo dat d' eyscher sijn intendit mitten verifiëren daer toe dienende, heeft overgeleverd ende recht versocht, schepenen (met ripe deliberatie van rade, deurgesien ende overgewegen hebbende alle 't gunt ter materie mochte dienen, mitsgaders de getuichenissen ende informatien bij den eyscher genomen) doende recht inden naem ende van weghe de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt der

fol. 73v

voorschreven Landen, hebben den vornomden Moises Henricxsz. gedaechde ende defaillant voor 't profijt ende uyt macht vande voorschreven deffauten versteecken ende versteecken hem mits desen van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defensien ende weren van rechte dye hij hadde moghen doen ende proponeeren. bannende voorts den vornomden Moises Henricxsz. uyte Landen van Holland, Zeelandt ende Westvrieslandt ten eeuwighe daghen, sonder weder daerinne te moghen comen, opte verbeurte van zijn lijff, ende verclaren alle zijne goederen (indien hij eenighe heeft) geconfisqueert ten profitte vande hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Holland mits dat men dye sal mogen redimeren volgende 't privilege deser stede. Gepronunchieert ter vierschaer den vijftienden decembris anno 1600 ende veertyen, present den bailliu, Johan Vlack d' Oude, Dirck Jacobsszen Sterre, Arien Aertssen Bos, Jan Ariensz. de Vrie, ende Gerrit Ariensz. Cool, schepenen.

¹ SAMH, Gouda, 0002.399 Verleyboek 20 september 1613 – 29 november 1622, fol. 39. Op 27 november 1614 op verzoek van Aris Thonisz, zijn vader, uit hechtenis ontslagen onder handtasting en cautie van 600 gld. van 40 groten Vlaams onder verbintenis van al zijn goederen.

fol. 73v

*Is uytgeschreven voor
den bailliu
uytgeschreven voor
tuchthuys*

Jasper Cornelisz.

Alsoo Jaspar Cornelisz. jonggesel poorter deser stede, oudt ontrent 19 jaren, jegenwoordich gevangen, bekendt ende beleden heeft, hoe dat hij hem ontrent Pinxteren lestleden inder nacht neffens meer ander geselschap heeft laten vinden in een thuyn buyten Potterspoort, alwaer grote insolentie, moetwillicheydt ende gewelt bedreven is, als namelick een halff vat byers uyte kelder gehaelt, de craen daer uyt getrocken, 't byer over de vloer laten lopen, een doornschaer ende ander gereedschap hyer ende daer opte Cingel gesmact, de bancken aen stucken gebroocken, ende eensdeels verbrandt ende eensdeels door de vensteren in 't water gesmact, de glasen aen stucken geslagen, ende eenige blomen gebroocken, ende uyt getrocken, ende de geplacte bryeffven vande want gescheurt ende affgeruckt. In alle welcke feyten hij deelachtich gehouden moet worden, overmits

fol. 74

hij van daer eerst gescheyden is inde naenacht ontrent ten twee uyren, ende heeft mitsdyen al datter gescheyde met zijne presentie toegestaen ende heeft hem zelve van 't byer dat daer was zoe vervult, dat hij wel droncken wesende op een balck aen de Cingel bleef leggen slapen.

Item dat hij ontrent 14 dagen voor zijn gevangenis op Nieuwehaven sulcke moetwillicheydt heeft helpen plegen, dat hij eenen (dye buytenshuys gecomen was, ende dye van zijn huys aff gedrongen worde) soo benaut ende geperst heeft, dat hij hem nootzaecte te springen off te vallen in 't water, ende als daer een ander bij gecomen was, om denzelven te helpen, heeft hij dyen anderen van achteren een steek gegeven, ende als hij wech liep, hem noch vervolcht, een groot stuck weechs, ende vande steek dye hij hem gegeven hadde hem verboocht¹, seggende: "Hebbe ick hem daer nyet een bruij gegeven, dat soude my verwonderen". Ende dat hij opten avondt, als hij geapprehendeert worde, hem heeft laten vinden in een heeckelhuys, daer hij de man vanden huys qualicken toesprack, nomende hem een eenoochden schelm, ende treckende geweer op hem, daarmede hij nae hem slouch, in sijn eygen huys, ende zoude apparentelick hem geraect hebben, en hadde'r een ander nyet tusschen gevallen, [nooddruckende] hem te moeten wijcken in sijnen haert, om hem te salveren, waer nae hij noch opten zelve avondt tegen een man, dye langes de straet quam gaen, mit zijn kindt aen sijn handt, daer hij tegen prate, moyte gemaect heeft, nemende oirsaeck uyt dyen hij seggen wilde, dat de man tegen hem gesproocken hadde, daer hij nochtans maer tegen zijn kint sprack. Stellende sulcken rumoer mittet geweer te schrappen tegen de aerde, ende andersins, dat den Stedehouder (die een goet stuck weechs van daer was) op 't gerucht anquam, ende hem besette, daer jegen hij sulcke resistentie dede, dat hij een vande dyenaers heeft gequetst

fol. 74v

Behalven meer andere dertelheden, moetwillicheden, ende fortse feyten bij hem bedreven. Alle 't welcke saecken zijn, nyet alleen bij de gemeene rechten, maer bij particulier kueren deser stede wel scherpelick verboden, dye oversulx nyet en mogen getolereert, maer gestraft behoren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inde name ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den voorn. Jaspar Cornelisz. gecondemneert hebben, ende condmneren hem mits desen, gebracht te worden achter op 't schavot, ende aldaer wel strengelick gegeesselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen, ende dat 't voorsz. geweer, daer hij de voorsz. fortse mede gepleecht heeft, openbaerlick op 't 't zelve schavot 't sijnen aensyen bij den scherprechter zal worden gebroocken. Bannende hem voort in 't tuchthuys deser stede, den tijdt van twaelf jaren, omme aldaer in 't wercken ende andersins hem te reguleren nae de ordre van 't selve huys. Ende verclaren alle zijne goederen, indyen hij eenige heeft, verbeurt ten profijte vande hooge Overicheydt. Actum den 23en decembris anno 1600 veerthyen ter vierschaer, present den bailliu, Ghijsbert Aelbertsz., Pieter Pietersz. Trist, Jacob Dirxsz. Lonck ende Johan Dirxsz. de Lange, burgermeesteren. Cornelis Gerritsz. de Langhe Schepen gheinthimeert, Johan Vlack d' Oude, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Ariensz. de Vrije, schepenen, Cornelis Gerritsz. Hopcooper geinthimeert, Gerrit Ariensz. Cool, schepen.

fol. 74v

*Is uytgeschreven voor
den bailliu
Is uytgeschreven voor tuchthuys*

Jan Claesz. Couck

Alsoo Jan Claesz. Couck poorter deser stede oudt ontrent twee en dertich jaren

¹ Verboocht, verbogen; hoog opgeven van, trotsch zijn op, prat gaan op.

fol. 75

jegenwoordich gevangen, bij publicatie ter puye van 't stadthuys gedaen, opten vijffden marty anno 1600 twee geordoneert es geweest te gaen in een castimentshuysgen, ende aldaer te blijven te water ende te broode, den tijt van een maendt, ende den selven tijt overstreecken sijnde, alsdan ter raedtcamer te comen, ende op beyde sijn knien Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse, ende overmits sijn inobedientie, es ingedaecht geweest, omme te compareren in persoon op peene van ban ende confiscatie van goederen, ende bij vyer deffaulten verbannen wesende, gebannen uyte stadt vander Goude, ende vrijdomme vandyen den tijt van drye jaren, als breeder volgende 't vonnisse daervan sijnde, gedateert den tweeden augusti anno 1600 twee, ende hoewel hij dies te meer hem behoort hadde te wachten van quaet comportement en heeft dat nyet gedaen, maer heeft geloopt van d' een plaets op d' ander, sonder sorge te dragen voor wijff ende kinderen, gelijk hij behoorde te doen nae de Wet Godts, ende de beloften op 't aengaen van 't huwelick gedaen, ende dat noch erger is, heeft sijn huysvrouw soo qualijcken getracteert, dat voer vreemde luyden dye sulcx hoorden, ende sagen, 't selve onverdraechgelick is geweest, soo dat de clachten daervan tot verscheyden reysen ende van diversche oirden gecomen sijn aen de heeren, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie, dye nyet en mogen geleden, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naem ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelant ende Westvrieslandt den voornomden Jan Claesz. Couck gebannen hebben, ende verbannen hem mits desen, in 't tuchthuis deser stede, den tijt van twaelff jaren, omme aldaer mit wercken ende andersints hem

fol. 75v

te reguleren, nae de ordere van 't 't selve huys. Sonder dat hij nae d'expiratie vanden selven tijt daer uyt sall worden gelaten, tenzij dat hij de heere Magistraten ende Regenten van 't 't selve huys inder tijdt verstaen wordt dat hij wel getuchticht es, ende dat sij oirbaer vindt, dat hij soude worden ontslagen, ende condemneeren hem inde costen vande gevangenisse ende misen vande justitie, indyen hij de macht heeft dye te betalen. Actum den 23en decembris anno 1600 veertyen ter vierschaer, present den bailliu, Ghijsbert Aelbertsz., Pieter Pietersz. Trist, Jacob Dirxsz. Loncq ende Johan Dirxsz. de Langhe, burgermeesteren, Cornelis Gerritsz. de Langhe, schepenen geinthemeert, Johan Vlack d' Oude, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Ariensz. de Vrije, schepenen, Cornelis Gerritsz. Hopcooper geinthemeert, Gerrit Adriaensz. Cool, schepenen.

fol. 75v

*Is uytgeschreven voor den**bailliu**uytgeschreven voor tuchthuys***Abraham Jorisz.**

Alsoo Abraham Jorisz. gebijnaempt den Exter, jongesel poorter deser stede vander Goude, oudt ontrent achtyen jaren, jegenwoordich gevangen, bekendt ende beleden heeft hoe dat hij van zijn kindtsbeen op, hem begeven heeft tot dieverien, loopende inder goede luyden thuyden om appelen, peeren ende ander ooft, ende hem alsoo in dyeverije wonnende, is te met tot erger gecomen, hem vervorderende te steelen hoenders ende calckoenen, doende op zeeckeren tijdt (als inde Latermarct¹ lestleden) de grendel van een waterpoort, dye hij op schooff, mit een mesgen, dat hij ende zijn medecomplie staecken tusschen de plancken deur, dye wel een vinger breet off meer van malcanderen gaepden, ende aldaer nae climmende over de muyer, comende alsoe te buyerhuys daer zij de hoenders ende calckoenen namen,

fol. 76

Item heeft inden voorleden herfst over een heyninge gecloppen ende is alsoo in een thuyne gecomen, is gecloppen op een platt, dat aen 't thuynhuysgen was, heeft eeninge pannen van 't huysgen genomen, heeft eenighe loett an stucken gesneden, daer hij een jongen dye bij hem was, deurstack ende ingelaten zijnde, is aldaer gepleecht grote dertelheydt ende moetwillcheydt van breecken, werpen aen stucken, snijden, ende diergelijcke. Item is tot een seecker huys van achteren (als van 't kerckhoff) overgeclommen ende als hij over was, clom in een raempge van 't secrete, dye open stondt, ende schoof aff 't schuijffgen van een raemte² vande camer, ende nam daer een kisgen mit een silver cruysgen, waer nae hij uytclom, deur een veynster dat met twee grendelen gesloten was, dye hij open dede, ende brocht 't kisgen ten huysse van Rijck Claes (hyer mede gevangen) alwaer Lubbert (de man van Rijck Claes) mit een schaer poochde 't kisgen open te krijgen, ende is eyntelijcken 't kisgen verbrandt (met seeckere papieren dye daer in waren) op dattet daer niet gevonden soude worden, ende 't gelt (dat ter somme van veertich gulden beliep) gedeelt. Dat ontrent drye weecken voor sijn gevangenisse hij met noch eenen weder geweest es ter selver plaetsse, climmende alsdoen op 't keuckentgen van 't huys aen de westzijde daer naest, ende als hij daer op was, brack (uyt 't raempgen vande keucken) een

¹ Latermarct, de laatste markt van het jaar. Met dank aan Bart Ibelings.

² Sic, van een raemte, lees: van een raemtge?

ruyt twee ofte drye, ende dede den raem zoe open, ende clom daer deur inde keucken. Ende ontgrendelde doe een veynster daer deur hij zijn complice inlyet, nemende aldaer eeninghe tinne ende eenige mantels dye zij brochten tot den voorsz. Rijck Claes daer de tinne gesmolten es, hebbende hij gevanghen eenige vande zelve tinne tot dyen eynde helpen crommen, ende heeft de zelve tinne naderhandt in 't water

fol. 76v

geworpen, om dat se nyet en soude worden gevonden, ende heeft hij gevangen hem daertoe laeten brengen, dat hij mit noch eenen gegaen is voor de huysinghe vanden heer Ontfanger van des gemeene Lants middelen, om d' selve huysinghe op te breecken, daer sij niet en hebben aengerecht, overmits dat den hondt baste, alle 't welcke saecken sijn van zeer sware consequentie, die niet en mogen getolereert, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen (doende recht inden naem ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslandt) den voornomden Abraham Jorisz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mit desen gebracht te worden achter op 't schavot, ende aldaer wel strengelick geselselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen. Bannende hem voorts in 't tuchthuys deser stede den tijt van zes jaren, omme aldaer mit wercken ende andersints hem te reguleeren nae de ordere van 't selve huys. Ende verclaren alle sijne goederen indyen hij eenighe heeft geconfisqueert ten proffijte vande hooge Overicheyt. Actum den 23en decembris anno 1600 veertyen ter vierschaer, present den bailliu, Ghijsbert Aelbertsz., Pieter Pietersz. Trist, Jacob Dirxsz. Lonck ende Jan Dirxsz. de Langhe, burgermeesteren, Cornelis Gerritsz. de Lange, schepenen geintheert, Johan Vlack d' Oude, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Ariensz. de Vrije, schepenen, Cornelis Gerritsz. Hopcooper geintheert, ende Gerrit Adriaensz. Cool, schepenen.

fol. 77

*Uytgeschreven voor den
bailliu*

Rijck Claes

Alsoe Rijck Claes huysvrouw van Lubbert Jansz. cleermaecker inwonende deser stede oudt ontrent 22 jaren jegenwoordich gevangen bekendt ende beleden heeft, hoe dat zij dyeven opgehouden ende vande gestolen goederen geleeft ofte genoten heeft. Als naemelicken dat zij tot haren huysse ontfangen heeft gehad een groote nombre van hoenderen ende eenige calckoenen dye gestolen waren bij Abraham Jorisz. hyer mede gevangen mit noch een zijn medecomplce. Item een kiggen mede bij denzelven Abraham gestolen ende t' haren huysse verbrandt, daer ontrent veertich gulden aen geldt in was. Ende noch zeecker tinne ende drye mantels, welcke tinne t' haren huysse is gesmolten ende inde aerde gegoten om cout te worden ende daer nae geworpen in 't water. Ende hoewel zij de schult op haer man werpende, zeyde dattet tegen hare wille is geweest ende dat zij 't goetd meestal (als te weeten de hoenders, calckoenen ende mantels) van haer geweesen heeft. Zoe 't is nochtans zoe dat zij bekendt dat den voorsz. Abraham mit haere voorweeten uytgegaen is geweest, ende dat zij vande voorsz. veertich gulden ontfangen heeft de helft, dye zij zeydt dat Abraham van te vooren genouchsaem schuldich was, ende dan noch twaelf gulden dye hij noch zoude verteeren, ende heeft de tinnen selff inde ketel helpen doen om te worden gesmolten. Alle 't welcke anders nyet en is als ophoudinge ende voedinge van dyeverie, 't welcke (volgens de placaten) zoo swaer genomen wordt als de dyeverie selffs, ende en mach oversulx nyet getolereert maer behoort gestraft te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt d'voorn. Rijck Claes gecondemneert hebben ende condemnieren haer bij desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelick gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen. bannende haer voort uyten Lande ende Graeffelickheydt van Hollandt den tijdt van twaelff jaren, sonder binnen d' selve tijdt daerinne te mogen comen off converseren op pene van meerder correctie. Ende condemnieren haer inde costen vande gevangenis en ende misen vande justitie indyen zij de macht heeft dye te betaelen. Gepronunchieert ter vierschaer den 23 decembris anno 1600 veerthyen, present den bailliu, Cornelis Gerritsz. de Lange, schepenen geintheert, Johan Vlack d' Oude, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Ariensz. de Vrije, schepenen, Cornelis Gerritsz. Hopcooper geintheert, ende Gerardt Adriaensz. Cool, schepenen.

fol. 77

*Is uytgeschreven voer
den bailliu*

Ritsaert Barents Nobels

Alsoe Ritsaert Baernts Nobels van Winser in Engelandt¹, oudt ontrent 36 jaren, jegenwoordich gevangen voor schepenen bekendt ende beleden heeft hoe dat hij ontrent

fol. 77v

¹ Windsor, Berkshire, Engeland.

drye jaeren gelden tot Amsterdam gevangen is geweest, alwaer hij gegeesselt worde ende gebannen. Item ontrent een jaer geleden tot Rotterdam gevangen ende gebannen ende daer nae noch inden Haghe mede gebannen. Sedert welcke tijdt hij evenwel hem weder tot dyeverie begeven heeft, ende heeft tot Deventer gestolen een buers der twaelf gulden aen gelt inne was, waervan hij noch eenich geldt bij hem hadde als hij hyer gevangen worde ende is tot Valckenburch inde marct geweest met opset om daer mede te steelen, zonder dat hij yet heeft becomen zoe hij zeydt, alle 't welcke zaecken zijn van quade consequentie dye nyet en behooren geleden maer strengelick gestraft te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Ritsaert Barents gecondemneert hebben ende condemnere hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelick gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen ende daer nae gebrandtmerct op zijn rechter schour. Bannende hem voort uyte Landen ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijff ende twintich jaeren. Te ruymen deser stede ende de jurisdictie vandyen binnen daeghs sonneschijn ende de voorsz. landen binnen drye dagen sonder binnen d' selve tijdt weder daer inne te mogen comen op pene van meerder correctie ende verclaren alle zijne goederen indyen hij eenige heeft geconfisqueert ten profijte vande hoghe Overicheydt. Gepronunziert ter vyerschaer den 23en decembris anno 1600 veertyen, presenten ut supra.

fol. 77v

*Is uytgeschreven voer den
bailliu*

Alsoo Robert Hamelton van Vlascon in Schotlandt¹ oudt ontrent 40 jaeren jegenwoordich gevangen bekendt ende beleden heeft hoe dat hij gesonts lichaems achter lande heeft loopen bedelen contrarie 't placact. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt geordoneert hebben ende ordonneren mits desen dat den voorsz. Robert Hamelton alhyer in gevanckenise bij 's heerendienaers gegeesselt sall worden tot heure discretie ende belasten hem te vertrecken uyte Landen van Hollandt ende Westvrieslandt den tijdt van twee dagen in conformite van 't voorsz. placact. Actum op Tyendeweichspoort den 24en january anno 1600 vijffthyen, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Ghijsbert Aerts. Sloos.

fol. 77v

Uts

Alsoo Jan Emere uyt Lorreyne ontrent Metz² oudt ontrent 30 jaeren voort van woorde te woorde ut supra.

fol. 78

Uts

Alsoo Jan Boxhoren van Valenchijn in Walslandt³ oudt ontrent 20 jaeren jegenwoordich gevangen bekendt ende beleden heeft hoe dat hij achter lande heeft loopen bedelen contrarie 't placact. Soo is 't dat voort van woorde te woorde ut supra.

fol. 78

Uts

Alsoo Hubert Henrixsz. van Haerlem oudt ontrent 19 jaeren jegenwoordich gevangen bekendt ende beleden heeft hoe dat hij gesonts lichaems achter lande heeft loopen bedelen contrarie 't placact. Soo is 't dat schepenen regardt nemende op sijne jonckheyt ende op hope van beternisse den voorn. Hubert Henrixsz. geordinneert hebben ende ordonneren hem mits desen de justite van 't geesselen van seeckere drye gevangens aen te syen ende te vertrecken uyt dese stede ende vrijdomme vandyen binnen den tijdt van twee dagen. Actum ut supra.

fol. 78

Uts

Alsoo Claes Petijn geboren tot Haerlem oudt ontrent 15 jaeren jegenwoordich gevangen bekendt ende beleden heeft, voorts ut supra.

¹ Valtos, Ross and Cromarty, Schotland ?

² Uit de buurt van Metz, dep. Moselle, Frankrijk.

³ Valenciennes, dep. Nord, Frankrijk.

fol. 78*Uts*

Alsoo Joris Craenhals van Belle in Westvlaenderen¹ oudt ontrent 16 jaren tegenwoordich gevangen bekendt ende beleden heeft hoe dat hij gesonts lichaems achter lande heeft gaen bedelen contrarie 't placacet. Soe is 't dat schepenen regardt nemende op sijn joncheydt ende op hope van beternisse geordonneert hebben ende ordonneren mits desen dat hij de justitie van 't geesselen van seeckere drye gevangens zall aensien ende vertrecken voort ut supra.

fol. 78*Uts*

Alsoo Gerrit Ariensz. uyt 't Landt van Gulick² oudt ontrent 16 jaren tegenwoordich gevangen bekendt ende beleden heeft, voort van woorde te woorde ut supra. Dan, te vertrecken uyte Landen van Hollandt ende Westvrieslant binnen den tijdt van twee dagen in conformatie van 't placacet. Actum ut supra.

fol. 78*Uts*

Alsoo Jan Lourens van Mets in Loreynen³ out ontrent acht ende dertich jaeren tegenwoordich gevangen bekendt heeft ontrent drye jaeren geleden gevangen geweest te zijn tot Leyden ter zaecke van zijne bedelarijen ende dat hij dyes niet tegenstaende noch echter weder gebedelt heeft, contrarie 't placacet. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant geordonneert hebben ende ordonneren mits desen dat den voorsz. Jan Lourens

fol 78v

inde gevanckenisse gegeeselt zal worden tot discretie van schepenen ende belasten hem te vertrecken op morgen uyt de stadt ende de vrijdomme vandien zonder weder daerinne te mogen comen op arbitrale correctie. Actum den 23 february 1615, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 78v*Uytgeschreven voor den bailliu*

Alsoo Nicolaes Jacobs van ontrent Mets in Loreynen out ontrent 34 jaeren tegenwoordich gevangen, bekendt heeft hoe dat hij wel ontrent den thijt van drie jaeren hem begeven heeft tot bedelen contrarie de placaten. Soo is 't dat schepenen voort ut supra. Actum ut supra.

fol. 78v*Uytgeschreven voor den bailliu*

Alsoo Martijn Urbel uyt Loreynen out ontrent 22 jaeren tegenwoordich gevangen bekendt heeft gebedelt te hebben. Seggende nochtans dat hij gheen langen tijt en passant en heeft geaen. Soo is 't dat schepenen den voorsz. Martijn Urbel geordonneert hebben ende ordonneren mits desen dat hij de geesleinge van twee anderen gevangens zal aensien ende op morgen vertrecken uyt dese stadt ende de vrijdomme vandien, zonder daerinne weder te mogen comen op arbitrale correctie. Actum ut supra.

fol. 78v

Uytgeschreven voor den bailliu

Alsoo Rogier Rocq Engelsman out ontrent 38 jaren, tegenwoordich wonende ter Goes in Zeelant, gevangen, bekendt ende beleden heeft gebedelt te hebben contrarie 't placacet. Seggende nochtans dat hij 't nyet gedaen en heeft dan zoo hij op Haerlem was gegaen om zijn huysvrouw vanden te versoucken ende qualicken weder thuys conde comen. Soo is 't dat schepenen, voort ut supra. Actum ut supra.

fol. 79

¹ Baillleul, dep. Nord, Frankrijk.

² Noordrijn-Westfalen, Duitsland.

³ Metz, dep. Moselle, Frankrijk.

Hendrick Grondelingh¹

*Uytgeschreven voor den
bailliu*

Alsoo Henrick Patrick van Lonnen in Engelant out intrent 40 jaeren ende Jan Hatten van Westchester² mede in Engelant out ontrent 23 jaeren jegenwoordich gevangen heur begeven hebben van d' een plaets op d' ander zonder perfecte redenen te connen geven waer zij van geleef hebben. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant geordonneert hebben ende ordonneren bij desen dat de zelve Henrick Patrick ende Jan Hatten datelick uyer stadt ende de vrijdomme vandien zullen vertrecken, zonder weder daer inne te moge comen op pene van meerder straffe. Actum den lesten february anno 1600 ende vijftien, present schout ende alle de schepenen.

fol. 79

*uytgeschreven voor den
bailliu
uytgeschreven voor
tuchthuys*

Joos Grondelingh vander Goude

Alzoe Joos Grondelingh tapsier poorter dezer stee out omtrent 21 jaren jegenwoordich gevangen opten daech als hij t's avonts geapprehendeert worde hem heeft laten oprecken³ van Salomon vander Ameyde medegevangen om met hem te gaen ende voor hem te vechten tegens alzulcke personen als de voorsz. Salomon mit schandaleus ofte injurieuus gesanck tot toorne verwercken ende uyer huys doen comen soude. 't Welcke alzoe geschiedt daer uyt ontsaen es een groot rumoer ende heeft hij gevangen hem nyet alleen gesteldt tegens de personen die uytquamen, maer oock henluyden als zij weder in waren uytgedaecht ende naer de huysinge met steenen geworpen, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie, die nyet en mogen geleden maer behooren gestraft te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeflicheydt van

fol. 79v

Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, den voorsz. Joost Grondelingh gecondemneert hebben ende condemnieren hem bij desen in besloten camer te vallen op beyde zijn knien ende Godt ende de justitie te biden om vergiffenisse. Bannende hem voort in 't tuchthuys deser stede den tijdt van een jaer, om aldaer te wercken ende hem te reguleren naer d' ordre vand 't zelve huys. Ende condemnieren hem in een mulcte van achteen gulden d' een helfte ten profijte vanden bailliu ende d' ander helfte van het tuchthuys mitgaders inde costen vande gevangenisse ende mysen vande justitie. Actum ter camer ten tweeden marty anno 1600 ende vijftien, present den bailliu, Pieter Pietersz. Trist, Jacob Dircxsoon Loncq ende Jan Dircxs. de Lange, burgermeesteren ende alle de schepenen uytgesondert Jan Corneliszoon Vlack.

fol. 79v

uuytgeschreven voor den bailliu

Salomon vande Ameyde

Alzoe Salomon vander Ameyde schilder van tapijten poorter deser stede out omtrent 53 jaren jegenwoordich gevangen upten dach als hij t's avonts geapprehendeert worden hem vervorderdt heeft gehadt quaet upseth te maecken omme t's avonts te gaen voor de deur van eenen Chaerl Tavenier inde Houffstraet, ende aldaer mit injurieuze liedenkens te veroorzaecken datter yemandt uytten huysen van denzelven Chaerl Tavenier soude comen, om hem (tot wederwraecke)

fol. 80

van dezelve injurien te bevechten. 't Welcke hij wiste dat zoude geschieden, omdat hij sulcx voor die tijt meer besocht ende bevonden hadde. Waer tegens hij voorraedt ende quaet opseth opgerockent ende hem getrocken hadde Joos Grondelingh medegevangen om hem Salomon vander Ameyde⁴ te defenderen ende d' ander weder te bevechten. Daer uyt gevolcht es, dat eenige uyten huysen vanden voorsz. Tavenier zijn gecomen. Ende dat dat den voorsz. Grondelingh hem daertegens gesteldt ende mit steen geworpen heeft. Sulcx dat Salomon eerste oorzaeck off causa movens es geweest van een groote onrust ende perturbatie, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentie, die nyet en behooren geleden mer gestraft te worden andere ten exemple. Soe is 't dat

¹ Hier abusivelijk genoteerd.

² Een (nog) onbekende plaats in Engeland.

³ GTB. Oprekkenen, oprakelen van van vuur, weer doen opvlammen; oprakelen. Hier in de betekenis van zich laten opjatten.

⁴ Sic, Salomon vander Ameyde, lees: Salomon vander Ameyde.

schepenen (doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeflicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant) den voorsz. Salomon vander Armeyde gecondemneert hebben ende condemnieren hem bij desen in besloten camer te vallen op beyde zijn knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Interdicteren hem voort in eenige herbergen ofte wijn ofte bier ofte brandewijnhuysen te drincken, 't sij buyten off binnen de stadt in den tijt van een geheel jaer. Al op pene van meerder correctie ende condemnieren hem in een mulcte van

fol. 80v

vierentwintich gulden d' een helfte ten profijte vanden bailliu ende d' ander helfte vande tuchthuys mitsgaders inde costen ende myse vande justitie. Actum ende present ut supra.

fol. 80v

*uytgeschreven voor den
bailliu*

Gesyn bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden nam¹ ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant, eyscher in cas van delict op ende jegens Abraham Michielsz. alias Muysekutgen jongesol poorter deser stede gedaechde op te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher dat den voorn. Abraham Michielsz. hen vervordert heeft met zijne complice te doen seeckere huysbraeck ende dyefferie ende alsoo sulcx niet en mach noch behoort ongestraft te blijven, dat hij eyscher daeromme om 't recht vande Graeffelicheydt te bewaeren den voorsz. delinquant tot zijnder lester woonstede nae costume hadde doen dachvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten daege dyenende rechtelick ter vierschaer ende ter peuye van 't stadthuys uyteropen zijnde ende niet comparerende, dat mits dien hem toegewesen is 't eerste default ende voor 't profijt vandien geaccordeert een tweede citatie, de welcke insgelicx gedaen wesende ende hij niet comparerende, dat tegens hem verleent is tweede default ende voor 't profijt vandien verleent een derde citatie mit inthimatie, de welcke insgelicx gedaen zijnde dat den gedaechde noch niet en compareerde, mits 't welcke jegens hem gegeven is 't derden default ende voor 't profijt vandien hem eyscher

fol. 81

geadmitteert te dyenen van zijn intendit mit een vierde citatie ex super abundanti mit inthimatie om 't intendit te zyn verifiëren ende sententie te aenhooren. Welcke citatie ende inthimatie gedaen zijnde en is hij dyen niet tegenstaende noch niet gecompereert. Soo is 't dat d' eyscher zijn intendit mitte verificatien daertoe dienende heeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van Rade, deurgesyen ende overgewegen hebbende alle 't gunt ter materie mochte dyenen mitsgaders de verificatien bij den eysr. overgelevert. Doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelicheydt der voorsz. landen hebben den voorsz. Abraham Michielsz. gedaechde ende deffaillant voor 't profijt ende uyt machte vande voorsz. defaulten versteecken ende versteecken hem mits desen van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defensien ende weren van rechten die hij in desen hadden mogen doen ende propeneren. Bannende voort den voorn. Abraham Michielsz. deffaillant uyte Landen van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant ten eeuwigē dagen. Sonder immermeer weder daerinne te mogen comen opte verbeurte van zijn lijff ende verclaeren alle zijne goederen indien hij eenige heeft, verbeurt ten profijte vande hooge Overicheydt. Geprononchieert ter vierschaer den 9en marty anno 1600 vijftien, present den bailliu, Jacob Dirxsz. Loncq ende Johan Dirxsz. de Lange, burgermeesteren ende alle de schepenen uytgesondert Sloos.

fol. 81

*Is uytgeschreven voer den
bailliu*

Jasper Roelen ende Jacob Adriaensz.

Gehoort bij mijn Heeren vande Gerechte der stede vander Goude den criminelen aenspraeck, eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der voorsz. stede inden naem ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant gedaen ende genomen op ende jegens Jasper Roelen ende Jacob Adriaensz. jongesellen poorters der zelve stede gedaechdens, op een derde citatie te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Allegerende den eyscher hoe dat de waerheydt is, dat de voorn. gedaechdens met huere complices ontrent Pinxteren lestleden² inder nacht hen hebben laeten vinden in een thuyt buyten Potterspoort

fol. 81v

¹ Sic, inden nam, lees: inden name.

² Pinxteren lestleden; 18 mei 1614.

alwaer zij groote insolentie ende moetwillicheydt bedreven hebben gehad. Als namentlick, dat zij een half vat byers hebben gehaelt uytet keldertgen, de kraen daer uyt getrocken ende 't byer dat zij nyet en conden uytdrinken over de vlour laeten loopen, een doorbschaer ende meer ander gereedschap uyt den voorsz. thuyt genomen ende hyer ende daer opte Cingel gesmact, de bancken aen stucken gebroocken ende eensdeels verbrandt ende eensdeels duer de veynsteren met meer ander goet in 't water gesmact, de glasen al t' samen aen stucken ende uytgeslagen. De blomen ende ander cruyden inden thuyt zeer leelicken gebroocken, ende uytgetrocken. Ende de bordekens ende geplacte bryeven van de want geschuert, affgeruckt ende aen stucken gebroocken, alle 't welcke zaecken zijn van quade consequentie, dye geensins en behooren geleden, maer gestraft te worden andere ten exemple. Concluderende bij d' voorsz. ende andere redenen ende middelen tot arbitrale correctie, waer tegen de gedaechdens zeyden, dat zij wel bekenden mede gedroncken te hebben, maer dat zij geen gewelt off moetwillicheydt en hebben gepleecht, anders dan dat zij bij d' andere dye heur aenleyden gedwongen zijn geweest mede hyer ende daer de handt aen te slaen, In alle welcke zij bekenden qualick gedaen te hebben. Daerop versouckende een gracelicke sententie. Schepenen (gesyen de informatie ende verificatie bij den eyscher geprocedeert ende op alles gelet) doende recht inden name ende van weegen de hooge Overicheydt ende Graeffelickheydt voorsz. Condemneren de voorsz. gedaechdens binnen daechs sonneschijn te gaen in een vande castimentshuyskens dat voor huer geopent zal weesen, ende aldaer te blijven te water ende te broode den tijdt van veertyen dagen, ende daer nae ter raedcamer te comen¹ ende aldaer Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse mitsgaders te betalen de kosten vande gevangenisse ende mysen vande justitie, ende daerenboven te behouue vanden bailliu een mulcte van elx van zes gulden. Gepronunchieert ter camer den 23en marty anno 2600 vijftien, present den bailliu, Jacob Dirxsz. Loncq ende Johan Dirxsz. de Langhe, burgermeesteren ende alle de schepenen.

fol. 81v

*Is uytgeschreven voer den
bailliu*

Goossen Pyetersz.

Gezyen bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende

fol. 82

Schout der voorsz. stede inden naem ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Goossen Pietersz. jongesel poorter der voorsz. stede gedaechde, om te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher hoe dat de waerheydt is, dat de voorn. gedaechde met zijne complices ontrent Pinxteren lestleden inder nacht hem heeft laeten vinden in een thuyt buyten Potterspoort alwaer zij groote insolentie ende moetwillicheydt bedreven hebben gehad. Als namentlick, dat zij een half vat byers hebben gehaelt uytet keldertgen, de kraen daer uyt getrocken ende 't byer dat zij nyet en conden uytdrinken over de vlour laeten loopen, een doornschaer ende meer ander gereedschap uyt den voorsz. thuyt genomen ende hyer ende daer opte Cingel gesmact, de bancken aen stucken gebroocken ende eensdeels verbrandt ende eensdeels duer de veynsteren met meer ander goet in 't water gesmact, de glasen al t' samen aen stucken ende uytgeslagen. De blomen ende ander cruyden inden thuyt zeer leelicken gebroocken, ende uytgetrocken. Ende de bordekens ende geplacte bryeven vande want geschuert, affgeruckt ende aen stucken gebroocken, ende alsoe zulx nyet en mach noch behoort ongestraft ten blijven, dat hij eyscher daeromme, om 't recht vande Graeffelickheydt te bewaren den voorsz. delinquant tot zijnder lester woonstede hadde doen dachvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten dage dyenende rechterlick ter vyerschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeropen zijnde, ende nyet comparerende, dat tegens hem verleendt is tweede deffault, ende voor 't profijt vandyen geaccordeert een tweede citatie, de welcke insgelijx gedaen weesende ende hij nyet compareerde, dat tegens hem verleendt is tweede deffault, ende voor 't profijt vandyen vergundt een derde citatie mit inthimatie. De welcke insgelijx gedaen zijnde dat den gedaechde noch nyet en compareerde, mits welck tegens hem hem gegeven is 't derde deffault, ende voor 't profijt vandyen hen Eyscher geadmiteert te dyenen van zijn intendit, mit een vierde citatie ex super abundnti mit inthimatie om 't intendit te zyen verifien ende sententie t' anhooren, welcke citatie ende inthimatie gedaen zijnde, is den gedaechde gecompareert

fol. 82v

sonder defensie te doen, tenr egarde vande voorsz. drye deffaulten. Soo dat den eyscher zijn intendit mitte verificatie daertoe dyenende heeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van rade duergesyen ende overgewegen hebbende alle 't gundt ter materie mochte dyenen midsgaders de informatie ende getuychenissen bij den eyscher genomen, doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt der voorsz. landen hebben den voorn. gedaechde ende deffailiant voor 't

¹ In de marge: "Cam. 1615 fol. 51 verso". Tekst dd. 7 april 1615 "De 3 jongluyden hebben op huer knyen gelegen, namentlick Jasper Roelen, Jacob Ariensz ende Goosen Pietersz".

profijt ende uyt machte vande voorsz. deffaulten versteecken ende versteecken hem mits desen van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defensien ende weeren van rechten dye hij in desen hadde mogen doen ende proponeren. Condemerende voort denzelven binnen daechs sonneschijn te gaen in een vande castimentshuyskens dat voor hem geopent zal weesen ende daer te blijven te water ende te broode den tijdt van veertyen daghen ende daer nae ter vyerschaer te comen¹ ende aldaer op beyde zijn knyen Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse, midsgaders te betalen de costen vande gevanckenisse ende de mysen van justitie, ende daerenboven ten behouwe vande bailliu een mulcte van zes gulden. Gepronuncieert ter vyerschaer den 23en marty anno 1600 vijftien, present den bailliu, Jacob Dirxs. Loncq ende Johan de Lange, burgermeesteren ende alle de schepenen.

fol. 82v

*Is uytgeschreven voer den
bailliu*

**Adriaen Jansz. molenaersknecht
Celle Pyetersz. uyt Vrieslandt**

Gezyen bij schepenen der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dick Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Adriaen Jansz. molenaersknecht geweest zijnde opte molen van Leendert Goverts. hout aen hout, ende Celle Pyetersz. vaerentgesel uyt Vrieslandt gedaechdens om te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher, hoe dat den gedaechde met zijn complices opten eersten juny lestleeden inder nacht in zeecker

fol. 83

thuyn ende thuynhuysgen buyten Potterspoort groote fortse, moetwille ende petulantie hebben gepleecht, ende alsoe sulx nyet en mach noch behoort ongestraft te blijven, dat hij eyscher daeromme om 't recht vande Graeffelickheydt te bewaeren den voorsz. delinquanten tot huerder lester woonsteden hadde doen daechvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten dage dyenende rechterick ter vyerschaer, ende ter peuye vand 't stadthuys uytgeropen zijnde, ende nyet comparerende, dat mitsdien hem toegewesen is 't eerste deffaut, ende voor 't profijt vandyen geaccordeert een tweede citatie. De welcke insgelijx gedaen wesende, ende zij nyet en compareerde, dat tegens huer verleendt is tweede deffaut, ende voor 't profijt vandyen vergundt een derde citatie mit inthimatie. De welcke insgelijx gedaen sijnde, dat den gedaechdens nocht nyet en compareerden, mits welck tegens huer gegeven is 't derde deffaut ende voor 't profijt vandyen hem eyscher geadmitteert te dyenen van zijn intendit, mit een vierde citatie ex super abundanti, mit inthimatie om 't intendit te zyn verifiëren ende sententie t' anhoren. Welcke citatie ende inthimatie gedaen weesende, en zijn dyes nyet tegenstaende noch nyet gecompereert. Soo dat den eyscher zijn intendit mitte verificatien daer toe dyenende heeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van raede duergezyen ende overgewegen hebbende alle 't gundt ter materie mochte dyenen, midsgaders de getuychenissen ende informatien bij den eyscher genomen, doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt der voorsz. landen hebben de voorsz. gedaechdens ende deffaillianten voor 't profijt ende uyt machte vande voorsz. deffaulten versteecken ende versteecken huer bij deesen van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defensien ende weeren van rechten dye zij in desen hadden mogen doen ende proponeren, Bannende voort henluyden uyt Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijf ende twintich jaeren, sonder binnen denzelven tijdt daerinne te mogen comen off converseren op pene van meerder correctie. Ende verclaren alle huere goederen indyen zij eenig hebben verbuert ten profijte vande hooghe Overicheydt. Actum ende gepronuncieert ter vyerschaer den 23en marty anno 1600 vijftien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 83v

*uytgeschreven
voor den bailliu*

Alsoo Sara Lourisdr. van Leyden inwonende deser stede out ontrent 27 jaren tegenwoordich gevangen huysvrouw van Pieter Pietersz. Overdaet die alhier trompetter geweest is bekend ende beleden heeft hoe dat den voorsz. Pieter Pietersz. haren man eenige tijt langh hem vervordert heeft bier in te leggen op burgers exchijs in aller vougen off hij 't voor hem selven ingeleyt hadde ende heeft dat bij nacht ende ander ontijden [met staren²] gedragen in seecker tappershuys genietende van elck half vat een halve gulden defrauderende alsoo de gerechticheyt van 't gemeene Lant in 't stuck van 't dijkagiegelt ende vanden grooten impost als oick de gerechticheyt vanden exchijs deser stede. 't Welck bij d' ordonnantien respectie mitsgaders bij 't plaacet ende insonderheyt bij seecker keure deser stede tot hanthavinge vande exchijsen ende incompsten vande stadt

¹ in de marge: "Cam. 1615 fol. 51 verso". Tekst dd. 7 april 1615 "De 3 jongluyden hebben op huer knyen gelegen, namentlick Jasper Roelen, Jacob Ariensz ende Goosen Pietersz".

² GTB. Staar; benaming voor een soort van ton of vat.

geemaneert wel strengelick ende op groote correctie is verboden. Welcke voorsz. delicten bij d' voorsz. man van haer gevangen geplecht sijn met haer welweten ende toestaen. Ende heeft zij van 't profijt dat daer affquam genoten ende haer huys daerop gehouden. Sijnde voorwaer saecken van seer quader consequentie die in dese tijde geensints behooren geleden maer strengelick gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant de voorsz. Sara Louris gebannen hebben ende bannen heur mits desen uytter Goude, ende de vrijdomme vandien den tijt van vijf ende twintich jaren. Te ruymen binnen drie eerstcomende dagen zonder binnen d' zelve tijt weder daer inne te mogen comen op peijne van meerder correctie ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse ende misen vande justitie indien zij de macht heeft die

fol. 84 en 84v bestaan niet, de foliering gaat direct van fol. 83v over op fol. 85

fol. 85

te betalen. Gepronunchieert ter vierschaer den 4en aprilis anno 1600 vijftien, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Ghijsbert Aerts. Sloos.

fol. 85

*Is uytgeschreven voer
den bailliu*

Alsoo Isaac Beur van Aecken¹ passementwercker out ontrent 19 jaren, Henrick Henricksz. van Berckel buyten Antwerpen² out ontrent 23 jaren, ende Jan Isbranden van Dansick³ out ontrent negentien jaren jegenwoordich gevangens heur begeven hebben tot ledichgaen ende bedelarie (niet sonder suspitie van onder decksel vandien eenige diefte gecommitt⁴ te hebben) contrarie de placcaeten tot laste vande bedelaers ende vagabunden geemaneert. Soo is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graefflickheyt van Hollant ende Westvrieslant) de voorsz. Isaac Beur, Hendrick Hendricx ende Jan Isbranden geordonneert ende ordonneren heur bij desen te vertrecken binnen daechs sonneschijn uytter Goude ende vrijdomme vandien. Ende uyte Graeffschappe van Hollandt ende Westvrieslant binnen drie eerstcomende dagen, zonder daer weder inne te mogen comen op pene van gegeesselt te worden. Gepronunchieert op Tiendewechspoort den vierden aprilis anno 1600 ende vijftien, present den bailliu, Jan Vlacq d' Oude, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aerts. Bos, Gerrit Adriaensz. Cool ende Dirck Jansz. Steenwijck, schepenen.

fol. 85

*Is uytgeschreven voer
den bailliu*

Alsoo Niclaes Jan Bergent van Marmon in France⁵ out ontrent 26 jaren alhyer sijn poortrecht gecocht

fol. 85v

hebbende jegenwoordich gevangen hem vervordert heeft inde voorleden winter in te leggen verscheyden halve vaten biers op burgersimpost ende exchijs. Welcke bieren overgedragen sijn ter huysse van eenen herbergier den welcken hem telcken 't gelt gaff om 't bier metten impost ende exchijs te betaelen. Ende heeft hem gevangen gegeven van elcke halff vat een halve gulden voor sijn loon welck voorschreven byer hij gevangen den voorsz. herbergier off sijn huysvrouw als zij daerom quamen met emmeren ofte staeren altemet heeft te gemoet gedragen, helpende alsoo 't gemeene landt van Hollant ende de stadt te defrauderen in haere gerechticheyt ende middelen, alle 't welcke saecken sijn van quader consequentie bij 't placcaet ende d' ordonnantien op des Gemeenlants Imposten gemaect ende insonderheyt bij seeckere keure deser stede wel scherpelick ende op groote correctie verboden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant, Zeelandt ende Westvrieslant den voorsz. Niclaes Jan Bergent gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gestelt te worden achter op 't schavot mit twee roeden upte rugge ende aen elcke sijde een halff vat ende alsoo daer te staen den tijt van een halff uuyr. Ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende misen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Gepronunchieert ter vierschaer den 15en marty anno 1600 vijftien, present den bailliu, Pieter Pietersz. Trist, Jacob Dirxs. Loncq ende Johan Dirxs. de Lange, burgermeesteren ende alle de schepenen.

fol. 85v

Is uytgeschreven voor

¹ Aken, Noordrijn-Westfalen, Duitsland

² Een (nog) onbekende plaats bij Antwerpen, prov. Antwerpen, België, mogelijk Berchem ?

³ Gdansk, Polen.

⁴ Sic, gecommitt⁴, lees: gecommitt⁴teert.

⁵ Een (nog) onbekende plaats in Frankrijk.

den bailliu

Gehoordt bij de Gerechte der stede vander Goude den criminelen aenspraeck, eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, gedaen ende genomen op ende jegens Emmitgen Dirxcs huysvrouw van Boudewijn

fol. 86

Dionysz. laeckenbereyder oudt een ende dertich jaren, Pietertgen Dirxs huysvrouw van Jan Morre Schotsman oudt 26 jaren ende Geertruydt Willems huysvrouw van Jan Dirxs. anders genaemt Jan van Jaersvelt oudt 28 jaren off elcx daer ontrent. Alle drye gevangene poortersse der voorsz. stede. Allegerende den eyscher hoe dat de mannen van alle de voorsz. drye gevangene fameuse dyeven sijn als angerecht hebbende niet alleen simple dyeverije maer dat erger is huysbraeck ende knevelarije. Mit welcke middelen zij becomen hebben verscheyden goederen dye sij in 't geheel off deel hebben thuys gebrocht. Sulcx dat d' voorsz. gevangene daer op hebben geleefd off daarvan genooten waer aff eenighe gestolen goederen bevonden sij ten huysen vande voorsz. Emmetgen Dirxcs ende Geertruydt Willems ende specialicken zeecker linnewaet dat sij soo voor haer selven als voor haer kinderen waren gebruyckende. Ende alsoo dit saecke sijn van quade consequentie dye niet en moghen geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exempelen. Concluserende daeromme tot zeeckere correctie ofte ander als nae merite vande zaecke. Geleth vorder opte examination ende confessien vande voorsz. gevange ende voort op alles dat mochte moveren. Schepenen doende recht uyten name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelant ende Westvrieslant. Bannen de voorsz. Emme Dircx ende Geertruyt Willems uyte voorsz. landen van Hollandt ende Westvrieslant den tijdt van thyen jaeren. Te ruymen dese stadt binnen vyrentwintich uyren ende d' voorsz. landen binnen drye dagen. Ende vercaeren alle huere goederen (indien zij eenige hebben verbuert ten profijte vande hooge Overicheydt. Ende condemnieren d' voorsz. Pyetertgen Dirxs bij provisie inde kosten vande gevangenisne ene mysen van justitie, waer mede zij voer dese reys zal sijn ontslagen, mits dat zij gebouden zal weesen tot allen tijden des vermaendt zijnde in rechte te compareren

fol. 86v

ende te verandtwoorden alsucke zaecken als tot haere laste zouden mogen comen, ofte gepretendeert worden, ofte dat zij bij faulte vanden gehouden zal worden voer verwonnen. Gepronunchieert ter vyerschaer den twintichsten meye anno 1600 vijftien, present 't volle Collegie.

fol. 86v

*Is uytgeschreven voor den
bailliu*

Jan Joosten van Leyden

Alsoe Jan Joosten van Leyden oudt ontrent negentyen jaeren jegenwoordich gevangen hem vervordert heeft te helpen plegen groote forste ende moetwille, opte Nyeuwehaven. Syende inder nacht tot zeecker huys duer de glasen, ende als de luyden uytquamen om te zyen watter te doen was, zeyde hij tegens den man: "Wat hebt ghij buyten te zyen. Wat hebt ghij op schrambecken te seggen. Bent ghij een man soe slaet een man". Ende een weynich voortgaende, is een vande complicen wederom gecomen, hebbende een bloot mes inde handt, seggende: "Staet". Daer de man op andwoorde: "Steect my nyet, ick en hebbe geen mes". Dringende den voorsz. man zoo hart ende cort dat hij duer vreesse genoodsaect was in 't water te springen. Ende eenen Jan Netgens zulx zyende, heeft een treckstock van een weefgetou genomen omme daer mede den voorsz. man te helpen, ende comende buytenshuys hebben zij hem om sijn lijff geschoven, ende de treckstock met geweld uyt sijn handt getrocken, ende hem d' selve op sijn lijff aen stucken geslagen, ende worde voorts met een opsteecker van achteren in 't lijff zeer gegrijft. Ende heeft hij gevangen noch onlangs voer sijn gevangenisne mit eenige complicen aen de Carnemelckslout van een thuynhuysgen plancken helpen breecken, d' selve in 't water smacken, eenige jonge luyden aenransen, d' selve dringen als off men 'se in 't water wilde hebben. Item dreygen de mantels te onttarnen¹ mit meer andere petulantie, moetwille ende geweld, alle 't welcke zaecken sijn van quade consequentie dye nyet en mogen getolereerd, maer behoren gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant den voorn. Jan Joosten gebannen hebben ende bannen hem mits desen uiter Goude ende de vrijdomme vanden tijdt van thyen jaeren. Te ruymen binnen daechs sonneschijn

fol. 87

sonder binnen d' selve tijdt weder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie. Ende condemnieren hem inde kosten vande gevangenisne ende mysen van de justitie indien hij de macht heeft dye te betalen. Gepronunchieert ter vyerschaer den 23en meye anno 1600 vijftien, present den bailliu ende alle de schepenen.

¹ GTB. Onttarnen. Scheuren, stuk- of lostrekken of -rukken.

fol. 87

Alsoo Abraham Jorisz. gebijnaemt den Exer jongesal vander Goude oudt ontrent achtiën jaren tegenwoordich gevangen niet tegenstaende hij bij sententie vande Gerechte deser stede in 't tuchthuys den tijdt van zes jaren gebannen is, hem nochtans vervordert heeft neffens ander dye uytbraecken daer uyt te loopen ende hem een tijdt langh is absenteren, violerende alsoo 't voorsz. bannissement. Soo is 't dat mijn Heeren vande Gerechte voorsz. geordonneert hebben ende ordonneren mits desen dat den voorsz. Abraham Jorisz. in 't 't voorsz. tuchthuys gegesselt sal worden ten bloede toe tot discretie. Prolongerende ofte verlangende zijn bannissement in 't voorsz. huys den tijt van twee jaren ende ordonneren dat hij sal beucken ter tijdt ende wijlen toe dat men beternisse aen hem bemercken zal tot discretie vande voorsz. gerechte ende dat hij voldaan zal hebben de costen vande gevanckenisse ende missen van justitie indyen hij de macht heeft dye te betalen. Actum den 19en juny anno 1600 vijftien, present 't volle collegie uytgesondert Johan Vlacq d' Oude, schepen.

fol. 87

*Is uytgeschreven
voor den
bailliu*

Alsoo Casper Caspersz. inde wandelinghe genaempt 't oude maetgen van Lochem¹ out ontrent achtyen jaeren tegenwoordich gevangen in october anno 1600 veertien binnen deser stede in apprehentie zijnde uyte zelve apprehentie deur zijn jonckheyt ende op hope dat hij hem voorts soude wachten achter lande te lopen vrij gelaeten is geweest. Ende hoewel

fol. 87v

hy alsoo en wel een schrick hadde behooren te nemen ende hem weder op zijn werck te begeven 't schijnt nochtans dat hij daerop niet een heeft gepast maer gecontinueert in een leuy onordentelick ende beestelick leven als off hij op Godt noch justitie en achte inder vougen dat hij daer nae tot Amsterdam gevangen ende twee jaeren gebannen is ende daer nae tot Haerlem onder den gerechte van Bredenrode mede gevangen es opten 29en meye lesteleeden gegeeselt ende voorts gebannen uyten Lande van Hollant ende Westvrieslant den tijt van thien jaeren. Ende gemerct hij doen wel hadde behooren op te houden 't is nochtans zoo dat hij daer al mede niet op en heeft gepast maer heeft hem begeven tot noch erger leven lopende allomme bij de huysluyden bedelen, commende op heure kermissen, dootmalen, kerstenmalen ende bruyloften ende verkeerende ter plaetse daer hij uyt is gebannen. Ende dat noch erger is, dat hij t' sedert zijne leste gevanckenisse met Jacob Gielisz. hier medegevangen ende andere heur mede complicen heeft helpen doen vier dieverijen Is een tusschen Alphen ende t' Oudekerck ontrent twee off drie dagen naedat hij uyte gevanckenisse was ontslagen, alwaer zij uyt een schuyt leggende aen de hooge zijde aen de walle uyt een buttervloot hebben gestoolen twee hemden, een schoortcleet ende ene schoone craech. Item een ontrent de Weyepoort vijf off ses dagen daer nae alwaer zij gestolen hebben ontrent veertich ofte vijftich gulden aen gelt 't welc zij uyt een groet mans huys haelden, leggende in een kist die in 't voorhuys stont, ende die hij gevangen mette sleutel die daer in stack open gedaen heeft ende hebben 't gelt onder den anderen gedeelt ende tot Rotterdam omgebracht. Noch een over

fol. 88

de Leck ontrent Nieupoort zij in een goet mans huys daer vande deur opte clinck stont hebben gestolen een zilveren vingerhoet, twee krage ende twee neusdoucken. Ende noch een tot Berckel daer op zij geapprehendeert zijn geworden alwaer zij des 's morgens vrouch ontrent tusschen vijf ende zes uyren voor een goet mans huys zijn gecomen om een stuck eetens te hebben ende omdat sij niemant en saegen alsoo 't volck uyt melcken scheen te wesen, dat zij daerom de achterdeur die boven open ende onder opte clinck stont ingingen ende hebben aldaer gestolen in zeeckere camer diemen met een trap off twee opgingh daer een man op 't bedde lach en sliep vande voetsbanck voort bedde, een silveren onderriem, drie goude ringen, een silvere schorthaeck, een tas met een silvere knoop ende en silver ketting en daerin met noch een vierentwintich stalff ende een gulden aen gelt daer by. Item een pack bombazijne cleederen leggende daer wat vandaen op een andere banck ende twee hoetbanden welcke goederen mitgaders de silvere vingerhoet mette neusdouck die zij over Leck gestolen hadden heur op heure tegenwoordige gevanckenisse vande luyden die'se toequamen benomen zijn. Behalven dat hij noch verscheyden andere dyeverijen heeft helpen doen all voor zijne leste gevanckenissen die hij opte zelve gevanckenisse heeft verswegen. Zoo dat hij daarvan noch niet en is gesuyvert als naementick dat hij ontrent negen ofte thien weecken geleden met een van zijne complicen ontrent Lemuyden uyt een schuyrtgen heeft genomen twee hemden met drie kragen die zij tot Rotterdam aen een oude cleerverkoopster verkochten voor twee gulden daervoren hij gevangen een paer schoenen ende cousen, ende zijne complice mede een paer coussen cochten. Item dat hij mette

¹ Lochem, prov. Gelderland.

fol. 88v

voorsz. sijne complicen ontrent Amsterdam uyt een huys daer de deur open stont gestoelen heeft een pack cleederen als een wambays ende brouck 't welck zij tot Amsterdam vercochten ende daervan hadden thien gulden die sij t' samen deelden ende verdroncken. Item dat hij tot Leckerkerck in een comanshuys met een complice gestolen heeft twee kraegen ende twee pondkoecken¹ die hij uyte winkel zoe de deur open stont haelde ende dat hij ontrent negen off thien weecken geleden tot Reynsterwoude uyt een comanshuys daervan de deur open stont ende hij niemant voor en sach gestolen heeft drie gulden aen gelt 't welck in een houten backgen inde winkel achter den thoonbanck in een vander kasgens lach. Hier bij gevoucht dat hij de huysluyden verscheyden mael gedreycht ende quadelicken toegesproocken heeft, mitsgaders dat hij met Jaocb Gillisz. hier medegevangen ende eenen anderen vagabunt zeecker paert ontrent Santvoort uyte weye heeft gehaelt ende 't selve noch gedreven, alle 't welcke saecken zijn van zeer quaeder consequentie die geensints geleden maer strengelick gestraft behooren te worden anderen ten exemple. So is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant den voorn. Caspar Casparsz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot met een coorde om den hals ende aldaer gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen ende gebrantmerct op zijn eene schour. Ende alsdan gestelt te worden ter zijden aff ende aen te zyen de justitie die aen Jacob Gillisz. hier mede gevangen zal worden gedaen, ende daer nae andermael

fol. 89

wel strengelick gegeeselt te werden tot discretie als vooren ende gebrantmerct op zijn ander schour. Bannende hem voort uyte Landen van Hollant ende Westvrieslandt den tijt van vijff ende twintich jaeren. Te ruymen dese stadt ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drie daegen sonder inde zelve tijt weder daerinne te mogen comen. Al op pene van meerder correctie. Ende verclaeren alle zijne goederen indien hij eenige heeft verbeurt ten proffijte vande hoge Overicheyt. Gepronunchieert ter vierschaer den 4en july anno 1600 vijftyn, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 89

*Is uytgeschreven voor
den bailliu*

Jacob Gillisz.

Alsoo Jacob Gillisz. anders genaempt Jacob Jansz. inde wandeling Bolletgen uyt Brabant ontrent den Bosch van geboorten doch tot Haerlem opgevoet tegenwoordich gevangen om zeeckere zijne quade feyten eerst tot Haerlem in apprehensie es geweest, daer nae tot Amsterdam alwaer hij twee jaeren gebannen wierde, daer nae tot Leyden daer hij vijff jaeren gebannen is uyt Rijnlant ende daer nae tot Haerlem voorsz. onder den Gerechte van Brederode alwaer hij gegeselt, gebrantekent ende voorts gebannen is uyt Hollant ende Westvrieslant den tijt van vijftien jaeren. Ende hoewel hij wel behoort hadde zich tot beteringe te begeven ende hem van meerder quaet te wachten, dat hij echter daerop niet passende hem weder vervordert heeftte begeven van quaet tot erger lopende alomme inde steden ende ten platten lande

fol. 89v

vagabonts gewijs benemende de goede luyden 't heure als naemenlicken dat hij t' sedert hij uyt zijne laetste apprehentie ontslagen is geweeest ende dat hij sijn recht ontfangen hadde 't welck is [gedaen] opten 29en meye lestleden met zijne medecomplicen heeft helpen doen vier dieverijen als eest tusschen Alphen ende Coudekerck aen de hooge zijde zoo hij ontrent twee off drie dagen sijn recht hadde gehadt alwaer hij met Caspar Casparsz. hier medegevangen uyt een schuyt leggende aen walle aen den dijck uyt een butervloot gestolen heeft twee hemden, een schortcleet ende een schoone craech. Ten tweeden ontrent vijff off zes dagen daer nae in ofte ontrent de Weypoort alwaer hij metten voorsz. Caspar Casparsz. ende zeeckere andere heure complicen gestolen heeft in zeecker goet mans huys ontrent veertich off vijftich gulden aen gelt 't welck hij uyt zeeckere kist staende in 't voorhuys hebben gehaelt welcke kist zij mette sleutel die daer in stack open deden ende hebben zijluyden 't gelt onder malcanderen tot Rotterdam gedeelt alwaer zij 't hebben verdroncken. Ten derden dat hij metten zelve Caspar Casparsz. ende zijne andere complicen over Leck ontrent Nieupoort in een goet mans huys gestolen heeft een silveren vingerhoet, twee cragen ende twee neusdoucken waervan hij gevangen voor zijn portie genoten heeft een craech die hij nou omme heeft met een neusdouck ende ten vierden dat hyn metten voorsz. Caspar Casparsz. tot Berckel daeover zij geapprehendeert zijn geworden in een goet mans huys daer zij 's morgens ontrent tusschen vijff ende zes uyren inquamen zoo 't volck uyt melcken was ende de bovendeur open ende d' onderdeur aen stont gestolen heeft een silveren onderriem, drie goude ringen, een silvere schorthaek, een tas met een silvere knoop ende een silvere ketting daerin, met noch een vierendetwintich staff

fol. 90

¹ GTB. Pondkoeck; een goedkoope soort van stroopkoeck die bij het pond verkocht wordt.

ende een gulden aen cleyn gelt daer bij. Item een pack bombasijne clederen ende twee hoetbanden welcke goederen mitsgaders silvere vinghoet met een neusdouck die zij over Leck gestolen hadden op heure gevanckenisse affgenomen zijn. Behalven dat hij noch veel dieverijen meer heeft gedaen die hij op zijn andere gevanckenissen verswegen heeft als naementlicken dat hij met zeeckere zijne complice zoo tot Haerlem als tot Leyden in verscheyden schepen gestolen heeft vijff off zes bolckvangers die dezelve zijne complice heeft vercocht ende hebben 't gelt t' samen gedeelt. Item dat hij de schoenen die hij jegenwoordich aen heeft ontrent Paesschen lestleden in een schip leggende bij Haerlem gestolen heeft. Dat hij noch inde winter lestleden met zijn complice een hemde leggende opten dijk te bleyck gestolen heeft, 't welcke hij tot Lemuyden heeft vercocht daer hij 21 stuvers aff hadde waervoor hij de kousen die hij jegenwoordich aen heeft gecocht heeft. Dat hij inde winter voor de voorleden winter met zijn complice tot Hillegom in een groot boeren achterhuys zoo de luyden voor waeren gestolen heeft een blauwen brouck dat hij voor kersmis lestleden met een complice tot Schalckwijck in een huys daervan de deur opte clinc stont die zijn complice open dede wesende inde schemeravont zoo 't volck de koyen saeten te melcken gestolen heeft vijf of zes hemden, vier slaepplaeckens ende [eemgem...] doucken de welcke in een mande in 't voorhuys schoon opgevouwen laegen 't welcke zijluyden inden Hout buyten Haerlem in zeeckere herberch hebben vercocht daervan hij gevangen voor zijn portie hadde een stuck van achten ende voorts een kanne biers off twee die zij droncken. Dat hij voor Passchen lestleden met zijn mede complice noch heeft helpen steelen tot Santvoort een roon mans hemderock, een vrouwenlijffgen ende een schippershoet, d' welcke voor de deur

fol. 90v

te drogen hinghen ende hadde hij gevangen den hemderock zijne complice den hoet ende staecken 't lijffgen inde duynen omdat zij dat niet en conde aencrijgen ende bergen. Ende dat hij inde zelve weeck noch tot Catwijck met zijne complices heeft helpen steelen een blauewen hemderock daer twee zilvere naeldens in waeren den welcken gewassen was ende buytenshuys te drogen hingh. Welcken hemderock hij gevangen aentrock ende gaff den roon hemderock een van zijn medecompliden omdat hij den blauwen hemderock paste ende zijn complice den rooden. Mitsgaders dat hij zoo veele ander dyeverien meer gedaen heeft dat hij die al selfs niet en can seggen off onthouden heeft hyer bij gevoucht dat hij noch dickwils de huysluyden als zij hem niet en gaven ofte niet genouch gaven en wilden, gedreycht ende quaedelicken toegesproocken heeft, alle 't welcke zaecken zijn van zeer quader consequentie die geensints geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Zoo is 't dat schepenen doende recht inde naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelant ende Westvrieslant den voorn. Jacob Gielisz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot met een coorde om den hals ende aldaer gegeeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen ende gebrantmerct op zijn eene schour. Ende alsdan gestelt te worden ter zijden aff ende aen te zyen de justitie die aen Caspar Casparsz. hier mede gevangen zal worden gedaen, ende daer nae andermael wel strengelick gegeeselt te worden tot discretie als vooren ende gebrantmerct op zijn ander schour. Bannende hem voort uyte Landen van Hollant ende Westvrieslant

fol. 91

den tijt van vijf ende twintich jaeren, te ruymen dese stadt ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drie dagen. Sonder indenzelve tijt weder daer inne te mogen comen. All op pene van meerder correctie. Ende verclaeren alle zijne goederen indien hij eenige heeft verbeurt ten profijte vande hoge Overicheyt. Actum ende present ut supra.

fol. 91

*Is uytgeschreven voor den
bailliu*

Dionys ofte Denys van Bergen op Zoom

Alsoo Denys Glaudi van Bergen op Zoom out ontrent 28 jaeren ende Mayken Gabriels zijne huysvrouw van Reurmonde out ontrent drie ende twintich jaeren jegenwoordich gevangens heur vervordert hebben te lopen met een maerse ende rijtselarije allomme in alle kermissen ende andere jaermarcten bedelende ende lopende ondertusschen gesonts lichaems ten platten lande. Alles contrarie de placcaeten tot laste vande rijsselaers, lantlopers ende bedelaers geemaneert, 't welcke zaecken zijn van seer quader consequentie die niet behooren geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant den voorn. Denys Glaudi ende Mayken Gabriels zijne huysvrouw gecondemneert hebben ende condemnieren heur mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer aen te zyen de justitie die aen Caspar Casparsz. ende Jacob Gielisz. huer mede gevangen sal worden gedaen. Ordonnerende heur voorts te vertrecken uyt der Goude ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn zonder weder daerinne te mogen comen inden tijt van vijff eerstcomende jaeren. All op pene van meerder correctie ende condemnieren heur inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indyen zij de macht hebben die te

fol. 91v

betaelen. Gepronunchieert ter vieschaer opten 4en july anno 1600 vijftien, present ut supra.

fol. 91v

*Is uytgeschreven voor den
bailliu*

Alsoo Griet Claes van Tilburch ontrent 's Hartogenbosch jegenwoordich gevangen niet jegenstaende sij in haer quaet leven tot Schoonhoven ende op 't Huys te Liesvelt¹ gevangen ende aldaer gecorrigeert is geweest, zij echter daer op niet achtende haer weder tot een leuy ende onordelick leven heeft begeven, lopende alomme inde steden ende ten platten lande met verscheyden vagabunden ende bedelaers, leydende mette zelve een onordentelicke ende schanddelick leven vermengende haer dan bij den eenen ende dan bij den anderen. Alles contrarie de placcaeten tot laste vande vagabunden, ledichgansters² ende bedelerssen gemaect ende niet sonder suspitie van onder decksel vandien gestolen goet vercocht te hebben ende daarvan genoten haer onbehoorlick gewin, alle 't welcke saecken zijn van seer quader consequentie die niet behooren geleden maer gestrafft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslandt de voorn. Griete Claes gecondemneert hebben ende condemnieren haer mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer aen te zyen de justitie die aen Caspar Casparsz. ende Jacob Gielisz. hier mede gevangen zal worden gedaen. Ordonneren haer voorts te vertrecken uytter Goude ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn zonder weder daerinne te mogen comen inden tijt van vijff eerstcomende jaeren. Al op pene van meerder correctie ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien zij de macht heeft die te betaelen. Gepronunchieert als boven.

fol. 92

*Is uytgeschreven voor den
bailliu*

Alsoo Jan Thijsz. van Leyden lest gewoont hebbende tot Schiedam ende Pieter Willemsz. vander Leur in Brabant³ jegenwoordich gevangens heur vervordert hebben alomme ten platten lande gesonts lichaem te gaen bedelen latende heur vinden bij verscheyden dieven, lantlopers ende potboven ende lopende daarmede opte huysman heure kermissen, bruyloften, kerstemalen, dootmalen ende andersints ende doende de zelve overlast, quellagie ende schade contrarie de placcaeten tot laste vande vagabunden, ledichgangers ende bedelaers ge maneert, alle 't welcke saecken zijn van quader consequentie die niet en behooren geleden maer gestrafft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant den voorn. JanThijsz. ende Pieter Willemsz. gecondemneert heben ende condemnieren haer mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer aen te zyen de justitie die aen Caspar Casparsz. ende Jacob Gielisz. huer medegevangen zal worden gedaen. Ordonnerende heur voorts te vertrecken uytter Goude ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn zonder weder daerinne te mogen comen inden tijt van vijff eerstcomende jaeren. Al op pene van meerder correctie ende condemnieren huer inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien zij de macht hebben die te betaelen. Actum ende present ut supra.

fol. 92v

*voor den bailliu
uytgeschreven*

Alzoe Marritgen Dircx ingebooren deser stede out ontrent 50 jaren ende Trijntgen Willems haere dochter beyde jegenwoordich gevangen heur vervordert hebben dagelick te lopen bedelen zoe binnen de stadt als ten platten lande niet jegenstaende zij uyte aelmoesenienscamer subsidie van onderhoudt hebben genoten sonder dat zij sulcx hebben willen laten niet jegenstaende zij tot veel verscheyden reysen vermaendt ofte gewaeschout ende mit straffe gedreycht zijn geweest, 't welck zaecken zijn van quade consequentie bij verscheyden placcaeten generalicken over 't geheele landt gemaect end bij pertinente keuren deser stede scherpelicken verboden. Soe is 't dat schepenen d' voorsz. Marritgen Dircxdr. ende Trijntgen Willems voor haere correctie gecondemneert hebben ende condemnieren heur mits desen geleyt te worden te water ende te broode den tijt van acht dagen ende wordt heur geinterdicteert voortaan meer te bedelen op pene van meerder correctie. Gepronunchieert ter vierschaer den 20en july anno 1600 vijftien, present 't volle collegie uytgesondert Johan de Lange, burgermeester.

fol. 93

voor den bailliu uytgeschreven

¹ Liesveld, gem. Molenwaard, prov. Zuid-Holland.

² Sic, ledichgansters, lees: ledichgangsters.

³ Etten-Leur, prov. Noord-Brabant.

Alzoe Amel Gerritsdr. out ontrent 50 jaren jegenwoordich gevangen lange jaren vande aelmoesenienscamer aelmoesen ofte subsidie van onderhout genoten heeft, ende dies nyet tegenstaende haer van bedelen nyet en heeft onthouden, zoe dat zij daerover dickwils vermaendt ende gewaerschoomt es geweest, ende eyntelicken de subsidie haer upgeseydt. Welcken nyetjegenstaende zij haer noch evenwel vervordert heeft te troggelen en bedelen in versmadenisse vande ordre vande voorsz. camer, ende de keuren deser stede als oock de placcaten op 't stuck vande ledichgancksters ende bedelaers geemaneerd. Waer en boven zij haer noch vervordert heeft in dese stadt te brengen een miserabel kindt van haer zoon apparente om de luyden daarmede te bewegen om meer te geven ende en heeft haer nyet ontsien, nyet alleen de burgerie diets te willen maecken dat de vader van 't kindt doot was, maer heeft dat voorde justitie zelfs gezeydt, ende daer bij gepersisteerd hoewel dat daer nae bevonden es, 't selve te wesen tegens de waerheyt, alle 't welcke zaecken zijn van zeer quade consequentie die nyet en mogen geleden, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheyt) de voorsz. Amel Gerrits gebannen hebben ende bannen haer mits desen uyt dese stadt vander Goude ende de vrijdomme vandien den tijt van drie jaren. Te ruymen binnen daechs sonnenschijn. Sonder binnen d' voorsz.

fol. 93v

tijdt van drie jaeren weder daerinne te comen noch oock 't eynden de expiratie anders dan mit consent vande magistraet. Al op pene van meerder correctie ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie indien zij de macht heeft die te betalen. Gepronunchieert ter vierschare den darden augusti 1600 vijftien, present 't volle collegie uytgesondert Dirck Jacobsz. Schoonhoven, burgermeester.

fol. 93v

*Is uytgeschreven voor den
bailliu*

**Lucas Pyetersz.
Geertruydt sijne huysvrouw**

Gesien bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der selver stede inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Lucas Pietersz. ende Geertruyt sijn huysvrouw gedaechdens om te compereren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher hoe dat de voorn. Lucas Pietersz. ende Geertruyt sijn huysvrouw tot verscheyden reyssen ende stonden byer met staeren ende andersints bij dage ende nachte seer looselick¹ ende fraudulenter t' haren huysse ontfangen ende oock selfs ingebracht hebben gehadt contrarie d' keure in dato den 9en october negen ende t' seventich bij de heeren gemaect ende gerenoveert den 19en meye 1600 ende vyer mitsgaders 't 15 artyckel vande stadts byer exchijns ende alsoo sulx niet en mach

fol. 94

noch behoordt ongestraft te blijven dat hij eyscher daeromme om 't recht vande Graeffelickheyt te bewaeren de voorsz. delinquanten tot heurder leste woonstede nae costume hadde doen dachtvaerden in persoon te compareeren op pene van ban ende confiscatie van goederen. Maer ten dage dienende rechterlick ter vierschare ende ter peuye van 't stadhuys uytgeroepen zijnde ende niet comparerende dat mits dien heur toegewesen is 't eerste default ende voor 't profijt vandien geaccordeert een twee citatie de welcke insgelix gedaen wesende ende zij niet compareerden dat tegens heur verleent is tweede default ende voor 't profijt vandien verleendt een derde citatie met inthimatie de welcke insgelix gedaen zijnde dat de gedaechdens noch niet en compareerden mits 't welck jegens heur gegeven is derde default ende voor 't profijt vandien hem eyscher geadmitteert te dyenen van zijn intendit mit een vierde citatie ex super abundanti mit inthimatie om 't intendit te zyen verifien ende sententie t' anhoren welcke citatie ende inthimatie gedaen zijnde en zijn zijluyden noch nyet gecompereert. Soo dat d' eyscher zijn intendit mitte verifications daertoe dyenende heeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van rade deurgesyen ende overgewegen hebbende alle 't gunt ter materie mochte dyenen mitsgaders de getuychenissen ende information bij den eyscher genomen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelickheyt der voorsz. landen hebben de voorn. Lucas Pietersz. ende Geertruyt sijn huysvrouw gedaechdens ende defaillanten voor 't profijt ende uyt machte vande voorsz. defaulten versteecken ende versteecken heur mits desen van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defensien ende weren

fol. 94v

van rechten die zij in desen hadden mogen doen ende proponeren. Bannende voort henluyden uyte de stadt vander Goude ende de vrijdomme vandien den tijt van twaelf jaeren sonder binnen d' selve tijt daerinne te mogen comen off converseren op peene van meerder correctie. Ende verclaeren alle heure goederen indyen zij

¹ GTB. Looselick; op bedrieglijke wijze.

eenige hebben verbeurt ten profijt vande hoge Overicheyt. Gepronunchieert ter vierschaer den 26en augusti anno 1600 vijftien, present Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu, Pieter Pietersz. Trist, Jacob Dircxsz. Loncq ende Jan Dircxsz. de Lange, Burgermeesteren, Cornelis Gerritsz. de Lange, schepen geintheimeert, Jan Vlacq d' Oude, Dirck Jacobsz. Sterre, Jan Adriaensz. de Vrije, Gerrit Adriaensz. Cool, Ghijsbert Aertsz. Sloos ende Dirck Jansz. Steenwijck, schepenen.

fol. 94v

*Is uytgeschreven voor den
bailliu*

**Janne Gigne huysvrouw van
Jan Genon**

Gesien bij den gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der selver stede inden naem ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheit van Hollant, Zeelandt ende Westvrieslant, eyscher is cas van delict op ende jegens Janne Gigne huysvrouw van Jan Genon gedaechde om te compereren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher hoe dat de voorn. Janne Gigne tot veel verscheyden reyssen ende stonden geconsenteert ende toegelaten heeft datter byer mit staeren ende andersints uyt haer huys bij dage ende bij nachte tot ende in een tappershuys gebrocht ende geconsumeert is geweest contrarie d' keure in dato den 9en october

fol. 95

negen ende t' seventich mitsgaders 't 5 artyckel vande stadts byerexcijns. Voort van woorde als boven muitatis muitandys¹ uytgesondert dat het bannissement maer zes jaeren is. Gepronunchieert ter vierschaer ten dage voorsz., present Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende Schout, Cornelis Gerritsz. de Lange, schepen geintheimeert, Jan Vlacq d' Oude, Dirck Jacobsz. Sterre, Jan Adriaensz. de Vrije, Gerrit Adriaensz. Cool. Ghijsbert Aertsz. Sloos ende Dirck Jansz. Steenwijck, schepenen.

fol. 95

*Is uytgeschreven voor den
bailliu*

**Bartholomeus Willemsz. van Utrecht gebijnaempt
Soos**

Alzoo Bartholomeus Willemsz. van Utrecht inde wandelinghe genaempt Soos, out ontrent 18 jaeren jegenwoordich gevangen om zijne dyeverien ende andere swaere delicten driemael gegeesselt ende eens gebrantmerct is, als eens inden Haeghe, ontrent drie jaeren geleden, eens tot Leyden op vastelavont lestleden, ende eens tot Rotterdam, ontrent vijff off ses weecken daer nae. Ende dat hij op alle de zelve plaetsen gebannen is uyt Hollant, ende Westvrieslant zeeckere tijt van jaeren. Ende alhoewel hij wel behoort hadde van zijnre quaede leven op te houden ende hem met 't gunt voorsz. is, te houden voor gewaerschout ende schijnt nochtans, dat hij daer niet op passende, echter hem begeven heeft van quaet tot arger leven, comende ter plaetse daer hij uyt gebannen is geweest, gaende niet alleen aldaer gesonts lichaem bedelen, maer benemende oock de goede luyden 't heur. Als hebbende naedat hij zijn leste recht heeft gecregen gehadt, binnen der Goude met zeecker zijne medecomplie uyt zeecker goet mans huys, opte Haven gestoolen een swarte lackense mantel met een fluweele beff, die hij gevange tot Schoonhoven inde Lombert gebrocht heeft, daer hij vijff gulden op hadde, het welcke hij met zijne complie heeft gedeelt, ende 't zelve verteert, ende heeft voorts het Lombertsbriefken aen een uytdraegster aldaer vercocht voor vijftien stuivers. Item dat hij noch tot Dordrecht in zeecker huys gestoolen heeft twee laeckens, dyen hij van een bedde nam, de welcke hij aen zeecker huysman tusschen Dordrecht ende Schoonhoven heeft vercocht, daer hij voor hadde drie gulden. Item dat hij noch binnen Thiel een paer laeckens gestolen heeft in zeecker huys, zoo dien aldaer op een stoel binghen, die hij in zijn slaepstede heeft vercocht voor een daelder². Item dat hij tot Dordrecht, ontrent drie weecken, nadat hij tot Rotterdam zijn recht hadde gecregen, in zeecker huys noch gestoolen heeft een swarte mantel, zoe die in 't voorhuys op de capstock hingh, de welcke hij tot Thiel inde Lombert heeft gebrocht, daer hij ses gulden op ontfingh, ende heeft het Lombertsbriefken voor een daelder vercocht. Item dat hij noch tot Arnhem een paer laeckens gestolen heeft

fol. 95v

heeft in seecker goet mans huys, alwaer de deur open stont, dyen hij tot Nimweghen aen een uytdraechster heeft vercocht voor twee gulden. Dat hij noch tot Arnhem voorsz. in zeecker goet mans huys, aldaer gestolen heeft, een mantel, die in 't voorhuys, op een banck lach, de welcke hij tot Sutveen³ inde Lombert heeft gebrocht, daer vier gulden op ontfingh, ende heeft het Lombertsbriefken, aen een soldaet, die daer in garnisoen lach, gegeven. Dat hij tot Emmerick gestoolen heeft een wambais, dat hij jegenwoordich aen heeft, het welcke hij uyt zeeckere

¹ mutatis mutandis; letterlijk "nadat veranderd is wat veranderd moet worden".

² Sic, daelder, lees: daelder.

³ Sutveen; Zutphen, prov. Gelderland.

goet mans huys, t's avonts, inde schemeringh, zoo 't zelve in 't voorhuys op een banck lach, ende dat hij 't bij daech all verspiet hadde. Dat hij noch tot Emmerick voorsz. gestoolen heeft, twee hemden, die buytenshuys op een stoel te droogen hinghen, de welcke hij selfs gedraghen heeft. Ende dat hij tot Arnhem voorn. mede gestoolen heeft die bocxen die hij tegenwoordich aen heeft, de welcke hij inden avont uyt zeer goet mans huys, daer de deur opent stont, zoo 't volck boven was, inde keucken van 't bedde heeft genomen, van welcke keucken, hij de clinc opendede, alle 't welcke zaecken zijn van zeeer quaede consequentie, die geensins geleeden maer gestraft behooren te worden, andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen recht doende inden naeme, ende van weegen, de hooge Overicheyt, ende Graeffelickheyt van Hollant, Zeelant, ende Westvrieslant den voornoemden Bartholomeus Willemsz. gecondemneert hebben, ende condemnieren mits desen gebracht te worden achter op 't schavot met een corde om den hals, ende aldaer wel strengelick gegeesselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen, mitsgaders gebrantmerct met twee brantmercken, op elcke schoer een. Bannende hem voorts uyte Landen van Hollant ende Westvrieslant, den tijt van vijff ende twintich jaeren. Te ruymen dese stede, ende vrijdomme vandyen, binnen daechs sonneschijn, sonder middelertijt weder daerinne te moghen comen, op pene van meerder correctie. Ende verclaren alle zijne goederen, indyen hij eenige heeft, verbeurt ten profijte van de hooge Overicheyt. Gepronunchieert ter vierschaer, den 27en augusty anno 1600 ende vijffthyen, present den bailgiu, schepenen geintheemt, Cornelis Gerritsz. de Lange, Jan Vlack d' Oude, Dirck Jacobsz. Sterre, Jan Adriaensz. de Vrije, Gerrit Adriaensz. Cool, Ghijsbert Aertsz. Sloos, ende Dirck Jansz. Steenwijck, schepenen.

fol. 96

*Is uytgeschreven voor den
bailliu*

Alsoo Hendrick Jansz., out ontrent 16 jaeren, van Gendt¹ tegenwoordich gevangen, hem begeven heeft, tot ledich gaen inde bedelarie, latende hem vinden, bij verscheyden dyeven, lantopers ende andere fameuse quaetdoenders, niet sonder suspicie van mede dyeverijen gepleecht te hebben, contrarie den placaten, tot laste vande lantopers, vagabunden, ende bedelaers gemaneert, Alle 't welcke zaecken zijn van quaeder consequentie, die geensins geleeden, maer gestraft behooren te worden, anderen ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme, ende van weeghen de hooge Overicheyt, ende Graeffelickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant, den voornomden Hendrick Jansz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen, gebracht te werden achter op 't schavot ende aldaer aen te syen de justitie die aen Bartholomeus Willemsz. hier mede gevangen, sall worden gedaen. Ordoneerende hem binnen daechs sonneschijn uyt deser stede, ende vrijdomme vandyen te vertrecken, ende daer uyt te blijven, des tijt² van ses jaeren. Sonder middeler tijt weder daerinne te moghen comen, op pene van meerder correctie. Ende condemnieren hem voorts inde costen vande gevanckenisse, ende mysen van justitie indyen hij macht heeft, die te betaelen, present den bailgiu, Cornelis Gerritsz. de Lange geintheemt schepen, Jan Vlack d' Oude, Dirck Jacobsz. Sterre, Jan Adriaensz. de Vrije, Gerrit Adriaensz. Cool, Ghijsbert Aertsz. Sloos, ende Dirck Jansz. Steenwijck, schepenen opten 27en augusti anno 1600 ende vijffthyen.

fol. 96

*Is uytgeschreven voor den
bailliu*

Willem Woutersz. bleycker

Gesyen bij de gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der selver stede inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslandt, eysscher in cas van delict op ende jegens Henrick Chielen uyt Brabant³ lest gedient hebbende tot Willem Woutersz. bleycker gedaechde om te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eijsscher, dat den voornomden Henrick Chielen opten 23en july lestleden van voornomden Willem

fol. 96v

Woutersz. van levende live ter doot heeft gebracht. Ende alsoo sulcx niet en mach noch behoort ongestraft te blijven, dat hij Eysscher daeromme (om 't recht vande Graeffelickheyt te bewaren) den voorsz. delinquant tot sijnder lester woonstede nae costume hadde doen dachvaerden, in persoon te compareren, op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten dage dienende rechterlijck ter vierschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeroopen sijnde, ende nyet comparerende, dat mits dien hem toegewesen is 't eerste default, ende voor 't proffijt vanden geaccordeert een tweede citatie, de welcke insgelicx gedaen wesende, ende hij niet compererende, dat tegens hem verleent is tweede deffault, ende voor 't proffijt vanden verleendt is een derde citatie met inthimatie, de welcke insgelicx gedaen sijnde, dat den gedaechde noch niet en compareerde, mits 't welcke jegens hem gegeven is 't derde deffault ende voor 't proffijt vanden hem eysscher geadmitteert te dyenen

¹ Gent, prov. Oost-Vlaanderen, België.

² Sic, des tijt, lees: den tijt.

³ Prov. Noord-Brabant of prov. Brabant, België?

van zijn intendit, mit een vierde citatie ex super abundanti mit inthimatie om 't intendit te zyen verifien ende sententie t' an horen, welcke citatie ende inthimatie gedaen zijnde, en is hij dyen niet jegenstaende noch nyet gecompereert. Soe dat d' eysscher 't intendit mitte verificatien daer toe dienende heeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van rade deurgesyen ende overweghen hebbende all 't 't gunt

fol. 97

ter materie mochte dienen, mitsgaders de getuygenissen ende informatien bij den eysscher genomen, doende recht inden name, ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt der voorsz. Landen, hebben den voorsz. Henrick Chielen gedaechde ende deffaillant (voor 't proffijt ende uyt machte vande voorsz. deffaulten) versteecken ende versteecken hem mits desen, van exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defensien ende wren van rechten, dye hij in desen hadde mogen doen ende proponeren. Bannende voort den voorsz. Henrick Chielen deffaillant uyten Landen van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den tijdt van hondert jaren, zonder binnen den selven tijdt daerinne te mogen comen, opte verbeurte van zijn lijff, ende verclaren alle zijne goederen (indien hij eenige heeft) geconfisqueert ten proffite vanden hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt. Gepronunchieert ter vierschaer den 16en septembris anno 1600 vijftien, present den bailliu, Johan Vlacq d' Oude Schepen, Jan Willemsz. den Halven geintheert, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije, Gerrit Adriaensz. Cool, ende Dirck Jansz. Steenwijck, schepenen.

fol. 97

Jaques Gulson van Luyck krijtvercoper

Alsoe Jaques Gulson van Luyck krijtvercoper oudt ontrent 60 jaeren jegenwoordich gevangen gebedelt heeft contrarie de placaten. Soo is 't dat schepenen hem geordonneert hebben ende ordonneeren hem bij desen, terstont te vertrecken uyt deser stede vander Goude, ende de vrijdom vanden, ende daer inne niet weder te comen binnen den tijt van ses jaeren, op pene

fol. 97v

van meerder correctie. Ende condempneeren hem inde kosten vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen.

Gepronunchieert opte Tiendewechspoort opten 29en septembris 1600 ende vijftien, present den bailliu ende alle de schepenen, uuytgesondert Arien Aertsz. Bosch.

fol. 97v

Joris Claesz. Cheff van Horenson

Alsoo Joris Claesz. Cheff van Horenson uyt Duytslant¹ out ontrent 30 jaren jegenwoordich gevangen, gebedelt heeft contrarie de placaten. So es 't dat schepenen hem geordoneert hebben, ende ordonneren hem mits desen terstont te vertrecken uyt deser stede vander Goude ende die vrijdom vanden, ende daer inne niet weder te comen binnen den tijt van zes jaren, op pene van meerder correctie ende condempneren hen inde kosten vande gevanckenisse ende mysen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betalen. Gepronunchieert opte Tiendewechspoort, op den 29en septembris 1600 ende vijftien, present den bailliu ende alle de schepenen uuytgesondert Arien Aertsz. Bosch.

fol. 97v

Lijsbeth Wit uyt Schotlant

Also Lijsbeth Wit uyt Schotlant, out ontrent vijff ende vijftich jaren, jegenwoordich gevangen gebedelt heeft contrarie de placaten. So es 't dat schepenen haer geordonneert hebben ende ordonneeren haer mits desen te vertrecken uyt deser stede vander Goude ende de vrijdom vanden, ende daer inne niet weder ten comen binnen den tijt van zes jaren, op pene van meerder correctie, ende condempneeren haer inde kosten vande gevanckenisse, ende de mysen vande justitie, indien sij de macht heeft die te betalen. Gepronunchieert opte Tiendewechspoort op den 29en septembris 1615, present den bailliu, ende alle de schepenen uuytgesondert Arien Aertsz. Bosch.

fol. 98

*Is uytgeschreven voor den
bailliu ende
voor tuchthuys*

¹ Een (nog) niet geïdentificeerde plaats in Duitsland.

Gehoort bij mijn Heeren vande Gerechte den crimineelen aenspraeck, eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende Schoudt der stede vander Goude uyten name ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt gedaen ende genomen op ende tegens Jan Jansz. mandemaecker gedaechde omme te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Allegerende den eyscher hoe dat den voornomden Jan Jansz. jegenwoordich pachter vande turftonne valschelicken ende ter quaeder trouwen hem onderstaen heeft seeckere opslachmanden te maecken die veel te cleyn sijn bevonden, ende dat noch erger es om de goede gemeente te abuseren ende bedriegen, dat hij daerinne gemaect ende gezeth heeft den ijck die hij uyt enige versleten oude opslachmanden genoemen heeft gevende 't selve om daer mede te tonnen mits genietende daarvan zijn profijt, streckende nyet elleenlick tot groote disreputatie ende oneere vande ijcker ende mandemaecker bij de Ed. heeren daertoe gestelt maer oock tot merckelicke ende overgrootte schade vande goede ingesetenen der voorsz. Stede.

Waer tegens den gedaechde in persoon comparerende bekenkende zijn schult biddende was om gratie.

Schepenen (op alles geleth) doende recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt condemnieren den voorsz. Jan Jansz. te betaelen een mulcte van hondert gulden tot 40 grooten Vlaems 't stuck, d' een helfte ten profijte vanden bailliu ende d' ander helfte van 't tuchthuys ende ordonneren dat de manden die den bailliu angeslagen ende op 't stadthuys gebracht heeft achter op 't schavoth gebracht zullen worden ende aldaer verbrant ende dat den voorsz. Jan Jansz. in schepencamer sal staen ende 't selve anzien ende daer nae ter raetkamer comen ende op beyde zijn knien Godt ende Justitie bidden om vergiffenisse. Al op pene van meerder correctie.

Actum ende gepronunchieert in schepencamer den 24en octobris anno 1600 vijftien, present den bailliu, Pieter Pietersz. Trist, Dirck Jacobsz. Schoonhoven, Jacob Dircxsz. Loncq, burgermeesteren ende Johan Vlacq 'd oude, schepenen, Jan Alewijnsz. Palesteyn, geintheimeert, Dirck Jacobsz. Starre, Adriaen Aertsz. Bosch, Jan Adriaensz. de Vrije ende Gijsbert Aertsz. Sloos, schepenen

Den voorsz. Jan Jansz. heeft zijn voetval gedaen ende de manden sijn verbrant.

fol. 98v

Is uytgeschreven

Pyeter Jansz. Smit voorman

Geseyn bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Pieter Jansz. Smidt voerman poorter deser stede gedaechde op te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher, Dat den voorn. Pieter Janssen Smidt opten 30en july laetstleden eenen Maerten Arissen van levenden lijffve ter doot gebracht heeft gehadt, ende alsoe sulx nyet en mach noch behoort ongestraft te blijven dat hij eyscher daeromme om 't recht vande Graeffelickheydt te bewaren, den voorsz. delinquant tot tot¹ zijnder lester woonstede nae costume hadde doen dachvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen maer ten dage dyenende rechterlick ter vyerschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeropen zijnde ende nyet comparerende, dat mitsdien hem toegewezen is 't eerste deffault, ende voor 't profijt vandyen geaccordeert een tweede citatie, de welcke insgelijx gedaen weesende, ende hij nyet comparerende dat tegens hem verleendt es tweede deffault ende voor 't profijt vanden verleendt een derde citatie met inthimatie, de welcke insgelijx gedaen zijnde, dan den gedaechde noch nyet en compareerde mits 't welck jegens hem gegeven is 't derde deffault, ende voor 't profijt vandyen hem eyscher geadmitteert te dyenen van zijn intendit mit een vierde citatie ex super abundanti mit inthimatie om 't intendit te zyen verifiëren ende sententie t' anhoren, welcke citatie ende inthimatie gedaen zijnde, en is hij dyen nyetjegenstaende noch nyet gecompareerd. Soo dat d' eyscher zijn intendit mitte verifications daer toe dyenende heeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van rade duergeseyn ende overgewegen hebbende all 't 't gundt ter materie mochte dyenen midsgaders de getuychenissen ende informatien bij den eyscher genomen, doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt

fol. 99

ende Graeffelickheydt der voorsz. landen hebben den voorn. Pieter Jansz. Smidt gedaechde ende deffailant voor 't profijt ende uyt machte vande voorsz. deffaulten versteecken ende versteecken hem mits desen van alle exceptien declinatoire, dialtoir, peremptoire defensien ende weeren van rechten dye hij in desen hadde mogen doen ende proponeren. Bannende voort den voorn. Pieter Jansz. Smidt deffailant uyte Landen van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt den tijdt van hondert jaren sonder binnen den selven tijdt daer inne te mogen comen opte verbuerte van zijn lijff ende verklaren alle zijne goederen indien hij eenige heeft geconfisqueert ten profijte vande hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt mits dat men die zal mogen redimeren volgende 't privilegie deser stede. Ghepronunchieert ter vyerschaer den 11en novembris anno 1600 vijftien, present den

¹ Sic, tot tot, lees: tot.

balliu, Jacob Dircxssen Lonck ende Jan Dircxssen de Lange, burgermeesteren ende alle de schepenen behalven Dirck Jacobssen Starre.

fol. 99

Is uytgeschreven

Jasper Cornelisz. van der Goude

Alsoe Jasper Cornelisz. jongesel poorter deser stede oudt ontrent 20 jaren jegenwoordich gevangen opden 23 decembris anno 1600 veerthyen bij sententie van schepenen der voorsz. stede gegeselt es ende gebannen in 't tuchthuys den tijt van twaelff jaren. Welcke sententie zeer gracelick es geweest ten aspecte vande delicten die hij hadde gecommiteert ende es hem die gratie geschiet, omme dat hij met der tijt getuchticht soude werden ende comen tot een goet leven dat 't schijndt dat hij daer op niet gepast maer 't selve gevilipendeert heeft alsoe dat hij hem niet en heeft ontsien sijn bannissement gewelick te violeren helpende een jongen die de tuchtlingen cleyn byer bracht, overvallen, ende opsmijten een kast, daer gereetschap van timmerluyden in was mitsgaders met een kerffbyl¹ affsmijtende een clamp vande tweede deur, ende als hij also miet fortse² was gebroocken uuyt

fol. 99v

het huys daer hij in was gebannen, en heeft hem noch niet gesciet tot deucht noch hem onthouden uuyt geselschap ofte vergaderinge van volck, daer hij (mits de schaemte van sijn voorgaende leven aff hadde behooren te blijven, maer heeft hem met groote stouticheyt, ende onbeschaemtheit daer bij gevoucht, ende sijne moetwillicheit aldaer bedreven, hebbende hem laten vinden opde Moortsche kermis lestleden, ende eenen (omdat hij niet met hem rijden en wilde met sijn mes angevallen, ende als hem 't selve mes uuyt de hant viel) eenen derden (die sijn voet daer op sette) fortselicke daer aff ghestooten, ende 't [guet] dat hij daer aen daerde met quaet doen [geloof] lopende hem met een opsteecker nae, ende stellende voortnae die tijt sulcken rumoer, dat de luyden niet en hebben derven gebruycken den rechten wech na der Goude toe, maer sijn gegaen deur een ander passagie, om sijn furye te myden. item dat hij tot eenige reysen hem laten vinden heeft in een huys, daer hij te vooren gepleecht hadde seeckere geweld, dat mede een oorsaek es geweest van sijn voorsz. correctie, so dat hij 't selve huys in alle manieren hadde behooren te schuwen mende de luyden niet te brengen in sulcken vrees, als sijne compste nootsaekelicke was causerende, ende dat hij een secker jongman (daer hij mede vuysde ofte speelde met een ketel) met een opsteecker vervolcht heeft ende gegrief, onder pretext, dat den selven hem eerst, met de ketel op 't hooft geslagen ofte geraect soude hebben, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie, die niet en behooren geleden maer strengelick gestraft te werden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheyt ende Greaffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt) den voorsz. Jasper Cornelissen gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter 't stadthuys op 't schavot, ende aldaer wel stengelick gegeesselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen, ende daer nae gebrandtmerct op zijn rechterschour

fol. 100

Bannende hem voort in 't tuchthuys deser stede den tijdt van ses jaren, boven de twaelf jaren, dye hij bij voorgaende sententie daerin gebannen is, maeckende t' samen achtyen jaren, omme daerinne te wercken volgende d' ordre van 't selve huys. Ende verclaren all zijne goederen, indyen hij eenige heeft, verbuert ten profijte vande hoge Overicheydt. Gepronunchieert ter vierschaer den 13en novembris anno 1600 vijftien, present den bailliu, Pieter Pietersz. Trist, burgermeester, Adriaen Claesen Goutswaert geintheert, Jacob Dircxssen Lonck, Jan Dircxssen Lange, burgermeesteren, ende alle de schepenen.

fol. 100 (Doorgehaald)

Staet fol. verso

Alsoe Anthony Denysz. van Luyck out 23 jaren, Georg Griffy uyt Engelandt out 40 jaren, Christiaen Pietersz. van Dordrecht out 21 jaren gebooren van Heesch ontrent den Bosch, Joris Padtbrugge van Schoonhoven van geboorte out 21 jaren, Christiaen Gerritsz. gebooren tot Gelekercken bij Gulick out 12 jaren, Martijn Matheus. van Geertruydenberch out 19 jaren ende Jan Pietersz. van Staveren mede out 19 jaren ende Eseias Schelling uyt Engelandt out 38 jaren off elcx daer ontrent altsamen jegenwoordich gevangens voor schepenen bekendt ende beleden hebben hoe dat sij altsamen gesonts lichaems hebben gaen bedelen. Iten den voorn. Corstiaen Pietersz. dat hij in alle kermissen te platte lande gelopen heeft ende de voornomde Anthony Denysz., Joris Padtbrugge, Christiaen Gerritsz., Martijn Matheus.

fol. 100v

¹ GTB. Kerfbijl. Naam voor een van de bijlen van een timmerman of scheepstimmerman, soort bijl met een breed blad.

² Sic, miet fortse, lees: mit fortse / met fortse.

Alzoe Anthony Denysz. van Luyck out 23 jaren, Christiaen Pieterszoon van Dordrecht out 21 jaren, Claes Pieterszoon out 18 jaren gebooren tot Heesch omtrent den Bosch, Joris Padbrugge van Schoonhoven van geboorte out 21 jaren, Christiaen Gerritszoon gebooren tot Gelekercken bij Gulick¹ out 22 jaren, Martijn Matheuszoon van Geertruydenberch² out 19 jaren ende Jan Pietersz. van Staveren³ mede out 19 jaren off elcx daer omtrent alzamen tegenwoordich gevangens voor schepenen bekendt ende beleden ghoe dat zij altsamen gesont lichaems hebben gaen bedelen. Item den voornomden Corstiaen Pietersz. dat hij opde kermessen ten platten lande gelopen heeft. Ende de voorn. Antony Denysz., Claes Pietersz., Joris Padbrugge, Christiaen Gerritszoon, Martijn Matheusz. ende Jan Pietersz. dat zij beweest zijn op dootmaelen ende andere verscheyde vetgens. Strijdende tegens 't placcaet bij de heeren Staten van Hollandt ende Westvrieslandt inden jare 1600 ende veertien ende andere voorgaende

fol. 101

placcaten jegens de bedelaers ende vagabonden geëmaneerdt. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt ende Westvrieslandt geordonneert hebben gelijck zij ordonneren bij desen dat alle de voorsz. gevangens alhier in besloten gevanckenisse bij de 's heerendieners geëesseldt zullen worden tot discretie van schepenen. Belastende hen alzamen voorts te vertrecken uyt de Landen van Hollandt ende Westvrieslandt binnen den tijdt van twee eerstcomende dagen zonder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie. Gepronuncheert up Tiendewechspoort den zevenden decembris anno 1600 ende vijftien, present den bailliu, Dirck Jacobsz. Starre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije, Gerrit Adriaensz. Cool, Gijsbert Aertsz. Sloos ende Dirck Jansz. Steenwijck, schepenen.

fol. 101v

**George Griffy Engelsman
Esaïas Schellingh Engelsman**

Alzoe Georgy Griffy uyt Engelandt ont 40 jaren ende Esaïas Schellingh mede uyt Engelandt out 38 jaren off elcx daer omtrent tegenwoordich gevangens voor schepenen bekendt ende beleden hebben hoe dat zij gesonts lichaems hebben gaen bedelen strijdende tegens 't placcaet bij de heeren Staten van Hollandt ende Westvrieslandt inden jare 1600 ende veertien ende andere voorgaende placcaten jegens de bedelaers ende vagabonden geëmaneerdt. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt ende Westvrieslandt geordonneert hebben gelijck zij ordonneren mits desen dat de voorsz. George Griffy ende Esaïas Schelling de justitie die aen Anthony Denysz., Christiaen Pietersz., Claes Pietersz., Joris Padbrugge, Christiaen Gerritsz., Martijn Matheusz. ende Jan Pietersz. tegenwoordich medegevangens alhier in Besloten Gevanckenisse

fol. 102

sal worden gedaen te aenschouwen. Belastende heur voorts te vertrecken uyt de Landen van Hollandt ende Westvrieslandt binnen den tijdt van twee eerstcomende dagen zonder weder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie. Gepronuncheert up Tiendewechspoort den seventienden decembris anno 1600 ende vijftien, present den bailliu, Dirck Jacobsz. Starre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije, Gerrit Adriaensz. Cool, Gijsbert Aertsz. Sloos ende Dirck Jansz. Steenwijck, schepenen

fol. 102⁴

Alsoe Heyltgen Gerrits Schalckendochter van Leyden oudt ontrent 33 jaren om haer quaet regiment wille de stadt verboden is, ende boven 't selve verbodt haer vervordert heeft weder daer in te comen zonder consent. Soo is 't dat haer geordonneert wordt weder te vertrecken uyte stadt ende de vrijdomme vanden morgen mit 't opdoen vanden poort zonder weder daerinne te mogen comen zonder expes voorweeten ende consent op arbitrale correctie. Actum op Tyendewechspoort den 29en decembris anno 1600 vijftien. Bij den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 102

uytgeschreven voor den bailliu

Hillegont Cornelis van Leyden

¹ Gelsenkirchen, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.

² Geertruidenberg, prov. Noord-Brabant.

³ Stavoren, gem. Súdwest-Fryslân, prov. Friesland.

⁴ Vonnis wordt vermeld in de marge.

Alsoe Hillegondt Cornelisdr. van Leyden out ontrent 26 jaren huysvrouwe van Thonis Adriaensz. van Rosendael soldaet jegenwoordich in garnisoen leggende tot Bergen opden Soom, haer nyet ontsien heeft vanden selven haeren man sonder consent ende voorweten, te vertrecken ende alsoe te buyten te gaen de belofte bij haer aen haer voorsz. man in 't solemniseren gedaen. Item dat sij voor schepenen bekendt heeft dat sij weygerachtich es geweest in 't apprehenderen te seggen waer sij gelogeert es geweest, tenderende daer over sulcx inobedient ende ongehoorsaem tegens de justitie. Item dat sij gesonts lichaems heeft gaen bedelen ende dat sij voorgenomen hadde met eenen Neeltgen Claes daer sij haer mede opte been begeven heeft mette maers ofte cramerije te lopen, nyet sonder twijffel van dat sij in 't voorsz. bedelen soude hebben gecontinueert, contrarie de placcaeten bij de heeren Staten van Hollandt ende Westvrieslandt inden jaere 1600 ende veertien ende andere voorgaende tijden geemaneert. Soo is 't dat schepenen doende

fol. 102v

recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graefelickheydt van Hollandt ende Westvrieslandt de voorsz. Hillegondt Cornelis gebannen hebben ende bannen haer mits desen den stadt ende de vrijdom vandyen den tijdt van vijff jaren. Te vertrecken binnen daechs sonneschijn, zonder binnen d' selve tijdt weder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie, ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse ende mysen van justitie, indyen zij de macht heeft dye te betalen. Gepronunchieert in schepencamer opten 16en january anno 1600 zestyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 102v

uytgeschreven voor den bailliu

Alzoe Jan Theuszoon vande Langestreeck bij Enckhuysen¹ up 41 jaren², Jacob Janszoon van Milly ontrent Edam³ out 21 jaren ende Henrick Reynierssoon van Lieuwerden in Vrieslandt⁴ out 19 jaren off elcx daer ontrent alle drie jegenwoordich gevangens voor schepenen bekendt ofte geconfesseert hebben, hoe dat zij alomme gesonts lichaems ende vagabondtsgewijs hebben loopen bedelen ende dat erger es, dat de voornomde Henrick Reyniersz. ende Jacobs Jansz. hen hebben laten vinden op verscheyde vetgens van huysluyden gelijk schepenen oock gebleecken es 't zelve geschiet te zijn bij den voorn. Jan Theusz, 't welck hij op zijn examinatie verswegen ende oversulcx gesocht heeft de justitie met logenen ofte beveynstheydt te misleyden. Alle 't welcke strijdende es tegens 't placcaet bij de heeren Staten van Hollandt ende Westvrieslandt inden jare 1614 lestleden ende andere voorgaende placcaeten tegens de gesonde bedelaers ende vagabonden geemaneert. Soo is dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graefelichheydt van Hollandt ende Westvrieslandt geordonneert

fol. 103

hebben gelijk sij ordonneren mits desen dat de voorsz. drie gevangens alhier in besloten camere sullen worden geseselt tot discretie van schepenen. Belastende heur voorts uyt dese stadt ende de vrijdomme vandien te vertrecken binnen daechs sonneschijn ende daer uyt te blijven den tijdt van vijff jaren op pene van meerder correctie. Condemnieren hen voorts inde costen vande gevanckenisse ende myse vande justitie indien sij den macht hebben die te betalen. Gepronunchieert op Thiendeweichspoort den 19 marty 1616, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Sloos, schepen.

fol. 103

Is uytgeschreven voer den bailliu

Alzoe Anne Gerritsdochter van Amsterdam jegenwoordich gevangen voor schepenen bekendt heeft hoe dat sij onlanx uyt den Haege ende Haechambachte is uyt geseyt sonder daer weder innen te mogen comen inden tijt van ses jaren ter saecke sij aldaer bier gesmuyckt⁵ ende des gemeen landts middelen gefraudeert heeft, mitsgaders bordeel gehouden ende hoewel sij wel behoort hadde met haer man die sij getrouwt heeft huys te houden ende met hem gerustelicken ende eerlijcken te leven. 't Schijnt nochtans dat sij sulx niet en heeft gedaen, maer heeft haren getrouden man ende kinderen verlaten, ende haer vermengt met een ander manspersoon, daer sij seyt jegenwoordich swanger bij te zijn, breeckende also den bant des huywelijx, die van Godt is ingestelt ende eerlijcken gehoordt onderhouden te worden, behalven dat sij voer haer begeven heeft bij openbare vagabonden ende lantloopers, loopende met de selve door 't landt van d' een plaets tot d' andere liedekens singen, niet sonder merckelijke suspicie van dat sij haer met dieven oock vermengt, ende de gestolen goederen voor de selve gaet verkopen, alle 't welcke saecken zijn van quader consequentie, die geensins geleden maer gestraft behoren te worden anderen ten exemple. Soo is 't dat schepenen (doende recht inden

¹ De Streek bij Enkhuizen, prov. Noord-Holland.

² Sic, up 41 jaren, lees: out 41 jaren.

³ Middelie, gem. Zeevang, prov. Noord-Holland.

⁴ Leeuwarden, prov. Friesland.

⁵ GTB. Smuycken; smokkelen.

naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graefelicheydt van Hollandt ende Westvrieslant) de voorsz. Anne Gerrits gebannen hebben ende bannen heur mits desen uyt de Lande van Hollant, den tijt van ses eerstcomende jaren, te ruymen dese stadt ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn, ende d' andere landen binnen drie dagen, sonder inde selve tijt weder daerinne te mogen coome op peijne van meerder correctie, ende condemnieren haer inde costen vande gevangenisse ende de mysen vande justitie, indien sij de macht heeft die te betaelen. Gepronunchieert ter vierschaer den 28en aprilis anno 1600 zestien, present den bailliu. Vlacq ende Crabet, schepenen, Jan Adriaensz. de Vrije, schepen geintheemt, Steenwijck, Wantslager, Bos ende Hoornbye, schepenen.

fol. 103v*uytgeschreven voor den bailliu*

Gesien bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden name ende van wegen de hoge Overicheydt ende grafelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant, eyscher in cas van delict op ende jegens Arien Jansz. de soon van Jan Meesz., Willem Aertsz. de soon van Aert Willemsz. inde Westnoodtgodsteech, Jacob Dircxsz. de soon van Dirck Ariensz. poorters deser stede gedaechdens omme te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher dat den voorn. Arien Jansz., Willem Aertsz. ende Jacob Dircxz. hen inde middernacht naemtlicken den 26en january lestleden gevonden hebben inde Peperstraet alwaer ten huysse van Cornelis Dircxsz. Doncker bruloftsfeeste van sijn dochter werde gehouden cloppende aldaer aen ende es henluyden de wijn geschoncken ende dat zij daer nae opte straet eenen Barent Crayvanger met sijn huysvrou met een hout ende anders, zoe sij uyt den houtuyn van Adriaen Ockersz (alwaer sij te gast geweest hadden) quamen gaen, hebben waergenomen dezelve gedreycht, Jae oock met een hout in 't aanzicht geworpen sulcx dat zij vluchten mosten ende wechloopen. Daerdeur ende door het groot rumoer veele uyt de feest ende uyt den huysse van Adriaen Ockersz gecoomen sijn om den voorn. Crayvanger te ontzetten, gebruyckende zij gedaechdens soe veel fortse ende geweld dat de gasten vande feest de straet nyet en dorsten gebruycken om naer huys te gaen dan mit assistentie vande schutterswacht. Dat vorder de voorsz. gedaechdens ende defaillanten van 't selfde quaet noch tot arger heur vougende doordien sij in februario daer aen volgende in verscheyden

fol. 104

straten binnen deser stede inder nacht hebben ingeslagen veele burgers glazen, ende alsoe sulcx nyet en mach noch behoort ongestraft te blijven, dat hij eyscher daeromme om 't recht vande Graeffelicheyt te bewaren de voorsz. delinquanten tot heurder lester woonsteden naer costumen hadden doen dachvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen maer ten dage dienende rechterlick ter vierschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeropen sijnde ende nyet comparerende dat mitsdien hem toegewesen es 't eerste default ende voor 't profijt vandien geaccordeert een tweede citatie, de welcke insgelijcx gedaen wesende ende zij nyet compareren dat tegens hen verleent es tweede default, ende voor 't profijt vandien verleendt een derde citatie met inthimatie, de welcke insgelijcx gedaen sijnde. Dat den gedaechdens noch nyet en compareerden mits 't welke jegens hen gegeven es 't derde default ende voor 't profijt vandien hem eyscher geadmitteert te dienen van sijn intendit mit een vierde citatie ex super abundanti mit inthimatie omme 't intendit te sien verifiëren ende sententie t' anhooren. Welcke citatie ende inthimatie gedaen sijnde ende zijn zij dien nyet tegenstaende noch nyet gecompareerd. Soo dat d' eyscher sijn intendit mitte verificatien daer toe dienende geeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen mit rijpe deliberatie van rade doorgesien ende overgewegen hebbende alle 't gunt ter materye mochte dienen, mitsgaders de getuychenissen ende informatien bij den eyscher genoomen, doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelickheyt der voorsz. landen hebben de voornoomden gedaechdens ende dafaillanten voor 't profijt ende uyt machte vande voorsz.

fol. 104v

defaulten verstoocken ende versteecken hen mits desen van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defentien ende weeren van rechten die zij in desen hadden mogen doen ende proponeren. Bannende voort den voorn. Arien Jansz., Willem Aertsz. ende Jacob Dircxsz. defaillanten uyte Landen van Hollandt ende Westvrieslant den tijt van twaelf jaren. Zonder binnen den selven tijt daerinne te mogen comen ofte converseren op pene van meerder correctie ende verclaren alle heure goederen indien sij eenige hebben verbeurt ten profijte vande hoge Overicheydt. Gepronunchieert ter vierschaer den 11en july anno 1600 sestien, present den bailliu, de vier burgermeesteren ende alle de schepenen.

fol. 104v*uytgeschreven voer den bailliu*

Gesien bij den gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden naem ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graefelicheyt van

Hollant, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Bout Harmansz., Jan ende Joost Pouwelszonen gebroeders gedaechdens omme te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher hoe dat den voornoomden Bout Harmansz., Jan ende Joost Pouwelssoonen gebroeders up manendach den 12en october laestleeden inde kermisse van Waddincxveen heur vervordert hebben seer moetwillichlicken ende fortselicken aen te ransen zeeckere personen als eerst inde herberge vande Werelt staende aen de Goutcade in Thuyl alwaer zij ingecoomen sijn opte middach ontrent 12 uyren naedat zij een poos daer gedroncken

fol. 105

hadden hebben gewilt dat de luyden die daer saten haer gelach souden betaelen waerover sij moeyten maecten ende crackel sochten. Ende daer vandaen scheydende hebben terstont opte voorsz. Goutcade angevallen ende wilden gelt hebben van een huysman ofte wever van Stolkwijck die haer dat nyet gevende hebben hem daer naer in 't voorhoofd ende neus zeer deerlicken gegrieft ende alsdoe daer eenige passanten verbij quamen die haer vraechden waeromme sij den ouden man alsoe gequetst hadden en antwoorden nyet maer vlouckten ende saeckerden seer grijpende in een wege steenen op ende wierpen de passanten daarmede naer 't lijff, zulcx datter eenige genootsaecht waren, om hem van hare dolheyt ende furie te salveren over een sloot te springen ende d' andere met lopen haer te ontgaen. Bedrijvende voorts in 't gaen nae de stadt toe seer groote moeytwille, ransende eenen yegelicken aen die haer tegens quamen. Ende alzoelc etc. als de voorgaende sententie. Bannende voort de voorn. Bout Harmansz., Jan ende Joost Pouwelssoonen defaillanten uyte Landen van Hollandt ende Westvrielant den tijt van 25 jaren, sonder binnen de zelve tijt daerinne te mogen comen off converseren op pene van meerder correctie ende verclaren alle heure goederen indien sij eenige hebben verbuert ten profijte vanden hoge Overicheyt. Gepronunchieert ut supra.

fol. 105

uytgeschreven voor den bailliu

Alsoe Davidt Bartelsz. anders genaemt Schoon Davidtgen tegenwoordich gevangen voor schepenen bekend heeft hoe dat hij opden 25en novembris anno 1600 veertien binnen de stadt van Haerlem ter saecke hij buyten de selve stadt van Haerlem inden Voorhoute onder den banne van Heemstede seeckere dieven ende geboufte aengehouden hadde sulcx dat seeckere gestolen goederen uyt sijnen huysse waeren becomen, gecondemneert is geweest openbaerlicken te staen op 't schavot ende aldaer aen te syen de correctie die andere sijne medegevangens werden aengedaen ende voorts gebannen uyt de stadt Haerlem ende de Vrijheyte vanden mitsgaders die jurisdictie van Rijnlandt ende Kennemerlandt den tijt van

fol. 105v

twaelff jaeren sonder binnen den selven tijt weder daer inne te coomen op peijne van noch swaerlijcker gestraft te werden. Ende van dat hij gevangen 't selve bannissement niet en hadde naer gecomen maer in verachtighe vande justitie evenwel was blijven woonen inden voorsz. Voorhoute in sijne voorige woonplaetse coomende onder de ambachtsheerlijckheyt van Heemstede ende dan Bailiusschappe van Kennemerlandt even binnen de stadt Haerlem soo bij dage als bij avondt dragende bij hem des avonts een sabel ofte geweer dat hij daeromme bij die vande Gerechte van Haerlem voorsz. op den 16en january 1600 ende vijftien gecorrigeert is geweest weder omme openbaerlijck te worden geschavotteert ende wederomme gebannen uyt de voorsz. stadt Haerlem ende vrijheyte vanden mitsgaders de jurisdictie van Rijnlandt ende Kennemerlandt den tijt van 25 jaren te ruymen de stadt ende de Vrijheyte vanden binnen daechs sonneschijn ende de andere jurisdictien binnen drie dagen sonder binnen den selven tijt daer weder inne te coomen op peijne van openbaerlijcken op 't schavot met roden gegeesselt ende wederomme gebannen te worden andere ten exemple. Ende omdat hij gevangen 't selve bannissement niet en hadde geobedieert maer 't selve moetwillichlijcken overtreden ende weder binnen de selve stadt Haerlem was gecoomen in cleynachting vande justitie ende de sententie vanden gerechte voorsz. Dat hij daeromme op den 24en novembris anno 1600 vijftien voorsz. bij den voorsz. gerechte van Haerlem gecorrigeert is gebracht te werden op 't schavot voor den stadthuysse staende ende aldaer bij den scherprechter met roeden wel strengelijck gegeesselt ende voorts van nieuws gebannen uyt de stadt Haerlem ende de Vrijheyte mitsgaders de jurisdictie van Rijnlandt ende Kennemerlandt den tijt van 25 jaren te ruymen de stadt ende de Vrijheyte binnen daechs sonneschijn ende d' andere jurisdictien binnend rie dagen sonder daer weder inne te coomen oppeijne van wederom openbaerlijcken gegeesselt ende vorder gestraft te worden naer gelegentheyte vander saecke. Ende hoewel den gevangen wel behoort hadde hem met het gunt voorsz. te houden voor gewaerschout ende te blijven uyt de plaetsen daer hij tot driemaelen toe gebannen was mitsgaders hem te wachten van vorder quaet t' schijnt nochtans

fol. 106

Dat hij echter daer op niet passende hem van quaet tot arger heeft begeven comende niet alleen weder ter plaetse daer hij uyt gebannen is maer oock soeckende met listen de goede luyden 't heure te benemen als hebbende op den selven dach van gevanckenisse alhier in seecker coomanshuys gestoolen een Engelsche vijfstuyvers penningh dien hij achterhiel van 't gelt dat hem gegeven worde tot wisselinge van een spaense matte dien hij niet anders als voor achtenveertich stuvers wilde gewisselt hebben ende de luyden sulcx niet willende

doen hem de selve hebben wedergegeven behalven dat hij op noch andere twee plaetse daer hij de selve spaensche matte mede gewisselt wilde hebben achtergehouden soude mogen hebben ende op sijne examinatie niet en heeft willen bekennen, alle 't welcke saecken sijn van seer quader consequentie die geensins behooren geleden maer strengelijcken gestraft te worden anderen ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inde naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende graefflickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt hebben Davidt Bartelsz. gevangen alhier gecondemneert ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelijcken gegeesselt te worden ten bloede toe tot discretie van schepenen bannende hem voorts iut de Landen van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt den tijt van ses eerstcomende jaren te ruymen dese stadt ende de vrijdom vanden binnen daechs sonneschijn ende d' andere binnen drie dagen sonder binnen de selve tijt weder daerinne te mogen comen op peijne van meerder correctie ende verclaeren alle goederen indien hij eenige heeft verbeurt ten profijte vande Graefflickheyt voorsz. Gepronunchieert ter vierschaer den 28en aprilis anno 1600 zestien, present den bailliu, Vlacq ende Crabeth, schepenen, Jan Adriaensz. de Vrije, schepenen geintheemt, Steenwijck, Wantslager, Bos ende Hoornbye, schepenen.

fol. 106v*uytgeschreven voor den bailliu*

Alsoe Lijsbeth Neelen van Mechelen¹ jegenwoordich gevangen, voor schepenen bekend heeft dat zij haer vervordert heeft gehad, eenen Hans Vereyck waert tot Amsterdam daer zij haer bij verhuurt hadde te woenen ende vier maenden bij gewoont heeft te benemen drie laeckens, een vrouwenrock, een halff dosijn servietten, een vrouwschorteldoek, een halff dosijn fluwijnen ofte cussesloopen, een fluweele borstlijffgen, twee vrouwenragen, twee vrouwenhemden, een vrouwenjackgen ende andere goederen meer ende d' zelve te vervoeren ende eensdeels te brengen inde Lombert alhier daerop zij zes gulden geleent ende ontfangen heeft. Ende alsoo 't saeck is van quader consequentie die niet ben behoort geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt hebben de voorsz. Lijsbet Neelen alhier gevangen gecondemneert ende condemnieren haer mits desen in open vierschaer ten aensien van eenen iegelicken te vallen op beyde haer knien ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Bannende haer voorts uytter Goude ende de vrijdomme vanden tijdt van vijff jaren te ruymen binnen daechs sonneschijn zonder middeler tijdt weder inne te mogen comen op pene van meerder correctie ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse ende de misen vande justitie, indien zij de macht heeft diet te betaelen. Gepronunchieert ter

fol. 107

vierschaer den 18en juny anno 1600 ende zestien, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Bos.

fol. 107*uytgeschreven voor den bailliu*

Alsoe Gooltgen Jansdr. inde wandelinghe onder de Calissen genaemt Lange Maey gebooren tot Vlissingen jegenwoordich gevangen oudt ontrent 27 jaren voor schepenen bekend heeft dat sij gevangene om haer quaet leven ende quade wercken achtmael gevangen, dryemael gegeselt ende eens gebrantmerct ende gebannen is geweest, als tweemael tot Wourden daer se telcken gegeselt ende eens gebrantmerct is mitsgaders dertich jaren gebannen. Item eens tot Haestrecht daer se mede gegeselt ende gebannen is, dryemael tot Schoonhoven² alwaerse de leste gevanckenisse alwaerse de steen droech, eens tot Dordrecht ende eens tot Utrecht. Ende hoewel sij behoort hadde haer selven tot deuchde te schicken ende te vertrecken uyte landen daer se gebannen was. 't Schijnt nochtans dat sij daerop nyet passende echter noch gebleven is inde selve landen ende plaetsen daer se uyt gebannen is, lopende alomme met dieven ende calissen 't geheele lant deur vande ene plaetse in d' ander bedelen laetende haer oock met grote troupes vinden op doormalen, kermissen, bruyloften ende ander vetgens, ende doende de huysluyden alsulcken overlast dat die nyet om te verdragen en sijn contrarye die placaten op 't stuck vande vagabunden ende lantloopers gemaect ande alsoo sulcx saecken sijn van quader consequentie, die niet en behooren geleden maer gestraft te worden ander ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graefflickheyt van Hollandt, Seelant ende Westvrieslant hebben de voorsz. Gooltgen Jans gecondemneert ende condemnieren haer bij desen gebracht te worden achter op 't schavot deser stede ende aldaer wel strengelicken te worden gegeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen mitsgaders gebrantmerct op haer rechter schoer, bannende haer voorts uyte Landen van Hollandt ende Westvrieslant haer leven lang geduyrende, te ruymen deser stede binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drye eerstcomende dagen sonder weder daer inne te mogen comen ofte converseren op peijne vande galge ende verclaren alle haere goederen indien zij eenige heeft verbeurt ten

¹ Mechelen, prov. Antwerpen, België.

² Mogelijk identiek aan Maey Jansd alias Groote Maey op 23-05-1612 in Schoonhoven wegens banbreuk, landloperij en bedelarij veroordeeld. Zie hiervoor: SAMH, *Schoonhoven, 1058.82*, fol. 138. Slechts één vonnis bekend.

profijte vande hoge Overicheyt. Gepronunchieert ter vyerschaer opten 16en july 1616, present den bailiu ende alle de schepenen.

fol. 107

*uytgeschreven voor den
bailliu*

Alsoe Trijn Abbes geboren tot Lieuwaerden jegenwoordich gevangen voor schepenen bekend heeft dat sij om haer quaet leven ende

fol. 108

quade feyten 't St. Jan lestleden een jaer tot Haerlem in besloten gevanckenisse gegeeselt ende gebannen is, ende hoewel sij behoort hadde alsdoen te vertrecken ende haer van 't quaet leven t' onthouden, 't schijnt nochtans dat sij sulcx niet en heeft gedaen maer haer van quaet tot erger begeven als hebbende haer begeeven bij verscheyden dieven ende lantlopers vercoopende daer vooren de goederen die d' selve de goede luyden hebben bestolen, ende genietende daer van haer proffijt. Soo dat sij daer nae ontrent carsmis lestleden met eenige dieven daervan den eenen worde gehangen tot Swammerdam alwaer sij openbaerlick geselselt ende gebannen is dat sij oock daer nae ontrent paeschen lestleden tot Utrecht gevangen ende gebannen is ende noch ontrent twee maenden geleden tot Leerdam gevangen ende met bannissement is ontslagen. Ende gemerckt sij wel behoort hadde haer van quaet te onthouden maer ter contrarie heeft haer weder bij de calissen ende dieven begeven lopende dan mitten eenen een weeck twee off drye ende dan mitten anderen leydende alsoo een onordentelick beestelick leven in allen schijn off sij op Godt noch sijn gebot niet en pasten, hebbende oock voor de selve dieven verscheyden gestolen goederen vercocht ende heur gewin daervan gehadt als hebbende inde winter lestleden twee slaepplaeckens inde Lombert binnen deser stede gebracht daer sij twee gulden op hadde die bij seeckere dieven gestolen waren neffens noch een cussesloop, twee schorteldoecken, twee off drye mutsen ende een paer laersen die sij gevangen eensdeels in een huys tot Boscoop heeft gebercht ende eensdeels aen een vrou aen den Leckerkercksen dijk gegeven heeft. Item dat se noch binnen dese stede onlangs met eene Sara aen eenige uytdraechsters heeft vercocht twee slaepplaeckens voor drie gulden vijf stuvers, noch twee slaepplaeckens voor twee gulden off een stuver off twee meer ende een vrouwenhemde voor acht stuvers die bij seeckere dieven gestolen waren neffens noch twee schorteldoucken die sij hebben behouden. Item dat se in Raemburch¹ recht voor haer gevanckenisse met haere complycen tot een huysman heeft helpen nemen twee seelden uyt een houwer legende aen de walle vast gemaect die sij aldaer tot een anderen huysman hebben gecoocht ende gegeten, dat sij noch voor seeckeren dyeff tot Rotterdam inde Pannekoextraet inde Passer vercocht heeft een vrouwenschort, een schortecleet ende twee cussesloopen voor vyer gulden twee stuvers daer sij gevangen vijf stuvers van hadde voor haere moeten². Item dat sij noch tot Leyden vercocht heeft een vrouwenschort voor 26 stuvers. Item een slaepplaecken

fol. 108

mede voor 26 stuvers ende een silvere knoop ende een silvere kettingen uyt een tas voor 3 gulden vijff stuvers die bij seeckeren dieff gestolen waren ende daervan sij voor heur moijten vijff stuvers heeft gehat. Ende dat sij noch tot Leyden vercocht heeft twee cussesloopen voor eene gulden 10 stuvers die mede bij seeckeren dyeff gestolen ende haer gegeven waeren om vercocht te worden ende alsoo sulcx saecken sijn van quader consequentie die niet en behooren geleden maer gestraft te worden anderen ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graefflicheyt van Holland, Seelant ende Westvrieslant hebben de voorsz. Trijn Abbes gecondemneert ende condemnieren haer bij desen gebracht te worden achter op 't schavot deser stede ende aldaer wel strengelicken te worden gegeeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen mitsgaders gebrantmerckt op haer rechter schoer, bannende haer voorts uyte Lande van Holland ende Westvrieslant den tijt van vijff ende twintich eerstcomende jaeren te ruymen deser stede binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drye eerstcomende dagen sonder weder daer inne te mogen comen ofte converseeren op peijne vande galge ende verclaren alle haere goederen indien sij eenige heeft verbeurt ten profijte vande hooge Overicheyt. Gepronunchieert ut supra.

fol. 108

*uytgeschreven voor den
bailliu*

Alsoe Matheus Jansz. onder de calisen genaemt den Vlaemschen Boer vander Monde in Vlaenderen³ jegenwoordich gevangen oudt ontrent 20 jaren voor schepenen heeft bekend dat hij om sijn quaede leven ende quade feyten sevenmael gevangen is geweest, als eens tot Dordrecht ontrent drye jaren geleden, daer hij

¹ Raemburch, Randenburg, een buurtschap behorende tot de gem. Reeuwijk, Zuid-Holland.

² Sic, voor haere moeten, lees: voor haere moeyten?

³ Dendermonde, prov. Oost-Vlaanderen, België.

gebannen is vyer jaren. Item ontrent een jaer geleden tot Berchambacht daer hij mede gebannen is ontrent acht dagen daer nae tot Utrecht daer hij uytgegeesselt is. Item in decembris lestleden tot Rotterdam daer hij openbaerlicken gegeesselt ende gebannen is. Item een maent daer nae tot Delft daer hij in schepencamer gegeesselt ende voorts gebannen is. Noch opte Hoeff ontrent Alckmaer inde vaste lestleden daer hij mede gegeesselt ende gebannen is ende ontrent veertyen dagen voor sijne gevanckenisse alhyer tot Monnickendam alwaer hij insgelijcx gegeesselt ende tyen jaeren gebannen ende hoewel hij gevangen wel behoort hadde hem te wachten van meerder quaet te doen, is nochtans alsoo dat hij dat nyet en heeft gedaen maer heeft met eenen Harman Harmansz. alhyer mede gevangen soo hij tot Munnickendam alwaer den selven Harman Harmansz. mede gegeesselt ende gebrantmerct was ontslagen waren ontrent Haerlem vande bleyck hebben gestolen twee mans cragen ende twee vrouwen cragen daarvan sij twee cragen tot Leyden vercocht hebben voor elff stivers. Item d' eene wechgeschoncken ende d' ander selff gehouden. Item dat se ontrent Wesip off Diemen vande bleyck

fol. 108v

hebben gestolen noch drye cragen daarvan sij twee cragen tot Amsterdam hebben vercocht voor twaelff stivers ende d' eene behielden behalven dat hij op sijne andere gevanckenisse heeft verswegen dat hij met sijne complicen aen de Lange Weyde¹ seecker huysmans huys inde winter lestleden heeft helpen opbreecken alwaer sij een dat deur de muyr braecken daer sij in huys sijn gekropen ende hebben daer uyt genomen eenen silveren onderriem, een paers ende linne schorteldoek, vijff off ses hemden, drye ofte vyer laeckens ende een tas daer drie off vyer gulden aen gelt in was. Welck gelt sij tot Jacobswoude hebben verdroncken ende is een van sijn complicen met het andere gelt deur gegaen oock dat hij onlangs in Raemburch tegen een huysman die hem geen eeten en wilde geven heeft geseyt: "Als 't u vergeten sal wesen, sal 't mij noch wel heugen", in schijn off hij wilde seggen dat hij 't den huysman wel soude verleeren ende dat hij mede twee off drie dagen voor sijn gevanckenisse alhyer met sijn complice in Raemburch van seecker huysman hebben genomen uyt een houwer die aldaer aen de walle vast gemaect was twee seelden die se tot een ander huysman hebben gecooct ende gegeten. Ende alsoo sulcx saecken sijn van quader consequentie die geensins geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graefflicheyt van Hollant, Seelant ende Westvrieslant hebben den voorsz. Matheus Jansz. gecondemneert ende condemnieren hem mits desen te werden gebracht achter op 't schavot deser stede ende aldaer wel strengelicken te werden gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen ende gebrantmerct op sijn eene schoer ende alsdan weder binnen te werden gebracht soo lange tot dat een ander hier mede gevangen gegeesselt sal wesen ende daer nae andermael wel strengelicken gegeesselt te worden tot discretie als vooren ende gebrantmerct op sijn ander schoer. Bannende hem voort uyte Lande van Hollant ende Westvrieslant sijn leven lang geduyrende te ruymen deser stede binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binne drye eerstcomende daegen sonder weder daer inne te mogen comen ofte converseren op peine vande galge ende vercleren sijne goederen, indyen hij eenige heeft verbeurt ten profijte vande hooge Overicheyt. Gepronuncieert ut supra.

fol. 108v

uytgeschreven voor den bailliu

Alsoe Jochim Melchiorz. van Edam out ontrent 21 jaeren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekent heeft hoe dat hij om sijn quade leven ende quade feyten inde maert lestleden alhyer gevangen ende in besloten camer gegeeselt is geweest noemende hen Jacob Jansz. van Melij ontrent Edam, dat hij ontrent veertyen dagen te vooren aleer hij hier gevangen worde tot Dordrecht oock gevangen is geweest

fol. 109

alwaer hij uyte gevanckenisse is gebrocken ende Jochim Fredricksz. heeft laten nomen, zouckende alsoe de justitie te verblinden, om dat hij over sijn quade feyten nyet en zoude worden gestraft. Dat hij oick inde gevanckenisse alhyer voor de justitie schrickelicken gelogen heeft, daerover hij nyet alleen hem zelve maer oick Schepenen grootelix beswaert zoude hebben, indyen men met voorsichticheydt nyet en hadde vernomen nae 't gundt hij zeyde gedaen te hebben, ende hij naderhandt bekendt heeft gelogen te sijn. Behalven dat hij verscheyden dyeveren ende huysbraecken heeft helpen doen. Als hebbende recht voor zijne gevanckenisse tot Raemburch met zijne complicen tegen wille vanden huysman helpen stelen twee zeelden uyt een houwer ofte cribbe dye aen de walle vast gemaect was. De welcke zij op een ander hebben gecooct ende gegeten. Item dat hij inde wijnter lestleden inde Lange Linschoten tot een huysman in 't achterhuys gestolen heeft een paer cousen. Item tot Rotterdam uyt een schip dat hij hulp lossen een buyl daer een stuck van achten² in was, dye hij uyt des schippers brouck nam leggende in 't schip. Item dat hij aen den dijck ontrent Oudewater met sijn complicen gestolen heeft vande bleyck vyer slaepplaeckens de welcke zij in een herberch aen Tappersheul³ daer den Oliphant uytsteect hebben vercocht voor zes gulden, daarvan zij drye gulden inde handt ende drye gulden verdroncken hebben gehad. Item dat hij aen den Leckerkerckschen dijck met sijn complicen de duer van zeecker

¹ Lange Weijde, Langeweide, een buurtschap behorende tot de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in de provincie Zuid-Holland.

² Stuck van achten; Spaanse zilveren munt ter waarde van 8 realen of 48 stuiver.

³ Tappersheul, buurtschap behorende tot de gemeente Oudewater in de provincie Utrecht.

huys hebben geopent duer een glas dat zij aen stucken braecken, ende hebben uyten huys genomen een brouck den welcken in 't achterhuys lagh voer de knechts bedde dye daer op lach en slyep. 't Welck inde winter lestleden is gescheydt op een nacht ontrent ten elff off twaelff uyren. Item dat hij inde voorsz. herberge heeft helpen verdrincken twee hemden voor twee gulden, dye zij genomen hadden ontrent Slupick. Item dat hij noch aen den Leckerkerckschen dijck heeft helpen steelen vyer slaepplaeckens dye bij zijne complicen uyt een achterhuys daer se te droogen hingen worden gehaelt, ter wijlen hij gevangen met een ander complice aen de voorduer om een stuck eetens badt, welcke laeckens zij tot Rotterdam hebben vercocht voor acht gulden. De welcke zij in een herberge buyten Rotterdam hebben verdroncken. Item dat hij inde naewijnter lestleden aen de Corte Linschoten met zijn complicen heeft helpen opbreecken op een nacht ontrent ten twaelff uyren een duer van een huysmans huys, alwaer zij in huys gaende gestolen hebben een blauwen rock onder met

fol. 109v

met een trijpen boort, ende een craech dye een van zijne complicen tot Rotterdam inde Lombert heeft doen brengen daerop zij zes gulden hebben ontfangen. Item dat hij tot Lerckerkerck met zijn complice uyt een vooronder van een schip heeft helpen steelen een brouck dye zij inde herberge aen Tappersheul hebben verdroncken voor twee gulden. Dat hij noch met zeeckere andere complicen inde sin heeft gehadt tot Leckerkerck een huysbraeck te doen, daer zij van meenige waren de muyr met een ijsere eechdetant¹ duer te breecken dan zijn daer van gescheyden zonder yet uyt te richten. Dat hij noch mit zijn complicen is geweest aen den Lerckerkerckschen dijck daer zij aen de achterduer doende waren om dye op te breecken, dan overmits de luyden zulcx gewaer worden zijn van daer gescheyden. Item dat hij met zijne complicen in Beyerson² een huys heeft opgebroocken, alwaer zijne complice de duer met geweld met de eechdetant opwon³, zonder dat zij daer yet uyt hebben gericht overmits de luyden dat gewaer werden. Dat hij noch achter Wourden aen den hoogen Dyck gestolen heeft twee hemden, daarvan 't eene bij hem ende 't ander bij zijn complice aegetrocken worde, de welcke zij haelden uyt een achterhuys, daer zij om een stuck eetens quamen bedelen, ter wijlen de vrou in 't voorhuys huer een stuck gingh halen. Item dat hij ende zijn complicen in Benscoop zeeckeren huysman dye huer geen eeten en wilde geven, gedreycht hebben, dat zij d't selfs wel zouden comen halen. Ende dat erger is, dat zij onlanx tot Reeuwijck zijnde een huysman hebben gedreycht zijn huys aen brandt te leggen, omdat hij huer nyet geven en wilde 't gundt zij begeerden, ende alsoe 't selve zaecken zijn van quader consequentie dye nyet en mogen geleden maer strengelick gestraft behoren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Seelandt ende Westvryeslandt) den voorsz. Jochim Melchiorz. gecondemneert hebben ende

fol. 110

condemneren hem mits desen gebracht te worden achter 't stadthuys op 't schavot met een coorde om den hals, ende aldaer wel strengelicken gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen, ende gebrantmerct op zijn eene schour, ende alsdan weder binnen gebracht ende daer te blijven zoe lange tot dat een ander vande gevangens gegeesselt zal weesen, ende daer nae andermael wel strengelicken gegeesselt te worden tot discretie als vooren ende gebrantmerct op zijn ander schour. Bannende hem voort uyte Landen van Hollandt ende Westvryeslandt, zijn leven langh geduyrende. Te ruymen dese stede binnen daechs sonneschijn, ende d' voorsz. landen binne drye dagen eerstcomende, sonder weder daerinne te mogen comen off converseren, op pene vande galge ende verclaren alle zijne goederen indyen hij eenige heeft verbuert ten profijte vande hooghe Overicheydt. Gepronunchieert ter vyerschaer opten zestyenden july anno 1600 zestyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 110

*uytgeschreven voor
den bailliu*

Alsoe Harmen Harmensz. van Doesenbrugge in Westphalen⁴ jegenwoordich gevangen oudt ontrent 23 jaren bekendt ende beleden heeft, hoe dat hij ontrent nieujaer lestleden tot Utrecht gevangen, gegeesselt, gebrantmerckt ende voorts gebannen is. Ende dat hij tot Monickendam ontrent veertyen dagen voor zijne gevanckenisse alhyer mede gegeesselt, gebrantmerct ende gebannen is. Ende hoewel hij gevangen wel behoordt hadde hem tot beternisse te schicken, ende te vertrecken uyte plaetsen daer hij gebannen is geweest. Dat hij nochtans zulx nyet en heeft gedaen, maer is gebleven inde zelve plaetsen daer hij uyt gebannen was, gaende al weder zijn oude gangen. Bekennende de goede luyden 't heure, als hebbende terstondt nae dat hij uyte gevanckenisse aldaer was ontslagen met eenen Matheus Jansz. alhyer mede gevangen gestolen drye cragen ende dat zij ontrent Haerlem aen de duyncant vande bleyck hebben genomen mede drye cragen, daarvan zij de twee tot Leyden hebben vercocht voor elff stuvers ende hebben de derde wech gegeven. Ende dat hij mede heeft helpen nemen zeeckere twee zeelden in Raemburch uyt een houwer, dye aen de walle vast lach, dye se

¹ GTB. Eechdetant, een tand van een eg.

² 't Beijersche, gem. Krimpenervwaard, Zuid-Holland.

³ *Ibidem*. Opwon, opwinnen; openkrijgen, met moeite opendoen.

⁴ Duisburg, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.

fol. 110v

aldaer op een andere plaets hebben gecooct ende gegeeten, behalven dat hij op zijn andere gevanckenissen heeft verswegen dese naevolgende dyeverijen ende huysbraeck (als eerst dat hij met zijn complicen een dagh vyer off vijff te voeren eer hij tot Monickedam gevangen worde) aen de Lange Weyde heeft helpen steelen twee kisten daer uyt zij hebben gehaelt vyer wambaysen, twee broucken, drye paer cousen, twee hoeden, twee off drye nuedoecken, vyer off vijff cragen ende veertyen off vijftien gulden aen gelt, het welcke zij aen den draey¹ aen geen zijde Utrecht hebben gedeelt. Welcke kisten zij uyten huysen aldaer haelden duer de duer dye bij een van huere complicen van binnen was open gedaen dye duer een gat vande muyr was gecropen. 't Welck zij met een eegdetant hadden opgebroocken. item dat hij met zijne complicen aen de Weeren ontrent Amsterdam duer een veynster dat aen stondt inde Vastelavontdagen leestleden heeft gestolen een swart wambaeyns ende een brouck, de welcke een van zijne complicen met een haeck duer 't veynster haelde. Dat hij gevangen oick opten zelven nacht aldaer in een huys helpen nemen heeft een tappers [mutsachtgen] ende twee cragen, alwaer bij een van zijne complicen de duer worde open gedaen, dye ter zijden duer de koegroup in huys was gecropen. Item dat hij noch recht te voeren eer hij tot Utrecht gevangen worde met een complice inde [drent] van een huysmans knecht daer zij bij slypen heeft helpen steelen tyen gulden aen geldt. item dat hij opten zelve nacht zoo zij aen den weever den brouck ende wambays gestoolen hadden met zijn complicen aen Weerthuyzen² aen een huys is geweest, daer zij ingebroocken zouden hebben, indyen de luyden zulx nyet gewaer en hadden geworden. Item dat hij met zijn complice in Grueningerlandt gestolen heeft een hoet dye te zijden de duer hingh daer hij mit zijn complice tot de schout

fol. 111

van Gerffscoop³ vande bleyck gestolen heeft twee hemdens. Dat hij noch mitten zelven complice twee jongens hemdens heeft gestolen mitsgaders dat hij met noch een andere drye gasten ontrent Ouwerkerck bij Amsterdam aen een huys geweest is, daer den eenen de coeduer in 't achterhuys open stack alwaer zij meenden te steelen dan omdat den hondt baste zijn daer van gescheyden, zonder yet uyt te richten, ende alsoe dit alles zaecken zijn van quade consequentie, dye nyet en mogen getolereert maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Harmen Hermensz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter 't stadthuys op 't schavot met een coorde om de hals, ende aldaer wel strengelicken te worden gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen, ende alsdan weder binnen gebracht ende aldaer te blijven zoe lange tot dat een ander vande vangens gegeesselt zal weesen, ende daer nae andermael wel strengelicken gegeesselt te worden tot discretie als vooren ende gebrandtmerct op zijn eene schour. Bannende hen voort uyt de Lande van Hollandt ende Westvrieslandt. zijn leven langh geduyrende. Te ruymen dese stede binnen daechs sonneschijn ende d' ander landen binnen drye eerstcomende dagen, zonder weder daerinne te mogen comen off converseren pene vande galge ende verclaren alle zijne goederen indyen hij eenige heeft verbuert ten profijte vande hooghe Overicheydt. Gepronunchieert ter vyerschaer opten 16en july anno 1600 zestyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 111

*Uytgeschreven voor den
bailliu*

Hendrick Jansz. van Gent

Alsoe Hendrick Jansz. van Gendt in Vlaenderen oudt ontrent

fol. 111v

16 jaeren jegenwoordich gevangen bekendt heeft dat hij gezondts lichaems heeft gaen bedelen, mitsgaders dat hij hem begeven heeft bij openbare dyeven, nyet zonder merckelicke suspitie van mede gestolen te hebben, contrarie den placaten op 't stuck vande vagabunden, landtloopers ende gesonde bedelaers geemaneert, 't welcke zaecken zijn van quade consequentie dye nyet en mogen getolereert maer behoren gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt) den voorn. Hendrick Jansz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer aen te zyen de justitie dye aen andere vangens alhyer zal worden gedaen, ende alsdan ter camer te comen ende te vallen op beyde sijne knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Bannende hem voorts uyt der Goude ende de vrijdomme vandyen den tijdt van vijff eerstcomende jaren. Te ruymen binnen daechs sonneschijn, zonder interim weder daerinne te mogen comen op pene van van meerder correctie ende condemnieren hem inde costen vande vangenis en mysen vande justitie indyen hij de macht heeft dye te betalen. Gepronunchieert ter vyerschaer den 16en july anno 1600 zestyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

¹ *Ibidem*. Draai. Draaibrug.

² Weerthuyzen; Waardhuizen, gem. Woudrichem, Noord-Brabant ?

³ Gerffscoop, thans ?

fol. 111v*uytgeschreven voor den
bailliu***Symon Cornelisz. van Delft**

Alsoe Symon Cornelisz. van Delft jegenwoordich gevangen oudt ontrent 26 jaeren bekendt heeft gezondts lichaems ten platten lande gaen bedelen te hebben. 't Welck is contrarie 't placacet op 't stuck vande vagabunden, Landtloopers ende gezonde bedelaers geemaneert

fol. 112

weesende zaecken van quade consequentie dye nyet en behooren geleeden, maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelckheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvryeslandt den voorsz. Symon Cornelisz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen in besloten camer te vallen op beyde zijn knyen ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Ende condemnieren hem binnen daechs sonneschijn te vertrecken uyt der Goude ende de vrijdomme vandyen sonder inden tijdt van twee eerstcomende jaeren weder daer inne te mogen comen op pene van meerder correctie. Ende condemnieren hem inde costen vande gevangenis en de mysen vande justitie indyen hij de macht heeft dye te betalen. Gepronunchieert ter vyerschaer den 16en july anno 1600 zestyen, present den bailliu ende alle Schepenen.

fol. 112*uytgeschreven voor den
bailliu***Andries Trijpel,
Marritgen Pyeters**

Alsoe Andries Trijpel ende Marritgen Pieters zijn huysvrouw inwonende deser stede een gestolen silver vergult soutvat, 't welck aen stucken gebroocken was, mit een zilver verguldt decksel ende een oor van een steene cruyck wegende 't samen over de vijffentwintich ende een halff loodt¹ geestimeert waerdich te weesen ontrent veertich gulden. Gecoct gehadt hebbende voor veertyen gulden, als huer gevraecht worden off zij sulx onder huer hadden, 't selve missaect hebben², ende nochtans duer instantie naderhandt voortgebracht ende gerestitueert. Sulx dat nyet zonder suspitie is, dat zij ten tijde als zij d't cochten wel wisten off vermoeden dat se gestolen waren. Ofte ten minsten zulx wel behoorden te vermoeden. Soo is 't dat schepenen (doende recht onden name ende van weegen de hooghe Overicheydt) d' voorsz. Andries Trijpel ende Marritgen Pyeters zijn huysvrouw gecondemneert hebben ende condemnieren huer mits desen binnen Besloten camer te vallen op beyde huer knyen ende Godt ende de justitie te binnen om vergiffenisse

fol. 112v

ende te betalen de costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie, ende verstaen dat zij geen restitutie en zullen hebben van 't gelt bij huer daer vooren gegeven. Actum in schepencamer den 23en july anno 1600 zestyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 112v*uytgeschreven voor
den bailliu***Godefroy Goffyn van Roe in 't Landt van
Luyck, Franchoyse van Nij**

Alsoe Godefroy Goffyn van Roe in 't Landt van Luyck³ oudt datich jaren⁴ ende Franchoyse van Nij oudt 23 jaren off elx daer ontrent jegenwoordich gevangen bekendt ende beleden hebben, dat zij gezondts lichaems hebben gaen bedelen ende dat zijn ongetrout mitten anderen ommegeen ende converseren, contrarie de placaten daer van zijnde. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van weegen de hooge Overicheydt ende Graeffelckheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvryeslandt den voorsz. Godefroy Goffyn ende Franchoyse van Nij gebannen hebben ende bannen huer mits desen uyer Goude ende de vrijdomme vandyen den tijdt van vijff jaren te ruymen binnen daechs sonneschijn, zonder inde zelve tijdt weder daerinne te mogen comen op pene van gegeesselt te worden, ende condemnieren huer inde costen vande gevangenis en de mysen vande justitie

¹ Over de vijffentwintich ende een halff loodt; meer dan 395,5 gram.

² GTB. Missegeen, 't selve missaect hebben. Gezegd dat het niet waar is.

³ Rodt, gem. St. Vith, prov. Luik, België ?

⁴ Sic, datich jaren, lees: dartich jaren.

indyen zij de macht hebben dye te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thyendeweichspoort den 29en july anno 1600 zestyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 112v

*uytgeschreven voor
den bailliu*

Rutgert Blacki Schotsman

Alsoe Rutgert Blacki Schotsman oudt ontrent 76 jaren ende Jan Griffen Engelsman oudt ontrent 50 jaren, jegenwoordich gevangen heur vervordert hebben gesonts lichaem te gaen bedelen contrarie de placcaten op 't stuck vande bedelaers geemaneert. Soo is 't dat schepenen inden name ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graefflickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, de voorsz. Rutgert Blacki ende Jan Griffen geordonneert hebben ende ordonneren heur bij

fol. 113

desen binnen daechs sonneschijn te vertrecken uyter Goude ende de vrijdomme vandien zonder daer inne weder te comen, op peijne van meerder correctie. Actum ende gepronunchieert opte Thiendeweichspoort den 19en aprilis 1600 zestyen, present den bailliu, Johan Vlacq d' Oude, Pieter Woutersz. Crabeth, Dirck Jansz. Steenwijck, Jacob Adriaensz. Bos ende Volkart Pietersz. Hoorenbye, schepenen.

fol. 113

*uytgeschreven voor den
bailliu*

Jan Gerritsz. van Schoterboer in Vrieslandt

Alsoe Jan Gerritsz. van Schoterboer in Vrieslandt¹ oud 18 jaren, Abraham Michielsz. van Deventer oud mede 18 jaren ende Grietgen Aelbertsdr. van Sutsveen² oud 20 jaren, off elx daer ontrent jegenwoordich gevangens voor schepenen bekent ende beleden hebben dat se gesonts lichaems hebben gaen bedelen zoo ten platten lande als inde steden, hebbende oock den voorsz. Jan Gerritsz. ende Grietgen Aelbertsdr. heur laeten vinden op verscheyden dootmalen, kermissen ende anders strijdende directelicken tegens den placcate op 't stuck vande vaggabunden ende bedelaers geemaneert, behalven dat oock denzelven Jan Gerritsz. ende Grietgen Aelbertsdr. met malckanderen huys gehouden hebben zonder getrouwt te zijn, 't welcke zaecken zijn van quader consequentie die geensins behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelickheyt vanden Holland³, Zeelandt ende Westvrieslandt de voorsz. Jan Gerritsz. ende Abraham Michielsz. gecondemneert hebben ende condemnieren heur mits desen in besloten camer alhier bij des 's heren dienaers gegeesselt te worden ten bloede toe tot discretie van schepenen ende bannen heur uyter Goude ende de vrijdomme vandien den tijdt van vijff eerstcomende jaren, te ruymen binnen daechs sonneschijn zonder middeler tijdt weder daer inne te comen op pene van meerder correctie. Ende ordonneren voorts de voorsz. Grietgen Aelbertsdr. mede uyter Goude ende de vrijdomme vandien te vertrecken binnen daechs sonneschijn zonder daer weder inne te comen binnen vijff eerstcomende jaren op pene van meerder correctie, ende condemnieren

fol. 113v

d' zelve gevangens inde costen vande gevanckenisse ende de misen vande justitie indien zij de macht hebben die te betaalen. Actum den 26en aprilis, present den bailliu, Johan Vlacq d' Oude, Pieter Woutersz. Crabeth, Dirck Jansz. Steenwijck, Jan Henricxsz. Wantlager, Jacob Adriaensz. Bos ende Volckart Pietersz. Hoornbye, schepenen.

fol. 113v**Arendt de Vryes jongesal**

Gesyen bij de gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der selver stede inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant, Seelant ende Westvryeslant, eyscher in cas van delict op ende jegens Arendt de Vryes jongesal gedaechde om te compareren in persoon op peene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher dat den voorn. Arendt de Vryes opten 27en decembris lestleden inder nacht een jonghman die met een landtooren ende seecker geselschap opte Haven quam ghaen sonder woort ofte wederwoort seer

¹ Vermoedelijk wordt hier de commanderie in Schoten of Schoterburen van de Duitse Orde, Balije van Utrecht (voor 1299-heden) bedoeld. http://www.rdo.nl/commanderie/De_commanderie_van_Schoten. De commanderie van Schoten of Schoterburen, thans Oudeschoot genaamd, ligt onder de gemeente Schoterland in het kwartier Zevenwouden.

² Zutphen, prov. Gelderland ?

³ Sic, Graeffelickheyt vanden Holland, lees: Graeffelickheyt van Holland.

moetwillichlicken een snede in 't aensicht heeft gegeven. Ende alsoo sulcx nyet en mach noch behoort ongestraft te blijven. Dat hij eyscher daeromme om 't recht vande Graefflickheyt te bewaren den voorsz. delinquant tot sijnder lester woonstede nae costume hadde doen dachvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten dage dienende rechterlick ter vyerschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeropen sijnde ende nyet compareerende, dat mitsdien hem toegewesen is 't eerste default ende voor 't profijt vandyen geaccordeert een tweede citatie de welcke insgelijcx gedaen wesende, ende hij nyet compeerende dat tegens hem verleent is tweede default, ende voor 't profijt vandyen verleent een derde citatie met inthimatie de welcke insgelijcx gedaen sijnde dat den gedaechde noch nyet en compareerde mits welcke jegens hem gegeven is 't derde default ende voor 't profijt vandyen hem eyscher geadmitteert te dienen van zijn intendit met een vierde citatie ex super

fol. 114

abundanti mit inthimatie 't intendit te syen verifiëren ende sententie t' aenhooren welcke citatie ende inthimatie gedaen sijnde ende is hij dien nyetjegenstaende noch nyet geconpareert¹. Soo dat d' eyscher zijn intendit mitte verificatien daertoe dinenende² overgelevert ende recht versocht. Schepenen mit rijpe deliberatie van rade deurgesyen ende overgewegen hebbende alle 't gundt ter materie mochte dienen mitsgaders de getuychenissen ende informatie bij den eyscher genomen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graefflicheydt der voorsz. landen hebben den voorn. Arent de Vryes gedaechde ende deffailant verstecken ende verstecken hem mits desen van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defensien ende weeren van rechten die hij in desen hadde mogen doen ende proponeeren. Bannende voort den voorn. Aernt de Vryes uyte Lande van Holland, Seelant ende Westvryeslant den tijt van vijftich jaren sonder binnen den selven tijt daer inne te mogen comen opte verbeurte van zijn lijff verclaren alle sijne goederen indien hij eenige heeft geconfisqueert ten profijte vande hooge Overicheyt ende Graefflicheydt van Holland mits dat men die sal mogen redimeren volgende 't privilegie deser stede. Gepronunchieert ter vyerschaer den 5en septembris anno 1600 sestyen, present 't volle collegie uytgesondert Gijsbrecht Aelbrechtsz., burgermeester.

fol. 114

Gielis Lyevensz. jonghesel

Gesyen bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgelevert bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden naeme ende van weghen de hooge Overicheyt, ende Graefflicheydt van Holland, Seelant ende Westvryeslant, eyscher in cas van delict op ende jegens Gielis Lyevensz. jonghesel poorter deser stede gedaechde om te compareeren³ in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponeerende den voorsz. eyscher dat den voorn. Gielis Lyevensz. opten 8en meye lestleden inder nacht eenen Leenert Heymensz. van levenden lijve ter doot heeft gebracht. Ende alsoo sulcx nyet en mach noch behoort ongestraft te blijven, dat hij eyscher daeromme 't recht vande Graefflicheydt te bewaeren den voorsz. delinquant tot sijnder lester woonstede nae costume hadde doen dachvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen maer ten daege

fol. 114v

dienende rechterlick ter vierschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeropen sijnde ende nyet compareerende dit mitsdien hem toegewesen es 't eerste default ende voor 't profijt vandyen geaccordeert een tweede citatie de welcke insgelijcx gedaen wesende ende hij nyet compareerende dat tegens hem verleent is tweede default ende voor 't profijt vandyen verleent een derde citatie met inthimatie d' welcke insgelijcx gedaen sijnde dat den gedaechde noch nyet en compareerde mits welcke jegens hem gegeven es 't derde default ende voor 't profijt vandyen hem eyscher geadmitteert te dienen van zijn intendit mit een vierde citatie ex super abundanti mit inthimatie om 't intendit te syen verifiëren ende sententie t' aenhooren welcke citatie ende inthimatie gedaen sijnde ende is hij dien nyetjegenstaende noch nyet geconpareert soodat den eyscher zijn intendit mette verificatien daertoe dienende heeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen mit rijpe deliberatie van rade deurgesyen ende overgewegen hebbende alle 't gundt ter materie mochte dienen mitsgaders de getuygenissen ende informatie bij den eyscher genomen doende recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graefflicheydt der voorsz. landen hebben den voorn. Gielis Lyevensz. gedaechde ende deffailant voor 't profijt ende uyt machte vande voorsz. defaulten verstecken ende verstecken hem mits desen van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defensien ende weeren van rechten die hij in desen hadde mogen doen ende proponeren. Bannende voort den voorn. Gielis Lyevensz. uyte Lande van Holland, Seelant ende Westvryeslant den tijt van hondert jaren sonder binnen den selven tijt daerinne te mogen comen opte verbeurte van zijn lijff verclaren alle sijne goederen indyden hij eenige heeft geconfisqueert ten profijte vande hoge Overicheyt ende Graefflicheydt van Holland mits dan met die sal mogen redimeren volgende 't privilegie deser stede. Gepronunchieert ter vyerschaer den 5en septembris anno 1600 sestyen, present 't volle collegie uytgesondert Gijsbrecht Aelbrechtsz., burgermeester.

¹ Sic, geconpareert, lees: geconpareert.

² Sic, daertoe dinenende, lees: daertoe dinenende.

³ Sic, compareeren, lees: compareeren.

fol. 115

De sententie van Harman ende Wouter van Metcoven gebroeders staet in 't publicatieboek mette 2e G: fo: 3.¹

fol. 115

Alsoe Jan Smit van Banbery in Engelandt out ontrent 48 jaren, Frans Samas van Leeuw ontrent S. Truy² oudt ontrent 17 jaren ende Annetgen Jurriens van Oldenseel³ oudt ontrent 19 jaeren jegenwoordich gevangens heur vervordert hebben te begeven alomme van d' een plaets tot d' andere, sonder te kunnen geven redenen waer aff sij heben geleefd nyet sonder merckelijcke suspitie van buersesnyerige ende andere dieverie gepleecht te hebben contrarie de placcaten op 't stuck van vagabonden en ledichgangers geemaneert, alle 't welcke saecken sijn van quader consequentie die nyet behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weegen de hooge Overicheyt ende Graefflijckheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt de voorsz. Jan Smit, Frans Samas ende Annetgen Jurriens gebannen hebben ende bannen heur mits desen uyte Landen van Hollandt ende Westvrieslandt den tijt van ses jaeren te ruymen deser stede ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn ende d' ander landen binnen drie dagen sonder inde selve tijt weder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie ende condemnieren heur inde costen vande gevangenisse ende de misen vande justitie indien sij de macht hebben die te betaelen. Actum ende gepronuncieert den 10en augusti anno 1600 ende sestien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 115

uytgeschreven voor den bailliu

Joachim Melders van Eedam

Alsoe Jochum Meldersz. van Edam jegenwoordich gevangen out ontrent eenentwintich jaeren buyten pine ende bande van ijser onder den bleuwen hemel bekend ende beleden heeft hoe dat hij opten 16en july leestleden naedat hij te vooren opten 19en marty in besloten camer alhier gegeestel ende gebannen was om seeckere sijne quade feyten, huysbraecken ende dieverien binnen deser stede andermael twee mael

fol. 115v

gegeesselt ende twee mael gebrantmerckt is mitsgaders gebannen uyt de Graeffschappen van Hollandt ende Westvrieslandt sijn leven langh geduyrende sonder daerinne weder te mogen comen op pene vande galge. Ende hoewel hij gevangen wel behoort uyte voorsz. landen te vertrecken ende hem voort te wachten van meerder quaet, 't schijnt nochtans dat hij sulx niet en heeft gedaen maer is gebleven inde voorsz. landen lopende alomme met andere calisen ende vagabonden van d' een plaets tot d' andere sonder hem eenichsins van quaet doen te wachten maer dat erger is gecontinueert in alle zijne quade daden als hebbende t' sedert zijn leste gevangenisse alhier helpen doen met zijne complices vier huisbraecken als een aen Schravenwech op Rotterdamse kermis leestleden alwaer sij uyt seecker achterhuys gehaelt hebben een half vat biers dat zij brochten in een hooyroock⁴ die staende was in een velt daer tegen over. Uyt welck half vat biers sijluyden aldaer met malcanderen soe veel droncken als sij begeerden ende 't selve gedaen sijnde dat sij doen met malcanderen opset naemen omme in 't huys te breecken ende aldaer te steelen ende hebben dienvolgende 't veynster van het tersijden camerken opgebroocken ende hebben het ijser dat in 't veynster stondt met een boom, van twee off drie vamen⁵ langh geweldelicken aen stucken gebroocken ende is een van henluyden deur 't veynster gekroopen die de deur open dede ende sijn d' andere doe mede ingegaen ende hebben aldaer gestoolen drie broucken, twee slaepplaeckens, drie hemden, drie kragen met een rockgen. Item vier vrouwen wachtegatten⁶, een paer vrouwen muylen met twee off drie paer schoenen waervan hij gevangen noch een paer schoenen aen heeft 't welck sij van een kist die in 't voorhuys stont haelden behalven 't linnen 't welck nat was ende in een mande stondt. Welck goet sij eensdeels vercocht hebben ende 't gelt verdroncken ende eensdeels gehouden. Item dat hij aen den Rijndijck met sijne complices met een eggetandt een deur van 't achterhuys heeft helpen opbreecken ende aldaer gestoolen vijff of zes hemden, vier slaepplaeckens ende drie off vier kragen 't welck in 't achterhuys op malcanderen nat lach soo 't van 't velt gecoomen was. Welck goet zij tot Leyden hebben vercocht daer sy

fol. 116

negen off tien gulden van hadden die sij mede verdroncken. Item dat hij mette voorsz. complices dicht bij Wourden als te Wourden kermis was mette voorsz. eggetandt de deur van een huys hebben opgebroocken ende aldaer genoomen de clederen van een man die daer lach en sliep wessende droncken welcke clederen waeren

¹ SAMH, Gouda, 0001.316, Publicatieboek 1616 maart – 1677. B.B.: Gemerkt 2e G.

² Zoutleeuw, prov. Vlaams-Brabant, België.

³ Oldenzaal, prov. Overijssel.

⁴ GTB. Hooyroock; hooiopper.

⁵ *Ibidem*. Vadem. Lengtemaat van zes voet. De Rijnlandsche vadem is 1, 884 m.

⁶ Wachtegat; soort schort. Zie hiervoor het vonnis van Grietgen Branden in SAMH, Gouda, 0002.179, fol. 107-107v, dd. 18-12-1636.

een laeckensen brouck met een bombasijn rockgen sijnde inden brouck een buydel met een daelder aen gelt ende dat een van sijne complicen den brouck aentroock dien hij naerderhant vercochte ende dat hij gevangen 't rockgen 't welck hij mede naerderhant heeft vercocht aen aen dese sijde van Waddinxveen. Item dat hij noch aen den Rijndijck bij Wourden van een man die aen de wech lach en sliep metter voorsz. complicen heeft helpen nemen een rockgen dat hij op zijn lijff hadde ende 't gelt uyt zijn sack, 't welck beliep vier off vijftalve gulden. Dat een van sijne complicen 't rockgen nam ende dat zij 't gelt dan hier dan daer hebben verdroncken. Ende dat hij 's nachts te vooren eer hij hier gevangen worden met Joris Robou, Commer Leendertsz. ende Michiel Blanckaert tot Sevenhuysen met een beytel die bij hem gevonden wierde een gat opgebroocken heeft inde muyr van 't achterhuys bij de achterdeur alwaer sij de deur niet connende opencrijgen deur 't gat gestoolen hebben een vrouwenlijffgen 't welck voor 't gat lach welck lijffgen sij gehemelt hebben in een schelffs hoy die bij een schur staende is tot een huysman wonende op 't Kyckershouck, alle 't welcke saecken zijn van quader consequentie die geensins behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overichheyte ende Graeffelicheyte van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voornoomden Joachim Meldertsz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem bij desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer aen 't gerechte dat aldaer gemaect is te worden mette corde geworcht tot datter de doot nae volge ende dat zijn lichaem daer nae zal worden gebracht buyten aen 't gerecht deser stede ende aldaer blijven hangen ten exempele van andere ende verclaren alle sijne goederen indien hij eenige heeft verbeurt ten profijte van hoge Overichheyte. Gepronunchieert ter vierschaer den 7en octobris anno 1600 zestien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 116v*uytgeschreven voor den bailliu*

**Joris Robou van Namen
Commer Leendertsz. van Dreyst in 't Landt van
Circkzee
Michiel Blanckert van Andwerpen**

Alsoe Joris Robou van Namen¹ out 19 jaeren, Commer Leendertsz. van Dreyst onder 't Lant van Siercksee in Zeelandt² out 18 jaeren ende Michiel Blanckaert van Antwerpen out 16 jaeren off elx daer ontrent tegenwoordich gevangen voor schepenen bekent hebben dat zij heur hebben begeven tot ledicheyt, vagabunderije ende bedelarije, loopende alomme met verscheyden dieven, calysen ende landtloopers laetende heur ten platten lande met de selve vinden op verscheyden doormaelen, kermessen ende andere vetgens nemende niet alleen 't gunt zijn onder weechs syen maer breckende oock geweldichlick den goede luyden haere huysen ofte deuren open als hebbende 's nachts te vooren eer sij hier gevangen wierden met Jochem Meldersz. alhier mede gevangen met een beytel die bij heur gevonden is een gat gebroocken inde muyr van 't achterhuys bij de achterdeur van seecker huysmans huys tot Sevenhuysen alwaer sij een vrouwenlijffgen hebben genomen dat sij op Kyckershouck in een schelff hoeys hebben geheemelt ende souden apparentelijcken aldaer meerder gestoolen hebben gehadt indien sij de deur open hadde connen krijgen ofte dat het volck niet wacker en hadde geworden, alle 't welcke saecken zijn van quader consequentie die geensins geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weegen de hooge Overichheyte ende Graeffelijckheyte van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt de voornoomde Joris Robou, Commer Leendertsz. ende Michiel Blanckaert gecondemneert hebben ende condemnieren heur mits desen gebracht te worden achter op 't schavot deser stede ende aldaer aen te zyen de justitie die aen Jochem Meldersz. mede gevangen alhier gedaen zal worden ende daer nae wel strengelijcken te worden gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen bannende voorts den voornoomden Joris Robou ende Michiel Blanckaert uyt de Lande van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijt van vijff ende twintich jaeren ende bannende den voornoomden Commer Leendertsz. uyt de Landen van Hollandt ende Westvrieslandt mede den tijt van vijff ende twintich jaeren te ruymen deser stede ende de vrijdomme vandien bionnen daechs sonneschijn ende d' ander landen binnen drie eerstcomende dagen sonder

fol. 117

inde selve tijt weder daerinne te mogen coomen ofte converseren op peijne van meerder correctie ende verclaren alle heure goederen indien sij eenige hebben verbeurt ten profijte vande hooge Overichheyte. Gepronunchieert ter vierschaer den 7en octobris anno 1600 zestien. present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 117*uytgeschreven voor den
bailliu***Omaris Ariensz. Zeeman**¹ Namen, prov. Namen, België.² Dreischor, gem. Schouwen-Duiveland, prov. Zeeland.

Alsoe Omaris Ariensz. inde wandelinghe genaemt Zeeman uyt Vlaenderen van geboorte doch tot Leyden opgevoet jegenwoordich wonende tot Haerlem out ontrent acht ende twintich jaeren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekendt ende beleden heeft hoe dat hij hem vervordert heeft zijne echte huysvrouw te verlaten ende hem opte been begeven heeft met eene Marritgen Cornelisdr. de huysvrouw van Thomas Pietersz. van Amsterdam alwaer hij ontrent twee maenden mede gelopen ende geconverseert heeft vermengende hem mette zelve als off zij geechte man ende wijff waeren geweest ende breeckende alsoe den bandt des huwelix die van Godt is ingestelt directelicken strijdende jegens den placate tot lasten van hoereerders ende overspeelders geemaneert, alle 't welcke zaecken zijn van seer quader consequentie die geensins behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegghen de hoge Overicheyt ende Graefflijckheyt van Holland, Seelandt ende Westvrieslant, hebben den voorsz. Omaris Ariensz. verclaert ende verclaeren hem mits desen als eerloos ende meynedich minstgaders incapabel omme eenige staet ofte officie binnen de voorsz. landen ende stede te mogen bedienen ende condemnieren hem voorts gestelt te worden opte kaeck ende aldaer te blijven staen ten exempele van een ander den tijt van een halff

fol. 117v

uyr mitsgaders condemnieren hem in een mulcte van vijff ende twintich gulden ten proffijte vande hoge Overicheyt ende inde costen ende misen vande gevanckenisse indien hij de macht heeft die te betalen. Bannende hem voorts uyte Landen van Hollandt ende Westvriesland den tijt van vijftich jaren te reuymen deser stede ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn ende d' ander landen binnen drie eerstcomende dagen zonder inde zelve tijdt weder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie. Gepronunchieert ter vierschaer den 24en decembris anno 1600 zestien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 117v

*uytgeschreven voor den
bailliu*

**Pyeter Vrancken vander Goude
Dirck Pyetersz. mede vander Goude**

Alsoe Pieter Vrancken oudt seventien jaren ende Dirck Pietersz. oudt negentien jaren off elx daer ontrent beyde jonggesellen vander Goude jegenwoordich gevanghen heur vervordert hebben inde nacht ontrent ten elff uyren op woonsdach lestleden over veertien dagen zeecker geselschap van mannen ende vrouwen aen te ransen den voorsz. Pyeter Vrancken hebbende een bloot mes inde handt daarmede hij oick over straet schrapte ende den voornoomden Dirck Pietersz. steenen inde handen ofte in zijn narmen maeckende groot rumoer ende 't voorsz. geselschap vervolgende een goetd stuck weechs tot dat zij waren gevlucht in een huys ende alsoe henlyuden ontfaen. 't welck zaecken sijn van quader consequentie dye nyet en behoren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegghen de hoge Overicheydt den voorsz. Pieter Vrancken ende Dirck Pietersz. gecondemneert hebben ende condemnieren heur mits desen in een castementehuysgen te leggen te water ende te broode

fol. 118

den tijdt van veertien dagen ende daer nae te comen ter raedtcamer ende op beyde huer knyen Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse verbyedende henlyuden huer in eenige herberge te laten vinden inden tijdt van een jaer op pene van meerder correctie ende condemnieren hen voort elx in een pecuniele mulcte van twaelff gulden elcke gulden gereckent tot veertich grooten Vlaems ende inde costen vande gevanckenisse ende misen vande justitie. Gepronunchieert ter vierschaer den 16en january anno 1600 zeventien, present den bailliu, de vier burgermeesteren, Pieter Woutersz. Crabeth, schepen, Jan Willemsz. den Halven, geintheimeert ende Jan Adriaensz. de Vrije, Dirck Jansz. Steenwijck, Jan Hendricxsz. Wantslager, Jacob Adriaensz. Bos ende Volckart Pietersz. Hoornbye, schepenen.

fol. 117v *in de marge*:

Pieter Vrancken ende Dirck Pietersz zijn ter camer geweest den lesten january 1617 ende hebben 't vonnis in dat point voldaan.

fol. 118

*Is uytgeschreven
voor den bailliu*

**Jheronimus Verhale uyt Engelandt
Willem Gerritsz. van Harderwijck
Lambert Pyetersz. van Deventer**

Alsoe Jeronimus Verhulle van Santwits in Engelandt¹ oudt 24 jaren, Willem Gerritsz. van Harderwijk² oudt 29 jaren, Lambert Pietersz. van Deventer oudt 18 jaeren ende Thielman Jansz. uyt Berchlandt bij Ceulen³ oudt 16 jaeren off elx daer ontrent tegenwoordich gevangens heur vervordert hebben metten anderen op te stellen seecker spel daer bij de eenen was de wilde man met een stock inde handt, de anderen de keyser met een rappier inde handt, den derden de schiltknecht met een houwer inde handt ende den vierden zijnde een vrou hebbende vrouwenhabijten ofte cleederen aen, ende lopende alsoo met malcanderen ten platten lande cokerellen⁴ van huys tot huys zijnde een specie van bedelarie contrarie de placcaten op 't stuck vande bedelaers, vagabunden ende ledichgangers geemaneert, behalven dat den voorn. Jeronimus Verhulle, Lambert Pietersz. ende Thielman Jansz. heur mede vervordert hebben met een mers ten platten landen te loopen ende ondertusschen een stuck etens gebedelt, 't welck zaecken zijn van quader consequentie die niet en behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de Hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende

fol. 118v

Westvrieslandt de voorn. Jeronimus Verhulle, Willem Gerritsz., Lambert Pietersz. ende Thielman Jansz. de stadt Goude ende de vrijdomme vandien ontseyt hebben ende ontseggen heur d' zelve mits desen den tijdt van tyen eerstcomende jaeren ende ordonneren heur daer uyt te vertrecken te weten den voorsz. Jeronimus Verhulle met zijn huysvrouw ende de voorsz. Lambert Pietersz. ende Thielman Jansz. binnen vier ende twintich uyren ende den voorsz. Willem Gerritsz. ende zijne huysvrouw met zijn kinderen binnen den tijdt van veertien dagen, indyen zijne huysvrouw veertien dagen oudt van kinde is, ende de zelve ander kinde oudt zijnde binnen drye weecken. Sonder inde tijdt vande voorsz. thyen jaren weder daer inne te mogen comen op pene van meerder correctie. Ende condemnieren huer inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie, indyen zij de macht hebben dye te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thyendeweichspoort den 17en january anno 1600 ende seventyen, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 118v

*Is uytgeschreven voor den
bailliu*

**Burger Meyer uyt 't Jaerlandt over Embden
Harman Jansz. uyt 't Landt van Cleeff
Volckert Jansz. van Norden uyt Eembderlandt
Cornelis Jacobsz. van Aerdenburch**

Alsoe Burger Meyer uyt 't Jaerlandt over Embden is Oost Eembderlandt⁵ oudt 26 jaren, Harmen Thonisz uyte stadt van Cleeff⁶ oudt 18 jaeren, Volcker Jansz. van Norden uyt Eembderlandt⁷ oudt 19 jaren, Cornelis Jacobsz. van Aerdenburch⁸ oudt 16 jaren, Quaden Jansz. van Stuer in Oostlandt⁹ oudt 24 jaren, Symon Willemsz. van Jutlandt¹⁰ oudt 27 jaren, Symon Jansz. van Coukerck¹¹ oudt 22 jaren ende Wyent Rijcken van Aurich over Eembden¹² oudt twintich jaren off elx daer ontrent tegenwoordich gevangens vervordert hebben in dese Landen te comen ende daerinne te verkeerren ende te blijven, zonder ter plaetse van huere ancompste aen den officier ofte Gecommitteerde aldaer haer bekendt te maeken

fol. 119

ende versouck te doen, omme voordert te mogen reysen. Gaende inde selve Landen bedelen, ende loopende alsoe ledich achter lande, van d' een plaetse op d' andere, ende hebbende heur mede laeten vinden op eenighe vetgens. Alles contrarie de placcaten, jegens de vagebunden ende bedelaers geemaneert, ende alsoe 't selve saecken sijn van quade consequentie, die niet en behooren geleeden maer gestraft te worden, andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen gehooft hebbende, den eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu, ende schout deser stede vander Goude, opte voorn. gevangens gedaen, ende genomen, doende recht, inden naeme ende van weegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende

¹ Sandwich, Kent, Engeland.

² Harderwijk, prov. Gelderland.

³ Een (nog) niet geïdentificeerde plaats bij Keulen, Duitsland.

⁴ GTB. Cokerellen; luidruchtige vreugde bedrijven, joelen, feest vieren.

⁵ Butjadingen, Nedersaksen, Duitsland ?

⁶ Kleef, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.

⁷ Norden, Nedersaksen, Duitsland.

⁸ Aardenburg, gem. Sluis, prov. Zeeland.

⁹ Stör, Sleeswijk-Holstein, Duitsland.

¹⁰ Jutland, Denemarken of Jutland, Sleeswijk-Holstein, Duitsland ?

¹¹ Mogelijkheden voor Coukerck: In Nederland: Koudekerk aan den Rijn, gem. Rijnwoude, prov. Zuid-Holland), Koudekerke (Schouwen-Duiveland), een verdronken dorp. Koudekerke, gem. Veere (prov. Zeeland). In België: Koudekerke (België), een verdwenen dorp onder Heist. In Frankrijk: Koudekerke-Dorp (Coudekerque), dep. Nord, Frankrijk of Nieuw-Koudekerke (Coudekerque-Branche), dep. Nord, Frankrijk.

¹² Aurich, Nedersaksen, Duitsland.

Westvrieslandt, de voornomde gevangens, de stadt vander Goude ende de vrijdomme vandien ontseyt hebben, ende ontseggen heur de selve midts desen den tijt van vier eerstcomende jaeren. Oronneren heur daer uyt te vertrecken binnen daechs sonneschijn sonder inde selve tijt van vier jaeren, weder daer inne te mogen coomen, off converseren, op pene van meerder straffe, ende condemnieren huer voorts inde kosten vande gevanckenisse, ende de misen vande justitie, indien sij de macht hebben, die te betaelen. gepronunchieert op Tiendewechspoort, den tweeden february anno 1600 seventhien, present den bailiu ende alle de schepenen uytgesondert mr. Adriaen Cool ende Horenbye.

fol. 119

*Is uytgeschreven voor
den bailliu*

Rijck Jansz.

Alsoe Rijck Jansz. van Nieumegen¹ van geboorte, jegenwoordich wonende tot Utrecht, oudt ontrent 14 jaeren, jegenwoordich gevangen, alhier in gevanckenisse sijnde, hem vervordert heeft seer te liegen, ende de waarheyt te verswijgen, ende dat hij oock hem opter loop heeft begeven, van d' een plaets op d' andere, sonder redenen te cunnen geven,

fol. 119v

waer aff hij geleeft heeft, niet sonder merckelicke suspitie van dieverije. 't Welck saecken sijn van quader consequentie die niet geleden maer gestraft behooren te worden, andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme, ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den voorsz. Rijck Jansz., geordonneert hebben, ende ordonneren hem mits desen, te vallen op beyde sijn knyen, ende Godt ende de Justitie, te bidden om vergiffenisse. Ordonnerende hem voorts te vertrecken, uyt der Goude, ende de vrijdomme vandien, binnen daechs sonneschijn, sonder inden tijdt van een jaer, weder daer inne te mogen comen, op meerder correctie. Ende condemnieren hem inde kosten vande gevanckenisse, ende de misen vande justitie, indyen hij de macht heeft die betalen. Actum op Tyendewechspoort, den 6en february anno 1600 seventhien, present den bailliu, Pieter Woutersz. Crabet, Jan Adriaensz. de Vrije. Dirck Jansz. Steenwijck, Jan Hendericxsz. Wantslager ende Jacob Adriaensz. Bos, schepenen.

fol. 119v

**Pyeter Crijnen van Haerlem
Frans Jansz. van Heyden in Ditmersch
Nyesgen Gerrits van Amsterdam**

Alsoe Pieter Crijnen van Haerlem, oudt 23 jaeren, Frans Jansz. van Heyden in Ditmersch², oudt 19 jaeren, ende Niesgen Gerritsdr. van Amsterdam, oudt 26 jaeren, off elcx daer ontrent, alle woonende tot Amsterdam, jegenwoordich gevangens, binnen deser stede gecomen sijn, ende aldaer den tijdt van acht dagen gebleven hebben, sonder dat sij perfecte redenen weeten te geven, wat sij hier te doen hebben gehadt. Ende dat oock een van henluyden

fol. 120

gesyen is opte Gaerenmarckt niet sonder suspitie van dieverije. Soo ist dat schepenen doende recht inden naeme ende van weegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt de voorsz. gevangens geordonneert hebben ende ordonneren haer mits desen te vertrecken uyt der Goude ende de vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn ende daer uyt te blijven den tijdt van een jaer sonder inde selve tijdt weder daer inne te mogen coomen op meerder correctie ende condemnieren huer te betaelen de kosten vande gevanckenisse ende de misen vande justitie indien sij de macht hebben die te voldoen. Actum ende presenten ut supra.

fol. 120**Pyeter Jansz. van Sneeck in Vrieslandt**

Alsoe Pieter Jansz. van Sneeck in Vrieslandt³ oudt ontrent 18 jaeren jegenwoordich gevangen hem vervordert heeft buyten aen 't Veerstal deser stede inden avont met seeckere sijn medecomplie te comen in seecker schip dat aldaer aen de caey lach waerover den schipper wacker wordende met sijn knecht uyt liep ende henluyden stoorde houdende hem gevangen in bewaerder handt ter tijt toe een ander schipper den officier gehaelt hadde die hem aprehendeerde, ende dat sijn medecomplie henluyden ontsprong sijnde, sijn mes uyt trock, ende

¹ Nijmegen, prov. Gelderland.

² Heide, Sleeswijk-Holstein, Duitsland.

³ Sneek, gem. Súdwest-Fryslân, prov. Friesland.

daarmede de schippers uytdaechde niet sonder suspitie van dat sij aldaer inde sinne hadden dieverije te plegen. 't Welck saecken sijn van quade consequentie die niet en behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt den voorn. Pieter Jansz. gebannen hebben ende bannen hem mits desen uyt der Goude ende de vrijdomme vandien den tijt van vier eerstcomende jaeren. Te ruymen binne daechs sonneschijn sonder middeler tijt weder daer inne te mogen coomen op pene van meerder correctie ende condemneeren hem inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien hij de

fol. 120v

macht heeft die te betaelen. Actum den sesten february anno 1600 seventhien op Thiendewechspoort, presenten ut supra.

fol. 120v

Trijtngen Robrechts van den Bryel

Alsoe Trijntgen Robrechts van den Briel, oudt ontrent 19 jaeren, jegenwoordich gevangen, haer vervordert heeft binnen deser stede te coomen, ende haer tot hoererie te begeven, latende haer op 't straet, van d' een voor ende d' ander nae gebruycken. Leydende alsoe een vuyl beestlick leven. 't Welck alsoe niet geleden, maer gestraft behoort te worden, andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht, inden naeme ende van weegen de hoge Overicheyt, ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, de voorn. Trijntgen Robrechts, ontseyt hebben de stede vander Goude, ende de vrijdomme vandien. Gelijck sij haer d' selve ontseggen bij desen, den tijdt van vier jaeren. Ordonnerende haer daer uyt te vertrecken binnen daechs sonneschijn, sonder inde selve tijt weder daer innen te mogen comen, op pene van meerder correctie. Ende condemneeren haer inde costen vande gevanckenisse, ende de misen vande justitie, indien sij de macht heeft, die te betaelen. Actum ut supra.

fol. 120v

Adriana Cornelis turfftonster

Gehoort bij de gerechte, der stede vander Goude den criminelen aenspraeck, eysch ende conclusie van Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende Schout, der voorsz. stede inden naeme ende van weegen de hoge Overicheyt ende Graeffelickheyt, van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, op ende jegens Adriana Cornelis, turfftonster, poortersse deser stede gedaechde in persoon, op pene van ban ende confiscatie, van goederen. Allegerende den eyscher, hoe dat sij gedaechde, opten 17en

fol. 121

february lestleden, nae de middach, ontrent ten drye uyren, den pachter vande stadts meelexchijs, die met seeckere getuychen, wilde gaen visiteeren het cooren, dat opte molen was, van Maerten Cornelisz. meulenaer, vande meulen, staende bij 't Vlaminghspoortgen, heeft naegeroopen ende gecreeten, seggende: "Ghij schelm, meulenaersduyvel, wrouger¹, men sal u met seep smeeren", ende meer andere dyergelijke heftige woorden, sonder dat den pachter haer in 't minste moeyde. Ende den pachter met sijne getuygen, opte voorsz. meulen gaende, ende de visitatie gedaen hebbende, ende weder vande meulen comende, dat alsdoen aen 't incomen van 't sloppen daer sij gedaechde woont, verscheyden vrouwen, jongens, ende kinderen stonden, die daer op 't geroup ende qualick spreekken, vande gedaechde gecoomen waren, roupende de selve mede: "Meulenaersduyvel, meulenaersduyvel", ende alsoe de trappen vande meulen, recht voor de deur vande gedaechde quam, ende dat den pachter voorbij haer deur moste gaen, dat sij gedaechde hem alsdoen, waer genomen heeft, ende heeft hem van achteren op sijn mantel, met pisse off water gegooten, sluytende in eene wegen haer deur datelicken toe, om niet te mercken dat sij 't hadde gedaen, ende den pachter ommesiende, is sij gedaechde uytgecomen, tot opde Vlaminghstraet, alwaer sij doen den pachter naerlep: "Dien Vlaming, stodaerst² hem", ende meer andere vileyne woorden, Waerover aldaer bij de twee hondert personen vergaderden, daer van eenige mede riepen, ende heftich spraecten, sulcx dat den pachter met sijne getuygen, vreesende voor ongemack, haestich deur gegaen is, sijnde saecken die tenderen tot seditie, menterie, ende oproer, ende daerom van seer quader consequentie die gheensins in dese conjuncturen, behooren geleden, maer strengelick gestraft te worden, andere ten exempele. Concluderende hij eyscher inden naem ende van wegen, als vooren, tot seeckere arbitrale correctie. Waer jegens de gedaechde, selfs in persoon comparerende, seyde het water gegoten

fol. 121v

¹ GTB. Wrouger, wroeger; verklikker; verrader.

² Stodaerst hem, samentrekking van; stoot zijn aars (schop hem onder zijn kont) ?

te hebben sonder op den pachter te letten, ende dat sij alle de woorden, die haer te laste geleyt werden niet en heeft gesproocken, doch soe sij eenige gesproocken mochte hebben, dat sij daarvan leetweesen hadde, belovende sulcx niet meer te doen, ende versouckende daarvan gratie. Schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelickheyt van Hollandt, Selandt ende Westvrieslandt, condemneeren de voorsz. Adriana Cornelisdr. gestelt te worden achter op 't schavot mit twee roeden opten rugge, ende aldaer te staen den tijt van een halff uyer, ende alsdan gebracht te worden, in een castimentshuysgen, ende aldaer te leggen te water ende te broode, den tijt van acht dagen, ende daer nae te comen ter raedtcamer ende op beyde haer knien, Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse, mitsgaders te betaelen de costen ende de misen vande justitie, al op pene van meerder correctie, ende verbieden haer het turfftonnen, sonder dat sij 't selve sal mogen doen, anders dan met expres consent vande magistraet, ofte Burgermeesteren, inder tijt. Gepronunchieert ter vierschaer, den 10 marty anno 1600 seventhien, present den bailliu, Ghijsbrecht Aelbrechtsz., Pieter Harmansz. Cincq, burgermeesteren, Maerten Pietersz. Verwerff ende Jan Dirckz de Lange, burgermeesteren geintheert, Jan Alewijnz. Palesteyn, schepen geintheert, Pieter Woutersz. Crabeth, Jan Adriaensz. de Vrije, Dirck Jansz. Steenwijck, Jan Hendericxsz. Wantslager, Jacob Adriaensz. Bos ende Volckaert Pietersz. Hoorenbye, schepenen.

fol. 121v**Hendrick Rijck van Rostyck**

Alsoe Hendrick Rijck van Rostyck¹, oudt ontrent 23 jaeren, jegenwoordich gevangen, bekent heeft gebedelt te hebben, onderwegen, soe hij is gegaen, van Amsterdam op Haerlem, Leyden en Delft, Rotterdam, Dordrecht,

fol. 122

ende weder herwert. Seggende dat hij dat gedaen heeft om huyl te soucken, om 't scheep te varen, 't welck hij niet en heeft connen becomen. 't Welck is contrarie 't placcaet. Soo is 't dat schepenen doende recht uyten naem ende van weegen de hooge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, geordonneert hebben, ende ordonneeren mits desen, dat den voorsz. Henrick Rijck, de geeselinghe aen Christoffel Fredericxsz. ende Symon Cornelisz. sal aensien, ende belasten hem te vertrecken uyte stadt vander Goude ende de vrijdomme van dien, binnen den tijt van twee dagen, ende condemneeren hem inde costen vande gevanckenisse, ende misen vande justitie, indien hij de macht heeft, die te betaelen. Actum ende presenten ut supra.

fol. 122**Baerndt molenaer van Lubeek**

Alsoe Barent molenaer van Lubeek², oudt ontrent 16 jaeren jegenwoordich gevangen, bekent heeft gebedelt te hebben, binnen den tijt dat hij met Hendrick Rijck, ende noch een derden gegaen is gheweest, van Amsterdam op Haerlem. Leyden, Delft, Rotterdam, Dordrecht, end weder herwaerd. Soo is 't dat schepenen doende recht, uyten naem ende van weegen de hooge Overicheyt, ende Graeffelickheyt, van Holland, Seelandt ende Westvrieslandt, geordonneert hebben, ende ordonneeren mits desen, dat den voorsz. Barent molenaer de geesselinghe aen Christoffel Fredericx ende Symon Cornelisz., sal aensien, ende belasten hem te vertrecken uyte stadt vander Goude, ende de vrijdomme vanden binnen den tijt van twee dagen, ende condemnneeren hem inde costen vande gevanckenisse, ende misen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende presenten ut supra.

fol. 122**Adriaen Thomasz. van Harlinghen**

Alsoe Arien Thomasz. van Harlingen, in Vrieslandt³, oudt ontrent 19 jaeren, jegenwoordich gevangen, bekent heeft gebedelt te hebben. Dan seyt dat hij niet gedaen en heeft als een cleyne tijdt, ende dat hij te vooren in een steenplaets in Gouwerack drye jaeren langh gewocht heeft, daer hij weder wercken sal. Soo is 't dat schepenen verstaen hebben, dat hij uyt de gevanckenisse sal worden

fol. 122v

ontslagen, ende condemneeren hem niettemin inde costen vande gevanckenisse, ende de misen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaelen, Actum op Tyendeweichspoort den 23en marty anno 1600 seventhien, present den bailliu, ende alle de schepenen.

¹ Rostock, Mecklenburg-Voor-Pommeren, Duitsland.

² Lübeck, Sleeswijk-Holstein, Duitsland.

³ Harlingen, prov. Friesland.

fol. 122v**Machteldt Pouwels van Sutpheen**

Alsoe Machatelt Pouwels¹ van Sutpheen in Gelderland², oudt ontrent 25 jaeren, bekent heeft gebedelt te hebben onderweegen, als sij nae Selandt ginck, om daer te wercken, off weder van daer quam, ende dat haer ghelt gebrack. Soo is 't dat schepenen haer gecondemneert hebben, ende condemnereen haer mits desen, te vertrecken uyt dese stadt, ende de vrijdomme vandien, binnen twee dagen, ende condemnereen haer inde kosten vande gevanckenisse, ende misen vande justitie, indien sij de macht heeft dien te betaelen. Actum [].

fol. 122v**Davidt Willemsz. Schotsman**

Alsoe Davidt Willemsz. Schotsman, uyt Brichen in Schotland³, oudt ontrent vijftich jaeren, jegenwoordich gevangen binnen deser stede, sonder admissie te hebben is gecoomen gaende niet alleen bedelen, maer hebbende oock de luyden qualick aengesproocken, die hem niet gaven. 't Welcke saecken sijn van quader consequentie, die niet geleden maer gestraft behooren te worden, andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen den selven Davidt Willemsz. geordonneert hebben, ende ordonneren hem mits desen, te vertrecken uyt deser stede vander Goude, ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn, sonder inden tijt van twaeleff eerstcomende jaeren, weder daer inne te mogen coomen, op peijne van meerder correctie, ende condemnereen hem inde kosten vande gevanckenisse, ende de misen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert, op Tyendewechspoort, den 15en aprilis anno 1600 seventhien, present den bailiu, Pieter Woutersz. Crabeth, Jan Adriaensz. de Vrije ende Dirck Jansz. Steenwijck mitsgaders Jan Henricxz. Wantslager, ende Jacob Adriaensz. Bos, schepenen.

fol. 123**Andryes Bruyns van Hamburch**

Alsoe Andries Bruyns van Hamburch, oudt ontrent twintich jaeren jegenwoordich gevangen, bekent ende beleeden heeft gesonts lichaems gebedelt te hebben. 't Welck contrarie de placaten is, tot laste vande vagebunden, ende bedelaers geemaneert. Soo is 't dat schepenen den voorn. Andries Bruyns geordonneert hebben, ende ordonneren hem mits desen, binnen daechs sonneschijn, uyt der Goude, ende de vrijdomme vandien, te vertrecken, sonder inden tijt van vier eerstcomende jaeren, weder daer inne te mogen coomen. Al op peijne van meerder correctie, ende de misen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende presenten [].

fol. 123**Thonis Bruynsz. van Surmont ontrent
Cuylenburch**

Alsoe Thonis Bruynsz. van Surmont, ontrent Culenburch, nu ter tijdt wonende tot Leyden, oudt ontrent 28 jaeren, jegenwoordich gevangen, hem vervordert heeft binnen deser stede, gesonts lichaems te gaen bedelen, ende met een maers te loopen, van d' eene plaets in d' andere, sonder behoorlick paspoort te hebben, contrarie de placaten, tot laste vande bedelaers ende landloopers geemaneert. 't Welck saecken sijn van quade consequentie, die niet geleden maer gestraft behooren te worden, andere ten exempele. Soe is 't dat schepenen doende recht, inden naeme ende van weeghen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelant ende Westvrieslandt, den voorsz. Thonis Bruynsz geordonneert hebben, ende ordonneeren hem mits desen binnen daechs sonneschijn te vertrecken, uyt der Goude ende de vrijdomme vandien, sonder inden tijt van ses eerstcomende jaeren, weder daer inne te mogen comen, op peijne van meerder correctie, ende condemnereen hem inde kosten vande gevanckenisse, ende de misen vande justitie, indien hij de macht heeft die te

fol. 123v

betaelen. Actum ende gepronunchieert op Tiendewechspoort, den 2en meye anno 1600 seventhien, present den bailliu, Pieter Woutersz. Crabeth, Jan Adriaensz. de Vrije, Dirck Jansz. Steenwijck, ende Jacob Adriaensz. Bos, schepenen.

fol. 123v**Symon Cornelisz. van Delft
Christoffel Fredrixsz. van Aurick in
Eemberlandt**

¹ Sic, Machatelt Pouwels, lees: Machtelt Pouwels.

² Zutphen, prov. Gelderland.

³ Brechin, Schotland of Bridgend, Schotland.

Alsoe Symon Cornelisz. van Delft, out 25 jaeren, ende Christoffel Fredericxs., van Aurick, in Eemderlandt¹, oudt een ende twintich jaeren, off elcx daer ontrent, tegenwoordich gevangens, voor schepenen bekend hebben, te weeten, den voorn. Symon Cornelisz. dat hij eens gevangen is gheweest, tot Utrecht, daer hij te water ende te broode sat, den tijdt van drye dagen, ende eens alhier, daer hij uyt geseyt waer. Blijvende evenwel inde buyten stadt, nae de tijdt, dat hij behoort hadde te ruymen, ende sieck wordende, is in 't gasthuys gebracht, daer hij bleef ontrent veerthien dagen, ende heeft desen al niet tegenstaende, hem weder begeven tot loopen ende bedelen. Ende den voorn. Christoffel Fredericxs., dat hij sijn werck gemaect heeft, van alhier te loopen, door de steden ende platte landen, ende hem te begeven op bruyloften, dootmaelen, kindermaelen, ende andere feesten van huysluyden, ende altemet om 't ghelt dat hij gebedelt hadde te spelen, alle 't welcke saecken sijn van seer quader consequentie, strijdende tegen de placcaten, die daer op sijn gemaect. Soo is 't dat schepenen, doende recht inden naeme ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den voorn. Symon Cornelisz. ende Christoffel Fredericxs. gecondemneert

fol. 124

hebben, ende condemnieren heur mits desen, gegesselt te worden, in Besloten Gevancknisse, tot discretie van schepenen. Bannende den voorsz. Symon Cornelisz. uytter Goude, ende de vrijdomme vandien, den tijdt van thien jaeren, te ruymen binnen twee dagen, sonder weder daerinne te mogen coomen, op pene van meerder straffe. Ende belasten den voorsz. Christoffel Fredericxs. binnen den tijdt van twee dagen te vertrecken, uyt de voorsz. landen van Hollandt ende Westvrieslandt. Ende condemnieren heur inde kosten vande gevancknisse, ende de misen vande justitie, indien sij de macht hebben die te betalen. Actum op Thiendewechspoort, den 23en marty, anno 1600 ende seventhien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 124

Abraham de la Tombe

Alsoe Abraham de la Tombe, gebooren tot Noorwits, in Engelandt², oudt ontrent dertich jaeren, tegenwoordich gevangen, hem vervordert heeft, alhier te lande te coomen, ende gesonts lichaems te gaen bedelen, contrarie de placcaeten, tot laste vande vagabunden ende bedelaers ge maneert. 't Welck saecken sijn van quader consequentie. Soo is 't dat schepenen doende recht, inden naeme ende van weegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den voorn. Abraham de la Tombe, geordonneert hebben, ende ordonneren hem bij desen, binnen daechs sonneschijn te vertrecken uyt der Goude, ende de vrijdomme vandien, sonder weder daer inne te mogen comen, op pene van meerder correctie, ende condemnieren hem inde kosten vande gevancknisse, ende mise vander justitie, indien hij de macht heeft die te betalen. Actum ende gepronunchieert op Tyendewechspoort, opten 14en juny anno 1617, present den bailliu, ende alle de schepenen, uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 124v

Eduwaerd

Alsoe Eduwaert Harem van Hemsire in Engelandt oudt ontrent 35 jaeren, tegenwoordich gevangen bekendt heeft eenighe tijdt langh hier te lande gebedelt te hebben. 't Welck is contrarie de placcaten. Soo is 't dat schepenen hem ordonneren, te vertrecken uyt dese stadt. Sonder weder daer inne te mogen coomen binnen den tijdt van acht jaeren, op peene van meerder straffe, ende condemnieren hem inde kosten vande gevancknisse, ende misen vande justitie, indien hij de macht heeft, om te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thiendewechspoort, opten 26en juny anno 1600 ende seventhien, present den bailliu, ende alle de schepenen, uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 124v

Claes Bartham

Alsoe Claes Bartham, geboren bij Muers³, ontrent 42 jaeren, tegenwoordich gevangen, bekendt heeft dat hij hier te lande gecomen is, met twee kinderen, laetende noch drie kinderen 't sijnder woonplaetse, bij sijn huysvrouwe, ende dat hij gaet spelen mette lier, latende 't een vande voorsz. twee

fol. 125

kinderen loopen bedelen. Soo is 't dat schepenen hem ordonneren uyt stadt ende vrijdomme vandien te vertrecken binnen daechs sonneschijn, sonder daer wederomme inne te mogen comen op peijne van meerder straffe, ende

¹ Aurich, Nedersaksen, Duitsland.

² Norwich, Norfolk, Engeland.

³ Moers, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.

condemneren hem inde kosten vande gevangenisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft om te betaelen. Actum den gepronunchieert op Tiendewechspoort opten 26en july Juny, presenten ut supra.

fol. 125**Matgen van Breemen**

Alsoe Matgen van Breemen, oudt ontrent 75 jaren, tegenwoordich gevangen bekendt heeft, dat zij dagelix duer 't Landt heeft gaen bedelen. Daervan zij alleen haer werck maect. Soo is 't dat schepenen haer ordonneren te vertrecken uyte stadt ende de vrijdomme vandyen binnen daechs sonneschijn. Sonder immermeer weder daer inne te mogen comen, op pene van meerder straffe, ende condemneren haer inde kosten vande gevangenisse, ende mysen vande justitie, indyen zij de macht heeft die te betalen. Actum den 26en juny 1600 zeventyen. Bij Dirck Cornelisz. Schaep bailliu, ende alle de schepenen, uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 125

Alsoe Hendrick Engelbrechtsz. van Campen¹ oudt ontrent dertich jaeren, Jan Pietersz. van Dordrecht oudt ontrent 18 jaeren ende Daniel Galandt van Noorwits in Engelandt woonende tot Leyden mede oudt ontrent 18 jaren, tegenwoordich gevangen haer vervordert hebben gesondts lichaems te gaen bedelen contrarie de placaten tot laste vande landloopers geemaneert. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van weegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt de voorn. Heyndrick Engelbrechtsz., Jan Pietersz. ende Daniel Galandt geordonneert hebben ende ordonneren huer mits desen binnen daechs sonneschijn uyt der Goude ende de vrijdomme vandyen te vertrecken zonder weeder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie. Ende condemneren huer inde kosten vande gevangenissen ende de mysen vande justitie indyen zij de macht hebben die te betalen. Actum den 15en july anno 1600 seventyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 125

Alsoe Davidt Walravensz. schoelapper van Ter Tholen² tegenwoordich woonende binnen dese stede oudt ontrent

fol. 125v

23 jaren, tegenwoordich gevangen. Bekendt heeft, dat hij ontrent twee jaren geleden gevangen is geweest tot Leerdam, daer hij gebannen worde uyte vrijdomme van Leerdam, den tijdt van twintich jaren, 't welck apparentelicken is geweest om eenige delicten, hoewel hij zeydt, dat hij nyet anders gedaen en hadde, als gebedelt, ende hoewel hij behoort hadde hem daer nae van zulx te wachten, dat hij echter weeder te platte lande gelooopen, ende met dyeven geconverseert ofte ommegeaen heeft, ende is in 't geselschap bevonden, als eenige landtloopers ende dyeven huere goeden bij de huysluyden benomen worden, 't welck zaecten zijn van quader consequentie dye nyet ongestraft, en behooren te blijven. Soo is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt) den voorn. Davidt Walravensz. gecondemneert hebben, ende condemneren hem mits desen, in besloten camer wel strengelicken te worden gegeesselt, ten bloede toe. Ordonnerende hem voorts uyte Landen van Hollandt te vertrecken inden tijdt van vyer ende twintich uyren, sonder inden tijdt van thyen eerstcoomende jaeren weeder daerinne te mogen comen, op pene van meerder correctie. Ende condemneren hem inde kosten vande gevangenisse, ende de mysen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betalen. Gepronunchieert ende geexecuteert op Thyendewechspoort, opten 20en july anno 1600 seventyen, present den bailliu, Cornelis Gerritsz. de Lange, schepen geintheemert, Pyeter Woutersz. Crabet, Jan Adriaensz. de Vrije, Dirck Jansz. Steenwijck, Jan Hendrixsz. Wandslager, Jacob Adriaensz. Bosch, ende Volpert Pietersz. Hoornbye, schepenen.

fol. 125v

Alsoe Jan Pietersz. van Antwerpen (oudt ontrent vyer ende twintich jaeren) tegenwoordich gevangen, van d' eene plaets op d' ander gelooopen heeft, sonder perfecte redenen te weten geven waer hij van geleefd soude hebben, contrarie de placaten tot laste van sulcke vagabonden ofte ledich gangers gestatueert. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheydt van Hollandt ende Westvrieslandt, den voorsz. Jan Pieters deser stede vander Goude ende de

fol. 126

¹ Kampen, prov. Overijssel.

² Tholen, prov. Zeeland.

vrijdom vandyen hebben ontseydt ende ontseggen hem d' selve mits desen, ordonnerende hem daer uyt te vertrecken binnen daechs sonneschijn, sonder daer weder in te mogen comen op pene van meerder correctie ende condemnieren hem inde costen vande gevangenisse ende de mysen vande justitie indyen hij de macht heeft dye te betalen. Actum den vyerden augusti anno 1600 seventhynen, present den bailliu, ende alle de schepenen, uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 126

Alsoe Jan Cornelisz. van Eemden¹, oudt ontrent sestien jaren, tegenwoordich gevangen, hem begeven heeft opter loop ende gereyst van d' een plaets op d' anderen, seggende hij drye jaeren van Eemden geweest is, ende naerder geexamineert sijnde, waer hij de selve drye jaeren hadde geweest, is bij hem bekent dat hij wel vijftalff jaer van daer geweest is. Sulcx dat wel te presumeren is, dat hij nyet ander en souct als te selen, ende hem op alle kermissen ende marcten te begeven, ende sijn avantagie te soucken. Als sijnde oock binnen deser stede gecomen opte jaermarkt alhyer, sonder te connen seggen wat hij daer te doen hadde, hebbende twee nachten opte wagenveeren op een wagen geslaepen. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt ende Westvryeslandt, den voorsz. Jan Cornelisz. dese stede vander Goude ende de vrijdomme vandyen hebben ontseydt ende ontseggen hem d' selve mits desen, voorts ut supra.

fol. 126

Alsoe Joris Vrij, uyt Texes van Petwours, in Engelandt², oudt ontrent negenthyen jaeren, tegenwoordich gevangen, inde St. Jacobsmarct lestleden, bevonden is, in seecker troupe volcx, alwaer een beurs gehaelt was uyt seecker huysmans sack, den welcken seyde 't selve bij hem gevangen gedaen te wesen, ende hoewel hij gevangen sulcx ontkende, is nochtans den buydel neffens hem op 't straet gevonden, nyet sonder merckelicke suspititie van dat dye gestoolen hadde. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffeliheydt van Hollandt³ ende Westvryeslandt den voorsz. Joris Vrij, voorts ut supra.

fol. 126v

Alsoe Hendrick Jorisz. wonende tot Rotterdam, oudt ontrent veertich jaeren, tegenwoordich gevangen hem vervordert heeft binnen deser stede te comen, ende te gaen bedelen van 't eene huys tot 't andere. Spreeckende de luyden (dye hem "Godt helpt u" seyden) qualicken toe, in schijn als off men 't hem schuldich waer te geven, 't geene hij begeerde. Soo is 't dat schepenen, doende recht inden name ende van wege de de hooge Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt ende Westvryeslandt, den voorsz. Hendrick Jorisz., ende voorts ut supra.

fol. 126v

Alsoe Wybrant Jansz. vander Bryel⁴, oudt ontrent negenthyen jaeren, tegenwoordich gevangen, hem vervordert heeft (nyetjegenstaende hij wel een goetd ambacht can, waer hij de cost wel mede can verdienen) te comen binnen deser stede, ende liedekens te singen bij de huysen, ende bij der straeten, gaende oock ondertusschen inden doncker avondt huys off huys aen, bedelen, nyet sonder suspitie van ondertusschen te stelen, 't gundt hij met behendicheydt krijgen can. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt ende Westvryeslandt den voorsz. Wijbrant Jansz. voorts ut supra.

fol. 126v

Alsoe Annitgen Pieter Mullendr., poorterse deser stede, oudt ontrent 57 off 58 jaren, tegenwoordich gevangen (nae dat zij om haer quade wercken eenige jaren in 't tuchthuys hadde geseten, daer uyt op versouck van haere vrienden ende op hare groote beloften ontslagen is) voor schepenen bekent, ende beleden heeft, dat zij van zeecker aelmoeseniersmeysgen gecocht ende ontvangen heeft verscheyden cruyckgens met olye. 't Welck 't voorsz. meysgen het aelmoeseniershuis deser stede heymelick heeft ontdragen, 't welck zaecken zijn van quader consequentie, dye nyet en behooren geleeden, maer strengelick gestraft te worden, andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvryeslandt) de voorsz. Annitgen Pieter Mullendr. geordonneert hebben, ende ordonneren haer mits desen, weder in 't tuchthuys deser stede te worden gebracht, omme aldaer (nae ordre van 't voorsz. tuchthuys) haer cost te winnen

¹ Emden, Nedersaksen, Duitsland.

² 't Access van Petworth, Sussex, Engeland.

³ Sic, Graeffeliheydt van Hollandt, lees: Graeffelicheydt van Hollandt.

⁴ Brielle, prov. Zuid-Holland.

fol. 127

ende aldaer te blijven tot discretie vande magistraet deser stede. Ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse, ende de mysen vande justitie indyen zij de macht heeft die te betalen. Aldus gedaen ende gepronunchieert opte Thyendewechspoort, opten 25en augusti anno 1600 seventyen, present den bailliu, Ghijsbert Aelbrechtsz., Adriaen Claesz. Goudswaert ende Pieter Harmensz. Cincq, burgermeesteren, ende alle de schepenen, uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 127

Alsoe Margriete de la Franche, oudt ontrent 17 jaeren, jegenwoordich gevangen, binnen deser stede gecomen is, zonder oirsaecke te connen seggen, waerom zij hyer compt, anders dan dat zij souct haer broeder, sonder yet te weeten, waer zij hem soude mogen vinden. Dat is de spraeck, dat sij haer opte marct laten vinden heeft, ende aldaer een vrou eenich gelt benomen. Soo is 't dat schepenen haer ontseggen de stadt, ende vrijdomme vandyen, ordonnerende haer te vertrecken binnen daechs sonneschijn, ende haer condemnerende inde costen vande gevanckenisse, ende inde mysen vande justitie, indyen zij de macht heeft dye te betalen. Actum op Thyendewechspoort den tweeden septembris anno 1600 zeventyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 127

uytgeschreven voor tuchthuys

Alsoe Abraham Jansz. oudt ontrent 17 jaren jegenwoordich gevangen bekendt ende beleden heeft hoe dat hij in 't tuchthuys geweest zijnde den tijdt van ontrent drye jaren ende daer uyt gelaten weesende nu ontrent een jaer geleden. 't Sedert ten platten lande gelopen ende gebedelt heeft hem laten vinden op bruloften, dootmalen ende andere vetgens van huysluyden. 't Welck hij nyet en hadde behoren te doen ten opsyen zijn voorsz. voorgaende straffe in 't tuchthuys geleden ende is 't selve strijdende mitte placaten tegen de vagabondern ende bedelaers geemaneert. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt geordonneert hebben ende ordonneren bij desen, dat den voorsz. Abraham Jansz. weder in 't tuchthuys gebracht ende aldaer gehouden sall

fol. 127v

worden ter tijdt ende wijlen toe dat anders al weesen geordonneert ende dat hij van zijne winninge sal moeten leven. Condemneerende hem voorts inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien hij de macht heeft dye te betalen. Actum den 6en septembris anno 1600 zeventien, present den bailliu, de vyer burgermeesteren ende alle de schepenen uytgesondert Volckart Pietersz. Hoornbye.

fol. 127v

Alsoe Ariaentgen Michielsdochter van Antwerpen huysvrouw van Abraham Jacobsz. van Oudenaerde wonende binnen deser stede oudt ontrent veertich jaren jegenwoordich gevangen bekent ende beleden heeft hoe dat Jannitgen Jans haer dochterken drie off vier dagen voor haer gevanckenisse ingebracht heeft een paer laeckens die d' selve Jannitgen Jans haer dochter gestolen hadde ende dat bij confessie vande selve Jannitgen Jansdr. blijckelicken is dat sij Jannitgen noch veel andere gestolen goederen ingebracht heeft hoewel de voorsz. Adriaentgen Michiels daarvan seyt niet te weten. 't Welck saecken sijn van quade consequentie die nyet behoren geleden maer gestraft te worden anderen ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt de voornoomde Adriaentgen Michielsdr geordonneert hebben ende ordonneeren haer mits desen te vertrecken uyt de stadt vander Goude ende vrijdomme vanden binnen daechs sonneschijn sonder weder daerinne te mogen comen binnen den tijt van ses jaren al op pene van meerder straffe ende condemnieren haer mede inde costen vande gevanckenisse ende de mysen van justitie indien sij de macht heeft die te betaelen. Gepronunchieert ter vierschaer opten 21en septembris anno 1600 zeventien, present schout ende alle de schepenen uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 127v

Alsoe Jannitgen Jansdochter oudt ontrent 12 jaren jegenwoordich gevangen daer moeder aff is Adriaentgen Michiels van Antwerpen innewonende deser stede medegevangen bekent ende beleden heeft hoe dat sij binnen deser stede tot diverse reysen ende in verscheyde huysen veel goederen ende oick gelt gestolen heeft. 't Welck saecken sijn van quade consequentie, die nyet behooren getollereert maer gestraft te worden anderen ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheydt ende graefflickheydt van Hollant, Seelant ende Westvrieslant de voornoomde Jannitgen Jans

fol. 128

dr. gecondemneert hebben ende condemnereen haer mits desen gebracht te worden in 't tuchthuys omme aldaer te wercken ende haer cost te verdienen naer d' ordre van 't selve huys mitsgaders aldaer te blijven ter tijt ende wijlen toe bij Magistraten indier tijt anders sal wesen geordonneert ende condemnereen haer inde costen vande gevanckenisse ende de mysen van justitie indien sij de macht heeft die te betaelen. Gepronunchieert ter vierschaer opten 21en septembris anno 1600 zeventien, present schout ende alle de schepenen uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 128

Alsoe Adriaen Jansz. Soos biertapper in Thuyt aen de Goutcade inde Werelt jegenwoordich gevangen bekent ende beleden heeft hoe dat hij altemet een rock inde Lombaert heeft gebracht ende dat deur de confessie van Anna Cornelis sijne huysvrouw blijckelicken is, dat tot haren huysse verscheide calissen, lantlopers ende dieven dick ende meenich mael verkeert hebben ende oick aldaer gelogeert sijn geweest van welcke sij diversche gestoolen goederen heeft gecocht ende oick eenige voorde selve dieven inde Lombaert gebracht ofte deur haer man doen brengen. Zulcx dat hij nyet en conde ignoreren dat de rocken die hij inde Lombaert brachte gestolen waren hoewel hij den ignorant wil maecken. 't Welcke saecken sijn van quade consequentie die nyet en behoren ongestraft te passeren. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voornomden Adriaen Jansz. geordonneert hebben ende ordonneren hem mits desen te vertrecken uyt de stadt vander Goude ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn naedat hij sal wesen gerelaxeert. Sonder daer weder inne te mogen comen binnen den tijt van ses jaren al op pene van meerder straffe ende condemnereen hem inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie sonder dat hij uyte gevanckenisse sal worden ontslagen voor ende aleer d' selve costen sullen wesen betaelt. Gepronunchieert ter vierschaer opten 21en septembris anno 1600 zeventien, present schout ende alle de schepenen uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 128

Alsoo Anna Cornelisdochter oudt ontrent 24 jaren huysvrouw van Adriaen Jansz. Soos biertapper in Thuyt aen de Goutcade inde Werelt jegenwoordich gevangen bekent ende beleden heeft hoe dat tot haren huysse verscheide calissen ende lantlopers verkeert hebben ende oick aldaer gelogeert sijn geweest vande welcke sij diversche goederen gecocht heeft ende oick eenige voor henluyden inde Lombart gebracht waervan eenige goederen vervolcht wesende t' haren huysse bevonden sijn die gestolen waren ende daer de voorsz. Anna Cornelis de mercken uytgesneden hadde gelijk sij bekent, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie die nyet en mogen getollereert maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheydt van Hollant, Seelant ende Westvrieslandt de voorsz. Anna Cornelis gebannen

fol. 128v

hebben ende bannen haer mits desen den tijt van twaelf jaeren uyt Hollandt ende Westvrieslandt te ruymen deser stede ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn naer haer relaxatie ende de voorsz. landen binnen drie dagen daer nae sonder inden voorsz. tijt van twaelf jaeren weder daerinne te mogen comen al op pene van meerder straffe ende condemnereen haer inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie sonder dat sij uyte gevanckenisse sal worden ontslagen voor ende alleer de voorsz. costen sullen wesen betaelt. Gepronunchieert ter vierschaer opten 21en septembris anno 1600 zeventien, present schout ende alle de schepenen uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 128v

Pyeter de Vijt gebooren tot Hoordingen

Alsoe Pieter de Vyt gebooren tot Hoordigen¹ ontrent twee mijlen van Aelst oudt ontrent acht ende twintich jaren, jegenwoordich gevangen hem vervordert heeft nyet alleen twee jaren langh te lopen ende huys te houden met eene Griete Gerrits van Lemden zonder de selve getrouwt te hebben, lopende oick met een rijtselcraem om een schijn te geven als off hij wat dede om de cost te winnen. Maer oick dat hij ontfangen ende genoten heeft van eenige goederen die gestoolen waeren als namenlick dat Anna Jans van Doesburch hyer mede gevangen hem gegeven heeft een overtrecksel zoo van een roock als van een paer bocxen ende dan noch een hemde alle 't welcke sij ontstolen hadde een vrou tot Delft daer zij voor dienstmaecht gewoont hadde ontrent vyer off vijff dagen ende dat hij van een laecken dat de voorsz. Anna Jans mede aldaer gestoolen hadde ende dat zijn vercocht, de penningen dye daer van quamen heeft helpen verteeren, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie die niet en behooren getolereert maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt,

¹ Oordegem, gem. Lede, prov. Oost-Vlaanderen, België.

Seelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Pieter de Vyt gebannen hebben ende bannen hem mits desen uyte landen van Hollandt den tijdt can ses eerstcomende jaeren. Te ruymen uyt deser stede ende de vrijdomme vandien binnen drie dagen zonder weder daer inne te mogen comen op pene van meerder straffe ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaelen. Gepronunchieert ter vierschaer den 28en septembris anno 1600 zeventien, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 129

Anna Jans van Doesburch

Alsoe Anna Jans van Doesburch, oudt ontrent 23 jaeren, jegenwoordich gevangen, haer vervordert heeft, tot Delft een vrou daer sij voor dienstmaecht, vier off vijff dagen bij gewoondt hadde, te ontsteelen verscheyden goederen van linnen ende wollen, daer van sij eenige heeft gegeven, Pieter de Vyt van Hoordingen, bij Aelst, mede gevangen, die de selve aengetroocken hadden. Item sommighe goederen vercocht, ende 't gelt onnuttelicken verteert. Ende is de reste haer weder aff gehaeldt bij de voorsz. vrou, daer se gewoondt hadde, ende bij een ander persoon die daer hadde thys gelegen, ende wiens goederen mede bij haer genomen waren, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie, die niet en behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hoghe Overicheyt, ende Graeffelicheyt, van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, de voorsz. Anna Jans gebannen hebben, ende bannen heur mits desen, uyt Hollandt ende Westvrieslandt, den tijt van thien eerstcomende jaeren, te ruymen deser stede, ende de vrijdomme van dien, binnen daechs sonneschijn, ende d' andere landen binnen drie eerstcoomende dagen, sonder inde selve tijt weder daerinne te mogen comen, op pene van meerder correctie, ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse, ende de mysen vande justitie, indien sij de macht heeft die te betaelen. Gepronunchieert ter vierschaer, den 28en septembris, anno 1600 seventhien, present den bailliu ende alle de schepenen, uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 129

**Dirck Jansz. van Dordrecht, Bartel Jansz. uyt Breemen
Claes Cornelisz. van Delft, Abraham Claesz. van Colen**

Alsoe Dirck Jansz. van Dordrecht oudt veertich jaeren, Bartel Jansz. uyt 't Sticht van Bremen, van een stadt genaemt Stojij¹, oudt 26 jaeren, Claes Cornelisz. van Delft, oudt 19 jaeren, ende Abraham Claesz. van Ceulen, oudt seshien

fol. 129v

jaeren, off elcx daer ontrent, jegenwoordich gevangen, heur vervordert hebben te loopen bedelen ten platten lande, begevende heur tot ledicheyt, ende loopende op de dootmaelen, ende andere vetgens contrarie de placcaten, tot laste vande vagebonden, ende bedelaers geemaneert. Soe is 't dat schepenen doende recht, inden naeme ende van weegen de hoghe Overicheyt ende Graeffelickheyt, van Holland, Seelandt ende Westvrieslandt, de voorsz. gevangens de stede vander Goude ontseydt hebben, ende ontseggen heur de selve mits desen. Ordonnerende heur daer uyt te vertrecken binnen daechs sonneschijn, sonder weder daer inne te mogen comen, op pene van meerder correctie. Ende condemnieren heur inde costen vande gevanckenisse, ende de misen vande justitie, indien sij de macht hebben die te betaelen. Actum op Thierendewechspoort den 7en octobris, anno 1600 seventhien, present den bailliu, ende alle de schepenen.

fol. 129v

Dirck Evertsz. Schoemaecker

Alsoe Dirck Evertsz. schoemaecker, poorter deser stede oudt ontrent dertich jaeren, jegenwoordich gevangen om sijn quade comportement, in 't tuchthuys deser stede gebracht is gheweest, alwaer hij ontrent twee jaeren geleden, uyt gebrocken is. Ende hoewel hij wel behoort hadde, hem selven daer nae wel te dragen, ende sijn huyshoudinge voor te staen, ende met sijn huysvrouwe gerustelicken ende vredelicken te leven, 't schijnt nochtans dat hij sulcx niet en heeft gedaen, maer heeft echter sijn voorige ende oude gangen gegaen, levende met sijne huysvrouwe seer ongerustich, sulcx dat daer over veel clachten sijn gecoomen, welcke saecken sijn van quade consequentien, die niet geleden, maer gestraft behooren te worden, andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht, inden naeme

fol. 130

ende van wegen de hoghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den selven Dirck Evertsz. geordonneert hebben, ende ordonneren hem mits desen te gaen in een vande

¹ Stuhr, Nedersaksen, Duitsland ?

castimentshuyskens, binnen deser stede, ende aldaer te blijven te water ende te broode den tijdt van acht dagen, ende interdicteren hem inden tijt van twee eerstcomende jaeren, in eenige herbergen, soe wel buyten, als binnen deser stede, te drincken off hem daer te laeten vinden, op pene van meerder correctie ende condemnieren hem voorts, inde costen vande gevanckenisse, ende misen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert, op Thiendewechspoort den 23en octobris anno 1600 seventhien, present den bailliu, de vier burgermeesteren, ende alle de schepenen, uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 130**Jan Justens uyt Engelandt**

Alsoe Jan Justens, van Walchier in Engelandt, oudt ontrent dertich jaeren, jegenwoordich gevangen opten 6en augusti, 1614, bij vonnisse van schepenen deser stede, gecondemneert is, bij 's heerendienaers, uyte stadt geleydt te worden, ende daer niet weder inne te mogen comen den tijdt van vier jaeren, op pene van van meerder correctie. Ende dat hij dies niet tegenstaende, weder inde jurisdictie gecomen is, ende heeft alomme loopen bedelen, contrarie de placcaten, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie die niet getolereert, maer gestraft behooren te worden, andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weghe de hooghe Overicheyt,

fol. 130v

ende Graeffelickheyte van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den voorn. Jan Justens, gebannen hebben, ende bannen hem bij desen, uyt deser stede, ende vrijdomme vandien, den tijt van thien eerstcomende jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder binnen de selve tijdt weder daer innen te mogen comen op pene van meerder straffe, ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse, ende de misen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum den 25en octobris, anno 1600 seventhien, present den bailliu, ende alle de schepenen.

fol. 130v

Alsoe Barent Arentsz, alias Loot in 't Gat, uyt Emderlandt, van Auwerick¹, oudt ontrent 20 jaeren, jegenwoordich gevangen voor schepenen bekent heeft, dat hij om sijne dyeverije, opten laetsten marty lestleden, tot Haestrecht gegeesselt, gebrantmerckt, ende uyte Landen van Hollandt ende Westvrieslandt gebannen is den tijt van thien eercomende² jaeren, sonder weder daerinne te mogen coomen, op pene van meerder straffe. Ende hoewel hij gevangen wel behoort hadden hem uyte voorsz. landen te begeven, ende daer inne niet weder te coomen. Dat hij echter sulcx niet doende inde voorsz. landen gebleven is, loopende niet alleen ten platten lande bedelen, maer dat arger is, doende verscheyden gheweldt, dieverije ende huysbreecken. Als sijnde opten 17en july, mede lestleden nae sonne onderganck, met eenen Willem Thijsen inde wandelinghe genaempt Calffslager, gecomen op 't Rietvelt ontrent Wourden in 't Oyvaersnest, eysschende dryncken vande maecht, die binnenshuys was die haer gaff van 't beste dat sij hadde, daerop sij seyden: "Ghij hoer, ghij hebt de kan niet vol getapt"

fol. 131

sonder 't selve gesien te hebben, ende haer geantwoordt weesende dat se vol was hebben geseyt: "Ghij hoer, 't is cleyn bier", sonder dat sij dat geprouft hadden, waer op de voorsz. maecht seyde: "Als dat uyt is sal ick meer tappen", nemende hij gevangen daer over de kanne, ende de selve aen stucken smijtende, heeft met de selve stucken ende andere pispotten, ende steenen seer door de glaesen gesmeeten, ende seecker venster 't welck de maecht toe wilde sluyten, tegen haer wille open gehouden, snijdende met een blooten opsteecker naer haer narm, ende de voorsz. maecht boven loopende, ende om hulp crijtende sijn sij wech gegaen, ende is de meester vande voorsz. maecht heur te gemoete gecoomen den welcken siende dat sij elcx een mes inde handt hadden is van heur geweecken daerover sij hem vervolchden ende mitsdien de knecht den meester met een vurck te hulp coomende is hij gevangen in sijn dye gequetst. Ende hoewel dat wel genouch was 't is nochtans soe dat hij daer mede niet en heeft opgehouden maer heeft ontrent een maent voor dat hij hier gevangen worden, bij Amsterdam neffens noch twee andere van sijne complicen, gestolen verscheyden cleederen ende ghelt, alwaer hij gevangen onder den dorpel deur gegraven heeft, ende daer deur cruypende, heeft de deur van binnen open gedaen, alwaer sij namen seeckere kist die sij uyten huysse drougen, daer de voorsz. cleederen in waeren, ende openbraecken, ende seecker ghelt uyt een tresootgen, 't welck open stondt. Welcke goederen henluyden weder onthaelt sijn vruch inden morgenstondt, daer sij in een berch lagen vande man daer sij die gestoolen hadden, soe dat hij gevangen niet en weet

fol. 131v

¹ Aurich, Nedersaksen, Duitsland.

² Sic, eercomende, lees: eerstcomende.

wat ghelt off goet dat het was. Item dat hij ontrent vijff off ses dagen voor sijner gevanckenisse neffens Davidt Walravensz. alhier mede gevangen mitsgaders noch twee andere complices tot Sevenhuysen een gat onder een dorpel duer heeft helpen graven, alwaer hij gevangen deur croop ende de deur open dede ende hebben alsdoen daer gestoolen twee cragen, twee slaepplaeckens, een cussesloop, een mans hemden, drye paer coussen, een hoet met een bant, ende een silveren onderriem met een schorthaeck, de welcke bij den voorn. Davidt ende een vande andere complices, tot Leyden inde Lombaert zijn gebracht daer sij op haelden achthien gulden ende dat hij gevangen ontrent drie weecken geleden tot Abcou de koegroup van seeckere huysmans huys heeft open gebroocken, daer deur hij in huys heeft gecroopen ende in huys weesende ende d'achterdeur geopent hebbende, heeft aldaer gestoolen het wambais met den brouck 't welck hij jegenwoordich aen heeft, alle 't welcke saecken zijn van seer quade consequentie, die niet geleeden maer gestraft behooren te worden, andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt, ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den voorn. Barent Arentsz. gecondemneert hebben, ende condemneeren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot met een coorde ofte strop om den hals, ende aldaer wel strengelick gegeesselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen, ende alsdan gebrantmerckt op zijn een schoer ende dan weder ter sijden aff gestelt tot datter een ander van zijn medegevangens sal weesen gegeesselt, ende alsdan wederom wel strengelicken

fol. 132

gegeesselt tot discretie als vooren ende gebrantmerckt op zijn andere schoer. Bannende hem voorts uyte Landen van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt den tijt van vijff ende twintich eerstcomende jaeren, te ruymen deser stede ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drie dagen, sonder binnen de selve tijt weder daer in te mogen coomen op pene vande galge, ende condemneeren hem inde kosten vande gevanckenisse, ende misen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronuncheert ter vierschaer, den 28en octobris, anno 1600 seventhien, present den bailiu, ende alle de schepenen.

fol. 132

Alsoe Davidt Walravensz., schoelapper van Tertolen¹, lest gewoont hebbende binnen deser stede, oudt ontrent 23 jaeren, tegenwoordich gevangen, opten 20en july lestleden, bij vonnisse van schepenen alhier op Thindeweichspoort gegeesselt is, ende gebannen uyt Hollandt den tijt van thien jaeren. Welcke bannissement hij gevioleert heeft blijvende in Hollandt, ende loopende vagabonts gewijs bedelen door 't lant. Item dat hij overspel gecommiteert heeft. Item dat hij noch ontrent St. Jan lesteleden in Slupwijck, neffens noch twee andere van sijne complices, een gat helpen graven heeft, onder den dorpel van seecker huysmans huys alwaer een van sijne complices deur croop ende een vrouwenrock nam de welcke sij in een hoeyberch in 't Lant van Steyn hebben gesteecken, ende dat hij noch ontrent vijff off ses dagen voor sijne gevanckenisse tot Sevenhuysen is geweest bij Barent Arentsz ende twee andere complices, dye daer een gat hebben gegraven met seecker ijsjer

fol. 132v

dat sij scharp hadden laten slijpen, onder den dorpel van seecker huys, alwaer sij deur cruypende, gestolen hebben een hoet met een bant, twee cragen, twee slaepplaeckens, een cussesloop, een mans hemde, drie paer coussen, ende een silveren onderriem met een schorthaeck, welcken onderriem ende schorthaeck bij hem gevangen, ende een van zijn andere complices tot Leyden inde Lombaert is gebracht, daer sij op gehaelt hebben achthien gulden, alle 't welcke saecken zijn van quade consequentie, die niet geleeden, maer wel strengelicken gestraft behooren te worden, andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den voorn. Davidt Walravensz. gecondemneert hebben, ende condemneeren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot, ende aldaer wel strengelick gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen ende gebrantmerkt op zijn rechter schouder. Bannende hem voort uyt de Landen van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den tijt van vijftich eerstcomende jaeren, te ruymen deser stede, ende vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn, ende d' andere landen binnen drie dagen, sonder binnen de selve tijt weder daer inne te mogen coomen, op pene van meerder straffe. ende condemneren hen inde kosten vande gevanckenisse, ende misen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronuncheert, ter vierschaer, den 28 octobris, anno 1600 ende seventhien, present den bailiu ende alle de schepenen.

fol. 133

Alsoe Sara Carelsdr., geboren tot Leyden, oudt ontrent 22 jaeren, jegenwoordich gevangen, voor schepenen bekent heeft, dat sij ontrent een halff jaer geleden, tot Utrecht in 't openbaer gegeesselt, ende uyt Hollandt ende Sticht van Utrecht gebannen is, den tijt van thien jaeren. Welcke bannissement sij gevioleert heeft. Ende heeft alomme met vagebonden ende dieven geloopen, slaepende bij de selve in hoeybergen, schuyreren ende

¹ Tholen, prov. Zeeland.

andersins, ende leydende alsoe een vuyl ende beestelick leven, loopende met de selve bedelen, ende vervougende haer op dootmaelen, bruyloften, kermissen, ende andere vetgens, vercoopende voor de selve gestoolen goederen, ende genietende daarvan haer onbehoorlick gewin. Ende dat sij neffens Trijn Abels in Raembuch, seeckere huysman gedreycht heeft, zijn huys aen brandt te leggen omdat de voorsz. Trijn Abels geseydt hadde, dat den selven huysman haer hadde doen vangen, alle 't welcke saecken zijn van quade consequentie, die niet en mogen getolereert, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht, inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt, ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt de voorsz. Sara Carels gecondemneert hebben, ende condemnieren haer mits desen, gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelicken gestraft ten bloede toe tot discretie van schepenen, mitsgaders gebrantmerckt op haer rechter schoer, bannende haer voorts uyt de Landen van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt den tijt van thien eerstcomende jaeren, te ruymen deser stede, ende de

fol. 133v

vrijdom vanden binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drie dagen, sonder inde selve tijt weder daer inne te mogen coomen, op pene van meerdere straffe, ende condemnieren haer inde kosten vande gevanckenisse ende misen vande justitie indien sij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronuncieert ter vierschaer, den 28en octobris anno 1600 seventhien, present den bailiu ende alle de schepenen.

fol. 133v

Ysaack Maillaertsz.

Alsoe Isaack Maillaertsz, fusteynwercker, inwonende deser stede, oudt ontrent acht ende twintich jaeren, tegenwoordich gevangen, voor schepenen bekend heeft, hoe dat hij heeft gaen bedelen, ende allomme geloopten vagabunts gewijs, ende dat hij zijn huysvrouw verlatende overspel gedaen heeft, contrarie de placcaten tot laste van soedanige gemaect. 't Welck saecken zijn van quade consequentie, die niet en mogen getolereert, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den voorsz. Isaack Maillaertsz gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen, gebracht te worden achter op 't schavot, ende aldaer wel strengelicken gegeeest ten bloede toe, tot discretie van schepenen. Bannende hem voorts uyt der Goude, ende de vrijdomme vanden, den tijt van thien eerstcomende jaeren te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder binnen de selve tijt weder daer inne te mogen coomen

fol. 134

op pene van meerder straffe. Ende condemnieren hem inde kosten vande gevanckenisse, ende de misen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronuncieert ter vierschaer, opten 28en octobris, anno 1600 ende seventhien, present den bailiu, ende alle de schepenen.

fol. 134

Thobias Jansz. linnewever

Thobias Jansz. linnewever van Amsterdam, oudt ontrent 16 jaeren, tegenwoordich gevangen, voor schepenen bekend heeft, dat hij hem vervordert heeft gesonts lichaems te gaen bedelen, vervougende hem met verscheyde vagebonden, op dootmalen, kerstenmaelen, ende andere vetgens, alles contrarie de placcaten tot laste vande vagebonden, ende ledige lantloopers gemaect, alle 't welcke saecken zijn van seer quade consequentie, die niet geleden maer gestraft behooren te worden, andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt, ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den voorn. Thobias Jansz. gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen, gebracht te worden achter op 't schavot met twee roeden op zijn rugge, ende aldaer aen te sien de justitie, die aen andere gevangens sal worden gedaen. Bannende hem voorts uyt der Goude ende de vrijdomme vanden, den tijt van thien eerstcomende jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder inde selve tijt daer weder inne te mogen coomen, op pene van meerder correctie ende condemnieren hem inde kosten vande gevanckenisse ende misen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronuncieert ter vierschaer, den 28en octobris, anno 1600 ende seventhien, present den bailiu, ende alle de schepenen.

fol. 134v

Bastiaen Seffer

Alsoe Bastiaen Seffer van Chour in 't Palsgraven landt¹, oudt ontrent twee ende twintich jaeren, tegenwoordich gevangen, voor schepenen bekend heeft dat hij hier te lande coomende, hem tot ledichheyt ende bedelarije gegeven heeft, loopende met verscheyden vagabonden, van d' een plaets, tot d' andere contrary de placcaten tot

¹ Kühr-Niederfell, Rijnland-Palts, Duitsland.

dien eynde gemaect, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie die niet getolereert, maer gestraft behooren te worden andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht, inden naeme ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelichey van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den voorn. Bastiaen Seffer, gecondemneert hebben, ende condemnereen hem mits desen, gebracht te worden achter op 't schavot, ende aldaer aen te sien de justitie, die aen andere sal worden gedaen. Bannende hem voorts uyt der Goude ende de vrijdomme vandien, den tijt van thien eerstcoomende jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder inde selve tijt weder daer inne te mogen coomen, op pene van meerder correctie. Ende condemnereen hem inde costen vande gevanckenisse ende misen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer, den 28en octobris anno 1600 ende seventhien, present den bailliu, ende alle de schepenen.

fol. 134v**Jannitgen Joosten van Sevenhuysen**

Alsoe Jannitgen Joostendr. van Sevenhuysen¹ oudt ontrent 20 jaeren, jegenwoordich gevangen voor schepenen bekent heeft, dat sij naedat haer man van hier nae Oostindien gereyst is geweest, haer vervordert heeft te gaen bedelen, vervougende haer bij vagebonden ende dieven ende doende

fol. 135

overspel contrarie de placcaten, tot laste van soe danige geemaneert, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie, die niet en mogen getolereert maer gestraft behooren te worden andere ten exempele. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickhey van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, de voorn. Jannitgen Joosten gecondemneert hebben, ende condemnereen haer mits desen gebracht te worden achter op 't schavot, met twee roeden op haer rugge, ende aldaer aen te sien de justitie, die aen andere sal worden gedaen. Bannende haer voort uyt der Goude, ende de vrijdom vandien, den tijt van thien eerstcomende jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder binnen de selve tijt daer weder inne te mogen coomen, op pene van meerder straffe, ende condemnereen haer inde costen vande gevanckenisse ende misen vande justitie, indien sij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer opten 28en octobris, anno 1600 ende seventhien, present den bailiu ende alle de schepenen.

fol. 135**Cathaline Gerrits van Bergen op Zoom
Jannitgen Jans van Thamen**

Alsoe Cathalina Gerrits van Bergen op Soom, oudt 30 jaeren, ende Janneken Jans van Thamen², oudt 19 jaeren, off elcx daer ontrent, jegenwoordich gevangen voor schepenen bekent hebben, dat sij gesonts lichaems, hebben gaen bedelen, loopende allomme ten platten lande vagebonden, ende bedelaers, ende slaepende bij de selve in hoeybergen, ende schuyeren ende leydende alsoe een leuy onordentelick ende beestelick leven, alles contrarie de placcaten tot laste vande gesonde bedelaers, ende vagebonden

fol. 135v

geemaneert, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie, die niet getolereert maer gestraft behooren te worden, andere ten exempele. Soe is 't dat schepenen doende recht, inden naeme ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelickey van Hollandt³, Seelandt ende Westvrieslandt, de voorn. Cathalina Gerrits, ende Jannitgen Jans gecondemneert hebben, ende condemnereen haer mits desen, gebracht te worden achter op 't schavot, elck met twee roeden op den rugge ende aldaer aen te sien de justitie, die aen andere sal worden gedaen. Bannende haer voort uyt der Goude, ende de vrijdom vandien, den tijt van thien eerstcomende jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder binnen de selve tijt daer weder inne te mogen comen, op pene van meerder straffe, ende condemnereen haer inde costen vande gevanckenisse, ende misen vande justitie, indien sij de macht hebben die te betaelen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer, den 18en octobris 1600 ende seventhien, present den bailliu, ende alle de schepenen.

fol. 135v**Cornelis Cornelisz. van Haerlem**

¹ Zevenhuizen, gem. Zuidplas, prov. Zuid-Holland of Zevenhuizen, gem. Kaag en Braassem, prov. Zuid-Holland. Verder komt de plaatsaanduiding "Zevenhuizen" nog twaalf maal voor in Nederland.

² Uithoorn, prov. Noord-Holland.

³ Sic, Graeffelickey van Hollandt, lees: Graeffelichey van Hollandt.

Alsoe Cornelis Cornelisz. van Haerlem, oudt ontrent twintich jaeren, inde wandelinghe genaempt Kees van Haerlem, jegenwoordich gevangen voor schepenen bekent heeft, dat hij om sijn menichfuldighe dieverien ende huysbracken, nae dat hij te vooren tot Leyden gevangen, ende veerthien dagen te water ende te broode geseten ende tot Amsterdan twee jaeren gebannen was geweest, tot Wesep opten 7en octobris lestleden, onder de galghe gestaen heeft met een

fol. 136

strop om den hals ende tweemaal gegeselt, gebrantteyckent mitsgaders gebannen is uyten Landen van Hollandt ende Westvrieslandt den tijt van 25 jaren sonder middelertijt daer weder innen te mogen comen op pene vande galge. Ende hoewel hij gevangen wel behoort hadde hem van meerder quaet te wachten ende hem te begeven uyte voorsz. landen het schijnt nochtans dat hij sulcx niet en heeft gedaen maer ter contrarie dat hij is gebleven inden selven Landen ende heeft nae sijn leste gevanckenisse gedaen de navolgende huysbreeken ende dieverien als hebbende ontrent acht daeghen voor sijn gevanckenisse alhyer neffens Davidt Walravensz., Jasper Steyn ende eenen Claes inde wandelinghe genaempt de Vlaemschen bour aen de Langeweyde opgebroocken seecker veynster alwaer den voorn. Jasper Steyn doorcroop die de duer van binnen open dede. Alwaer hij gevangen ende d' andere doen in huys gingen ende gestolen hebben een pack gecoluerde bombasine clederen met een swart bombasine overtrecksel, een swart laken wambeys, een hoet, een paer cousen ende een roode hetroc met tinne cnoopen, het welck sij inden berch alwaer sij in waeren doen sij apprehendeert wierden wech gesteken hebben uytgesondert het lakens wambeys 't welck David in Oucoop in sekere berch wech gesteken heeft. Item tot Reewick alwaer sij een gad gebroken hebben ter sijden de koegroup daerduer den voorn. Jasper is copen ende daer sij gestolen hebben een hamme met een hemde met een schort 't welck sij daer na lieten leggen, welcke hamme sij in Laech Boscoop gecoocht ende gegeten hebben ende heeft hij gevangen het hemde noch aen. Item in Reyerscoop alwaer den voorn. Claes door een veynster croop ende de duer open deet dat sij aldaer gestolen hebben een hamme met een stuck ouwe caes ende een hemde. 't Welck den selven Claes aentrock. Item noch een nacht daer te voren in Reyerscoop voorsz. gestolen twee paer schoenen. Alwaer hij gevangen de koegroup openbrack ende de voorsz. Jasper duer [onder] croop ende de deur van binnen opende daer sij vier aenleyden¹ van

fol. 136v

dat sij 't souden sien wat sij stelen souden van welcke uter twee paer schoenen hij gevangen een paer ende Claes het ander paer aen heeft. Item dat hij gevangen nevens den voorn. Jasper ende Claes aen den Rijndijck ontrent Woerden ontrent veertien dagen voor sijn gevanckenisse dounde geweest is om onder den dorpel van seker huysmans huys te graven ende dat sij daer niet uyt gerecheden om datter een pael voor gesmeten was. Item dat hij daerna met de selve complicen aen de Rijndijck voorsz. doende is geweest omme onder den dorpel te graven dan dat hij daer niet uytgerecht en heeft overmits den huysman aldaer wacker wierde. Item dat hij inden Tempel ontrent de selve tijt doende geweest is mette voorsz. complicen omme onder een dorpel daer te breken dan dat sij 't daarmede niet en hebben uytgerecht overmits de luyden aldaer wacker wierden. Item dat hij ontrent de selve tijt geweest is tot Sevenhoven alwaer sij mitte voorn. complicen een gad gegraven heeft onder een dorpel met een echdetant daer hij gevangen door gecropen is ende gestolen heeft een vrouwenrock met ontrent drie gulden aen gelt daer in, welcke gelt sij in 't Velthuys hebben verteert. Item dat hij ontrent den selven tijt inden Oudenwaterschen brouck mede geweest is dat den voorn. Claes gestolen heeft in seker huysmans huys een silveren onderriem de welcke bij Pierona Jans alhier mede gevangen vercocht is inden Haech voor de somme van veerthien gulden. Het welcke sijluyden met den anderen tusschen Bleyswijck ende Soetermeer tot een Swarte Vrerick vertelt hebben, ende dat hij gevangen in 't Velthuys voorsz. noch helpen verteren heeft een rosennobel die den voorn. Claes uyt een paer boxen die in een seker huysmans huys tot Boscoop hing gestolen hadde. Behalven dat hij noch in Augusto lestleden met haer acht calissen gecomen sijnde voor 't

fol. 137

seker huysmans huys tot Reewick alwaer sij elck een stuck boterenbroot om Godtswille cregen, sijn stick boterenbroot in 't aensicht van des huysmans dochter onwaerdelicken smeeet ende noch een ander stuck van een ander genomen hebbende mede in des selfs aensicht smeeet ende dat sij vandaer scheydende gegaen sijn in Raemburch alwaer hij gevangen seker huysmans vrou die de kaes stont en wrong de wrongel aff [perchel.de] ende de wrongel onder de ander calissen ommedeelde in schijn off hij selfs meester daarvan geweest waer, hebbende bij hem een poengaert soo dat een igeliken vreesse van hem hadde mitsgaders hij alhier inde gevanckenisse sijnde gepoocht heeft uyt te breken met een mesch dat hij bij hem hadde waarmede hij een gat inde solder gesneden geeft. Alle het welcke saken sijn van quade consequentie die niet geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat de schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooche Overicheyt ende Graeffelicheydt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant den voorn. Cornelis Cornelissen gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer met de coorde te worden geexecuteert tot datter de doot na volcht ende dat het lichaem sal worden gebracht buyten aen 't gerecht deser stede om aldaer te blijven hangen tusschen hemel ende aerde ten exempelen van anderen. Ende verclaren alle sijne goederen indien hij eenige heeft verbuert ten profite vande

¹ GTB. Vier aenleyden; vuur aanstaken.

hooch Overicheyt. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den 2en decembris anno 1617, present den bailiu ende alle de schepenen.

fol. 137

Alsoe Jasper Steyn van Marriemburch¹ inde wandelinghe genaemt cleyn Jasper Goetbloet out onrent 28 jaren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekent heeft dat hij om sijn menichvuldige dieverie ende huysbracken na dat hij te voren tot Rotterdam ende Schoonhoven² gevangen ende gebannen is geweest, tot Wesel is gegeeselt ende gebrantmerckt ende den tijt van

fol. 137v

tien jaren uyt de Landen van Hollant ende Westvrieslant gebannen is ende hoewel hij hem wel behoort hadde van meerder quaetdoen te wachten ende te blijven uyt de voorsz. landen, 't schijnt nochtans dat hij sulcx niet en heeft gedaen maer is hier gebleven inde selve landen ende heeft 't sedert die tijt met Cornelis Cornelissen alias Kees van Haerlem alhier mede gevangen ende sekere ande complicen³ gedaen de huysbracken ende dieverien hier na volgend, als hebbende ontrent acht dagen voor sijn gevanckenisse alhier neffens Davit Walravensz., Kees van Haerlem ende eenen Claes inde wandelinghe genaemt den Vlaemschen Boer aend 't Lange Wijde opgebroken een seker veynster alwaer hij gevangen door croop de duer van binnen opendede. Alwaer d' andere doen in huys gingen ende gestolen hebben een pack gecluerde bombasine cleederen met een swart bombasijn overtrecksel, een swart lakense wambeys, een hoet, een paer cousen, een rooden hemtrock met tinne knopen. Het welck sij inden berch alwaer sij in waren doen sij geapprehendeert wierden, wech gesteken hebben uytgesondert het lakens wambeys het welck Davit in Oucoop in sekere berch wech gesteken heeft. Item tot Reewijck alwaer sij een gat gebroken hebben ter sijden inde koegroep daerduer hij gevangen gecropen ende daer sij gestolen hebben en hamme met een hemde ende een schort, 't welck sij daer na lieten liggen. Welcke hamme sij in Laech Boscoop gecookt ende gegeten hebben ende heeft Cees van Haerlem het hemde noch aen. Item in Reyerscoop alwaer den voorn. Claes deur een veynster croop, ende de deur open deedt dat sij aldaer gestoelen hebben een hamme met een stuck ouwe caes ende een hemde. 't Welck den selven Claes aen trock. Item noc een nacht daer te voeren, in Reyercoop voorsz. gestolen twee paer schoenen. Alwaer Kees de koegroup openbrack ende hij gevangen daer deur croop ende de deur van binnen opendedet, daer sij vier aenleyden omdat sij 't souden sien wat sij steelens souden. Van welcke twee paer schoenen Kees een paer ende Claes het

fol. 138

ander paer aen heeft. Item dat hij gevangen nevens den voorn. Kees, ende Claes aen den Rijndijck ontrent Wourden ontrent veerthien dagen voor sijne gevanckenisse, doende geweest is, om onder den dorpel van seecker huysmans huys te graven, dan dat sij omdatter een pael voor gesmeeten was daer niet uyt en recheden. Item dat hij daer nae met de selve complicen aen den Rijndijck voorsz. doende is gheweest, omme onder den dorpel doer te graven ende dat hij daer niet uyt gerecht en heeft, overmits den huysman aldaer wacker wierde. Item dat hij inden Tempel ontrent de selve tijt doende geweest is mette voorsz. complicen, omme onder een dropen door te breecken dan dat sij daer mede niet en hebben uytgerecht overmits de luyden aldaer wacker wyerden. Item dat hij ontrent de selve tijt geweest is tot Sevenhoven alwaer hij mette voorn. complicen een gat gegraven heeft onder den dorpel met een echdetandt, daer Kees door gecroopen is ende gestoolen heeft een vrouwenrock met ontrent drie gulden aen ghelt daer in, welck ghelt sij in 't Velthuys hebben verteert. Item dat hij ontrent den selven tijt, ontrent inden Oudenwaterschen brouck mede geweest is dat den voorn. Claes gestoolen heeft in seecker huysmans huys een silveren onderriem dewelcke bij Pierona Jans alhier mede gevangen vercocht es inden Haech voor de somme van veerthien gulden het welcke sijluyden met den anderen tusschen Bleyswijck ende Sootermeer tot eenen Swarte Vrerick verteert hebben ende dat hij gevangen in 't Velthuys voorsz. noch helpen verteren heeft een rosenobel die den voorn. Claes uyt een paer boxen die [] seker huysmans huys tot Boscoop hinck gestolen hadde behalven dat hij noch in Augusto lestleden met huer acht calissen gecomen sijnde voor seker huysmans huys tot Reewick alwaer sij elcx een stuck boterenbroot om Godts wil cregen sijn stick boterenbroot in 't aensicht vandes huysmans dochter onwaerdelijken smeeet ende noch een ander stuck genomen hebbende

fol. 138

mede in desselffs aensicht smeeet ende dat sij vandaer scheydende gegaen sijn in Raemburch alwaer hij gevangen seker huysmans vrou die de caes stont en wronch de wrongel affperhelde ende de wrongel onder de andere calissen ommedeelde in schijn off hij selffs meester daer van geweest waer, hebben bij hem een poengaert soodat een ygelick vreesse van hem hadde. Mitsgaders dat hij alhier inde gevanckenisse sijnde gepoocht heeft uyt te breken met een mes dat hij bij hem hadde waer mede hij een gat inde selver gesneden

¹ Het klooster Mariënburch, gem. Soest, prov. Utrecht ? Dit klooster Mariënburch werd in 1551 samengevoegd met het Birgittenklooster Mariensterre uit Gouda.

² Voor zijn Schoonhovens vonnis, zie: SAMH, *Schoonhoven*, 1058.83, p. 89, dd. 28-08-1617. Hier wordt de plaats van herkomst vermeld als Meyburch.

³ Sic, ande complicen, lees: ander complicen.

heeft. Alle het welcke saken sijn van seer quade consequentie die niet geleden maer gestraft behoort te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooche Overicheyt ende Graeffelickhey van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant den voorn. Jasper Steyn gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen te worden gebracht achter op 't schavot ende aldaer aen te sien de justitie die aen Cornelis Cornelissen alhier gevangen sal worden gedaen ende aldan te worden gegeeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen mitsgaders gebrantmerckt op sijn een schoer ende alsdan gestelt te worden aen de een sijde soo lange tot den ander alhier medegevangen sal wesen gegeeselt ende alsdan weder te worden gegeeselt tot discretie van schepenen als voren ende gebrantmerckt op sijn andere schoer. Bannende hem voorts uyt de Landen van Hollant ende Westvrieslant den tijt van vijftich jaren te ruymen uyt deser stede ende de vridomme vanden binnen daechs sonneschijn ende uyt de andere landen binnen drie eerstcomende dagen sonder middeler tijt weder daerinnen te mogen comen op pene van meerder correctie ende condemnieren hem in kosten vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indie hij de macht heeft die te betalen. Actum ende gepronuncieert ter vierschaer den 2en decembris anno 1600 ende seventien, present den balyu ende alle de schepenen.

fol. 138v

Alsoe Jannetgen Joosten van Sevenhuysen out ontrent

fol. 139

20 jaren tegenwoordich gevangen voer schepenen bekent heeft dat sij tot Dordrecht in besloten camere gegeeselt ende gebannen es geweest. Item opten 28en octobris binnen deser stede geschavotteert ende gebannen uyt der Goude ende de vridomme vanden den tijt van thien eerstcomende jaren. Ende gemerckt sij wel behoort hadde haer selven tot duechden te schicken ende haer tot wercken te begeven. 't Is nochtans soe dat sij niet en heeft gedaen maer heeft haer begeven van quaet tot arger al hebbende geloopt met Davit Walravensz. alhier mede gevangen ende met eenen inde wandeling genaemt den Vlaemschen Boer. Item dat sij overspel gecommiteert heeft ende dat noch meer is dat sij mede heeft helpen toestaen ende geweten de huysbraken bij Davit Walravensz. ende Jasper alhier mede gevangens met huer complices aen de Lange Weyde gedaen. 't Welck saken sijn van quade consequentie die stridende jegens de placaten tot lasten vande vagebunden ende bedelaers geemaneert die geensins behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overcheyt ende Graeffelickhey van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant den voorn. Jannitgen Joosten gecondemneert hebben ende condemnieren huer mits desen te worden gebracht achter op 't schavot ende als dan aen te sien de justitie die aen andere sal worden gedaen ende aldan te worden gegeeselt ten bloede tot discretie van schepenen ende bannen haer uyt Hollant ende Westvrieslant den tijt van ses eerstcomende jaren te ruymen deser stede ende de vridomme vanden binnen daechs sonneschijn ende de andere Landen binnen drie dagen sonder middeler tijt weder daer inne te mogen comen op peene van meerder straffe. Ende condemnieren haer voorts inde kosten vande gevanckenisse ende mysen vande justitie, indien sij de macht heeft die te betalen. Actum ende gepronuncieert ter vierschaer den 2en decembris anno 1600 ende seventien, present den baliu ende alle de schepenen.

fol. 139

Alsoe Davit Walravensz. schoelapper out ontrent 23 jaeren

fol. 139v

geboren tot Tertholen¹ ende lest gewoont hebbende binnen deser stede tegenwoordich gevangen overmits sijne dieverie, overspel ende ander quaet opten 28en octobris lestleden alhier gegeeselt, gebrantmerckt ende gebannen is uyt Hollant, Seelant ende Westvrieslant den tijt van vijftich jaren. Ende hoewel hij wel behoort hadde uyt de voorsz. landen te vertrecken ende hem van meerder quaet te wachten. 't Is nochtans alsoo dat hij dat niet en heeft gedaen maer is gebleven inde selve Landen ende heeft wederom overspel gecommiteert ende helpen doen twee huysbraecken als een aen de Lange Weyde alwaer sij genomen hebben een pack gecluert bombasijne cleederen, een swart bombasijn overtrecksel, een swart lakens wambeys, een hoet, een paer coussen ende een rooden hemtrock. Ende een aen den Rijndijck alwaer sij onder den dorpel meenden duer te graven maer dat sij daer niet uyt en rechten alsoo den huysman wacker worde. Alle het welcke saken sien van seer quade consequentie die niet geleden maer gestraft behoort te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graefflickhey van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant den voorn. Davit Walravensz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen te worden gebracht achter op 't schavot ende aldaer aen te sien de justicie die aen Kees van Haerlem sal worden gedaen ende alsdan te worden gegeeselt ten bloede tot discretie van schepenen ende gestelt te worden aen d' een sijde ende aldaer te blijven staen soo lange tot datter een ander sal wesen gegeeselt ende alsdan weder te worden gegeeselt tot discretie als voren ende gebrantmerckt op sijn 's lincker schoer. Bannende hem

¹ Tholen, prov. Zeeland.

voorts uyt de Landen van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant zijn leven lanck geduyrende te ruymen deser stede ende de vridomme vanden binnen daechs sonneschijn ende de ander landen binnen drie eerstcomende dagen sonder weder daer inne te mogen comen op peene van meerder straffe. Ende condemnieren hem inde kosten vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaelen.

fol. 140

Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den 2en decembris anno 1600 seventien, present den baliu ende alle de schepenen.

fol. 140

Abraham Cornelisz. van Vlissingen

Alsoe Abraham Cornelisz. van Vlissingen out ontrent 20 jaren tegenwoordich gevangen voor schepenen bekend heeft, dat hij tweemaal tot Rotterdam is gevangen geweest ende eens alhier ter Goude onder 't Baliaschap vande Landen van Steyn alwaer hij in besloten camer geeselt ende gebannen is geweest. Ende alsoo hij wel behoort hadde te vertrecken ende hem van vagabunden ende bedelaers te begeven. 't Is nochtans soo dat hij 't niet en heeft gedaen maer heeft echter hem begeven weder tot vagebunderie ende bedelarie, loopende alomme ten platten lande op verschijden vetgens ende doende aldaer de huysluyden groote overlast. 't Welck saken zijn van quade consequentie stridende jegens de placaten tot laste vande vagebunden ende bedelaers geemaneert die geensins behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graefflickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant den voorn. Abraham Cornelissen gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer aensien de justitie die aen andere sal worden gedaen ende alsdan wel strengelijken geeselt te worden te bloeden toe tot discretie van schepenen. Bannende hem voorts uyte Landen van Hollant ende Westvrieslant den tijt van 10 jaren te ruymen deser stede ende de vridomme vanden binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drie eerstcomende dagen sonder middelertijt weder daer inne te mogen comen op pene van meerder straffe ende condemnieren hem voorts inde kosten vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den 2e decembris anno 1600 ende seventien, present den baliu end alle de schepenen.

fol. 140

Proon Jans van Delft

Alsoo Proon Jans gebooren tot Delft ende opgevoet tot Leyden

fol. 140v

out ontrent 23 jaren tegenwoordich gevangen voor schepenen bekend heeft dat sij opten 7en octobris lestleden opte naem van Catelina Jans binnen de stat Wesep met een roede ofte garde in haren arm geschavotteert ende gecondemneert is aen te sien de justitie die aen andere gevangens gedaen worde. Ende dat sij ontrent 3 jaren geleden tot Rotterdam geeselt ende twaelff jaren uyt Hollant gebannen is. Ende nadien sij wel behoort hadde te vertrecken ende haer van quaet doen wachten. 't Is nochtans soo dat sij 't niet en heeft gedaen maer ter contrarie gebleven inde voorsz. landen daer sij uyt gebannen was. Ende heeft haer begeven bij verscheyden andere calissen, dieven ende lantloopers niet tegenstaende sij selffs een getrouwt man heeft ende levende alsoo mette selve in overspel ende hoerie, vercoopende oock gestolen goederen ende genietende daarvan haer onbehoorlijke gewin. 't Welck saecken zijn van quade consequentie die niet behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooch Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant de voorn. Proon Jans geboren tot Delft gecondemneert hebben ende condemnieren haer mits desen te worden gebracht achter op 't schavot ende aldaer aen te sien de justitie die aen andere sal worden gedaen ende alsdan te worden geeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen ende bannen haer voort uyt Hollandt ende Westvrieslant den tijt van ses eestcoomende jaeren te ruymen deser stede ende vridomme vanden binnen drie dagen sonder middeler tijt weder daer inne te mogen coomen op pene van meerder straffe, ende condemnieren haer voorts inde kosten vande gevanckenisse ende misen vande justitie indyen sij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den 2en decembris anno 1600 ende seventien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 141

Cathaline Gerrits bijgenaemt Bosietgen

Alsoe Caetline Gerrits, bijgenaempt Bosietgen out ontrent 33 jaeren, tegenwoordich gevangen om haer vagebunderie, ende bedelarie opten 28 octobris lestleden, alhier met twee roeden op haer rugge geschavotteert ende uyt der Goude ende de vridomme vanden gebannen is. Ende hoewel sij wel behoort hadde haer selven tot

wercken te begheven, ende haer van bedelarije ende vagebunderije 't onthouden, alsoe sij clouck van lichaeme is, 't is nochtans soe dat sij dat niet en heeft gedaen, maer gegeaen haer oude gangen loopende alomme met verscheyden dieven, vagabunden ende lantloopers, loockende oock ander jonge vrouwen tot bedelaerie, ende vagebunderije, ende leydende met de selve een vuyl leuy ende beestelick leven, contrarie verscheyden placcaten, ende wetten tot laste van alsulcke vagabunden geemaneert, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie, die niet geleden maer gestraft behooren te worden, andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weegen de hoghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt de voorn. Catlijne Gerrits gecondemneert hebben, ende condemneeren heur mits desen, te worden gebracht achter op 't schavot, ende aldaer aen te sien de justitie die aen ander sal worden gedaen, ende alsdan te worden gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen, ende bannen haer voort uyt Hollandt ende Westvrieslandt den tijt van ses eerstcomende jaeren te ruymen deser stede ende de vrijdomme vanden binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drie daghen, sonder middeler tijt weder daer inne te moghen coomen op pene van meerder straffe, ende condemneeren haer

fol. 141v

voorts inde kosten vande gevanckenisse ende mysen vande justitie, indien sij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer, den 2en decembris, anno 1600 ende seventhien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 141v

**Jannitgen Jans van Thamen, gebijnaempt
't Boeritgen**

Alsoe Jannitgen Jans van Thamen, out ontrent 19 jaeren, onder de calissen genaempt 't Boerinnnetgen tegenwoordich gevangen, voor schepenen bekend heeft, dat sij om haer quaet leven, ende leuyicheyt opten 28en octobris lestleden, met twee roeden op haer rugge geschavotteert ende gecondemneert is, de justitie van andere alsdoen mede gevanghen [] mitsgaders uyt des Goude ende de vrijdomme vanden gebannen is. Ende naedien sij wel behoort hadde haer van 't quaet t' onthouden ende haer selven tot wercken te begeven. 't Is nochtans soe dat sij dat niet en heeft gedaen, maer is echter gebleven bij de selve calissen, loopende alomme met heur bedelen, begevende haer in dootmaelen, kerstenmaelen, bruyloften ende ander vetgens ende doende met eenighe oock dieverie, als hebbende onlancx geleden met eenen Jan de spider, tot Woubrugge geweest alwaer sij met een schuytgen de schiltwacht hiel ende den voorn. Jan in huys ginck ende gestolen heeft, een vrouwen rooden rock met twee trypte boorden, een heere saeye wacht, een lijffgen, een graeuwen brouck, die den selven

fol. 142

Jan ten eersten aen trock, twee sijde sleuyers ende vier schorteldoucken. Alle welcke goederen sij inde Lombaert brachte, daer sij op haelde seshien gulden daer voor sij vier gulden genooten heeft, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie die niet geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt de voorn. Jannitgen Jans gecondemneert hebben ende condemneren heur mits desen, te worden gebracht achter op 't schavot, ende aldaer aen te sien de justitie die aen andere sal worden gedaen, ende alsdan te worden gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen, ende bannen haer voorts uyt Hollandt ende Westvrieslandt den tijt van ses eerstcomende jaeren te ruymen deser stede ende de vrijdomme vanden binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drie dagen, sonder middeler tijt weder daerinne te mogen coomen op penen van meerder straffe, ende condemneeren haer voorts inde kosten vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indien sij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunichieert ter vierschaer den 2en decembris 1600 ende seventien, present den bailiu ende alle de schepenen.

fol. 142

Jan Jansz. van Embden

Alsoe Jan Jansz. van Eembden out ontrent 20 jaeren tegenwoordich gevanghen voor schepenen bekend heeft, dat hij ten platten lande vagabunts gewijs geloopt ende gesonts lichaems gebedelt heeft

fol. 142v

contrarie de placcaten, tot laste van soedanighe geemaneert, Soe is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt den voorn. Jan Jansz. gecondemneert hebben ende condemneren hem mits desen, in beslooten camer te worden gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen. Ordonnerende hem voort binnen daechs sonneschijn uytter Goude ende de vrijdomme vanden te vertrekken, ende daer uyt te blijven, den tijt van vier jaeren, sonder binnen den voorsz. tijt, van vier jaeren weder daer inne te moghen coomen op pene van meerder correctie ende

condemneren hem inde kosten vande gevanckenisse, ende de mysen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thiendewechspoort, den 5en decembris 1600 seventhien, present den bailliu, Pieter Woutersz. Crabeth, Jan Adriaensz. de Vrije, Dirck Jansz. Steenwijck, ende Volphart Pietersz. Horenbye, schepenen.

fol. 142v

**Claes Cornelisz. scheepstimmergesel
Jan Allertsz. lijstmaecker**

Gehoort bij mijn Heeren vande Gerechte der stede vander Goude den aanspraek ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der voorsz. stede, gedaen ende genomen op ende jeghen Mees Cornelisz. scheepstimmergesel¹ oudt 31 jaren ende Jan Allertsz. lijstmaecker oudt 19 jaren off elx daer ontrent beyde poorters der voorsz. stede tegenwoordich gevangen. Allegeerende den eyscher dat de gedaechdens hen vervordert hebben inder nacht als zij gevangen worden opte Marct bij stadthuys een wagen voort te drijven van ontrent 't schavot tot de [lenysten] toe ende als de wacht duer 't rumoer aff quamen dat sij met steenen nae de selve hebben geworpen. Concluderende tot arbitrale correctie. Waer tegen den voorsz. Mees Cornelisz. seyde dat hij deur

fol. 143

groote dronckenschap nyet en weet yet gedaen te hebben referende hem nyetemin tot de kennisse dye den Stedehouder ofte schutters daarvan hebben souden mogen. Biddende om gratie ende seggende dat hij tot den dronck niet gecomen is duer gewoonte maer om dattet St. Joseph was, 't welck de patroon is vande timmerluyden ende zeyde den voorsz. Jan Allertsz. dat hij wel weet dat hij de wagen heeft helpen voort trecken maer dat hij mit geeen steen geworpen heeft noch en wist nyet dat het de wacht was dye huer bejegende. Biddende mede om gratie ende hem excuserende als vooren. Schepenen op alles gelet interdicteren de voorsz. Mees Cornelisz. ende Jan Allertsz. hen te laten vinden in eenige herbergen binnen den tijdt van een jaer op pene van meerder correctie ende condemneren henluyden beyde Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse ende te betaelen elx een boete te weeten den voorsz. Mees Cornelisz. de somme van twaelf gulden ende Jan Allertsz. ses gulden ten behouwe vanden officier mitsgaders daer en boven de kosten vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie. Actum ende gepronuncieert op Thyendewechspoort opten 19en decembris anno 1600 zeventien, present den bailliu, Ghijsbrecht Aelbrechtsz., Adriaen Claesz. Goudswaert, Pieter Harmensz. Cincq, burgermeesteren ende alle de schepenen uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 143

Jacob Jansz. uyt 't Sticht van Breemen

Alsoe Jacob Jansz. uyt 't Sticht van Breemen² tegenwoordich gevangen bij den Landdrost ingebracht oudt ontrent 23 jaeren hem begeven heeft ten platten lande ende aldaer te bedelen, contrarie de placcaten daer jegens geemaneert. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt ende Westvrieslandt den voorn. Jacob Jansz. geordonneert hebben te vertrecken uyt der Goude ende de vrijdomme vandien ende daer inne niet weder te coomen dan met kennisse ende condemneeren hem inde kosten vande gevanckensse ende de mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thiendewechspoort den 22en decembris anno 1600 seventhien, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 143v

**Jan Jansz. van Eemden
Gerrit Roelen van Dordrecht**

Alsoe Jan Jansz. van Eemden oudt 20 jaeren ende Gerrit Roelen van Dordrecht oudt 18 jaeren off elcx daer ontrent tegenwoordich gevangens bij den Landdrost ingebracht heur vervordert hebben hen te begeven tot ledicheyt, vagebunderije ende bedelarie contrarie de placcaten tot laste van sulcke geemaneert, niet tegenstaende sijluyden voor desen ter saecke dies gegeeselt ende gebannen sijn namentlick den voorsz. Gerrit Roelen tweemaal als eens alhier te Goude onder de heerlickheyt vanden Lande van Steyn, ende eens tot Rotterdam, ende den voorsz. Jan Jansz. ter Goude voorsz. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt de voorn. Jan Jansz. ende Gerrit Roelen gecondemneert hebben ende condemneeren heur mits desen in beslooten camer alhier opte Poort bij de 's heerendienders wel strengelick te worden gegeeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen. Bannende hen voorts uyt de Landen van Hollandt den tijt van thien eerstcoomende jaeren te ruymen binnen tweemaal vyer ende twintich uyren, ende daer niet weder inne te coomen inden voorsz. tijt op

¹ Sic. Mees of Claes Cornelisz. scheepstimmergesel ?

² Aartsbisdom Bremen, Duitsland.

peene van meerder correctie, ende condemneeren heur inde kosten vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien sij de macht hebben die te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort den 22en decembris anno 1600 seventien, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert mr. Adriaen Cool.

fol. 144**Jannitgen Jans van Thamen
in 't Sticht van Utrecht**

Alsoe Jannitgen Jans van Thamen in 't Sticht van Utrecht oudt ontrent 19 jaeren tegenwoordich gevangen bekent ende beleden heeft, hoe dat sij ontrent ses weecken geleden alhier voor seeckere jaeren gebannen is uyt Hollandt ende Westvrieslandt ende dat sij 't selve bannissement heeft gevioleert. Soo is 't dat schepenen de voorsz. Jannitgen Jans gecondemneert hebben ende condemneren haer mits desen gegesselt te worden binnen beslooten camer ten bloede toe tot discretie van schepenen ende verlangen haer bannissement den tijt van ses jaeren, ende condemneeren haer voort inde kosten vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie, indien sij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort, opten seventhiende january anno 1600 achthien. Bij den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Jacob Adriaensz. Bosch.

fol. 144**Daniel Versmit van Oestgeest
by Leyden**

Alsoe Daniel Versmit geboren tot Oestgheest bij Leyden, oudt ontrent 18 jaeren tegenwoordich gevangen bekent heeft dat hij hoewel hij saeywercken ende raswercken can dies niet tegenstaende heeft loopen bedelen ten platten lande. Soe is 't dat schepenen hem gecondemneert hebben ende condemneeren hem mits desen te vallen op beyde zijn knien ende Godt ende de justitie te bidden on vergiffenisse. Ordonnerende hem te vertrekken uyt de stadt ende de vrijdomme vandien, binnen daechs sonneschijn ende daer uyt te

fol. 144v

blijven den tijt van drie jaeren, op pene van meerder correctie ende condemneeren hem voorts inde kosten vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort den seventhienden january anno 1600 achthien, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Jacob Adriaensz. Bosch.

fol. 144v**Jan Jansz. destault van Valentijn**

Alsoe Jan Jansz. d'Estault van Valentijn¹ oudt ontrent 20 jaeren tegenwoordich gevangen, weesende een schoemaecker van zijn ambacht, bekent heeft dat hie² hier door de stadt heeft gaen bedelen sonder consent. Soe is 't dat schepenen hem geordonneert hebben ende ordonneren hem mits desen te vertrekken uyt de stadt, ende de vrijdomme vandien, binnen vier ende twintich uyren, ende daer uyt de blijven den tijt van drie jaeren, op pene van meerder straffe, ende condemneren hem inde kosten vande gevanckenisse ende mysen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort opten seventhiende january anno 1600 achthien, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Jacob Adriaensz. Bosch.

fol. 144v**Cathaline Gerrits gebijnaemt Bosietgen
van Bergen op Zoom**

Alsoe Cathalina Gerrits gebijnaempt Boisietgen van Bergen op Zoom, oudt ontrent 31 jaeren, tegenwoordich gevangen, bekent ende beleden heeft, hoe dat sij ontrent ses weecken alhier voor seeckere jaeren

fol. 145

gebannen is uyt Hollandt ende Westvrieslandt, ende dat sij 't selve bannissement gevioleert heeft. Soe is 't dat schepenen de voorsz. Cathalina Gerrits gecondemneert hebben, ende condemneeren haer mits desen gegesselt te worden binnen beslooten camer ten bloede toe tot discretie van schepenen, ende verlangen haer bannissement den tijt van ses jaeren ende condemneeren haer voort inde kosten vande gevanckenisse ende mysen vande justitie, indien sij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert op

¹ Valenciennes, dep. Nord, Frankrijk.

² Dat hie, dattie; dat hij.

Thiendewechspoort opten sesthienden january anno 1600 achthien. Bij den bailiu ende alle de schepenen uytgesondert Jacob Adriaensz. Bosch.

fol. 145**Ysaeck Maillaertsz. vander Goude**

Alsoe Isaack Maliartsz. fusteynwercker vander Goude oudt ontrent 28 jaren tegenwoordich gevangen. Bekent heeft hoe dat hij opten 28en octobris lestleden alhier gegeeselt ende den tijt van thien jaren gebannen is uytter Goude ende de vrijdomme vandien ende dat hij dies nietjegenstaende evenwel binnen der selver stede continuelick is gebleven, loopende ondertusschen bedelen. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt ende Westvrieslandt den voorn. Isaack Maliartsz. gecondemneert hebben ende condenmeren hem bij desen gegeeselt te worden in beslooten camer tot discretie van schepenen.

fol. 145v

ende verlangen sijn voorgaende bannissement den tijt van noch ses jaren op pene van meerder straffe indien hij middeler tijt weder daer inne compt. Condemnerende hem voorts inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thiendewechspoort opten 3en february anno 1600 achtien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 145v**Cornelis Cornelisz. uyte Langhestraet**

Alsoe Cornelis Cornelisz. uyte Langestraet¹ oudt ontrent 17 jaren ende Isaack Jansz. van Amsterdam oudt ontrent 15 jaren tegenwoordich gevangen. Bekent ende beleden hebben, hoe dat sij gesonts lichamen hebben gaen bedelen contrarie de placaten tot laste vande vagabunden ende gesonde bedelaers geemaneert. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt de voorn. Cornelis Cornelisz. ende Isaack Jansz. ontseyt hebben ende ontseggen heur mits desen de stadt vander Goude ende de vrijdomme vandien den tijt van drie eerstcomende jaren. Ordonnerende heur daer uyt te vertrecken binnen daechs sonneschijn sonder weder daer in te mogen comen op pene van meerder correctie ende condemnieren heur inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indien sij de macht hebben die te betalen. Actum ende presenten ut supra.

fol. 146**Claes Jansz. vanden Haech**

Alsoe Claes Jansz. vanden Haech oudt ontrent 16 jaeren tegenwoordich gevangen, bij den Landdrost ingebracht, hem vervordert heeft hem te begeven tot vagebunderie ende bedelarie contrarie de placaten tot laste van vagabunden ende bedelaers gemaect. Soo is 't dat schepenen doende recht, inden name ende van weegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt den voorn. Claes Jansz. ontseyt hebben ende ontseggen hem mit desen der stede vander Goude ende vrijdomme vandien den tijt van een jaer sonder middeler tijt weder daer innen te mogen coomen op pene van meerder correctie ende condemnieren hem inde costen van de gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum den 24en february anno 1600 ende Achtien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 146**Proon Jans geboren tot Rotterdam**

Alsoe Proon Jansdr. tot Rotterdam gebooren, oudt ontrent drie ende twintich jaeren tegenwoordich gevangen, niet tegenstaende sij ontrent drie jaeren geleden, tot Rotterdam gegeesselt ende twaelf jaeren uyt Hollandt gebannen is geweest. Item opten 7en octobris lestleden, tot Weesp met een roede ofte garde in haer arm geschavotteert ende gecondemneert is, aen te sien de justitie die aen andere worde gedaen, ende daer nae opten 2en decembris lestleden, alhier binnen deser stede gegeeselt ende gebannen is, uyt Hollandt ende Westvrieslandt, den tijt van ses eerstcomende jaeren, inde voorsz. landen is gebleven, lopende alomme met verscheyden calisen, dieven ende

fol. 146v

vagabunden, ende doende met de selve overspel in allen schijne off sij niet en paste op recht off justitie. 't Welck saecken sijn van quade consequentie, die niet geleden maer gestraft behooren te worden, andere ten exemple.

¹ De Langstraat, een streek in Noord-Brabant en ligt grofweg tussen Geertruidenberg en 's-Hertogenbosch.

Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelijckheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, de voorsz. Proon Jans gecondemneert hebben ende condemnieren haer mits desen in beslooten camer te worden gegeeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen ende verlangen haer voorsz. bannissement noch den tijt van thien jaeren. Condemneeren haer voort inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien sij de macht heeft die te betalen. Actum den 26en february 1600 achtien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 146v

Jannitgen Joosten van Sevenhuysen

Alsoe Jannichgen Joosten van Sevenhuysen oudt ontrent twintich jaeren, jegenwoordich gevangen om seeckere haere quade feyten binnen deser stede opten 2en decembris lestleden gegeeselt ende ses eerstcomende jaeren uyt Hollandt ende Westvrieslandt gebannen is, ende daer nae tot Utrecht mede gegeeselt, gebrantmerct ende gebannen is. Ende hoewel sij wel behoort hadde haer selven ter neer te schicken ende uyt de voorsz. landen te vertrecken, 't is nochtans soe dat sij dat niet en heeft gedaen, maer is inde voorsz. landen gebleven, loopende alomme met verscheyden vagabunden, dieven ende bedelaers

fol. 147

vervougende haer met de selve op verscheyden vetgens ende loopende met de selve bedelen, ende slapende dan bij den eenen ende dan bij den anderen, ende levende alsoe een vuyl leelick ende beestelick leven, alle 't welcke saecken van quade consequentie, die niet geleden maer gestraft behooren te worden, andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inde naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, d' voorsz. Jannichgen Joosten gecondemneert hebben ende condemnieren haer mits desen in beslooten camer te worden gegeeselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen. Ende verlangen haer voorgaende bannissementen noch den tijt van thien jaeren. Condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien sij de macht heeft die te betaelen. Actum ut supra.

fol. 147

Jannitgen Jans van Thamen

Alsoe Jannichgen Jans van Thamen in 't Sticht van Utrecht oudt ontrent negenthien jaeren jegenwoordich gevangen, opten 2en decembris lestleden alhier gegeeselt ende gebannen is uyt Hollandt ende Westvrieslandt den tijt van ses jaeren ende daer nae opten 17en january voorleden in beslooten camer is gegeeselt ende dat haer bannissement verlanght is, noch met ses jaeren ende dat sij de voorsz. bannissementen heeft geviolleert, loopende alomme inde voorsz. landen bedelen ende begevende haer bij verscheyden dieven ende bedelaers ende vagabunden, alle 't welcke saecken sijn van quader consequentie, die niet geleden

fol. 147v

maer gestraft behooren te worden, andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weegen de hoge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt de voorsz. Jannichgen Jans gecondemneert hebben ende condemnieren haer bij desen in beslooten camer te worden gegeeselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen, ende verlangen haer voorsz. bannissementen noch thien jaeren. Condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie, indien sij de macht heeft die te betaelen. Actum ut supra.

fol. 147v

Hans Bartholomeesz. schoelapper

Hans Bartholomeesz. schoelapper, poorter deser stede jegenwoordich gevangen is uyte gevanckenisse ontslagen onder conditite dat hij nyet en sal mogen drincken in eenige herbergen, brandewijnhuysen off smockelhuysen binnen off buyten de stadt binnen den tijdt van drye jaren ende zal hem moeten dragen eerlick ende betamelick tegen huysvrouw ende kinderen ende andere. Al op pene van datelick weder gebracht te worden in 't tuchthuys ende daer blijven soo lange als 't de heeren goet vinden ende zal betalen moeten de costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie eer dat hij zal worden gerelaxeerd. Alle 't welcke den voorsz. Hans Bartholomeesz. voorgelesen sijnde heeft 't selve aengenomen ende de heeren daervan bedanct. Actum ende gepronuchieert op Tiendewechspoort opten 23en marty ano 1600 achtien, present den bailliu, Pieter Pietersz. Tristeyn ende Jacob Dircxz. Loncq Burgermeesteren ende alle de schepenen.

Dit is bij hem onderteyckent
is in 't examinatiebouck.

fol. 148**Adriaen Pyetersz. den Druet van
Moordrecht**

Gehoort bij schepenen der stede vander Goude den aenspraeck van Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der voorsz. stede op ende jegens Adriaen Pietersz. den Druet van Moordrecht oudt ontrent 20 jaren tegenwoordich gevangen. Item de informatien tegen hem genomen, de confessien bij hem voor schepenen gedaen, 't advys ende consent bij Burgermeesteren gegeven ende op alles gelet, verstaen ende ordonneren den den voorsz. Adriaen Pietersz. gebracht sal worden in 't tuchthuys ende aldaer blijven den tijdt van een jaer mits eerst ende alvoren 't contract gemaect ende onderteyckent sijnde tot contentement vande vaders ende regenten van 't voorsz. huys ende oick betalende de kosten vande gevangenisse ende mysen vande justitie. Actum ende gepronunchieert op Tiendewechsport opten 28en marty anno 1600 Achtien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 148**Proon Jans van Rotterdam**

Alsoe Proon Jansdr. geboren tot Rotterdam oud ontrent drie ende twintich jaeren, tegenwoordich gevangen bij den Landdrost ingebracht, voor schepenen bekend ende beleden heeft dat zij ontrent drie jaeren geleden tot Rotterdam gegeesselt ende twaelff jaren uyt Hollandt gebannen is geweest. Item opten 7en octobris lestleden tot Weesp met een roede ofte garde in haer narm geschavotteert ende gecondemneert aen te zyen de justitie die aen andere worde gedaen, ende daer nae opten tweeden decembris lestleden alhier binnen deser stede gegeesselt ende gebannen uyt

fol. 148v

Hollandt ende Westvrieslandt den tijdt van zes eerstcomende jaeren. Ende noch opten 26en february 1600 achtyen, wederom binnen deser stede gegeesselt in besloten camer ende haer bannissement verlenght noch den tijdt van thien jaren, ende dar zij nietjegenstaende alle de zelve correctien haer nyet en heeft gebetert, maer wederom gelopen als van te voeren, lopende vagabundts gewijs tot laste vanden huysman ende met notoire dieven ende huysbreeckers vander welcker dieverien zij mede geleeft heeft, alle 't welcke zaecken zijn van quader consequentien, die nyet en mogen getolereert, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple, Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt de voorsz. Proon Jansdr. gecondemneert hebben ende condemnieren haer bij desen gebracht te worden achter op 't schavot, ende aldaer wel strengelicken gegeeselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen ende gebrantmerct op haer rechter schoer. Ende verlangen haer voorgaende bannissementen noch den tijdt van twaelff jaeren. Ende verclaren

fol. 149

alle haere goederen, indien zij eenige heeft geconfisqueert, ten proffijte vande hoge Overicheyt. Aldus gepronunchieert opten 7en aprilis anno 1600 ende achtyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 149**Jannichgen Joosten**

Alsoe Jannichgen Joosten van Zevenhuysen oud ontrent een ende twintich jaren tegenwoordich gevangen bij den Landdrost ingebracht, voor schepenen bekend ende beleden heeft, dat zij om zeeckere haere quade feyten opten 28 octobris 1600 zeventien geschavotteert geweest met roeden op haer rugge ende gebannen uyt der Goude ende vrijdomme vanden den tijdt van tien jaren. Item opten 2en decembris lestleden mede alhier gegeesselt ende zes eerstcomende jaeren uyt Hollandt ende Westvrieslandt gebannen is. Item tot Utrecht mede gegeesselt, gebrantmerct ende gebannen ende daer nae opten 27 february anno 1600 achtyen weder binnen dese stede gegeesselt ende haere voorgaende bannissementen noch verlanght den tijdt van thyn jaeren. Ende dat zij dyen nyetjegenstaende alle de zelve correctien haer nyet en heeft gebetert, maer wederom gelopen

fol. 149v

als van te voeren, loopende vagabunts gewijs, tot laste vanden huysman, ende met notoire dieven ende huysbreeckers vander welcker dieverien sij mede geleeft heeft, alle 't welcke saecken zijn van quader consequentien die niet en mogen getolereert, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt de voorsz. Jannicgen Joosten¹ gecondemneert hebben ende

¹ Sic, Jannicgen Joosten, lees: Jannichgen Joosten.

condemneren haer bij desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelicken gegeesselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen ende gebrantmerckt op haer rechter schoer, ende verlangen haer voorgaende bannissenmenten noch den tijt van twaelf jaeren. Ende verclaren alle haere goederen indien sij eenighe heeft, geconfisqueert ten profijte vande hooghe Overicheyt. Aldus gepronunchieert opten 7en aprilis anno 1600 ende achthien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 149v

Alsoe Jacob Pyetersz. van Thielt in Vlaenderen¹ leggende ontrent vijff mijlen aen geen sijde van Brugge, inde wandelinghe onder de calissen genaemt Palsgraeff oudt ontrent twintich jaren tegenwoordich gevangen bij den Landdrost ingebracht voor schepenen bekend ende beleden heeft dat hij vagabondts gewijs gelooopen heeft ten platten lande, op doormaelen ende andere vetgens. Item

fol. 150

dat hij niet alleen gestoolen heeft, maer oock opset genomen om huysbraeck te doen 't welck om oirsaeck niet en is geffectueert geweest. Ende heeft oock geweldighe huysbraeck gedaen als in Loopick vijff off ses dagen voor sijne gevanckenisse opgebroocken hebbende een veynster van seecker huys daer hij nam een spiegel mits 't welck 't volck het gewaer wyerde. Soe dat hij aldaer niet meer uyt en rechtende. Ende dat hij oock opset genomen heeft met sijn complicen om op te breecken de gevanckenisse t' Swammerdam, om de delingquanten, die daer gedetineert werden uyt te helpen, daertoe sij al gereet hadden twee instrumenten, die bij heur gestoolen waren bij Oudewater. 't Welck hem duer sijn gevanckenisse belet is geweest, alle 't welcke saecken sijn van quader consequentie, die niet en mogen getolereert, maer gestraft behoorden te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Jacob Pietersz. gecondemneert hebben ende condemneren hem bij desen, gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelicken gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen. Bannende hem voort uyt Hollandt ende Westvrieslandt den tijt van twaelf jaeren. Te ruymen dese stede ende de jurisdictie vandien binnen drie dagen sonder binnen de voorsz. tijt weder daer inne te mogen comen op pene van

fol. 150v

meerder correctie. Ende condemneren hem inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den sevenden aprilis, anno 1600 Achthien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 150v

Paeff Conwel van Winschom in Engelandt², oudt ontrent 25 jaren, tegenwoordich gevangen, ontrent twee jaren geleden, hem opte been begeven heeft met een gehilickte vrou, alwaer hij ontrent twaelf weecken bij geweest ende in overspel geconverseert heeft. Directelick strijdende jegens 't placaet, tot laste van d' overspeelders ende hoereerders geemaneert. 't Welck saecken sijn van quader consequentie, die niet geleden maer gestraft behooren te worden, andere ten exempelen. Soe is 't dat schepenen doende recht, inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt, ende Graeffelicheydt van Hollandt, ende Westvrieslandt, den voornoomden Paeff Conwel, geordonneert hebben, ende ordonneren hem mits desen, binnen daechs sonneschijn te vertrecken, uyt der Goude, ende de vrijdomme van dien, zonder inden tijdt van twee eerstcomende jaeren, weder daerinne te mogen comen, op pene van meerder straffe, ende condemneren hem inde costen vande gevanckenisse, ende de mysen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betaalen. Actum ende gepronunchieert op Tiendewechspoort, opten 27en aprilis anno 1600 Achtien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 150v

Alsoe Pieter Thijsz. uyt Vlaenderen van een dorp genaempt Latum gelegen bij Gendt³ oudt ontrent 23 jaeren tegenwoordich gevangen voor schepenen bekend ende beleden heeft, hoe dat hij om sijn dieverijen ende seeckere huysbraeck opten 13en aprilis anno 1600 achthien lestleden

fol. 151

inden Haech gegeesselt, gebantmerckt ende gebannen is uyt Hollandt ende Westvrieslandt den tijt van twaelf jaeren. ende dat hij dies niet tegenstaende wederom van nyeus heeft gestoole. Als hebbende recht voor sijne gevanckenisse tot Boscoop van 't velt genomen twee hemden ende een laecken ende oock andere daer toe

¹ Tielt, prov. Oost-Vlaenderen, België.

² Winsham, Somerset, Engeland.

³ St. Martens-Latem, prov. Oost-Vlaenderen, België.

gehouden dat sij mede soude steelen. Item dat hij gestoolen goederen heeft gecocht, ende inde Lombert doen brengen. Als oock mede de goederen bij andere gestoolen van gelijcke heeft doen vercoopen ende inde Lombert brengen. Ende alle 't selve doende is gebleven inde selve Landen, ende heeft alsoe sijn voorsz. bannissement geuolereert, alle 't welcke saecken sijn van quader consequentie die niet en mogen getolereert, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Pieter Tysz. gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen. Ende daer nae gebrantmerckt op sijn eene schour. Bannende hem voort t' eynder sijn voorsz. bannissement noch den tijt van thien jaeren uyt Hollandt ende Westvrieslandt. Te ruymen dese stede ende de jurisdictie vandien binnen daechs sonneschijn ende de voorsz. landen binnen drie dagen. Sonder inde voorsz. tijdt weder daer innen te mogen coomen op pene van meerder correctie. Ende condemnieren hem inde kosten vande geuankennisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den 12en meye anno 1600 Achthien, present den bailiu ende alle de schepenen.

fol. 151v

Alsoe Cornelis Jans Berck van Haerlem oudt ontrent 29 jaeren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekend ende beleden heeft, hoe dat hij om sijn dieverijen ende om seeckere huysbraeck tot Hooren¹ gegeesselt, gebantmerckt ende gebannen is uyt Hollandt den tijt van vijff ende twintich jaeren. Ende dat hij dies niet jegenstaende hem wederom tot quaet heeft begeven loopende vagabunts gewijs met openbaer dyeven die hij soe met schrijven, van brieven dragen, dragen van gestoolen goederen als andersins geholpen ende de penningen daervan comende helpen verteeren heeft. Ende dit alles in 't Landt van Hollandt daer hij uyt gebannen was, violerende daarmede 't voorsz. bannissement. Dat hij oock de justitie in sijn eerste, tweede ende derde examinatie seer gelogen heeft, gevende daarmede suspitie van meerder quaet bij hem gepleecht, alle 't welcke saecken sijn van quader consequentie die niet en mogen getolereert maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Cornelis Jansz. Berck gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot, ende aldaer gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen. Ende daer nae gebrantmerckt op sijn eene schour. Bannende hem voort t' eyden sijn voorsz. voorgaende bannissement noch den tijdt van thien jaeren, uyt Hollandt ende Westvrieslandt. Te ruymen dese stede

fol. 152

ende de jurisdictie vandyen binnen daechs sonneschijn ende d' voorsz. landen binnen drie dagen. Sonder inde voorsz. tijdt weder daer inne te mogen comen op pene van meerder correctie. Ende condemnieren hem inde kosten vande geuankennisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den 12en meye anno 1600 Achthien, present den bailiu ende alle de schepenen.

fol. 152

Alsoe Sybrandt Joosten van Haerlem oudt ontrent vijffthien jaeren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekend ende beleden heeft, hoe dat hij niet alleen gelooopen heeft met openbaere dieven, maer dat erger is, dat hij op Paesdach 's morgens ontrent ten acht uyeren in een huys tot Leyden met sijn broeder gestoolen heeft vyer mantels als drye graeuwe ende een swarte. Daer van hij de graeuwe heeft gehad. Item dat hij recht voor sijne geuankennisse tot Boscoop gestoolen heeft seecker linnen. Ende dat hij noch met sijn voorsz. broeder tot Leyden voorn. in een cleermaeckerswinkel gestolen heeft een schort, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie die niet en moge getolereert maer gestraft behooren te worden ander ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Sybrandt Joosten gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer gegeesselt tot discretie van schepenen. Bannende hem voort uyte stede vander Goude ende de jurisdictie vandyen den tijdt van ses jaeren. Te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder binnen d' voorsz. tijt weder daer inne te

fol. 152v

mogen coomen op pene van meerder correctie. Ende condemnieren hem inde kosten vande geuankennisse ende de mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den 12en meye anno 1600 Achthien, present den bailiu ende alle de schepenen.

fol. 152v

¹ Hoorn, prov. Noord-Holland.

Alsoe Valentijn Felix van Gendt oudt ontrent 19 jaeren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekend ende beleden heeft hoe dat hij niet allen vagabunts gewijs, maer dat erger is met openbaere dyeven gelooopen heeft ende de penningen gecomen vande gestoolen goederen bij heur vercocht ofte gedaen vercoopen heeft helpen verteeren sulcx dat hij om sijn profijts wille de dyeverijen ende gestoolen goederen heeft helpen heelen. Alles contrarie 't vierde art. van 't placaet tegen de dyven ende dyeverijen geemaneert, alle 't welcke saecken sijn van quader consequentie, die niet en mogen getolereert maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Valentijn Felix gecondemneert hebben ende condeneeren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot met twee roeden op sijn rugge, ende aldaer aen te sien de justitie die aen ander delinquanten sal worden gedaen. Ordonnerende hem voorts te vertrecken uyt dese stadt ende de vrijdomme vandyen binnen

fol. 153

binnen daechs sonneschijn, ende daer niet weder inne te mogen comen inden tijdt van ses jaeren op pene van meerder correctie. Ende condemnneeren hem inde kosten vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den twaelfden meye anno 1600 Achthien, present den bailliu, ende alle de schepenen.

fol. 153

Alsoe Trijn Jans uyt 't Sticht van Munster oudt ontrent 37 jaeren jegenwoordich gevangen bekend ende beleden heeft, hoe dat sij ontrent acht off negen weecken vagabunts gewijs gelooopen heeft met eenen Cornelis Jansz. van Rotterdam haer bijsit, dye tot Hoorn gebrantmerct is, ende den welcken, met haer op de wech weesende, ondertusschen gestoolen heeft seecker linnen, 't welck sij heeft helpen droogen, daer van twee laeckens in haer presentie vercocht sijn, voor twee gulden, ende noch twee vrouwenhemden 't stuck voor achthien stuvers, ende dat sij kennisse heeft van dat haer voorsz. bijsit (met haer van Leyden hier gecomen weesende) gestoolen goet uyte de schuyt gehaelt heeft, sonder dat sij te vooren hadde geweeten, dattet bij hem daer in gedaen was, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie, die niet en mogen geleden, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt d' voorsz. Trijn Jans geordonneert hebben ende ordonneren haer mits desen te vertrecken uyt dese stede ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn, ende daer niet weder in te coomen inden tijt van vyer jaeren op pene van meerder correctie. Ende condemnneeren haer inde kosten vande gevanckenisse ende mysen vande justitie, indien sij de macht heeft die te betaelen. Actum opten 11en meye 1600 Achthien. By 't volle collegie van schepenen, present den bailliu, Jacob Adriaensz. Bosch ende Jan Adriaensz. de jonge, schepenen.

fol. 153v

Fredrick Gerritsz. van Embden

Alsoe Frederick Gerritsz. van Eembden inde wandelinghe genaemt Besgen oudt ontrent 16 jaren jegenwoordich gevangen bij den Landdrost ingebracht voor schepenen bekend ende beleden heeft dat hij ten platten lande heeft loopen bedelen vagebundts gewijs ende dat hij omme gegaen heeft met dieven ende landloopers levende vande goederen bij de selve gestolen contrarie den placaten opte vagebunden, landloopers ende bedelaers geemaneert, alle 't welcke saecken sijn van quader consequentie die niet behooren geleden maer strengelick gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Frederick Gerritsz. gecondemneert hebben ende condemnneeren hem mits desen in beslooten camer te worden gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen, ende ordonneren hem te vertrecken uyt Hollandt binnen twee dagen, sonder weder daerinne te mogen comen binnen den tijt van ses jaren, op pene van meerder correctie ende condemnneeren hem inde kosten vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thiedeweichspoort opten 8en augusti anno 1600 Achthien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 154

Jan Symonsz. van Harlingen

Alsoe Jan Symonsz. van Harlingen oudt ontrent 16 jaeren inde wandelinghe genaemt Vryesgen jegenwoordich gevangen bij den Landdrost ingebrocht voor schepenen bekend ende beleden heeft, dat hij ten platten lande heeft loopen bedelen vagebundts gewijs, ende dat hij omme gegaen heeft met dieven ende landloopers levende vande goederen bij de selve gestolen, contrarie den placate opte vagabunden, landloopers ende bedelaers geemaneert, alle 't welcke saecken sijn van quader consequentie, die niet behooren geleden, maer strengelicken gestraft te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt) den voorsz. Jan Symonsz.

gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen in beslooten camer te worden gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen, ende ordonneren hem te vertrecken uyt Hollandt binnen twee dagen, sonder weder daerinne te mogen comen binnen den tijt van ses jaren, op pene van meerder correctie, ende condemnieren hem inde kosten vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort opten 8en augusti 1600 achthien, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 154**Dirck Erasmusz. ende Geertruydt
Pyeters zijn huysvrouw**

Gehoort bij mijn Heeren vande Gerechte der stede vander Goude den criminelen aenspraeck, eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede

fol. 154v

gedaen ende genomen op ende jegen Dirck Erasmusz. ende Geertruydt Pieterdr. zijne huysvrouwe gedaechdens in persoon. Allegerende den eyscher dat de voorn. Geertruydt Pieter opten 9en juny lestleden t's avondts nae thyen uyren is comen gaen met een manpersoon langs de Haven nae de Tollepoort toe ende comende bij d't corps de garde wilde daer de wacht weesen ende alsoe 't nae besette wacht was worde jegens haer gezeydt datter nyemandt duer en mocht zonder 't woerd waer over d' voorsz. Geertruydt jegens de wacht zeer uyt wouw scheldende den schiltwacht voor een vreemden fielt ende vreemden bedelaer daer noch bij vougende: "Ghij zydt allemael een deel leuye rabauwen ende schelmen, ick zal u wel vande Burgermeesters een ander praem opte nues doen setten", ende de wijle de voorsz. woorden duyden soo isser een ronde vande Schutters angecomen de welcke den Corparael off Landtpassaet het woerd affnam met bloot geweer inde handt nae crijchsgebruyck. 't Welck Geertruydt voorn. zeer vileynelicken beschimpte seggende onder andere: "Wat laten hen dese vreemde fielten duncken, maer syet eens zij nemen het woerd aff met een blooten deegen" ende dyergelijcken propoosten. Ende zyende dat zij nyet duer en mocht is zij weder gekeert ende duer de Peperstraet naer huys gegaen. Ende comende voor de Veerstalpoort heeft de schiltwacht dye daer stondt gevraecht (nae gebruyck) wye daer was daer Geertruydt op zeyde: "Wel wildt ghij schelmen mijn hyer oick nyet duer laten" ende dyergelijcke. Ende nadat de voorsz. Geertruydt Pieters gebruyct hadde de woorden hyer vooren verhaelt den voorsz. Dirck Erasmusz. haer man gecomen is

fol. 155

vragende waeromme men zijn huysvrouwe nyet en wilde duerlaten, waer op geantwoordt worde dattet nae besette wacht was ende dat nyemandt duer mochte zonder 't woerd. Daer op Dirck terstondt zeyde: "Ghij zydt maer een deel leuye fyelten, rabauwen, dyeven ende schelmen, luste u te wercken, ghij soudt voor geen croon ter weeck dyenen. Ick moet' er mede alle weeck toe geven om u leuye gat op te houden ende blijven dese schelem noch langer, zoe zalder wel haast een meutinatie onder de burgers comen. Ick hebbe oick een soldaet geweest, maer zulck een nyet als ghij bendt daer zoude onder alle u schelmen nyet een weesen dye morgen tegens mij zoude durven stooten". Dat hij daer dicht onder huer nues zoude comen schijten, zoo dickwils als hij wilde ende dat zij het hart nyet zouden hebben hem van daer te doen gaen, ofte te verbyeden off een woerd daer tegens, te segghen ende dat hij oock met zijn vijff off sessen de heele wacht zoude comen terten¹ dat zij het hert nyet en zouden hebben hem te rippen². Dat hij daer dicht bij de schiltwacht een banck wilde brengen ende gaen daer met geselschap sitten drincken. Dat zij het hart nyet zouden hebben een woerd daer tegens te seggen eyntelick techen gaende zeyde: "Ghij bent allemael een deel schelmen, de duyvel hale alsulcke commanduers, doet morgen vrij u belach aen u cornel ofte capiteyn: "Aen u Cornel ofte Capiteyn, ick heb den bru van u altermael, ghy schelmen", met meer andere vileyne woorden. Alle welcke zaecken zijn van quade consequentie tenderende tot seditie ende oproer. Strijdende directelick tegen de kueren bij de heeren Magistraten geemaneert ende concluderende inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt ende Westvryeslandt dat de voorsz. gedaechdens gecondemneert zouden worden in alsulcken exemplairen

fol. 155v

straffe ende mulcte als mijn edele heeren nae merite vande zaecke bevinden zullen te behooren. Waer jegens de gedaechdens zeyden de allegatien te ontkennen. Concluderende tot absolutie. Schepenen (partije gehoordt, gezyen de informatien bij den bailliu genomen ende op alles gelet) condemnieren de voorsz. Dirck Erasmusz. ende Geertruyt Pyeters elx in een pecuniele mulcte van vijftich gulden elcke gulden gereekent tot veertich grooten Vlaems, d' een helft ten profijte vanden officier ende d' ander helft ten behouwe vand 't aelmoeseniershuis ende tuchthuys half ende half. Gepronunchieert ter camer mit open dueren den 15en augusti anno 1600 Achtyen, present den bailliu, Gerardt Cornelisz. de Langhe, Pyeter Pyetersz. Tristeyn,

¹ GTB. Terten; tarten, trotseren, een uitdagende houding aannemen.

² Ibidem. Rippen, reppen; hier; met geweld aan te pakken.

burgermeesteren, Adriaen Claesz. Goudswaertd, geinthimeerd, Gerardt Jansz. Vroesen, burgermeester ende alle de schepenen.

fol. 155v

**Philips Fransz. spellemaecker
Claes Leendertsz. spellemaecker
Marinus Andriesz linnewever**

Gehoort bij mijn heeren de Gerechte der stede vander Goude den crimineelen aenspraeck, eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der voorsz. stede uyten naeme ende van weegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyte van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt gedaen ende genomen op ende tegen Philips Fransz. spellemaecker, Claes Leendertsz. mede spellemaecker, ende Marinus Andriesz. linnewever, gedaechdens in persoon. Allegerende den eyscher hoe dat de gedaechdens op woonsdach den 20en juny leestleden, de wacht hebbende in Potterspoort, qualick toegesproken hebben

fol. 156

een lieutenant van de Burgerie, mit den provoost, ende d' selve gedreycht, ende dat een van henluyden den provoost ofte wachtmeester geslagen heeft. 't Welck saecken zijn van quade consequentie die niet en mogen geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Daer tegens de gedaechdens seyden den allegatien vanden eyscher te ontkennen. Concluserende tot absolutie. Schepenen (partie gehoort, gesien de informatien bij den bailliu genomen ende op alles gelet) geordoneert hebben ende ordonneren mits desen, de voorsz. Philips Fransz, Claes Leendertsz., ende Marinus Andriesz. selfs te gaen binnen daechs sonneschijn in een castimentshuysgen dat voor heur geopent ende gereet sal wesen ende daer te blijven te water ende te broode den tijt van veerthien dagen verbiedende heur voort eenige wachten meer aen te nemen ofte waecken voor heur selven. Ende condemnieren huer inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie ende dat en aleer sij sullen worden ontslagen. Gepronunchieert ter vyerschaer den 15en augusti anno 1600 ende Achthien, present den bailliu, Gerrardt Cornelisz. de Lange ende Pieter Pietersz. Tristeyn, burgermeesteren, Adriaen Claesz. Goudtswaert, burgermeester geinthimeert ende Gerardt Jansz. Vroesen Burgermeesteren¹ ende alle de schepenen.

fol. 156

Dirck Jansz. van Embden

Alsoe Dirck Jansz. van Embden oudt ontrent 18 jaren tegenwoordich gevangen bij den Landtrost ingebracht hier te lande gesonts lichaems heeft

fol. 156v

loopen bedelen ende gesweeft van d' een plaets in d' andere contrarie de placcaten tot laste vande vagabunden geemaneert. 't Welck saecken zijn van quader consequentie die niet geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van weegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyte van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Dirck Jansz. geordonneert hebben ende ordonneren hem mits desen te vertrecken uytet Landt van Hollandt binnen den tijt van drie eerstcomende dagen sonder daer inne weder te mogen coomen binnen den tijt van ses eerstcomende jaren op pene van meerder correctie, ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thiendewechspoort den eersten septembris anno 1618, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Dirck Jacobsz. Starre.

fol. 156v

Jheremias Jansz. van der Goes

Alsoe Jeremias Jansz. van ter Goes² oudt ontrent 15 jaren tegenwoordich gevangen bij den Landtdrost ingebracht hier te lande gesonts lichaem heeft loopen bedelen ende gesweeft van d' een plaets in d' andere contrarie de placcaten tot laste vande vagabunden geemaneert. 't Welck saecken zijn van quader consequentie die niet geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van weegen de hooghe

fol. 157

¹ Sic, ende Gerardt Jansz. Vroesen Burgermeesteren, lees: ende Gerardt Jansz. Vroesen Burgermeester.

² Goes, prov. Zeeland.

Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Jeremias Jansz. geordonneert hebben ende ordonneren hem mits desen te vertrecken uytet Landt van Hollandt binnen den tijt van drie eerstcomende dagen sonder daer inne weder te mogen coomen inden tijt van ses eerstcomende jaren op pene van meerder correctie ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Actum ende presenten ut supra.

fol. 157**Jan Stevensz. van Sedaen in Vranckrijck**

Alsoe Jan Stevensz. van Sedaen bij in Vranckrijck¹ oudt ontrent 19 jaren jegenwoordich gevangen bij den Landtdrost innegebracht hier te lande gesonts lichaem heeft loopen bedelen en gesweeft van d' een plaets in d' andere contrarie de placaten tot laste vande vagabunden geemaneert. 't Welck saecken sijn van quader consequentie die niet geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Jan Stevensz. van Sedaen geordonneert hebben ende ordonneren hem mits desen te vertrecken uytten Landt van Hollandt binnen den tijt van drie eerstcomende dagen sonder daer inne weder te mogen comen inden tijt van ses eerstcomende jaren op pene van meerder correctie ende condemnieren

fol. 157v

hem inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Actum ende presenten ut supra.

fol.157v

Alsoe Nannigh Jansz. van Bleyswijck² schoemaecker oudt ontrent 21 jaren, jegenwoordich gevangen, bij den Landtdrost ingebracht, voor schepenen bekend heeft, dat hij den tijdt van drye jaeren bij Aeltgen Gerrits van Embden in huyshoudinge als man ende wijff heeft geseten, sonder de selve getrouwt te hebben, ende dat hij mette voorsz. vrou gelooopen heeft ten platten lande ende dat de selve vrou onderwegen gebedelt heeft, alle 't welke saecken sijn van quade consequentie, die nyet geleden maer gestraft behooren te worden, andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht, inde name, ende van wegen de hooge Overicheyt, ende Graeffelickheyt, van Hollandt, Zeelandt, ende Westvrieslandt, den voornoomden Nannigh Jansz., geordonneert hebben, ende ordonneren hem mits desen, te vertrecken uyt deser stede, ende de vrijdomme vandyen, binnen daechs sonneschijn, ende daer uyt te blijven den tijdt van drye jaren, sonder binnen de selve tijdt weder daerinne te moegen comen, op pene van meerder correctie. Ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie, indyen hij de macht heeft dye te betaelen. Actum in schepenenecamer, den 3en novembris anno 1600 Achtien, present den bailliu, ende alle de schepenen, uytgesondert Jan Willemsz. den Halven. Ende gepronunchieert op Thyendewechspoort, ten selven daghe, present den bailliu, Adriaen Aertsz. Bos ende Jan Adriaensz. die Vrije, schepenen.

fol. 158

Alsoe Jan Martijn van Kausenburch in Loreynen³ oudt ontrent 22 jaren jegenwoordich gevangen, gewoont hebbende binnen deser stede ontrent anderhalff jaer werckende voor Pieter Hubertsz. drapier van wolfe laeckenen, voor schepenen bekend ende beleden heeft, doe dat hij corts voor sijne gevanckenisse hem soo heeft laten verleyden, dat hij in een voornacht uyt een smockelhuys comende hem heeft laten vinden voor een huys daer hij seyt dat men quaet regiment houdt. Alwaer hij een steen deur de glasen geworpen heeft, ende de deur nae geopent sijnde heeft noch soo groot rumoer binnenshuys helpen maecken, dat de vrou de wacht heeft gehaelt die hem gevangen dien eerst vandaer heeft doen scheyden. Ende alsoo 't selve saecken sijn van quade consequentie die niet en mogen getolereert maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt fen voorsz. Jan Martijn gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gegesselt te worden in beslooten camer ten bloede toe tot discretie van schepenen. Ordonneren hem te vertrecken uyte stadt vander Goude ende de vrijdomme van dien, morgen dien dach sonder weder daer inne te mogen coomen binnen den tijdt van ses jaren op peene van meerder correctie ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaelen. Gepronunchieert op Thiendewechspoort den 14en novembris anno 1600 Achthien. Bij den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Jan Adriaensz. de jonge.

fol. 158 doorgehaald

¹ Sedan, dep. Ardennen, Frankrijk.

² Bleiswijk, gem. Lansingerland, prov. Zuid-Holland.

³ Een (nog) niet geïdentificeerde plaats in Lotharingen, Frankrijk.

Gehoordt bij de Gerechte der stede vander Goude den criminelen aenspraeck, eysch ende conclusie bij Dirck

fol. 158v *doorgehaald*

Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der voorsz. stede gedaen ende genomen op ende tegen Huych Gerritsz. vander Lee gedaechde in persoon. Allegerende.
Etc. staende in 't vonnisbouck geextendeert.

fol. 158v

Gehoordt bij de Gerechte der stede vander Goude den criminelen aenspraeck eysch ende conclusie, bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der voorsz. stede, gedaen ende genomen, op ende jegen Huych Gerritsz. vander Lee, gedaechde in persoon. Allegerende den eyscher, dat hij gedaechde op Matheusdage lestleden, t's avonts tusschen zeven ende acht uyren, off daer ontrent, gecomen is voordien duer van Frans Jansz., seggende tegens Arien Meesz., die aen de duer vanden voorsz. Frans tot meermael geclopt hadde: "Ghij sacramentsen jonge, waer is Frans". Daerop bij hem geantwoort worde: "Ick en weet het nyet". Ende Huych weeder seggende: "Clopt off ick bruy u met een voet onder u gat", zulcx dat hij gedwongen worde, weder te cloppen, daerduer den voorsz. Frans voorquam, ende de bovenduer opende, ende de wijle hij bocte¹ om de neerduer mede te openen, heeft hij Huych Gerritsz. den voorsz. Frans Jansz. zonder woordt oofte wederwoordt, een steeck ofte sneede in 't aensicht gegeven, ende alsoe 't selve zaecken sijn van quader consequentie, die nyet en mogen geleden maer gestraft behooren te worden, andere ten exemple. Concludeert bij de voorsz. ende andere redenen ende middelen, dat den gedaechde gecondemneert sal worden

fol. 159

by provisie gebracht te worden in verseeckerheyt ende apprehensie, om vorder geprocedeert te werden, naer behooren. Ende soe zulcx mochte ontseydt worden, concludeert den eyscher, ten principalen, dat hij gedaechde sal werden gecondemneert, gebracht te worden achter op 't schavot, ende aldaer gegeesselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen, mitsgaders gebannen uyt Hollandt, ende Westvrieslandt, den tijdt van twaelf jaren, mit confiscatie van goederen, ten profijte vande hooghe Overicheydt. Waer jegen den gedaechde zeyde te ontkennen, eenich gewelt gepleecht te hebben, maer dat waer is, dat Frans Jansz. hem gedaechde eerst gequest heeft, ende hij daer nae weder den selven Frans Jansz. sulx dattet maer een vechtelis is geweest. Daer inne hij gedaechde nyet en heeft verbuert anders als de verweerboete. Dan off verstaen mochte werden, dat hij schuldich waer als aenvechter, overmits hij nyet volcomentlick can bewijzen, angevochten te weesen. Dat hij indyen gevalle volstaen mach, met een boete tot discretie vande heeren, daertoe hij refereert. Concluserende tot vorder nyet ontfanckelick, ende absolutie vanden vorderen eysch, ende conclusie, op hem gedaen, ende genomen, maeckende in cas van proces eysch van costen. Schepenen (pertije gehoordt, ende op alles gelet) condemnieren den gedaechde, inde vechtboete, van veertich gulden, ende inde costen vanden processe tot heure taxatie. Actum den 3en decembris anno 1600 Achtien, present 't volle Collegie.

fol. 159

Gesynen bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven, bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der voorsz. stede, inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt, ende Graeffelicheyd van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict, op ende

fol. 159v

jegens Pouwels Matheusz. jonckgesel poorter deser stede, gedaechde in persoon, op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher, hoe dat den voornoemden gedaechde, op manendach den 9en octobris lestleden, ontrent negen uyren inden avondt, inde Vogelesanck in seecker feest ofte bruloft, gecomen is, jegens danck ende wille vande luyden, ende daer een tijdt aen de tafel gegeten ende gedroncken hebbende, is hem geseyt dat het byer uyt was, versouckende dat hij zoude gaen, antwoorde hij gedaechde, dat hij nyet en wilde gaen, ende dat hij selfs byer soude laeten haelen. 't Welck dye vanden huysen nyet en begeerden, waer over hij moeyten maeckende, een van het huysgesin, hem met een kaers meende uyt te lichten, heeft hij die kaers uytgeblasen, ende met sijn mes dye hem gemeent hadde uyt te lichten, inde handt ofte vingeren seer deerlicken gegryeft, ende de duer ter naeuwernoot toegecregen sijnde, is daer nae veel gewelts op de voorsz. duer gedaen, ende alsoe 't selve zaecken sijn van quade consequentie, dye nyet en mogen geleden, maer gestraft behooren te worden, andere ten exemple. Dat hij eyscher mits dyen, om 't recht vande hooghe Overicheyt te bewaeren, den voorsz. delinquant doen dachvaerden heeft, nae costume, maer ten dage dyenende rechtelicken ter vyerschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeroepen wesende, ende niet comparerende, dat mitsdien hem toegewezen is, 't eerste deffault, ende voort profijt vandien, geaccordeert een

¹ GTB. Bocken; bukken, (voorover) buigen.

andere citatie, de welcke insgelijx gedaen wesende, ende hij niet comparerende, dat tegens hem verleendt is 't tweede deffault, ende voor 't profijt vandien, geaccordeert een derde citatie met inthimatie. De welcke insgelijx

fol. 160

gedaen weesende, dat de gedaechde noch nyet en compareerde, mits 't welcken tegens hem gegeven is 't derde deffault, ende voor 't profijt vandien, hem eyscher geadmitteert te dyenen van sijn intendit, met een vyerde citatie ex super abundanti met inthimatie, om 't voorsz. intendit te sien verifieeren, ende sententie t' anhooren, welcke sitatie ende inthimatie gedaen zijnde, ende is die nyetgegenstaende noch nyet gecompereert. Soe dat d' eyscher sijn intendit mette verificatien daertoe dyenende heeft overgelevert, ende sententie versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van rade, deurgesyen ende overgewegen hebbende, alle 't gene ter materie mochte dyenen, mitsgaders de getuychenissen ende informatien bij den eyscher genomen, doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt, ende Graeffelicheydt, der voorsz. Landen, hebben den voornoomden Pouwels Matheusz., gedaechde ende deffaillant voor 't profijt ende uyt crachte vande voorsz. deffaulten, verstecken, ende versteecken hem mits desen, van alle exceptien, declinatoir, dilatoir, peremptoir, defentien ende weren van rechten, die hij in desen hadden migen doen ende proponeren. Condemneren voort den voorsz. Pouwels Matheusz. deffaillant te gaen in een vande castimentshuysges, ende aldaer te blijven tot sijne kosten, te water ende te broode, den tijdt van twee maenden, ende daer nae in openbaere vyerschaer op een ordinaris rechtdach te vallen op beyde sijn knyen, ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse, ende hem bannende uyt Goude, ende de vrijdomme vandien. Sonder daerinne te mogen comen, ofte converseren, op pene van meerder correctie, ende dat soo lange tot hij selffs sal comen versoucken, die voorsz. condemnatie te mogen voldoen, ende condemneren hem vorder inde kosten ende mysen vande justitie. Gepronunchieert ter vierschaer, den 17en Decenbris anno 1600 Achtien, present 't volle Collegie.

fol. 160v

Gesyen bij de Gerechte der stede vander Goude, 't intendit henluyden overgegeven, bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelicheydt, van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant, eyscher in cas van delict, op ende jegens Cornelis Michielsz. Haenmaecker, cleyngarensnyder, poorter deser stede, gedaechde op te compareren in persoon, op pene van ban, ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher, dat den voornoomden Cornelis Michielsz., sijn eygen huysvrouwe van levende lijve, ter doot gebracht heeft gehadt, ende alsoe sulx nyet en macht noch behoort ongestraffte blijven. Dat hij eyscher daeromme, om 't recht vande Graeffelicheydt te bewaren, den voorsz. delinquant, tot zijnder lester woonstede, nae costume hadde doen dachvaerden, in persoon te compareren, op pene van ban, ende confiscatie van goederen, maer ten dage dyende¹ rechterlick ter vyerschaer, ende ter peuye van 't stadthuys uytgeropen zijnde, ende nyet comparerende, dat mitsdien hem toegewezen is 't eerste deffault, ende voor 't profijt vandien, geaccordeert

fol. 161

een tweede citatie, de welcke insgelix gedaen weesende, ende hij nyet comparerende, dat tegens hem verleendt is tweede deffault, ende voor 't profijt vandien, verleendt een derde citatie, met inthimatie, de welcke insgelijx gedaen zijnde, dat de gedaechde noch nyet en compareerde, mits 't welck jegens hem gegeven is tweede deffault, ende voor 't profijt vandien, hem eyscher geadmitteert te dyenen van sijn intendit, met een vyerde citatie, ex super abundanti, met inthimatie, om 't intendit te zyen verifiëren, ende sententie t' anhooren, welcke citaite, ende inthimatie, gedaen zijnde, en is hij nyetgegenstaende noch nyet gecompereert. Soo dat d' eyscher sijn intendit mette verificatien daer toe dyendende, heeft overgelevert, ende recht versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van rade, deurgesyen, ende overgewegen hebbende, alle 't gundt ter materie mochte dyenen, mitsgaders de getuychenissen, ende informatien, bij den eyscher genomen, doende recht, inden naeme, ende van weegen de hooghe Overicheydt, ende Graeffelicheydt der voorsz. Landen, hebben den voornoomden Cornelis Michielsz., gedaechde ende deffaillant, verstecken, ende verstecken hem mits desen, van alle exceptien, declinatoir, dilatoir, peremptoir defensien, ende weeren van rechten, dye hij in desen hadde mogen

fol. 161v

doen, ende proponeren. Bannende voort den voornoomden Cornelis Michielsz. deffaillant, uyte Landen van Hollandt, Zeelandt, ende Westvrieslant, den tijdt van hondert jaren, zonder binnen de zelve tijdt daerinne te mogen comen, ofte verbeurte van sijn lijff, ende verclaren alle zijne goederen, indien hij eenige heeft, geconfisqueert, ten profijte vande hooghe Overicheydt, ende Graeffelicheydt van Hollandt mits dat men die zal mogen redimeren, volgende 't privilegie deser stede. Gepronunchieert den lesten decembris anno 1600 Achtien, present 't volle collegie uytgesondert Johan Vlacq d' Oude, burgermeester.

fol. 161v

¹ Sic, dyende, lees: dyenende.

Gesyen bij de Gerechte der stede vander Goude, 't intendit henluyden overgegeven, bij Dick Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt, ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict, op ende jegens Eymbert Thijsz. cleyngarensnyder, poorter deser stede, gedaechde, om te compareren in persoon, op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher, dat den voornomden Eymbert Thijsz., eenen

fol. 162

Harmen Harmensz. pottebacker, van levende lijve ter doot gebracht heeft gehad. Ende alzo sulx etc. voort van woorde te woorde ut supra. Gepronunchieert den 28en january anno 1600 negentien, present 't volle collegie uytgesondert Johan Vlacq d' Oude, burgermeester ende Jacob Adriaensz. Bos, schepenen.

fol. 162

Gesyen bij den Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dick Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt, ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict, op ende jegens Jan Valjevyer poorter deser stede, gedaechde om te compareren in persoon, op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher, dat den voornomden Jan Valjevyer hem onderstaen ende vervordert heeft de stempels ende mercken dye gebruyckt worden alhyer binnen deser stede opte Loeyhalle vande saeyfusteynen, nae te conterfeyten, ofte gedaen doen te hebben, ende daer mede hij zijn eygen stucken valslick gedrukt ende ter halle gebrocht heeft gehad, contrarie 't placaet, ende alsoe 't selve saecken sijn etc. voort als fol. 159. Condemneren voort den gedaechde ende deffailant, inde boete van drie hondert gulden, tot veertich grooten 't stuck

fol. 162v

volgende 't placaet, ende bannende hem uyte Landen van Hollandt ende Wrestvrieslandt den tijdt van vijff ende twintich jaren, zonder binnen de selve tijdt daer inne te mogen comen, off converseren, op pene van meerder correctie. Gepronunchieert den 11en february anno 1600 negentyen, present 't volle collegie uytgesondert Johan Vlacq d' Oude, burgermeester.

fol. 162v

Alsoo Jacques du Feremont van Waterloo in Walslant¹ out ontrent 20 jaren tegenwoordich gevangen bekent heeft dat hij hier gecomen is sonder admissie ende dat hij viermael ter weeck hem vervordert heeft te gaen bedelen. 't Welck is contrarie den placaten ende ordinantie² daer van sijnde. Soo is 't dat schepenen hem ordoneren te vertrecken uyt der Goue³ ende de vrijdomme vanden binnen vierende twintich uyren ende daer uyt te blijven den tijt van drie jaren op penen van meerder correctie ende condemnieren hem inde costen vande gevangenisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Gepronuncieert op Tiendewechspoort opten 25en marty anno 1600 negentien, present den balyu ende alle de schepenen uytgesondert Jan Willemsz. den Halven.

fol. 162v

Alsoe Thomas Gryen van Germuyden in Engelandt⁴ oudt ontrent 25 jaeren tegenwoordich gevangen voor schepenen bekent

fol 163

ende beleeden heeft hoe dat hij de justitie met veel logenen gesocht heeft te misleyden ende dat hij nae kersmis lestleden gevangen is geweest inden Hage daer hij uytgeseyt werde den tijt van ses jaeren nae welcke tijt hij noch echter heeft helpen aenrechten drie versheyden dieverien als eens van een mantel. Item eens van seecker vlaggedouck. Ende dan noch eens van linnenwaet. Alle welcke goederen hij gestoolen heeft elcks met een versheyden complice, ende hebben die in herbergen gebrocht ende eensdeels onmiddellick verteert, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie die niet behooren geleden maer gestraft te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen recht doende inden naeme ende van weegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Thomas Gryen gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelick gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen. Bannende hem voort uyt der Goude ende de vrijdom vandyen den tijdt van ses jaeren te ruymen binnen daechs sonneschijn. Sonder middeler tijt weder daerinne te

¹ Waterloo, prov. Waals-Brabant, België.

² Sic, ende ordinantie, lees: ende ordonnantie.

³ Sic, uyt der Goue, lees: uyt der Goude.

⁴ Yarmouth, Isle of Wight, Engeland.

coomen ofte converseeren, op pene van meerder correctie. Ende condemneeren hem inde kosten vande gevangenisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaalen. Actum ende gepronunchieert ter vyerschaer den 20en aprilis anno 1600 negenthien, present den bailliu, Jan Alewijnsz. Palesteyn, schepen geintheemt, Dirck Jacobsz. Sterre, Arien Aertsz. Bosch, Jan Adriaensz. de Vrije, Jan Hendricxsz. Wantslager, Jacob Ariensz. Bosch ende Jan Ariensz. de jonghe, schepenen.

fol. 163v doorgehaald

Pyeter Ariensz. van Gent in Vlaenderen out 21 jaren tegenwoordich gevangen.

Seydt dat hij geen ambacht kan.

Dat zijn vader door is ende zijn moeder noch leeft.

Dat zijn moeder mede loopt als hij doet sonder vaste woonplaestse te hebben.

Dat hij een huysvrouw heeft genaemt Anneken wesende van Mechelen die bij hem een kint heeft.

Dat sij noch niet getrouwt zijn

fol. 163v

Pyeter Adriaensz.

Alsoe Pieter Ariensz. van Gent in Vlaenderen out ontrent 21 jaren, tegenwoordich gevangen, bekend ende beleden heeft, hoe dat hij al zijn leven heeft geloopt van d' een plaets in d' ander, met de heydenen ende egiptenaren soo men se noemt, levende vande goede luyden, sonder te wercken off oyt eenich ambacht te hebben gedaen. 't Welck saken zijn van quade consequentie, die expresselicken bij de placcaten zijn verboden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooch Overicheyt, ende Graefflickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant, de voorn. Pieter Ariensz. gecondemneert hebben, ende condemneren hem mits desen, gegeeselt te werden in Besloten camer, tot discretie van schepenen ende bannen hem uyte Landen van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant, den tijt van 12 jaren, te ruymen dese stat ende jurisdictie vanden, binnen daechs sonneschijn, ende de voorsz. landen binnen drie dagen, sonder binnen d' voorsz. twaleff jaren weder daerinnen te mogen comen ofte converseren, op pene van meerder correctie, ende condemneren hem inde kosten vande gevangenisse, ende mysen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betalen. Gepronunchieert op Thyendewechspoort opten 23en aprilis anno 1600 negentien, present den bailliu, Sterre, Bos, Vrye, Wantslager ende Jonge, schepenen.

fol. 164

Alsoe Henrick Jansz. van Goeree¹ out ontrent 17 jaren, tegenwoordich gevangen, bekend ende beleden heeft, hoe dat hij al zijn leven heeft geloopt van d' een plaets in d' ander, met de heydens ofte Egiptenaren soo men se noemt. Levende vande goede luyden sonder te wercken off oyt eenich ambacht te hebben gedaen. 't Welck saken zijn van quade consequentie, die expresselicken bij de placcaten zijn verboden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooch Overicheyt, ende Graefflickheyt van Hollant, Zeelant, ende Westvrieslant, den voorn. Henrick Jansz. gecondemneert hebben, ende condemneren hem mits desen, gegeeselt te werden in besloten kamer, tot discretie van schepenen, ende bannen hem uyte Lande van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant den tijt van 12 jaren, te ruymen dese stat, ende jurisdictie van dien, binnen daechs sonneschijn, ende d' voorsz. landen binnen drie dagen, sonder binnen d' voorsz. twaleff jaren weder daerinne te mogen comen, ofte converseren, op pene van meerder correctie ende condemneren hem inde kosten vande gevangenisse, ende misen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betalen. Gepronunchieert ut supra.

fol. 164

Willem Nanningh

Alsoe Willem Nanningh van Windom bij Noorwits in Noorsopier² oudt ontrent 35 jaren tegenwoordich gevangen voor schepenen bekendt ende beleden heeft, dat hij (weezende gezondts lichaems) gaen bedelen heeft duer de stadt, ende dat hij de luyden moeylick is geweest om geldt te hebben, nyet willende wech gaen, ende zoo zeer anhoudende met onbeleeftheydt dat de luyden vergrampt worden ende thoonden dattet huer leedt was. Daerover hij gevangen de zelve geslagen heeft, 't welck zaecken zijn van quade consequentie dye nyet geleeden

fol. 164v

maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, den voorsz. Willem Nanningh gecondemneert hebben ende condemneren hem mits desen in besloten camer

¹ Goeree, gem. Goeree-Overflakkee, prov. Zuid-Holland.

² Een (nog) niet geïdentificeerde plaats bij Norwich, Norfolk, Engeland.

gegeesselt te worden ten bloede toe tot discretie van schepenen. Bannende hem voort uytter Goude ende de vrijdomme vandyen den tijdt van twaelf jaren te vertrecken binnen daechs sonneschijn, sonder binnen de zelve tijdt weder daerinne te mogen comen op penen van meerder correctie ende condemnieren hem inde kosten vande gevanckensnisse ende de mysen vande justitie indyen hij de macht heeft dye te betalen. Actum op Thyendewechspoort den 25en meye anno 1600 Negentyen. By Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende Schout, present alle de schepenen uytgesondert Jan Willemsz. den Halven.

fol. 164v

Gesyen bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt, Zeelant ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Jan Jacobsz. houtsager gedaechde om te compareren in persoon op pene van ban ende

fol. 165

confiscatie van goederen. Proponerende den voorz. Eyscher dat den voornoomden Jan Jacobsz. eenen Pouwels Matheusz. jongesel van levende lijve ter dood heeft gebracht. Ende alsoo sulx nyet en mach noch behoort onbestraft te blijven, dat hij eyscher daeromme om 't recht vande Graeffelicheyt te bewaeren den voorsz. delinquant tot zijnder lester woonsteden nae costume hadde doen dachvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen maer ten dage dyenende rechterlick ter vyerschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeroepen zijnde ende nyet comparerende, dat mitsdien hem toegeweesen is 't eerste deffault ende voor 't profijt vanden geaccordeert een tweede citatie de welcke insgelijx gedaen weesende ende hij nyet comparerende, dat tegens hem verleendt is tweede deffault ende voor 't profijt vandyen verleendt een derde citatie met inthimatie. De welcke insgelijx gedaen sijnde dat den gedaechde noch nyet en comparerende mits 't welck jegens hem gegeven is 't derde deffault ende voor 't profijt vanden hem eyscher geadmitteert te dyenen van zijn intendit met een vyerde citatie ex super abundanti met inthimatie om 't intendit te syen verifiëren ende sententie t' anhooren. Welcke citatie ende inthimatie gedaen zijnde en is hij dyen nyetjegenstaende noch nyet gecompereert. Soo dat d' eyscher etc. voort van woorde te woorde als fol 42. Gepronunchieert ter vyerschaer den 27en meye anno 1600 negentyen, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert den halven.

fol. 165v

Alsoe Roeloff Gerritsz. van Groningen oudt ontrent 30 jaren tegenwoordich gevangen, bekend ende beleden heeft dat hij nyetjegenstaende hij wel een ambacht can, van coussebreyen, ende noch drie off vier jaeren geweest is op 't cannegyeten, ende dat al 't selve verlatende hem begeven heeft tot landtloopen, ende bedelen, contrarie de placaten tegen de vagabonden geëmaneert, ende heeft een deuyt¹ dye hem alhier om Godtswille gegeven worden, ter aerden neder geworpen ende dye weder opnemende, heeft se in 't water gesmact, als hij gevangen werde ende inde gevanckensnisse een aerde cop daer hem spijs in gebracht worde, al willens, gebroocken, alle 't welcke zaecken zijn van quade consequentie, dye nyet ongestraft, en behooren te blijven. Soo is 't dat schepenen doende recht, inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelickheydt, van Hollandt, Zeelandt, ende Westvrieslant, den voorsz. Roeloff Gerritsz., gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen, gegeesselt te worden in Besloten camer, tot discretie van schepenen, ende bannen hem uyt Hollandt, ende Westvrieslant, den tijdt van thien jaeren, te ruymen de stadt, ende vrijdomme vandyen, binnen daechs sonneschijn, ende de voorsz. landen binnen drye dagen, sonder middeler tijdt weder inne te mogen comen, op pene van meerder correctie, ende condemnieren

fol. 166

hem inde kosten vande gevanckensnisse, ende mysen vande justitie, indyen hij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Tiendewechspoort, opten 17en juny anno 1600 negentyen. bij de bailliu, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije, Jan Hendricxsz. Wantslager, ende Jacob Adriaensz. Bos, schepenen.

fol. 166

Alsoe Robert Dewy Engelsman uyt Letterchyer bij Lonnen², oudt ontrent 50 jaren tegenwoordich gevangen, bekendt ende beleden heeft, dat hij ontrent twee maenden heeft loopen bedelen, van d' een plaets in d' ander, contrarie de placaten, tegen de vagabonden geëmaneert, zonder redenen te connen geven, van zijn voorgaende tijdt, anders dan dat hij gedyndt zoude hebben, daarvan hij geen paspoort off ander gelooffelick bescheydt en

¹ Van Gelder (1966), 259. Kleinste koperen munt: 8 duiten hebben de waarde van 1 stuiver.

² Een (nog) niet geïdentificeerde plaats in Groot-Londen, Engeland.

weet te vertoonen ende dat hij beschuldicht is, dat hij in zijn gevanckenisse aen stucken geworpen heeft, een aerde canne, daer hem spijs in gebracht worde, 't welck gelooffelick is, hoe wel hij dat wil ontkennen, alle 't welcke zaecken zijn van quade consequentie, die nyet ongestraft en behooren te blijven. Soo is 't dat schepenen, doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheydt, van Hollandt, Zeelandt, ende Westvrieslandt den voorsz. Robert Dewy gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen, gegeesselt te worden in Besloten camer, tot

fol. 166v

discretie van schepenen, ende bannen hem uyt Hollandt, ende Westvrieslandt, den tijdt van tien jaren. Te reuymen de stadt, ende vrijdomme vandyen, binnen daechs sonneschijn, ende de voorsz. landen binnen drye dagen, sonder middeler tijdt, weder daer inne te mogen comen, op pene van meerder correctie, ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie, indyen hij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronunchieert ut supra.

fol. 166v

Alsoe Maerten Barentsz. vander Goude anders genaemt Baersgen, oudt ontrent 67 jaren, jegenwoordich gevangen, zyeck wesende in 't tuchthuys, ende daeromme in 't gasthuys gebracht, daer uyt is gelopen, ende hem begeven heeft alomme inde steden, ende ten platte lande, daer hij gebedelt heeft, ende hem heeft laten vinden op dootmalen ende ander feesten van huysluyden, ende is daerover gevangen geweest, tot Delft, daer hij gebannen is uyt Delfflandt, den tijdt van vyer jaeren, ende heeft sedert noch evenwel gelooopen vagabundts gewijs. t Welck is tegen de placaten, ende

fol. 167

ordonnantien daer op gemaect. Soe is 't dat mijn Heeren vande Gerechte ordonneren, dat hij weder gebracht zal worden in 't tuchthuys, daer hij zal wercken nae d' ordre van 't huys, ende tot discretie vande voorsz. Gerechte, ofte de regenten, van 't selve huys, ter tijdt ende wijlen toe, dat nae gelegentheyt anders zal worden gedisponeert. Ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie, indyen hij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thiedewechspoort, opten 25en juny anno 1600 negentyen, Bij den bailliu, Ghijsbrecht Aelbrechtsz. ende Gerardt Adriaensz. Cool, burgermeesteren, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije, Jan Hendricxsz. Wantslager, ende Jan Adriaensz. de Jonge, schepenen.

fol. 167

Alsoe Jan Smit van Basijn gelegen in Hamsier in Engelandt¹ oudt ontrent 38 jaren jegenwoordich gevangen bekenet ende beleden heeft dat hij tot twee malen toe geweest is op dootmalen van huysluyden met andere vagabonden die hij seyt wel sterck gewest te sijn op een tijt tweehondert personen ende dat de heeren kennisse hebben dat hij meer gebedelt heeft ende dat hij

fol. 167v

de huysluyden daer hij op de doormalen was, lastich is gevallen geen contentement nemende met 't gundt sij hem goetwillichlicken ende oock ten overvloede gaven. Soodat hij de luyden bevreest gemaect ende oick genouchsaem getravelgeert² heeft. 't Welck saecken sijn van quade consequentie, die niet mogen geleden, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht, inden naeme ende van weegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt, ende Westvrieslandt, den voorn. Jan Smit gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen, gegeesselt te worden, in Besloten camer, tot discretie van schepenen. Bannende hem voort uyt Hollant ende Westvrieslandt den tijt van ses jaren. Te ruymen deser stede ende de vrijdomme vanden binnendaechs sonneschijn ende de voorsz. landen binnen drie dagen. Sonder weder daer inne te mogen comen inden voorsz. tijt van ses jaren op pene van meerder correctie ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende de mysen van justitie indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thiedewechspoort den 1en july anno 1600 negenthien. Bij den bailliu, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Bos, Jan Adriaensz. de Vrije, Jan Hendricxsz. Wantslager ende Jan Adriaensz. de Jonge, schepenen.

fol. 168

¹ Basingstoke, Hampshire, Engeland ?

² GTB. Travelgeren, travaelgeren; vermoeien, inspannen, afbeulen, afmatten, kwellen, plagen.

Alsoe Abraham Jansz. Bonbaes oudt ontrent 20 jaren, gebooren tot Haserswoude¹, inwoender deser stede, jegenwoordich gevangen bekent ende beleden heeft, hoe dat hij in 't tuchthuys geweest is, ontrent anderhalff jaer. Daer hij uyt gecomen is, op 't versouck van zijn moeder, ontrent drie maenden geleeden, ende hoewel hij een ambacht conde, van saeyfusteyn weven. Dat hij 't selve nyet en heeft gedaen, maer dyen nyetjegenstaende allomme vagabunts gewijs geloopt heeft, up dootmaelen ende anders, alle 't welcke saecken zijn van quade consequentie, die niet mogen geleden, maer gestraft behooren te worden andre² ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht, inden name ende van weegen de hooge Overicheyt, ende Graeffelickheyt, van Hollandt, Zeelant, ende Westvrieslant, den voorsz. Abraham Jansz., gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen, gebrocht te worden in 't tuchthuys, ende aldaer te wercken, volgende de ordonnantie van 't selve huys, ende daer te blijven tot discretie van schepenen, ende condemnieren hem inde kosten vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie, indyen hij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thiendewechsport den sesten july anno 1600 negenthien. Bij den bailliu, Dirck Jacobsz. Sterre, Adriaen Aertsz. Bos, Jan Adriaensz. de Vrije, Jan Hendricxsz. Wantslager, ende Jan Adriaensz. de Jonghe, schepenen.

fol. 168v

Alsoe Jan Joosten van Middelburch³ oudt ontrent vijftien jaeren, jegenwoordich gevangen, voor schepenen bekent ende beleden heeft, hoe dat hij tot Rotterdam inde brouwerie vande Roode Leeuwe heeft helpen doen, een huysbraec, inder nacht, ontrent ten een uyren, alwaer zij gestoolen hebben, twee mantels, een wambais, ende een brouck, een silveren degen, met een hengel, een schort, seeckere kragen, ende ander goet, waarvan tot Rotterdam eenich goet gelaten is, onder een vrou daer zij sliepen, ende eenich goet mede gebracht alhier ter Goude, wesende geslooten in een cramersmaers, ende dat hij met zijn complicen tot Schiedam, bij een bolwerck heeft helpen steelen, twee mantels, ende een paerssen brouck, een paers rockgen, ende een roode hemdesiel, welcke goederen zij eensdeels inde Lombert gebracht, ende de penningen daarvan comende genoten ende onnuttelick verteert hebben, ende eensdeels voor heur zelve behouden, welck voorsz. goet, tot Schiedam zij haelden uyt een veynster, staende ter zijden aen 't huys, dat zij optrocken, ende daer zij door kropen, als nae middachs ontrent twee uyren, alle 't welcke zaecken zijn van quade consequentie, die nyet en mogen geleden, maer gestraft

fol. 169

behooren te worden, andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht, inden naem ende van wegen de hooge Overicheyt, ende Graeffelickheydt, van Hollandt, Zeelandt, ende Westvrieslandt, den voornoomde Jan Joosten gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen, gebracht te worden achter op 't schavot, ende aldaer wel strengelick gegeesselt, ten bloede toe, tot heure discretie, bannende hem voorts uyte landen, van Hollandt, ende Westvrieslandt, den tijdt van twaelf jaeren. Te ruymen dese stede, ende jurisdictie vanden, binnen daechs sonneschijn, ende de voorsz. landen binnen drie dagen, sonder daer inne weder te mogen comen, binnen de voorsz. tijdt van twaelf jaeren, op pene van meerder correctie, ende condemnieren hem inde kosten vande gevanckenisse ende misen vande justitie, indyen hij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer, den 20en july anno 1600 negentyen, present den bailliu, ende alle de schepenen, uytgesondert Jan Willemsz. den Halven, die overleden is.

fol. 169

Alsoe Abraham Butterdrooger van Leyden oudt ontrent twintich jaeren, jegenwoordich gevangen voor schepenen bekent ende beleden heeft, hoe dat hij een saywercker van zijn ambacht is,

fol. 169v

ende eenige jaeren ten haringh gevaren heeft, ende dat hij 't selve verlatende hem begeven heeft tot sulck quaet leven, dat hij gestelt is in 't tuchthuys tot Amsterdam, daer hij in geweest is een halff jaer, ende dat hij evenwel daer nae hem tot ontucht begeven heeft, lopende met vagabonden, ende dieven, daer mede hij tot Schiedam gestoolen heeft, twee mantels, ende seecker ander goet, 't welck zij cregen uyt een huys, staende ter zijden aen 't bolwerck, daer zij een veynster optrocken, ter zijde aen 't huys, daer sij deur kroopen als nae middachs, ontrent ten twee uyren, brengende de mantels ofte doende d' selve brengen, inde Lombert, zoo tot Delft, als Rotterdam, genietende ende verteerende 't gelt onnuttelick ende behoudende de reste voor heur selven, alle 't welcke saecken zijn van quade consequentie, die nyet en mogen geleden, maer gestraft behooren te worden, andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht, inden naem ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelickheydt, van Hollandt, Zeelant, ende Westvrieslandt, den voornoomden Abraham Butterdrooger, gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen, gebracht te worden achter

¹ Hazerswoude, gem. Alphen aan den Rijn. prov. Zuid-Holland.

² Sic, andre, lees andere.

³ Middelburg, prov. Zeeland of Middelburg, nu liggende in gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Alphen aan den Rijn en Waddinxveen, prov. Zuid-Holland.

fol. 170

op 't schavot, ende aldaer wel strengelick gegeesselt, ten bloede toe, tot heure discretie. Bannende hem voorts uyte Landen van Hollandt, ende Westvrieslandt, den tijdt van twaelf jaeren. Te ruymen dese stede, ende jurisdicite vandyen binnen daechs sonneschijn, ende de voorsz. landen, binnen drie dagen, sonder daer inne weder te mogen comen, op pene van meerder correctie, ende condemnneren hem inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie, indyen hij de macht heeft dye te betalen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer ut supra.

fol. 170

Alsoe Hendrick Claesz. van Amsterdam oudt ontrent twintich jaeren, jegenwoordich gevangen, voor schepenen bekent ende beleden heeft, hoe dat hij wel een ambacht can van caffa wercken¹, ende dat hij altemet gevaren heeft, ende hoe wel hij behoort hadde zijn best te doen, om daer mede sijn nootdrift te winnen, dat hij nochtans zijn selven begeven heeft, tot ledicheyt, ende in 't geselschap van vagabonden, ende dieven, daarmede hij becomen heeft, eens een gestoolen mantel, die gebracht is tot Rotterdam, inde Lombart, daer se opgehouden worde, alwaer hij se selfs uyt haelde, met stouticheydt, ende logentael, seggende dattet zijn eygen mantel was, ende daer nae

fol. 170v

bij hem gebracht tot Delff, daer'se deur een vrou gebracht worde inde Lombert, daer zij op hadde achtien gulden, ende noch een mantel, mede gestoolen, die inde Lombert gebracht is tot Rotterdam voorsz. daarvan sij hadden acht gulden, alle welcke penningen zij metten anderen genoten hebben, ende onnuttelicken verteert. Behalven dat hij zijnen rechten naem versaect, als hem zelven nomende Hendrick Claesz. als vooren, ende zijnen rechten naem weesende Abraham Thijsz. Alle 't welcke zeacken zijn van quade consequentie, die nyet en mogen geleden, maer gestraft behooren te worden, andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden naem ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelickheydt, van Hollandt, Zeelandt, ende Westvrieslandt, den voornoomden Hendrick Claesz. gecondemneert hebben, ende condemnneren hem mits desen, gebracht te worden achter op 't schavot, ende aldaer wel strengelick gegeesselt, ten bloede, toe tot heure discretie. Bannende hem voorts uyt der Goude ende de vrijdomme vandyen, den tijdt van ses jaeren, te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder daerinne weder te mogen comen, binnen de voorsz. tijdt van

fol. 171

ses jaeren, op pene van meerder correctie, ende condemnneren hem inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie, indyen hij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronunchieert ut supra.

fol. 171

Alsoe Jacob Butterdrooger van Leyden oudt ontrent 18 jaeren, jegenwoordich gevangen, hem zelven genoemt heeft gehadt Cornelis Gerritsz., seggende dat hij was van Middelburch van geboorte. Dat zijn vader genaemt was Jan Gerritsz. Den welcken was overleden, met oick zijn moeder, ende dat hij suster noch broeder en hadde. Alle 't welcke bevonden sijn te weten grote stoute logenen, nadyen geblecken is, ende hij selfs bekent heeft, bij confrontatie met zijn broeder alhier gehouden. Dat zijn naem is Jacob Butterdroger, als vooren. Dat zijn vader genaemt is Dionys Butterdrooger, wonende tot Leyden, ende dat zijn ouders alle beyde noch leven, ende dat hij noch vijff broeders heeft. Gevende dit alles vehemente presumptie, van meerder quaet, ende dat hij nae dat hij geexamineert was, uyte camer gaende, tegen de heeren geseydt heeft: "Ghij meucht u best doen", wesende een groote stouticheyt, ende vilipendie, van justitie, alle 't welcke saecken zijn van quade consequentie, dye nyet en mogen gelden maer gestraft behooren te worden, andere

fol. 171v

ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden naem ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt, ende Westvrieslandt, de voornoomden Jacob Butterdrooger, gecondemneert hebben, ende condemnneren hem mits desen, in besloten camer gegeesselt te worden, ten bloede toe, tot discretie van schepenen. Bannende hem voorts uyer Goude, ende de vrijdomme vandyen, den tijdt van ses jaeren. Te ruymen binnen daechs sonneschijn, sonder binnen de zelve tijdt, weder daer inne te mogen comen. op pene van meerder correctie, ende condemnneren hem inde costen vande gevanckenisse, ende de mysen van justitie, indyen hij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort, opten 22en july anno 1600 negentyen, presenten ut supra.

¹ Caffa; een zijden stof.

fol. 171v

Alsoe Jan Cornelisz. vanden Haech¹ oudt ontrent 17 jaren, jegenwoordich gevangen geapprehendeert is inde weeckmarct inde welcke veel landloopers, calissen ende dyeven gemeelick overcomen ende dat hij is geapprehendeert ter saecke datter een buerse gestolen was waer

fol. 172

van de suspitie vyel dat hij daer over schuldich zoude weesen. 't Welck hij ontkent dan evenwel en heeft nyet connen geven zoo suffisante redenen van zijn leven als behoorde zulcx dat genouchsaem blijckelicken is, dat hij heeft geloopt van d' een plaets op d' ander ende ondertusschen als bedelende de goede angesproocken. Soe is 't dat schepenen verstaen hebben dat den voorsz. Jan Cornelisz. van zijn apprehensie zal worden omslagen condemnieren hem nyetemin inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indyen hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort opten 19en july anno 1600 negentyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 172

Alsoe Jan Blom van Oldenburch² oudt ontrent 18 jaeren jegenwoordich gevangen geapprehendeert is inde weeckmarct inde welcke veel landloopers, calissen ende dyeven gewoonlick overcomen ende dat hij is geapprehendeert ter saecke datter een buerse gestolen was waervan de suspitie vyel dat hij daer over schuldich soude weesen. 't Welck hij ontkent dan evenwel en heeft nyet connen geven soe suffisante redenen van zijn leven als 't behoorde ende bekendt ondertussche altemet yemant aengesproocken te hebben bedelens gewijs. Soe is 't dat

fol. 172v

schepenen verstaen hebben dat den voorsz. Jan Blom van zijne apprehensie zal worden ontslagen. Condemnieren hem nyetemin inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indyen hij de macht heeft dye te betalen. Actum ende gepronunchieert ut supra.

fol. 172v

Alsoe Dirck Bouwensz van Amsterdam oudt ontrent 21 jaren jegenwoordich gevangen, bekent heeft, dat hij opten eersten dach vande Sint Jacobsmarct lestleden uyt een vrous sack genomen heeft, een knoppeldouck³ met geldt, 't welck een saeck is van quade consequentie, dye nyet en mach geleden, maer gestraft behoort te worden. Soe is 't dat schepenen doende recht, inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelicheydt, van Hollandt, ende Westvrieslandt, den voornoomden Dirck Bouwensz gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen gegeesselt te worden, in Besloten camer, ten bloede toe, tot discretie van schepenen. Bannende hem voort uyt Holandt, ende Westvrieslandt, den tijdt van twaelf jaeren, te ruymen deser stede, ende de vrijdomme vandyen, binnen daechs sonneschijn, ende d' ander landen binnen drie eerstcomende dagen, ende condemnieren

fol. 173

hem inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie, indyen hij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort, opten 27en augusti anno 1600 negentyen, present den bailliu ende de ses schepenen.

fol. 173

Gesien bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dick Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der zelve stede, inden naeme ende van wegen de hoge Overicheyt, ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eysscher in cas van delict op ende jegens Jacob den Operman laetst gewoont hebbende in een huysinge van Frans Cornelis Walichsoon aen 't Nonnenwater ende Hendrick Thoen die voor desen in 't tuchthuys is geweest, gedaechdens op te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eysscher dat de voorn. gedaechdens heur vervordert hebben met heure complices op sonnendach 's morgens den elfden augusti 1600 negentyen lestleden onder de predicatie ende daer nae inde groote kercke ende daer buyten aen te rechten ende te doen seer groote

¹ 's-Gravenhage, prov. Zuid-Holland.

² Oldenburg, Nedersaksen, Duitsland.

³ GTB. Knoppeldouck, cnoppeldoec; een doekje dat dicht geknoopt is om iets in te bergen, een zakje of builtje om geld in te bewaren.

insolentie, moetwille, petulantie, forste ende gewelt. Jae zulcx dattet geschapen was datter groot rumoer inde stadt soudén hebben ontstaen, sijnde voorwaer saecken van seer quade consequentie, die niet geleden maer strengelicken gestraft behooren te worden andre ten exemple. Dat hij Eysscher daeromme om 't recht vande Graeffelickheyte te bewaeren de voorsz. delinquanten tot heurder lester woonsteede nae costume hadde doen dachvaerden om te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten dage dienende rechterlicker ter vierschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeroopen zijnde, ende niet compareerende dat mitsdien hem toegewesen is 't eerste deffault, ende voor 't proffijt vandien geaccordeert een 2e citatie, de welcke insgelijcx gedaen wesende, ende sij niet compareerende dat tegens heur verleent is het tweede deffault, ende voor 't proffijt vandien verleent een derde citatie mit inthimatie. De welcke insgelijcx gedaen

fol. 173v

sijnde, dat de gedaechdens noch niet en compareerden, mits 't welcke jegens hen gegeven is 't 3e deffault, ende voor 't proffijt vandien hem eysscher geadmitteert te dienen van sijn intendit met een 4e citatie ex super abundanti met inthimatie om 't intendit te sien verifiëren ende sententie te aenhooren. Welcke citatie ende inthimatie gedaen sijnde en sijn sij dien niet tegenstaende noch niet gecompareert, zoo dat d' eysscher sijn intendit mette verifications daertoe dienende heeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van rade deurgesien ende overgewegen hebbende, alle 't gunt ter materie mochte dienen, mitsgaders de verifications bij den eysscher overgelevert, doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyde ende Graeffelickheyte der voorsz. Landen, hebben de voorsz. Jacob den Operman ende Hendrick Thoen gedaechdens ende deffailanten voor 't proffijt ende uyt machte vande voorsz. deffaulten versteecken ende versteecken heur mits desen, van alle exceptien declinatoire, dilatoire, peremptoire defensien ende weren van rechten die zij in desen hadden mogen doen ende proponeren. Bannende voort de voorsz. Jacob den Operman ende Hendrick Thoen deffailanten uyt der Goude ende de vrijdomme vandien den tijdt van twaelf jaeren, sonder binnen d' selve tijdt weder daerinne te mogen comen ofte converseren op pene van meerder correctie. Ende verclaren alle heure goederen indien zij eenige hebben verbeurt te proffijte vande hooge Overicheyde. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer opten 16en octobris 1600 negentyen, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 173v

Gesien bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit hemluyden overgegeven, bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der stede vander Goude voorsz., inden name ende van wegen de hooghe Overicheyde, ende Graeffelicheyde van

fol. 174

Hollandt, Zeelandt, ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict, op ende jegens Dirck Jansz. van Benthuisen, gedaechde om te compareren in persoon, op pene van ban, ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher, dat den voornoomden Dirck Jansz. van Benthuisen, opten derden Pijnxsterdach lestleden in 't huys off woonplaetse van Lenert Cornelisz. Solbol, den selven Lenert Cornelisz. sulx gegryeft heeft, dat hij vande quetsure is overleden, ende alsoe sulx nyet en mach noch behoort ongestraft te blijven, dat hij eyscher etc. voort van worde te woerde als fol 42. Bannende voort den voornoomden Dirck Jansz. van Benthuisen, deffailant uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, den tijdt van hondert jaeren, zonder binnen de selve tijdt, daerinne te mogen comen, opte verbeurte van sijn lijff, ende verclaren alle sijne goederen, indyen hij eenige heeft, geconfisqueert ten profijte vande hooghe Overicheyde, ende Graeffelicheyde van Hollandt, mits dat dye zal mogen remedieren, volgens 't privilegie deser stede. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer opten 11en decembris anno 1600 negentyen, present den bailliu, ende alle de schepenen, uytgesondert Adriaen Aertsz. Bos.

fol. 174v

Alsoe Hendrick Jansz. van Amsterdam, oudt 23 jaren, ende Maeyken Cornelisdr. sijn huysvrouw, van Munster in Westfalen tot Amsterdam opgevoet, oudt mede 23 jaren, off elcx daer ontrent, tegenwoordich gevangens, bekent ende beleden hebben hoe dat sij hier gecomen sijn sonder consent vande heeren, sulcx als 't behoorde, ende dat bevonden is dat den voorsz. Hendrick Jansz., een brandmerck heeft, 't welck hij seyt gecregen te hebben, tot Gendt omdat hij inde kerck aldaer, bouverie gepleecht hadde, hoewel 't selve niet en blijkt, ende dat hij ten platten landen geloopt heeft, met taback, ende dat sij geseyt hebben, dat sij tot Amsterdam getrouwt sijn, 't welck alsoo niet en is bevonden, sulcx dat sij de justitie met verscheyden logenen gesocht hebben te ontgaen. 't Welck saecken sijn van quade consequentie, die niet en mogen geleden, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyde ende Graeffelickheyte van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, den voorsz. Hendrick Jansz. gebannen hebben ende bannen hem mits desen, den tijt van twaelf jaren uyt Hollandt ende Westvrieslandt te

fol. 175

ruymen dese stede ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonnenschijn, ende d' ander landen binnen drie eerstcomende dagen, ende ordonneren de voorsz. Maeyken Cornelis te vertrecken uyt der Goude, ende de vrijdomme vandien binnen den tijt als vooren, sonder daer weder in te mogen comen binnen den tijt van vier jaren op pene van meerder correctie, ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indien sij de macht hebben die te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort den 19en decembris anno 1600 negentyen, present den bailliu ende alle de schepenen, uytgesondert Dirck Jacobsz. Sterre.

fol. 175

Alsoo Jacob Lievensz. van Haerlem, oudt ontrent 27 jaren, jegenwoordich gevangen, bekent ende beleden heeft, hoe dat hij alhier genomen heeft, twee stucken loot 't welcke hij alhier vercocht heeft, daarvan hij hadde een stuver van 't pondt, ende dat hij altemet gebedelt heeft, 't welck saecken sijn van quade consequentie, die niet en mogen geleden, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple, Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, hebben den voorsz. Jacob Lievens geordonneert, ende ordonneren hem

fol. 175v

mits desen te vertrecken uyt der Goude ende vrijdomme vandien, binnen daechs sonneschijn, sonder weder daer inne te mogen comen binnen den tijt van twee jaren. Op pene van meerder correctie, ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie, indien hij de macht heeft die te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort den 19en decembris anno 160 negenthien, present den bailiu ende alle de schepenen, uytgesondert Dirck Jacobsz. Sterre.

fol. 175v

Alsoe Griete Andries, uyt Oostvrieslandt, van Eemden oudt ontrent 24 jaeren, jegenwoordich gevangen, bekent ende beleden heeft, hoe dat sij tot twee mael inden Haghe gevangen is geweest, alwaerse eens is uytgeseyt, ende d' ander reys gegeesselt, gebrantmerckt, ende gebannen, ende dat sij sedert geloopt heeft vagabundts gewijs bedelen, ten platte lande, 't welck saecken sijn van quade consequentie, die nyet en mogen geleden, maer gestraft behooren te worden, andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt, ende Graeffelicheydt, van Hollandt, Zeelandt, ende Westvrieslant, hebben de voorsz. Griete Andries, gebannen ende bannen haer mits desen den tijdt van twaelf jaeren onvermindert haer voorgaende bannissementen uyt Hollandt,

fol. 176

Zeelandt, ende Westvrieslandt, voorsz. te ruymen deser stede, ende vrijdomme vandien, binnen daechs sonneschijn, ende d' ander landen binnen drie eerstcomende dagen, sonder binnen de selve tijdt, weder daerinne te comen op pene van meerder correctie, ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse, ende de mysen vande justitie, indyen zij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thyendewechspoort, den 27en decembris anno 1600 negentyen, present den bailliu, Dirck Jacobsz. Sterre, Jan Adriaensz. de Vrije, Jan Hendricxsz. Wantslager, Jacob Ariensz. Bos, ende Jan Adriaensz. de Jonge, schepenen.

fol. 176

Alsoo Osias Huybertsz. van Leyden oudt ontrent 26 jaeren jegenwoordich gevangen bekent ende beleden heeft dat hij tot Amsterdam gegeesselt ende gebrantmerct is ende gebannen uyt Amsterdam ende een mijl in 't ront, ende dat hij daer nae in 't tuchthuys is gebracht alwaer hij is uyt geloopt sonder dat hij goede redenen can geven van sijn leven, 't welck saecken sijn van quade consequentie die nyet en mogen geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt

fol. 176v

Zeelandt ende Westvrieslandt hebben den voorsz. Osias Huybertsz. gebannen ende voort van woorde te woorde als het voorgaende. Actum ende presenten ut supra.

fol. 176v

Alsoe Sijtgen Sybrants van geboorte in Dongerdeel inde Schans van Oostmeerhorren¹ wonende tot Hooren oudt ontrent 27 jaeren ende Pieter Pietersz. van Delft oudt ontrent 28 jaeren jegenwoordich gevangens bekent ende beleden hebben hoe dat sij hier gecomen zijn sonder te seggen redenen waeromme, ende dat sij alhier begraven hebben een beytel aende Vesten nyet sonder merckelicke suspitie van daer mede eenich quaet te doen ende dat den voorsz. Sijtgen Sybrants een vrou met kinderen heeft daervan hij is gescheyden ende de voorsz. Pieter Pietersz. bevonden is op verscheyden logenen, Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelckheydt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt hebbende voorsz. gevangens gebannen ende bannen heur mits desen den tijdt van vier jaeren uyt der Goude ende de vrijdomme vandien te ruymen binnen daechs sonneschijn sonder binnen de selve tijdt weder daerinne te comen op pene van meerder correctie ende condemnieren heur inde costen vande

fol. 177

gevanckenisse ende mysen vande justitie indyen zij de macht hebben die te betaelen. Actum ende gepronunchueert ut supra.

fol 177

Alsoo Ghijsbertgen Aerts van Bommel oudt ontrent 40 jaren jegenwoordich gevangen, huysvrouwe van Oliphier Pathon Wals Engelsman bekent ende beleden heeft hoe dat sij tot twee verscheyde reysen gecocht heeft een mantel, de welcke sij wel wiste ofte presumeerde dat gestolen waren, ende dat sij gevanghen vande eene mantel een rock gemaect heeft, die sij inde Lombaert brocht, ende d' andere meende te brengen uyt den stadt, 't welck haer beleth worde. Ende seyt tot haer onschult, dat haer man haer gedwongen ende geslagen heeft om te coopen de mantel daer van hier vooren lest geseyt is, niet sonder merckelicke suspitie van 't selve onwaerachtich te sijn. 't Welck saecken sijn van quade consequentie die niet en mogen geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weegen de hooge Overicheyt ende Graeffelckheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, de voorsz. Ghijsbertgen Aerts gebannen hebben ende bannen haer mits desen den tijt van vyer jaren uyt Hollandt ende Westvrieslandt te ruymen deser stede ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn ende d' ander landen binnen drie eerstcomende

fol. 177v

dagen sonder binnen de selve tijt weder daer inne te coomen op pene van meerder correctie. Ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indien sij de macht heeft die te betalen. Actum op Thierendewechspoort den 23en january anno 1600 twintich, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Jacob Jacobsz. de Vrije.

fol. 177v

Gesyen bij de Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout der selver stede inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelckheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Gerrit Kol wonende in 't Moortscheveen² gedaechde bij edict ende affixtie van billiet om te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher dat den voornoomden Gerrit Col opten lesten july lestleden eenen Jan Cornelisz. jonckgesel vande Vryehouff van levende lijve ter doot heeft gebracht ende alsoe

fol. 178

sulx nyet en mach noch behoort ongestraft te blijven. Dat hij eyscher daeromme om 't recht etc. voort als fol. 42. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den 29en january anno 1600 twintich, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Jacob Jacobsz. de Vrije.

fol. 178 in de marge: *Vide Infra fo. 194v.*

Thonis Ariensz.

Op huyden is geschouwen Thonis Ariensz. de zoon van wijlen Arien Eeuwoutsz. oudt ontrent vier ende twintich jaeren den welcken hadde twee wonden d' eene onder de kinne inde stroot ende d' andere inde 's lincker borst. Ende is geoordeelt dat hij daervan is overleden. Actum ten huysse daer den voorsz. Thonis Ariensz. gewoont heeft

¹ Oostmahorn, gem. Dongeradeel prov. Friesland.

² Moordrecht, gem. Zuidplas, prov. Zuid-Holland.

staende aen de zuytzijde van St. Janskerk opten 8en february anno 1600 twintich, present den bailliu, Hoornby, Antwerpen, Vrije ende Hoogenberch, schepenen.

Waer nae gedelibreert is wat men met den voornoomden persoon doen soude, ende gelet wesende, op seecker rechtordeninghe bij wijlen hooch loffelicker memorie keyser Carele, in pijnelicke saecken gemaect ende geemaneert, dicterende dat den geenen alleenlick een exempel gestatueert zal worden, dye hem selven dooden uyt vreesse van straffe te lyden over eenich quaet feyt bij hem gecommiteert, ende nyet den geenen die uyt cranckheyt van sinnen,

fol. 178v

melancolie, frenesie off dyergelicke henselven 't leven benemen, 't welck aen andere personen, heurselven in voorgaende tijden verdaen gehadt hebbende, is geobserveert, blijckende bij 't crimineele vonnisbouck opten 23en marty 1500 seven ende tachtich van eene Lijntgen Vergaes¹, Item opten voorlesten octobris 1500 vijff ende 't negentich van eenen Willem Gijsbertsz.² ende opten lesten aprilis anno 1600 vijff van Dirck Jansz. Maff³, ende meer andere, ende dat de heeren geïnformeert zijn, dat den voornoomden Thonis Ariensz. hem selven ommegebracht heeft uyt cranckheyt van sinnen. Zoe is verstaen ende geaccordeert dat den selven Thonis inden avont ontrent ten tien uyren, in alle stilheyt op 't kerckhoff zal worden begraven. Actum ter raedtcamer opten voorsz. 8en february anno 1600 twintich, present 't volle collegie vanden bailliu, burgermeesteren ende schepenen.

fol. 178v

Dirck Cornelisz. Aspot

Gehoort bij mijn Heeren van de Gerechte den criminelen aenspraeck, eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout deser stede vander Goude gedaen ende genomen op ende jegens Dirck Cornelisz. Aspot eerst gedaechde in persoon ende nu geapprehendeerde.

fol. 179

Allegerende den eyscher hoe dat den voorsz. Dirck Cornelisz. Aspot met zijne complicen op manendagh 's morgens den voorlesten decembris laetstleeden op de Marct als de Commissarissen vande Eedele Moghende heeren Staten van Hollandt op 't stadthuys waren (die aldaer de vroetschap ende wet waeren versettende) veel moetwille ende dertenheydt gepleecht heeft gehadt, dringende, treckende, stotende ende slaende eenige personen dye huer nyet en misdeden, roupende daer beneffens: "Wilt ghij wat mede hebben, compt buyten 't volck, ick ben mans genouch voor u", ende meer andere dyergelijcke woorden. Concluserende oversulcx tot arbitrale correctie, Gesyen mede bij d' voorsz. gerechte de informatie tegen den voorsz. Dirck Cornelysz. Aspot genomen ende daer jegen gehoord de defensien bij Gerrit Jansz. Bogaert zijn procureur gedaen (ende de bewijzen dye heeft doen produceren, ende op alles gelet) hebben den voorn. Dirck Cornelysz. Aspot gecondemneert ende condemnieren hem mits desen geleydt te worden in een castimentshuysgen te water ende te broode den tijdt van acht dagen. Ordonnerende hem daer nae te comen ter camer ende op beyde zijn knyen Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse op pene van meerder correctie. Ende condemnieren hem inde costen vande gevangenis ende mysen van justitie indyen hij de macht heeft dye te betaelen. Actum den 12en february anno 1600 twintich, present den bailliu, de vyer burgermeesteren, Vockaert Pyetersz. Hoornbye, Ghijsbrecht Hendrixsz. in Andwerpen, Jacob Jacobsz. de Vrije, Aert Ghijsbertsz. Hoogenberch, ende Maerten Reyniersz. Schoonhooffsman, schepenen.

fol. 179v

Cornelis Jacobsz. Couck

Gehoort bij mijn Heeren van de Gerechte den criminelen aenspraeck, eysch ende conclusie bij Dirck Cornelisz. Schaep, bailliu ende schout deser stede vander Goude gedaen ende genomen jegens Cornelis Jacobsz. Couck eerst gedaechde ende nu geapprehendeerde. Allegerende den eyscher hoe dan den voorn. Cornelis Jacobsz. op manendagh den 27en january lestleden t's avonts geweest is op Sint Jacobserff alwaer groote vergaderinghe van volck was, ende uyt een veynster geleert ende gepredict is geworden ende alsoe daer quamen eenighe dye de ronde deden omme eens te zyen watter te doen was. Is daerover groot rumoer gemaect tegen d' zelve ronde. Roupende eenighe vande vergaderinghe: "Couragie, langhe, steenen werpt, slaet doodt" ende dyergelijcke. Ende een persoon te veynster uyt zyende watter te doen was, ende roupende degen de ronde dye de vlucht nam: "Compt hyer", heeft hij gevangen daerop gezeydt: "Swijcht, swijcht, hadde ick u hyer veugel, ick zoude wel maecken dat ghij nyet meer en zoudt roupen". Injurierende oick een ander persoon dye op 't zelve erff nae huys wilde gaen maeckende van hem een schelm, rabaut ende dyergelijcke. Concluserende oversulx den voorsz. eyscher tot zeeckere arbitrale correctie. Gezyen mede bij d' voorsz. gerechte de informatie tegen den voorsz.

¹ SAMH, Gouda, 0002.177, fol. 92, dd. 23-03-1587.

² *Ibidem*, fol. 130v-131, dd. 30-10-1596.

³ *Ibidem*, fol. 207v-208, dd. 30-04-1605.

Cornelis Jacobsz. Couck genomen, ende daer tegens gehoordt de defensie zoo bij den voorsz. Cornelis Jacobsz. selfs voor desen gedaen

fol. 180

als oick Jacob Cornelisz. zijnen vader ende 't bewijs dat denzelven van zijnen 't weegen heeft geproduceert, geconsidereert dat d'voorn. Cornelis Jacobsz. Couck nu een tijdt langh in gevanckenisse gepeniteert heeft, ende voort op alles gelet, hebben den voorn. Cornelis Jacobsz. gecondemneert ende condemnieren hem mits desen als behoorder vande verboden predicatie in een boete van vijff ende twintich gulden, ende zoe hij weygerich off in gebreecke blijft ten nomineren andere personen dye meer inde vergaderinghe geweest zijn in zulcke gevalle in noch een boete van vijf ende twintich gulden, priveren¹ hem van 't schippergilde, ende ende ordonneren hem op saterdagh ter camer te comen ende op beyde zijn knyen Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse op pene van meerder correctie. Condemnerende hem voort inde kosten vande gevanckenisse ende mysen vande justitie alles zoe wel de boeten als de kosten indyen hij de macht heeft dye te betalen. Actum ende presenten ut supra.

fol. 180

Alsoe Jan Fransz. van Zevenbergen² oudt ontrent 19 jaeren jegenwoordich gevangen bekendt heeft gebedeldt te hebben inde stadt. 't Welck is contrarie de placaten op 't stuck vande bedelaers geemaneerd. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van weegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorn. Jan Fransz. belast heben ende belasten hem mits desen te vertrecken binnen twee daghen uyt de

fol. 180v

voorsz. landen van Hollandt ende Westvrieslandt, zonder weeder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie ende condemnieren hem inde kosten vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronuncieerd op Thyendewechspoort den 11en february anno 1600 twintich, present den bailliu, Volckaert Pyetersz. Hoornbye, Ghijsbrecht Hendrixsz. in Andwerpen, Aert Ghijsbertsz. Hoogenberch, Cornelis Cornelisz. Vlack ende Maerten Reyniersz. Schoonhooffsman, schepenen.

fol. 180v

Alsoe Jacob Jansz. gebooren van Oudewater nu wonende binnen deser stede oudt ontrent 19 jaeren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekendt ende beleden heeft dat hij ontrent twee jaeren voor sijne gevangenisgecomen is uytet tuchthuys deser stede alwaer hij geleert hadde het fusteynwercken ende dat hij daer uyt comende ende een ambacht kennende daarmede hij sijn nootdrift wel can winnen hem wel behoorde te schicken tot deuchde, hem nochtans begeven heeft bij vagabunden ende op vrydach den 7en february leestleden hem gevonden in twee verscheyden herbergen ende daer uytcomende ende wel bij den dranck sijnde seeckere vroupersoon bij haer heuyck getrocken heeft, soodat sij ter aerden gevallen is

fol. 181

meende alsoo de selve heuyck te stelen, 't welck hem belet werde deur twee soldaten die hem in apprehentie hebben genomen, alle 't welcke saecken sijn van quader consequentie die niet en mogen geleden maer gestraft behooren te worden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt hebben den voorsz. Jacob Jansz. gecondemneert ende condemnieren hem mits desen gegeeselt te worden in beslooten camer en bloede toe tot discretie van schepenen ende alsdan gebrocht te worden in 't tuchthuys ende daer te blijven tot discretie van schepenen ende condemnieren hem inde kosten vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Actum den 26en february 1620 in schepencamer, present Volphart Pietersz. Hoorenbie, Aert Ghijsbertsz Hoogenberch, Maerten Reyniersz. Schoonhooffsman ende Jan Ghijsbertsz Sas, schepenen ende gepronuncieert ten selven dage op Thiendewechspoort, present den bailliu ende de voorsz. schepenen.

fol. 181

Alsoo Lijsbeth Jans van Amsterdam oudt ontrent 24 jaren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekendt ende beleden heeft hoe dat sij om haer quaet comportement ontrent vijff jaren geleden tot Dordrecht gegeeselt, gebrantmerct ende gebannen is, ende hoewel sij wel hadde gehoordt haer voortaan te wachten voor meerder

¹ GTB. Priveren; beroven, hier: uit het schippersgilde zetten.

² Zevenbergen, gem. Moerdijk, prov. Noord-Brabant.

quaet heeft haer echter gegeven tot erger, als hebbende daer nae een kint geprocreert ende nu weeder swanger sijnde sonder dat sij de vader can ende dat schepenen gebleecken is bij informatie bij den Commandeur

fol. 181v

genomen dat sij gestoolen heeft een beurs met negen gulden negen stuvers aen gelt daerin. 't Welck sij nochtans ontkent seggende dat het haer gegeven was omdat de man bij haer soude slapen. Bekenende evenwel dat sij de man veertien off vijftien dagen daer nae een croon weder heeft gegeven met de belofte dat sij hem vorder tyen stuvers 's weecks soude geven ter volre betalinge toe, levende alsoo in onnuticheyt ende hoererie, alle 't welcke saecken sijn van quader consequentie die nyet en mogen geleden maer gestraft behooren te worden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graefelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt de voorn. Lijsbeth Jans geordonneert heben ende ordonneren haer mits desen in beslooten camer te vallen op beyde haer knien, ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse. Bannende haer voort uyte Landen van Hollandt ende Westvrieslandt den tijt van thien jaren, te ruymen deser stede ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn ende d' ander landen binnen drie dagen eerstcomende, sonder weeder daerinne te mogen comen ofte converseren binnen de voorsz. tijt van thien jaren op pene van meerder correctie ende condemnieren haer mede inde costen vande gevanckenissen ende mysen vande justitie indien sij de macht heeft die te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort den 27en marty anno 1600 twintich, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 182

Alsoo Piere Chaviallian, Fransman, oudt ontrent veertich jaren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekend ende beleden heeft dat hij binnen deser stede gecomen is metterwoon sonder consent ofte admissie van burgermeesteren ende dat erger is, dat hij van hem gegeven heeft ende geseyt heeft dat den luitenant monsieur de Goune t' sijnen huysen gesonden soude hebben een seecker soldaet, om hem gevangen te vermoorden. 't Welck men verstaet ende voor seecker houdt versiert te sijn, daervan hij seyt leetwesen te hebben. 't Welck saecken sijn van quade consequentie die niet en mogen geleden maer gestraft behooren te worden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheut van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Phiere Chaviallian de stadt onseyt hebben ende ontseggen hem die mits desen, ordonnerende hem daer uyt te vertrecken morgen dien dach alsvoor den onderganch vande sonne, sonder weder daer innen te mogen comen, sonder expres consent ende voorweeten vande heeren. Condemneren hem voort inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort den 1en aprilis anno 1600 twintich, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Jan Ghijsbertsz Sas.

fol. 182

Alsoo Jan Pietersz. van Haerlem bombasijnwercker oudt 23 jaren, Jan Sevrijnsz van Groningen leertouwer oudt 16 jaren ende Pieter Jansz. van Haerlem linneweaver oudt 33 jaren off elcx daer ontrent jegenwoordich gevangens voor schepenen bekend ende beleden hebben, hoe dat sij seeckeren langen tijt geleden, heur begeven hebben uyt heur vaderlandt sonder dat sij perfectelick weten te seggen

fol. 182v

waer ende hoe sij haer hebben gedragen. 't Welck groote suspitie geeft van vagabunderije, dieverie ende anders, ende dat erger is, dat sij binnen deser stede hebben gaen bedelen, contrarie den placcate op 't stuck vande bedelaers ge maneert. 't Welck saecken sijn die niet en mogen geleden maer gestraft behooren te worden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Jan Pietersz., Jan Severijnsz. ende Pieter Jansz. gecondempneert hebben ende condemnieren heur mits desen in beslooten camer wel strengelick te worden gegeeselt ten bloede toe tot discretie van schepenen. Ordonnerende heur te vertrecken uyte Landen van Hollandt ende Westvrieslandt te ruymen deser stede ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen twee dagen eerstcomende, sonder weder daerinne te mogen comen ofte van meerder correctie. Condemnerende heur voorts inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indien sij de macht heben die te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort den 4 aprilis anno 1600 twintich, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Ghijsbert Henricxsz. in Antwerpen.

fol. 182v

**Cornelis Pyetersz. van Capelle van
Andwerpen
Pyeter Willemsz. van Middelburch
Maerten Matheusz. van Amersfort**

Alsoo Cornelis Pietersz. van Cappelle van Antwerpen¹ oudt 21 jaren. Pieter Willemsz. van Middelburch² oudt negentyen jaren ende Maerten Matheusz. van

fol. 183

Amersfoort oudt mede 21 jaren off elcx daer ontrent jegenwoordich gevangens voor schepenen bekendt ende beleden hebben hoe dat sij seeckeren tijt geleden heut begeven hebben uyt huer vaderlandt sonder dat sij perfectelicken weeten te seggen waer ende hoe sij haer hebben gedragen anders als dat eenige van hen met liedekens hebben gelopen. 't Welck groote presumptie geeft van vagebunderije, bedelarie, dieverie ende anders contrarie den placcate op 't stuck vande vagabunden ende bedelaers geemaneert. 't Welck saecken sijn die niet en mogen geleden maer gestraft behooren te worden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Cornelis Pietersz., Pieter Willemsz. ende Maerten Matheusz. geordonneert hebben den ordonneren heur mits desen te vertrecken uyte Landen van Hollandt ende Westvrieslandt, te ruymen deser stede ende de vrijdomme vandien binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen twee dagen eerstcomende, sonder weder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie. Condemnerende heur voorts inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indien sij de macht hebben die te betalen. Actum ende pronunchieert ut supra.

fol. 183v

Jacobus Helra student van Namen

Alsoo Jacobus Helra student van Namen³ oudt ontrent 22 jaren jegenwoordich gevangen hem vervordert heeft gesonts lichaems te gaen bedelen ende alomme te loopen van d' een plaets op d' ander sonder goede redenen te connen geven van sijn leven, handel ende wandel ende mede dat hij de luyden qualicken aengesproocken heeft die hem tot sijn genougen niet en gaven. 't Welck saecken sijn van quader consequentie die niet geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeffelickheyt van Hollandt ende Westvrieslandt den voorn. Jacobus Holra gecondemneert hebben ende condemnieren hem bij desen alhier in beslooten camer bij de 's heerendienaers gegeeselt te worden tot discretie van schepenen. Bannende hem voorts uyte voorsz. landen van Hollandt ende Westvrieslandt den tijt van ses eerstcomende jaren. Te ruymen deser stede binnen daechs sonneschijn ende d' ander landen binnen drie dagen sonder binnen de selve tijt weder daer inne te mogen comen op pene van meerder correctie ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thiedewechs

fol. 184

poort den 9en aprilis anno 1600 twintich, present de bailliu ende Jacob Jacobsz. de Vrije, Aert Ghijsbertsz Hoogenberch, Maerten Reyniersz. Schoonhooffsman ende Jan Jan Ghijsbertsz Sas, schepenen.

fol. 184

Jan Jacobsz. van s'Hartogenbosch Abraham Gorisz. van Middelburch

Alsoe Jan Jacobsz. van Shartogenbosch oudt vijff ende veertich jaren ende Abraham Gorisz. van Middelburch oudt dertich jaeren off elx daer ontrent jegenwoordich gevangens bekendt hebben dat sij ten platten lande hebben gaen bedelen 't welck is contrarie de placaten tot laste vande vagabunden ende ledighe bedelaers geemaneert ende dat sulx nyet en behoort getollereert maer gestraft te werden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van weghen de hoghe Overicheydt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt den voorsz. Jan Jacobsz. ende Abraham Gorisz. gebannen hebben ende bannen heur mits desen uyt der Goude ende de vrijdomme vandien den tijdt van ses eerstcomende jaren te ruymen binnen daechs sonneschijn sonder binnen de selve tijdt weder daer inne te mogen comen op pene van meerder correctie ende condemnieren heur inde costen vande gevanckenisse ende de misen vande justitie indien sij de macht hebben die te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thiedewechspoort den 20en meye anno 1600 twintich, present den bailliu, Hoogenberch, Vlack ende Schoonhooffsman, schepenen.

fol. 184v

Cathelijne Baernts van Vlissingen

¹ Kappellen, prov Antwerpen, België.

² Middelburg, prov. Zeeland of Middelburg in de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Alphen aan den Rijn en Waddinxveen, prov. Zuid-Holland.

³ Namen, prov. Namen, België.

Alsoe Cathalijne Barents van Vlissingen oudt 30 jaren, Agniet Barents van Auwenburch¹ oudt 28 jaren ende Anna Hendricx van Culenburch² oudt 16 jaren off elx daer ontrent jegenwoordich gevangens heur vervordert hebben te begeven bij de heydens ende mette selve te loopen alomme inde Lande van Hollandt ende Westvrieslandt blijvende inde selve landen ende troggelende met listicheydt ende leugens van inde hande te kijken ende waer te seggen de luyden alsoe 't gelt aff contrarie de placaten tot laste vande selve heydenen ofte diergelicke lantlopers geemaneert. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt ende Westvrieslandt de voornoomde Cathalijne Barents ende Agniete Barents gecondemneert hebben ende condemneren haer bij desen alhier in gevanckenisse bij de 's heerendienaers gegeeselt te worden tot discretie van schepenen. Bannende voorts d' voorsz. personen alle drye heur leven langh uyte voorsz. landen van Hollandt ende Westvrieslandt. Te ruymen uyt der Goude ende de vrijdomme vanden binnen daechs sonneschijn ende d' ander landen binnen drie daegen sonder weder daer inne te mogen comen op pene van meerder straffe ende condemneren haer inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie indien sij de macht hebben die te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thiendewechspoort den 2en juny anno 1600 twintich, present den bailliu ende alle de schepenen.

Hieronder, doorgehaald:

De voorgaende sententie is gepronunchieert ende geexecuteert dan is Anna Hendricxdr. gratie vergundt ende mitsdyen niet gegeesselt.

fol. 185

Willem Jonis uyt Engelandt

Alsoe Willem Jonis van Lasterchier in Engelandt³ oudt ontrent 22 jaren jegenwoordich gevangen bij den Landdrost ingebrocht bekendt heeft dat hij eens gesonts lichaems heeft gebedelt 't welck is contraire de placaten tot laste vande bedelaers geemaneert. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt ende Westvrieslandt den voornoomden Willem Jonis geordonneert hebben ende ordonneren hem mits desen datelick te vertrecken uyt de stadt vande vrijdomme vanden, sonder weder daer inne te comen anders dan met consent. Op pene van arbitrale correctie ende condemneren hem inde coste vanden gevanckenisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thyendewechspoort den 26en juny anno 1600 twintich, present den bailliu ende all de schepenen uytgesondert Gijsbert Hendricxsz. in Antwerpen ende Maerten Reyniersz. Schoonhooffsman.

fol. 185

Cathalina Thijsz. van Breda

Alsoe Cathalijn Thijsz. van Breda oudt 21 jaeren, ende Ceun Cornelisdr. van Utrecht, oudt 18 jaeren off elx daer ontrent jegenwoordich gevangens heur vervordert hebben, alhier binnen deser stede te comen, ende te conversereeren met dieven, vagabonden, ende andere lantlopers nyet sonder merckelicke suspitie, van mede gestoolen, off gestolen goederen gebercht ende mits dyen, de selve dieverije helpen voeden,

fol. 185v

te hebben. 't Welck nyet en gelesen, maer gestraft behoort te worden, andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht, inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt, ende Graeffelickheydt, van Hollandt, ende Westvrieslandt, de voornoomde Cathalijn Thijsz., ende Ceun Cornelis, geordonneert hebben, ende ordonneren haer mits desen, binnen daechs sonneschijn, te vertrecken uyt der Goude, ende de vrijdomme vanden, sonder weder daer inne te mogen comen, dan met expres consent vande heeren, op pene van meerder correctie ende condemneren heur, inde costen vande gevanckenisse, ende de mysen vande justitie, indien sij de macht hebben dye te betalen. Actum ende gepronunchieert op Thiendewechspoort, den eersten augusti anno 1600 twintich, present Volckert Pietersz. Hoornbye, schepenen in loco van den bailliu (overmits 't bailliuschap vacant is) ende voort alle de schepenen.

fol. 185v

Robert de Voy

Alsoe Robbert de Voy oudt ontrent 18 jaren van Atrecht⁴, jegenwoordich gevangen hem vervordert heeft te comen binnen deser stede, ende hem heeft laeten vinden opte Marct, onder de huysluyden, caescoopers ende andere goede luyden, nyet sonder merckelicke suspitie vande goede luyden buydelen bestelen, ende ander

¹ Oudenburg, prov. West-Vlaanderen, België.

² Culemborg, prov. Gelderland.

³ Leicestershire, Engeland.

⁴ Arras, dep. Pas de Calais, Frankrijk.

dieverije gedaen te hebben. 't Welck nyet geleden, maer gestraft behoort te worden, andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht

fol. 186

inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt, ende Graeffelickheydt van Hollandt ende Westvrieslandt, den voornoomden Robbert de Voy geordonneert hebben, ende ordonneren hem bij desen, binnen etc. voort van woorde te woorde als de voorgaende sententie. Actum ende presenten ut supra.

fol. 186

Gillis de Bats van Middelburch

Alsoe Gillis de Bats van Middelburch in Seelandt¹, oudt ontrent twintich jaren, jegenwoordich gevangen, bekendt dat hij bij sententie van schepenen van Rotterdam, van date den 19en february 1600 twintich gebannen is uyt Hollandt ende Westvrieslandt sijn leven langh geduyrende op pene vande galghe. Bij welcke sententie blijkt, dat hij van gelijcke alsoe gebannen is geweest tot Amsterdam, ende dat hij dyes nyetjegenstaende de selve bannissements gevioleert heeft, 't welcke saecken zijn van quade consequentie, die nyet en mogen geleden, maer gestraft behooren te worden, anderen ten exemple. Soe is 't dat schepenen (doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickeheydt van Hollandt, Seelandt, ende Westvrieslandt) regardt nemende opte lange gevanckenisse vanden voorsz. Gillis de Bats, ordonneren hem voor sijn vorder correctie te vertrecken uyte stadt, ende vrijdomme vandyen, binnen daechs sonneschijn sonder immermeer weder daerinne te mogen comen, ende condemnieren hem inde

fol. 186v

costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie, indyen hij de macht heeft die te betaelen, ende dit onvermindert sijn voorsz. voorgaende condemnatie, off sententie, daer bij hij tot twee verscheyden reysen (als eens tot Amsterdam, ende eens tot Rotterdam) gebannen is geweest, uyt Hollandt ende Westvrieslandt, sijn leven langh op pene vande galghe. Actum ende gepronunchieert op Thyendewechspoort den 13en octobris anno 1600 twintich, present de vyer burgermeesteren in loco vanden bailliu ende alle de schepenen.

fol. 186v

Leentgen Robrechts

Alsoo Leentgen Robrechts vanden Briel inde wandelinghe genaemt kermispoppe, oudt ontrent 19 jaeren, jegenwoordich gevangen, bekendt ende beleden heeft, hoe dat sij ontrent anderhalff jaer geloopt heeft, vagebunts gewijs, ende dat sij binnen de selve tijdt, ses maelen gegeesselt, ende telcken gebannen is geweest, naemtlick ter Goes, tot Gorcum, tot Bruyssel, tot Brouwershaven, tot Deventer, ende tot Campen, ende dat noch arger is, dat sij overijsel buyten deser stede, uyt een huys, 't welcke haer aengewesen worde, bij een van haer complicen, gestolen heeft, twee laeckens, ende een hemtrock, dye sij haer complice gaff. 't Welck saecken sijn van quade consequentie die nyet en mogen geleden, maer gestraft behoren te worden, andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht

fol. 187

inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graefelickheydt van Hollandt, Seelant, ende Westvrieslandt, de voorsz. Leentgen Robrechts gecondemneert hebben, ende condemnieren haer bij desen gegeesselt te worden, alhier opte Poort, in besloten camer tot discretie van schepenen, ordonnerende haer te vertrecken, uyt de stadt, ende de vrijdomme vandien, binnen daechs sonneschijn, sonder daer inne te comen, binnen den tijdt van vier jaeren, op pene van meerder correctie, ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie, indyen zij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thiendewechspoort, opten 9en decembris anno 1600 twintich, present den bailliu, ende alle de schepenen, uytgesondert Jacob Jacobsz. de Vrije, ende Jan Sas Gijsbertsz.

De gecondemneerde is nyet gegeesselt, om redenen, ende is de excutie vandien gestelt in state, dan heeft Godt ende de justitie gebeden om vergiffenisse.

fol. 187

Machtelt Pyeters

¹ Middelburg, prov. Zeeland.

Alsoo Machtelt Pieters van Deventer oudt ontrent 26 jaren, jegenwoordich gevangene, bekent ende beleden heeft, hoe dat zij ontrent Paesschen lestleden, gescheyden is van Deventer, ende dat zij sedert de selve tijdt gelooopen heeft vagebunts gewijs ende onder tusschen vercoopende taback

fol. 187v

ende dat zij gevangene ontleet zijnde, bevonden is, op haer rugge een teycken, onder de 's lincker schouder, 't welck haer aengeseyt worde, te zijn een brantmerck, ende bij haer nochtans ontkent worde, nyet sonder groote suspitie, ende dat zij oick eenige dagen ende nachten haer onthouden heeft bij eenen Jan Pietersz. hier mede gevangen, weesende een notoir looper ende dyeff. 't Welck saecken zijn van quade consequentie, die nyet en mogen geleden, maer gestraft behooren te worden, andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt, ende Graeffelickheydt van Hollandt, Seelant ende Westvrieslandt, de voorsz. Machtelt Pieters gecondemneert hebben, ende condemnieren haer mits desen, gegeesselt te worden, alhier opte Poort in Besloten camer, tot discretie van schepenen. Ordonnerende haer te vertrecken, uyte Landen van Hollandt ende Westvrieslandt ende daer nyet weder inne te comen, binnen den tijdt van ses jaeren, op pene van meerder straffe. Te ruymen deser stede ende jurisdictie vandyen, binnen daechs sonneschijn, ende de voorsz. landen binnen drie eerstcomende dagen, ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie, indyen sij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert ut supra.

De gecondemneerde en is nyet gegeesselt, omdat sij seyde, dat sij swanger was, maer is d' executie vandyen gestelt in state, ende heeft Godt ende de justitie gebeden om vergiffenisse.

fol. 188

Jan Pyetersz. van Gent

Alsoe Jan Pietersz. geboren tot Gendt, oudt ontrent 19 jaren, jegenwoordich gevangen, bekendt ende beleden heeft, hoe dat hij ontrent vijff jaren gelooopen heeft, vagebunts gewijs, ende dat hij binnen de selve tijdt drie mael gegeesselt, ende gebrantmerct is geweest, als tot Duynkercke, tot Rosendael ende tot Steenberghe, 't welck geleden is ontrent drie jaeren, ende dat hij sedert gelooopen heeft in Gelderlandt, mette maers, ende gebedelt, nyet sonder merckelicke suspitie, van aldaer mede gestolen te hebben, hoewel sulx bij hem ontkent wordt. 't Welck saecken zijn van quade consequentie, dye nyet en mogen geleden, maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den voorsz. Jan Pieters gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen, gegeesselt te worden, alhier opte Poort, in besloten camer tot discretie van schepenen. Ordonnerende hem te vertrecken, uyte Landen van Hollandt ende Westvrieslandt, ende daer nyet weder innen te comen binnen den tijdt van ses jaeren, op pene van meerder straffe. Te ruymen deser stede, ende de jurisdictie van dien, voor morgenavondt, ende de voorsz. landen binnen drie eerstcomende dagen, ende condemnieren hem ind ecoten vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronunchieert ut supra.

fol. 188v

Gehoort bij de Gerechte der stede vander Goude, den criminelen aenspraeck, eysch ende conclusie, bij Anthony Cloots, bailliu ende schout der selver stede, gedaen ende genomen op ende jegens Harmen Huygen, jegenwoordich gevangen nopende seecker rumoer opten tweeden Kersdach lestleden gevallen, bij ende ontrent sijne huysinge, ter saecke van een predicatie, ende verboden vergaderinge van Remonstrants gesinde. Gesyen de informatien daervan genomen, ende op alles geleth verstaen dat den persoon vanden voorsz. Harmen Huygen, de stadt nyet nut en is, ordonnerende oversulx hem binnen vier ende twintich uyren te vertrecken, uyt dese stadt, ende vrijdom vandyen, sonder weeder daerinne te mogen comen, anders dan met expres voorweeten ende consent vande magistraet inder tijdt ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie indyen hij de macht heeft dye te betaelen. Aldus gearresteerd ter raedtcamer opten 29en january anno 1600 een ende twintich, present 't volle collegie van bailliu, burgermeesteren ende schepenen, ende de voorsz. Harmen Huygen aengeseydt, ende voorgelesen op Thyendewechspoort, present den bailliu ende Volckert Pietersz. Hoornbye ende Jan Reyniersz. Valckenaer, schepenen.

fol. 188v

Gehoort bij schepenen der stede vander Goude den criminelen aenspraeck eysch ende conclusie van Anthony Cloots,

fol.189

bailliu ende schout der voorsz. stede, gedaen ende genomen op ende jegens Adriaen Pietersz. wollecammer alias Adriaen de meester, inwoender deser stede, oudt ontrent 55 jaren tegenwoordich gevangen, hem aenseggende hoewel dat hij gevangen op sonnendach den 13en decemberis lestleden geweest was in eene verboden vergaderinge van Remonstrants gesinde in een schuyr ofte achterhuys van Jacob Dircxsz. Lonck brouwer, uytcomende met eenen gangh inde Peperstraet, alwaer hij meer uytmytende als andere, wel muyten maeckten, soo jegens den voorsz. heere bailliu als de soldaten die hem assisteerden, soo dat een soldaet hem (soo hij seyt) met een musquet op sijn borst stiet. Daer over hij gevangen seyde: "Ghij oilicken fielt, waeromme stoot ghij mijn", daer hij hem wel hadde behooren te wachten omme nyet te vallen in meerder inconvenient. Dat hij gevangen daer en boven gelijk als hij selfs bekent ende beleeden heeft hem vervordert heeft opten 26en der voorsz. maent decembris wesende maer dertien dagen naer 't eerste feyt sich selven te laeten vinden in eene tumultuese vergaderinge vande voorsz. gesinte, die gehouden werde ontrent de plaetse genaemt Het Sloth bij avont inden doncker, nyet in 't heymelick maer in 't publycen ofte openbaer. Alwaer hij gevangen soo als hij heeft bekent nyet en was gecomen uyt devotie off omme de predicatie te hooren, maer overmits 't rumoer van schieten 't gene hij sijnde bij sijn huys hoorde daer uyt hij affnam dat aldaer stooringe bij den heere bailliu gedaen werde. Ende hij gevangen coemende bij ende ontrent den huysen van Harmen Huygen weert, alwaer hij gevangen 't rumoer

fol. 189v

gewaer worden ende hoorde dat die vande vergaderinge seditieuselick de justitie geen plaets gevende haer daer jegens opposeerden, met werpen van steenen ende anders, wel behoort hadde wederomme te keeren ende verre van daer in sijn huys ofte elders te vertrecken, volgende de keure opten 22en decembris lestleden bij mijn Heeren vande Gerechte deser stede ter peuye affgelesen. Daerby eenen yegelijk wel scherpelick op lijffstraffe sulx wert verboden. Off hadde immers hij gevangen hem daermede nyet behooren te vermengen, maer hem te houden in alle sedicheyt, ende stilte. Soe heeft hij nochtans ter contrarie hem selven seditieus ende oproerich gestelt, met roepen: "Ghij schelmen, ghij bloethonden, compt ghij vervolgen", ende diergelijcke meer. Gelijck hem gevangen bij verscheyden persoonen overtuycht wordt. Jae, bekent hij gevangen selfs, dat hij tegens de soldaten die de justitie waeren assisterende geroepen ofte gesproecken heeft, sonder dat hij wil bekennen wat hij eygentlick geseyt ofte geroepen heeft (dat sijn buyten twijffel dreygende woorden geweest) overmits dat hem 't selve sulx als vooren overtuycht wordt. Bekent oick een steen inde hant gehadt te hebben met meeninge omme daer mede te werpen, ten waere dat hen den selven steen bij een seecker manspersoon die bij hem stont neffens een vermaninge die hij hem dede ten goede van nyet te werpen uyt de handt genomen hadde geweest, alle 't welcke saecken zijn

fol. 190

van seer quade consequentie, die in een lant van goede justitie nyet en behooren getollereert ende geleden, maer strengelick gestraft te worden anderen ten exemple, als smaeckende oproer, seditie, tumulte ende resistentie van justitie. Concluderende daeromme tot seeckere arbitrale correctie. Schepenen gelet opte examinatie ende confessien van Adriaen Pietersz. gevangen. Item op zijnen ouderdom, de intercessien bij sijne ende kinderen voor hem gedaen ende hyer op gehadt hebbende 't advys ende consent van burgermeesteren, doende recht inden name ende van weegen de hoghe Overicheydt ende Graeffelickheyt van Hollandt, Seelndt ende Westvrieslandt hebben den voorsz. Adriaen Pietersz. gecondemneert ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden in 't tuchthuys ende aldaer te doen 't werck dat hij can, geduyrende soo lange ende ter tijdt ende wijlen toe anders bij de heeren Magistraten zal worden geaccordeert, ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende inde mysen vande justitie. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den 3en february anno 1600 eenentwintich, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 190

Nota, daer

staet een

certificatie

in 't certificatiebouck

op date vanden 21en marty 1621

Alsoe Aelbrecht Reyniersz. hechtmaecker tegenwoorich gevangen, oudt ontrent 23 jaren, hem vervordert heeft volgende sijn eygen confessie binnen deser stede opteckeninge ende

fol. 190v

opschrijvinge te doen van een merckelick getal burgers ende inwoenders, sijnde naer sijn seggen vande Remonstrante gesinte, daer van diversche lijsten ende cedullen, eenige bij hem gevangen selfs gemaect ende met sijn eygen hant geschreven, ende oick eenige bij andere geschreven in sijns gevangens huysen in een kisten beneffens verscheyde seditieuse boexkens sijn gevonden, tot meer als duysent in getale, soo mans als vrouwen genomineert staen verdeelt sijnde bij quartierien ende gebuyten ende hoewel hij gevangen seyt de voorsz. opschrijvinge gedaen te hebben uyt sijn eygen plucht alleenlick omme de weten uyt te doen, sonder andere

quade meyninge, soo en is soodanigen werck nochtans nyet excusabel van seditie, muyterije ende oproer tenderende. Hetsij tot collectatie van penningen, beroepende van conventiculen, off eenich ander quaet eynde, strijdende jegens de placaten ende bevelen vande Ho. Overicheyt ende perturbatie vanden welstant ende gerustheydt deser landen. Ende hij gevangen het vorleden jaer bij mijn heeren vanden deser stede omme sijn quade feyten ende onbehoorlick comportement dese stadt ontseyt zijnde, ende op groote belofte van beteringe wederomme daer binnen gecomen wesende, wel behoort hadde d' selve sijne beloften te volcomen ende hem van vorder faulten te abstinieren, soo heeft hij ter contrarie mede volgens sijn bekentenisse

fol. 191

soo haest hij binnen de stadt was gecomen eene missive aen Eduardus Poppins¹ geschreven, daer bij bekennde te hebben berouw ende leetwesen van sijne begaende faulten, ende misdaden, met versouck apparentelick omme bij hem wederomme in genade aegenomen te werden, op toesegginge van zijnen voorgaenden ijver te sullen hervatten, gelijk als uyt de missive bij den selven Poppins aen hem gevangen tot antwoordt gesonde, als oick mede uyt zijne gevangens handelinghe ende conversatien mitsgaders het [f.a.yn.teren] vande verboden conventiculen. Zoo als hem oertuycht wort notoirlick can affgenomen worden, alhoewel hij sulx nyet en wil bekenen. Dat vorders hij gevangen op den tweeden Kersdach laetstleeden des avonts inden doncker, als den bailliu eene vergaderinge vande voorsz. Remonstrants gesinde was stoorende daer uyt soodanigen swaericheydt ontstont dat bij naer de de geheele stadt in oprour geraeckten, ende geschapen was in een bloedbath te comen, doordien die vande vergaderinge de justitie resisteerden, hem vervordert heeft nyet alleen sich selven mede op de straet te begeven, maer verre uyt sijnen wech wel dicht bij ende beneffens de sijne vanden bailliu die op het Marcvelt bij den heere Commandeur [Grave] stont en delibrerende hem te voegen, apparentelick omme te bespieden watter passeerde, contrarie de publicatie onlanx alhier ter peye affgelesen daer bij eenen yegelick wel scherpelick op arbitrale correctie sulx wert verboden. Ende gelast werd van daer in huys te vertrecken. Daerover hij gevangen werde geapprehendeert. Alle 't welck saecken sijn van seer quade consequentie die nyet en behooren geleden maer strengelick gestraft te worden andere ten exemple. Soe is 't dat schepenen, gesyen hebbende

fol. 191v

d' informatie ende d'examinatie jegens den gevangen gedaen ende genomen, doende recht inden name ende wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelickheyte van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt hebben Aelbrecht Reyniersz. gebannen ende bannen hem mits dese uyt Hollandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijff jaren eerstcomende, te ruymen binnen daechs sonneschijn, ende d' andere landen binnen drie eerstcomende dagen, sonder binnen den selven tijdt weder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie, ende condemnieren hem inde costen vande gevangenisse ende de mysen vande justitie. Actum ende gepronuncieert ter vierschaer der stede vander Goude den 8en february anno 1600 eenentwintich, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 191v

Alsoe Mayken Jansz. alias May Waldericx geboren tot Utrecht, oudt ontrent 33 jaren, jegenwoordich gevangene, haer vervordert heeft, volgende haer eygen confessie, 't sedert den tijdt van ontrent acht jaren herwaerts, dat Pieter Symonsz. haeren man deser weerelt is overleden, eerst met eenen Walderick den tijdt van drie jaeren, ende daer naer met Claes Jansz. gebooren tot Enckhuysen noch andere drie jaeren, off daer ontrent buyten den wettelicken bant der houwelicx haer in onechte huyshoudinge ende conversatie heeft begeven. Oick tot verscheyden tijden gesonts lichaems achter lande heeft

fol. 192

gaen bedelen, contrarie de placaten vande Hoog Mogende heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, ende d' Edel Mogende heeren Staten van Hollandt ende Westvrieslandt, ende comende van quaet tot arger ter sijden stellende alle Christelicke dissipline, sij gevangende haer mede vervordert heeft, als huysden ende acht weecken, comparerende ende verschijnende voorde consistorie ende kerckenraet, binnen deser stede, met seeckere acte off geschrifte, 't gene zij begeerden gevisiteert te heben, omme te weten off 't selve sulx was, dat sij metten voorsz. Claes Jansz. soude moegen trouwen, 't welck haer omme wettelicke oirsaecken worden aff geslagen, waer over sij gevange die vanden kerckenraede voorsz. seer ongerijmpt ende lichtveerdelick bejegende, sulx dat haer belast werde, buyten te staen, ende buyten comende, voor de deure vanden kerckenraedt, heeft sij gevange continuerende, in haere quade ende boose affecten, seer heftich, ongebonden ende geseyt: "Sijn dat kerckenraden, het mogen slickhonden, slickschelmen, ende slickdieven sijn", d' selve neffens meer andere onchristelicke, vilaine woorden tot meermaelen repeterende, ende uytroepende, ende daer nae wederomme ontkent heeft, doch haer volcomentlick met consonante gelooffwaerdige getuygen oertuycht wordt, alle 't welcke saecken sijn van seer quade consequentie, die nyet en behooren geleden, maer anderen ten

¹ Van der Aa, *Biographisch Woordenboek der Nederlanden*, deel 15 (1852 – 1878), 423 – 426. Eduward Poppius, ca. 1577 geboren te Enkhuizen, 1607 remonstrants dominee in Gouda, sterft op 3 maart 1624 als gevangene in Loevestein.

fol. 192v

exemple wel swaerlick gestraft te worden. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoghe Overicheyt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Seelandt, ende Westvrieslandt, hebben de voornoomde Mayken Waldricx gecondemneert, ende condemnieren haer mits desen, gebracht te werden opte kaeck, met een bordichgen daer een hooft op geschildert is, met een priem deur de tonge op haer borst, ende aldaer te staen, den tijdt van een halff uyr. Bannende haer voorts uyt Hollandt ende Westvrieslandt, den tijdt van ses eerstcomende jaeren. Te ruymen deser stede, ende de vrijdomme vandien, binnen daechs sonneschijn, ende d' andere landen binnen drie dagen, sonder binnen d' selve tijdt weder daer inne te mogen comen op pene van meerder correctie, ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse, ende de mysen vande justitie. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer der stede vander Goude den 10en aprilis anno 100 eenentwintich, present den bailliu, Jacob Jacobsz. de Vrije, schepen geintheert, ende voort alle de schepenen.

fol. 192v

Alsoo Neeltgen Cornelis alias Neel Jans geboren tot Harlingen oudt 35 jaren 's heeren gevanghen haer vervordert heeft veel jaeren herwaerts haer seer oneerlick ende lichtveerdelick te dragen, haer begevende eerst in onechte bij eenen Ulby Jansz. ende daer naer bij Cornelis Joosten vander Schellingh wesende een seer

fol. 193

fameus dieff, hebbende drie brantmercken metten welcken zij gevangene, eenige jaren geloopt ende veel quaets gedaen ende gheheelt heeft, ter welcker oorsaecke sij oock diversche reysen geapprehendeert ende oock gestraft is geworden, sijnde eerst geleden ontrent twee jaeren tot Amsterdam ende daer ontrent twee jaeren geleden tot Haerlem met twee van hare kinderen gevangen geweest alswaer sij seyt wederomme sonder schandael ontslagen te sijn geworden. Gelijck sij gevangene mede bekendt in januario lestleden tot Edam ter cause van seekere dieverien ende huysbraecken bij den voorsz. Cornelis Joosten, met eenen Pieter Jansz. sijnen knecht aldaer bij nachte gedaen metten selven knecht gevangen, gegeesselt, gebrantmerckt, ende voordien tijt van vijffentwintich jaeren gebannen geweest te sijn, alwaer sij gevangene haeren naem missaechte ende haer liet noemen Neel Jans, waer naer zij gevangene opte justitie niet passende heeft haer evenwel binnen de provintien van Hollandt onthouden ende haer wederomme bij den voorsz. Cornelis Joosten begeven, dien sij tot Hoorn vont. Ende sij gevangene bij hem comende vraechde hij hoe het 'et haer tot Edam was affgelopen, 't gene sij hem verhaelde ende haer daer over beclaechde. Waer op de voorsz. Cornelis Joosten alsdoen jegens haer seyde, dat sulx niet meer gebeuren en soude, dat hij alsnu eene conste geleert hadde, daermede hij wel een stuck gelts wiste te winnen ende sij gevangene vragende wattet voor een conste was, seyde den selven Cornelis Joosten, dat hij van eenen mr. Asuerus inde wandelinghe genaemt mr. Frans sijnde een quacksalver, een moff ofte hoochduyts van geboorte geleert hadde valsche daelders te maecken mette figure vande clapmutsen tot 28 stuvers. Seggende dat hij voorde gereetschappe ende vorm daer men de daelders ingiet ende voor 't leren vande consten aen den selven mr. Frans gegeven hadde haere gevangens silveren

fol. 193v

onderriem, waer naer sijluyden te saemen beraedtslaechden, hoe ende in wat vougen zij d' voorsz. conste best in 't werck soudien leggen, ende vonden geraetsaem dat sij t' samen van Hoorn naer Leyden vertrocken, daer sij een huysken huyrden, staende ande Fockersstraete¹, geleden wesende vijftien off sestien weecken, daerinne den voorsz. Cornelis Joosten terstondt werck begonste, dan en wilde de conste in 't eerste niet wel gelucken. Soo dat hij daer over seer vloecte ende evelde² dan viel de conste daer naer beter, soo dat hij verscheyden daelders die goet fatsoen hadden goet, ende ginck d' voorsz. Cornelis Joosten uyt omme eenige vande selve valsche daelders uyt te geven, maer conde die niet quyt worden doordien de luyden seyden dat se valsche waeren ende alsoo sij gevangene die oock niet en dorste uytbieden, vresende dattet gemerct soude werden. Soo vonden sijluyden geraetsaem die door haere gevangens kinderen uyt te doen geven. Ende hebben sijluyden dienvolgende haer gevangens dochterken oudt ontrent 14 jaeren van wesen bij haer tot Leyden ontboden gelijck sij mede daer naer ontboden hebben haer soontgen, oudt ontrent elff jaeren, welcke hare twee kinderen, sij gevangene (comende van quaet tot erger) bekendt met schoone woorden bewillicht te hebben tottet uytgeven vande voorsz. valsche daelders sulx d' selve kinderen oock gedaen hebben ende hebben d' voorsz. haer twee kinderen binnen de stadt van Leyden aen diversche personen van dewelcke sij een weynich waren cochte uytgegeven ontrent 20 valsche daelders, binnen Rotterdam, alwaer den voorn. Cornelis Joosten mette voorsz. twee kinderen was ghereyst, veertien daelders, ende mit door passeren binne Delft eenen daelder waer naer sij gevangene mette zelve hare kinderen reysde naer Haerlem, daer sijluyden uytgaven veertien daelders, reysende

fol. 194

¹ Een (nu) afgesloten smal straatje aan de Oude Singel tussen de huisnummers 18 en 18 (tussen de Turfmarktbrug en het museum De Lakenhal).

² GTB. Evelen; iemand kwaad doen, hem beleedigen, wonden, kwetsen, hier in de betekenis van vervloeken.

alsdoen wederomme naer Leyden, daer zij eenige dagen bleven ende sij gevangene daer naer met haer voorsz. dochterken, naer de Hage trock, daer 't selve dochterken uytgeeft zes daelders, ende wederomme naer Leyden vertrocken, daer sij wederomme eenige dagen bleven, ende reysde sij gevangene daer naer deser stede vander Goude, bij haer hebbende twaelf valsche daelders die de voorsz. hare kinderen (so als sij gevangen werde) mede bij nae al 't samen uytgegeven hadden ende 't voorsz. dochterken bemerckende dat haer broerken bij den stadhouder werde aengetast in St. Janskercke, daer sij mede inne was, liep sij de kercke uyt, ende wierp eenen valschen daelder, die sij noch bij haer hadde in 't water inde grachte achter de kercke. Boven 't welcke sij gevangene tottet maecken ende prepareren vande voorsz. valsche daelders mede niet anders den handt geboden ende geholpen heeft mettet drogen van 't sant de daelders te polijsten, ende schuyren opdat se wat oudt, lichter souden schijnen maer heeft oock soo door haer selven als door haere voorsz. dochterken eenige kanne [kel.ens] gecocht daer de valsche daelders off gegoten werden. Alles volgende haere gevangene eygene confessie buyten eenige pijnne ofte bande van ijser gedaen, wesende al 't samen saecken van seer quade consequentie die niet en behooren getollereert maer anderen ten exempele wel swaerlicken gestraft te worden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graefflickheyt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt hebben Neeltgen Cornelisdr. gevangen gecondemneert ende condemnieren haer mits desen gebracht te worden op 't schavot met een coorde om den hals ende twee valsche daelders boven haer hooft ende aldaer gegeesselt te worden ten bloede toe, tot

fol. 194v

discretie van schepenen, ende voorts gebrantmerct op haer eene schoer. Bannende haer voorts uyte voorsz. landen van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den tijt van 25 jaren eerstcomende, te ruymen deser stede ende de jurisdictie vanden binnen daechs sonneschijn ende d' andere landen binnen drie srsstcomende dagen sonder weder daerinne te mogen comen op pene van meerder correctie ende verclaren alle hare goederen geconfisqueert ten profijte vande hoge Overicheyt. Ordonnerende voorts dat de twee valsche daelders gespijckert sullen worden voor aen 't stadthuys ter exempele van andere. Actum den 29en meye 1600 een ende twintich, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Dirck Maertensz. Westerhout.

fol. 194v

vide supra. fo. 178¹

Up huyden is geschouwen Abraham Jansz. Smit tapitsier jongesel oudt ontrent 18 jaren, den welcken verhangen was aen een cousebant, dat vastgemaect was aen een groff tou, 't welck vast was aen een leer, leggende den voorsz. Abraham Jansz., genouchsaem op sijn knyen, boven op de hoochste solder. Ende is geoordeelt dat hij d' 't hem zelven gedaen hadde. Soo uyt den gelegentheydt, ende circunstantien selffs, als in 't verclaringe vande inwoonders van 't huys, ende andere verscheyden personen, dye daer present waeren. Ende is verstaen dat den voorsz. Abraham Jansz. begraven sal worden, op 't kerckhoff, bij nacht, in alle stillicheydt volgende voorgaende ordre, dye voor desen geobserveert is geweest, mit andere dye huer

fol. 195

selven van levende lijve ter doot hedden gebracht. Actum ter Goude in 't Cathrijnen convent, over de sijl in 't eerste huys, vande suytzijde aff te reekenen, den 17en augusti anno 1600 een ende twintich, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Jan Gijsbertsz Sas.

fol. 195

Alsoo Wouter Jansz. Beck, gebooren tot Haerlem, oudt ontrent 26 jaren, 's heeren gevangen, hem eerst valschelijck genaemt hebbende Waraer Jansz., langhen tijdt van jaren hem vervordert heeft, seer ongeregelt quaet leven te leyden, doende veele ende verscheyden dieverijen. Ter oirsaecke vande welcke hij tot diversche reysen is geapprehendeert, ende gestraft, als wesende eerst geleden ontrent vijff jaren, tot Amsterdam gevangen, wel strengelick gegeesselt, gebrantmerckt, ende voordien tijdt van twaelf jaren gebannen, uuyt d' selve stadt, mette interdictie vanden. Ende hoewel d' voorsz. straffe wel behoorde oirsaecke geweest te sijn, hem voort aen van sulx te wachten, ende middel te soecken omme met den arbeyt sijnder handen de cost te winnen, heeft nochtans dien niet jegenstaende geperseveert ende voortgegaen met sijn voorgaende boosheyt, hem begevende bij allerley quaet geschelschap, reysende van d' eene stadt op d' andere. Soe dat hij ontrent vyer off vijff weecken daer nae, wederomme

fol. 195v

tot Amsterdam werden geapprehendeert, wel strengelick gegeeselt, gebrantmerct ende sijn voorgaende bannissement twee jaeren verhooght. Waer naer hij hem stracx wederomme bij sijn voorige quaet geselschap begevende ende nyet aff staende, maer voortgaende in sijne boosheyt, ende dieverijen. Is ontrent een halff jaer

¹ Verwijzing naar de lijkschouwing van Thonis Ariensz. de zoon van wijlen Arien Eeuwoutsz. op fol. 178.

daer naer weder tot Hoorn geapprehendeert, gegeeselt, gebrantmerct, ende gebannen, uyt Noorthollandt, den tijdt van vijffentwintich jaren, 't gene al mede voor hem gevangen geen behoorlick bedencken, tot affstant van zijn quaet leven heeft connen opereren, maer is vyer off vijff weecken daer naer, weder tot Amsterdam gevangen, gegeeselt, gebrantmerckt, en zijn voorsz. bannissement twee jaren verhooght geworden. Waer op den gevangen oick al nyet passende, is hij ontrent thyen dagen daer naer, weder tot Hooren geapprehendeert, gegeeselt, gebrantmerckt, mitsgaders den tijdt van dertich jaren uyt Noorthollandt gebannen. 't Welck oick al geen vrucht bij den gevangen connende schaffen, maer evenwel continuerende in sijne quade feyten, is hij ontrent een vierendeel jaers daer naer, comende tot Amsterdam weder aldaer gevangen ende opten 18en october 1600 seventien, voor den tijdt van twee jaren in het tuchthuys gebannen, op hope dat hij eenmael hem bedencken soude, dan d' selve tijdt voltrocken hebbende, ende uytgelaten sijnde, heeft hem al weder

fol. 196

tot zijn voorgaende quaet ontuchtich leven begeven, ende alle sijne voorsz. bannissementen die in haer vigieur ende cracht gebleven waeren, gevioleert, ende gejustringeert, sulx dat hij eenigen tijdt daer naer wederomme binnen de stadt Amsterdam comende, geapprehendeert is geworden, ende naer dat hij langer als een geheel jaer aldaer gevangen geseten hadde, is eyntelijcken opten 30en july laetstleeden met openbaere geeselinghe ende vernieueringe van van sijne voorgaende bannissementen, de sententie aldaer aen hem ter executie gestelt. Ende hij gevangen alle christelicke discipline ter sijden stellende, heeft hem stracx wederomme begeven, bij zijn oude geselschap, aenrichtende ende plegende, de dieverijen ende huysbraecken hyer naer volgende. Als eerstelicken heeft hij gevangen tot Haerlem beneffens Pieter Jacobsz. de Luysbijter, alias Pieter de Goelick, ende Jacob van Haerlem opengebroomden een huys, staende opte Backenissegracht, ontrent de poorte van 't bagynhoff, daer hij met seeckere schiptimmerluyden ijsers, dien hij haelden op eenen schiptimmerwerff, opbraecken, de voorpoorte, ende alsoo opte voorplaetse quamen, en voort gingen tot voor aen 't huys, daer sij een ruyte, uytnamen uyt een glaesen raempte, dien sij doen opdeden, ende alsoo in 't veynster ijsere spijlen stonden, braecken sij een vande selve uyt, met eenen vuyrenhouten boom, dien sij haelden achter de Backenisse kerck, ende clom den voirs. Jacob van Haerlem alsdoen daer in

fol. 196v

ende dede de deur open, daer Pieter Alsdoen oick ingingh, ende langhde¹ ofte brochten t' samen daer uyt een vrouwenrock, een heuyck, een jackgen, twee stucken linnewaets, aen den anderen genaeyt wesende, met een silvere hooftijsertgen, van welck goetd hij gevangen voor zijn deel hadde, het jackgen, 't silveren ijsertgen, de heuyck, ende 't linden, 't gene bij Jannetgen van Gent hyer mede gevangen, vercocht is geworden. Heeft noch hij gevangen met de voorsz. twee personen, gedaen een huysbraeck inden Haghe, aen een huys staende op de Turffmarct, daer sij 't veynster voor aen straet open braecken, met een splishooren², daer Jacob inclom, ende de deur open dede, ende alsdoen Pieter mede ingingh, ende naer dat sij een weynich in 't huys geweest waren, quamen sij wederom uyt geloopt, bij heur hebbende een pot met stijfsel, sonder meer, alsoe alser noch licht in 't huys was, ende 't volck haer gewaer worde. Heeft noch hij gevangen met Pieter ende Jacob voorsz. helpen doen een huysbraeck inden Haeghe, aen een huys staende op de Speuye, daer sij des avondts tusschen den lichte ende donckeren, de bout daer 't veynster mede gesloten was, uytgetogen, ende de haecken los gemaect hadden, ende inden naenacht de clocke ontrent twee uyren. 't samenderwaerts henen gingen, 't veynster open deden, ende dat Jacob daer in clom, ende daer uyt langhde een mantel, twee cragen, en wambaeys, een brouck, een heuyck, met twee sijde

fol. 197

cousebanden, die hij gevangen noch bij hem heeft, welck goetd sij tot Rotterdam vercochten, ende 't gelt deelden, uytgenomen de twee cragen, dyen hij gevangen behielt. Heeft noch hij gevangen beneffens de voorsz. twee personen, uyt een huys staende in 't Achterom inden Haeghe voorsz., bij nachte 't veynster openstaende gestolen, een kinderrockgen, met een kinderwachtgen van zaey, ende een van linden, 't gene bij de voorsz. Jannetgen van Delft werde vercocht, voor ontrent twee gulden. Heeft hij gevangen alleen tot Rotterdam gestolen een heuyck, uyt een huys ontrent de Vischmarct, bij lichten daege, daer de deure beneden aen, ende boven open stondt, welke heuyck hij vercocht heeft tot Rotterdam, aen een uytdraechster, voor acht gulden, off daer ontrent. Heeft noch hij gevangen tot Delft gestolen twee mantels, uyt een huys staende opte Coorenmarct, daer de deure aen stont, waervan den eenen mantel vercocht worde, bij de voorsz. Jannitgen, voor acht gulden, ende den anderen bij haer gebracht inde Lombert, daer sij op creech vyer gulden thyen stuvers. Noch heeft hij gevangen tot Delft genomen eenen mantel uyt een huys, bij de Rotterdamsche Poort, tot een backer, daer de deur openstont, welcken mantel Lucas Davidsz hyer mede gevenagen bij hem hadde, als hij gevangen wierdt. Heeft noch hij gevangen beneffens d' voorsz. Lucas, tot Delft gestolen, acht ofte thyen rollen coussebant lindt, 't gene

fol. 197v

¹ GTB. Langen; hier als: voor den dag halen, krijgen, halen.

² Ibidem. Splishooren, Splitshoorn. Priem die men tussen de strengen van touw drijft dat gesplitst moet worden.

den selven Lucas vanden thoonbanck uyt een winckel nam, ende hem gevangen over gaff, 't gene hij in zijn brouck stack, ende daer mede deur ginch. Heeft noch hij gevangen metten voorsz. Lucas, tot Delft gestolen een silvere hecht, van een mes, dye den selven Lucas van een stoel uyt 't voorhuys nam, ende hem gevangen overgaff. Heeft noch hyn gevangen metten voorsz. Lucas binnen deser stadt Goude gestolen, een copgen daer in was wat meer als drye gulden aen geldt, 't gene d' selve Lucas nam uyt een huysgen, staende opte Gouwe, 't welck hij mede aen hem gevangen overgaff, daer hij oick mede deur ginch. Welcke feyten, huysbraecken, ende dyeverien, hij gevangen sonder ende buyten eenige torture bekent heeft, ende oick mijn edele heeren ten deele uyt de confessien van sijne complicen blijcken, gelijck als oick mede bij de confessie van sijne complicen blijkt, dat hij gevangen noch verscheyden andere huysbraecken, ende dyeverien heeft helpen doen, die hij gevangen selfs buyten eenige torture off pijn eerst mede hadde bekent, ende daer nae wederomme ontkent heeft, doch nyet buyten groote suspitie van waerheydt ende worden gehouden. 't Welck altemet saecken sijn van seer quade consequentie, dye nyet en dyenen geleden, in een landt van goede justitie, maer wel swaerlick behoren gestraft te worden, anderen ten exemple. Soe is 't dat

fol. 198

schepenen doende recht, inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den voornoemden Wouter Berck gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen gebracht te worden achter op 't schavot, ende aldaer met de coorde geexecuteert te worden, tot datter de doot navolge, mits dat het lichaem op 't kerckhoff sal worden begraven. Ende verklaren alle sijne goederen, indyen hij eenige heeft, verbeurt ten profijte vande hooghe Overicheyt. Actum ende gepronuncieert ter vierschaer, den 25en septembris anno 1600 een ende twintich, present den bailliu, ende alle de schepenen, uytgesondert Jan Reyniersz. Valckenaer.

fol. 198

Alsoe Lucas Davidtsz van Enchuysen alias Lucas met het scheeffde hooft, out ontrent 18 jaren, 's heeren gevangen, een snijder sijns handtwerxcs, buyten torture geconfesseert, ende bekent heeft, dat hij tot Utrecht in 't tuchthuys heeft geseten, ende daer naer tot Dordrecht voor de dyeverie van twee mantels, die hij aldair hadde helpen doen, geapprehendeert, openbaerlick gegeesselt, ende den tijdt van ses jaeren gebannen is geworden, uyt de stadt Dordrecht, ende de jurisdictie vandien, ende hij gevangen continuerende in sijne dieverien, is om de selve daer nae tot Middelburch wederomme openbaerlick

fol. 198v

gegeesselt geworden. Waerover hij hem begeven hebbende, tot Bruyssel, is aldaer wederomme geraect in apprehensie, ter saecke hij drye copere candelers uyt de kercke hadde gestolen, daerover hij aldaer wel strengelicken werde gegeesselt, ende gebrandmerct, mitsgaders voor seeckeren tijdt gebannen. Waer naer hij noch al voortgaende in sijn boos voornemen, ende continuerende in sijne dieverie. Is des halven tot Rotterdam geapprehendeert, ende opten 12en mey lestleden, aldaer wel strengelicken gegeeselt, ende voort sijn leven langh geduyrende gebannen uyt de voorsz. landen van Hollandt ende Westvrieslandt. Alle welcke waarschouwingen hem gevangen nyet hebben connen diende, om het tot een beter leven te begeven, heeft stracx daer nae wederomme sich selven begeven bij sijn voorige geselschap, ende gelijck als te vooren, bestaen sijne dieverien hyer nae volgende. Te weten eerst binnen Campen, alwaer hij van eenen genaemt Hendrick Jacobsz. te bewaren gecregen haade, vyer stucken cousebant lindt, 't gene den selven aldaer gestolen hadde, ende door die hij sieck wiert, ende in 't gasthuys ginch, behielt hij gevangen 't selve lindt, ende comende van Campen tot Amsterdam, heeft hij gevangen aldaer gestolen, eerst een fleschge met brandewijn, met een tinne kanneken, daer men brandewijn mede meet, 't welck was inde nieuwe Stadt, staende 't selve goet op de thoonbanck. Noch uyt een huys mede staende inde nieu Stadt, een swarte rassche¹ schort,

fol. 199

ende twee ofte drie schorte cleeden, 't gene was opten middach, ende lach 't goet in 't voorhuys op eenen stoel. Item noch uyt een mandeken twee fyne cragen, twee hemden, twee laeckens met een sloop, staende nat in een mandeken, mede in 't voorhuys. Noch in een cleyen nauw straetgen een lapken blaue linne laecken, lanck vijftalff elle, 't gene opte thoonbanck lach, beneffens een elle, weesende bij lichten daghe, 't welck hij vercocht voor vijff stuvers d'elle. Uyt een backershuys, bij de Regulierspoorte, staende achter de thoonbanck, sijnde de deur onder open, ende wesende in 't een copgen vijff ende veertich stuvers aen deuyten, ende in 't anderen aen silver gelt vier gulden vijftien, off sestien stuvers. Item noch in een ander backershuys vande thoonbanck, een papierken daer in was seventyen off achten stuvers. Item noch van een schoenmaeckersveynster, een paer trijpe clickers², die hij gaff aen Hillegont, sijner medegevangen, die d' selve noch aen heeft. Item noch een mantel, met een lapken root laecken, daervan de voorsz. Hillegont noch eenen borstlap voor heeft, 't welck hij gestolen heeft uyt een groot huys staende inde nieu Stadt, wesende een cousmaeckers winckel, ende sijnde de deur open, opten

¹ GTB. Ras. Zekere gekeperde wollen stof.

² Ibidem. Clickers, klikkers. Benaming voor een soort van schoeisel, hoofdzakelijk door vrouwen gedragen, met houten hielen die bij het lopen een kleppend geluid maakten.

voormiddach, ontrent thyen uyren. Waer naer hij gevangen mette voorsz. Hillegont, ende twee jongens, den eenen genaemt Thomas, ende den anderen Schaepshoof, alias Teste du Mouton, reysende van Amsterdam

fol. 199v

naer Haerlem, alwaer hij gevangen selffs als oick de selve jongens, dien hem 't goet ende gelt overgaven, verscheyden dieverijen heeft gedaen, als namentlick eerst den eenen jongen, een copgen met gelt, daerinne was drie gulden tien stuvers, 't gene meest deuyten waeren, daer hij gevangen oick mede bij was, staende 't selve copgen achter de thoonbanck, in een aptheeckerswinckel. Item noch hij gevangen selffs uyt een cousemaeckers winckel, twaelff paer cousens, daer van d' voorsz. Hillegont eenige heeft vercocht, ende hij gevangen en 'd selve Hillegont elx een paer van aen hebben, ende oick twee paer verseth hebben, voort gelach tot Leyden. Item hij gevangen noch een heuyck leggende in 't voorhuys op en stoel, sijnde de heuyck die Hillegont bij haer hadde, alse gevangen wiert. Ende reysden hij gevangen mette voorsz. Hillegont, ende twee jongens, aldoen van Haerlem naer Leyden, alwaer hij gevangen gestolen heeft eenen neusdouck met speldewerck, van waer hij gevangen mette voorsz. Hillegont ende noch een vrouwe, genaemt Jannetgen, bij haer hebbende een meysken, met een schorft hooft, te voet ginck, naer den Haghe. Ende vermaenden de voorsz. Jannetgen hem gevangen, onderweghe, tot steelen, seggende: "Neempt al wat ghij krijgen connet, ende en laet nyet leggen, ick sal 't wel

fol. 200

verpassen, dat is vercopen", daer bij vougende: "Omdat ick met een maersche loope, en sal het nyet connen mercken". Ende comende onder wegen, op een dorp genaemt Voorburch, stal hij gevangen aldaer vyer stucxkens filoselle¹ ende sijde lint van diversche coleuren hangende 't selve lint voor de deure, boven 't veynster. Waer naer hij gevangen inden Haghe gecomen sijnde, heeft aldaer gestolen eerst een flessche ontrent halff vol brandewijn, die hij t' samen uyt droncken. Item noch drie stucxkens saye lint, een stucxken wit lint, ende twee papierkens met with garen, leggende opte thoonbanck, in een huys staende opte Byerschoeyers kaye², wesende de deure open, 't welck lint ende garen, hij gevangen de voornoomde Jannetgen hadde behandicht, omme te verpassen ende sij ginck daer mede deur, sonder wederomme bij hem gevangen te comen. Heeft hij gevangen noch inden Haghe gestolen, een silveren onderriem, sleutelhaeck, ende kettingh, met een cussebuytgen, daer aen, daer inne was drie ofte vyerendertich stuvers aen gelt, leggende 't selve silverwerck op een stoel, iinde keucken, in een backershuys, inde straet, daer de wagens op Haerlem staen, welck silverwerck hij gevangen behandicht hadde aen d' voorsz. Hillegont, die daer mede naer Leyden toe reet met eenen wagen, ende hij gevangen te voet gaende, werden ontrent halff wech, in een herberch, alwaer hij eens dronck, bij de luyden daer hij 't silverwerck gestolen hadde, vervolcht,

fol. 200v

ende aengegrepen, ende ginck met haer naer Leyden, bij de voorsz. Hillegont, ende gaff haer het goet al t' samen wederomme, waardoor hij bevreest wiert, imme gevangen te werden ende mette voorsz. Hillegont ende Jannetgen datelick van Leyden naer Delft ginck, ende onderwegen des 's nachts in eenen hoyhoop sliepen, ende buyten aen de poorte coemende, in eene herberge daer uyt hangt den bonten heynxst, geraeckten sij aldaer bij haere complices, hyer mede gevangen, ende gingen inde stadt logeren inde Trompetsteech, en uytgaende met Wouter Beck, hyer mede gevangen, heeft hij gevangen aldaer gestolen, uyt een huys achter de kerck, thyen stucken cousebant linth, dien hij vande thoonbanck nam, ende Wouter Beck toestack, die daer mede deur ginck, ende in sijn brouck stack. Heeft hij gevangen noch aldaer gestoelen, een silveren hecht van een mes, die op een stoel lach, in 't voorhuys, dien hij mede den voorsz. Beck toestack, waer naer hij gevangen metten voorsz. Beck, ende de drie vrouwen, hyer mede gevangen, mette schuyte voer van Delft, op Rotterdam, ende tot Rotterdam deur passeerden, ende met eenen waghen gelijckelijck herwaerts, naer deser stede vander Goude quamen, alwaer sij gingen logeren in 't Houffijser, twee nachten. Ende des sonnendaechs 's morgens, soo als sij des saterdaechs 's avonts alhyer gecomen

fol. 201

waren, ginck hij gevangen ende den voorsz. wouter Beck, uyt omme te syen off sij wat opdoen, dat is steelen condon, ende hij gevangen in een brandewijnshuys, staende opten Raem besich sijnde, omme eenich gelt uyt off achter de thoonbanck te halen, werden de luyden 't selve gewaer, ende wiert hij gevangen met een eynde houts, wat affgesmaect, heeft hij gevangen eyntelick noch binnen deser stede Gouda des anderen daechs 's morgens, rechts voer der hij gevangen wiert, uyt een cleyn huysgen, sijnde den vettewarierswinckel³, staende opte Gouwe, gestolen een copghen met gelt, daerinne was ontrent drie gulden, 't welck hij gevangen nam uyt een laede, achter den thoonbanck, ende stack het den voorsz. Wouter Beck toe, die daer mede henen ginck. Alle 't welcke menichfuldige dieverijen, saecken sijn van seer quade consequentie, die nyet en behooren, noch en connen geleden werden, maer in een lant van goede justitie wel swaerlijck gestraft anderen ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt, ende Graeffelicheydt van

¹ <http://www.betekenis-definitie.nl/Floszijde>. Filoselle, floretzijde, grove, niet getwernde zijde, meest van gebroken draden.

² [http://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/LIJST_VAN_ALLE_STRATEN_IN_DEN_HAAG_\(MET_VERMELDING_VAN_DE_WIJK\)_EN_HET_BIJBEHORENDE_BESCHERMD_STADSGEZICHT](http://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/LIJST_VAN_ALLE_STRATEN_IN_DEN_HAAG_(MET_VERMELDING_VAN_DE_WIJK)_EN_HET_BIJBEHORENDE_BESCHERMD_STADSGEZICHT). Vermoedelijk wordt hier de Bierkade bedoeld.

³ GTB. Vettewarier; handelaar in vetwaren; ook: handelaar in kruidenierswaren.

Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, den voorsz. Lucas Davidtsz gecondemneert hebben, ende condemnieren hem mits desen, te worden gebracht achter op 't schavot met een baste on den hals ende alsoe

fol. 201v

aldaer aen te sien, de justitie die mitte coorde aen Wouter Beck, alhier mede gevangen, sal worden gedaen, ende alsdan te worden wel strengelicken gegeesselt, ten bloede toe, tot discretie van schepenen, ende daer naer gebrantmerct op sijn eende schour. Bannende hem voort uyt de Landen van Hollandt ende Westvrieslandt, sijn leven langh geduyrende, te ruymen deser stede, ende de vrijdomme vandien, binnen daechs sonneschijn, ende d' andere landen binnen drie eerstcomende dagen, sonder daer weder inne te mogen comen. Op pene van meerder correctie. Ende verclaren alle sijne goederen, indyen hij eenige heeft, verbuert ten profijte vande hooghe Overicheydt. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den 25en septembris anno 1600 een ende twintich, present den bailliu ende alle de schepenen, uytgesondert Jan Reyniersz. Valckenaer.

201v

Alsoe Jannetgen Jansdr. inde wandelinghe genaemt Jannitgen van Gent, haer eerst valschelicken genaemt hebbende Susanna Jans van Gent, oudt ontrent 23 jaren, 's heeren gevangene eenige jaeren herwaerts

fol. 202

haer geneert heeft, met gestolen goederen voor de dyeven, ende vagabunden te vercoopen, ende haer proffijt daer van te genieten, levende oick mette selve dieven ende vagabunden, in alle ontucht, ende oncuysheydt, Ende dat sij daerenboven comende van quaedt tot arger, haer vervordert heeft, selfs verscheyden quaeden acten aen te richten ende dyeveren te doen, ter oirsaecke vande welcke sij oick tot meermaelen geapprehendeert, ende gestraft is geworden. Als eerstelick opten 15en septembris 1618 de stad Amsterdam, ende de Vrijheydt vandien, een mijle in 't ronde den tijdt van drye jaeren ontseyt. op pene van meerder straffe. Item opten 3en octobris daer aen volgende d' selve uytseggingne, noch een haer verhooght. Item noch opten 15en octobris 1619, 't voorgaende bannissement van vyer laeren, met een jaer verlanght. Item noch opten 3en marty 1620 haer bannissement van vijff jaeren geprolongiert, den tijdt van een jaer. Ende sij gevangene op alle de selve uytseggingen, nyet passende, is sij eyntelick inde maent van julius lestleden, tot Amsterdam voorsz. in besloten gevanckenisse gegeesselt, ende haere voorsz. bannissementen wederom eenigen tijdt verhooght. Waer nae sij gevangene continuerende in haere voorige quade wandelinghe, heeft haer datelicken wederomme bij quaat geselschap, dyeven, ende

fol. 202v

vagabunden, begeven, accepterende vande selve veele ende diverse gestolen goederen, die sij heeft weten te vercoopen, ende tot gelde maecken, gevende alsoe meerder oirsaecke tot stelen. Ende heeft 't sedert haere laetste gevanckenisse sij selfs oick gedaen, de naervolgende dyeveren, als namentlick binnen Amsterdam, een swarte laeckensen rock, met een cleyn lijfgn, die sij nam uyt een huys, daer de deur toestont, die sij open dede, sijnde jegens den avondt, welcke rock sij tot Haerlem vercocht, voor veertien gulden. Heeft noch sij gevangen aldaer gestolen, een sijde voorschoot. Gelijk sij gevangene noch gestolen heeft, eenen swarten mantel uyt een hoech huys, tot Leyden in 't midden vande stad, daer de deur opte clinck stondt, die sij opende, ende de mantel opte capstock hingh, den welcken sij vercocht heeft inden Haeghe voor acht gulden, aen een uytdraechster. Item heeft sij gevangene noch binnen Delft gestolen een mantel, met een heuyck, elck in een bijsonder huys t' eene staende opde Gracht achter de oude kerck, ende t' ander ontrent de Haechse Poort, welcke mantel ende heuyck, sij gevangene in een weeckerffhuys binnen Rotterdam heeft laeten vercoopen, daer sij van creech seventien gulden, alle 't welcke saecken sijn van seer quade consequentie, bij de gevangene, soo buyten pijn, ende

fol. 203

banden van ijsere, als oick in torture bekend, die in een landt van goede justitie, nyet en behooren geleden maer andere ten exemple wel swaerlick gestraft te worden. Soe is 't dat schepenen doende recht, inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt, ende Graeffelickheydt van Hollandt, Seelandt, ende Westvrieslandt, de voornoomde Jannitgen van Gendt gecondemneert hebben, ende condemnieren haer mits desen, te worden gebracht achter op 't schavot, ende aldaer aen te sien, de justitie die mitte coorde aen Wouter Beck, alhier mede gevangen sal worden gedaen, ende alsdan wel strengelicken gegeesselt te worden, ten bloede toe, tot discretie van schepenen. Bannende haer voorts in 't tuchthuys deser stede, omme te wercken, ende haer te reguleren volgende d' ordre dye haer sal worden gegeven, ende aldaer te blijven sulcke tijdt, als de magistraet goet vinden zal. Ende condemnieren haer inde kosten vande gevanckenisse, ende de mysen vande justitie, indyen sij de macht heeft dye te betaalen. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer, den 25en septembris anno 1600 een ende twintich, present den bailliu, ende alle de schepenen, uytgesondert Jan Reyniersz. Valckenaer.

fol. 203v

Gryete Gerrits van Amsterdam

Alsoe Griete Gerrits van Amsterdam, inde wandelinghe genaemt Moddercontgen ende alhyer haer valschelick genaemt hebbende Mary Jans van Brugge, oudt ontrent 25 jaren, 's heeren gevangene, soo buyten pijn, ende banden van ijsere, als oick in torture bekent ende beleden heeft, dat sij om haere quade feyten, ende delicten binnen der stede van Amsterdam tot vyer verscheyden reysen gevangen is geweest, ende dat sij aldaer vijftalff jaer, in 't spinhuys heeft geseten, ende dat sij voor de laetste reyse aldaer uyte gevanckenisse is ontslaghen, geleden ontrent twee maenden, eer dat sij alhier gevangen werde. Waer naer sij gevangene voortgaende, in haer quaet voornemen, ende boosen acten, heeft haer datelick wederomme begeven, bij haer voorige geselschap, sijnde dieven, ende vagabunden, vande welcke sij diversche goederen ontfangen, ende voor henluyden vercocht, daer van sij haer proffijt heeft genoten, ende heeft t' sedert oick noch selfs gedaen, de naer volgende dieverijen, eerstelick tot Haerlem, alwaer sij gestolen heeft, uyt eene winkel, bij de merckt, twee stucken speldewerck, elck lanck twaelf ellen, 't gene sij vercocht, in een ander winkel voor ses stuvers d'elle. Heeft noch

fol. 204

gestolen tot Amsterdam, uyt een huys staende bij de Regulierspoorte een rasse schort, die sij aldaer wederomme vercocht, aen een uydraechster, voor vier gulden. Heeft noch sij gevangene gestolen tot Delft uyt een huys, staende ontrent de eene kerck, daer men winkel hout, twee stucken speldewerck, met noch twee stucken binnenwerck, 't gene sij vercocht in een ander winkel, aldaer, de twee stucken voor drie stuvers d'elle. het derde voor vier stuvers d'elle, ende het vierde voor drie groet d'elle. Noch heeft sij gestolen inden Haghe, uyt een winkel bij 't Hoff, een stuck speldewerck lanck ses ellen, daer sij van crech in een ander winkel, twaelf stuvers, voor d'elle, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie, die nyet en behooren geleden, maer wel swaerlicken gestraft te worden anderen ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt, ende Graeffelickheydt, de voornoomde Gryetgen Gerrits gecondemneert hebben, ende condemnieren haer mits desen, te worden gebracht achter op 't schavot, ende aldaer aen te sien de justitie die mitte coorde aen Wouter Beck, alhier mede gevangen sal worden gedaen, ende alsdan

fol. 204v

wel strengelicken gegeesselt te worden, ten bloede toe, tot discretie van schepenen. Bannende haer voorts, in 't tuchthuys deser stede, omme te wercken, ende haer te reguleren, volgende d' ordre dye haer sal worden gegeven, ende aldaer te blijven sulcken tijdt, als de magistraet goet vinden sal. Ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie, indyen sij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronuncieert ter vierschaer, den 25en septembris anno 1600 een ende twintich, present den bailliu, ende alle de schepenen, uytgesondert Jan Reyniersz. Valckenaer.

fol. 204v

Hillegondt Jans van Gelmuyden

Alsoe Hillegont Jans gebooren tot Gelmuyen¹ oudt ontrent 22 jaren, haer eerstmael alhyer valschelick genaemt hebbende Griete Pieters, 's heeren gevangene haer vervordert heeft, 't sedert ontrent Sint Jansmisse lestleden, haer te begeven, bij quaet geselschap. dieven, vagabunden, ende dieffeggen, mette welcke sij oick diversche goederen heeft gestolen. Als namentlick eerst binnen Uytrecht alwaer sij met een vrouwe genaemt Leugenschichtige Jenne, bij haer hebbende een meysken, genaemt Cleyn

fol. 205

Lijsbeth, gestolen heeft uyt een cramershuys, een stuck groff linnewaet, 't gene Leugenachtige Jenne van 't veynster nam, ende haer gevangene toewirp, daer sij mede deur ginck. Heeft noch sij gevangene mette voorsz. twee vrouwpersoonen, binnen Utrecht uyt een linne laeckenwinkel gestolen, een stuck gestreept linnen, 't gene sij gevangene onder haer voorschoot berchde, ende wech droech, ende bij de voorn. Cleyn Lijsbeth inde Lombert werde gebracht, daer sij op crech vyer gulden. Hebben noch t' samen binnen Uytrecht gestolen uyt een cousmaeckerswinkel, acht ofte thyen paer coussens, die Cleyn Lijsbeth verberchde, ende wech droech ende sij gevangene inde Lombert brocht, ende daer op lichte twee off derdalve gulden. Hebben noch t' samen binnen Utrecht gestolen eenen mantel, uyt een uydragerswinkel, alwaer sijluyden haer gelieten, eenich goet te willen coopen, welcken mantel sij tot Woerden inden Lombert deden brengen, door een soldaetsvrouwe, die daer op lichte thyen gulden. Welcke feyten sij gevangene buyten eenige pijn off banden van ijsere, vrijwillickeheeft geconfesseert, ende beleden, ende alsoe alle 't selve saecken sijn van quade consequentie, dye nyet en behooren geleden, maer wel swaerlicken gestraft te worden, anderen ten exemple. Soe is 't dat schepenen

fol. 205v

¹ Genemuiden, gem. Zwartewaterland, prov. Overijssel.

doende recht, inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt, ende Graeffelicheydt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslandt, de voornoomde Hillegont Jans geordonneert hebben, ende ordonneren haer mits desen, blijven in 't tuchthuys deser stede, daer sij jegenwoordich al in is, omme te wercken, ende haer te reguleren volgende d' ordre dye haer sal worden gegeven, ende aldaer te blijven sulcken tijdt als de magistraet goet vinden zal. Ende condemnieren haer inde costen vande gevancknisse, ende mysen vande justitie, indyen sij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronunchieert in Besloten camer, den 24en septembris anno 1600 een ende twintich, present den bailliu, ende alle de schepenen, uytgesondert Jan Reyniersz. Valckenaer.

in de marge fol. 204v

Hillegondt Jans wert ontslagen uyt het tuchthuys onder conditie dat sij sal gaen wonen bij den binnenvader vanden verwerijer alhier ofte sedert anders bij goede vrome luyden. Actum den 7en meye 1622. Bij den bailliu, Sas, Minne, Abbesteech, Verrijck ende Vermeul, schepenen.

fol. 205v

**Gryetgen van den Berghe van
Doornick**

Alsoe Grietgen vanden Berghe gebooren tot Doornick¹, oudt ontrent 20 jaren, 's heeren gevangene, inde wandelinghe genaemt Walsche Griet, eenige tijdt herwaerts haer vervordert heeft, haer te begeven bij quaet geselschap, doende verscheyden dieverijen, ende andere quade feyten, sulx dat sij daer over inden voorleden winter tot Haerlem is geapprehendeert, gegeeselt ende gebannen geworden, dan seyt nyet te weten hoe langhe

fol. 206

sy aldaer gebannen is, 't geene haer wel behoort hadde te doen aff staen, ende te bewegen omme sulx nyet meer te doen, maer sij gevangene daer op nyet passende, heeft haer van stonden aen wederomme begeven, bij haer voerige quaet geselschap, ende onder anderen bij eenen Reynier van Huygevelt, inde wandelinghe genaemt Reynier Lacquey, sijnde een fameur dieff metten welcken sij heeft geloopt, tot dat sij alhier gevangen werde, dien sij oick seyt getrouwt te hebben, ende heeft metten selven somwijlen contraire de placaten, vande Edele Moghende heeren Staten van Hollandt ende Westvrieslandt, gesonts lichaems vagabunts, achter lande gaen bedelen, ende comende van quaet tot arger, heeft sij haer oick vervordert metten voorsz. Reynier Lacquey, te reysen van d' eene stadt op d' ander, bij haer hebbende seeckere jonge gaudieven, die sij op gehouden hebben, tot beursen snyen, ende aen henluyden 't gelt, 't welck sij alsoe met quade practijcquen de goede luyden ontstolen hebben, behandichden. Ende hebben sij onder andere gaudieven, bij haer gehad, eenen jongen genaemt Jantgen van Delft, den welcken verscheyden beursen gestolen heeft, als eerst buyten de stadt Rotterdam, in een Remonstrants vergaderinge, een beurs daer inne was thyen gulden, dien hij haer gevangene toewierp. Des anderen daechs noch ontrent veertien stuvers.

fol. 206v

tot Delft een beurs daer inne was een daelder. Tot Woerden een met vyerdalve gulden. Noch een tot Delft met vyer off vijftalve gulden. Tot Leyden een met negen off thyen gulden. Tot Middelburch een met ontrent vyer gulden. Heeft noch d' selve jongen verscheyden beursen gestolen, daer gelt inne was, 't welck hij aen haer gevangene, ende haeren man behandicht heeft. Die sij seyt alle nyet pertinentelick te connen noemen. Gelijck sij oick bekent dat opten selven dach, als sij alhier gevangen werde, bij haer gevangene, ende den voorsz. haeren man quam op 't Marctvelt alhier, eenen genaemt Arnoult alias Dortsman, den welcke jegens henluyden seyde, dat hij eenen goeden beuyt tot Amsterdam opgedaen hadde, langende mits dien uyt seeckeren vuylen neusdoeck, die hij bij hadde, eenen silver sleutelraecx², een silveren onderriem, met een silveren kettingh, twee off drie dubbel, welcke sleutelriem sij gevangene ende haer man vande zelve Arnoult cochten, voor twaelff gulden, ende gaff haer gevangene den sleutelraecx omme die te vercoopen, 't gene sij oick gedaen soude hebben, ten waere d' selve Arnoult haer hadde comen waerschouwen, dat sij gevangen soudon worden, waerover sij hem den sleutelraecx (daer sij tot den silversmith woonende opten Corten Thyendewech was gegaen, omme te vercoopen) wederomme overgaff,

fol. 207

Alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie, die nyet en behooren geleden, maer wel strengelicken gestraft te worden, anderen ten exemple. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Seelandt, ende Westvrieslandt, de voornoomden Grietgen vanden Berge gecondemneert hebben, ende condemnieren haer mits desen, te worden gebracht achter op 't schavot, ende aldaer aen te sien, de justitie die mitte coorde aen Wouter Beck, alhier mede gevangen, sal worden gedaen, ende alsdan wel strengelicken gegeesselt te worden, ten bloede toe, tot discretie van

¹ Doornik, prov. Henegouwen, België.

² GTB. Raaks. Ketting. Een silver sleutelraecx, een silveren ketting om aan een sleutel te bevestigen.

schepenen. Bannende haer voorts in 't tuchthuys deser stede, omme te wercken, ende haer te reguleren volgende d' ordre dye haer sal worden gegeven, ende aldaer te blijven sulcke tijdt als de magistraet goedt vinden sal. Ende condemnieren haer inde costen vande gevanckenisse, ende mysen vande justitie, indyen sij de macht heeft dye te betaelen. Actum ende gepronunchieert den 25en septembris anno 1600 een ende twintich, present den bailliu, ende alle de schepenen, uytgesondert Jan Reyniersz. Valckenaer.

fol. 207v**Joost Vuyrens cruyer**

Alsoe Joost Vuyrens cruyer gebooren tot Schoonhoven oudt ontrent 45 jaren, 's heeren gevangen, op woonsdach den 6en deser maent octobris, des naermiddachs, staende met eenich ander geselschap, buyten de Veerstal's poorte, hem nyet ontsien en heeft, te voeren seer calumieuse, ergerlijcke, ende Godtloose propooste. Seggende onder andere, dat den turff die te winter dier was, dan dat men die te met een sleechgen uyt de boerenschuyren wel haelen soude, ende hem daerop geantwoordt sijnde, off U de boeren dan aen de schuyre vast maecten, en soo lieten staen proncken. Zeyde hij gevangen: "Men soude dan wel een vyerroer mede nemen, want men en mach doch nu geen sonde doen", waerover hem geseyt sijnde: "Off ghij dan eens voert, gelijk den dieff laest gedaen werden, dat men U aen een swerfhont vast maecten". Hij gevangen terstont daerop antwoorden, en seyde: "Den dieff stelden de predicant twee vragen voor, daerop hij nyet en wiste te antwoorden, daervan d' eene was off men vader ende moeder verriet, off men soude daer aen doe sonde, ende d' andere off een knecht sijn meester verriet, off dat sonde soude sijn". Ende hij gevangen daerover, bij eenen

fol. 208

Gerrit Claesz. houtsager bestraft wesende, van dat sulx leugen was, heeft hij gevangen hem noch vervordert d' selven Gerrit Claesz. daer en boven te dreygen, seggende: "Ghij beslobberden hont, ick soude U wel in 't water bruyen", daer bij voegende soo als d' voorsz. Gerrit Claesz. van daer gaen wilde: "Loopt ende vraecht dat nu de slickgeusen", sijn toch al t' samen [vroergers], en d'voornoomde Gerrit Claesz. voorts van daer sijnes weechs gaende, is hij gevangen al knorrende ende kyffvende hem naer gevocht, tot bij ende ontrent de wippe¹ alwaer hij hem andermael dreychden in 't water te werpen. Alles volgende de vrijwillige confessie vanden gevangen, wesende al t' samen saecken van seer quade consequentie, nyet excusabel van blastphenie, ende lasteringe van Godes heylich woordt, ende de waere Christelijcke Gereformeerde reigie, de leerearen, ende ledematen, der selver, vilipendie der placaten, ende ordonnantiën deser stede, waer bij allen ende eenen yegelicken wel scherpelijcken op groote peijnen ende correctien geinterdicteert, ende verboden is, yemanden ter saecke vande religie te molesteren, veel min soo danich te bejegenen, mitsgaders oick mede straetschenderije, die in

fol. 208v

een lant, off stadt van goede justitien, ende voornamentlick binnen deser stede, alwaer dese ende diergelijke grouwelicke lasteringen (Godt beter 't) nyet dan al te veel bij eenige lichtveerdige pertijdigen menschen, sonder fundament off redenen sijn swanck gaen, nyet en behooren geleden, maer anderen ten exemple wel strengelicken gestraft te werden. Soe is 't dat schepenen doende recht, inden naeme ende van wegen de hooge Overicheyt, ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt, ende Wesvrieslandt, meer genegen sijnde tot bermherticheydt, als tot rigeur van justitie, ende oick beweecht deur 't regart van sijn huysvrouw, ende te meeren, ende deur de intercessie, die voor hem bij goede, treffelicke, luyden is gedaen, ende mits de beloften die hij gedaen heeft, van hem in sulcke saecken nyet meer te ontgaen, ende op vertrouwen ofte hoope, die sij daervan hebben, condemnieren den voorsz. Joost Vuyrens bij provisie te vallen op beyde sijn knien, in openbaere vierschaer, ende Godt ende de justitie te bidden om vergiffenisse, ende te betalen de costen vande gevanckenisse, ende misen vande justitie. Gereserveert de verdere correctie, diemen bevinden soude mogen, hyer toe te

fol. 209

staen, omme daer inne te disponeren, bij soo verre den voorn. Joost Vuyrens, hem nae desen in diergelijke, ofte andere saecken soude mogen comen te verlopen. Gepronunchieert ter vierschaer der stede vander Goude, den 25en octobris anno 1600 een ende twintich, present den bailliu, de vyer burgermeesteren, ende alle de schepenen, uytgesondert Cornelis Cornelisz. Vlack.

fol. 209**Jacob Jorisz. alias Scheel Jaep van Soetermeer**

Alsoo Jacob Jorisz. alias Scheel Jaep van Soetermeer² inwoonder deser stede oudt ontrent 32 jaeren, jegenwoordich gevangen gebannen is geweest uyt dese stede vander Goude ende de vrijdomme vandien den

¹ *Ibidem*. Wippe. Werktuig om iets op te wippen, hefboom; middel om iets op te hijschen (bijv. water uit een put), takel; ook zwengel. wipgalg.

² Zoetermeer, prov. Zuid-Holland.

tijdt van twaelf jaeren zonder binnen de selve tijdt daerinne te mogen comen ofte converseren op pene van meerder correctie als breeder volgende 't vonnisse daer van sijnde van date den 16en octobris anno 1600 negentien. Ende dat hij dies nyetjegenstaende sijn woonplaetse binnen dese stadt gehouden heeft, violerende alsoo wel stoutelick 't voorsz. bannissement. 't Welck saecken sijn van quaede consequentie, dye nyet en mogen geleden maer gestraft

fol. 209v

behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvryeslandt den voorn. Jacob Jorisz. gecondmeneert hebben ende condenmeren hem mits desen gegeesselt te worden inde gevanckenisse tot discretie van schepenen, ordonneren hem te vertrecken uyte stadt ende jurisdictie der selver binnen daechs sonneschijn ende 't bannissement te houden opte correctie in 't voorsz. bannissement begrepen. Ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft dye te betaelen. Actum op Thindewechspoort den 13en july anno 1600 een ende twintich, present den bailliu, Cornelis Cornelisz. Valcq, Maerten Reyniersz. Schoonhooffsman, Dirck Maertensz. Westerhoulte ende Willem Barthoutsz. Abbesteech, schepenen.

fol.209

Frans Leendertsz. van Bruysel

Alsoo Frans Leonaertsz. van Bruysel¹ oudt ontrent 23 jaren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekendt ende beleden heeft hoe dat hij om sijn quaedt comportement ontrent een half jaer geleden tot Antwerpen gegeesselt

fol. 210

ende gebrandtmerct is mits 't welcke hij hemselven wel hadde behooren tot deuchde te schicken ende hem te onthouden van vorder quaedt heeft dien nyetjegenstaende 't sedert de selve tijdt meest al gelopen vagabundts gewijs van d' een stadt in d' ander sonder perfecte redenen van sijnen handel te cunnen geven ende comende binnen deser stede heeft hem dat erger is vervordert sijn handt te steecken in een huysmans diefsack ende daer uyt te stelen een buyl met geldt, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie die nyet en mogen geelden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Seelandt ende Westvryeslandt den voorsz. Frans Leonaertsz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen gegeesselt te worden in gevanckenisse tot discretie van schepenen. Ordonnerende hem te vertrecken uyte stadt ende de jurisdictie der selver binnen daeghs sonneschijn sonder daer weder inne te moghen comen ofte converseren binnen den tijdt van ses jaeren eerstcomende op pene van meerder correctie. Ende condemnieren hem inde costen vande gevanckenisse ende de mysen vande justitie

fol. 210v

indien hij de macht heeft die te betaelen. Actum ende gepronunchieert op Thindewechspoort den 2en augusti anno 1621. Bij den bailliu, present Cornelis Cornelisz. Vlacq, Jan Gijsbertsz Sas, Jan Reyniersz. Valckenaer, Dirck Maertensz. Westerhoulte ende Willem Baerthoutsz Abbesteech, schepenen.

fol. 210v

Joost Gootschalck

Alsoo Joost Gootschalck van Leyden oudt ontrent 22 jaeren jegenwoordich gevangen, voor schepenen bekendt ende beleden heeft, hoe dat hij ontrent acht jaeren geleden om sijn quaede comportementen geseten heeft in 't tuchthuys tot Leyden alwaer hij in 't heymelicken is gegeesselt geweest omdat hij quaedt werck hadde gemaect. Item dat hij tot Leyden voorsz. verscheyden reysen gevangen is geweest. Soo dat hij nyet perfect en weet hoeveel reysen. Item dat hij tot Leyden gebannen is uyte stadt ende anderhalff oft twee mijlen in 't rond den tijdt van ses jaeren de welcke expireren sullen te Paesschen eerstcomende ende dat hij noch eens gevangen is geweest aen den Overtoom ontrent een maent geleden vanwaer hij gebracht worde tot Amsterdam ende is aldaer opgehaelt

fol. 211

ende daer nae gegeesselt, ende gebannen den tijdt van vyer jaeren uyt Amsterdam. Mits alle 't welcke hij hem selven wel behoort hade tot deuchde te schicken ende hem te onthouden van vorder quaedt, heeft dyen nyetjegenstaende 't sedert meest al geloopt vagabundts gewijs sonder perfecte redenen van sijnen handel te

¹ Brussel, België.

cunnen geven. 't Welcke saecken sijn van quaede consequentie, dye nyet geleden maer gestraft behooren te worden anderen ten exemple, Soo is 't dat schepenen doende recht inden naeme ende van weghe de hooge Overicheyt ende Graeffelicheydt van Hollandt, Seelandt ende Westvrieslant hebben den voorsz. Joost Godtschalck ontseydt ende ontseggen hem mits desen de stadt vander Goude ende de vrijdomme vanden den tijdt van twee jaeren te vertrecken binnen daechs sonneschijn sonder binnen den voorsz. twee jaere weder daer inne te mogen comen ofte converseren op pene van meeder correctie ende condemnieren hem inde kosten vanden gevanckenisse ende mysen vande justitie indien hij de macht heeft die te betalen. Actum, gepronunchieert ut supra.

fol. 211v**Cuyne Cornelis**

Alzo Cuyne Cornelis geboren van Utrecht oud ontrent 21 jaren jegenwoordich gevangene, voor schepenen bekend ende beleden heeft, dat zij haer quaed comportement ontrent Paesschen anno 1621 leestleden openbaerlic gegeesselt ende gebrantmerct is geweest tot Middelburg in Zelant. Item dat sij t' zedert deurgaens met quaedt gezelschap verkeert vagabonds-gewijs achter landen gelopen in alle ontucht ende hoerie geleeft ende gezonts lichaems bij de huysen heeft gaen bedelen. Alle 't welcke zaken sijn van quade consequentie die in een Lant van Justitie niet en behoren geleden maer andere ten exempele gestraft te worden. Zo is 't dat schepenen doende recht uytten name ende van wegen de Hooge Overicheyt ende Graefflicheyt van Hollant ende Westvrieslant de voorsz. Cuyne Cornelis gecondemneert hebben, ende condemnieren dezelve mits-dezen gegeesselt te werden inder gevanckenisse tot haerluyden discretie. Ontzeggen haer voorts de stadt ende jurisdictie vanden. Ordonnerende haer daer uyt te vertrecken binnen 's daechs zonnenschijn, zonder daerinne wederomme te mogen comen als met consent, op pene van meerder correctie. Ende condemnieren haer inde kosten vande gevanckenisse ende misen van justitie. Actum ende gepronunchieert op Thiedewechspoort, present de heere bailliu, Schoonhofman, Minne, Valckenaer ende Abbesteech, schepenen, den 10en juny 1621.

fol. 212**Jan Joosten**

Alzo Jan Joosten geboren van Leyden out ontrent 21 jaren, gevangen, voor schepenen bekend ende beleden heeft, dat hij tot Worcum leggende voor zoldaet in 's heeren dienst zonder oirlof van zijn capiteyn (dien hij genaemt zeyt te wezen Calslagen) is van daer gegaen ende dat hij alhier binnen der Goude gearriveert zijnde met noch eenen Joost [Warleyn] inden avont, zo als hij alhier bij den stedehouder is geapprehendeert geweest, op 's heeren straten hebben aengeranst zekere vrou-persoon, die den voorn. Warleyn een tasse van 't lijf getreken hebbende, daer mede deur liep, gevende hem gevangen het gelt daerinne zijnde te bewaren. Item dat hij gevangen, zelf weynig tijts daarna met den voorsz. zijnen compagnon voortgaende, een andere vrouwe haer in 't gemoet comende, van gelijken dezelve haer tasse heeft van 't lijf getrocken, ende daarmede is deur gelopen. Alle 't welke zaken zijnde van quade consequentie, die niet en behoren geleden, maer andere ten exempele gestraft te werden. Zo is 't dat schepenen doende recht uytten name ende van wegen de Hooge Overicheyt ende Graefflicheyt 's lants van Hollant ende Westvrieslant, den voorn. Jan Joosten geordonneert hebben, ende ordonneren henzelfen mits dezen binnen 's daechs zonnenschijn te vertrecken uytte stad ende de jurisdictie vanden, zonder wederomme te mogen comen als met consent op pene van meerder straffe. Ende condemnieren denzelfen inde kosten vande gevanckenisse, ende misen van justitie. Gepronunchieert op Thiedewegspoort den 12en january 1622, present d' heer bailliu, ende alle de schepenen uytgezondert Zas.

fol. 212**Catiliijn Joris**

Alzo Catiliijn Joris geboren tot Breda, out 23 of 24 jaren, Anneken Pieters geboren van Embden out 27 jaren, Mayken Volmers, geboren van Zoust¹ out 18 jaren of elx daer ontrent, alle 's heren gevangen, voor schepenen bekend ende

fol. 212v

beleden hebben dat zij gezonts-lichaems bij de huysen hebben gaen bedelen, ende vagabonds gewijs achter lande gelopen, levende voorts in alle ontucht, ende hoerdye. 't Welc zaken sijn van quade consequentie, die andere ten exempele behoren gestraft te werden, Zo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt de voorn. Cateline Joris ende Annitjen Pieters gecondemneert hebben ende condemnieren dezelve mits dezen in besloten gevanckenisse gegeesselt te worden tot discretie. Ontzeggen haer de stede ende jurisdictie vanden denzelfen te ruymen binnen daegs zonnenschijn, zonder daerinne weder te comen dan met consent op pene van meerder correctie. Condemnieren mede de voorn. twee gevangen inde kosten vande gevanckenis ende misen van justitie. Ende beroerende Mayken Volmers voort. ordonneren dezelve de

¹ Soest, prov. Utrecht of Soest, Noordrijn-Westfalen, Duitsland ?

voorsz. geesselinghe aen te zien, ende daerna gebracht te werden in het tuchthuys dezer stede omme aldaer te wercken tot discretie. Actum ende gepronunchieert dezen den 10en marty 1622, present den baillu, Abbesteech, Vereyck, Groenendijc, ende Vermeul, schepenen.

fol. 212v**Lieven de Peyster ende Janneken
Goykens**

Schepenen gehoort den criminelen eys ende conclusie bij den heere baillu dezer stede gedaen ende genomen op ende jegens den persoonen van Lieven de Peyster, ende Janneken Goykens zijne huysvrouwe, gevangen. Gelet op de confessie vande zelve ende voorts alle circumstantien geconsidereert, ordonneren de voorsz. De Peyster ende deselfs huysvrouwe binnen 's daegs zonneshijn te vertrecken uytter stad ende de jurisdictie vandien zonder daerinne weder te mogen comen, op pene van meerder correctie. Condemnerende denzelve inde kosten vande gevangenisse ende misen van justitie. Actum den 14en marty 1622, present Jan Minne, Willem van Abbesteech, Cornelis Vereyc, Steven Groenendijc ende Michiel Vermeul, schepenen.

fol. 213

Alzo Abram Tijssen hen somwijlen oic noemende Abram Henricz out ontrent 23 jaren, geboren van Zwijndrecht¹ zeggende te wesen een wever zijns ambachts, gevangen, voor schepenen bekend ende geleden heeft, dat hij tot twe diverse reyzen om zijne quade feyten wille, publikelick is gegeesselt ende gebrantmerct geweest, als eerst, ontrent derdehalf jaer geleden tot Leyden, ende daer nae ontrent twee maenden tot Amsterdam. Ende dat hij terstont zo als hij uyt de voorsz. gevanckenisse was gecomen hem wederom bij quaet gezelschap vervougte ende gezondt lichaems bij de huysen heeft gaen bedelen, ende vagabonds gewijs achter lande gelopen, leydende voorts een ontuchtig ende godloos leven. 't Welc zaken zijn van quade consequentie, die niet en behoren ongestraft te blijven. Zo is 't dat schepenen voorsz. doende recht etc. den voorsz. Abraham Tijssen gecondemneert hebben gelijck zij hem condemnieren mits dezen in besloten gevanckenisse gegeesselt te worden tot discretie. Ontzeggen hem de stad ende de jurisdictie vandien dezelve te ruymen binnen 's daegs zonneshijn, zonder daerinne weder te mogen comen dan met consent op pene van meerder correctie. Condemneren mede den voorsz. gevangen inde kosten vande gevangenis, ende misen vande justitie. Actum den 6en aprilis 1622, present alle de schepenen.

fol. 213**Jan Michielsz.**

Alzo Jan Michielsz. geboren tot Groningen out 18 jaren seggende hem te wesen een wollespinder, voor schepenen bekend ende beleden heeft, dat hij om zijn quade ende ongeregelt leven tot Delft een maent heeft gevangen gelegen ende bij die vande Gerechte aldair [...] onlangs uytte jurisdictie van Delflant gebannen is voor den tijt van zes jaren. Alwaer hij vandaen comende hem wederom bij quadt gezelschap heeft vervougte, lopende vagabonds gewijs achter lande. 't Welc zaken zijn van quade consequentie

fol. 213v

Zo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de Graeflickheyt ende hoge Overicheyt van Holland ende Westvrieslant, den voorsz. Jan Michielsz. gecondemneert hebben, ende condemnieren hem bij dezen in besloten gevangenis gegeesselt te worden tot discretie. Ontzeggen hem de stad ende jurisdictie vandien, dezelve te ruymen binnen 's daegs zonneshijn zonder daerinne weder te mogen comen dan met consent op pene van meerder straffe. Ende condemnieren mede den voorsz. gevangen in kosten van gevangenis, ende misen van justitie. Actum ende presenten als boven.

fol. 213v**Dyna Pieters**

Alzo Dyna Pieters van Backum in Oostvrieslant, out ontrent 27 jaren tegenwoordich gevangen voor schepenen bekend, ende beleden heeft, gezonts lichaems te hebben gaen bedelen. Mede dat se in ontucht ende hoerery geleeft ende gezeten contrarie Goodts Woort ende de placaten vande Heeren Staten, mede dat ze bij dieven, ende vagabonden heeft verkeert, ende achter lande geloopen. 't Welc zaken zijn sien niet en betamen nochte onbestraft behoren te blijven. Zo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graeflicheyt van Holland ende Westvrieslant, de voorsz. Dyna Piters gecondemneert hebben, ende condemnieren de selve bij dezen in besloten

¹ Zwijndrecht, prov. Zuid-Holland of Zwijndrecht, prov. Antwerpen, België ?

fol. 214

gevankennisse gegeesselt te werden tot discretie. Ontzeggen haer de stad, ende jurisdictie vandien, den tijd van drie jaren, dezelve te ruymen binnen 's daegs zonneshijn, zonder middeler tijdt daerinne wederom te mogen comen, op pene van meerder correctie. Ende condemnieren haer inde costen vande gevankennisse, ende misen vande justitie. Actum den 25en april 1622, present Jan Zas Gijsbertsz, Jan Aelbertsz. Minne, Cornelis Ariensz. Vereyc, Steven Doensz. van Groenendijc, ende Michiel Daemsz. Vermeul, schepenen.

fol. 214

Dyonys Jansz.

Alzo Denys Jansz. somtijdt ooc genaemt den Hamburger, wesende een wollenlakendrappier zijns ambochts out ontrent 22tig jaren, jegenwoordich gevangen voor schepenen bekend ende beleden heeft, dat hij gezonts lichaems heeft gaen bedelen, ende voorts vagabonds gewijs met quaet gezelschap achter lande gelopen, contrarie de placaten vande Edele Mogende Heeren Staten. 't Welc niet en behoort ongestraft gelaten te werden. Zo is 't dat schepenen voorsz. doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheyt van Hollant, ende Westvrieslant den voorsz. Denys Jansz. gecondemneert hebben, ende condemnieren hem bij dezen in Besloten Gevankennisse gegeesselt te worden tot discretie. Ontzeggen hem voorts de stadt ende jurisdictie vandien, dezelve

fol. 214v

te ruymen binnen 's daegs zonneshijn, zonder daerinne wederomme te mogen comen, dan met consent op pene van meerder correctie. Ende condemnieren denzelven gevangen inde costen vande gevankennisse, ende misen vande justitie. Actum den 17en juny anno 1600 twee ende twintich, present alle de schepenen.

fol. 214v

Wijnant Henricsz

Alsoo Wijnant Henricxsz. alias quacksalver gebooren tot Amsterdam oudt 23 jaren 's heeren gevangen hem eenige jaren herwaerts vervordert heeft seer ongeregelt leven te leyden, doende veele ende verscheyden dieverijen ter oirsaecke vande welcke hij tot diversche reysen te geapprehendeert ende gestraft geweest als wesende eerst anno 1600 thien over sijne dieverijen tot Grootenbrouck¹ met bannissement van drie jaeren gestraft den 9en marty daeraen uyt saecke hij hem vervordert hadde salve te vercoopen, seggende te zijn de zalve vanden wilden boer tot Amsterdam alsdoen woonende ende alsoo de goede luyden te bedriegen ten regaerde van sijn jonckheydt geconfineert is geweest in 't tuchthuys der zelve stede omme aldaer te arbeyden tot discretie den tijdt van drie achter een volgende jaeren ende intrent twee jaeren in 't tuchthuys geweest hebbende neffens ander tuchtelingen uytgebrocken is ende hem wederomme tot sijne gewoonlicke dieverijen begevende

fol. 215

verscheyden dieverijen zoo tot Amsterdam als Deventer, Arnhem, ter Goes (daer hij bij lichten dage een huys opgebroocken heeft) ende tot Valckenburch heeft gepleecht, daerover hij opten 29en novembris anno 1613 tot Amsterdam in 't openbaer werden gegesselt ende weder geconfineert in 't tuchthuys der selver stede den tijdt van ses achter een volgende jaeren op peene van meerder straffe ende dies nyetjegenstaende verscheyden middelen aangewent ende oick in 't werck gestelt heeft omme sijn voorsz. confinement te infringeren² daerover hij oick den 14en february 1617 op 't pleyn van 't selve tuchthuys ten exemple van alle andere tuchtelingen wel strengelick is gegeesselt ende den tijdt van sijne confinement aldaer noch resterende geprolongeert met drie achtereenvolgende jaeren op peene van meerder straffe. Den 30en decembris daeraen volgende uyt saecke hij met seeckere sijne complicen weder op nieuw gepoocht hadde sijn voorsz. confinement te infringeren ende daer en boven Gerrit Lievensz. ondermeester vande weverijen die hem in sijn voornemen sochte te beletten met een mes inden arm ende ander plaetsen van sijn lichaem hadde gesteecken ende swaerlick gequest in 't openbaer is gegeesselt, gebrantmerckt ende gebannen uyt den Lande van Hollandt ende Westvrieslandt sijn leven lanck geduyrende ende d' voorsz. gevangen naer dat hij twee dagen uyt

fol. 215v

de hechtenisse was geweest hem soo verre heeft verlopen dat hij tusschen thyen ende elff uyren inder nacht seeckere manspersoon met een straetsteen opte borst heeft geworpen ter wijle sijne complice denzelven de mantel van 't lijff nam die hij gevangen daer naer noch met eenen blooten opsteecker inde hant na gelooopen is daerover hij vande wacht in hechtenisse gebracht zijnde gecondemneert is in 't openbaer wel strengelick

¹ Grootebroek, gem. Stede Broec, prov. Noord-Holland.

² GTB. Infringeren, verbreken, schenden.

gegeeselt, gebrantmerckt ende voort gebracht te worden in 't tuchthuys der voorsz. stede ende aldaer te arbeyden tot discretie den tijdt van ses achtereenvolgende jaeren alwaer hij hem sulx heeft gedragen dat hij gevangen met seeckere sijne complicen den binnenvader van 't tuchthuys die in haer hock quam om eten te brengen aengehouden ende de sleutel met geweld affhandich heeft gemaect om alsoo uyt het tuchthuys te geraecken ende 't selve van buyten gesloten vindende weder naer haer voorsz. hock sijn geloopen alwaer hij gevangen den voorsz. binnenvader die sij te vooren in haer hock hadden gesloten in 't uytgaen met een cruys van een sage in sijn lendenen heeft gesmeten ende haer alsoo in 't voorsz. hock hebben bebolwerckt waer uyt

fol. 216

hy gevangen sonder eenich respect vanden officier ofte yemant daer voornen staende met steenen ende vuylicheydt heeft geworpen ende nyet en heeft willen opendoen voor ende aleer haer den hooftoffcier bij hanttastinge hadde beloofd nyet in 't tuchthuys te laten maer inne boyen der zelve stede te brengen daer over hij oick opten 2en juny 1618 in 't openbaer is gegeeselt, gebrantmerckt ende voorts gecondemneert gebracht te werden in 't tuchthuys omme aldaer ten aensien ende ten exemple vande andere tuchtelingen weder wel strengelick gegeeselt te werden ende zyn voorsz. confinement gecontinueert op poene so hij 't selve quame te infringeren van meerder straffe den 13en novembris daer aen volgende over sijne pijpenstelderijen in 't tuchthuys gepleecht ende nyet willende arbeyden onder pretext ende dexsel van eenige frivole gerechtigeden die hij voorgaff hem vande regenten van 't selve huys onthouden te werden op 't pleyn aldaer wel strengelick is gegesselt ende sijn voorsz. confinement voorde tweede mael gecontinueert. Waer naer uyt het voorsz. tuchthuys gerelaxeert sijnde hij gevangen hem sulcx heeft gecompoteert dat hij over sijne dieverijen ende quade feyten tot twee verscheyden tijden toe tot Rotterdam ende eens tot Enckhuysen ende nu onlanx opten 29en january lestleden binnen Amsterdam in 't openbaer is gegeeselt, gebrantmerckt

fol. 216v

ende gebannen uyt den Lande van Hollandt ende Westvrieslandt sijn leven lanck geduyrende sulx dat hij jegenwoordich seven brantmercken is hebbende. Ende d' voorsz. gevangen op alle het zelve nyet passende hem nyet ontsien heeft in vilipendie vande justitie nyet alleen te blijven binnen de voorsz. landen nemaer te zelve dage als hij met een van sijne complicen sijn voorsz. laetste recht hadde ontfangen ende daer over de St. Thonispoorte uitgeleyt was des avonts bij den poorte wederomme ingecomen is ende continuerende in sijne quade feyten heeft hij gevangen des anderen daechs zijnde op een sonnendach onder de predicatie binnen de voorsz. stadt Amsterdam met een genaemt Lacqueij uyt seecker huys daer de deur opte clinc stont gestolen eenige ongemaecte cleederen, broucken, cousen ende diergelicke met eenen lap gecouleerde laecken ende eenen lap bay 't welck zij vercochten aen seeckere vrouwe genaempt Cijtgen hyer mede gevangen voor een pistolet¹ van acht gulden. Heeft noch hij gevangen reysende van daer naer Leyden aldaer uyt een schuyfflade gestolen ontrent vijff gulden aen gelt. Item noch is binnen de selve stadt Leyden bij hem gevangen uyt een huys daer men door eenen ganck een trap opginck alwaer hij gevangen de bovendeur die toe was opende metten affstooten

fol. 217

van een stuxken wagenschot gestolen een rockgen, een swarte brouck, een schort, een schorteldoeck, een jackgen, een kinderrockgen ende een bloetcoraelen snoer. Heeft noch zij gevangen met zyn dryen binnen deser stede Gouda gestolen uyt een huys staende opten Raem een heuyck, drie mantels, een vrouwenrock, een brouck, drie paer cousens, twee schortecleeden, een slaeplaecken ende eenen hoetbant aen welck huys hij gevangen met een van sijne complicen inder nacht 't veynster met geweld openbraecken ende 't voorsz. goet daer door uyt haelden, 't welck sijluyden t' samen op de Veste brochten alwaer 't selve bij eenen van sijne complicen werden bewaert ende daer naer de clocke ontrent vier uyren in haer logement gebracht daer sijluyden 't selve goet buyten weten van 't volck vanden huys oick noch gevonden wert als hij gevangen in apprehensie genomen werde. Alle het welcke saecken zyn van seer quade consequentie die den gevangen sonder eenige pijn ende buyten banden van ijsen bekent ende beleden heeft die welcke in een lant van goede justitie nyet en behooren getollereert nocte geleden maer andere wel swaerlijcken ten exemple gestraft te werden. Schepenen doende recht uyten name ende van wegen de hoghe Overicheydt ende Graefflickheydt van Hollandt ende Westvrieslandt condemnieren den voornomden Wijnant Henricxsz.

fol. 217v

Quacsalver gebracht te werden achter op 't schavot deser stede ende aldaer te werden geexecutert mette coorde datter de doot naer volge omme daer nae het doode lichaem gevoert te werden buyten aen den gerechte der voorsz. stede ende aldaer te blijven hangen andere ten exempel tot dat het geconsumeert zal zyn. Verclarende voorts alle sijne goederen ten proufijte vande hoghe Overicheyt voorsz. verbuert ende geconfisqueert. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den 9en aprilis anno 1600 twee ende twintich, present Anthoni Cloots, bailliu ende schout ende alle de schepenen.

¹ Van Gelder (1966) 266. Pistolet; Spaanse / Italiaanse gouden munt.

fol. 217v

Philps Jansz.

Alsoo Philps Jansz. hem selven eerst genoempt hebbende Philps Jacobsz. gebooren tot Leyden een leydecker sijns ambachts oudt ontrent 23 jaren 's heeren gevangen al over eenige jaren hem vervordert heeft gesonts lichaems te gaen bedelen nyetjegenstaende hij clouck genouch was te wercken ende zijnen cost te gewinnen hem daer en boven bij quaet geselschap vagabonts gewijs achter lande loopende daerover hij geleden ontrent vyer jaeren eerst inden Haghe is gevangen geweest daer hij seyt vrij uytgegaen te sijn een maent daer naer wederomme tot Delft daer hij oick vrij uytginck. Item noch ontrent een jaer daer

fol. 218

nae wederomme inden Haghe daer hij mede seyt vrij uytgelaeten te zijn. Item ontrent twee jaeren geleden tot Rotterdam daer hij seyt mede vrij uytgelaten te zijn. Ende voorde vijffde reysse wederomme tot Edam gelden den voorleden somer een jaer uyt saecke sijne bijsith genaemt Anna Meessen hyer mede gevangen aldaer ginck bedelen alwaer hij oick vrij uytginck soo hij seyt. Alle 't welcke 't welcke hem gevangen wel behoort hadde tot goede waerschouwinge te strecken ende zoo danighen affkeer ende schrick te maecken, dat hij hem hadde behooren van alle dieverije, huysbraeck ende scheepbraecke te vermijden ende wachten ende hem tot een beter leven te begeven. Soo is 't nochtans dat hij dien nyetjegenstaende in sijn maniere van quaet leven voort gevaren is continuerende in sijne boosheyte ende moetwille vervoegende hem bij allerley quaet geselschap ende comende van quaet tot erger soo dat hij gevangen gepleecht ende begaen heeft alle de menichfuldighe dieverijen, huysbraecken, scheepbraecken naementlick binnen der stede van Amsterdam geleden wat beth als anderhalf jaer met sijne complicen uyt een huys stande aen de Oude Zijde vande stadt een heuyck met eenen mantel, die zij brochten ten huysse van Aelbert Meynertsz. ende Cijtgen hyer mede gevangen. Heeft noch hij gevangen alleen ontrent den selven tijdt aldaer gestoolen

fol. 218v

ten voorsz. huysse gebracht een silveren beeckertgen daer hij op creech seven gulden. Item noch aldaer gestolen met sijne complicen, ende ter plaetse voorsz. gebracht een heuyck met eenen mantel daervan hij gevangen voor sijn deel hadde de helft van scht gulden. Item noch alleen gestolen ende ter selver plaetse gebrocht een stuck sijde damast daer hij op creech ses gulden. heeft noch hij gevangen binnen de voorsz. stadt Amsterdam alleen gestolen ende uyt diversche huysen gehaelt de naervolgende goederen, vyer off vijff hemden, een kinder manteltgen, eenen mantel, eenen heuyck, een mantel sonder schoeff¹, een stucxken swart linden, noch verscheyden tinne taillieren ende ander tinnewerck van welcke goederen hij een gedeelte ten huysse vande voorsz. Cijtgen heeft gebracht ende de reste door sijn bijsith laten vercoopen. Heeft noch hij gevangen tot Amsterdam voorsz. des avonts metten duysteren uyt eene schuyte die open was gestoolen ontrent veertich guldien aen gelt. Item noch uyt een huys een brabantse heuyck, een zijden schortecleet met een gedrukt cleet ende zeven craghen 't welck hij al t' samen aen de voorsz. Cijtgen vercoopt heeft voor dertien gulden. Noch heeft hij aldaer gestolen een ongemaectt hemde. Item noch vijff hoedebandekens. Heeft noch hij gevangen met Roel hyer mede gevangen in 't laatste vanden voorleden somer besich geweest omme inder nacht buyten de Waterslootsche poorte tot Delft open te breeken

fol. 219

een veynster van een huys tot welcken eynden sij haer buyten hadden laeten sluyten ende daer sij opten dach cleederen op eene kiste hadden sien leggen ende waertoe sijluyden mede gebracht hadden eenen ijseren penne van een schuyte die sij affgebroocken hadden daer mede sij soo wel te weghe brachten dat sij een hout sijnde de weege² van eenen wagen daer tusschen in creghen ende alsoo met gewelt geopent souden hebben ten waere een man aen de deure van 't selve huys ofte een huys daer naest hadde coemen cloppen waer over sij uyt vreesse van gemelt te werden wech liepen. Heeft noch hij gevangen ontrent d' selve tijdt binnen Delft voorsz. metten voorn. Roel uyt eene schuyte die sij t' samen met gewelt opbraecken dat den cram daer 't luyck toegesloten was uyt spronck gestolen des avonts de clocke ontrent seven uyren een cussen met eene grauwe pije ende het eeten inde selve schuyte zijnde. Heeft noch hij gevangen metten voorsz. Roel aldaer ontrent den voorsz. tijdt gestolen een heuyck bij haer tot Rotterdam inde Lombaert verseth voor sestien gulden. Item noch aldaer metten voorsz. Roel gestolen een andere heuyck verseth voor vyer gulden noch eenen gecouleurden mantel daer sij inden Lombaert tot Rotterdam op creghen acht gulden. Heeft noch hij gevangen binnen Delft voorsz. metten voorsz. Roel des avonts de clocke acht uyren gestolen uyt eene turffschuyte daer hij gevangen 't slot met sijne handen affrock eenen nieuwen gecouleurden

fol. 219v

¹ GTB. Schoeff, schoef; belegsels (versiering in welke vorm dan ook) van een mantel.

² Ibidem. Weege, wege: dikke houten plank, vaak dienende als tussenschot.

ongedragen pijs, eene oude deeken met een paar leers. Item noch aldaer metten selven Roel gestolen uyt een huys daer de deure open stont eene heuyck. Heeft noch hij gevangen metten voorsz. Roel ontrent d' voorsz. tijdt binnen d' voorsz. stadt Delft gestolen twee witte met eene geschackeerde deekens met eene wolle ende linden onderbrouck ende eenen hoet uyt eene schuyte daer sij 't mastluyck met cracht uyt trocken ende 't voorsz. goet door haelden. Item noch binnen Delft gestolen metten voorsz. Roel twee trijpe cussens. Heeft noch hij gevangen metten voorsz. Roel uyt eene caechschuyte¹ die hij gevangen opende met een sleultghen² van een zoo danich sloth als waer mede d' selve caech gesloten was bij hem tot dien eynde gecocht gestolen een paar laersen met en etenskissen, 't welck zij mende naemen het eten daer uyt nemende ende het kisen verbrandende ende hebben noch hij gevangen ende den voorsz. Roel binnen Delft gestolen twee gecouleurde mantels bij heur alhyer inde Lombaert verseth voor ses gulden. Item noch aldaer gestolen uyt seeckere winckel drye stucken weerschijs³ ende twe stucken swart sayen goet daer van zijluyden haere vrouwen elx een schort lieten maecten ende de reste vercochten. Heeft noch hij gevangen metten voorsz. Roel inden voorleden winter binnen de stadt Amsterdam gedaen de naervolgende dieverijen als eerst eenen mantel uyt een huys inde

fol. 220

Calverstraet noch eenen vlieger⁴ met eenen mantel die sij tot Haerlem inden Lombert brachten, uyt een schildershuys tegen over het steechgen vande Lombert noch een nachtabbert met eene heuyck, uyt een huys opten Haerlemmerdijck. Item noch een heuyck met een oud hembde uyt een huys inde oude stadt, noch eenen mantel uyt een huys staende in het straetgen daer men naer de Doelen gaet. Item uyt een huys achter de Beurs eenen rock met swart bont gevoedert. Item een stuc canefas⁵ van drye off vyer ende dertich ellen uyt eenen winckel in 't Rockin. Item drie laeckens met een oud hembde, noch een rockgen ende een overtrecksel. Item noch uyt een huys daer sij den man hadden syen uytgaen met eenich goet alwaer sij inne gingen de kaersen ontstaecten ende een coffer uythaelden daer inne waeren eenighe boucken ende papieren mitsgaders eenen mantel, een uytgeravelde craech ende eenighen taback naemen alsnoch uyt het voorsz. huys eenen mantel die aldaer op eenen capstock hinck. Item noch uyt een huys achter de oude kerck een cofferken daer inne waeren drye schilderykens ende een cussensloop. Heeft noch hij gevangen metten voorsz. Roel binnen de stadt Rotterdam gestolen een stuck off lap swart laecken lanck ontrent ses ellen. Heeft hij gevangen binnen Dordrecht metten voorn. Roel gestolen een ongemaeckte broeck uyt een cleermaeckerswinckel. Item noch

fol. 220v

uyt seeckeren anderen winckel twee stucken weerschijs ende drie stucken swarte saye bouraten⁶, die sij aen Cytghen voorsz. vercochten voor negen ende twintich gulden. Item noch uyt een ander huys eene heuyck met een Amsterdams cleyr⁷. Heeft hij gevangen noch binnen Dordrecht metten voorsz. Roel bij avont laet eene huysbraeck gedaen aen een huys staende op seecker water alwaer Roel eerst een ruyte uyt het glas inne stiet ende 't veynster 't welck toe was als oick mede de glaesen raempte⁸ daer inne staende alsoo open dede ende daer duer in 't huys clom ende in 't huys zijnde een banck om stiet waerdoor hij uyt vreesse van gehoort te werden 't veynster wederomme uytclom ende alsoo t' samen deur gingen sonder yet gestolen te hebben. Heeft hij gevangen noch metten voorsz. Roel binnen deser stede vander Goude gestolen een partije gaeren uyt een huys opte Turfmarckt. Item noch uyt een huys opte Gouwe twee tinne waterpotten. Boven alle 't welcke hij gevangen metten voorsz. Roel gaer noch vervordert hebben alhyer binnen deser stede te gaen in seeckere huys staende inde Peeperstraet alwaer sij haer met eene aerdicheydt inne lieten sluyten 't welcke de vrouwe vanden huysse gewaer werdende haer aenspraeck ende wederomme uyt liet ende uytgelaeten zijnde ende de voorsz. vrouwe henluyden een weynich naer gaende begonsten sijluyden haer qualijcken toe te sprecken, 't welck een seecker borger hoorende wilde

fol. 221

d' zelve vrouwe wat verschoonen ende voorsprecken waer over hij gevanghen datelick eenen blooten opsteecker uyt trock ende d' selven borger soo fortselick toevlooch ende besprongh poogende hem te gryffen dat hij met groote gevaerlicheydt ende pericule van zijn leven te rugge wijckende in een ander borgers huys inne quam ende zijluyden van daer voorts gaenden zeyde hij gevangen onder anderen wel vermetelick jegens den voorsz. Roel hadde hij denoterende den voorsz. borger nyet te engge in een huys gecomen, hij soude eenen rechtschapen bruy in zijn rubben⁹ gehadt hebben. Gelijk hij gevangen hem mede nyet ontsien en heeft inde gevangenisse zijnde ende ter examen in presentie vanden heeren schepenen gebracht wesende aldaer wel forteslicken den

¹ De kaag, een licht vaartuijg voor de binnen- en kustvaart.

² Sic. sleultghen, lees: sleuteltghen.

³ GTB. Weerschijs; hier: een soort glimmend textiel.

⁴ Ibidem. Vlieger; Zwarte robe-manteau (jurk-jas) met korte mouwen.

⁵ Ibidem. Canefas, Kanefas; grof uit hennep vervaardigd linnen.

⁶ Ibidem. Borat; uit zijde en wol geweven stof.

⁷ Ibidem. Cleyr, klier; (volgens GTB) benaming voor een niet nader te bepalen deel van de hoofdbedekking

⁸ Ibidem. Raempte, raemte; houten omlijsting, raamkozijn, ook deurkozijn.

⁹ Sic, in zijn rubben, lees: in zijn ribben.

scherprechter te resisteren, bethoonende eene myne¹ ende maniere van doen al off hij eenich groot quael soude te wegen gebracht hebben 't welck apparentlick nyet en zoude hebben gefailiert ten waere hem 't selve met voorsichticheydt ende daer naer met hem vast te doen houden waere verhindert gewerden, alle 't welcke saecken zijn van zeer quade consequentie vermeencht met openbaer geweld, straetschenderije ende moetwillige fortse die in een landt van goede justitie niet en behooren

fol. 221v

getollereert maer el swaerlicken anderen ten exemple gestraft te worden. Soo is 't dat schepenen doende recht uyt den name ende van wegen de hoghe Overicheydt ende Graeffelicheydt van Hollandt ende Westvrieslandt, condemnieren den voorn. Philips Jansz. gebracht te werden achter op 't schavot met een coorde om zijn hals omme aldaer aen te sien de justitie dewelcke aen den voorn. Wijnant Henricxsz. zal werden gedaen. Ende daerna wel strengelick gegeesselt ende gebrantmerct ende onderwijlen de vordere justitie over sijne mede gevangens aengesien hebbende wederom op nieuw wel strengelick gegesselt ende gebrantmerct te werden. Bannende hem voorts uyt den voorsz. Lande van Hollandt ende Westvrieslandt zijn leven langh geduyrende. Te ruymen deser stede ende de vrijdomme vandien binnen 's daechs sonneschijn ende de voorsz. landen binnen drie daghen zonder daer inne immermeer wederomme te mogen comen op pene van meerder straffe. Verclaerende emde alle zijne goederen ten profijte vande hoghe Overicheydt verbeurt ende geconfisqueert. Gepronunchieert ter vierschaer den 9en aprilis anno 1600 twee ende twintich, present Anthony Cloots, bailliu ende schout ende alle de schepenen.

fol. 222

Roel Jeroenimusz.

Alsoo Roel Jeronimusz. hem eerst hebbende laeten noemen Rombout de Keyser gebooren tot Middelborch in Seelandt oudt 39 jaren passamentmaecker 's heeren gevangen hem vervordert heeft eenighe jaeren lanck zoo nu als dan met zijne vrouwe genaempt Geertruyt Thonis hyer mede gevangen gesonts lichaems ende bedelaersgewijs te loopen oor het landt reysende van d' eene stadt ende dorp op het ander alles contrarie de placaten ende coemende van quaet tot erger. Heeft hem eyntelijcken bij quaet geselschap begeven loopende mette selve door 't landt ende reysende van d' eene stadt inde andere doende aldaer veele ende menichfuldige dieverijen, huysbraecken, scheepsbraecken ende ander onbehoorlicke ende fortselicke feyten ende voornamentlick nu ontrent een halff jaer herwaerts dat hij met eenen Philips Jansz. hyer mede gevangen geloopt heeft binnen ende geduyrende welcken tijdt hij gevangen benefens d' selven Philips Jansz. hem soodanch heeft aengesteld dat zij bethoont hebben buyten alle bedencken ende vreesse van Godt ende de justitie te wesen. Als hebbende eerstelick binnen de stadt Delft alwaer sij seggen eerstmael bij den anderen gecomen

fol. 222v

te zijn in seer corten tijdt gestolen alle de naervolgende goederen. Eerst uyt een cruyeniershuys eenen gecouleerden mantel met coorden opte beffe. Item noch uyt seeckeren winkel drie stucken weerschijs ende twee stucken swart sayen stoffen daervan sijluyden haere vrouwen elx lieten maecken een schort ende de helfte vercochten. Hebben noch te samen in 't laetste vanden voorleden zomer besich geweest omme inder nacht buyten de Waterslootsche poorte tot Delft open te breecken een veynster van een huys daer in zij opten dach clederen op een kiste hadden sien leggen tot welcken eynde zyluyder haer buyten hadden laeten sluyten ende waertoe zijluyden mede gebracht hadden eenen ijseren penne van eene schuyte die zij affgebroecken hadden daer mede zij hoe veel te wege brachten dat zij een hout, zijnde eene wege van eenen wagen daer tusschen in cregen, ende alsoo mit geweld gewent zouden hebben, ten ware een man aen de deur van 't zelve huys, ofte aen huys daer naest hadde comen cloppen, waer deur zij uyt vreesse van gemelt te werden, wegh liepen. Hebben noch t' zamen ontrent denzelven tijt binnen Delft des avonts de clocke ontrent zeven uyten uyt een schuyte die zij t' zamen met geweld opebracken, datte cram daer 't luyc mede toegeloten was uytprongh, een cussen

fol. 223

met eene grauwe pijs, ende het eten inde zelve schuyte zijnde. Hebben noch t' zamen mede ontrent dezelve tijt, gestolen een heuyck, bij haer tot Rotterdam inde Lombert verzet voor 16 gulden. Noch eene gecouleerden mantel, daer zij inde Lombert tot Rotterdam op cregen acht gulden. Hebben noch t' zamen [ongevaeren] ten zelven tijdt binnen Delft voorsz. des avonts de clocke acht uyren gestolen uyt eene turfschuyte daer de voorn. Philips 't slot met zijne handen afrac, eenen nieuwen ongedragen gecouleerde pijs, eene oude deecken met een paer leerzen. Hebben noch t' zamen aldaer gestolen, uyt een huys, daer de deure open stont een hueycke. Item noch aldaer gestolen uyt eene schuyte, daer zij 't mastluyc met cracht uytrokken, ende daer duer haelden, twee witte met eenen geschaeckeerde deeckens, met eene wolle ende eenen linnen onderbrouc, ende eenen hoet. Hebbende noch aldaer t' zamen gestolen twee trijpe cussens. Item noch t' zamen aldaer gestolen, uyt eene caechschuyte die den voorn. Philips, met een sleutelggen van een zodanigh slot, als waer mede dezelve caechschuyte, gesloten was, bij hem ter dien eynde gecocht, een paer laerzen met een etenskissen, 't welc zij

¹ GTB. Myne, mine; hier: houding, gedrag.

mede namen, het eten daer uyt namen ende het kisten verbranden. Hebben noch t' zamen aldaer gestolen twee gecouleurde mantels, bij haer alhier inde Lombaert verzet, voor zes gulden. Hebben noch t' zamen aldaer gestolen uyt zekeren winckel drie stucken weerschijs, ende twee stucken zwart sayen goet, daarvan zijluyden heure vrouwen elx een schort lieten maecken

fol. 223v

ende de rest vercoeten. Heeft noch hij gevangen metten voorsz. Philips inden voorleden winter binnen de stadt van Amsterdam, gedaen de navolgende dieverijen als eerst eenen mantel uyt een huys inde Calverstraet. Item noch eenen vlieger met eenen mantel die zij tot Haerlem inden Lombert brachten, uyt een schildershuys tegens over het steechgen vanden Lombert noch eenen nacht-tabbert met eenen heuyc, uyt een huys opden Haerlemmer dijc. Item noch een heuyc met een out hemde, uyt een huys inde oude Straet¹. Item noch eenen mantel uyt een huys staende in het straetgen daer men naeden Doelen gaet. Item uyt een huys achter de Beurs, eenen rock met zwart bont gevoert, noch een stuc canefas van drie ofte vier en dertigh ellen uyt eenen winckel, uyt Rocin noch drie lakens met een out hemd. Noch uyt een ander huys, een rocgen met een overtrecksel. Item noch uyt een huys daer zij den man hadde zien uytgaen met eenigh goet, alwaer sij inne gingen de caerse ontstacken, ende een coste² uythaelden daerinne waeren enige boucken ende papieren, mitsganders eenen mantel, een uytgeravelde craeghe, een paer [leersen] [.ongsent] een faulx-couler eenich tabac. Namen noch uyt het voorsz. huys eenen mantel, die aldaer opde capstoc hingh. Item noch uyt een huys achter de oude kerc een cofferken daerinne waren drie

fol. 224

schilderyekens, ende een cussensloop, hebben noch t' zamen aldaer geopent een venster, 't welc aen stont dan niet vast gesloten was, daer hij gevangen deur in huys clom, ende daer uyt langden een blicken ding met een oude schort, die zijluyden buyten 't venster lieten leggen. Heeft noch hij gevangen binnen de Stad Rotterdam gestolen een stuc ofte lap zwart laken, lang ontrent zes ellen, hebben noch binnen Dordrecht t' zamen gestolen uyt een cleermaeckerswinckel een ongemaecte brouc. Item noch uyt zekere andere winckel twee stucken weerschijs, ende drie stucken zwarte sayen boratten, die zijluyden aen Cijtgen voorsz. t' zamen vercochten voor 29 gulden. Item noch uyt een ander huys een heuyc met een Amsterdamsche clier. Hebben noch t' zamen aldaer gedaen eene huysbrake aen een huys staende op zeker water, daer hij gevangen eerst eene ruyte van 't gals innestiet, ende 't veynster 't welc toe was oic mede de glazen raemte daerinne staende, also open deet, ende daer deur in 't huys clom, ende in 't huys zijnde eende banc ommestiet daer deur hij gevangen, uyt vreesse va gehooft te werden 't veynster wederom uyt clom, ende also t' zamen deurgingen, zonder yet gestolen te hebben. Hebben noch aldaer geopent een veynster 't welc met een touwken toegebonden was, 't geene Philips afsneet ende hij gevangen deur 't veynster in clom, zyende een houthuyn huysken, daerinne niet te stelen en was ende also wederomme uytquam. Hebben noch te zamen binnen dezer stede vander Goude gestolen een partije gaern, uyt een huys opde Turfmarct. Item noch

fol. 224v

twee tinne waterpotten uyt een huys op de Gouwe. Boven alle 't welcke hij gevangen metten voorsz. Philips haer noch vervordert hebben binnen dezer stede te gaen in zeecker huys, staende inde Peperstraet, daer zij haer met een aerdicheyt inne lieten sluyten, 't welcke de vrouwe vanden huyze gewaer werde, haer aensprac, ende wederomme uytliet, ende uytgelaten zijnde, ende de voorsz. vrouwe een weynich navolgende, gegonste zijluyden haer qualic toe te spreken, 't welc een zeker borger horende wilde dezelve vrouwe wat verschonen ende voorspreken, waerover den voorsz. Philips datelick eenen blooten opsteker uyttroc, ende denzelven borger zo fortselick toevloogh ende besprong, pogende hem te grieven, dat hij met groote gevaerlicheyt ende pericule van zijn leven, te rugge wijkende in een ander borgers huys inne quam, ende zijluyden also voorts gaende, zeyde den voorn. Philips onder anderen jegen hem gevangen wel vermoeden hadde hij (denoterende den voorsz. borger) niet te rugge in huys gecomen hij zoude eenen rechtschapen bruy in zijne rubben gehadt hebben. Ende also alle 't welcke zaken zijn van zeer quade consequentie vermenght met openbaer geweld, straetschenderije ende moetwillige force, die in een Lant van Justitie niet en behoren getolereert of geleden te werden maer wel zwaerlick gestraft andere ten exemple. So is 't dat schepenen doende recht uyt den name ende van wegen de hoghe Overicheyt ende Graeflicheit van Hollant ende Westvrieslant den voorn. Roel Jeroenimusz. condemnieren gebracht

fol. 225

te worden alhier achter op 't stadthuys schavot omme aldaer mette strop om den hals de justitie die zijne complices zal worden gedaen vanden beginne en uyteynde toe aen te zien, ende daer beneffens wel strengelicken te werden gegeesselt tot discretie van schepenen, ende 't eynden der justitie wederomme wel strengelicken gegeesselt ende gebrantmerckt te te werden. Bannende hem voorts zijn leven langh geduyrende, uytten voorsz. landen van Hollant ende Westvrieslant, te ruymen deze Stede, ende de vrijdomme vandien binnen

¹ Sic, in het vonnis van Philips Jansz staat op fol. 220: "uyt een huys in de oude Stadt".

² Sic, een coste, lees: een ciste.

's daechs zonneshijn, ende den voorsz. landen binnen drie dagen, zonder daerinne nimmermeer wederomme te mogen comen, op pene van meerdere straffe. Verclarende voorts alle zijne goederen ten profijte vande hoghe Overicheyt verbeurt ende geconfisqueert. In actum ende presenten ut supra.

fol. 225**Aelbert Meynertsz.**

Alzo Aelbert Meynaertsz. geboren te Petkum in Emderland¹ jegenwoordich gevangen bekent ende beleden heeft dat hij eenigen tijt van jaren lang continuen, niet alleen geweten, toegestaen, ende geconniveert² heeft, dat Cijtgen Gerritsz. zijne huysvrouw, hier mede gevangen, menichte van gestolen goederen heeft ontfangen, voor geringen prijze gecoft, ende dezelve wederomme verhandelt, de dieven gelogeert ende opgehouden. Daerover hij beneffens de voorsz. zijne huysvrouw, tot Enckhuysen openbaerlicken is gegeesselt ende gebannen zijn leven lang uyt Hollant ende Westvrieslant ende opden 22en septembris lestleden binnen de stadt Utrecht gecondemneert is geweest, omme aen te zien

fol. 225v

die justitie die met straffe van geesselinghe, ende brantmercken aen de voorsz. zijne huysvrouw werden gedaen, met bannissement haerluyder beyden leven lang geduyrende uyte stadt Utrecht, ende de Vrijheyte vanden, mitsgaders de Heerlicheyt van Vreeswijk anders genaemt de Vaert, 't welc hem wel behoort hadde een schric en afkeer te maken om hem van zodanig eenen bovenmaten grooten quaet te wachten, ende tot een beter leven te begeven, mitsgaders ooc de voorsz. zijne vrouwe van zulx, voor zo veel in hem was, af te houden, maer ter contrarie hij gevangen continuerende in zijn vorige quaet, incomende van quaet tot arger heeft daerenboven wederomme op nieuws, niet alleenlicken daerinne geconniveert maer met voorweten binnen de stadt Dordrecht overtredende zijn bannissement, in vilipendie vanden justitie aldaer nedergeslagen, ende metter wone zijnde, gedoocht ende toegestaen, dat de voorsz. zijne vrouwe, groote menichte van gestolen goederen zulx als boven heeft ontfangen, voor geringen prijze gecoft, ende ontfangen, die hij wel wiste dat gestolen goederen waren, ende onder anderen zekeren ongemaecten brouck, die hij gevangen bij hem hadde als hij alhier gevangen wiert, binnen Dordrecht van Roel hier mede gevangen gestolen voor vier gulden. Item eenen hoet van denzelve Roel inde herberge vande Croon bij hem gecoft

fol. 226

voor een daelder, ende bij den voorsz. Roel binnen Dordrecht waren gestolen. Gelijc als hem gevangen ooc mede niet onbekent en was, maer wel geweten heeft, dat de goederen die de voorsz. zijne huysvrouw vanden dieven was copende, ende voer geringen prijze aennemende, gestolen waren. Alle 't welcke zaken zijn van zeer quade consequentie, daer bij de dieven ende dieverijen ten hoogsten waren gevoedert, ende zulx niet en behoren geleden, maer wel zwaerlicken ander ten exemple gestraft te worden. Zoo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeficheyt van Hollant ende Westvrieslant, den voorsz. Aelbert Meynaertsz. condemnieren gebracht te worden achter op 't schavot ende aldaer wel strengelick te werden gegeesselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen voorsz. ende daarna gebrantmerct te werden op zijne eene schour. Bannende hem voorts uytten voorsz. landen van Hollant, ende Westvrieslant ten ewigen daghen. Te ruymen deze stede binnen 's daechs zonneshijn, ende den voorsz. landen binnen drie dagen zonder daerinne nimmermeer wederomme te mogen comen op pene van meerdere straffe. Ende confisquerende alle zijne goederen ten behouwe vanden hoge Overicheyt voorsz. Actum ende presenten ut.

fol. 226**Cytgen Gerritsdr.**

Alzo Cijtgen Gerrits, haer eerst genoemt hebbende Susannitgen Gerrits geboren van Nieukerck bij Wachtendonc³ huysvrouw van Aelbert Meynaertsz.

fol. 226v

's heeren gevangene buyten pijn, ende banden van ijzere bekent, ende beleden heeft, dat zij in decembri 1600 negenthien, binnen Enchuyzen, uyt zake zij aldaer dieven opgehouden ende gelogeert, gestolen goederen ontfangen voor geringen prijze gecoft ende dezelve weder verhandelt hadde, mitsgaders om andere delicten openbaerlick gegeesselt, ende gebannen is ten ewigen dage, uyt Hollant ende Westvrieslant. Item dat zij gevangene ontrent paesschen lestleden een jaer, metten voorsz. haren man metter wone begeven hebbende buyten Utrecht inde voorstadt in Lauwenrecht⁴, ende wederomme fameuse dieven opgehouden ende gelogeert, eenige clederen jegens dezelve vermangelt ende ooc gestolen goederen vande zelve aengenomen, daerop gelt

¹ Petkum, Nedersaksen, Duitsland.

² GTB. Conniveeren: overtredingen, misbruiken e.d. oogluikend door de vingers zien.

³ Neukirchen, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.

⁴ Een buurt in de wijk Noordoost in Utrecht.

gedaen, ende de gestolen goederen ten deele vercoft, ende ten deele inde Lombert gebracht, ende verzet heeft, haer also houdende, als eene ophoudster ende heelster van dieven. Ende zij ooc niettegenstaende de voorsz. openbare straffe daerover tot Enchuyzen geleden, van nieuws aldaer daerinne gecontunueerende zij daerover opden 22en septembris lestleden binnen de voorsz. stadt Utrecht is geschavotteert, openbaerlick gegesselt, gebrantmerct ende gebannen haer leven langh geduyrende uyt de stadt Utrecht ende lande voorsz. Waerdeur zij gevangene wel behoort hadde haer van het quaet tot het goede te begeven maer ter contrarie heeft zij in vilipendie vande justitie, met overtredinge van haer vorige bannissement, all stracs binnen Dordrecht nedergeslagen, ende metter

fol. 227

wone gecomen zijnde, haer wederomme tot gelijcke ongeoorloofde, ende ten hoogsten strafbaer, maniere van doen begeven. Acceperende wederomme als te voren in hare huysinge verscheyden fameuse dieven, ende diefeggen, smerende, ende terende mette zelve, reyzende voorts vande eene stadt inde andere, alwaer zij haer volck wiste te vinden, ende vande zelve dieven ende vagabonden zo binnen haren huize als daer buyten, in andere steden, ende plaetsen ontfangen, ende voor geringen prijze gecoft, ende aengenomen heeft zo groten menichte van gestolen goederen, als heuycken, mantels, vrouwen ende manscleederen, zilverwerck, ende andere diergelijcke goederen, ooc diversche stoffen, dat zij opentlick voor Schepenen, ter auditie van haer examen zittende (nadat zij een groote partije vandien hadde gespecificeert ende genoemt) verclaert heeft dat het haer niet mogelijk en was, alle de gestolen goederen, bij haer vande dieven als voren gecocht, ende ontfangen, te cunnen nomineren ende specificeren. Waerenboven zij gevangene noch benefens eene Anna Fransz., ontrent acht dagen eer dat zij alhier gevangen werde binnen Dordrecht uyt eenen linnenlakenwinkel, in 't Vleeshouwersstrate, alwaer zij scheen te comen omme yet te willen coopen, zelfs gestolen heeft drie stucken

fol. 227v

camerics douc, met een lapken, 't welc zij ten deele tot Rotterdam inde Lombert verzet, ende ten deele tot Utrecht op een erfhuys vercoft hebben. Gelijk zij gevangene ooc gestolen ende achter gehouden heeft, van 't gestolen goet 't welc Philips ende Roel, hier mede gevangens, 't haren huize brachten omme te vercoopen, drie stucghens sayen, 't eene van negen, ende 't ander elx van zes ellen langh. Ende zij gevangene hare dieverie niet kunnende naerlaten, heeft alhier inde gevangenisse, zittende aen 't bloc met een ketting gesloten, eene linne mutse, toecomende des cippiers huysvrouwe, uyt hare doze, die toe was, gestolen ende dat erger is heeft zij gevangene mette voorsz. Anna Fransz, t' zamen tot Rotterdam bij Philips ende Roel voorsz. zijnde, dezelve aengedient, ende ooc toegeraeden, omme binnen Dordrecht met heurluyden comende, zijluyden aldaer eene huysbrake zouden willen doen, aen het huys daer zij gevangene ende Anna 't voorsz. camerics doec gestolen hebben, 't gene zijluyden de voorsz. personen aenwijzen zouden, doch is 't zelve achter gebleven apparentelick, om dat zij gevangene ende Anna zo dapperlick hare personagien met stelen aldaer gespeelt hadden. Alle 't welcke zaken zijn van zeer quade consequentie, waarby de dieven ende dieverijen, ten hoogsten werden gevoedert, ende derhalven in een lant van goede justitie, niet en behoren geleden, maer andere ten exemple

fol. 228

wel zwaerlijck gestraft te werden. Zo is 't dat schepenen, doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeflicheyt van Hollant ende Westvrieslant de voorsz. Cijtgen Gerrits condemnieren gebracht te worden achter op 't schavot, omme aldaer mette coorde om haren hals d' executie over alle de gevangenen t' aenzien, ende daer benefens wel strengelijck gegeesselt, ende eens gebrantmerct ende daarna wederom gegeesselt ende haer rechteroore afgesneden te worden. Bannende haer voorts uytten voorsz. Lande van Hollant ende Westvrieslant ten ewigen dagen. Te ruymen deze Stede, ende de jurisdictie vandien binnen 's daeghs zonnescijns, ende den voorsz. landen binnen drie dagen zonder immermeer daerinne wederom te comen op pene van zwaerder straffe. Confisquerende alle hare goederen ten proufijte vande hoge Overicheyt. Actum ende gepronuncieert ter vierschaer, present den bailliu ende alle de schepenen den 9en aprilis anno 1600 twee ende twintich.

fol. 228

Anne Meeussen

Alzo Anna Meeussen die haer te voren genoemt hadde Susanne ende ooc Anna Jans van Schevelingen geboren tot Delfshaven¹ ont ontrent 33tich jaren 's heeren gevangene, buyten pijn ende banden

fol. 228v

van ijzere bekent ende beleden heeft, gezonts lichaems, bedelaers gewijs, langen tijdt gelopen, ende gereyst te hebben van d' eene stadt ende plaetse in d' andere, daer zij clouc, ende machtich genouch was, om [...] haren cost te gewinnen, gebruyckende verscheyden valsche prentzen, omme de goede luyden tot charitate genegen,

¹ Delfshaven, gem. Rotterdam, prov. Zuid-Holland.

tot geven te bewegen, contrarie de placaten ende comende van quaet tot arger, haer ontrent twee jaren geleden bij eenen Philips Jansz. hier mede gevangen in onechte te begeven, leydende metten zelve een zeer quaet, ende ongeregelt leven. Bovendien heeft zij gevangene zo van denzelven Philips Jansz. als eenen Roel ooc hier mede gevangen vele ende verscheyden goederen geaccepteert, ende ontfangen dezelve ten deele vercoft, ende inde Lombarden gebrocht die zij wel wiste dat bij de voorsz. twee personen die goede luyden ontstolen, ende benomen waren in zulcken getale, dat zij gevangene opentlijck verclaert heeft haer niet mogelijk te zijn alle de gestolen goederen te kunnen nomineren ende specificereen, die zij boven een groot getal bij haer genoomt, ende gespecificeert, vercoft ende inde Lombarden gebracht heeft, niettegenstaende zij omme hare bedelarije ende andere quade feyten den voorleden somer

fol. 229

een jaer, metten voorn. Philips Jansz. binnen Edam gevangen is geweest, ende zo zij zeyt, wederomme vrij uytgelaten. Item noch eens tot Utrecht ende noch eens alhier binnen dezer Stede, daer zij al mede vrij uytgeraecte, 't gene haer al t' zamen wel behoort hadde van haer vorige quaet ende ongeregelt leven te doen desisteren, ende haer tot het goede te begeven. 't Welc zaeken zijn van zeer quade consequentie, die in een lant van goede justitie, niet en behoren geleden maer andere wel zwaerlijck ten exempele gestraft te werden. Zoo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheyt ende Graeflicheyt van Hollant ende Westvrieslant de voorsz. Anna Meeussen gecondemneert hebben ende condemnieren haer bij dezen, gebracht te worden alhier op 't schavot, ende aldaer wel strengelijck te werden gegeesselt ten bloede toe. Confineren haer voorts in 't tuchthuys dezer stede omme aldaer te wercken tot discretie, ende verclarende alle hare goederen ten behouwe vande hoghe Overicheyt geconfisqueert ende verbeurt te zijn. Actum ende gepronuncieert ut supra.

fol. 229

Geertruyt Teunis

Alzo Geertruyt Teunis huysvrouw van Roel Jeroenimusz. out ontrent 24 jaren, geboren

fol. 229v

van Coln, 's heeren gevangene, buyten pijn ende banden ijzere¹ bekent, ende beleden heeft dat zij eenige jaren, zo nu als dan, gezonts lichaems bedelaersgewijs deur 't lant heeft gelopen reyzende van d' eene stad op d' andere, daer zij nochtans clouck ende machtich enough gewas haren cost benefens den voorsz. haren man te winnen ende de goede luyden niet lastigh te vallen contrarie de placaten. Ende zij vervallende van quaet tot arger, haer niet ontzien en heeft, zo vanden voorsz. haren man als Philips Jansz. hier mede gevangen te accepteren ende ontfangen vele ende verscheyden goederen, dien zij wel wiste dat bij den voorsz. haren man ende Philips gestolen waren. Ten deele dezelve gestolen goederen vercoft, ende ten deele inde Lombarden gebracht hebbende. Wezende alle 't zelve zacken van zeer quade consequentie die niet en behooren geleden, maer andere ten expele gestraft te worden. Zoo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoge Overicheyt de voorsz. Geertruyt Theunis gecondemneert hebben ende condemnieren haer bij dezen gebrocht te worden achter op 't schavot omme aldaer geduyrende d' executie over hare complices, ende d' andere gevangenen

fol. 230

te staen met twee roeden op haren rugge, ende de justitie aen te zien, omme redenen, dat sij gevangene zeyt zwanger te zien. Bannende haer voorts uytten Lande van Hollant ende Westvrieslant haer leven lang geduyrende, te vertrecken binnen 's daechs zonneshijn uyt dezer stede ende binnen drie dagen uytten voorsz. lande, zonder daerinne immermeer wederomme te mogen comen op pene van meerder straffe. Ende condemnieren haer inde costen vande gevangenisse ende misen van justitie. Actum ende gepronuncieert den 9en aprilis anno 1600 22tich, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 230

Rijck Jansz. Hakingh

Alzo Rijck Jansz. Hakingh, alias Quacgen out ontrent 19 jaren geboren van Nimegen² seggende hem te wezen een schoenmaecker zijns ambachts, 's heren gevangen, hem vervordert heeft eenige jaren te leyden een quaet ende ongeregelt leven, doende verscheyden dieverijen, ter oorzaecke vande welcke hij tot meermalen is gevangen ende gestraft geweest, als namentlijck eerst binnen de stad Alcmaer alwaer hij om zijne dieverijen, ende quaet

¹ Sic. banden ijzere, lees: banden van ijzere.

² Nijmegen, prov. Gelderland.

fol. 230v

feyten, opden 8en meye lestleden, gegeeselt, gebrantmerct, ende gebannen is geworden ende eenen dagh, of twee daer nae binnen Hoorn, alwaer hij twaelff weken zat ende alsdoen uytte stadt gebannen werde. Ende vandaer naer Amsterdam gaende ende ontrent drie dagen geweest hebbende vrij uytginck. Waernaer hij comende tot Rotterdam, aldaer mede werden gevangen, ende vier weken gezeten hebbende de stadt werden ontseyt (ende eyntlijck dat hij nu [lestlijck] tot Egmont Binnen den tijdt van acht weken heeft gevangen gelegen ende daerna uytte jurisdictie vanden gebannen geworden, den tijt van 20tig jaren, alles zo hij zeyt. Ende alhoewel alle de voorsz. gevanckenissen, ende straffen den gevangen meer als oorzaecke genoeg behoorden gegeven te hebben tot waerschouwinge, omme hem tot een beter leven te begeven. Zo heeft hij gevangen echter op geene justitie passende gecontinueert in zijn boos, ende quaet voornemen. Doende noch daerna de navolgende dieverijen, als eerst binnen de stadt Amsterdam ontrent zes dagen te voren eer hij alhier gevangen werde, een beurs met gelt, daerinne was eenen daelder ofte 30 stuvers,

fol. 231

noch ter zelve stadt een beurs daerinne was 16 stuyvers, noch aldaer eene beurs daerin was zes ofte zeven ende dertich stuyvers. Item noch aldaer een beurs, daer in was twee gulden thien stuyvers. Ende alhier binnen dezer stadt Gouda bezicht zijnde, omme een beurs te stelen uyt zekeren mans zac, daer hij zijne hant inne hadde, wert zulx belet door een ander manspersoon die 't zelve zag, ende hem gevangen daerover wat om zijn ooren gaf ende slough. Ende also alle 't zelve zaecken sijn van zeer quade consequentie, die niet en behoren geleden, maer andere ten exemple wel zwaerlijck gestraft te werden. Zoo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoghe Overicheyt ende Graeflicheyt van Hollandt ende Westvrieslant, den voorn. Rijc Jansz. gecondemneert hebben, ende condemnieren hem bij dezen, gebracht te werden achter op 't schavot, omme aldaer wel strengelijck ten bloede toe gegeesselt, ende daerna gebrantmerct te werden op zijn eene schour. Bannende hem voorts uytten voorsz. landen van Hollandt ende Westvrieslant den tijt van ses jaren, te gaen uyt dezer Stede, ende jurisdictie vanden binnen 's daeghs

fol. 231v

zonneshijn, ende uytten zelve lande binnen den derden dagh op pene van meerder straffe. Ende condemnieren hem inde kosten vande gevanckenisse, ende mysen van justitie. Actum ende gepronunchieert den 9en aprilis anno 1600 22tich, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 231v

Jeanne Hubou oudt ontrent 23 jaren geboren tot Rijsel in Vlaenderen¹ ende Jannitgen Pieters van Embden oudt ontrent 20 jaren huysvrouw van Jan Bustey beyde gevangen bekent ende beleden hebben dat zij gesont lichaems vagabonts gewijs achter lande hebben geloopt weetende geen reeckenschap te geven waarmede zij den cost gewinnen ende heur zelve onderhouden contrarie de placaten vanden lande. Dat mede Jannitgen Pieters alhier in St. Jacobsmarct bekent gestolen te hebben eenen zilveren onderriem, levende voorts beyde in alle ontucht ende haer vermengende met alderley quaet geselschap, alle 't welcke saecken sijn van quade consequentie die nyet en behooren geleden maer andere ten exempele gestraft te worden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoghe Overicheydt ende

fol. 232

Graefflickheydt van Hollandt ende Westvrieslant de voorsz. Jeanne Hubou ende Jannitgen Pieters ontseyt hebben ende ontseggen haer bij desen de stadt ende de jurisdictie vanden de zelve te ruymen binnen 's daeghs zonneshijn zonder daerinne wederomme te mogen comen op pene van meerder correctie. Condemnieren voorts de zelve inden kosten vande gevanckenisse ende misen van justitie. Actum ende gepronunchieert op Thindeweichspoort den 1en augusti anno 1622, present alle de schepenen uytgesondert Sas.

fol. 232

Andries Jansz. linnewever

Ghesien bij den Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Anthonis Cloots, bailliu ende schout der zelve stede inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graefflickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant, eyscher in cas van delict op ende jegens Andries Jansz. linnewever gedaechde in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen, proponerende den voorn. eyscher hoe dat den voorsz. ghedaegde opten 26en septembris anno 1600 een ende twintich eenen Aert Thijsz. mede linnewever van levende lijve ter doot gebracht heeft gehad.

¹ Lille, dep. Nord, Frankrijk.

fol. 232

Ende alsoo sulx nyet en behoorde nae rechte ongestraft te blijven, dat hij eyscher oversulx om 't recht vande Graeffelickheydt te bewaren den voorn. handtdadighen tot zijnder lester woonplaetse nae costume hadde doen dachvaerden in persoon te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen, maer ten daghe dyenende rechterlick ter vierschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgeroepen wesende ende nyet comparerende, dat mitsdien hem toegewesen is 't eerste deffault ende voor 't profijt vanden hem geaccordeert een tweede citatie, de welcke insgelix gedaen zijnde ende hij nyet comparerende dat tegen hem verleendt is het tweede deffault ende voor 't profijt vanden hem geaccordeert een derde citatie mit inthimatie de welcke mede gedaen wesende dat den gedaechde noch nyet en compareerde mits 't welke jegens hem gegeven is het derde deffault ende voor 't profijt vanden hem Eyscher geadmitteert te dyenen van zijn intendit mit een vierde citatie ex super abundanti mit inthimatie om 't voorsz. intendit te syen verifiren ende sententie t' aenhooren welcke citatie ende inthimatie gedaen zijnde is hij dyen nyetjegenstaende noch nyet gecompereert. Zoo dat d' eyscher zijn intendit mette verificatien daertoe dyenende heeft overgelevert

fol. 233

ende recht versocht. Schepenen met rijpe delibertatie van rade deurgsien ende overgewogen hebbende alle 't gene ter materie mochte dyenen mitsgaders de getuygenisse ende informatien bij den eyscher genomen doende recht inden name ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt hebben den voorsz. Andries Jansz. gedaechde ende deffaillant voor 't profijt ende uyt machte vande voorsz. deffaulten versteecken ende versteecken hem mits desen van alle exceptien declinatoire, peremptoir defensien ende weren van rechten die hij in desen hadde mogen doen ende proponeren. Bannende hem voort den voorn. Andries Jansz. deffaillant uyte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijdt van hondert jaeren sonder binnen denzelven tijdt daerinne te mogen comen opte verbeurte van zijn lijff, ende verclaren alle zijne goederen indien hij eenige heeft geconfisqueert ten profijte vande hooge Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt mits dat men die zal mogen redimeren volgende 't privilegie deser stede. Gepronunchieert ter vierschaer den 19en septembris anno 1600 twee ende twintich, present 't volle collegie vande magistraet uytgsondert Johan Vlack d' Oude, burgermeester ende Johan Sas Gijsbertsz., schepenen.

fol. 233v

**Baerndt Joosten alias de Catte
sackedragher**

Gesien bij den Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgeven bij Anthonis Cloots, bailliu ende schout der zelve stede inden name ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Barent Joosten alias de Catte sackedrager gedaechde in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorn. eyscher hoe dat den voorsz. gedaechde opten 27en octobris anno 1600 twintich eenen Pieter Ningen mede sackedrager van levende lijve ter doot gebracht heeft gehadt, ende alsoe etc. voort van woorde te woorde als de voorsz. sententie. Actum ende presenten ut supra.

fol. 233v

**Jacob Lyevensz. Heuninck
cleyngaernspinder vander Goude**

Gesien bij den Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Anthonis Cloots, bailliu ende schout der zelve stede inden name ende van wegen de hooge Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas van delict op ende jegens Jacob Lyevensz. Heuninck cleyngaernspinder gedaechde in persoon op ene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorn. eyscher hoe

fol. 234

dat den voorsz. gedaechde inde maent van septembris anno 1600 twintich eenen Cornelis Jacobsz. hechtemaecker van levende lijve ter doot gebracht heeft gehadt ende alsoo etc. voort ut supra.

fol. 234

Tannitgen Louris vroedvrouwe

Gesien bij den Gerechte der stede vander Goude 't intendit henluyden overgegeven bij Anthonis Cloots, bailliu ende schout der zelve stede inden name ende van wegen de hooge Overicheydt van Hollandt, Zelandt ende Westvrieslandt, eyscher in cas crimineel op ende jegens Tanneken Lourisdr. vroetvrouwe gedaechde om te compareren in persoon op pene van ban ende confiscatie van goederen. Proponerende den voorsz. eyscher dat

de gedaechde zijnde eene geswooren vroeuvrouwe binnen deser stede geloove ende credit hadde omme uyt de aelmoessenierscamer te mogen haelen volgende de ordre der selver camere seckere craemgelden ende turff ende dat voor soodnige craemvrouwen die sulx op haer versochten ende noodich tot haerluyder onderhout van doene hadden ende voor geen andere, waer naer zij gedaechde wel behoort hadde haer in alles te

fol. 234v

reguleren haeren eedt ende gegeven credit wel te betrachten ende voor al goede sorge gedragen te hebben dat de aelmoessen wel ende behoorlick aen den behouftigen ende rechten armen hadde uytgedeeft ende bekeert geworden, maer heeft zij gedaechde haer zelve op het alderhoogste misgrijpende alle vreesse Goodes ter zijden stellende haer vervordert diversche craemgelden ende turff te halen off doen halen op veele ende verscheiden gefabriceerde ende verkeerde naemen die te deele noch onbekend ende ten deele bekent zijn, waarvan eenige henluyden voor de edele heeren Burgermeesteren deser stede daerover ten hoogsten hebben beclaecht, geprotesteert ende verclaert daer toe in 't aderminsten¹ geen consent ofte laste gegeven te hebben veel weyniger yet daarvan te hebben geproffiteert ofte genoten. Applicerende ende alsoo door quade ende valsche practijcken haer selven toe eygenende ende genietende 't gene den armen ende nootdriftigen hadde behooren te genieten, ende alsoe zulx nyet en mach noch behoort ongestraft te blijven dat hij eyscher daeromme omme 't recht der voorsz. Graeffelickheydt te bewaren de voorsz. delinquente tot harer lester woonstede nae costume hadde doen dachvaerden in persoon

fol. 235

te compareren op pene van ban ende confiscatie van goederen maer ten daghe dienende rechterlick ter vierschaer ende ter peuye van 't stadthuys uytgroepen zijnde ende nyet comparerende dat mits dien hem toegewesen is 't eerste deffault ende voor 't profijt vanden hen geaccordeert een tweede citatie, de welke insgelix gedaen zijnde ende zij nyet comparerende dat tegen haer verleendt is het tweede deffault ende voor 't profijt vanden geaccordeert een derde citatie met inthimatie, de welke mede gedaen wesende dat de gedaechde noch nyet en compareerde mits 't welke jegens haer gegeven is het derde deffault ende voor 't profijt vanden hem eyscher geadmitteert te dyenen van zijn intendit met een vierde citatie ex super abundantie mit inthimatie om 't voorsz. intendit te syen verifien ende sententie t' aenhooren, welke citatie ende inthimatie gedaen zijnde is zij dien nyet tegenstaende noch nyet gecompareert zoo dat d' eyscher zijn intendit mitte verifien daer toe dyenende heeft overgelevert ende recht versocht. Schepenen met rijpe deliberatie van rade deurgesien ende overgewogen hebbende all 't gene ter materie mochte dienen, hebben de voorsz. Tanneken Louris gedaechde ende deffailiante voor 't

fol. 235v

profijt ende uyt machte vande voorsz. defaulten versteecken ende versteecken haer mits desen van alle exceptien declinatoire, dilatoire peremptoire defensien ende weren van rechten die zij comparerende in desen hadde moegen doen ende proponeren. Condemneren de voorsz. gedaechde ende deffailiante persoonlick ter vierschaer te compareren ende met gebogen knien ende gevouwen handen Godt ende Justitie te bidden om vergiffnisse. Ontseggen haer bij provisie haer jaerlixie gagie oft wedde die zij noch toe vande stadt heeft genoten. Ende condemneren haer daerenboven in een mulcte van tien ponden Vlaems t' imployeren een vierde paert ten profijte vanden officier, een vierde paert ten profijte van 't heyligeesthuys ende de resterende helfte ten profijte van 't aelmoesseniershuys deser stede. Actum ende gepronuncieert den lesten octobris anno 1622. present den officier ende 't volle collegie vande magistraet uytgesondert Johan Vlack d' Oude, burgermeester.

Den officier schenct zijn portie den armen.

In de marge:

De voetval is gedaen opten 14en novembris anno 1622, present den bailliu, de vier burgermeesteren ende alle de schepenen uytgesondert Vermeul.

fol. 236

Alsoe Gerrit Lievensz. van Bremen alias Grotemaet ende bij de Engelse mede genaemt den Duytsman oudt ontrent 20 jaren een fusteynwercker van zijn ambacht buyten pijnje ende bande van ijsere voor schepenen bekend heeft dat hij seven off acht jaren geleden alhier heeft geseten in het tuchthuys alwaer hij zijn ambacht heeft geleerd seggende nae dat hij 't selve hadde verlaten ende van hier geraect was eenigen tijdt gevaren te hebben bij der see ende dat hij hem daer nae begeven hebbende bij quaet geselschap ende seer fameuse dieven mette zelve dagelijc alderleij ontucht, hoererie ende dieverije heeft gepleecht ende bedreven. Dat hij ontrent seven weecken gelden met twee Engelsen, den eenen genaemt Dirck ende den anderen Sander is geweest tot Amsterdam alwaer zij metten anderen bij dage langs de straete gaende den voorn. Dirck in seecker huys intradt

¹ Sic, aderminsten, lees: alderminsten.

ende daer uyt brachten ende gestolen hadde twee mantels ende twee heuycken die se vercochten ende 't gelt t' samen verteerden. Dat den voorsz. Dirck ontrent denzelven tijdt des avonts tusschen licht ende doncker noch aldaer gestolen heeft uyt een laeckenwinckel daer de deur open stondt een lade met gelt die hij den

fol. 236v

voorsz. Sander staende met hem gevangen ontrent de deure overgaff ende wederom intredende een stuck laecken aengreep ende meynde te stelen, 't welck hij soo 't de luyden gewaer worden liet vallen ende met Sander deur liep latende hem gevangen aldaer die hem geliet nergens van te weten ende hoorden de luyden clagen dat se wel driehondert gulden aen gelt quyt waren doch dat den voorsz. Dirck naderhant tegens hem seyde datter nyet meer en was geweest dan vijff ende twintich gulden die zij metten anderen verteert hebben als mede noch twaelf gulden dien hij gevangen gesien heeft dat Dirck haelden uyt en backerswinckel al mede ontrent ten tijde ende in vougen als vooren. Dat hij noch aldaer metten voorsz. Dirck bij nacht op de been zijnde denzelven Dirck een kelder heeft opgebrocken daer hij twee off drie ruyten uyt een glas brack ende 't venster alsoe op gecregen hebbende de wijle hij gevangen schiltwacht hieldt (zoo hij seydt) t' samen daer uyt haelden een kiste met goet daer in waren eenige vrouwe rocken, twee mantels, twee gouwe ringen ende een silveren onderriem 't welcke hij seyt vercocht te zijn voor dertich gelden ende 't gelt mede metten anderen verteert te hebben. Dat zij ontrent een dach twee off drie daer nae bij nacht noch t' samen geweest in een kelder daer een stijffster in woonde ende hij gevangen seyt dat het veynster aen stondt welck veynster alsmede 't glasraemt daer binnen zijnde Dirck geopent heeft, zijn arm

fol. 237

daer deur gesteecken ende alsoo de deure mede open gecregen hebbende aldaer gestolen heeft een paertye cragen nae zijn gissinge wel vijftich in getale die vercocht zijn voor twintich gulden. Seggende hij gevangen op een brugge schuyns tegenover de voorsz. kelder wachte gehouden ende 't gelt meten anderen verdroncken te hebben. Dat hij gevangen ontrent twee maenden gelden aldaer metten voorsz. Dirck ende Sander in een herberge heeft helpen verteren ontrent hondert gulden aen gestolen gelt hoorende haer nomen eenige duysenden die zij metten anderen al gewonnen hadden ('t welck zij verstaen gestolen). Dat hij eenige dagen te vooren eer hij alhier quam aldaer met Dirck voorsz. bij daech over straet gaende de zelve Dirck intradt in een coussemaeckerswinckel daer hij goedendach seyde ende nyemandt voorcomende wel vijff ende twintich paren gebreyde coussens mede nam seggende in 't uytgaen om de luyden die verbij passeerden geen suspicie te geven "Ick sal 't goet maecken" ende alsoo t' samen deurgingen de coussen vercochten voor vijff ende twintich gulden daer hij gevangen zeyt nyet aff gedeelt maer mede vrye cost ende dranck voor te hebben gehad. Dat hij noch aldaer mette voorsz. twee des nachts zoo zij 's morgens vandaer nae Leyden ende soo voorts bij een huys gingen daer de deur aen stondt waer op de voorsz. Dirck

fol. 237v

zeyde: "Die deur is maet" ende mitsdien de zelve open dede daer ingingh ende uyt haelde twee mantels met een spiegel, maeckende negen gulden vande mantels daer hij gevangen seyt nyet van gedeelt te hebben maer dat zij daer te vooren vande voorsz. sijne complicen gegadt hadde vijff off ses gulden aen gelt omme daer mede in een herberch te gaen ende henluyden aldaer te verwachten. Dat hij van Amsterdam inden Haech gecomen zijnde aldaer op den tweeden kermisdach lestleden ontrent des middernachts van seecker manspersoon die in een stoupe¹ lagh ten sliep gestolen heeft een swarte mantel daer hij off gehad heeft twee pont groot. Dat hij voor een van zijne complicen genaemt Willem aldaer vercocht heeft twee paer schoenen daer hij voor hadde een daelder ende 't gelt t' samen in een tabackhuys verdroncken. Dat hij aldaer ontrent vier off vijff dagen te vooren noch met sijn vieren te weten hij gevangen, den voorsz. Dirck ende Sander mitsgaders Dirck Joons alhier mede gevangen heeft helpen stelen een heuycke ende een mantel uyt een smitshuys zeggende dattet venster aen stondt daer hij zijn handt deur stack ende de deure also open

fol. 238

dede maer dat Dick alhier nyet gevangen 't goet daer uyt haelde. Item dat zij van 't voorsz. goet maecten een daelder aen gelt van een vrouw genaemt Ytgen. Dat hij gevangen ende den voorsz. Dirck noch aldaer voorleden kermisavont inde nacht gestolen hebben een heuyck, een mantel, een Bibel ende en stuck spek uyt een huys daer Dirck met een leer dien hij uyt een nieuw huys mede deur 't venster ingecloppen zijnde aldaer gebracht hadde seggende hij gevangen op de schiltwacht gestaen ende 't goet vercocht te hebben aen Ytgen voorsz. om vijff gulden. Dat hij noch aldaer ontrent acht dagen voor de kermisse inder nacht metten voorsz. Dirck ende Sander heeft helpen stelen twee mantels, een rock, een lijffgen, een groen cleet, een craech met speldenwerck ende noch een vrouwenraech uyt een huys staende in 't 't rijkste vande stadt daer Dirck met een mes eenige ruyten uytet glas nam ende 't venster alsoo open doende daer deur inclom seggende dat hij gevangen de wachte gehouden ende dat zij 't voorsz. goet tot Vlaedingen vercocht hebben voor dertich gulden. Dat Dirck Joons voorsz. met noch seecker Engelsman buyten den Haeghe voorsz. gestolen hebben een party lindewaet

¹ GTB. Stoupe, stoup, stoep; hier: Zitbank aan de deur van een huis, stoepbank.

fol. 238v

't welck zij inde duynen gebercht bij avont inde maneschijn van daer gehaelt alhier ter Goude gebrocht ende vercocht hebben hij gevangen daer van genoten heeft drie schellingen ende voorts voor haer gingh besien laten vier stucken gouts die hij den voorsz. Engelsman seyt wederom gegeven te hebben. Dat hij alhier ter Goude inder nacht een huys heft opgebroocken draeyende den boom die voor de vensters was met zijn handen omme ende aen 't veynster treckende dat het selve open sprongh ende hij gevangen yet hoorende vallen deur liep uyt vreesse van gehoort te zijn. Doch een uyr off twee daer nae zijnde ontrent twee uyren wederom quam ende nyemant vernemende deur 't voorsz. venster in huys clom waer uyt hij gestolen heeft ses 't halve paer mansschoenen. Item drie schorten, een roer ende een deegen brengende de zelve in zijn logement daer hij geapprehendeert is geworden daerop de vrouwe hem bij provisie van een daelder aen gelt verschoot. Dat hij op de zelve nacht als hij 't voorsz. goet gestolen heeft alhier op een andere plaetse heeft gelegen op een luyffe daer hij deur een venster 't welck open stont meynden in huys te climmen ten zij het de luyden gewaer geworden ende sijn dessein¹

fol. 239

alsoo verhindert hadde dat hij noch inde selve nachte heeft gestolen een schipperspye met een brouck uyt een schip daer hij omleech in 't vooronder clom ende seyt dat dat het luyck open stondt. Dat hij haer te vooren noch alhier des avondt de clocke ontrent elf uyren een rockgen heeft gestolen uyt een huys staende inde Vissteech daer hij mede seyt dat de deure open stont, alle 't welcke saecken zijn van seer quade consequentie die in een Lant van Justitie nyet en behooren getolereert maer andere ten exempele wel swaerlick gestraft te worden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hoghe Overicheyt ende Graeffelickheydt van Hollandt condemnieren Gerrit Lievensz. Grotemaet gebracht te werden ter plaetse daer men gewoon is alhier justitie te doen ende aldaer wel strengelick te werden gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen voorsz. mitsgaders gebrantmerct op zijne eene schour. Bannende hem voorts uyten voorsz. Lande van Hollandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijff ende twintich jaren te ruymen denzelven lande binnen drie dagen ende deser Stede mitsgaders de Jurisdicite vanden binnen daechs sonneschijn zonder daerinne wederomme te mogen comen

fol. 239v

geduyrende den voorsz. tijdt op pene van meerder straffe, ende verclaren alle zijne goederen ten proffijte vande hoghe Overicheyt voorsz. verbeurt ende geconfisqueert. Actum ende gepronuncieert ter vierschaer den eersten juny anno 1600 drie ende twintich, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 239v

Alsoo Dirck Joons alias Ritsert Joons gebooren tot Londen in Engelant zijnde een cock van zijn ambacht oudt ontrent 22 jaren jegenwoordich gevangen buyten pijne ende banden van ijsere voor schepenen bekend heeft dat hij ontrent seven ofte acht weecken geleden uyt Engelant alhier tot Rotterdam aengecomen zijnde hem terstont vervoucht heeft bij quaet geselschap ende aldaer des avonts de clocke ontrent vijff uyren vande bleyck gestolen heeft twee hemden daarvan hij het eene behielt ende het andere wech gaff aen een ander Engelsman die een schipper ende mede een dieff was. Dat hij vandaer vertrocken zijnde op Delft aldaer geraect is bij eenen Dirck mede zijnde een Engelsman ende eenen Hamelthon zijnde een Schotsman

fol. 240

alwaer zij met hun drien des nachts de clocke ontrent twaelf uyren uyt stelen gaende de voorsz. Hamelthon omhoogh deur een venster in een huys clom daer hij uyt langde twee stucken laecken zeggende denzelven Hamelthon weynich te vooren noch uyt het zelve huys gehaelt te hebben drie stucken laecken daer hij gevangen nyet bij en was. Dat Dirck ende Hamelthon voorsz. eensdeels van het voorsz. laecken cleeren maecten ende dat de vrouw van Dirck de reste deur Rotterdam alhier ter Goude brocht daer 't vercocht is voor twintich gulden dan dat hij gevangen daer van nyet en heeft gedeelt. Dat hij ontrent ses weecken geleden met Dirck voorsz. geweest is buyten Delft daer Dirck drie hemden vande bleyck stal twee behielde ende hem het derde gaff 't welck hij aen een vrouw vercocht voor achteen stuvers. Dat hij weynich daer nae inden Haghe gecomen zijnde aldaer met Gerrit Grootemaet alhier mede gevangen. Item eenen Willem, Alexander, ende Jan Jansz. alle drie Engelsen ontrent vijff dagen te vooren eer zij alhier quamen des nachts tusschen elf ende twaelf uyren heeft helpen stelen een heuyck ende een mantel uyt een huys daer Grotemaet ende Dirck voorn. met een poocke alhier bij haer bevonden de deure open

fol. 240v

¹ GTB. Dessein. Wat men zich ten doel heeft gesteld, wat men tracht te verwezenlijken of te bewerkstelligen; voornemen, plan, doel, oogmerk, instantie.

cregen ende alsoo daer in quamen blijvende hij gevangen aen de voorsz. deure. Dat hij met Jan voorsz. des daechs daer aen buyten den Haech uyt een boerehuys bij den dach gestolen heeft verscheyden lindewaet meest tafellaeckens ende servietten die zij bonden in een schortecleet. Item noch eenich stoff daer aff hij alhier zijn wambays heeft doen maecken zeggende dat zij de deure van 't achterhuys open vonden ende dat Jan voorsz. daer in tradt ende met een schotse dagge mede alhier bij hem gevangen bevonden de middeldeer open wreechte ende 't voorsz. goedt alsoo uyt het voorhuys haelde 't welck zij alhier gecomen zijnde sijne complicen seyden vercocht te hebben voor twintich gulden maer dat hij gevangen daer aff niet meer gehadt heeft als een schellingh mettet voorsz. stoff tot zijn wambays. Dat hij des nachts daer aen met Dirck ende Alexander voorsz. noch aldaer gestolen ende een manspersoon die in een stoupe lagh en sliep van 't lijff heeft genomen een roede mantel een paer groene sijde coussebanden ende een degen welcke mantel mede alhier in gebrocht nyet wetende hij gevangen waer die vorder gebleven is dan dat Jan voorsz. den degen heeft. Dat hij gevangen de zelve Jan ende Willem voorsz. buyten den Hage voorsz. bij den dach noch gestolen hebben een hoet, een

fol. 241

een slaepplaecken, twee paer schoenen met een hoen uyt een boerenhuys daer Jan 't venster mette voorsz. dagge opwreechte ende 't goet alsoo met een stock daer deur haelden doen dat Willem het hoen creech bij het verckenscot. Dat Grotmaet voorsz. de schoenen inden Hage vercocht voor ses ende dertich stuvers, Jan 't laecken voor tien stuvers ende Willem den hoet behieldt ende dat zij 't hoen metten anderen op aten. Dat hij met Dirck item Willem ende Grootmaet voorsz. uyten Hage is gegaen ende alhier ontrent een mijle vande stadt wesende zijluyden vanden anderen zij gescheyden elx apart incomende ende vergaderende in een tabackhuys alhier daer hij drie nachten geslapen heeft. Dat hij gevangen des nachts soo hij des daechs alhier gevangen wierde met Dirck voorsz. ende noch een soldaet genaemt Daniel alhier in garnisoen leggende is geweest voor een burgers huys binnen deser stede daer hij op een luyffe clom ende deur een venster 't welck hij seydt dat open stondt meynde in huys te comen ende aldaer zijn personagie te spelen dan dat hij gehoord ende bij 't haer gebrocken zijnde van boven neer viel ende voort metten anderen deurliepen, alle 't welcke saecken zijn van seer quade consequentie die

fol. 241v

in een Landt van Justitie nyet geleden maer andere ten exemple wel swaerlick behooren gestraft te werden. Soe is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen d' hoghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt ende Westvrieslandt condemnren Dirck Joons gebracht te werden ter plaetse daer men gewoon is alhier justitie te doen ende aldaer wel strengelick te werden gegeesselt ten bloede toe tot discretie van schepenen voorsz. mitgsaders gebrantmerct op zijne eene schour. Bannende hem voorts uyten voorsz. Lande van Hollandt ende Westvrieslandt den tijdt van vijff ende twintich jaren, te ruymen denzelven lande binnen drie dagen ende deser stede mitsgaders de jurisdictie vanden binnen daechs sonneschijn zonder daer inne wederom te mogen comen geduyrende den voorsz. tijdt op pene van meerder straffe, ende verclaren alle zijne goederen ten profijte vande hoghe Overicheydt voorsz. verbeurt ende geconfisqueert. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den eersten juny anno 1600 drie ende twintich, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 241v

Alsoo Dionys Jansz. van Hamburch de stadt ontseyt is als breeder volgende de sententie daervan zijnde gedateert den 17en juny

fol. 242

lestleden ende dat hij wederom gevonden is ten platte lande als een vagebunt ende bij den Landrost ingebrocht sonder nochtans dat men bevint dat hij yet meerckelix gecommiteertd heeft. Soo is 't dat schepenen den voorsz. Dionys Jansz. ontslaen uyte gevanckenisse. Condemnren hem nietemin inde costen vande gevanckenisse ende mysen van justitie indyen hij de macht heeft dye te betalen ofte zal den heere bailiu dye mogen vervolgen aen de Graeffelickheydt daertoe hem desen dyenen zal om hem daer mede te behelpen daer ende soe 't behoort. Actum ende gepronunchieert op Thierendeweichspoort den 29en july anno 1600 twee ende twintich, present den bailliu, Minne, Westerhout, Abbesteech, Groenendijck ende Vermeul, schepenen.

fol. 242

Alsoo Thomas Aelbertsz. van Utrecht oudt ontrent 28 jaeren jegenwoordich gevangen voor schepenen bekend heeft dat hij ontrent seven jaeren geleden zijnde aen het schoemaecken 't selve sijn ambacht verlaten hebbende t' sedert meest deurgaens ten platten lande bij de huysen heeft gaen bedelen ende met quaet geselschap verkeert. Dat mede bij hem bevonden is eenich lindewaet 't welck hij seydt ontrent veertien dagen gelden in een

gehucht genaemt den Achterbrouck¹ in seeckeren hoyberch daer 't versteecken lagh eerst met zijn voeten gevoelt ende alsoo gevonden te hebben

fol. 242v

wetende geene redenen te geven van zijn leven contrarie de placaten vanden Lande. 't Welck saecken zijn van quade consequentie die nyet en mogen geleden maer gestraft behooren te worden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt ende Westvrieslandt den voorsz. Thomas Aelbertsz. gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen in besloten camer gegeesselt te worden tot discretie. Ontseggen hem de stadt ende de jurisdictie vanden, ordonneren hem daer uyt te vertrecken binnen daechs sonneschijn onder daer inne wederomme te mogen comen dan met consent op pene van meerder correctie. Ende condemnieren hem voort inde kosten vande gevanckenisse ende mise van justitie. Actum ende gepronunchieert op Thiendeweichspoort den 24en marty anno 1623, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Johan Sas Gijsbertsz.

fol. 242v

**Thomas Aelbertsz. van Utrecht
Claes Melisz. geboren tot Schydam**

Alsoo Thomas Aelbrechtsz. van Utrecht oudt acht ende twintich jaeren ende Claes Melisz. gebooren tot Schiedam oudt negen ende twintich jaren off elx daer ontrent jegenwoordich gevangens voor schepenen bekend hebben dat zij ten platten lande gesonts lichaems vagabonts gewijse hebben gaen bedelen ende met verscheyden fameuse dieven dagelix verkeert ende geconverseert

fol. 243

gehadt wetende de zelve bij name ende toename te noemen. Item dat de voornoomde Thomas Aelbrechtsz. hem vervordert heeft wederomme te comen binnen de vrijdom deser stede die hem onlangs te vooren bij schepenen wel expresselick was ontseyt blijckende bij vonnisse daer van zijnde in date den 24en marty lestleden wetende voorts beyde geen perfecten redenen te geven van heuren handel ende leven. 't Welck saecken zijn van quade consequentie die nyet geleden maer andere ten exemple behooren gestraft te worden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt ende Westvrieslandt den voorsz. Thomas Aelbertsz. ende Claes Melisz. gecondemneert hebben ende condemnieren haer mits desen in besloten camer gegeesselt te worden tot discretie. Ontseggen haer de Stadt ende de Jurisdictie van dien. Ordonneren haer daer uyt te vertrecken binnen daechs sonneschijn sonder daer inne wederomme te mogen comen dan met consent op pene van meerder correctie. Ende condemnieren haer voort inde kosten vande gevanckenisse ende misen van justitie. Actum ende gepronunchieert op Thiendeweichspoort den 22en aprilis anno 1623, present Anthony Cloots, bailliu ende alle de schepenen dempto Dirck Maertensz. van Westerhout.

fol. 243v

Pyeter Boy geboren tot Doornick

Alsoo Pieter Boy gebooren tot Doornick² oudt 19 jaren. Item Marritgen Henricxs gebooren tot Barreveldt in Gelderland³ out 20 jaren off elx daer ontrent voor schepenen bekend hebben dat zij seeckeren tijdt langh gesont lichaems bij de huysen hebben gaen bedelen zonder eenige pertinente redenen te geven van haeren handel ende onderhout. Item de voorsz. Marritgen Henricxs met seecker jongman alhier med gevangen den tijdt van tyen ofte twaelf weecken in onecht geconverseert ende metten selven vagabonts gewijse achter lande heeft geloopt contrarie de placaten vande Heeren Staten, 't welck saecken zijn van quade consequentie. Soo is 't dat schepenen gehoord den criminelen eysch ende aenspraeck bij Anthonis Cloots, bailliu ende schout deser stede op de voorsz. Pieter Boy ende Marritgen Henricxs gedaen ende genomen denzelve onseyt⁴ hebben ende ontseggen heurluyden mits desen de stadt ende jurisdictie van dien. Ordonneren heur daer uyt te vertrecken binnen daechs sonneschijn sonder daerinne wederomme te mogen comen dan met consent op pene van meerder correctie. Ende condemnieren haer voort inde kosten vande gevanckenisse ende misen van justitie. Actum ende gepronunchieert op Thiendeweichspoort den 27en meye anno 1623, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 244

**Pyeter Pyetersz. van Belle
Tousseyn de Reijn**

¹ "Een gehucht genaemt den Achterbrouck"; de Achterbroek, een buurtschap in de gem. Krimpenerwaard

² Doornik, een buurtschap in gem. Lingewaard, prov. Gelderland of Doornik, prov. Henegouwen, België ?

³ Barneveld, prov. Gelderland.

⁴ Sic. denzelve onseyt, lees: denzelve ontseyt.

**Martijn Louve
Christijntgen Philips**

Alsoo Pieter Pietersz. van Belle in Vlaenderen¹ oudt 17 jaren, Tousseyn de Reijn oudt 20, Martijn Louve oudt 19 ende Christijntgen Philips oudt 24 jaren off elx daer ontrent voor schepenen bekend hebben dat zij gesonts lichaems bij de huysen hebben gaen bedelen lopende vagabonts gewijs achter lande sonder behoorlick reeckenschap te geven van haer leven contrarie de placaten vanden Lande. 't Welck nyet en behoort geleden maer gestraft te worden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheydt ende Graeffelickheydt van Hollandt ende Westvrieslandt de voorsz. gevangens gecondemneert hebben ende condemnieren haer mits desen in besloten camer gegeesselt te werden tot discretie. Ontseggen haer de Stadt ende de Jurisdiction van dien. Ordonneren haer daer uyt te vertrecken binnen daechs sonneschijn sonder daerinne wederomme te mogen comen dan met consent op pene van meerder correctie. Ende condemnieren haer voort inde costen vande gevangenisse ende misen van justitie. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort den lesten juny anno 1623, present den bailliu ende alle de schepenen uytgesondert Dirck Maertensz. Westerhout.

Christijntgen Philips per bede ende toeseegginge van van haer te sullen beteren is uyt gratie de voorsz. straffe gepardonneert.

fol. 244v

Cornelis Claesz. fusteynwercker

Alzoo Cornelis Claesz. geboren binner dezer stede vander Goude out ontrent 23tich jaren, zijnde een fusteynwercker zijns ambachts, tegenwoordich gevangen voor schepenen bekend heeft gehadt dat hij alhier uyt het tuchthuys gecomen zijnde een tijt langh bij de huizen gezont lichaems heeft gaen bedelen. Item dat hij met zekere jonge dochter genaemt Maertgen Louis, mede alhier gevangen de tijt van ontrent thien of twaelf weken in onechte geconverssert ende vagabondts gewijze achter lande heeft gelopen contrarie de placaten vande Edele Mogende Heeren Staten, 't welck zaecken zijn van quade consequentie, die in een Lant van Justitie niet en behooren getolereert maer andere ten exempele gestraft te werden. Zoo is 't dat schepenen voorsz. gehoort den criminelen eysch ende aenspraeck op den voorsz. gevangen gedaen ende genomen met advys vande heeren Burgermeesteren geordonneert hebben ende ordonneren bij dezen denzelven gebracht te werden in 't tuchthuys alhier omme aldaer te wercken tot discretie vande vaders van 't zelve huys, ter tijdt ende wijle tot bevonden zal worden anders te behooren, ende condemnieren hem voorts inde costen vande gevangenisse ende misen van justitie. Actum ende gepronunchieert op Thierendewechspoort den 4en septembris anno 1600 drie ende twintich, present den bailliu ende [].

fol. 245

Styn Jans uyt Eyderlandt

Alzoo Styn Jans, geboren van Tonningh in Ryderlandt² out ontrent 23 jaren, gevangene, voor schepenen bekend heeft dat zij gezont lichaems ten platten lande heeft gaen bedelen ende met een zeer fameus dief, genaemt Pieter Strijckuyt, in onechte geconverseert ende vagabondts gewijs achter lande heeft gelopen, zonder behoorlick rekeninge ende reden te cunnen geven van haers levensonderhout, contrarie de placaten, 't welck zaecken zijn van quade consequentie, die niet en behoren ongestraft te blijven. Zoo is 't dat schepenen voorsz. gehoort de criminelen ende aenspraeck bij den bailliu dezer stede op de voorsz. gevangens gedaen ende genomen dezelve gecondemneert hebben ende condemnieren haer mits dezen alhier is beslooten camer wel strengelick te werden gegeesselt, ten bloede toe tot haerluyder discretie. Ontseggen dezelve de stadt ende de jurisdiction vandien, ordonneren haer daer uyt te vertrecken binnen 's daechs zonneshijn, zonder daerinne wederom te mogen comen binnen den tijdt van twaelf jaren, op pene van meerder correctie ende condemnieren haer voorts inde costen vande gevangenisse ende misen van justitie. Actum ende gepronunchieert den 28en july anno 1600 drie ende twintich, present den bailliu, Daem Aelbrechtsz. Minne, Dirck Maertensz. van Westerhout, Cornelis Adriaensz. Vereyck ende Adriaen Huygensz van Schie, schepenen.

De gevangene is de voorsz. geesselinghe uyt gratie gepardonneert vermits zij bevonden is zwanger te zijn. Actum ende presenten ut supra.

fol. 245v

**Philps Maertensz. van
Andwerpen**

¹ Baillleul, dep. Nord, Frankrijk.

² Tönning, Sleeswijk-Holstein, Duitsland.

Alzoo Philips Maertensz. geboren van Antwerpen, out ontrent drie ende veertich jaren, zeggende te zijn een wollecammer zijns ambachts voor schepenen bekend heeft, dat hij ontrent veerthien dagen geleden tot Leyden openbaerlick gegeesselt ende gebannen zijnde den tijt van twaelf jaren, ende 't zedert ten platten lande gezonts lichaems vagabonts gewijze bij de huysen heeft gaen bedelen, zijnde zaecken van quade consequentie contrarie de placaten vanden lande. Zoo is 't dat schepenen voorsz. gehooft den criminelen eysch ende aenspraeck op ende jegens den voorsz. gevangen gedaen ende genomen denzelven gecondemneert hebben ende condemnieren hem mits desen (als in voorganede vonnisse). Actum ende gepronunchieert den lesten july anno 1600 drie ende twintich, present den bailliu ende alle de schepenen, demtis Dirck Maertensz. van Westerhout ende Gerart Balthasarsz. van Goch.

fol. 245v**Jan Harmensz. van Leyden**

Alzoo Jan Hermansz geboren tot Leyden out ontrent zeventhien jaren, zeggende te zijn een twijnder zijns ambachts voor schepenen bekend heeft dat hij ontrent twee of drie maenden gelden tot Leyden in 't heymelick gegeesselt ende voorts uyt de stadt aldaer gebannen zijnde 't zedert continuelicken vagabondts gewijze achter lande heeft gelooopen ende bij den

fol. 245

huyzen gaen bedelen, contrarie de placaten, 't welck zaecken zijn van quade consequentie, die niet en behooren getolereert, maer exemplaerlick gestraft te werden. Zoo is 't dat schepenen voorsz. gehooft den criminelen eysch ende aenspraecke bij den bailliu op ende jegens den voorsz. gevangen gedaen ende genomen denzelven gecondemneert hebben, ende condemnieren hem bij dezen alhier in schepencamer gegeesselt te worden tot haer discretie. Ontzeggen hem de stadt ende jurisdictie vanden, ordonneren hem daer uyt te vertrecken binnen daechs zonneshijn, zonder daerinne wederomme te mogen comen binnen den tijdt van zes jaren op pene van meerder correctie. Ende condemnieren hem voorts inde kosten vande gevanckenisse ende misen van justitie. Actum ende presentibus ut supra.

fol. 246**Jan Pyetersz. van Amsterdam**

Alzoo Jan Pietersz. geboren van Amsterdam out ontrent 26tich jaren, een saywercker zijns ambachts voor schepenen bekend heeft dat hij met eenen Joost Joosten ende eenen Zaling Zalingsz. een tijt langh van d' eene plaetse in d' ander heeft getrocken, ende altemet bij de huysen gaen bedelen, zonder behoerlickeren redenen te cunnen geven van zijns levensonderhout contrarie de placaten, zijnde zaecken van quade consequentie. Zoo is 't dat schepenen voorsz. gehooft den criminelen eysch ende aenspraecke op ende

fol. 246v

tegens de voorsz. gevangen gedaen ende genomen, den voorsz. gevangen gecondemneert hebben ende condemnieren mitsdezen alhier in besloten camer gegeesselt te werden tot discretie. Ontzeggen hem de stadt ende jurisdictie vanden, ordonneren hem daer uyt te vertrecken binne 's daeges zonneshijn, zonder daerinne wederomme te mogen comen binnen den tijdt van twee jaren, op pene van meerder correctie ende condemnieren hem voorts inde kosten vande gevanckenisse ende misen van justitie. Actum ende gepronunchieert den 10en augusti anno 1600 drie ende twintich, present den bailliu, ende alle de schepenen demptis Michiel Daemsz. Vermeul, ende Gerart Balthasarsz. van Goch.

fol. 246v

Alzoo Maritgen Henrics out tusschen achtien ende negenthien jaren, geboren van Antwerpen (zoo zij zeyt) voor schepenen bekend heeft gehadt dat zij zeer onlangs alhier uytte gevanckenisse gecomen zijnde, terstont daerna haer wederomme van quaet tot arger begevende, ten platten lande gezonts lichaems heeft gaen bedelen, ende van een huysman inden Lande van Steyn gestolen heeft een hemd, twee mutsen, ende twee of drie cragen, zoo 't zelve buytens huys te droogen hingh. Item dat se noch in zekere gebuyrte

fol. 247

(zonder te weten hoe die hiet) gestolen heeft een hemd, een schortecleet, een craech, ende een neusdouch mede zoo 't zelve voor de deur op een stock te droogen hingh. Zijnde zaecken van quade consequentie, die niet en behooren getolereert maer andere ten exempele gestraft te worden. Zoo is 't dat schepenen voorsz. gehooft den criminelen eysch ende aenspraeck bij den bailliu op ende jegens de voorsz. gevangene gedaen ende genomen dezelve gecondemneert hebben ende condemnieren mitsdezen alhier in besloten camer gegeesselt te werden tot haerluyder discretie. Ontzeggen haer de stadt ende jurisdictie vanden. Ordonneren haer daer uyt te

vertrecken binnen 's daechs zonneshijn, zonder daerinne wederomme te mogen comen dan met consent op pene van meerder correctie. Ende condemnieren haer voorts inde costen vande gevanckenisse ende misen van justitie. Actum ende gepronunchieert den 4en septembris anno 1600 drie ende twintich, present den bailliu, Daem Minne, Dirck Maertensz. Westerhout, Cornelis Adriaensz. Vereyck, ende Michiel Daemsz. Vermeul, schepenen.

fol. 247

Alzoo Jonas Jansz. out ontrent vijff ofte zes ende twintich jaeren, gebooren tot Moordrecht ofte aen de Snelle¹ voor schepenen bekend heeft dat hij ontrent vier jaren ende een vierendeel jaers geleden tot IJsselsteyn openbaerlick

fol. 247v

gegeesselt ende gebrantmerct is, ende geen pertinente redenen en wiste te geven waer op hij hem zelven 't zedert den voorsz. tijdt heeft onderhouden gehadt. Bekennende mede dat hij ontrent drie maenden herwaerts (zoo als hij mette meersche ten platten lande op de kermissen was loopende) altemet wel een stuck vanden goede luyden gebeden heeft. Alle 't welcke smaekende is lantloperije ende bedelarije, contrarie de placaten. Zoo is 't dat schepenen voorsz. gehoord den criminelen eysch ende aenspraecke bij den bailliu op ende tegens den voorsz. gevangen gedaen ende genomen, denzelven ontzeyt hebben ende ontzeggen hem bij dezen de stadt ende de jurisdictie vandien. ordonneren hem daer uyt te vertrecken binnen 's daechs zonneshijn, zonder daerinne wederom te mogen comen dan met consent op pene van meerder correctie ende condemnieren hem voorts inde costen vande gevanckenisse ende misen van justitie.

fol. 247v

Jacob Jorisz. out ontrent 20tich jaeren geboren tot Haerlem een twijnder zijns ambachts ende Casper Jansz. van Medenblick out tusschen zeventhien ende achthien jaeren die met Jonas Jansz. (inde voorgaende sententie geroert) gevangen zijn geworden vermits zij geen behoorlicken redenen en weten te geven van haeren handel ende onderhout, wort geordonneert van

fol. 248

stonden aen de stadt ende jurisdictie vandien te ruymen zonder daerinne wederomme te mogen comen dan met consent, op correctie ende met condemnatie als voren.

Actum ende gepronunchieert op Thiendeweghspoort den 4en septembris anno 1600 drie ende twintich, present den bailliu, Daem Aelbrechtsz. Minne, Dirck Maertensz. Westerhout, Cornelis Adriaensz. Vereyck, ende Michiel Daemsz. Vermeul Schepenen.

fol. 248

Alzoo Ritzer Kryt out ontrent 22tich jaren geboren in Engellant, ende Willem Kingh mede uyt Engellant ende out als voren beyde soldaeten onder den lieutenant colonel Herberts alhier in garnisoen gelegen hebbende voor schepenen bekend hebben, ende eerst den voorsz. Kingh dat hij ontrent een maent te voren eer hij alhier gevangen werde, twee reysen heeft helpen stelen van een watermolen niet verre buyten dezer stede ende dat zijluyden voorts beyde geduyrende den tijdt van ontrent negen ofte thien weken dat zij alhier in dienste hebben gelegen, gepleecht hebben versceyden dieverijen zoo binnen als buyten dezer stede. Dat met de voorsz. Kryt uyt twee diverse compagnien geloopt is geweest, zonder paspoort van zijn capiteyn

fol. 248v

Alle 't welcke zaecken zijn van zeer quade consequentie die in een Lant van Justitie niet en behooren getolereert maer andere ten exempele wel zwaerlick gestraft te werden. Geconsidereert nochtans den langdurige gevanckenisse vanden voorsz. delinquanten vermits zekere dispuuten gevallen tusschen de heeren regeerders dezer Stede, ende den voorsz. heere lieutenant colonnel ter zaecke, of de voorsz. delicten bij den politycque ofte militairen rechter behoorden gepunieert te werden. Zoo is 't dat schepenen gehoord den criminelen eysch ende conclusie bij den bailliu, op de voorsz. gevangens gedaen ende genomen, dezelve gecondemneert hebben ende condemnieren mits dezen alhier in besloten camer wel strengelick te werden gegeesselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen voorsz. Ontzeggen haer de stadt ende jurisdictie vandien, ordonneren haer daer uyt te vertrecken binnen 's daechs zonneshijn, zonder daerinne wederom te mogen comen dan met consent op pene van meerder correctie. Ende condemnieren haer voorts inde costen vande gevanckenisse ende misen van justitie.

¹ De Snelle; het verbindingsvaartje van de Ringvaart van de Zuidplaspolder naar de Hollandsche IJssel.

Actum ende gepronunchieert op Thiendewechspoort den 5en septembris anno 1600 drie ende twintich, present den bailliu ende alle de schepenen.

fol. 249

Alsoo Claes Claesz. gebooren van Hamburch oudt tusschen de 21tich ende 22tich jaren tabackpijmaecker jegenwoordich gevangen buyten pijne ende banden van ijsere voor schepenen bekend heeft dat hij op den 6en deser wesende manendach des avonts de clocke tusschen negen ende thien uyren met noch vier van zijne complicen, als namentlick Dirck ende Jan Scheppers gebroeders. Item Dirck Dunger alhier medegevangen ende Charel Wittis alle mede tabackpijmaeckers comende uyte huysinge van Willem de Schotsman alhier op den Raem daer zij metten anderen hadden sitten drincken. Hij gevangen terstont daer nae anranste seeckere jongedochter die met noch twee off drie dochters den Raem langs voor henluyden henen gingen, vattende dezelve om den hals, sulx dat se seer schreeude. Dat zij vandaer gaende Aelgen Backsteechgen deur ende op de Gouwe comende hij gevangen aldaer geaggresseert heeft een jongh meysken oudt wesende naer zijn gissinge ontrent veertien off vijftien jaren, smijtende 't selve meysken ter aerde, werpende haer de cleren over 't hooft ende voorts seer oneerlick aentastende, in vougen dat hij meynde ende oick zijn best dede omme zijnen wille van haer te hebben. Zoo zij haer nyet te zeer daer tegen en hadde verweert ende

fol. 249v

deur 't geschreeu het volck op 't straet ware gecomen. Dat hij vandaer comende op de Vreemde Vischmarct ontrent de Peperstraet met Jan ende Dirck Scheppers. Item Dirck Dunger voornt. henluyden aldaer bejegenende een man ende vroupersoon die zij mede aenvielen, meynende hij gevangen denzelven manpersoon een sneede inde coon te geven, zoo hij 't nyet en hadde ontweecken, schrappende daer nae neffens beyde de voorn. Dircken met zijn mes over de straete datter 't vier uytprongh. Dat zij vandaer voortgaende langs de Nieustraet henluyden aldaer ontmoete seeckere vroupersoon dien hij gevangen mede seer schandelick ende oneerlick aengreep, poogende mede van haer zijnen wille te krijgen, 't welck hem als vooren door 't geschreeuw ende groote tegenwere vande zelve dochter belet wierde. Dat hij gevangen met zijne complicen daer nae gecomen zijnde ontrent de Bostelbrugge, henluyden aldaer rencontreerende drie vroupersoonen daarvan hij eene om de middel ende voorts zeer oneerlick onder de cleeren greep, 't welck zij willende beletten ende nederhuyckende, hij gevangen haer achterover ter aerden stiet, ende trock haer de cleeren over 't hooft vallende haer alsoo op 't lijff ende zijn uysterste devoir doende omme haer te schoffieren ende vercrachten.

fol. 250

't Welck hij mede nyet en heeft cunnen volbrengen zoo vermits zij haer te seer verweerde ende schreeude als mede dat een vande voorsz. drie vrouwpersonen haer te hulpe quam, ende 't volck daer deur op 't straete geraecte. Dat zij in haer quaet voornemen voortgaende ende comende op de Gouwe ontrent het verlaet, hij gevangen zeer moetwillich heeft aengeranst aldaer een schipper die op zijn schip zijn gevouch sat en dede, seggende eerst tegen denzelven (met reverentie gesproocken) "Bruyt u moer", springende voorts met een blooten opsteecker in zijn hant op hetzelfde schip, ende van meyninge zijnde hem als vooren een sneede inde coonen te geven, zoo de zelve schipper nyet op zijn hoede ware geweest, alle 't welcke saecken zijn van zeer quade consequentie die in een Lant van Justitie nyet en behooren getolereert, maer andere ten exemple wel swaerlick gestraft te werden. Soo is 't dat schepenen doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollandt ende Westvrieslant condemnieren den voorsz. gevangen gebracht te werden ter plaetse daer men gewoon is alhier justitie te doen ende aldaer wel strengelick te werden gegeesselt ten bloede toe, tot discretie van schepenen voorsz., mitsgaders gebranteyckent te werden op zijn eene schoer. Bannen hem voorts uyten voorsz. landen den tijdt van vijf ende twintich jaren

fol. 250v

te ruymen deser stede ende de jurisdictie vanden binnen daechs sonnenschijn ende de voorsz. landen binnen drie dagen, zonder middeler tijdt daerinne wederom te mogen comen op pene van meerder straffe, ende verclaren alle zijne goederen ten profijte vande hooghe Overicheyt verbeurt ende geconfisqueert. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den 17en novembris anno 1600 drie ende twintich, present den bailliu ende alle de schepenen dempto Gerrit Baltensz. van Goch.

fol. 250v

Alsoo Dirck Dungen oudt ontrent 18 off 19 jaren, zijnde een Engelsman ende tabackpijmaecker van zijn ambacht, jegenwoordich gevangen voor schepenen bekend heeft, dat hij op den 6en deser wesende manendach des avonts de clocke tusschen negen ende thien uyren, met Claes Claesz. van Hamburch mede alhier gevangen. Item Dirck ende Jan Scheppers¹ gebroeders ende Charles Wittis alle drie mede Engelsen ofte Schotten ende

¹ Sic: Scheppers, Schebpert, Chebpert. Waarschijnlijk luidt de naam Shepherd.

tabackpijpmaeckers, comende uyt het huys van Willen de Schotsman op den Raem alhier binnen deser stede den voorn. Claes Claesz., aenransende

fol. 251 *niet gefolieerd*

een vrijster sittende nyet verre vandaer op de stoupe die hij hoorde "Moort" roupen ende in huys zach loopen waerover zijluyden gelijckelick weder totten voorsz. Schotsman in huys weecken. Ende daer weder uytgecomen wesende dat hij gevangen ende Claes voornt. met hare opsteeckers over de straet schrapten. Dat zij den Raem langs gaende ende siende voor henluyden hene gaen drie ofte vier vrijsters daervan Claes voornt. eene aenransde ende de beffe ofte crage vanden hals trock sulx dat de zelve op de aerde gevallen leggende, bij Dirck Schebpert voornt. wierden opgeraep ende de voorsz. vrijsters zeer schreeuden ende wechliepen. Dat zij van daer comende deur Aeltgen Backsteechgen op de Gouwe, henluyden ontmoete een jongh meysken 't welck Claes terstont aenviel ter aerde wierp ende de cleeren over 't hooft smee staende hij gevangen een huys of twee van daer ende 't selve aensiende. Dat zijluyden voortgaende de Gouwe langs tot ontrent de Vismarct henluyden tegen quamen een man ende vrouwpersoon grijpende Claes voornt. nae denzelven manpersoon, hebbende een blooten opsteecker inde hant waer over de vrouw zeer begoste te schreeuwen ende alsoo met haren man henluyden ontquam, schrappende den voorn. Claes ende Jan Schebpert met

fol. 251v *niet gefolieerd*

met hare blote messen over de straet datter 't vier uytprongh sulx dat zij gevangen gerucht van volck hoorende met Dirck Chebpert voornt. deurliet de brugge over de Kerckstraet deur tot aen 't Costegijsensteechgen, alwaer zijluyden gesamentlick weder bij de anderen quamen. Bekennende mede geweest te zijn bij het gewelt ontrent de Bostelbrugge inde confessie van Claes Claesz. broeder geroert. Dat zij vandaer de Groenendael langs wederom comende op de Gouwe een schipper sittende op zijn schip ende zijn gevouch doende dien Claes voornt. terstont aenransde, seggende (met reverentie gesproocken): "Bruyt u moer", hoorende hij gevangen denzelven schipper seggen: "Siet toe schelm trect hier geen mes off de schout zal u vangen". By ende ontrent alle welcke feyten hij gevangen deurgaens geweest is de zelve niet alleen approberende ende toestaende maer oick selfs met zijn mes (als vooren verhaelt) over de straet schrappende, smaeckende openbare straetschenderie mitsgaders hanthavinge van vrouwencracht ende ontschaekinghe. 't Welck saecken sijn van quade consequentie die in een Lant van Justitie nyet en behooren geleden maer andere ten exemple gestraft te worden. Soe is 't dat schepenen

fol. 252 *niet gefolieerd*

doende recht inden name ende van wegen de hooghe Overicheyt ende Graeffelicheydt van Hollandt ende Westvrieslandt, condemnieren den voorsz. gevangen gebracht te werden ter plaetse daer men gewoon is alier justitie te doen, ende aldaer gegeesselt te werden tot discretie van schepenen voorsz. Bannen hem voorts uyten voorsz. Lande den tijdt van vier jaren te ruymen deser stede ende de jurisdictie vanden binnen daechs sonneschijn ende den voorsz. lande binnen drie dagen. Ende verclaren voorts alle zijne goederen ten profijte vande ho. Overicheyt verbeurt ende geconfisqueert. Actum ende gepronunchieert ter vierschaer den 17en novembris anno 1600 drie ende twintich, present den bailliu ende alle de schepenen dempto Gerrit Baltensz. van Goch.

fol. 252 *niet gefolieerd*

Op huyden is geschouwt Pleun Aertsz. linnewever out ontrent 28tich jaren, doorleggende op een boven achtercamertgen inde huyzinge van [] mede linnewever, op zijn bedde, staende in 't zelve huys aen de zuytzijde vande Nieuwehaven, welcke Pleun Aertsz. hadde een roode strepe rontom zijn hals. Ende is geoordeelt na voorgaende inspectie oculair vanden chirurgijn mr. Jan Kerckeringh als mede verclaringe vande inwoonders aldaer dat de voorsz. Pleun Aertsz. hem zelve verhangen hadde, 't wel ock gezeyt wierde geschiet te zijn aen een bande vast gemaect aen een spijker inde voorzijde vande muyr op 't voorsz. bovencamertgen waer naer 't voorsz. feyt geexamineert zijnde ende bij den bailliu daerop versocht vonnisse van schepenen, is bij dezelve

fol. 252v *niet gefolieerd*

verstaen dat de voorn. dooden (volgende d' ordre in gelijcke zaecken voor dezen geobserveert) bij nacht in alle stillicheyt op 't kerckhof zal mogen begraven worden. Actum in schepencamer, present den bailliu ende alle de schepenen demptis Goch ende Schie.

-0-0-0-0-0-0-

